

Міністерство освіти і науки України

**Національний університет
харчових технологій**

**81 Міжнародна
наукова конференція
молодих учених,
аспірантів і студентів**

**“Наукові здобутки молоді –
вирішенню проблем харчування
людства у ХХІ столітті”**

23–24 квітня 2015 р.

Частина 4

Київ НУХТ 2015

Матеріали 81 міжнародної наукової конференції молодих учених, аспірантів і студентів “Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у XXI столітті”, 23–24 квітня 2015 р. – К.: НУХТ, 2015 р. – Ч.4. – 470 с.

Видання містить програму і матеріали 81 міжнародної наукової конференції молодих учених, аспірантів і студентів.

Розглянуто проблеми удосконалення існуючих та створення нових енерго- та ресурсоощадних технологій для виробництва харчових продуктів на основі сучасних фізико-хімічних методів, використання нетрадиційної сировини, новітнього технологічного та енергозберігаючого обладнання, підвищення ефективності діяльності підприємств, а також результати науково-дослідних робіт студентів з метою підвищення якості підготовки майбутніх фахівців харчової промисловості.

Розраховано на молодих науковців і дослідників, які займаються означеними проблемами у харчовій промисловості.

Рекомендовано вченою радою НУХТ
Протокол № 9 від «26» березня 2015 р.

Науковий комітет

Голова:

Анатолій Українець, д.т.н., проф., Україна

Заступники голови:

Тетяна Мостенська, д.е.н., проф., Україна

Володимир Зав'ялов, д.т.н., проф., Україна

Александр Мамцев, д.б.н., проф., Росія

Анатолій Ладанюк, д.т.н., проф., Україна

Анатолій Сайганов, д.е.н., проф., Беларусь

Анатолій Зайнчковський, д.е.н., проф., Україна

Анна Грищенко, к.т.н., доц., Україна

Анджей Ковальські, д-р, проф, Польща

Валерій Мирончук, д.т.н., проф., Україна

Влад Вінату, Румунія

Владімір Поздняков, к.т.н., доц., Беларусь

Віктор Доценко, д.т.н., проф., Україна

Володимир Ковбаса, д.т.н., проф., Україна

Галина Поліщук, д.т.н, доцент, Україна

Галина Сімахіна, д.т.н., проф., Україна

Галина Чередніченко, к.пед.н., доц., Україна

Думітру Мнеріе, д-р, проф., Румунія

Денис Яшин, к.т.н., доц., Росія

Євген Штефан, д.т.н., проф., Україна

Єлизавета Костенко, д.хім.н., проф., Україна

Ігор Ельперін, к.т.н., проф., Україна

Ігор Кірік, к.т.н., доц., Беларусь

Інгрід Бауман, д-р, проф., Хорватія

Інгріда Грієсієне, Литва

Карел Магер, Німеччина

Крістіна Попович, к.т.н., доц., Молдова

Марк Шамцян, к.б.н., доц., Росія

Михайло Арич, Україна

Надія Левицька, д.і.н, проф., Україна

Нусрат Курбанов, к.т.н., доц., Азербайджан

Олександр Серьогін, д.т.н., проф., Україна

Олексій Губеня, к.т.н., доц., Україна

Олена Сологуб, д.е.н., проф., Україна

Ольга Пстухова, д.е.н., проф., Україна

Паскаль Дупьє, д-р, проф., Франція

Петро Шиян, д.т.н., проф., Україна

Світлана Гуткевич, д.е.н., проф., Україна

Сергій Балюта, д.т.н., проф., Україна

Сергій Василенко, д.т.н., проф., Україна

Станка Дамянова, д-р, доц., Болгарія

Стефанов Стефан, д-р, проф., Болгарія

Тамара Говорушко, д.е.н., проф., Україна

Тетяна Пирог, д.б.н., проф., Україна

Томаш Бернат, д-р, проф, Польща

Хуб Лелівелд, Нідерланди

Цвстан Янакієв, Болгарія

Scientific Committee

Chairman: **Anatolii Ukrainets**, prof., *Ukraine*

Tetiana Mostenska, prof., *Ukraine*

Volodymyr Zavialov, prof., *Ukraine*

Aleksandr Mamtsev, prof., *Russia*

Andrzej Kowalski, prof., *Poland*

Anatolii Ladaniuk, prof., *Ukraine*

Anatolii Sayhanov, prof., *Belarus*

Anatolii Zaiinchkovskiy, prof., *Ukraine*

Anna Gryshchenko, ass. prof., *Ukraine*

Cristina Popovici, ass. prof., *Moldova*

Dumitru Mnerie, prof., *Romania*

Denis Yashin, ass. prof., *Russia*

Eugen Shtefan, prof., *Ukraine*

Galyna Cherednichenko, ass. prof., *Ukraine*

Galyna Polischuk, prof., *Ukraine*

Galyna Simahina, prof., *Ukraine*

Huub Lelieveld, *Netherlands*

Ingrid Bauman, prof., *Croatia*

Igor Elperin, prof., *Ukraine*

Igor Kirik, ass. prof., *Belarus*

Ingrida Hriesiene, *Lithuania*

Karel Mager, *Germany*

Mark Shamtsyian, ass. prof., *Russia*

Mykhailo Arych, *Ukraine*

Nadiia Levytska, prof., *Ukraine*

Nusrat Kurbanov, prof., *Azerbaijan*

Oleksandr Seriyogin, prof., *Ukraine*

Oleksii Gubenia, ass. prof., *Ukraine*

Olena Sologub, prof., *Ukraine*

Olga Petukhova, prof., *Ukraine*

Pascal Dupeux, prof., *France*

Petro Shyian, prof., *Ukraine*

Sergii Baliuta, prof., *Ukraine*

Sergii Vasylenko, prof., *Ukraine*

Stanka Damianova, prof., *Bulgaria*

Stefan Stefanov, prof., *Bulgaria*

Tamara Govorushko, prof., *Ukraine*

Tetiana Pyrog, prof., *Ukraine*

Tomasz Bernat, prof., *Poland*

Tsvetan Yanakiev, *Bulgaria*

Valerii Myronchuk, prof., *Ukraine*

Vlad Vinatu, *Romania*

Vladimir Pozdniakov, ass. prof., *Belarus*

Viktor Dotsenko, prof., *Ukraine*

Volodymyr Kovbasa, prof., *Ukraine*

Yelyzaveta Kostenko, prof., *Ukraine*

Зміст

4. Українознавство	6
24.1 Історія України	6
24.2 Культурологія	24
24.3 Українська мова	39
25. Філософія і соціально-політичні науки	56
25.1 Соціологія	56
25.2 Філософія	133
25.3 Правознавство	224
26. Іноземні мови	257
26.1 Англійська мова професійного спрямування	257
26.2 Ділова англійська мова та міжнародна комунікація ..	330
26.3 Німецька мова	426
26.5 Французька мова	460

Секція 24

Українознавство

Підсекція 24.1. Історія України

Голова – професор С.Б. Буравченкова
Секретар – доцент О.З. Силка

1. Тернистий шлях України до незалежності

Ярослава Федоришина, Світлана Буравченкова
Національний університет харчових технологій

Вступ. Тисячі держав проходили нелегкий шлях до здобуття незалежності, серед них – Україна. У духовному і політичному житті кожного народу є події й роки, які назавжди входять до його історії, свідомості та визначають характер буття, місце і роль у світових цивілізаційних процесах. Тепер маємо і в нашій історії такі події, що перед усім світом засвідчили прагнення українського народу до вільного, щасливого, заможного життя.

Матеріали і методи. При вивченні теми були широко використані матеріали інтернет-ресурсів. Під час дослідження були використані методи об'єктивізму, історизму, порівняльного аналізу.

Результати. До своєї волі Україна йшла довгим і жертвним шляхом, дорого за неї заплатила. В основі української державності – тривала боротьба наших предків, звитяга великих полководців і просвітителів народного руху.

Початок українського державотворення сягає ще часів Київської Русі, яка виникла у другій половині IX століття і в період свого розквіту була найбільшою і наймогутнішою у Східній Європі. У період феодальної роздробленості найбільш сильним і дієздатним було Галицько-Волинське князівство, яке продовжило традиції київської державності.

24 серпня Україна відзначає День незалежності – головне державне свято країни. Цю дату прийнято вважати днем утворення держави Україна в її сучасному вигляді.

Висновки. Сьогодні наша ненька-Україна пишається тим, що зуміла виховати людей, здатних об'єднатися на Майдані, здобути волю, вибороти справедливість. Ми заявили про себе як про велику націю, гідну зайняти достойне місце у світовій спільноті. Ми – єдина країна!

2. Наслідки Першої світової війни

Ігор Радько, Світлана Буравченкова

Національний університет харчових технологій

Вступ. Перша світова війна стала для Європи першим жахливим досвідом сучасного ведення воєнних дій. Вона тривала з серпня 1914 р. по листопад 1918 р. і була однією з найкровопролитніших в історії людства - в ній загинуло понад 10 млн. осіб і 20 млн. було поранено. Жертви серед цивільного населення були майже такими ж.

Матеріали і методи. При дослідженні теми використовувались методи історизму, об'єктивізму, порівняльного аналізу та узагальнення, що допомогли виділити основні причини та наслідки цього трагічного періоду в історії українського народу.

Результати. Війна набрала не лише масового, а й тотального характеру. Щоб підтримати величезні армії, що воювали на фронті, цілі суспільства з їхніми економіками впрягалися у колісницю війни. Зростаючі втрати призводили до страшного напруження сил на фронтах і в тилу, оголювали й поглиблювали фатальні політичні й соціально-економічні вади старих імперських порядків Європи.

У воєнних діях взяло участь 38 держав із населенням понад 1 млрд. осіб. Основні воюючі сторони: на боці Німеччини й Австро-Угорщини виступила Болгарія, створивши Четверний союз; до країн Антанти приєднались Італія, Португалія, Румунія, Сербія, США, Греція, Японія; війну Німеччині оголосив Китай і 14 держав Латинської Америки.

Війна так чи інакше вплинула на положення всіх країн світу, в тому числі й на нейтральні. Таким чином весь світ брав участь у війні. У війну були залучені колонії європейських держав. Під час війни колонії набули великого значення як постачальники сировини та продовольства.

Перша Світова війна, через свій позиційний характер, призвела до появи нових та розширення використання старих методів ведення бойових дій. До нових відносяться застосування танків та бойових отруйних речовин для прориву оборони. Також більш значним стало використання снайперів — стрільців з озброєнням, що дозволяло підвищити дальність та влучність.

Після війни сформувалася нова система міжнародних відносин, відбувся перерозподіл світу.

Висновки. Світова імперіалістична війна 1914-1918 років була кровопролитною і найжорстокішою з усіх воєн, які світ знав до 1914 року. Ніколи ще протиборчі сторони не виставляли таких величезних армій для взаємного знищення. Всі досягнення техніки, хімії були спрямовані на винищення людей. Вбивали усюди: на землі і в повітрі, на воді й під водою. Отруйні гази, розривні кулі, автоматичні кулемети, снаряди важких знарядь, вогнемети - все було спрямовано на знищення людського життя. 10 млн. убитих, 20 млн. поранених - такий підсумок війни.

3. Національний університет харчових технологій. Впевнений шлях до успіху

Наталія Бунга, Світлана Буравченкова

Національний університет харчових технологій

Вступ. Кожен університет славиться своєю історією. Національний університет харчових технологій не виняток. Пройшовши стільки випробувань, заклад гартується на освітній арені й має можливість боротись за звання кращого.

Матеріали і методи. При дослідженні діяльності та ролі Національного університету харчових технологій використовувались методи аналізу та узагальнення, що допомогли виділити основні завдання діяльності та показати його роль у підготовці кваліфікованих кадрів.

Результати. Створення у 1884 році «смілянських» класів, які згодом стали навчальною базою для Національного університету харчових технологій, було зумовлене розвитком цукрової промисловості та нестачею кваліфікованих кадрів. Згідно зі Статутом (16 квітня 1884 року) першим керівником став професор М.А. Бунге. Скоро Смілянські класи отримали статус середнього хіміко-технічного училища з 4-річним терміном навчання. А в 1930 році інститут був переведений до Києва, і, об'єднавшись із цукровими факультетами Кам'янець-Подільського інституту та Київського політехнічного інституту, був створений Київський інститут цукрової промисловості (КІЦП). Після цих змін авторитет закладу значно зріс: з'явилися повністю обладнані навчальні приміщення, будувались гуртожитки, бібліотека, їдальня, навчальні майстерні, спорткомплекс, лабораторії та ін. Відповідно зросла кількість кваліфікованих викладачів та студентів. У 1935 році КХТІХП перейменували на Київський технологічний інститут харчової промисловості ім. А.І. Мікояна. Під цією назвою він не лише здобув визнання і посів важливе місце у вищій школі колишнього Радянського Союзу, а й був знаний далеко за його межами. Київський технологічний інститут харчової промисловості став одним із провідних вишів країни. У 1938-1939 н. р. його було занесено до Книги кращих вищих навчальних закладів республіки, а в лютому 1941 р. визнано кращим навчальним закладом серед ВНЗ Наркомату харчової промисловості СРСР. Наступні 5 років університет був у вогнищі війни, але зумів піднятися і відновити свою діяльність...

Висновки. Історія мого університету привідкрила мені двері до його минулого. Історія – це те, чого не треба соромитись чи приховувати, а навпаки – возвеличувати та розповідати всім, а особливо коли це історія закладу, де навчаєшся. Адже не знаючи минулого, ми не здатні творити майбутнє. Бо майбутнє у наших руках – у руках студентства!

4. Княгиня Ольга: жіноче правління державою

Ксенія Свїрїдкіна, Надія Левицька

Національний університет харчових технологій

Вступ. Багато українських жінок змінили хід історії, залишивши пам'ятний слід. Жінці характерна велика сила волі, отже, якщо жінка чогось справді хоче, вона цього досягне. Ні одна жінка так не вплинула на історію Русі та й загалом нашої держави як вона. Наймудріша, найвпливовіша жінка історії минулих літ – княгиня Ольга.

Жінка – це ніжне та тендітне створіння, символ любові, берегині роду, тому на думку більшості, може реалізуватись як особистість лише у материнстві та сім'ї, а професійний ріст та громадсько-політична діяльність – вважається вторинним. Конкретним прикладом в історії є період правління княгині Ольги. Маючи певну політичну владу, вона відала державними справами і вершила суд у відсутності чоловіка, що було виконанням чоловічих обов'язків жінкою.

Матеріали і методи. Ця робота підготовлена на основі опублікованих джерел, преси, інтернет ресурсів. Методи дослідження – порівняльно-історичний аналіз зібраних і опрацьованих матеріалів, метод об'єктивізму, біографічний.

Результати. У 945 р. Ольга, втратила чоловіка та була визнана законною спадкоємицею престолу. Вона виявилась надзвичайно вольовою та владолюбною особою. Князвання Ольги помітно вплинуло й на відносини Русі з іншими країнами, насамперед Візантією. Княгиня намагалась розв'язувати проблеми, що виникали, не силою зброї, а шляхом переговорів, не прагнула загарбувати чужі землі. Дипломатичні стосунки є більш жіночою справою, але Княгиня Ольга вміла і воювати, і тримати оборону. Насамперед вона боролася за підвищення авторитету Русі та її рівноправність. Так, Ольга особисто очолила велике посольство до Константинополя.

Чотири помсти Ольги свідчать про її характер. Не кожна жінка зможе опанувати себе заради покійного чоловіка. Холодний розум та хитрість зробили своє. Спалення Іскоростеня – неочікуваний вчинок як для особи жіночої статі.

Страшну розправу Ольги з древлянами можна частково виправдати тим, що вона мстилася їм не лише як жінка-вдова, яка втратила коханого чоловіка, а й тим, що помста за смерть коханого була її боргом перед ним. Велика княгиня придушувала повстання на своїх землях. Недарма Карамзін, назвав княгиню Ольгу, її справи діяльністю «великого мужа», а в «Житії» Святий підкреслює, що управляла вона своїми землями «не як жінка, а як сильний і розумний чоловік».

Особливе значення набуло хрещення Ольги. За свідченням Літописця, вона «з малих років шукала мудрість, що є найкраще у світі цьому, і знайшла дорогоцінну перлу – Христа». Її хрещення набуло важливого політичного значення і сприяло зміцненню міжнародного становища Русі.

Висновки. Отже, постать святої Ольги, як володарки, кількома словами влучно окреслює історик Наталія Полонська-Василенко. «Підсумовуючи відомості про Ольгу, – каже вона, – треба визнати, що її постать та правління заслуговують на найбільшу увагу». Влучно охарактеризував її М. Грушевський: «Держала сильною та зручною рукою державну систему й не дала їй ослабнути ні розвалитися». Вона наладила дипломатичні відносини з двома наймогутнішими імперіями Європи, представниками культури Середньовіччя. Хрещення Ольги, яке залишилося її приватною справою, дало підстави називати її «світанком перед сонцем», а сучасникам її внука Володимира казати, що вона була «наймудрішою серед чоловіків».

15 серпня 1997 р. заснована відзнака Президента України «Орден княгині Ольги» – державна нагорода України для відзначення жінок за визначні заслуги в державній, виробничій, громадській, науковій, освітянській, культурній, благодійницькій та інших сферах суспільної діяльності, вихованні дітей у сім'ї.

Література

1. Богданов А. Княгиня Ольга /А. Богданов // Вопросы истории.- М., 2005. - №2.
2. Повесть минулих літ // Поетичні скарби минулого. – К., 2004 р.

5. «Українська тема» в політиці держав австро-німецького блоку й Антанти

Анатолій Грицок, Надія Левицька

Національний університет харчових технологій

Вступ. Географічне положення України в Європі перетворило її в політичний театр Світової війни. По-перше, через Україну проходив російсько-австрійський кордон, який із початком війни став фронтом; по-друге, через її територію пролягав найближчий шлях із Німеччини і Австро-Угорщини на Кавказ, в Іран та Індію; по-третє, Україна була вигідним плацдармом для наступу Росії на Балкани і Туреччину.

Матеріали і методи. При дослідженні теми використовувались методи історизму, об'єктивізму, порівняльного аналізу та узагальнення.

Результати. Особливістю України, як майбутнього театру воєнних дій, була політична невлаштованість і внутрішня нестабільність, викликані бездержавним становищем. Серед населення і політиків України не зникло бажання створити власну національну державу, об'єднати в межах цієї держави Схід і Захід. Але ці прагнення суперечили інтересам європейських держав, які бачили Україну у своєму складі. Таким чином, навколо України накопичилося багато міжнародних суперечностей, які в комплексі з нерозв'язаними проблемами українського суспільства становили «українське питання».

Загалом, суть «українського питання» полягала у відсутності незалежної української держави, незадовільному матеріальному і національно-культурному становищі її населення, територіальній розчленованості українських земель, прагненні української еліти до національно-державного відродження. «Українське питання» було однією з важливих причин дестабілізації міжнародних відносин у Європі, що підштовхувало два воєнно-політичних блоки до конфлікту. У стратегічних планах Росії, з одного боку, і Австро-Угорщини та Німеччини, з другого, завоюванню України надавалося першочергове значення. У ході війни Центральні держави і їхні союзники планували істотно потіснити держави Антанти в їхніх традиційних сферах впливу; Антанта, у свою чергу, прагнула розгрому Німеччини та її союзників і зміцнення свого становища в Європі та інших частинах світу. Як складова Антанти Російська імперія сподівалася в результаті війни розширити свої кордони, істотно послабивши або знищивши при цьому противників – Австро-Угорщину, Німеччину, Туреччину. У контексті цього завдання передбачалося реалізувати давні стратегічні цілі імперії – об'єднати під своєю владою всіх слов'ян (у першу чергу українців), захопити столицю Туреччини Стамбул і стратегічно важливі протоки Босфор і Дарданелли, що забезпечило б контроль у регіоні, зокрема над Балканами і Східним Середземномор'ям.

Висновки. Характер війни ретельно приховувався. Усі воюючі сторони неодноразово оголошували, що війна ведеться заради визволення «малих народів», якими вважали й український. Попри ці демагогічні заяви, війна з обох сторін мала несправедливий, грабіжницький, імперіалістичний характер.

Література

1. Велика війна 1914-1918 рр. і Україна. Історичні нариси. – К.: ТОВ Вид-во «КЛЮ», 2014. – 784 с.
2. Левицька Н.М. Історія України. Україна в світі: історія і сучасність: Навч. Посіб. Вид. друге, доповнене і перероблене/ Н.М. Левицька. – К.: Кондор, 2013. – 424 с.

6. Оборона Одеси очима очевидців

Ігор Романенко, Надія Левицька

Національний університет харчових технологій

Вступ. 73 героїчних дні... Саме стільки тривала Одеська оборонна операція, за якою десятки тисяч загинули, три роки окупацій та факти стійкого героїзму і фатальних помилок. У ті дні Ставка Верховного Командування віддала головнокомандувачу Південно-Західним напрямом Маршалу Радянського Союзу Семенові Будьонному наказ: «Одесу не здавати й обороняти до останньої можливості». 5 серпня 1941 року почалась героїчна оборона Одеси.

Матеріали і методи. Ця робота підготовлена на основі опублікованих джерел, преси, краєзнавчої літератури, а також матеріалів із ДАПО. Методи дослідження: порівняльно-історичний аналіз зібраних і опрацьованих матеріалів, метод об'єктивізму, творчого підходу до вивчення проблеми.

Результати. У липні 1941 року після перших оборонних боїв на кордонах СРСР, війська Південного фронту Червоної армії ухиляючись від оточення, викликаного катастрофічними поразками Південно-Західного фронту, почали відступ на схід. Відхід у другій половині липня військ фронту за Дністер, подальший їх відступ на початку серпня, прорив румунсько-німецьких військ північніше Тирасполя створили безпосередню загрозу захоплення Одеської військово-морської бази і міста Одеса з боку суші. Однак, незважаючи на велику чисельну перевагу 4-ї румунської армії, їм не вдалося оволодіти Одесою зходу. Розпочалася битва за місто, яка отримала назву «битва за Одесу» або «оборона Одеси».

До початку німецько-радянської війни Одеса не була підготовлена в інженерному відношенні до оборони з берега. Значною мірою це пояснюється тим, що Одеська ВМБ, згідно з існуючими на той період керівними документами, вважалася тиловою базою і не готувалася до кругової оборони. З іншого боку, для цього відносно нового оперативного з'єднання Чорноморського флоту не існувало єдиного плану оборони з суші, моря і повітря.

З початку війни на підходах до Одеської ВМБ був виставлений корабельний дозор, створені загони з оборони важливих об'єктів, створені пости спостереження, оповіщення і зв'язку. У морському секторі виставлені шхуни з аеростатами загородження і плавучі зенітні батареї.

Основними завданнями сил флоту під час оборони Одеси були: доставка морем поповнень військ і озброєнь, евакуація важливих в економічному значенні вантажів; вогнева підтримка корабельною артилерією і авіацією флоту, вогнем берегових батарей військ Одеського оборонного району; сприяння сухопутним військам в нанесенні контрударів проведення морських десантів; на останньому етапі оборони – евакуація військ і техніки Приморської армії в Севастополь.

У боях за Одесу важливу роль зіграли артилерійські удари, які здійснювалися крейсерами, есмінцями і канонерськими човнами ЧФ. На початковому етапі оборони артилерійська підтримка військ покладалася на загін кораблів Північно-західного району (крейсер «Комінтерн», есмінці «Шаумян», «Незаможник», канонерські човни «Красная Арменія», «Красная Абхазія», «Красная Грузія», «Красная Аджарія»)

За час оборони міста в артилерійській підтримці військ ООР взяло участь 22 кораблі Чорноморського флоту – усього з цією метою було зроблено 165 виходів в район Одеси. Всього було випущено близько 15 тис. снарядів. Однак переважна більшість артстрільб здійснювалася по площам, тому вони були малоефективні.

Найбільшу інтенсивність артилерійська підтримка з моря мала під час проведення Григорівського десанту. Крім корабельної артилерії активну участь в обороні Одеси брала берегова артилерія Одеської ВМБ: два дивізіони стаціонарної артилерії калібру від 130 до 203 мм і один дивізіон рухомих батарей калібру 152 і 203 мм. 25 серпня, коли стаціонарні берегові батареї опинилися під загрозою захоплення була підірвана 412-а берегова батарея, а 30 серпня – 21-а. Усі три батареї 42-го окремого артдивізіону були підірвані в останній день евакуації.

Висновки. Захисники Одеси – частини Приморської армії – зуміли зупинити ворога на рубежі Олександрівка – Стара Ванталінка – Кароліна Бугаз. 15 вересня 4-та румунська армія почала вирішальний наступ і оточила Одесу, яку було здано 16 жовтня після 73 днів оборони і яка коштувала ворогові десятків тисяч життів. Однак 16 жовтня захисники відступили. Ще з початку місяця згідно зі стратегічними планами командування поступово евакуювався Одеський оборонний район.

У той час ворог підійшов до Харкова, Донбасу і Криму. Спочатку планувалося провести евакуацію до 6 жовтня, але через масштабність цієї операції остаточну дату було перенесено на 15 жовтня.

Газета «Правда» у той час порівнювала оборону Одеси з Верденською операцією: 1916 р. (у роки Першої світової війни), німецькі війська протягом шести з половиною місяців безрезультатно намагалися прорвати французьку оборону в районі Вердена.

Література

1. Оборона Одессы // Великая Отечественная война 1941–1945: энциклопедия. – под. ред. М. М. Козлова. – Москва: Советская Энциклопедия, 1985. – С.222.
2. В огне Великой Отечественной. Героическая Одесса. // Российский Черноморский флот. Исторический очерк.. – под. ред. А. Д. Клецкова. – Симферополь: ДИАЙПИ, 2008. – С. 232-234.
3. Черкасов А. А. Оборона Одессы. Страницы правды. – 1-е. – Одесса: Optimum, 2006. – 210 с.

7. Сталінградська битва: склад військ Червоної Армії та армії Германії

Дмитро Гончаренко, Надія Левицька
Національний Університет Харчових Технологій

Вступ. Стратегічне значення Сталінграда визначалося двома важливими факторами: його оборонним потенціалом і географічним положенням. У місті працював відомий у 30-і роки тракторний завод, який давав країні 50 % тракторів. У 1940 році на його базі починається виробництво танків Т-34. Важливе оборонне значення мала продукція заводів «Красный Октябрь», «Баррикады», «Судоверфь».

Матеріали і методи. При дослідженні теми використовувались методи історизму, об'єктивізму, порівняльного аналізу та узагальнення, що допомогли виділити основні причини та наслідки цього трагічного періоду в історії народу.

Результати. Місто (до 1925 року - Царицин) засноване в XVI столітті. До 40-х років XX століття Сталінград перетворився на один із великих промислових центрів країни. Напередодні війни в ньому проживало близько півмільйона людей і налічувалося понад 120 промислових підприємств.

У період Великої Вітчизняної війни Сталінград придбав всесвітню славу легендарною боротьбою проти фашистських агресорів. Ця битва відрізнялася грандіозними масштабами і неймовірно високим напруженням боротьби. В ході її радянські воїни проявили найвищу стійкість, самопожертву, бойову майстерність. Навіть через понад 70 лет, Сталінградська битва продовжує залучати велику увагу істориків і письменників, як у нашій країні, так і за її межами.

Битва під Сталінградом тривала 200 днів. Фашистський блок загубив у цієї битві вбитими, пораненими, полоненими і зниклими безвісти близько 1,5 мільйонів – це чверть всіх своїх сил, які діяли на радянсько-німецькому фронті. Сталінградська битва внесла вирішальний внесок у досягнення корінного перелому під час як Великої Вітчизняної війни, але й Другий Світовий війни.

Через війну Сталінградської битви Радянські Збройні сили вирвали противника стратегічну ініціативу і утримували до кінця війни. Поразка фашистського блоку під Сталінградом вразило всю фашистську Німеччину зі підірвало довіру її союзників.

Для Червоної Армії перемога під Сталінградом означала перший великий успіх військової стратегії, оперативного мистецтва і тактики. Радянські полководці і командири всіх ступенів блискуче здали сталінградський іспит на бойову зрілість і вже не поступалися свою перевагу у військовому мистецтві до кінця війни.

Висновки. Як символ оцінки і вдячності народу в Червоній Армії були введені погони, полководницькі ордена і солдатський орден Слави. Багато частини і з'єднання отримали почесне найменування, були нагороджені орденами, удостоїлися гвардійського звання. Десятки тисяч солдатів і офіцерів були нагороджені орденами і медалями. Понад 700 тисяч вояків нагороджені медалями «За оборону Сталінграда».

Література

1. Прохоров А.М., Гіляров М.С. та інших. Радянський Енциклопедичний словник. – «Радянська енциклопедія», 1991
2. Островський В.П. (Ред.) «Історія Батьківщини» – М.: Просвещение, 1992.

8. Степан Бандера та його вплив на сучасні події в Україні

Оксана Дубінська, Сергій Береговий

Національний університет харчових технологій

Вступ. Степан Андрійович Бандера – український політичний діяч, ідеолог і теоретик українського націоналістичного руху ХХ століття, після розколу Організації українських націоналістів голова Проводу ОУН-Б.

Матеріали і методи. Під час дослідження біографії Степана Бандери було використано найбільш докладну біографічну літературу, архівні дані, а також методи історизму та узагальнення.

Результати. Степан Бандера народився 1 січня 1909 р. у с. Старий Стрий на Станіславщині (нині Івано-Франківська область). Дитячі роки його пройшли у с. Старий Стрий у домі батьків, де панувала атмосфера патріотизму та живих національно-культурних, політичних і суспільних зацікавлень.

З 1919 р. навчався в українській гімназії в м. Стрий. Закінчивши гімназію, він вступив на агрономічний факультет Львівського політехнічного інституту.

У 1929 р. було створено Організацію Українських Націоналістів (ОУН) і С. Бандера одразу ж вступив до неї.

У червні 1934 р. С. Бандеру разом із групою українських націоналістів було заарештовано за звинуваченням у вбивстві міністра закордонних справ Польщі Б. Пероцького. У 1935-1936 рр. під час Варшавського процесу та Львівського процесу 1936 р. С. Бандеру було засуджено до смертної кари, згодом заміненої на довічне ув'язнення. З 1936 р. С. Бандера перебував у в'язниці «Свенти Криж» («Святий Хрест») у Варшаві.

Після вбивства Є. Коновальця у серпні 1939 р. на другому зборі ОУН в Італії спадкоємцем Коновальця був проголошений Андрій Мельник. Однак уже на з'їзді намітився розкол: частина делегатів висловилася за обрання на вищу посаду С. Бандеру, який перебував у в'язниці. Коли у вересні 1939 р. Німеччина окупувала Польщу і С. Бандера вийшов на волю, розкол в ОУН став неминучим і С. Бандера очолив ОУН-Б.

Під час наступу німецьких окупантів С. Бандера разом із ОУН-Б займався відновленням української державності, однак, за наказом Гітлера їх було ув'язнено. Після виходу із концтабору С. Бандера через постійну загрозу арешту радянськими спецслужбами змушений був часто змінювати місце проживання. Жив в Інсбруку, Зеєнфельді, Мюнхені.

15 жовтня 1959 р. у Мюнхені агент КДБ Б. Сташинський пострілом із спеціально виготовленого пістолета убив С. Бандеру. Похований С. Бандера на кладовищі у Мюнхені.

Висновки. Прізвище «Бандера» стало одним із символів українського національно-визвольного руху ХХ сторіччя. Після проголошення незалежності багато молодіжних, політичних та громадських організацій названо на його честь. Він користується великою популярністю, особливо після подій на Євромайдані взимку 2014 р., коли ім'я Степана Бандери забриніло на увесь світ. Поняття «бандерівці», похідне від його прізвища, поступово стало загальним і застосовним до всіх українських націоналістів, незалежно від їхнього ставлення до Бандери. Степан Бандера став одним із головних ідеологів українських бійців за справедливість.

9. До проблеми популяризації здорового харчування

Микола Тарасенко, Олена Пивоваренко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Останнім часом зацікавлення до сфери харчування зростає. В дискусіях беруть участь не лише фахівці. Достатньо помітними є роботи представників професій далеких від харчової галузі, при цьому їх суспільний вплив значно більший ніж фахові публікації.

Матеріали і методи. У дослідженні використано історіографічний метод дослідження. Матеріалом дослідження послуговували монографії М.Поллана.

Результати. Яскравим прикладом науково-популярних тенденцій у харчовій сфері є книги великого поборника здорового способу життя Майкла Поллана – американського журналіста, письменника, викладача журналістики Вищої школи журналістики Каліфорнійського університету: «Ботаніка бажання» в якій автор висказав гіпотезу, що ті чи інші рослини, які використовуються людьми відповідають за задоволення одного з фундаментальних бажань. В книзі «На захист харчування: Маніфест їдока» він піддав критиці існуючі уявлення про дієти. «Дилема всеїдних» присвячена його теорії чотирьох основних способів отримання людством їжі, в якій він робить висновок про фундаментальні протиріччя між логікою природи і промисловим виробництвом харчових продуктів [1-3]. У російському перекладі опубліковані лише два його твори [4, 5].

Основні погляди М. Поллана зводяться до наступного: чим біліший хліб, тим він шкідливіший. З огляду на обмінні процеси людського організму рафіноване борошно мало відрізняється від чистого цукру: не розумієш складу харчового продукту - не їж. Часто різні аббревіатури, або складні назви приховують від нас справжні складники продукту: не їж того, що твоя бабуся не визнала б їстівним. Харчова промисловість пропонує безліч продовольчих товарів, які для наших предків не були харчовими продуктами. Нам подобається, а нашому тілу – ні; те, що вирросло на городі, корисніше, ніж те, що виготовили на заводі. З цим важко сперечатися; їжа втамовує голод, а не сум. Дійсно ми їмо від суму, щоб згаяти час, заспокоїти нерви, винагородити себе тощо; їжа повинна бути кольоровою (не менше 4 кольорів в тарілці). Можливо в цьому щось є, якщо хоча б поглянути на колористику науково обґрунтованої харчової піраміди; втомився читати склад продукту? Не їж. Чим більше інгредієнтів – тим більше непотрібних організму речовин; не поспішай. Чим повільніше ви їсте, тим швидше наїдаєтесь; жир від жиру відрізняється. Смажені пиріжки або чіпси це одне, а от морська жирна риба – зовсім інше; не їж того, що не гние. Тривалий строк зберігання зазвичай свідчить про високу ступінь обробки при якій поживна цінність продукту знижується до мінімуму [2, 4].

Висновки. На перший погляд з запропонованими постулатами важко сперечатися. Однак роботи М. Поллана піддаються значній критиці з наукової точки зору, іноді його звинувачують навіть в пропаганді антинаукових поглядів, та маніпуляції. При цьому подібна критика не тільки не заважає його роботам бути бестселерами, а й навпаки підігріває зацікавлення публіки. Автор активно популяризує свої ідеї як за допомогою публічних лекцій так і телевізійних шоу. Його книжки постійно перевидають. Можливо його опонентам також слід вийти в публічний простір і ширше пропагувати науково обґрунтовані теорії.

Література

1. Michael Pollan. The Botany of Desire: A Plant's-Eye View of the World. - New York- 2002.- 297 p.
2. Michael Pollan. In Defense of Food: An Eater's Manifesto. - New York: Penguin Press. – 2008. – 205 p.;
3. Michael Pollan. The Omnivore's Dilemma: A Natural History of Four Meals. Penguin Books, 2006. – 394 p.
4. Майкл Поллан. Библия питания. 64 правила, которые позволят вам правильно питаться и оставаться здоровыми и стройными без особых затрат. – М.: Харвест, Астрель, 2012. – 192 с.
5. Майкл Поллан. Философия еды. Правда о питании. – М.: Астрель, 2013. – 288 с.

10. Герої живі, доки про них пам'ятають

Микита Бичков, Оксана Силка

Національний університет харчових технологій

Вступ. Мій прадід – Кузін Михайло Сергійович народився у с. Глибокому Харківської губернії у 1910 р. у селянській сім'ї. Традиційне українське село, родина і життя. Але у моменти суспільних викликів, українці здатні перевершувати самі себе, здатні на вчинки, про які будуть пам'ять покоління їхніх нащадків.

Матеріали та методи. При дослідженні теми використовувались методи історизму, об'єктивізму, порівняльного аналізу та узагальнення.

Результати. Прадід брав участь у бойових діях Другої світової війни на території Білорусії, воював у Київській області, брав участь у форсуванні Дніпра восени 1943 року. За проявлений героїзм, сміливість та самовідданість у захисті Батьківщини він був відзначений медаллю «Герой Радянського Союзу» на початку 1944 року. Був тяжко поранений; наслідком якого стали часткова втрата зору лівого ока та травма правої ноги. Прадід залишався на війні до самої Перемоги і допомагав всім, що міг робити.

Прадід дуже неохоче згадував про війну і дуже не любив розповідати про те як він воював, які були запеклі бої, скільки товаришів та побратимів залишилось посеред полів похованими і мабуть не впізнані до цього часу. Він завжди з боєм в очах розповідав про зруйновані міста, спалені села, голодних і безпритульних дітей, які залишалися без своїх батьків і жили де прийдеться. В якій би місцевості не проходили бої солдати завжди намагалися допомагати дітям чим могли, залишаючи про себе добру згадку. Кожного дня гармати гриміли на сотні кілометрів, міста і села клекотіли вуличними боями, мости, будівлі, храми злітали в повітря, поля навкруги вкривались тисячами свіжих окопів. Кров лилася, а люди ходили в атаки по кільканадцять разів на добу. З посмішкою на очах він розповідав як вони з солдатами вмивались. Вони розробили свій спосіб, з дерева. Трясли на себе густе, листате гілля, оббризкувались рясною росою, свіжіючи на виду, насолоджуючись своїм крилатим зеленим духом. Це давало всім бійцям силу і здоровий колір обличчя. Він дуже хотів, щоб швидше закінчилася ця страшна війна, і можна було б знову жити мирно: «Я боровся з німцями, бив їх і намагався швидше розбити їх і жити в мирних умовах».

Висновки. Наші пращури, які боролися за мир, за свою землю, за нас – щодня зустрічалися зі смертю, ховали загиблих товаришів, заслуговують на нашу пам'ять та повагу.

Література.

1. Лемещук М. М. Герої сорок першого : нариси про Героїв Радянського Союзу, які обороняли столицю України в 1941 р. / М. М. Лемещук, Й. М. Скаковський. – К. : Політвидав України, 1973. – 172 с.

2. Битва за Дніпро : до 70-річчя визволення Києва від нім.-фашист. загарбників : матеріали Всеукр. наук. конф., м. Київ, 31 жовт. 2013 р. : зб. наук. пр. – К. : Пріоритети, 2013. – 290 с.

11. Роки відновлення державності українського народу в діяльності центральної ради для розбудови суверенної української держави

Д.В. Заноздрій, Є.Е. Кобилянський

Національний університет харчових технологій

Вступ. У цей момент, а саме в роки революційних подій і захисту рідної країни від зовнішньої агресії, моя тема актуальна тим, що дослідивши дії тодішньої влади, ми можемо створити підґрунтя для уникнення помилок у процесі розбудови незалежної України.

Матеріали та методи. При дослідженні культурно-освітніх перетворень використовувались методи аналізу та узагальнення, що допомогли виділити основні завдання дослідження, хронологічно проблемний, ретроспективний та порівняльний методи.

Результати. Проаналізувати цю тему, можна з точки зору правильності і довершеності дій Української Центральної Ради на чолі з М. Грушевським і Генерального секретаріату з головоючим В. Винниченком провести паралель між Універсалами УЦР і реформами сучасної влади України, між допущеними помилками, розглянути шляхи їх виправлення, дії запровадженні на запобігання їх повторення.

Спочатку Центральна Рада проголосила автономію України в складі федеративної Росії (I і II Універсали), але внаслідок прийняття наступних двох Універсалів була проголошена Українська Народна Республіка – спочатку на засадах широкої автономії, а згодом й суверенітету.

Джерелом влади в державі стає український народ. Кордони УНР стають чіткими. Впроваджуються демократичні свободи – слова, зібрань, думки, віросповідання, свобода друку та ін. Генеральний Секретаріат мав провести судову і грошову реформи, встановити державний контроль над виробництвом, створити дієздатну армію, визначитися у політиці визнання України іншими державами та налагодити з ними дипломатичні стосунки.

Висновок. Відслідковуючи тонкий зв'язок двох періодів в історії однієї держави, можна стверджувати, що історія має властивість повторюватися. Створення маленькою групою прихильників більшовизму в Україні псевдодержави і підтримкою цього рішення ззовні «братською» державою для задоволення своїх імперських зазіхань, що гарно було завуальовано під ідею трудового визволення населення. Таку ж ситуацію можна прослідкувати в подіях останнього часу, де після «революції Гідності» сусідська держава, хоч і визнала нову владу, але все ж таки почала втручатися у внутрішні справи країни, відібравши частину її території і підтримуючи сепаратистський рух. Проаналізувавши історію ми можемо віднайти схожі сюжети і зробити все, аби попередити негативні наслідки реформування країни і втрати суверенності нашою державою.

12. Історія чаю: минуле і сьогодення

Олександр Клецов, Ольга Коцюбанська
Національний університет харчових технологій

Вступ. Чай – в перекладі з китайської мови (тчай-ие) означає «молодий листочок».

Чай походить з Китаю, де він відомий 5000 років і має величезне народно-господарське значення. В китайських літописах можна прочитати про сприятливий вплив чаю: «Посилює дух, пом'якшує серце, видаляє втому, полегшує та освіжає тіло, пробуджує думку і не дозволяє поселитися лінощам, прояснює сприйняття».

Матеріали і методи. При вивченні теми були широко використані матеріали інтернет-ресурсів. Під час дослідження були використані методи об'єктивізму, історизму, порівняльного аналізу.

Результати. Торгівля чаєм з Європою бере початок у XVIIIст. Довгий час чайне виробництво залишалося монополією Китаю. Відповідно до варіанту адаптивної назви в європейській мові можна визначити регіони поставки. Так, в південних діалектах Китаю чай має назву «те», в північному і кантонському – «ча».[1]

У XIX ст. монополія Китаю була знищена завдяки чайним плантаціям англійців. Також саме в цьому столітті чай перестає бути предметом розкошу та входить до обігу усіх верств населення. Розширення споживчого сегменту мимохідь веде до появи фальсифікатів. На сьогоднішній день найбільш розповсюдженою є фальсифікація за допомогою карамелену, додавання рослинних замінників, заміна якісних сортів спитим чаєм.[2]

Чай вживається, як цілющий засіб набагато довше, ніж просто тонізуючий напій на кожен день. Його вважали ліками від багатьох хвороб ще в 2000р. до н.е. Чай добре знімає стомлення і головний біль, підвищує розумову і фізичну активність, стимулює роботу головного мозку, серця, дихання. Чайна рослина синтезує у великих кількостях катехіни (чайний танін), а також вітаміни-аскорбінову кислоту, тіамін, рибофлавін, нікотинову, пантотенову і фолієву кислоти, каротіноїди.[3, с.4]Чай володіє багатим джерелом мінеральних речовин. Біологічно цінні речовини, утворюючи єдиний комплекс, сприятливо впливають на організм людини.Чай добре адсорбує шкідливі речовини (важкі метали, радіонукліди) і виводить їх з організму. Біологічно цінні речовини чаю надають антиокислювальну дію на обмін жировий і холестерину.

Лікувальні властивості чаю обумовлені його антисептичною і бактерицидною дією, що проявляється при хворобах печінки, шлунку, нирок, капілярів. Чай вивчають протягом століть, а над розкриттям його хімічного складу вчені працюють щонайменше півтораєста років, тільки за останні десятиліття стало можливим отримати порівняно повне уявлення про те, які хімічні речовини входять до складу чаю.

При цьому слід мати на увазі, що хімічний склад свіжозірваного зеленого чайного листа і сухої чайки, отриманої з цього листа, неоднаковий. В сухому чаї він різноманітніше і складніше. У той же час не всі хімічні речовини, присутні у свіжих листах, залишаються в сухих чайках після фабричної обробки: одні зникають безслідно, інші зазнають окислення та частково змінюються, треті

вступають у складні хімічні реакції і породжують абсолютно нові речовини з новими властивостями та ознаками.[4, с. 87]

Смакові, ароматичні та фізіологічні властивості чаю обумовлені наявністю в ньому екстрактивних речовин, здатних розчинятися в гарячій воді. Основним компонентом чаю являються дубильні речовини (танін), зміст яких в чорному складає – 8-18% [2, с.4]. Дубильні речовини чаю надають йому терпкий, приємно в'язкий смак і гарний колір. Вони володіють високою Р- вітамінною активністю, укріплюють стінки кровоносних судин, попереджують крововилив. Крім того, вони сприяють кращому сприйняттю вітаміну С. Поєднання вітаміну С з вітаміном Р посилює опір організму до інфекційних захворювань. Дубильні речовини володіють антиокислювальним та протипроменевим діям, антимікробними властивостями. Алкалоїди чаю - кофеїн, теобромін, теофілін сприяє розширенню кровоносних судин мозку, надають тонізуючу дію на організм людини. Завдяки різноманітності речовин, що містяться в чаї, цей напій добре діє на травлення і нервову систему, полегшує діяльність серця і судинної системи, знижує кров'яний тиск і підвищує життєву енергію людини.[5, с.36]

Важливим показником якості чаю являються екстрактивні речовини. В них входять водорозчинні компоненти чаю - кофеїн, дубильні, азотисті речовини, вуглеводи, мінеральні речовини. Масова доля екстрактивних речовин залежить від товарного сорту чаю, чим вище сорт, тим більше їх склад.

Висновки. Завдяки проведеним дослідженням виявлено багато корисних відомостей про чай, історія чаю в протистоянні монополії Китаю; хімічний склад чаю; біологічна дія чаю на організм людини.

Література.

1. <http://tea.grandcru.com.ua>
2. uk.wikipedia.org
3. ГОСТ19885-74 «Чай. Методи визначення вмісту таніну та кофеїну»
4. Хлебников. В. И. Технология товаров (продовольственных). учебник / В. И. Хлебников - М: "Дашков и Ко", 2000 - 427 с.
5. Донченко, Л.В. История основных пищевых продуктов. / Л.В. Донченко, В.Д. Надыкта. – М.: ДеЛи принт, 2002. – 304с.

13. Історія виникнення шоколаду

Анастасія Трухан, Ольга Коцюбанська
Національний університет харчових технологій

Вступ. Історія виникнення шоколаду триває з давніх часів. Приблизно 1500 років до нашої ери в низинах на узбережжі Мексиканської затоки в Америці з'явилася цивілізація ольмеків. Від їхньої культури залишилося зовсім не багато, але багато мовознавці вважають, що слово «какао» вперше прозвучало як «kakawa» орієнтовно 1000 років до нашої ери, в епоху розквіту культури ольмеків.

Матеріали і методи. При вивченні теми були широко використані матеріали інтернет-ресурсів. Під час дослідження були використані методи об'єктивізму, історизму, порівняльного аналізу.

Результати. У цивілізації майя напій з шоколадних бобів могла дозволити собі лише еліта. Самі шоколадні боби використовували замість грошей. Раба можна було придбати за 100 бобів. Майя розбили перші відомі нам плантації какао. У них були добре розроблені методи приготування шоколадних напоїв різних видів з використанням усіляких добавок і компонентів - від гвоздики до перцю. Какао-боби були символом багатства і влади.[2, с. 191]. Втім, є думка, що напій богів винайшли зовсім не майя, а ацтеки. Для свого імператора Монтесуми вони готували напій чоколатль («xocolatl» – «гірка вода»). Родзинкою рецепту ацтеків були розтерті зерна молочної кукурудзи, мед, ваніль і солодкий сік агави. Напій вважався священним, пити його могли лише обрані: батьки племені, їх наближені, жерці і найдостойніші воїни.

Першим європейцем, якому довелося спробувати шоколад, був Христофор Колумб. Сталося це в 1502 році, коли жителі острова Гайана від усієї душі пригощали дорогого гостя напоєм з какао-бобів. Двадцятьма роками пізніше Ернан Кортес, завойовник Мексики, теж спробував "ксоколатл"[1-2].

Незабаром шоколад став обов'язковим ранковим напоєм іспанських аристократів, особливо придворних дам, витіснивши досить широко поширені до того часу чай і кава. Вартість нового напою була така висока, що один іспанський історик навіть писав: "Тільки багатий і благородний міг дозволити собі пити шоколад, так як він буквально пив гроші"[3]і. У наступні 100 років "ксоколатл" з Іспанії проникає в решту Європи. Німецький імператор Карл V, усвідомлюючи комерційну важливість какао, вимагає монополії на цей продукт. Проте вже на початку XVII століття контрабандисти стали активно насичувати шоколадом голландські ринки, і у 1606 році через Фландрії і Нідерланди какао досягла кордонів Італії. Дев'ятьма роками пізніше дочка Філіпа Третього Іспанського Ганна Австрійська привезла в Париж перший ящик какао. 1650 рік. Шоколад починають пити англійці. У 1657 році в Лондоні відкривається перший "Шоколадний будинок" - прообраз майбутніх "Шоколадниць".

Знадобилося ще два століття, щоб шоколад придбав сучасну форму, смак і доступність. Все найцікавіше і важливе з ним сталося саме в 19 столітті. Спочатку був винайдений гідравлічний прес, з допомогою якого з какао-бобів стало можна витягати какао-масло, зменшуючи гіркоту шоколаду. Потім англієць Джозеф Фрай відлив першу шоколадну плитку з какао-масла, змішаного з цукром.

У 1876-м швейцарець Даніель Петер додав в какао масу сухе молоко і отримав молочний шоколад. Молочний шоколад миттю охрестили швейцарським, і тепер батьківщина Даніеля Петера пишається їм нітрохи не менше, ніж сирами,

годинами і банками. Ось тільки ім'я творця мало кому відомо - в історію замість нього увійшов фармацевт Анрі Нестле. Дуже багатьом вдалося побудувати на популярності шоколаду свою імперію. Амеде Колер прославився, винайшовши в 1867 році рецепт шоколаду з горіхами. У 1867 році швейцарець Жан Тоблер винайшов розчинна шоколад. Рудольф Ліндт виробляв фірмовий шоколад *fondat*, який танув у роті. Американець Мілтон Херші в 1893 році побудував ціле місто Hershey, жителі якого тільки тим і займалися, що робили солодощі. У 1905 році брати Кедбері почали випускати шоколад Dairy Milk з ніжним і насиченим вершковим смаком, який зміг конкурувати з швейцарським. Не відставали від загального руху і українські кондитерські фабрики: 1876 – кондитерська фабрика Валентина Єфімова, (Київ), 1896 - «Жорж Борман» Харків [4, с.3].

Висновки. Завдяки проведеній роботі зроблено узагальнення історії шоколаду, історичного шляху цього продукту від цивілізацій доколумбової Америки та до його адаптації в Європі та Україні, проаналізовано культурні та біологічні особливості даного продукту, етимологія назви продукту.

Література

1. Массимо, М. Голод и изобилие: История питания в Европе./М. Массимо–Санкт-Петербург:изд-во Александрия, 2009г.–269 с.
2. Смоляр, В.І. Історія харчування /В.І. Смоляр. – К.:Медицина України, 2006.- 351с.
3. shokobum.com.ua/uk/news/stor-ya-viniknennya-shokoladu
4. Коцюбанська, О.О. Становлення та розвиток кондитерської промисловості в Україні.(друга половина ХІХ – 30-ті роки ХХст.): автореф. дис./О.О. Коцюбанська.–К.:«Карат Лтд», 2010.–20с.

Підсекція 24.2. Культурологія

Голова – доцент Береговий С.І.
Секретар – доцент Коцюбанська О.О.

1. Готичний стиль в архітектурі

Ярослава Федоришина, Світлана Буравченкова
Національний університет харчових технологій

Вступ. В епоху величезного злету містобудівництва на зміну романському стилю прийшов готичний. Готична епоха в культурному житті середньовічної Європи бере свій початок близько 1140 р. у Франції, звідки і первісна назва «Французька манера» або пізніше – готика.

Матеріали та методи. При дослідженні теми використовувалися методи аналізу та узагальнення, об'єктивізму, системного підходу. Матеріалами для нашого дослідження послужили: наукові монографії, навчальні посібники, автобіографічні довідники та художня література.

Результати. Готика розвивалася в країнах, де панувала католицька церква. Під її егідою феодально-церковні основи зберігалися в ідеології і культурі епохи готики. Найвиразніше готичний стиль проявився в архітектурі соборів, храмів та монастирів. Для готики характерні вузькі та високі башти, арки з загостреним верхом, колони, багатобарвні вітражні вікна й багато прикрашений фасад.

Основою готичної храмової споруди служила сама кам'яна маса. Ця маса з її товстими, глухими стінами підтримувалась і врівноважувалась арками, стовпами та іншими архітектурними деталями, що виконували опорні функції. Для більшої стійкості будівлі романський зодчий збільшував товщину і міцність стіни, на котрій і зосереджував основну увагу.

Висновки. В епоху готики було створено десятки архітектурних шедеврів, якими пишається весь світ і на сьогоднішній день.

2. Оперы Петра Чайковського (до 175-річчя)

Ігор Радько, Світлана Буравченкова

Національний університет харчових технологій

Вступ. Петро Ілліч Чайковський – видатний російський композитор, диригент, педагог. Його твори в однаковій мірі захоплюють і хвилюють усіх людей не залежно від професії та національності – і музикантів-професіоналів і широкого слухача. Всю свою творчість П.Чайковський присвятив людині, його любові до батьківщини і природи, його прагненням до щастя і мужній боротьбі з темними силами зла.

Матеріали та методи. Використовувались методи аналізу та узагальнення, що допомогли виділити основні завдання дослідження, хронологічно проблемний, ретроспективний та порівняльний методи.

Результати. Петро Ілліч Чайковський писав майже у всіх жанрах, і в кожному з них він сказав своє нове слово геніального художника. Проте найулюбленішим для нього музичним жанром була опера. Можна впевнено сказати, що в ній Чайковський був справжнім реформатором.

Його опера «Коваль Вакула» отримала першу премію на конкурсі Російського музичного товариства. Оперу композитор уявляв собі як найдемократичніший жанр. «Опера, – писав він, саме тільки опера, зближує вас із людьми, ріднить вашу музику з публікою...». У центрі оперної дії, на думку Петра Ілліча, – завжди перебувають прості людські почуття і переживання. Він вважав, що тільки опера дає композиторові засіб єднатися з масами публіки. Він стверджував, що тільки опера робить автора (композитора) за сприятливих обставин надбанням всього народу.

Велику увагу приділяв Чайковський змісту своїх опер, віддаючи при цьому завжди перевагу сюжету з російського життя, оскільки саме російську людину він по-справжньому добре знав і розумів.

Висновки. У музиці Чайковського кожна людина може впізнати себе, свої думки, переживання і почуття. Вона хвилює, приголомшує і підносить душу. Творчість Чайковського справила плідну дію на композиторів, що творили разом із ним, або прийшли в музику пізніше.

Музика Петра Ілліча – вершина світової музичної культури ХІХ століття – вічно живе і дорогоцінне джерело, з якого не перестають черпати натхнення композитори ХХ - ХІ століття.

3. Культура живопису доби Відродження

Наталія Бунга, Світлана Буравченкова
Національний університет харчових технологій

Вступ. Кожна доба відома своїми характерними рисами. В культурі доби Відродження панівними стають принципи антропоцентризму та гуманізму. Мистецтво починає відігравати винятково важливу роль у культурі; окремі митці та цілі корпорації прикрашали площі, палаци, храми неперевершеними витворами. Вперше постає проблема авторства, ідея творця та генія в мистецтві.

Матеріали та методи. При дослідженні використані історичні матеріали, навчальні посібники, художні альбоми, інтернет-ресурси. Основними методами дослідження були: порівняльний, системний, класифікації.

Результати. Живопис – один із основних аспектів культури Ренесансу. Але в чому полягала його мета? У ренесансному живописі стверджується значущість реального бачення світу, художники починають писати з натури, поступово відмовляються від середньовічних канонів, утілюють конкретні почуття й емоції. З'являється станковий живопис, вільний від архітектури, умовність і площинність середньовічного живопису змінюються на пряму перспективу та об'ємність зображень завдяки техніці світлотіні. Зображення людини відповідає правильним анатомічним пропорціям, відроджується інтерес до краси людського тіла. Великого значення набуває жанр портрета, відбувається становлення пейзажу як окремого жанру. Велику роль у становленні і розвитку живопису відіграла творчість С. Боттічеллі, Мазаччо, Фра Б. Анжеліко, Ф. Ліппі, Д. Гірландайо, П. делла Франческа, П. Перуджіно, А. да Мессіна, Дж. Белліні та ін. Вершиною Високого Відродження є творчість Леонардо да Вінчі, Рафаеля Санті, Мікеланджело Буонароті.

Висновки. Висновком може слугувати цитата Еразма Ротердамського: «Не знаю, чого зможуть домогтися мій талант і мої твори, проте я наміряюсь і прагну бути корисним не лише німцям, а й французам, іспанцям, англійцям, чехам, рутенцям і, якщо тільки зумію, навіть туркам і сарацинам», яка означає, що мистецтво повинно слугувати народові, не дивлячись на націю, колір шкіри, погляди чи релігію. Мистецтво – річ, що живе без кордонів!

4. Михайло Вербицький – символ українського національного відродження в Галичині, автор мелодії гімна України (До 200 - річчя від дня народження)

Антоніна Асташева, Надія Левицька

Національний університет харчових технологій

Вступ. 4 березня світ і вся українська спільнота відзначає 200 річчя від дня народження Михайла Вербицького – священика, композитора, хорового диригента, автора гімну «Ще не вмерла Україна» та громадського діяча.

Матеріали та методи. При дослідженні використані історико-культурологічні матеріали, навчальні посібники, художні альбоми, інтернет-ресурси. Основними методами дослідження були: системний, порівняльний, класифікації, біографічний.

Результати. Михайло Вербицький народився 4 березня 1815 р. в селі Явірник Руський недалеко Перемишля в сім'ї священика, а помер 7 грудня 1870 р., похований в селі Млини на Яворівщині (тепер Польща). Коли композитору було 10 років, помирає батько, ним та його молодшим братом опікується далекий родич, єпископ Іван Снігурський. На той час в Перемишлі жили і працювали визначні представники української духовної еліти. З метою розповсюдження українського слова владика Іван Снігурський заснував друкарню, а також дбав про піднесення рівня церковного співу. З його ініціативи у Перемишлі був заснований у 1818 р. дяковчительський інститут, а також владика був меценатом кафедрального хору і музичної школи при ньому. Саме в цій школі Вербицький одержав ґрунтовні знання з теорії музики та композиції у чеського музиканта Алоїза Нанке. Згодом Вербицький вдосконалює свою музичну освіту приватно у Франца Лоренца, також чеха за національністю. Стосовно стану хорового співу в школі сам Вербицький згадував: «... школа стала консерваторією в мініатюрі, а хор дорівнював добрій опері, і, здавалося, що в Європі, крім трьох відомих категорій музики: німецької, італійської та французької – існує ще четверта категорія – українська». Ще за життя Вербицький здобув визнання як творець улюблених і популярних хорів, солоспівів і театральної музики. Цьому сприяли пісенний характер мелодики, гомофонно-гармонічний тип викладу, використання фольклорних мотивів, зокрема, коломийкових. Значного поширення набув патріотичний хор «Гост до Русі», а також інші чоловічі акапельні хори: «До зорі», «Думка», «Поклін» та інші. Новаторство хорової музики Вербицького – як фактора національного культурного відродження полягає насамперед в тому, що він використовував поезію українських авторів: І. Гушалевича, В. Шашкевича, Ю. Федьковича. Вербицький є першим з галицьких композиторів, який звернувся до поезії Т. Шевченка. Це був текст «Заповіту» в музичній інтерпретації для подвійного хору (мішаного і чоловічого), соліста (бас) і симфонічного оркестру. Кантата-поема Вербицького «Заповіт» прозвучала на святковому шевченківському концерті у Львові у 1868 році. Цікаво, що в цьому концерті було виконано ще один «Заповіт» для чоловічого хору, тенора соло в супроводі фортеп'яно. Це був твір молодого, майже нікому невідомого тоді композитора з Києва Миколи Лисенка, який відгукнувся на пропозицію львівської інтелігенції написати хор на слова Шевченка. Ось так символічно перетнулися творчі шляхи двох корифеїв – зачинателя української професійної музики в Галичині і фундатора української національної композиторської школи. З цього часу розпочалася музична шевченкіана, що охоплює понад півтисячі творів, авторами яких стали не лише українські композитори (загалом більше 120).

Пісенним символом народу може стати лише такий твір, де поетичний текст і музика становлять собою органічну художню цілісність, бездоганно точно й чітко відтворюють національну ментальність, здатні піднімати на подвиги, на боротьбу за свободу і людські права. Твір, який мільйони людей по-справжньому сприймають як музичний символ своєї національної спільноти, не може бути створений штучно чи нав'язаний «згори» – лише від усього серця. Він мусить пройти перевірку часом, історичними подіями, стати невід'ємною часткою суспільного життя. Саме таким твором і став гімн «Ще не вмерла Україна». Органічне поєднання піднесеної музики Михайла Вербицького з високопатріотичним змістом поезії Павла Чубинського якнайкраще резонувало із волелюбними прагненнями українського народу. Твір «Ще не вмерла Україна», в якому злилися найсокровенніші помисли представників Сходу і Заходу України, невідворотно йшов шляхом всенародного визнання, з плином часу дедалі впевненіше розширюючи простір свого духовного впливу. Для чотириголосного чоловічого хору без супроводу «Ще не вмерла Україна» була вперше опублікована у збірнику «Кобзар», що вийшов у Львові 1885 року під редакцією близьких до Вербицького композиторів та музичних діячів А.Вахнянина та П.Бажанського. Вперше пісню «Ще не вмерла Україна» почули в Перемишлі. Окремі згадки про її виконання відносяться до 1863 року. Потужно, вільно, як пісня-гімн «Ще не вмерла Україна» прозвучала під керівництвом А.Вахнянина як заключний номер першого на західноукраїнських землях шевченківського концерту, влаштованого в Перемишлі 26 лютого (10 березня) 1865 р. на роковини смерті Кобзаря.

Театральна спадщина Вербицького – це музика до численних оперет, водевілів, історичних драм. Найвідоміша з них – мелодрама «Підгір'яни» на лібрето І. Гушалевича (1864). Для виконання в театрі також призначені так звані «симфонії», а точніше, це є оркестрові увертюри.

Висновки. Отже, «Вербицький для нас є не тільки музикантом, а також символом нашого національного відродження в Галичині», - так висловлювався один з найавторитетніших західноукраїнських композиторів Станіслав Людкевич. Композиторська діяльність Вербицького органічно влилась в загальний процес становлення і розвитку української музичної культури. У ній поєдналися західноєвропейські та національні риси. Священик і митець Михайло Вербицький - зачинатель професійної музики в Галичині - став одним із фундаторів національної композиторської школи України.

Сьогодні музика Вербицького в Україні – це рідкість. Її практично неможливо знайти в бібліотеках чи Інтернет-просторі, але найвідоміша «Ще не вмерла Україна», створена композитором, немов відшліфована і очищена від непотрібних нашарувань, прибрана в багаті оркестрові шати, понеслась на хвилях ефіру по всьому світу, виконуючи свої функції Державного Гімну. Гімн «Ще не вмерла України і слава і воля» створений Павлом Чубинським та Михайлом Вербицьким, звучить сьогодні могутньо й гордо – як символ невмирущої сили народу, котрий обрав шлях свободи і незалежності.

Література

1. Митці України: Енциклопедичний довідник / Упорядники М.Г. Лабінський, В.С. Мурза. За редакцією А.В. Кудрицького. – К.: «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 1992 р. - 848 с. - С.110.
2. М. Загайкевич. Вербицький Михайло Михайлович // Українська музична енциклопедія, Т.1 – Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України. 2006. - с. 322-325.
3. М. Загайкевич. Вербицький Михайло Михайлович // Українська музична енциклопедія, Т.1 – Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. 2006 – с. 322-325

5. Найвідоміші замки і фортеці України

Оксана Мала, Надія Левицька

Національний університет харчових технологій

Вступ. «Архітектура – також літопис світу: вона говорить тоді, коли вже мовчать і пісні, і легенди...», – писав М. Гоголь. Замки України – одна з найцікавіших пам'яток історії України. За даними історика Сергія Трубчанінова в Україні було понад 5000 пам'яток фортифікації, проте від більшості з них нині немає й сліду. З давніх-давен замки мали дві головні функції: захисну і житлову. Проміжні позиції займають фортечні споруди, де захисні і житлові функції зрівнялися.

Матеріали та методи. При дослідженні теми були використані історичні матеріали, навчальні посібники, художні альбоми, інтернет-ресурси. Основними методами дослідження були: порівняльний, системний, класифікації.

Результати. Замок Люборта – один із двох збережених замків, пам'ятка архітектури та історії національного значення. Один із найбільших, найвидатніших і найкраще збережених. Головний об'єкт історико-культурного заповідника «Старий Луцьк» та найстаріша споруда Луцька.

Кам'янець-Подільська фортеця збудована у другій половині XIV ст., яка складається з двох частин. Фортеця відома як частина оборонної системи міста Кам'янець і є складовою частиною Національного історико-культурного заповідника «Кам'янець», що відноситься до 7 чудес України.

Аккерманська фортеця знаходиться в м. Білгород-Дністровський Одеської області. Фортеця будувалася на залишках грецького міста Тіра. Але достеменно не відомо, коли було закладено фортецю. Нині її засновниками історики вважають генуезців, що прийшли у Причорномор'я в XII ст.

Ще однією пам'яткою архітектури є Митрополичий палац, що знаходиться в місті Чернівці. Найвизначніший шедевр архітектури Західної України – колишня резиденція буковинських митрополитів, яка була збудована за проектом відомого чеського архітектора в 1862-1882рр.

Воронцовський палац – найбільша історико-архітектурна пам'ятка середини XIX ст. Палац зводився 23 роки (1828-1852 рр.). Різноманіття стилів – одна з головних особливостей архітектури палацу. Він складається з п'яти корпусів, а на півдні розташовані парадні сходи, по обидва боки яких розміщено шість фігур левів.

Дубенський, Олеський замок, Хотинська фортеця, фортеця у Меджибожі, Генуезька фортеця – це ще ряд історико-культурних споруд, які є найстарішими в Україні та заслуговують на нашу увагу.

Висновки. Отже, збереження пам'яток залежить не лише від державних заходів, але й від рівня культури наших людей, часто байдужих до своєї історії. Необхідно припинити руйнування наших середньовічних замків, що є визначними пам'ятками європейської цивілізації, адже їх збереження може сприяти поверненню України до європейської спільноти, до якої вона завжди належала.

Література. 1. Трубчанінов С. В. Країна замків і фортець. – 2-е видання, доповнене і перероблене. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2007. – 56 с.

2. М. Й. Рутинський. Замковий туризм в Україні Географія пам'яток фортифікаційного зодчества та перспективи їх туристичного відродження: Навчальний посібник. Київ, 2007, 432 с.

6. Маєток родини Здзеховських в селі Черепа шинці

Анастасія Долюк, Сергій Береговий

Національний університет харчових технологій

Вступ. В сучасній історичній науці досить поширена запропонована П. Нора концепція «місце пам'яті» – матеріальних речей і нематеріальних явищ, які слугують своєрідним скелетом для уявного конструювання національної ідентичності в історичній ретроспективі. Відповідно до неї замки, палаци, маєтки є тими об'єктами з якими пов'язані ключові події історії. Саме таким місцем можна вважати Черепашинецький маєток та панський будинок у ньому, який, на жаль, не зберігся до наших днів.

Матеріали і методи. Методологічною основою дослідження є використання загальнонаукових методів пізнання (логічної послідовності, типологізації, класифікації, аналізу та синтезу) та суто історичних (проблемно-тематичного, хронологічного, порівняльно-історичного, описового).

Джерельною базою роботи є праці істориків та краєзнавців, архівні матеріали, друковані періодичні видання другої половини XIX – початку XXI століття.

Результати. Черепашинецький маєток займав 2628 десятин землі. Він лежав у басейні струмка Постолова, притоки Південного Бугу. З середини XVIII століття власниками маєтку стають Холоневські. Саме Ксаверій Холоневський на рубежі 80-х років XVIII ст. поряд із давнім оборонним укріпленням на похилому березі Постолова зводить собі житловий будинок у комплексі з господарчими будівлями.

Справжнім будівничим нового маєтку, що відповідав вимогам модного на той час у Росії класичного архітектурного стилю став Владислав Здзеховський. Саме він та його спадкоємці й розбудували й постійно покращували та збагачували величним палацовим комплексом, що став однією із прикрас Поділля. Його багаті та вишукані мистецькі колекції доповнювали витончену красу інтер'єрів. Тут містилися парадні кімнати-салони: «Ампір», «Великий», «Дубовий», бібліотека, кабінет господаря, їдальня тощо. Парадні покої мали особливий, неповторний антураж, який вражав відвідувачів своєю розкішшю, мистецькими вподобаннями їх мешканців. Варта уваги колекція творів мистецтва, яка збиралася сімейством Здзеховських з усієї Європи. Черепашинецька картинна галерея нараховувала близько 250 полотен італійської, французької, німецької, голландської, фламандської та російської шкіл. Складовою частиною маєткового комплексу варта уваги церква та дворова усипальниця середини XIX століття, яка збереглась до сьогоднішніх днів.

Висновки. Маєток було розграбовано в бурхливу добу революції та громадянської війни. Частина майна, найцінніші полотна картинної галереї власник зумів забрати з собою від'їжджаючи до Польщі.

На жаль, доводитись визнати, що від названих нами пам'яток на сьогодні не збереглось майже нічого. Тільки автограф будівничого – FZ (Фелікс Здзеховський) помітний ще де-не-де в селі. Наприклад, на південно-східному крилі водоскиду умуровано бетонну табличку з таким написом, але, тим більше, ми маємо зберігати й цінувати те, що залишилось, пишатись тим, а крім того, докласти всіх зусиль для вивчення минулого свого села, заглиблюватись у безцінні джерела історичної пам'яті.

7. Українські культурні традиції споживання харчових продуктів

Анна Шкварчук, Олена Пивоваренко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Однією із рис сучасної культури є якісна зміна у відношенні до повсякдення. Саме буденні звички та ритуали стають важливою характеристикою людини. Однією із характерних тенденцій, що цілком відображають ці процеси, є зростання зацікавлення в сфері харчування. Книги і періодичні видання, присвячені приготуванню їжі, становлять значний інтерес та користуються великим попитом на ринку книжкової продукції. Приготування їжі виходить за межі рутинної діяльності і стає публічним актом, що відображається в проведенні виставок та конкурсів кулінарної майстерності. Динамічно розвивається така галузь туризму як кулінарний туризм, метою якого є знайомство з гастрономічною культурою різних народів. При цьому викликає зацікавлення як кулінарна культура, так і культура споживання харчових продуктів, що свідчить про те, що їжа розглядається не стільки як спосіб задоволення біологічних потреб, а й як феномен культури.

Матеріали і методи. У дослідженні використано описовий метод. Матеріалом дослідження послуговували наукові монографії та статті.

Результати. Українська нація має свою особливу гастрономічну культуру, яка має як власні символи, так і власні традиції. Найбільш помітною рисою української національної кухні є комбінована тепла обробка овочів або м'яса на олії, або маслі, «смаження» по-українському, і тільки після цього - тушіння, варіння або запікання. Українська кухня щедро сприйняла технологічні прийоми сусідів, окупантів, подорожніх тощо. А про гостинність збереглися свідчення багатьох іноземних мандрівників, які відзначали щирість українців, їхнє вміння не просто нагодувати подорожнього, а й створити приємну атмосферу, коли гість відчувається невимушено, справді, «як у дома»

Остаточо сформованою в тому виді, у якому ми знаємо українську кухню сьогодні можна ідентифікувати тільки у XIX ст., що збігається з загальносвітовими тенденціями формування європейських національних кулінарій. Знаковою подією була поява помідорів. Крім них українська кухня приблизно в цей же час сприйняла сині баклажани, що вважалися раніше «басурманськими» і в їжу не вживалися, а також цукровий буряк, з якого почали виробляти цукор, що значно збагатило народну кухню.

Стосовно українських традицій в етикеті харчування, можна зазначити, що нашим предкам їжа діставалася тяжкою працею, тому до неї ставилися з повагою. Традиційно кожен прийом їжі, особливо обід, обставлявся дуже урочисто. Вся сім'я збиралася за столом, де в кожного було визначене місце. Першим сідав голова семейства (як правило, батько), потім – всі інші. Діти сиділи за столом разом із дорослими. Якщо ж родина була надто велика, їх відділяли за окремий столик, лаву або розташовували біля полу. Існувало багато всіляких забобонів, звичаїв і правил стосовно поведінки за столом. Не можна було торохтіти ножем або ложкою, бо «в хаті заведеться сміття», махати ногами під столом, «щоб не колихати лукавого», голосно розмовляти, сміятися, шкребти ложками по дну миски. Кожен член семейства не сідав обідати, не подякувавши Богові за те, що сьогодні він має обід, і не висловивши надії, що в майбутньому він також матиме не менше. Етикетні норми стосувалися не тільки споживання їжі, а й її приготування. Не прийнято було під час готування борщу лихословити і згадувати нечистого, інакше «борщ не вдасться і в

ньому скупаються демони». Особливо суворо дотримувалися таких правил під час приготування святкових та обрядових страв (паски, весільний коровай тощо).

Висновки. Українці створили власну гастрономічну культуру, яка, при тому, що є абсолютно самобутньою, постійно розвивається. Нажаль глобалізаційні процеси сучасності ставлять під загрозу існування всього національного як такого. Традиції поступово зникають і забуваються. Тому необхідно запозичати передовий світовий досвід зі збереження та популяризації етнічних традицій в Україні та за її межами.

Література.

1. Артюх Л.Ф. Українська народна кулінарія. – К.: Наук. думна, 1977. – С. 154.
2. Етикет та культура харчування: Навчальне видання / І.І.Вакулик, Я.В. Пузиренко, Т.М. Мисюра – К.: Вид-во. ТОВ «Аграр Медіа Груп», 2010. – 68с
3. Капкан, М. В. Гастрономическая культура как феномен культуры повседневности / М. В. Капкан // Человек в мире культуры: Сборник научных и научно-методических статей. – Екатеринбург, 2008. – С. 74 – 91.
4. Січинський В. Чужинці про Україну. Вибір з описів подорожей по Україні та інших писань чужинців про Україну за десять століть. – К., 1992. – С. 255.

8. Господарство, побут та традиції мешканців грецького села Малоянисоль

Маргарита Артюх, Оксана Силка

Національний університет харчових технологій

Вступ. Для кожної людини мала батьківщина – це те місце, де вона народилась, де промайнуло її дитинство, це – рідний дім, де завжди з любов'ю чекають нас рідні, це – стежка до школи. Мимоволі хочеться задуматися про минуле, відшукати своє коріння, знайти ту силу, яка дасть насагу жити в сьогоденні, любити свій народ.

Матеріали та методи. Ця робота підготована на основі опублікованих джерел, преси, краєзнавчої літератури. Методи дослідження – порівняльно-історичний аналіз зібраних і опрацьованих матеріалів, метод об'єктивізму, творчого підходу до вивчення проблеми.

Результати. У XVIII столітті Катерина II вплинула на переселення греків із Криму і вони заселили чудові землі Приазов'я, які своїми пагорбами, ґрунтами, степом і морем нагадували їм рідні місця. Мої предки разом з іншими людьми утворили поселення на березі річки Калка, тому мені судилося тут народитися. Дослідження господарського устрою, побуту та традицій мешканців села Малоянисоль дозволило усвідомити багато сторінок історії свого народу, зрозуміти глибину його філософії, бажання удосконалювати свій духовний світ, вивчаючи і систематизуючи інформацію з різних джерел.

Мета цієї роботи - дослідження, аналіз та опис господарського устрою, побуту та традицій мешканців села Малоянисоль в першій половині ХХ сторіччя. Це продовження краєзнавчої діяльності, збереження для нащадків найкращих сторінок життя свого народу – греків Приазов'я, що знайшли свою другу Батьківщину на гостинній українській землі.

У 20-ті ХХ ст. роки, почалося створення колгоспів, затверджувалася радянська влада, але життя людей кращим не стало, соціальне розшарування не припинилося. Окремий розділ присвячений явищу голодомору 20-х – 30-х років.

У розділі «Побут» висвітлено, яким чином та з яких матеріалів будувалися будинки і помешкання, яким було внутрішнє оздоблення, національний одяг, кухня греків, рівень освіти та охорони здоров'я у першій половині ХХ сторіччя. Багато уваги приділялося боротьбі з неписьменністю, з релігією. Серед греків Приазов'я склалася досить складна мовна ситуація, яка відобразилася на антропоніміці цієї етнічної групи. В дослідженні є багато прикладів значення прізвищ та імен.

У розділі «Традиції» просліджуються сімейні, релігійні та обрядові свята, їхнє значення для людей протягом всього ХХ століття. Особлива увага приділяється функціонуванню грецької мови та її асиміляції.

Висновки. Розглянуті в роботі питання господарського устрою, побуту, традицій, походження прізвищ та імен, життя мешканців села Малоянисоль в першій половині ХХ сторіччя – це лише маленька сторінка мого багатостраждального народу, який пройшов через великі випробування.

Література.

1. Анимица Е. У своих истоков / Е. Анимица // Зоря Приазовья. – 1988. – 23 июня.
2. Балджи А. Я. Греческие хроники Украины: Греческое национальное движение за последние 17 лет. Факты и коммент. Публицистика. Интервью и репортажи. Жизнь замечат. людей / А. Я. Балджи. – Мариуполь : Газета "Приазовский рабочий", 2007. - 522 с.
3. Мазур П. И. Земская медицина в греческих селах Приазовья / П. И. Мазур. – Мариуполь : Мариупол. о-во греков, 2001. – 27 с.

9. Тарас Шевченко в сучасних субкультурах

Микола Климишин, Оксана Силка

Національний університет харчових технологій

Вступ. В історії кожного народу є імена, які він свято береже у своїй пам'яті, з великою любов'ю та повагою передає з покоління в покоління. Є таке ім'я і у нашого народу – Тарас Шевченко. Не було і немає в Україні поета, який був би йому подібний.

У вересні – листопаді 2014 р. студенти першого курсу факультету інженерної механіки та пакувальної техніки Національного університету харчових технологій в рамках навчального курсу «Історія України» провели творче дослідження, присвячене 200-річчю з дня народження Т. Шевченка. Один із напрямків був визначений як «Образ Т. Г. Шевченка в житті сучасної молоді». Студенти сконцентрували свої зусилля на виявленні неklasичних зображень Кобзаря, трактуванні його поглядів сучасними митцями, роковому виконанні знаних творів поета і т.і.

Матеріали та методи. У роботі використано зіставний та описовий методи дослідження.

Результати. Образ Т. Шевченка, як символ боротьби за соціальну справедливість, отримав надзвичайного поширення у період Революції гідності 2013/2014 рр. Нами були виявлені чисельні портрети поета, цитати з його творів і безпосереднє їхнє декламування учасниками Майдану. Найбільш поширеними на відео ресурсах є поема «Кавказ» у виконанні Героя України Сергія Нігояна (1993-2014 рр.).

Другий пласт сучасного запиту на образ Т. Шевченка визначений нами як Шевченко у субкультурі графіті. Графіті, які були нами зібрані (понад 20) є різними за виконанням, розміром, змістовим навантаженням. Найбільш розтиражованими є графіті у м. Миргороді Полтавської обл., м. Чернігові, м. Харкові, м. Кременчуці Полтавської обл., м. Києві, м. Вапнярці та у інших містах. Але найбільше графіті з портретом Т. Шевченка було зроблене у м. Харків.

Третя категорія образу Шевченка – це своєрідне модернізування його постаті. Іншими словами, як виглядав Т. Шевченко в сучасних умовах (Шевченко – учасник Майдану; самооборонець; сучасний чоловік; тинейджер тощо).

Четверту категорію ми умовно назвали «Т. Шевченко крізь роки». Тут представлені твори художників, які у своєрідній манері показали душу борця, бунтаря, людини – яка вміє і знає як відстояти свої переконання.

П'ята категорія – «Т. Шевченко: яким він може бути», представлена окремими результатами творчості сучасних українських митців – Ростислава Лужецького, Івана Семесюка, Богдани Серебрян та інших.

І остання, шоста категорія – це принти із образом Т. Шевченка. У нашому дослідженні, як приклад, вони представлені на молодіжних футболках.

Висновки. Проведене дослідження, переконало нас і засвідчило факт того, що Тарас Шевченко для України і в Україні житиме вічно. Образ нескореного і бунтівного українця був актуальним у XIX ст., у період національно-визвольних змагань 1917-1921 рр., і сьогодні.

Література.

1. ТОП 6 граффити в Харькове. – http://the-search.com.ua/kuda_b_shodit/TOP_5/TOP_6_graffiti_v_Harkove.html

2. Изображение украинского классика внесли в Национальный реестр рекордов. – <http://kh.vgorode.ua/news/sobytyia/240372-znai-nashykh-kharkovskiyi-portret-shevchenko-pryznal-y-samym-bolshym-hraffity-v-ukrayne>

10. Наш, твій, мій земляк Микола Вінграновський

Анна Слободяник, Оксана Силка

Національний університет харчових технологій

Вступ. Є на світі долі, як яскравий спалах зорі, що крізь віки несуть спогад про людину з великим і чуйним серцем. Серед таких – доля Миколи Вінграновського. Він став сином не лише своєї доби, а й зумів зазирнути в майбутнє, осмислити сенс буття, піднятися над буденністю.

Матеріали та методи. При дослідженні питання застосовувалися наступні методи: історико-генетичний, історико-порівняльний, історико-системний.

Результати. Сімдесят дев'ять років тому, 7 листопада 1936 року народилося хлоп'я, якого назвали Миколкою. Чи міг тоді хтось передбачити, що будуть у житті цього хлопчика ліси і ріки, великі люди, красиві ролі, буде й те, що називають славою, що ім'я Миколи Вінграновського викликатиме у сучасників цілу низку асоціацій: поета – прозаїка – кіномитця. Людина полум'яного темпераменту, творчого шаленства, він згорів, залишивши нам золоті розсипи своїх поезій, нев'янучу красу своїх повістей, фільмів.

Поезія Миколи Вінграновського – це стихія, що в якій цілковито відсутня якась навмисна спрямованість, передбачуваність. Постійне переливання настроїв, станів, натхненна гра уяви. Ніколи не вгадати, про що він говоритиме за мить, що зрине дивовижно з глибинних нетрів його душі і який настрої хвилиною його огорне й хвилиною спаде, щоб поступитися місцем іншому. Все, чого коли-небудь сягав його душевний зір і що чутно чи нечутно торкалося колись його душі, – все воно живе в ньому постійно, глибоко жевріє здатне щомиті спалахнути живою жариною; живе, готове щохвили полинути водоспадом, упасти росинкою чи вдарити громом – із найнепомітнішого і найнесподіванішого приводу.

Творчість Миколи Степановича вже давно визнана як одна з окрас української культури. Як кіноактор, він зіграв у 4-х художніх фільмах. Найвідомішою є роль Івана Орлюка у фільмі Олександра Довженка «Повість полум'яних літ». Кінорежисер Рошаль порівнював гру Вінграновського в ролі Орлюка з майстерністю самого Олександра Довженка.

В останні роки свого життя Микола Степанович зосередив свої зусилля на створенні документальних фільмів «Чотирнадцять столиць України» – екранізацію своїх коротких нарисів, виданих під однойменною назвою у 1996 році в Одеському видавництві «Маяк». Ці нариси переконливо доводять, що процес державотворення, хоча із перервами, тривав в Україні від часів Київської Русі до сьогодні. Поезія, проза, кіно – так склалася головна його творча триєдність. Як в кінодраматургії, в поезії так і в прозі, залишаючись самим собою, Микола Степанович виявляє нові риси свого великого таланту, змінюється і раз у раз вибухає відкриттями.

Висновки. Минають десятиліття, переливаючись у віки. З часом відходять у забуття великі й малі події, імена їхніх учасників. Та є образи, які з віками не тьмяніють, а, навпаки, набувають нового забарвлення, промовляють до своїх нащадків і гнівом, і пристрастю, і любов'ю. До таких, безперечно, належить і Микола Вінграновський.

Література.

1. Гливінська Л. Поетичне слово Миколи Вінграновського: лінгвостилістична інтерпретація / Л. Гливінська. – К. : ВПЦ "Київський ун-т", 2006. – 227 с.
2. Тарнашинська Л. Б. Микола Вінграновський: "Все на світі з людської душі" / Л. Б. Тарнашинська. – К. : [б.в.], 2006. – 108 с.

11. Міфи і таємниці Успенського собору Києво-Печерської лаври

М.Д. Нозадзе, Є.Е. Кобилянський

Національний університет харчових технологій

Вступ. Головною святинею українського народу є Успенський собор Києво-Печерської лаври. Успенський собор Києво-Печерської лаври – один із найдавніших храмів Київської Русі, унікальна пам'ятка архітектури, а також усипальниця багатьох осіб. Протягом багатьох століть він був однією з найбільш шанованих святинь Православної церкви.

Матеріали та методи. При дослідженні культурно-освітніх перетворень використовувались методи аналізу та узагальнення, що допомогли виділити основні завдання дослідження, хронологічно-проблемний, ретроспективний та порівняльний методи.

Результати. Успенський собор був першим кам'яним храмом на території монастиря. До його спорудження насельники відправляли служби у дерев'яній церкві на честь Успіня Божої Матері, що знаходилась над печерами.

За даними «Патерика Печерського» закладання церкви супроводжувалося багатьма знаменнями. Закладання собору відбулося 1073 року в урочистій обстановці, в присутності преп. Феодосія з усіма печерськими ченцями. Князь Святослав не тільки подарував землю під церкву та 1000 гривень золотом, а й власноруч копав під фундаментами.

В образі Успенського собору Києво-Печерського монастиря склався новий тип храму. Його невеликі розміри, суворі архітектурні форми, швидке зростання авторитету Києво-Печерського монастиря призвели до того, що він став зразком для побудови аналогічних культових споруд у багатьох містах Київської Русі. Упродовж віків Успенський собор був почесним місцем останнього спочинку.

Проте 70 років тому, Злистопада 1941 р., в окупованому німецькою армією Києві було висаджено у повітря Успенський собор Києво-Печерської лаври. Обставини цього злочину досі залишаються однією з нерозкритих таємниць Другої світової війни.

Хто зруйнував храм? У кого змогла піднятися рука на релігійну святиню, пам'ятку світової архітектури?

За однією версією, при відступі радянських військ із Києва 16-17 вересня 1941 року собор було таємно заміновано саперною командою спеціального призначення 18-ї дивізії НКВС у рамках ведення війни тактикою «спаленої землі», а 3 листопада – підірвано. Деякі сучасні публіцисти помилково приписують організацію вибуху диверсійній групі Івана Кудрі.

За іншою версією, підірвав було здійснено німецькою окупаційною владою під керівництвом рейхскомісара України Еріха Коха. Про це у своїх мемуарах розповідають Альберт Шпеер та інші діячі Третього Рейху. У рамках нацистської ідеології, скорені народи не мушили мати символічних культових споруд, що б зміцнювали їх ідентичність і прагнення до автономії. Також існує професійна німецька фотохроніка вибуху.

Починаючи з часів війни опубліковано чимало наукових праць, документів, журналістських розслідувань та свідчень очевидців тих листопадових днів. Ці пошуки тривають і дотепер.

Водночас маємо констатувати, що всі опубліковані на цю тему матеріали позначені прямо протилежними підходами у визначенні безпосередніх винуватців

трагедії. Наведені в них факти та деталі події нерідко надто суперечливі й взаємовиключні. Досі не оприлюднено жодного архівного документа, який міг би прямо та однозначно вказати на злочинців, схиливши чашу вироку історії в той чи інший бік. Відтак простір для наукових версій пошуку винуватців, встановлення мотивів і обставин цього злочину все ще залишається відкритим.

Висновки. Руйнація собору завдала непоправної шкоди не тільки архітектурному ансамблю Заповідника, а й історичному обличчю Києва. Згідно з Указом Президента України від 9 листопада 1995 року Успенський собор було відбудовано у 1999- 2000 рр.

Сяючий золотом оновлений Успенський собор доповнив і завершив ансамбль Соборної площі. Своєю могутньою структурою він відновив втрачену рівновагу споруд архітектурного комплексу Верхньої території Києво-Печерської лаври.

**Підсекція 24.3.
Українська мова**

Голова – професор Науменко Н.В.
Секретар – доцент Бажан О.М

1. Есе як синтез наукової літератури з вишуканістю художньої форми

Наталія Бунга, Наталія Науменко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Жанр есе стоїть на межі художньої та публіцистичної творчості. Виникнення жанру пов'язане з діяльністю М. Монтеня та його працею "Essai" (1580), що перекладають як "спроба". Саме так пояснював зміст свого твору автор, говорячи про вільний виклад власної думки про усі предмети, але не для формування поняття про речі, а для поняття про власні переконання.

Матеріали і методи. У дослідженні українських літературно-критичних есе застосовано історико-типологічний, аналітичний, порівняльний методи, «повільне прочитання» як чинник глибшого проникнення у творчу лабораторію есеїста.

Результати. Визначальними рисами есе, як правило, незначний обсяг, конкретна тема, сформульована у досить вільному і суб'єктивному тлумаченні, довільна композиція, парадоксальна манера мислення і є фіксацією лише думок та вражень з якогось приводу, не претендуючи на вичерпність у трактуванні теми. До наукової літератури цей жанр наближає певною мірою логічність викладу, дбайливе ставлення до художньої форми. Есе має філософський, історико-біографічний, публіцистичний, літературно-критичний, науково-популярний, белетристичний характер; за стилем воно вирізняється образністю, афористичністю, використанням свіжих метафор, новизною поетичних образів, свідомим застосуванням розмовної інтонації та лексики.

В українській літературі до есе зверталися Ю. Смолич, О. Гончар, І. Муратов, С. Голованівський, Д. Павличко, П. Загребельний, І. Драч. Синтез публіцистичного есеїстичного стилю з розмовними іронічними інтонаціями зумовлює художню своєрідність «Книги спостережень» Є. Маланюка. Можна сказати, що ця двотомна збірка есе, написаних протягом сорока років, є таким само непересічним явищем літератури, як і його поезія. Тут поет виступає в іпостасі мислителя.

Г. Клочек, порівнюючи стиль есе Маланюка зі стилем І. Франка, М. Зерова та Л. Новиченка, зауважує: у науці про літературу можна говорити про таке явище наукового висловлювання, як «геніальна простота». Її зумовлює особлива здатність дослідника проникати в суть осмислюваних речей і явищ, розуміти Істину, бачити її стереоскопічно і настільки виразно, що адекватне вираження цієї суті сприймається як щось просте й зрозуміле [1]. Без «дихання життя», про яке говорить перша книга Біблії, «дихання», яке кожний творець мусить вдихнути в свій твір, від твору залишається «бездушний зліпок глини, арифметична сума хаотизованих атомів, що розпадуться від найменшого подмуху» [2]. Ці думки поета-вченого Є. Маланюка мають глибокий науковий сенс: аналізувати поетичні твори – означає вміти відчувати й досліджувати енергетику художнього слова.

Висновки. Думка Є. Маланюка-есеїста в основному зосереджена на філософії історії, передусім української історії. І тоді, коли він говорить про Шевченка чи Пантелеймона Куліша, і тоді, коли характеризує українську культуру в усій її всеосяжності й унікальності, поет-мислитель вписує яскраво-вогненні сторінки в українську історію.

Література

1. Клочек Г.Д. Енергія художнього слова: навч. посібник / Григорій Клочек. – Кіровоград : Редакційно-видавничий відділ КДПУ імені В. Винниченка, 2007. – 448 с.

2. Маланюк Є.Ф. Книга спостережень. Проза. – Кн. 1 / Євген Маланюк. – Торонто : Видавництво «Гомін України», 1962. – 529 с.

2. Сучасні термінологічні аспекти функціонального харчування

Олександр Клецков, Наталія Науменко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Нутриціологія, або харчова наука, – це наука про хімічний склад харчових систем (сировини, напівпродуктів, готових продуктів) та їхній вплив на стан здоров'я людини; про функції їжі та біологічну дію її компонентів на живий організм; про принципи побудови оптимальних збалансованих харчових раціонів [1]. Основне завдання нутриціології – поліпшення стану здоров'я населення шляхом максимального використання позитивних ефектів нутрієнтів на організм людини.

Матеріали і методи. У роботі було застосовано новітні лінгвістичні підходи до формування терміносистеми харчової науки як порівняно молодого галузі знань.

Предметом харчової науки є вивчення складу основних компонентів їжі, впливу білків, жирів, вуглеводів, вітамінів, мінеральних речовин на життєдіяльність організму людини; розвиток теоретичних уявлень про еволюцію систем харчування і їх практичне використання.

Результати. У процесі дослідження нових публікацій, пов'язаних із розвитком харчової науки, виявлено, що теоретичні дані нутриціології ґрунтуються на таких основних термінах та визначеннях: **харчові продукти** – продукти, отримані з рослинної, тваринної та мікробіологічної сировини для вживання в їжу у натуральному або переробленому вигляді; **харчування** – процес поглинання і засвоєння компонентів їжі живим організмом для підтримання усіх фізіологічних процесів, зокрема для поповнення енергією, та процесів розвитку і росту; **харчова цінність** – поняття, що характеризує всю повноту корисних властивостей продукту, вміст у ньому білків, жирів, вуглеводів, вітамінів, мінеральних речовин; **енергетична цінність** – кількість енергії в кілокалоріях, котра утворюється в організмі при засвоєнні компонентів харчового продукту.

Нутриціологія – це наука, яка постійно розвивається. В 1992 р. вона збагатилася новим терміном – **фармаконутриціологія**. Це наука, яка поєднує сучасні знання про людину, структуру її харчування та лікувальні ефекти есенціальних нутрієнтів. Фармаконутриціологія сформулювала основні принципи харчування ХХІ ст. – **якість, ефективність, безпека** [2].

Організація здорового харчування населення – складний процес, котрий можна реалізувати лише спираючись на глибокі знання харчової науки, необхідні фінанси, продуману науково-технічну політику, сучасні харчові технології та мовні знання.

Висновки. У процесі свого розвитку від емпіричного періоду до наших днів харчова наука вивчає склад компонентів їжі, вплив білків, жирів, вуглеводів, вітамінів, мінеральних речовин на життєдіяльність організму людини; розвиває теоретичні уявлення про системи харчування і визначає напрями виробничої діяльності у галузі харчових технологій. Необхідна тісна співпраця фахівців-виробничників, теоретиків нутриціології та філологів, аби створити грамотну концепцію оздоровчого харчування та донести її до споживачів.

Література

1. Сімахіна, Г. О. Технологія оздоровчих харчових продуктів : курс лекцій / Г. О. Сімахіна, А. І. Українець. – К. : НУХТ, 2009. – 310 с.
2. Naumenko N. History of Food Science : A Workbook for Students / Natalia Naumenko. – К. : NUFT Publishers, 2014. – 199 p.

3. Стилiстичнi особливостi студентської наукової працi

Євген Самiлик, Наталiя Науменко

Нацiональний унiверситет харчових технологiй

Вступ. Оскiльки наукова робота є працею, за якою можливо виявити спроможнiсть студента до самостiйних наукових дослiджень в обранiй галузi знань, її мовi й стилевi слiд придiлити значну увагу. Адже саме мовностилiстична культура наукової працi найкраще розкриває загальну культуру її автора.

Матерiали i методи. Матерiалом для вивчення у цiй роботi є головнi мовнi засоби наукового стилю за пiдроздiлами лiтературної мови та їхнi функцiї, виявленi шляхом зiставлення текстiв студентських наукових праць.

Результати. До мови наукової лiтератури ставляться особливо суворi вимоги щодо дотримання норм, i це сприяє посиленню логiзацiї викладу. Усi мiркування автора твору спрямованi на переконливе обґрунтування висновкiв, результатiв, яких досяг він пiд час дослiдження. Чiтка послiдовнiсть мислення автора передбачає насамперед логiчне, а не емоцiйно-чуттєве сприйняття наукового твору, що зумовлює добiр лексичних, морфологiчних, синтаксичних засобiв.

Загальноживанi слова, загальнонаукова лексика й термiни визначають мовнi особливостi стилю праць, у яких iдеться про результати дослiджень, досягнення науковцiв. Слова у таких творах вживаються у своїх прямих значеннях, синонiмiв у наукових працях обмаль. Iз зображальних засобiв переважають порiвняння. Вони допомагають скласти об'ємне уявлення про предмет розповiдi.

Фразеологiя наукової мови також вельми специфiчна. Вона покликана визначати логiчнi зв'язки мiж частинами висловлювань (наприклад, такi стiйкi словосполучення, як *навести результати, як показав аналіз, на пiдставi отриманих даних, пiдсумовуючи сказане, звiдси випливає, що тощо*), а також позначати певнi поняття (термiни *критерiй Рейнольдса, холодильний контур, струм високої напруги*).

У науковому стилi розширенi функцiї *iменникiв* i *прикметникiв* за рахунок звуженого використання *дiєслова*. Широко представленi *вiдноснi прикметники*, оскiльки саме вони, на вiдмiну вiд якiсних, дають змогу з максимальною точнiстю вказувати достатнi й потрiбнi ознаки понятя. Наукова мова вирiзняється й тим, що вона – не оцiнна, тому бiльшiсть прикметникiв є частинами термiнологiчних виразiв (функцiональнi харчовi продукти, лабораторна робота, енергетичний менеджмент). *Дiєслова й дiєслiвнi форми* несуть у текстi наукових праць особливе iнформацiйне навантаження. Вони служать для окреслення постiйної ознаки предмета, використовуються при описi дослiдження, доведення, в описi будови приладiв i машин. Серед *займенникiв* особливо поширенi тi, що належать до розряду вказiвних (*цей, той, такий, який, котрий*). Вони не лише конкретизують предмет, а й визначають логiчнi зв'язки мiж частинами висловлювання. Неозначенi займенники в силу неконкретностi їхнього значення в науковому текстi не використовуються.

Висновки. Щодня створюються новi спецiальностi й навчальнi дисциплiни, й тому студенти не лише користуються вже наявними пiдручниками й посiбниками, а й, умовно кажучи, беруть участь у створеннi нових. Уже сам цей факт викликає iнтерес молодiй людини до навчання, до пiзнання незвіданого й до створення нового. Чим бiльшим є цей iнтерес, тим вiрогiднiше, що студент частiше звертатиметься до викладача й їхнi творчi стосунки мiцнiшатимуть. А вiдтак цiкавшою стане наукова робота – вивчення певного об'єкта, зiставлення й порiвняння фактiв та формулювання власних висновкiв.

4. Історія фотографії: термінологічний вимір

Олександр Фостюк, Наталія Науменко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Історія виникнення фотографії почалася набагато раніше, ніж багато хто може собі уявити. Більше того, якщо в якості відправної точки для відліку історії фотографії взяти перші випадки застосування світла для отримання зображень, то вийде, що цьому мистецтву вже більше 1000 років. Метою нашої роботи стало дослідити розвиток мистецтва фотографії та його терміносистеми у синхронному аспекті.

Матеріали і методи. У роботі застосовано традиційні методи лінгвістичного та історичного дослідження, зокрема вивчення довідкового матеріалу, зразків фотомистецтва від самого початку його виникнення й до середини XIX століття.

Результати. Ще в X столітті арабський математик і вчений Альгазена з Басри, який вивчав поведінку світла і писав про основні принципи оптики, зауважив цікавий природний феномен. Він виявив перевернуті зображення на білих стінах затемнених кімнат і наметів, поставлених на берегах Перської затоки – зображення проходило через невеликий круглий отвір в стіні, у відкритому запоні намету. Отриману таким чином камеру-обскуру вчений використовував для того, щоб спостерігати за затемненнями сонця – вже в той час було відомо про те, що дивитися на сонце неозброєним поглядом може бути небезпечно.

Пізніше були спроектовані портативні камери-обскури, які представляли собою невеликі дерев'яні ящики, оснащені дзеркалом, які дозволяли проектувати зображення на матову пластинку. Цими пристроями часто користувалися художники, а знаменитий Леонардо да Вінчі навіть детально описав камеру-обскуру у своєму трактаті «про живопис».

Камера обскура була важливим попередником сучасної фотографії, але при цьому вона не дозволяла закріплювати отримані за її допомогою зображення. Тому серйозно говорити про історію виникнення фотографії можна тільки з XIX століття, коли в 1725 році професор Галльського університету в Німеччині, Йоганн Гейнріх Шульце, відкрив феномен світлочутливості хлориду і нітрату срібла. Під час дослідів, які проводив вчений, стало помітно, що речовина, яка потрапляє на сонячне світло, темніє, в той час як в темряві з нею нічого не відбувається. Ця подія виявилася ключовою для історії фотографії в XIX столітті. Втім, до повноцінної фотографії було ще далеко – адже Шульце не придумав, як закріпити зображення, отримане за допомогою світлочутливих речовин.

Вперше закріплене зображення вдалося отримати в 1822 році – майже через 100 років після відкриття світлочутливих речовин! Це зробив француз Жозеф Нісефор Ньепс. Однак це зображення не збереглося, як і перша з існуючих фотографій – зроблена ним же в 1826 році знімок «вид з вікна», отримана за допомогою камери-обскури на олов'яній платівці, покритій тонким шаром асфальту. Незважаючи на те, що для історії виникнення фотографії ця подія мала величезне значення, до повноцінної фотографії було ще дуже далеко. Однак у методу Ньепса була одне цікава перевага – після протравлювання асфальту виходило рельєфне зображення, і його легко можна було розмножити на будь-якій кількості примірників.

Наступній події, яка стала важливою віхою в історії виникнення фотографії, ми зобов'язані учневі Ньепса – Луї Дагеру. Саме Дагер зміг розробити відносно простий і придатний для масового застосування спосіб закріплення фотозображень. Основна

ідея Дагера полягала в тому, щоб отримувати зображення за допомогою парів ртуті. Спочатку він проводив досліди з біхлоридом ртуті, але при цьому виходили дуже слабкі зображення. Тоді він вирішив удосконалити процес, експериментуючи з цукром і закисом хлору, і в 1837 році, після одинадцяти років дослідів, він, нарешті, зміг придумати перспективний спосіб закріплення. Вдосконалений варіант полягав у використанні підігрітих парів ртуті та обов'язковому змиванні частинок срібла, що не піддалися дії світла, за допомогою насиченого розчину кухонної солі.

Дагеротип (а новий спосіб отримав на честь свого творця саме таку назву) виявився найважливішим етапом в історії виникнення фотографії. Цей спосіб був відносно простим, і тому швидко став масовим. Втім, він не був позбавлений недоліків. Крім того, що для прояву знімків використовувалися токсичні пари ртуті, час експозиції досягав 30 хвилин, і тому отримувати знімки людей було досить важко – спробуйте нерухомо просидіти протягом півгодини.

Подальша подія, яка здійснила великий вплив на історію виникнення фотографії, відбулася в Англії, коли в 1840 році Вільям Тальбот розробив спосіб створення позитивної копії на сольовому папері з паперового негативу, за допомогою якого можна створити будь-яку кількість наступних копій. Ця технологія поєднувала в собі високу якість і можливість копіювання. Тальбот назвав цю технологію «калотипією», а неофіційно її охрестили «толботипією». Ця технологія в чомусь стала основою сучасної плівкової фотографії.

Висновки. Специфіка фотографічного мистецтва полягає в тому, що воно дає зримий образ документального значення (Ю. Борев). У фотографії сполучаються художня виразність із унікальним авторським задумом, унаслідок чого істотний момент дійсності закарбовується як застигле зображення. Подальший розвиток фотографії (аналогової та цифрової) дозволить говорити про нові можливості отримання не лише видимого образу довкілля, а й можливості його перетворень відповідно до можливостей фототехніки, а найголовніше – творчого задуму фотографа.

5. Історія акцентуації дієприслівників української мови

Артем Ущатовський, Оксана Бажан

Національний університет харчових технологій

Вступ. Щоб зрозуміти сучасні акцентуаційні норми, потрібно розглянути історичні тенденції розвитку наголошення. Л.А. Булаховський – основоположник вивчення історії українського наголосу. Також у цьому напрямку працює В.М. Винницький, значні здобутки вивчення має академік В.Г. Склярєнко, який вивчає історію акцентуації кожного лексико-граматичного класу слів української мови з давніх часів до наших днів. В.Г. Склярєнко пояснив цілий ряд акцентологічних явищ та процесів у праслов'янській мові. Також важливий внесок у вивчення українського наголосу зробили І.І. Огієнко та З.М. Веселовський.

Матеріали і методи. Для встановлення специфіки наголошення досліджено дієприслівники в українській класичній поезії з застосуванням методів лінгвістичного аналізу, повільного прочитання літературних творів.

Результати. Варто зазначити, що старі форми дієприслівників минулого часу на –ши в давніх українських пам'ятках не збереглися. У той час коли дієприслівники минулого часу утворились від основи інфінітиву: після суфікса основи (-и-, -і-, -а-, -ну-, -ова-) виступає суфікс –ши.

Більшість дієприслівників теперішнього часу на -чи зберігають в українській мові первісне наголошення. Деякі дієприслівники на -чи акцентного типу А повністю втратили в українській мові кореневу акцентуацію і набули кінцевої, що сталося під впливом дієприслівників акцентного типу С. Такого впливу зазнав дієприслівник димлячі, утворений від дієслів на -іти/-ати, -ить, та дієприслівники б'ючи, жнучі, стаючи, утворені від дієслів на -ти, -є/-є.

В українській мові ряд дієприслівників на -чи акцентного типу В, зберігаючи переважно давній кореневий, отримав у ряді випадків кінцевий наголос, що сталося під впливом дієприслівників акцентного типу С. Частина дієприслівників на -чи акцентного типу В, утворених від дієслів на -ати, -є/-є, втратила в українській мові старі дієприслівникові форми (втративши разом з тим давній кореневий наголос) і під впливом інфінітивів набула нових дієприслівникових форм, отримавши наголос на суфіксальному голосному -а- (дрімаючи, колихаючи, купаючи, кусаючи, ламаючи, махаючи, хапаючи, хотячи).

В українській мові деякі дієприслівники на -чи акцентного типу В, утворені від дієслів на -ати, -є/-є (стогнучи) та від дієслів на -нути, -не (тягнути), зберігаючи загалом давнє кореневе наголошення, набули в поодиноких випадках наголосу на суфіксальному голосному -у-, що пояснюється впливом відповідних форм інфінітива (стогнати та тягнути).

Дієприслівники бувши, давши, ївши, утворені від атематичних дієслів, втратили на ґрунті української мови первісний кінцевий наголос і набули кореневої акцентуації, перейнявши наголос відповідних інфінітивів. Старі форми на -ши / -вши більшості дієприслівників минулого часу в давніх українських пам'ятках XVI – XVIII ст. (тим більше в сучасній українській мові) не збереглися.

Висновки. Актуальність вивчення історії українського наголосу дозволяє глибше зрозуміти літературні акцентні норми. Особливо це стосується дієприслівників, оскільки вони майже не наводяться в словниках. Дослідження показали, що в українській мові відбувається досить цікавий процес акцентуації дієприслівників, який потребує подальшого дослідження філологів.

6. Кількісні способи дієслівної дії в українській мові

Людмила Рекеда, Юлія Дитюк, Оксана Бажан

Національний університет харчових технологій

Вступ. Дослідження способів дієслівної дії (далі СДД) зумовлено необхідністю цілісного аналізу функціонування граматичних категорій і багатоаспектних значенневих планів дієслова, які визначають частиномовну належність цього лексико-граматичного класу слів.

Спосіб, як відомо, – це граматична категорія дієслова, що показує стосунок дії чи стану до дійсності з погляду мовця, виражає значення можливості, бажаності, необхідності та інших умов реалізації дії (стану). Семантична суть категорії способу полягає у протиставленні реальних дій ірреальним (модальним).

Відомі спроби науковців кваліфікувати СДД як: 1) семантичні розряди, які об'єднують усю дієслівну лексику незалежно від експліцитного чи імпліцитного вираження ознаки “часоперебігу та часорозподілу дієслівної дії” (Е. Кошмідер, Ю.С. Маслов, О.В. Бондарко, М.О. Шелякін, С.О. Соколова); 2) обов'язково формально виражені лексико-граматичні розряди дієслів, які позначають часові, результативні й кількісно-результативні модифікації процесуальних ознак, представлених значеннями твірних основ (О.В. Ісаченко, Н.С. Авілова, В.В. Акуленко, А.П. Грищенко). Отже, розглядувані підходи ґрунтуються на різних принципах: перший – на спільному для певної групи дієслів лексичному значенні, другий – на словотвірній семантиці. Об'єднує їх кваліфікація СДД як лексико-граматичних розрядів, значення яких (лексичне або дериваційне) обумовлює граматичне й словотвірне функціонування дієслова.

Матеріали і методи. У процесі дослідження структурно-семантичних особливостей дієслів – реалізаторів кількісних значенневих ознак – використано польовий підхід як один з ефективних шляхів інтегрованого вивчення мовних аспектів, що традиційно розглядаються в різних формальних підсистемах.

Результати. Вагома роль у з'ясуванні семантики виду й аспектуальних значень дієслів, об'єднаних у СДД, належить лексико-граматичній категорії граничності / неграничності. Одні дієслова передбачають (хоча б у перспективі) досягнення заданої межі, яка завершує дію (граничні дієслова), інші дієслова позначають дії, які за своєю природою можуть тривати нескінченно, не містити у своїй семантиці вказівок на межі реалізації дії (неграничні дієслова). Обмеження перебігу такої дії можливе лише за умови її переривання іншою дією або зовнішніми обставинами.

Отже, граматичний та лексичний рівні мови перебувають у тісному взаємозв'язку. Свідченням цього виступають відповідні різновиди лексико-граматичної семантики дієслів кількісних СДД.

Широкий діапазон семантичних характеристик поля аспектуальності втілюється в складній ієрархічній системі засобів вираження аспектуальних значень, які актуалізуються на рівні лексики, морфології, словотворення й синтаксису.

Лексичну периферію зони аспектуальності становлять СДД – лексико-граматичні розряди, у які об'єднуються дієслівні одиниці на основі відображення властивою їм лексичною семантикою особливостей кількісно-часового вияву дій.

У множині дієслівних дериватів вирізняється значне з кількісного погляду угруповання одиниць – носіїв кількісного значення. На основі загального поняття “кількість” ці дієслова формують упорядковану складну ієрархічну структуру лексико-семантичного макрополя кількісних СД.

Висновки. Як ми спостерігали, кількісні способи дієслівної дії в українській мові мають різноаспектні вектори дослідження, тому і потребують подальшого дослідження мовознавців.

7. Англомовні запозичення в англійській правничій термінології

Дар'я Литвин, Наталія Миндрул, Оксана Бажан
Національний університет харчових технологій

Вступ. Основою особливостей освоєння англомовних запозичень в українській правничій термінології є розгляд їх фонетичного, граматичного, словотвірного та лексико-семантичного освоєння в системі сучасної української мови із застосуванням структурно-типологічного підходу. Концептуальним підґрунтям дослідження термінології стали праці В. Даниленко, А. Д'якова, Т. Кияка, А. Крижанівської, Т. Панько, О. Покровської, О. Реформатського, Л. Симоненко, О. Суперанської та ін.

Правничі термінологія еволюціонує з розвитком держави, адже зі змінами державного устрою тісно пов'язані зміни в суспільних відносинах, що регулюються правом. Розвиток правничої терміносистеми тісно пов'язаний із формуванням української термінології взагалі.

Матеріали і методи. Об'єкт спостереження за процесом пристосування англомовних термінів до фонетичної системи української мови – вокальні та консонантні субституції. Механізм трансформації фонемного складу англіцизмів не відрізняється від загальних способів освоєння запозичень. Найбільшою фонетичною варіативністю при відтворенні засобами української мови характеризуються англійські фонемні, невластиві нашій мові.

Результати. На граматичному рівні української мови показало, що абсолютна більшість англомовних запозичень – 98 % – увійшла до лексико-граматичного розряду іменника, що повністю відповідає загальним тенденціям запозичення іншомовної лексики.

У системі відмінювання переважна кількість англомовних запозичень, у тому числі й складні слова та терміни-словосполучення, функціонує відповідно до норм української мови та відмінюється за моделями питомої лексики. Англомовні терміни-іменники, як правило, не зазнають змін у числовій парадигмі, утворюють множину за законами та за допомогою засобів української мови.

Основи англомовних правничих термінів в українській мові здебільшого не набувають достатньої морфемної подільності – близько 60 % похідних запозичених основ функціонують як неподільні. Продуктивними способами творення правничих термінів від англомовних запозичень в українській мові є суфіксальний спосіб.

Неусталеність значень багатьох запозичень, що пов'язано з недостатнім науковим осмисленням відповідних юридичних понять у терміносистемі-реципієнті, зумовленим коротким терміном їх функціонування в новій терміносистемі.

Більшість англомовних запозичень, які функціонують одночасно в економічній та правничій термінології української мови, зафіксовано в таких галузях права: господарському, підприємницькому, фінансовому, банківському, біржовому, податковому, митному.

Аналіз функціонування англомовних запозичень в українській правничій термінології, насамперед на семантичному та словотвірному рівнях, дає підстави стверджувати, що англомовні запозичення є важливим складником її формування.

Висновки. Дослідження процесу освоєння англомовних термінів у системі української мови показало, що англіцизми зазнають формальних змін – у графічному відтворенні, фонемному складі, морфемній структурі та граматичній формі, а також функціональних змін на рівні словотворення та семантики.

Література.

1. Сергєєва Г.А. Освоєння англомовних запозичень у системі консонантизму сучасної української мови (на матеріалі правничої термінології) / Г.А. Сергєєва // Вісник Харківського національного університету. – Серія : Філологія. – 2002. – № 538 : Актуальні питання сучасної філології. – Вип. 34. – С. 146-151.

2. Ажнюк Б. Лінгвістичні аспекти глобалізації в Україні. Мовні конфлікти і гармонізація суспільства: (Матеріали наукової конференції) [Електронний ресурс] / Богдан Ажнюк. – 2005. – С. 1-10. – Режим доступу : <http://www.novamova.com.ua/htm/radchuk/tum/longconf28htm>.

3. Сліпушко О.М. Тлумачний словник чужомовних слів в укр. мові: Правопис. Граматика: 10 000 слів / О.М. Сліпушко. – К. : Криниця, 1999. – 508 с. – (Сучасні словники).

8. Метафоричне перенесення «міфічні, казкові істоти → людина» у постмодерністській прозі

Людмила Приблуда

Національний університет харчових технологій

Вступ. Метафоричне перенесення «міфічні, казкові істоти → людина» – один із найпродуктивніших типів, який використовують сучасні прозаїки у своїй мовотворчості. Він слугує яскравим стилістичним засобом увиразнення зображуваної дійсності.

Матеріали і методи. Специфіка дослідження зумовила використання таких методів дослідження: описового методу, на підставі якого ми узагальнимо спостереження над зібраним фактичним матеріалом та здійснимо аналіз вторинних найменувань, контекстуально-семантичного аналізу, компонентного аналізу. Як допоміжні використано елементи кількісного аналізу, що дасть змогу встановити співвідношення між різними досліджуваними фактами.

Результати. Метафоричні назви, в основі яких лежать міфічні та казкові образи, вживаються переважно для позначення небажаних явищ і мають негативну конотацію, напр.: почвара, відьма, босорканя, демон, дідько, люципер, чорт, сатана, дияволиця, чортиця, бісівка, бісеня, опир, гоблін, сукуба, вовкулака, кістяна нога, баба яга, мойра, монстр, чудовисько, вампір, перелесник, бабай, фавн, ельф, ліліпут. Порівняймо з контексту: : ...ти – бестижа баба яга, тьху, кістяна нога, думаєш, красива як нага?! (Т. Антипович) – ідеться про стару некрасиву жінку. А тоді Олька прибігла – та, всяке, чує, всяке вже кажуть в селі, що й вона ніби ваша коханка, цеє молоде почварище (В. Лис). Я монстр! Маніяк! Вампір! Я висмоктую енергію, п'ю кров і втішаюся чужими муками (Ю. Винничук); – Ти убога безхребетна потвора! Чудовисько! (М. Кідрук).

Метафори вампір, монстр, потвора, почварище, чудовисько позначають людину з низькими моральними якостями. ...босорканям ніколи не показували корів, а як вони минали обійстя, то хрестилися (В. Габор); ...мати його сестри – то справжня відьма. Вона ще жива, хоча й дуже стара (Є. Кононенко). Із наведених прикладів ідеться про жінок, що володіють надприродними силами, які використовує на шкоду людям. – Ну як там твоя сукуба? – Хто? – Мавка твоя (Брати Капранови) – ідеться про молоду дівчину, яку автор порівнює із сукубою та мавкою. Сукуба – це демонія, яка навідувалася вночі до молодих чоловіків і викликала в них хтиві сни. Мавка – злий дух, русалка. – Витяг знову свищика, бісеня отаке... (Л. Пономаренко).

Метафора бісеня вживається на позначення малої дитини. – Прошу пред'явіть документи! – Вовкулака впер дуло карабіна в нагрудну ліву кишеню френча (В. Шкляр) – ідеться про жорстокого більшовика, якого В. Шкляр порівнює з міфічною істотою – вовкулакою. Загальновідомо, що вовкулака – це людина, яка перекидається або перетворена на вовка (перевертень). Автор переносить на людину ознаку хижості, яка притаманна цій тварині. – Пусти! – кричала з останніх сил. – Зараза! Душа ще пручалася, але то був суцільний диявол (Л. Пономаренко) – ідеться про чоловіка злої вдачі. – А ті двоє хто? – кивнув на підлітків, що зайшли в школу. – Дзьобнуті гобліни з 7-В (В. Даниленко). Непряма номінація гобліни вживається на позначення дітей. Гобліни – неохайні, потворні міфічні істоти, які зокрема близькі до бісів, гномів, фей тощо. Ельф із доброю усмішкою приніс лате, за ним – пиріг (Н. Гербіш) – ідеться про офіціанта.

Серед непрямих найменувань осіб цієї групи привертають увагу номінації з позитивним оцінним забарвленням, напр.: русалонька, фея, німфа, колобок, попелюшка, янгол. Порівняймо з контексту: – Гляньте, дядьку Моріс, русалка, – сказав молодший років двадцяти. – Справді, русалка. Фея (В. Лис). Дитиною вона була дуже гарною. Справжнісіньке янголятко, синьооке й світлоголове (Н. Байдаченко); – Офеліс, о німфо, – чула я за собою геометричний сміх дона Хосе, – любив тебе... (Т. Малярчук).

Метафори русалка, фея, німфа, янголятко вживаються на позначення вродливих дівчат. – А ось мій Аполлон, голова... (М. Кідрук); – Справжній Кен, – прошепотіла вона у слухавку (І. Роздобудько). Метафоричні найменування Аполлон, Кен вживаються на позначення красивих чоловіків. – А як він виглядає, той твій пан Коцький? – запитала зненацька вона (І. Карпа)– ідеться про успішного чоловіка.

Цю групу доповнює метафоричні найменування, що мають негативно-оцінне значення й підкреслює зневагу, іронію, напр.: дурочка-снігурочка, «му-му, герасим», Рембо. Порівняймо з контексту: Ви тоді мені правду казали, я сама винна, дурочка-снігурочка... І чого до мене всяка погань липне? (А. Дністровий) – ідеться про дівчину, якій не щастить в особистому житті. Теж мені, Рембо. Він, певно, і курки ніколи не різав, не те що людей (Брати Капранови). У суспільній думці Рембо асоціюється із сильним та мужнім чоловіком. Брати Капранови вживають цю метафору з протилежним значенням та позначають фізично слабкого чоловіка. ...Міхал, ти ж плуг, руки маєш робочі, які звикли до лопати, морду, як у колгоспника, про тебе відразу вкюрять, що ти – му-му, герасим, а не бандюк... (А. Дністровий) – ідеться про чоловіка-простака.

Висновки. Прагнення людини давати назви об'єктам та реаліям навколишньої дійсності й таким чином актуалізувати своє ставлення до них знайшло своє відображення у створенні метафоричних номінацій. Письменники постмодерного періоду використовують непрямі найменування з метою виразнення свого художнього мовлення.

Література.

1. Лазер-Паньків О. В. Особливості давньогрецької зооморфної метафори на позначення рис характеру людини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.philology.kiev.ua/library/zagal/Movni_i_konceptualni_2012_41_2/391_398.3.

9. Функціонування зооморфізмів у мові сучасних прозаїків

Єлизавета Євтушенко, Людмила Приблуда

Національний університет харчових технологій

Вступ. Зооморфізми – метафоричні одиниці які вживаються на позначення найменувань світу фауни й ґрунтуються на зіставленні тварини та людини, в основі якого лежить система асоціацій, пов'язаних із певною твариною.

Матеріали і методи. Специфіка дослідження зумовила використання таких методів дослідження: описового методу, на підставі якого ми узагальнили спостереження над зібраним фактичним матеріалом та здійснимо аналіз вторинних найменувань, контекстуально-семантичного аналізу, компонентного аналізу.

Результати. Зооморфізми є продуктивним джерелом категорії оцінки в широкому розумінні. Наприклад для зображення зовнішнього вигляду об'єкта, характеристик моральних якостей, суспільної поведінки, висловлення негативного чи позитивного ставлення до певної особи [1].

Сучасні письменники широко використовують зооморфну метафору, яка охоплює такі групи найменувань із тваринною семантикою:

1. Зоометафори, які містять назви тварин, напр.: *мавпа, горила, примат, орангутанг, кляча, шкапа, кобила, телиця, теля, корова, бик, бугай, жеребець, коза, баран, віця, осел, буйвол, кабан, свиня, поросля, собака, пес, цуцик, бульдог, медвідь, коала, пума*. Порівняємо з контексту: Я свиня, і маю жити у свинарнику! Я – свиня! (Т. Мальярчук); Ця тигриця з Гаїті? Може, зв'язана з вуду чи щ з якоюсь чортівнею? (І. Лис). Шкапа із стаканерії приперлась. Повний повалій (І. Даниленко); – Буйвол! Ти воротар-мотала. Ми граємо! (А. Чех). Пума, думає Машка, пума. Він не такий, як усі (Т. Мальярчук).

2. Зоометафори, які містять назви птахів, напр.: *сова, лебідь, синиця, крук, яструб, орел, голубка, сорока, ворона, індик, соловей, папуза, зяблик, горобець, сокіл, папуза, куріпка, зозуля*. Порівняймо з контексту: Яструб скочив у машину й поїхав, а дівчина лишилася стояти ні в сих, ні в тих (Л. Пономаренко); – Йди, сороко, – сказав. Або ж рота на замок. І ключик сховай (В. Лис В); Яким чином ця курка зможе впоратися зі стількома різнопрофільними фірмами, коли навіть швидку нормально викликати не в змозі? (Брати Капранови); – Що я маю з тобою робити. Ти ж зовсім ще курча!!! (Ю. Покальчук).

3. Зоометафори, які містять назви риб, напр.: *лящ, лосось, щупак, товстолобик, в'юн, карась, тюлька*. Порівняймо з контексту: В'юн усе ще дивився на мене, але я бачив, що очі його неживі. Провів долонею по його повіках (В. Шкляр); «...прощайте, тату. Прощайте і простіть». – «Бог простить». – сказав Лящ (В. Шкляр); – Івасі, – хихикнула вона, поправляючи спідничку (В. Даниленко).

Соціальний стан персонажа характеризує непряма номінація *тюлька*, яка вказує на незначний соціальний статус особи. Порівняймо з контексту: Тюлька, коротше. В морі таких крупняків, як вони (І. Карпа). В основі перенесення лежить уподібнення людини до цього виду риб, які є одними з найменших у водному середовищі, про що свідчить сукупне найменування *крупняк*, яке позначає осіб із протилежними соціальним рівнем.

4. Зоометафори, які містять назви плазунів, напр.: *змія, пітон, гадюка, кобра, крокодил, черепаха, ящірка*. Порівняймо з контексту: – І нічого їм не скажи, гадюкам! – Слава КІРС смачно сплюнув (А. Кокотюха); – От змія... – розлютилася Тетянка (Л. Дашвар); Таємні вимірювання Кобри ніколи не втілилися у життя (Ю. Винничук).

Бідний Окрю виривався, коли санітари в'язали його, і, показуючи на мене пальцем кричав: – Ловіть черепаху, ловіть черепаху! (Ю. Іздрик).

5. Зоометафори, які містять назви земноводних та моллюсків, напр.: *слимак, равлик, жаба, ропуха*. Порівняймо з контексту: Я знав, що видобути щось конкретніше з цього равлика – марна справа... (Ю. Винничук); – Драстуй, Олюню, драстуй, онучко, – Гнат Юрович потягнувся слинявими губами, намагаючись потрапити їй в щоку. Враз кинув на мене підозрілий погляд: – А це що за слимак із тобою? (С. Жадан); На стійці сиділа, астматично дихаючи, величезна ропуха кольору нездорової старечої шкіри (С. Поваляєва).

6. Зоометафори, які містять назви комах, напр.: *метелик, жук, цвіркун, коник-стрибунець, джміль, муха, трутень, сарана, бджола, комар*. Метафоричні номінації цієї підгрупи вживаються на позначення зовнішності людини, морально-етичних якостей. Порівняймо з контексту: – Якщо і саранча, то дуже гарненька (Т. Малярчук); ...з точки зору користі для суспільства, готи, як на мій погляд, абсолютні трутні... (О. Жупанський); А цей, – Йостек тицьнув пальцем у бік Аліка, – цей жук скористався моментом (Л. Дереш); Метафора жук позначає хитрого чоловіка. – Після жнив не оженишся з горбоносою, шию скручу. – За що? – За те, що слова не дотримав. Нам таких цвіркунів <...> не треба! (Люко Дашвар).

Висновки. Зооморфізми, які сучасні письменники використовують ц своїх творах, надають їм емоційно-експресивного забарвлення. Зооніми, які вживаються на позначення найменувань світу фауни, ґрунтуються на зіставленні тварини та людини, в основі якого лежить система асоціацій, пов'язаних із певною твариною.

Література.

1. Приблуда Л. М. Функціонування антропоморфної метафори в сучасній малій прозі / Л. М. Приблуда // Сучасні напрями викладання гуманітарних дисциплін в середніх та вищих навчальних закладах: мова, література, історія : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, 17-18 квітня 2014 р., Горлівка. – Горлівка: Видавництво ПП «Колегія», 2014. – С. 153-156.

10. Семантика слів «гурман», «гурме» та «сibarит»

Дарія Васильєва

Національний університет харчових технологій

Вступ. Їжа – основне джерело енергії, яке необхідне для життєдіяльності організму людини. З їжею ми одержуємо поживні речовини, що сприяють росту та розвитку нашого організму. З розвитком культури їжа стала чимось більшим, ніж просто засобом для існування. Люди давно зрозуміли, що їжа може задовольнити не тільки органічні потреби, а й естетичні, тому й почали активно шукати нові смаки, експериментувати зі смаковими поєднаннями і все це для того, щоб отримати естетичне задоволення. Справжні поціновувачі смакоти часто називають себе гурманами, не усвідомлюючи того, що таким чином зараховують себе до категорії людей, що коять один із смертних гріхів.

Матеріали і методи. У дослідженні використано описовий метод дослідження. Матеріалом дослідження послуговув Інтернет та довідкова література (словники, енциклопедії).

Результати. Законодавцем мод у європейському кулінарному мистецтві у всі часи вважалася Франція, і справжнім гурманам з інших країн доводилося сидіти над французькими словниками, щоб не потрапити в халепу, прочитавши назву незнайомої раніше страви. У той же час, попри це, гурманів правильніше називати іншим французьким терміном – «гурме». Походить це слово від французького *gourmet* – «гастроном», що утворилося від старофранцузького *gromet*, *grommes* – «дегустатор вин; помічник виноторговця».

Гурме і гурман - слова з однаковим коренем, але дуже різні за змістом. Плутанина цих термінів почалася на початку XIX ст.

Так, запозичене з французького *gourmet* означає людину – поціновувача гарної їжі та напоїв, а гурман за етимологією, насамперед, – той, хто любить смачно поїсти (від старофранцузького *gormant* – «ненажера, ласун»). Гурме чутливий до сприйняття смаків і запахів, він знає, як приготувати найвишуканіші страви, вміє ідеально поєднувати продукти, і перш за все, насолоджується процесом приготування і вживання делікатесних, вишуканих страв і напоїв. А гурман обожає відвідувати різні ресторани, бути присутнім на банкетах, не має уявлення, які вина потрібно подавати до різних страв і т. д.

Ці два типи людей відрізняються від сибарита, який має професійне відношення до кулінарії. Сибарит з'являється в місцях, де смачно і якісно готують, у фешенебельних ресторанах, щоб провести дегустацію страв, – це найчастіше ресторани критики і відомі винороби, важливі люди у світі кулінарії, вимогливі професіонали своєї справи. Людина може бути більше гурманом, ніж гурме, і навпаки. Сибарит може бути гурме, але не гурманом.

Висновки. Гурман, гурме або сибарит, ким би людина не була, головне, що вживання їжі – це ритуал, який приносить радість і задоволення, це процес, який змушує смакові рецептори працювати так, щоб знайти гармонію, щоб відшукати приховані витончені смакові відчуття, а не зупинитися на первинних.

Література.

1. Ефремова Т. Ф. Современный толковый словарь русского языка: В 3 т. – М.: АСТ, Астрель, Харвест, 2006.
2. Крысин Л.П. Толковый словарь иноязычных слов. – М.: Эксмо, 2008. – 944 с.
3. <http://navazyke.ru>

11. Іншомовні запозичення в публіцистиці української мови

Олександр Подгорний, Світлана Яременко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Ми живемо в час розвинених інформаційних технологій, коли вся світова спільнота стоїть на шляху глобалізації. Найдоцільніше використовують свої комунікативні можливості ЗМІ. Окреме місце в мас-медіа займає публіцистична сфера – преса, яка є джерелом проникнення слів іншомовного походження, місцем їх широкого застосування.

Матеріали та методи: У дослідженні використано порівняльний, описовий методи.

Результати. Мас-медіа є потужним засобом впливу на лексичний фундамент кожної національної мови. Процес глобалізації є чинником появи великої кількості іншомовних слів, їх швидкого укорінення в суспільне та наукове життя завдяки великому інформаційному потоку, появи комп'ютерної мережі Інтернет, розширенню зв'язків міждержавних та культурних, розвитку світового ринку економіки.

Розглянемо функціонування іншомовних слів у газетному дискурсі, їх специфіку та текстотвірні функції. Загальновідомо, що **основними ознаками** мови преси є:

1) економія мовних засобів, лаконічність викладення думок при інформативній насиченості; 2) відбір мовних засобів з урахуванням їх зрозумілості для читачів; 3) жанрове різноманіття та пов'язане із ним стилістичне використання мовних засобів: багатозначність, емоційно-експресивна лексика; 4) змішування рис публіцистичного стилю з науковим, офіційно-діловим, літературно-художнім, розмовним, обумовлене різноманіттям тематики та жанрів.

Провівши загальний аналіз запозичень, варто зауважити, що майже кожний текст періодики містить слова іншомовного походження. Вони допомагають нам краще зрозуміти автора, його думку про те чи інше явище, оскільки ці слова відомі широкому загалові читачів. Також є невідомі іншомовні запозичення, які, навпаки, потребують пояснення та авторського обґрунтування користувачам мас-медіа, хоча, звичайно, не можна відкинути той факт, який полягає в комерційній зацікавленості газети чи журналу саме завдяки вживанню іншомовних слів. Звичайно, в умовах глобалізації, інтеграції та швидкого обміну інформацією збільшується рівень вживання іншомовних запозичень в публіцистиці.

Висновки. Провівши аналіз текстів, зазначимо, що застосування цих слів має більший відсоток у порівнянні з іншими роками. Це вказує на те, що нестримний потік інформації, викликаний ЗМІ, все ж має вплив на формування каркасу національної мови. Необхідно вирішити й продумати, які ж наслідки викликають запозиченні слова в сфері мовної культури, якими шляхами нам потрібно йти, щоб зберегти автентичність української мови.

12. Сучасна героїко-романтична поезія

Дар'я Вітвицька, Світлана Яременко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Українська література завжди була щільно пов'язана з національним буттям народу. Особливо міцними стають ці зв'язки в добу змін, коли падають прогнилі підвалини старих суспільних структур і між новим та старим точиться боротьба не на життя, а на смерть. У такі часи гостро постають питання гуманізму, сенсу життя людини, свободи, прогресу і справедливості, розквітають усі жанри літературної творчості.

Матеріали та методи. У дослідженні використано описовий та порівняльні методи. Матеріалом дослідження є сучасна українська поезія початку XXI ст.

Результати. Сьогодні українська поезія стає модерною за змістом і формами, розвивається під гаслами духовного оновлення й **національного відродження**. Проходить інтенсивний процес тематичного оновлення лірики та її жанрових форм. Передусім поети зосереджують увагу на **героїко-романтичному оспівуванні** української національної Революції Гідності, на внутрішніх процесах народження нової людини, свідомого українця, захисника незалежної вітчизни. Про Майдан (Євромайдан) пишуть нові тексти. Народжуються вірші у суголосі з народженням нації в Україні. Прикладом цього є поезія **Сашка Лірника**: *«Темна хмара наступила./ Київ весь п'ятьма накрила—/ Налетіли чорні круки,/ Щоб узять дітей на муки!»*, **Олекси Бонди** *«Просинайтеся, брати – скільки можна спати!/ Вже прийшла Божя пора волю здобувати./ Здобувати правду треба, бо ж буде нам горе./ Подивіться, українці – за нас вся Європа!»* та інших сучасних молодих поетів.

24 липня 2014 року Антін Мухарський зі сцени Майдану презентував альманах «Майдан. (Р)Еволюція духу». Видання складається з п'яти розділів. У першому – «Очевидці Майдану» – вміщено спогади тих, хто були безпосередніми учасниками революційних подій.

Другий розділ представлений текстами сучасних українських філософів та істориків – Сергія Дацюка, Ярослава Грицака, Вадима Скуратівського, Євгена Сверстюка. Викликає зацікавлення інтерв'ю з російським опозиціонером Михайлом Ходорковским, який встиг відвідати епіцентр української революції. Також до альманаху потрапили есе українських письменників: Юрія Андруховича, Оксани Забужко, Юрія Винничука, Сергія Жадана, Ірени Карпи, Тараса Прохаська та інших. До поетичної частини «(Р)Еволюції» долучився і Дмитро Биков – відомий **російський** письменник і журналіст, автор проекту «Гражданин Поэт».

Сьогодні активно розвиваються такі напрямки романтичної поезії: героїко-романтичний; героїчний; патріотичний; суспільно-політичний; пейзажний. Саме їх розвивали в минулому поети-шістдесятники. Тому ми повинні по-новому придивитися до наших ушлюблених митців, з'ясувати їх значення для нинішнього розвитку, їхнє місце в нашому сучасному житті. Сучасним молодим поетам потрібно вчитися, освоюючи багату класичну спадщину. Вони мають бути інтелектуально розвиненими, талановитими, геніальними людьми.

Висновки. Мову неможливо відокремити від політики та владних відносин, лише в цьому контексті вона може бути витлумачена адекватно. Тому, перефразовуючи відомі слова Л. Костенко «Нації помирають не від інфарктів, спочатку в них забирають мову», слід наголосити: українській нації потрібно дати мову, щоб вона не тільки змогла зорганізуватись, а й мати **власне майбутнє**.

13. Метафора у мові газетно-журнальної періодики ХХІ ст.

Ірина Кравчук, Світлана Яременко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Предметом уваги дослідників уже багато років є тема вживання метафори у газетно-журнальній мові. Цілком зрозуміло, що тема є цікавою та захоплюючою, оскільки, досліджуючи її, ми відстежуємо кількість та забарвлення метафор, які використовують журналісти для наповнення періодики. Отже, об'єктом нашого дослідження є метафори у газетно-журнальній мові, а предметом дослідження – художня своєрідність названого тропу.

Матеріали та методи. Дослідження метафоричних образів ведеться на основі матеріалів періодичних видань. У роботі використано традиційні методи аналізу – зіставний, порівняльний, системний.

Результати. На думку багатьох дослідників, перша метафорична діяльність людини розпочалась ще в древні часи. Людина намагалась показати себе краще, привабливіше, ніж її створила природа. Наприклад, після полювання чоловіки одягали на себе шкіру вбитої тварини – цим вони хотіли підкреслити, що є сильними, як звірі, жінка прикрашала голову вінком із квітів, що означало свіжість весни. Вчені вважають, що саме з того моменту, коли людина почала мислити метафорично, почався розвиток як мови, так і культури в цілому.

Майже до початку вісімдесятих років ХХ ст. дослідники розглядали метафору як прикрасу мови, інші стверджували, що вона є лише прийомом для ораторського та поетичного мистецтва, який спантеличує розуміння людини. М. Джонсон у книзі “Body in the Mind” вказує на те, що метафора – це навіть не фігура мовлення, а **фігура мислення**. Якщо нова метафора стає частиною поняттєвої системи, то вона частково змінює цю систему. Це Джонсон показав на прикладі метафори «ЧАС – ГРОШ», де вказує на те, що ми ставимось до часу, як до цінної речі, обмеженого ресурсу і, навіть, як до грошей.

Метафора (від грецького *metaphora* – переміщення, перенесення) – це зворот мови, якому властиве вживання образного виразу чи слова в переносному значенні для визначення певного предмета або явища, схожого з ним за окремими рисами: кольором, формою тощо; найпоширеніший різновид тропу, який у ХХІ ст. привертає все більшу увагу науковців різного профілю.

Що вирізняє метафору серед інших тропів, що робить її роль особливою? У метафорі інтенсивність перенесення досягає найбільшої напруги: один предмет наділяється не просто якістю іншого, як в епітеті, а за допомогою іншого виявляє приховані риси; як у порівнянні, він наділяється здатністю діяти як інший предмет. Метафора завжди виражається дією, яка названому предметові органічно не властива. Метафора виникає тоді, коли один предмет бере на себе роль іншого, а, отже, він може не обмежуватись однією дією, а розгортати її до кількох, тобто може викликати до життя цілий сюжет. Метафора завжди прагне до розгортання і реалізації: переносне значення посилюється настільки, аби помінятися місцем із прямим, щоб створити новий образний світ, увиразнити його, поглибити.

Висновки. Дослідивши українську газетну періодику видань «Сьогодні» та «Вісті», зазначимо, що журналісти найчастіше використовують такий тип метафор як перенесення, тобто заміна неживого живим та живого живим, саме завдяки цьому газетно-журнальну мову читати приємно та легко.

Секція 25

Філософія і соціально- політичні науки

Підсекція 25.1.
Соціологія

Голова – професор Пилипенко О.Є.
Секретар – доцент Казаков О.О.

1. Основні завдання реформування державної влади та політичної системи в Україні після Революції гідності 2013–2014 р.

Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Після Революції гідності 2013–2014 рр. усьому суспільству стала зрозуміла необхідність термінової зміни існуючої політичної системи в Україні. Цей процес складний і характеризується низкою необхідних змін, що потрібно здійснити в політико-економічній, соціальній і правових сферах життя суспільства. В разі швидкого і якісного проведення політичних реформ є шанс сформувати якісно нові: конституційний лад, політичну систему, інститути влади, політичний режим. Слід відзначити, що чітко визначеного періоду трансформаційних змін не існує. Таким чином, відсутність чітко встановленого часу дії реформ істотно ускладнює політичну ситуацію, загострює конфронтаційні відносини в суспільстві, підвищує рівень екстремальних подій, послаблює можливість управління інноваційним розвитком з боку держави [3].

Матеріали і методи. При написанні розвідки використовувалася найновіша сучасна наукова література. Проблема досліджується за наявними статистичними матеріалами, аналізується також динаміка змін в законодавстві України. Використовувалися різноманітні методи наукових досліджень: статистичний, соціологічний, історичний, порівняльний та інші.

Результати. За сучасних умов, коли основи громадянського суспільства ще не зміцнилися, численні політичні партії не мають належного авторитету і підтримки, особливу роль відіграють владні органи, політичні еліти та лідери, що здатні утримувати суспільство не тільки в межах громадянської злагоди та спокою, але й забезпечити просування суспільства вперед.

Сьогоднішні події є усвідомленням того, що перешкодою на шляху до економічних і політичних змін, їх соціальної спрямованості та ефективності є не просто певні проблеми формування структур або функціонування гілок влади, дії конкретних лідерів, а політична система в цілому. Політична система сучасної України є системою перехідного типу, яка характеризується низкою проблемних аспектів:

- поєднанням елементів різних політичних систем – тоталітарної та демократичної;
- політична та економічна нестабільність, однією з причин яких є відсутність нормативно-правової бази, яка б закріпила правовий статус опозиції;
- нова система, яка не має власного досвіду функціонування і власних політичних традицій;
- функціонує в умовах, наближених до екстремальних в важливих сферах суспільного та державного життя. Складна ситуація спостерігається в багатьох життєво важливих галузях, таких як: економіка, політична структуризація, енергетика та забезпечення енергоносіями, мовно-культурні проблеми тощо;
- частину функцій здійснює неналежним чином. Найбільш актуальною функцією політичної системи для України на сучасному етапі є владно-політична функція [4].

Суть якої полягає у формуванні інституціонального механізму використання державної влади відповідно до рівня політичної культури й інтересів суспільства. Політична система базується на легітимності обраної народом влади. Настав час

реформувати докорінним чином діяльність органів державної влади, політичних партій, громадських організацій, органів місцевого самоврядування [5].

Ініціатива Президента України щодо конституційних змін була започаткована, виходячи з чіткого усвідомлення необхідності невідкладної і фундаментальної реформи політичної системи України, що з обов'язковістю потребує реформування засад цієї системи. Головними чинниками, що визначають першочергові кроки політичної реформи є: розбалансованість наявної системи влади, домінування корпоративних інтересів та тотальна корупція; необхідність докорінної зміни системи організації влади; необхідність впровадження нових моделей формування, організації діяльності, відповідальності органів державної влади та місцевого самоврядування, прозорості, підконтрольності та підзвітності перед суспільством; фінансова та економічна криза, що потребують термінової реалізації антикризових заходів з боку органів влади та місцевого самоврядування, спрямованих на забезпечення можливостей розвитку економіки, створення нових робочих місць, забезпечення належного рівня соціального захисту; формування чіткої практики політичної взаємодії владних гілок, шляхом використання принципів компромісу та ідейної конкуренції, що дозволить сформувати виважену концепцію розвитку країни; підтримання практики громадянських обговорень за участю політичних діячів та авторитетних науковців, результативність яких формуватиме рекомендації щодо вирішення нагальних проблем, наявних у суспільстві [6].

Таким чином, реформування існуючої політичної системи і вирішення накопичених проблем повинно мати не вузький локальний характер, а загальнодержавний, національний масштаб. Наша політична система складалась до певної міри стихійно, еkleктично, компромісним шляхом. Із цього випливає висновок, що в подальшому будувати політичну систему стихійно, без певного визначеного плану, недоцільно. Неможливо також здійснити її реформування без заздалегідь визначеної науково розробленої концепції. Політико-правовий характер існуючих проблем обумовлює необхідність всебічного дослідження процесів, що відбуваються в різних сферах суспільного життя, у владних органах і механізмах політичного управління. На сьогоднішній день для української державності необхідним є аналіз і вивчення інституціональних змін, які відбуваються на базі ґрунтовних економічних, політичних, соціальних, ідеологічних перетворень, законодавчого затвердження вибору нашої держави на європейський курс, зміцнення норм і принципів демократії. Створення нових інституцій політичної влади, надання їм належного змісту й характеру діяльності зможе стимулювати процеси реформування суспільства. Реформ потребують усі сфери держави: економіка, політика, соціальна сфера, створення сучасної ідеології, культура й духовність. При цьому низька ефективність процесів трансформації політичної системи України певною мірою пов'язана із недостатньою реалізацією соціальної ролі, яку повинні були виконувати інститути громадянського суспільства у соціально-політичному житті ще у перші роки нашої незалежності.

Висновки. Отже, політична реформа повинна бути орієнтована на таке стратегічне завдання, як стійкий ріст і інтереси більшості, а не на корисливі інтереси окремих громадян. Кінцева мета – демократична, соціально-правова держава, яка здатна реалізувати програму прискорення економічних і соціальних перетворень, забезпечити зростання добробуту народу, духовного і морального оздоровлення суспільства, підвищення престижу та міжнародного авторитету України.

Література

1. *Конституція України*: Науково-практичний коментар / В.Б. Авер'янов, О.В. Батанов, Ю.В. Баулін та ін.; Ред. кол. В.Я. Тацій, Ю.П. Битяк, Ю.М. Грошевой та ін. – Харків: Видавництво „Право”; К.: Концерн „Видавничий Дім „Ін Юре”, 2003. – 808 с. – С. 27.
2. *Беляєва М. В.* Реформування політичної системи України: конституційно-правовий аспект // Documents20Settings.mht
3. *Політична система для України: історичний досвід і виклики сучасної епохи* / НАН України; Інститут історії України; ІПЕНД ім. І.Ф.Кураса/ В.М. Литвин – К.: Ніка-Центр, 2008. - 988 с.
4. *Горбатенко В. П.* Стратегія модернізації суспільства : Україна і світ на зламі тисячоліть: [монографія] / В. П. Горбатенко. – К.: Видавн. центр "Академія", 1999. – 240 с.
5. *Рєбкало В. А.* Політичні інститути в процесі реформування системи влади/ В. А. Рєбкало, Л. Є. Шкляр. – К.: Вид-во НАДУ: Міленіум, 2003. – 172 с.
6. *Модернізація України – наш стратегічний вибір* / Матеріали ВРУ /. – К.: Вид-во ВРУ, 2011. – 416 с.
7. *Політична енциклопедія* / Нац. акад. наук України інститут політичних і етнонаціональних досліджень імені І.Ф. Кураса/. – К.: Парламентське видавництво, 2011.
8. *Політична реформа – гарантія демократичного розвитку українського суспільства* : наук.-метод. матеріали / [за заг. ред. В. І. Лугового, В. М. Князева]. – К.: Вид-во УАДУ, 2003. – 160 с.
9. *Москалець Н.В.* Досвід і проблеми реформування політичної системи в Україні на сучасному етапі // Електронне наукове фахове видання «Державне управління: удосконалення та розвиток». – К.: АМУ, 2012.

2. Особливості культурної соціалізації студентства як соціальної групи

Олександр Казаков

Національний університет харчових технологій

Вступ. У сучасному суспільстві в умовах національного і державного самовизначення підвищуються як економічна роль спеціалізованої навчальної підготовки, так і значення культури та її суб'єкта – інтелігенції. Тому студентство в якості генези інтелігенції набуває соціального і громадського значення, має достатні підстави та характеристики для визначення його як специфічної соціальної групи.

Матеріали і методи. Методологічну основу дослідження склали загальнонаукові та загальносоціальні методи наукового дослідження: теоретичного узагальнення, індукції, дедукції, соціального детермінізму.

Результати. Входження в систему вищої школи, набуття нового соціального становища супроводжуються докорінною перебудовою динамічного стереотипу, засвоєнням спочатку зовнішніх атрибутів, а потім і внутрішнього змісту свого нового соціального статусу – студента. Це створює позитивну атмосферу для формування особистості студента, його самовиховання.

Отже, первинна соціалізація полягає у багатоаспектному, широкому включенні особистості в систему вищої школи, у тому числі в її культурно-художнє середовище, культурний контекст.

Рівень соціалізації є своєрідним вододілом формування соціальних якостей, показником міри їх вираження. Відповідно до міри соціалізованості визначаються і конкретизуються всі соціальні та психологічні характеристики студентства. Подвійна соціалізація сутнісно є специфічною домінантною рисою студентства.

Для студентства характерна полісоціальна основа комплектування, представництво в його складі тих груп, які є в суспільстві, що зумовлює його підвищену соціальну сприйнятливість усіх проблем, що хвилюють суспільство і вразливість.

Водночас у середовищі студентства відбувається складна взаємодія різних культур, цінностей, психології, яка через соціально-груповий синтез веде до збагачення соціально близького духовного світу майбутньої інтелігенції. Тому соціальна динамічність, “незавершеність” – одна з найважливіших характеристик студентства. Вона виражається не у формальній тимчасовості його складу, а насамперед у тому, що студентство завжди відображає незавершеність і піднесеність соціальних сподівань, які проєкціюються суспільством і громадськістю на студентство як майбутню інтелігенцію, еліту.

Особливості групової психології впливають на формування деяких зовнішніх ознак поведінки, стилю життя, виражаються у спільності цінностей, елементів культури, професійних інтересів.

Важливо також зазначити, що студентство є цілісністю, однак такою, яка сама в собі розділяється професіонально, а професіоналізація, спеціалізація накладають відбиток на весь уклад його життя, мислення, психологію, вносять особливості у способи освоєння цінностей життя і культури.

Увесь комплекс умов і соціального буття студентства виражається в системі його потреб як найважливіших детермінант життєдіяльності.

Система потреб і породжувані нею відносини зумовлюють особливості культури студентства як соціальної групи, породжують її субкультуру (іноді її називають підкультурою).

За умов державотворення в Україні, кризи економіки й культури:

- знижується престиж одних видів навчання та зростає престиж інших;
- відбуваються зміни у ціннісній шкалі буття та свідомості студентства;
- знижується значення ідеальних мотивів його діяльності;
- зростає прагматизм, раціоналізм, замішаний на практичному знанні життя.

Студентство постає як специфічний культурний стан суспільства і разом з тим особлива верства, яка через пограничність (екзистенціальності) свого буття покликана бути сферою культурного експерименту, і певною мірою пошуку особистісного культурного моделювання, пошуку культурних форм, найсприятливіших і оптимальних для формування особистості. Це пов'язано не тільки з тим, що студентський вік є завершальним у формуванні особистості, а й з тим, що входження студентства в стан інтелігенції є напруженим культурним процесом подолання себе “перехідного” і утвердження себе як особистісно-творчого, оновленого і сучасного індивіда.

У нових умовах студентство стає більше прагматичним стосовно культури і робить акцент на набутті професійно фахової культури, що посилює також

вибірковість його ставлення до мистецтва, посилює престижні мотиви відбору його жанрів і спілкування з ним.

Висновки. Студентство за своєю фаховою спрямованістю культурно диференціюється і стає в сучасних умовах все більш строкатим у культурному і майновому відношенні. В студентській культурі знаходить відображення весь соціально-культурний спектр суспільства.

Література

1. *Лукашевич М. П.* Особливості соціалізації української молоді в сучасних умовах / М. П. Лукашевич // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2009. – № 4. – С. 34-36.

2. *Семашко О. М.* Соціологія культури : навч. посіб. / О. М. Семашко, В. М. Піча, О. І. Погорілий та ін.; за ред. О. М. Семашка, В. М. Пічі. – К. : “Каравела”, Львів : “Новий світ – 2000”, 2002. – 334 с.

3. Вплив правового регулювання на динаміку споживання спиртних напоїв у сучасній Україні

Всеволод Чеканов

Національний університет харчових технологій

Вступ. Історія людства тривалий час була пов’язана зі споживанням розбавлених спиртних напоїв, що забезпечувало споживачів від тяжких форм сп’яніння. Ситуація змінилася у XIX ст., коли внаслідок технічного прогресу виробництво міцних алкогольних напоїв стало значно дешевшим і алкоголізм вперше стає проблемою великої соціальної значущості. В багатьох країнах боротьба з масовим споживанням спиртного стала справою держави. Досвід США є прикладом поєднання громадських засобів впливу з державним регулюванням (так званий “сухий закон” 1919–1933 рр.) В СРСР антиалкогольні кампанії різного ступеню успішності проводилися державою у 1918, 1929, 1958, 1972, 1985 рр.

Матеріали і методи. Проблема досліджується за наявними статистичними матеріалами, аналізується також динаміка змін в законодавстві України.

Результати. На пострадянському просторі наслідки останньої радянської антиалкогольної кампанії 1985 р. під гаслом “Тверезість – норма життя” були дуже швидко втрачені після розпаду СРСР. На прикладі України можна побачити, що реальне застосування державного регулювання в умовах занепаду товариств тверезості та інших антиалкогольних організацій, що з’явилися в рамках кампанії 1985 р., суттєво скоротилося. По суті, воно звелось лише до Закону України від 19 грудня 1995 р. №481/95-ВР, присвяченого споживанню як алкогольних, так і тютюнових виробів. Єдиними дієвими проявами застосування цього Закону стали обмеження щодо продажу зазначених виробів неповнолітнім. Широко застосовувана в радянські часи ст. 178 Кодексу України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р., яка стосувалася заборони розпиття спиртного в громадських місцях, почала втрачати актуальність.

Наслідки цих процесів, що припали на 90-ті рр. XX ст., очевидні. Вони сформували довготривалі тенденції зростання споживання алкоголю в пострадянських країнах (особливо у Білорусі, Росії, Україні та Молдові). В Україні у

2012 р. загальне річне споживання людиною алкоголю становило 15,6 л., з якого на офіційне споживання припадало 8,1 л., у т.ч. на пиво – 2.69 л., на вино – 0.58 л., на міцні спиртні напої – 5.21 л.

За таких умов прояв у 2013 р. тенденції до зменшення споживання алкоголю (усього за рік загальне річне споживання впало до 13,9 л.) викликав дискусії серед фахівців. Серед чинників, які могли спричинити нову тенденцію, називали поступове вимирання покоління алкоголіків, поширення моди на здоровий спосіб життя серед молоді, але особливо – підвищення державою акцизів на спиртне. Статистика з 2012-2013 рр. засвідчує, що тенденція до скорочення споживання алкоголю проявилася вперше не на Євромайдані, як це неодноразово помічали ЗМІ, свідки та учасники подій, а щонайменше роком раніше. Таким чином, соціальні зміни в українському суспільстві не можна вважати провідним чинником, що вплинув на ситуацію зі споживанням алкоголю.

Висновки. Зазначені позитивні зрушення можна вважати спричиненими не стільки громадянською активністю співвітчизників, скільки зміною курсу державного регулювання, яке почало більш активно використовувати економічні важелі, зокрема, акцизи. Зміни до Податкового кодексу України, що вступили в силу з 1 січня 2015 р., також розвивають цю тенденцію, що дає підстави для короткотермінового позитивного прогнозу на майбутнє в даному питанні.

4. Участие России в формировании системы безопасности и сотрудничества в регионе Балтийского моря в 1990-е годы XX века

Сергей Божко

Національний університет харчових технологій

Вступление. Новая геополитическая ситуация в регионе Балтийского моря, которая возникла вследствие окончания «холодной войны», в последнее десятилетие XX века характеризовалась формированием региональной системы отношений в сфере безопасности. В данной системе главную роль играли невоенные (экономические, экологические, культурные, гуманитарные) аспекты сотрудничества государств, хотя роль факторов военной безопасности продолжала оставаться достаточно весомой. Такой перенос акцентов был вызван снятием с повестки дня угрозы крупномасштабного военного противостояния.

Новый регионализм отличался многоплановостью (сегодня уже тяжело провести разделительную линию между экономическим и политическим регионализмом) и тесной связью с пробуждением регионального сознания и идентичности. Активными участниками регионального сотрудничества вместе с государствами выступали разные негосударственные организации, наделяя тем самым региональную систему международных отношений признаками децентрализованности [4].

В политике России в сфере безопасности в регионе Балтийского моря можно условно выделить, с одной стороны, военные аспекты и, с другой стороны, невоенные аспекты, связанные с борьбой с нетрадиционными угрозами безопасности (загрязнением окружающей среды, эпидемическими заболеваниями, международной организованной преступностью и т.д.).

Цель исследования заключалась в рассмотрении места России в развитии новой системы международного сотрудничества в сфере безопасности в регионе

Балтийского моря в 1990-е годы XX века. Под регионом Балтийского моря автор подразумевал территорию, которая охватывает девять государств, граничащих с Балтийским морем: Германию, Данию, Латвию, Литву, Польшу, Россию, Финляндию, Швецию и Эстонию.

Проведённое исследование позволило прийти к следующим выводам:

1. Предложения России по сохранению внеблокового статуса прибалтийских стран, о которых, например, шла речь в Концепции российской политики по отношению к трём прибалтийским странам (1997 г.) [2] и выступлении В. С. Черномырдина на международной конференции в Вильнюсе [1] (тогдашний председатель российского правительства прибавлял еще политику неучастия в военных союзах Финляндии и Швеции), напоминают доктрину «Северного баланса», которой придерживались скандинавские страны и Финляндия во время «холодной войны», и которая устраивала Советский Союз. Доктрина «Северного баланса», или военно-политического равновесия, на Севере Европы на протяжении «холодной войны» базировалось на трех элементах: во-первых, нейтралитет Швеции с сильной обороной; во-вторых, нейтралитет Финляндии, которая находилась под влиянием Договора о дружбе, сотрудничестве и взаимопомощи с СССР; и, в-третьих, участие Дании, Норвегии и Исландии в НАТО [3, С. 24-25]. Такое обстоятельство свидетельствовало о стремлении России унаследовать отдельные доктринальные элементы внешней политики СССР, сохранив стабильность и силовой статус-кво в регионе.

2. Неприятие Западом и балтийскими государствами российских предложений в сфере военной безопасности не смогло однако заблокировать развитие сотрудничества в области так называемой «мягкой» безопасности. Участие России в данном сотрудничестве сначала носило ограниченный характер. Это объяснялось существованием взаимного недоверия между Россией и прибалтийскими странами, а также тем, что России было необходимо время, чтобы воспринять постмодернистский характер регионального сотрудничества в регионе Балтийского моря. Со временем объём сотрудничества расширился, охватывая всё новые сферы отношений.

3. Трансграничные связи северо-западных регионов России с сопредельными территориями соседних стран региона Балтийского моря являлись дополнительным каналом участия России в региональном сотрудничестве, позволяя решать многие проблемы безопасности, которые непосредственно затрагивали интересы людей, проживающих на приграничных территориях. Для Калининградской области, отделившейся от основной части России территориями других государств, сотрудничество в сферах «мягкой» безопасности с соседними Польшей и Литвой позволяло решать многие проблемы, связанные с загрязнением окружающей среды, охраной здоровья.

4. Участие России в реализации, например, таких региональных проектов, как Совет государств Балтийского моря, «Северное измерение» Общей внешней политики и политики безопасности ЕС интернационализировало целый ряд проблем «мягкой» безопасности, источники которых находились на территории России. Решение этих проблем становилось предметом коллективных усилий государств региона. Таким образом, путём подключения к региональному сотрудничеству России удавалось уменьшить собственное бремя финансовых затрат в условиях экономического кризиса переходного периода и использовать полезный зарубежный опыт.

Література

1. *Выступление* Председателя Правительства Российской Федерации В. С. Черномырдина на международной конференции «Сосуществование государств и добрососедские отношения – гарантия безопасности и стабильности в Европе» // Дипломатический вестник. – 1997. – № 10. – С. 9-11.
2. *Долговременная линия* России в отношении балтийских стран // Российская газета. – 13 февраля 1997 года. – № 30 (1640). – С. 7.
3. *Лавров Ю.И.* Международные аспекты скандинавской модели общественно-политического развития: Автореф. дис...д-ра полит. наук: 23.00.02 / Ин-т обществ. наук при ЦК КПСС. – М.: 1991. – 43 с.
4. *Scott J.W.* Baltic Sea Regionalism, EU Geopolitics and Symbolic Geographies of Co-operation // Journal of Baltic Studies. – Vol. XXXIII, No. 2, Summer 2002. – P. 141-142.
5. *Александров О.Б.* Северный вектор внешней политики России: внешняя политика России на Балтике, в регионе Северной Европы и в Арктике / О.Б. Александров. – М.: Спутник +, 2012. – 238 с.

5. Становлення сільськогосподарської науки та освіти в Україні

Вадим Жук, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Історико-аграрні дослідження, недостатньо повно відтворюють процес становлення та розвитку вітчизняної сільськогосподарської науки на початковому її етапі, а саме проблему науково-освітньої діяльності сільськогосподарського спрямування університетів, розташованих на українських землях, протягом ХІХ ст. як особливої форми організації науки і просвітницької діяльності. Тому метою даної розвідки є дослідити мало відомі сторінки становлення і розвитку вищої освіти в Наддніпрянській Україні.

Результати. Важливий вплив на відкриття і становлення першої сільськогосподарської кафедри при заснуванні Імператорського університету святого Володимира мали три фактори: по-перше, започаткування кафедр було обумовлене загальнодержавною політикою російського уряду в галузі освіти; по-друге, два польські заклади, на базі яких згодом було створено Київський університет (Кременецький ліцей та Віленський університет), до закриття мали у своєму складі сільськогосподарські відділення; по-третє, вирішальне значення мав високий рівень наукової роботи з природничих наук та створення необхідних науково-допоміжних установ. Вищі навчальні заклади, які створювалися в сільськогосподарських регіонах, ставали науково-освітніми центрами, у завдання яких входило сприяння розвитку головних регіональних виробництв, зумовлених місцевими природно-економічними умовами. Для більшості українських губерній головною економічною галуззю було сільське господарство та переробка його продукції. Закономірно, що створений у землеробському регіональному центрі – Києві – Університет святого Володимира впродовж ХІХ ст. був науковим сільськогосподарським центром, де, крім підготовки кадрів, була зосереджена практично вся аграрна наука регіону.

Кафедра сільського господарства існувала при університеті св. Володимира з моменту навчально-наукової діяльності закладу – з 1834 р., що свідчить про введення

Статутом 1835 р. до освітніх програм університетів Російської імперії сільськогосподарських дисциплін. Наукові дослідження у даній сфері проводив і Харківський університет. Професор агрономії Харківського університету А.Є. Зайкевич, аналізував введення агрономічного курсу до університетської освіти як доповнення до природничих наук і говорив про необхідність розвитку агрономії як окремої науки. Назва кафедри, обсяг і зміст сільськогосподарських предметів змінювалися відповідно до штатних розкладів, які затверджувалися статутами російських університетів. У початкові періоди діяльності кафедри переважно викладався короткий енциклопедичний курс із різних галузей сільського господарства, упродовж IV періоду викладання на кафедрі змінювалося, що було пов'язано зі спробою введення окремої спеціалізації “Агрономія”. Визначну роль у становленні та розвитку агрономічної науки й освіти в межах Київського університету відіграли видатні вчені в галузі сільського господарства: С.М. Ходецький, С.М. Богданов, А.В. Країнський та В.В. Колкунов, кожен із них зробив значний особистий внесок у становлення вузькофахових сільськогосподарських дисциплін.

Коло наукових інтересів професора С.М. Ходецького складало ботаніка, зоологія, рільництво, тваринництво, садівництво, лісознавство; учений опублікував близько 40 наукових праць, у яких надано практичні рекомендації з комплексного ведення сільського господарства на українських територіях. Учені, які працювали на агрономічній кафедрі пізніше, сприяли становленню нових дисциплін. Так, професор С. М. Богданов був одним із засновників учення про фізіологію рослин та сільськогосподарське ґрунтознавство, А.В. Країнський – сільськогосподарської мікробіології, професор В.В. Колкунов – селекції та посухостійкості. Науковими проблемами аграрного виробництва займалися також вчені інших кафедр: професор П.І. Броунов був засновником сільськогосподарської метеорології, сільськогосподарське спрямування мали розробки геологів-ґрунтознавців П.А. Тутковського, П.М. Чирвинського та В.М. Чирвинського, питання сільськогосподарської економіки досліджував професор Д.І. Піхно, професор М.А. Бунге керував хімічним контролем продукції харчової промисловості. Теоретичні та практичні розробки вчених університету були складовими комплексу передумов формування перших наукових шкіл з аграрної галузі, визначним етапом становлення вітчизняної системи фахової освіти, а також розвитку аграрної науки та дослідної справи зокрема.

Висновки. Резюмуючи зазначимо, що сільськогосподарська наука розвивалася переважно в Київському Святого Володимира університеті і Харківському університеті. Вчені цих закладів зробили вагомий внесок у розвиток аграрної науки і створили підґрунтя для підготовки кадрів в цій галузі не лише для Наддніпрянської України, але й усієї Російської імперії.

Література

1. *Костенко О. О.* Передумови введення та розвиток сільськогосподарської освіти при вітчизняних університетах // Історія української науки на межі тисячоліть: Зб. наук. праць / Відп. ред. О.Я. Пилипчук. – Вип. 23. – К., 2006. – С. 118-126.
2. *Костенко О. О.* До історії становлення вітчизняної агрономічної науки (огляд наукового доробку вчених університету святого Володимира) // Часопис української історії: Зб. наук. статей / Голов. ред. А.П. Коцур. – Вип. 4. – К., 2006. – С. 20–24.
3. *Чайка Н.* Наукова та організаційна діяльність професора С.М. Ходецького в Київському товаристві сільського господарства та сільськогосподарської промисловості // Історія української науки на межі тисячоліть: Зб. наук. праць / Відп. ред. О.Я. Пилипчук. – К., 2002. – Вип. 8. – С. 232-237.

6. Політичні режими світу у ХХ ст

Вадим Антонюк, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. При розгляді даного питання слід зрозуміти, що політичний режим являє собою комплекс взаємодіючих компонентів здійснення політичної влади. Носієм зв'язків та відносин, тобто показником того, як, в якій політичній парадигмі працює влада, є компоненти та їх взаємодія, атрибутивні, характерні властивості того чи іншого політичного режиму. Політичний режим складається, принаймні, з трьох компонентів, які зберігають певну автономність. Ця обставина має цілу низку важливих наслідків, зумовлених, передусім, плюралізмом тлумачення політичного змісту режиму.

Результати. Перший компонент, який складає зміст поняття "політичний режим", - це права та свободи особистості, пріоритетний тип її політичної культури, поведінки, свідомості, менталітету. Права людини, їх міра та гарантії реалізації взаємозв'язані з рівнем розвиненості самого права, його роллю в механізмі політичного володарювання. Сутність політичного режиму, отже, визначається тим, що у державі є пріоритетним - права держави чи права особистості.

Другий компонент змісту поняття "політичний режим" також має кілька вимірів, обумовлених рівнем та якістю соціально-економічного розвитку суспільства, принципом поділу влади, статусами партійної системи, політичної опозиції, засобів масової інформації, армії, поліції, церкви.

Будь-який політичний режим прагне самолегітимації, тобто намагається викликати віру, прихильність до себе, переконати громадян у правильності та обґрунтованості свого правління, його ефективності. Легітимних політичних режимів самих по собі не існує, бо легітимність досягається створенням емоційно-оцінного стану підлеглих цього режиму. Індикатором легітимності режиму є і характер відносин його з іншими державами (наприклад, режим напівколоніальний, суверенний тощо). Третій змістовий компонент політичного режиму - це методи здійснення політичної влади.

Таким чином, політичний режим є осередком взаємодії комплексу компонентів, кожний з яких, у свою чергу, містить не менш інтегровані складові. Політичний режим - це вираження політичного напрямку здійснення політичної влади, її політичних пріоритетів, тобто він характеризує політичну систему і пов'язаний з нею загалом і з усіма її складовими. Тому політичні режими і відрізняються один від одного, передусім, своєю політичною системою (її структурою, пріоритетами, методами дії тощо). Перефразуючи висловлювання О. Шпенглера про політику, можна сказати, що політичний режим у найвищому розумінні є життя, а життя є політичний режим.

Політологічний енциклопедичний словник дає таке визначення поняття "політичний режим". Це - сукупність характерних для певного типу держави політичних відносин, засобів і методів реалізації влади, наявних стосунків між державною владою і суспільством, домінуючих форм ідеології, стану політичної культури.

Класифікація політичних режимів достатньо різноманітна. Наприклад, політичні режими можна класифікувати:

- ◆ за рівнем демократичності (народний - антинародний);
- ◆ за ступенем розвитку політичної системи (авторитарно-демократичний,

відкритий та закритий, легітимний і нелегітимний);

♦ з точки зору форм правління (режим парламентського типу, президентського правління, монархічні, республіканські тощо);

♦ за кланово-груповими критеріями (режим "білої меншості", "чорних полковників", "червоних кхмерів" тощо).

Оцінки політичних режимів мають і символічний сенс, і тому дозволяють утворити образ країни, держави, тип правління без конкретного аналізу (наприклад, абсолютистський, царський, "попередній" режим тощо), нерідко в персоніфікованій формі, за ім'ям глави держави (режими Гітлера, Піночета, Хусейна, Кастро тощо). Широко відомі три типи політичних режимів: тоталітарний, авторитарний і демократичний. Кожен з них має свої ознаки, які складають сутнісну основу їх різниці. Зрозуміло, в реальному житті існує безліч варіантів політичних режимів зі змішаними в різних пропорціях характеристиками. Запропонована загальна типологія дає можливість наочніше зрозуміти певний набір характеристик, які переважають у кожному із зазначених типів політичних режимів.

Тоталітарний політичний режим. Термін "тотальний" (від лат. Totalis - повний, цілісний) належить Беніто Муссоліні і Джовані Джентіле (ідеологи фашистської Італії). У 30-х рр. він одержав розповсюдження в англomовній пресі стосовно гітлерівського режиму. У західній політології феномен тоталітаризму гостро обговорювався з 50-х рр. XX ст. (Х. Аренд, К. Фридрих, З. Бжезинський, А. Арон та ін.). Автори вважають, що тоталітарним можна називати той політичний режим, який має:

♦ єдину офіційну ідеологію, стосовно якої повинен жити кожен член суспільства і яка відображає все політичне життя;

♦ єдину масову партію, яка очолюється лідером-вождем;

♦ систему терористичного політичного контролю, усунення будь-якої опозиції режимові;

♦ монополію партії на контроль за всіма засобами масової інформації;

♦ монополію партії на контроль за збройними силами;

♦ централізоване керівництво економікою за допомоги бюрократичної координації.

Американський політолог М. Картіс називає понад десять ознак тоталітарності. Є й інші точки зору на проблему тоталітаризму. Зрозуміло, що як і кожне соціальне явище, тоталітарний політичний режим може мати багато визначень. Проте, незважаючи на кількість ознак, думки фахівців можна об'єднати одним загальним твердженням, що тоталітарний політичний режим тим і відрізняється від інших типів політичних режимів, що встановлює тотальний контроль над всіма сферами суспільного життя, над кожною особою, її діями і навіть думками. Цей загальний момент можна вважати тлумаченням суті тоталітарного політичного режиму.

Об'єктивними передумовами виникнення тоталітаризму були особливості соціокультурної динаміки періоду індустріалізму, що поєднували процеси швидкого руйнування структур традиційного суспільства, етатизація суспільного життя, посилення соціальних функцій держави. Ідейним джерелом тоталітаризму виступали соціалістичні та націоналістичні утопії початку XX ст., що містили раціоналістичне обґрунтування позитивно сформульованих цілей майбутнього суспільного розвитку. Політичні провідники тоталітаризму – масові вождистські партії, які прагнули до монополізації державної влади, пропагували "світле майбутнє" згідно із запропонованими ними символами віри.

Фундаментальною соціально-психологічною основою тоталітарного політичного

режиму, який намагається створити "монопольну єдність" людей, є соціальний конформізм. Соціальний конформізм - це некритичне прийняття і прямування пануючим точкам зору і стандартам, стереотипам масової свідомості і пропагандистським кліше. До головних рис соціального конформізму відносяться: відсутність індивідуальності, рабська залежність від влади, маніпульованість, стандартність тощо. Тому соціальну базу тоталітаризму складають маргінальні групи і прошарки населення, які найбільш сприйнятливі до пропаганди тоталітарних доктрин. Прихід до влади тоталітарно орієнтованих партій та їх кадрове злиття з державним апаратом вивели тоталітаризм із галузі політичних уявлень у галузь політичних реалій.

Таким чином, враховуючи ознаки тоталітаризму, можна стверджувати, що в чистому вигляді він був притаманний фашистським режимам, багато його рис налічував сталінізм і маоїзм, а також воєнно-диктаторські режими в країнах Латинської Америки, Африканського континенту і Азії після розвалу колоніальної системи. Політичний досвід XX ст. доводить, що тоталітаризм виступає як глухий кут еволюційної спіралі світового розвитку.

Одним з альтернативних до тоталітаризму виступає авторитарний політичний режим (від лат. *autoritas* - влада). В основу авторитарного режиму покладено зосередження більшості влади в руках однієї особи чи групи осіб.

Авторитаризму як методу управління притаманні:

- ◆ скасування або значне обмеження політичних прав і свобод громадян;
- ◆ обмеження діяльності політичних партій та інших суспільних угруповань, можливості опозиції зведені до мінімуму;
- ◆ народ не визнається як головне джерело і суверен влади;
- ◆ дії державних інститутів суворо регламентуються;
- ◆ не реалізується принцип поділу влади.

Головною опорою авторитарних режимів є домінуючі вертикальні силові структури влади - армія, каральні органи. Способи володарювання переважно силові, жорстко дисциплінарні, такі, що ігнорують можливості будь-яких конфліктів, а, отже, і необхідність їх розв'язання. Західні дослідники вважають важливою характеристикою цього політичного режиму обмежений плюралізм.

Слід розрізнати авторитаризм і тоталітаризм. На відміну від останнього авторитаризму властиві певні елементи демократизму, зокрема, автономія особистості і суспільства в неполітичних сферах.

Пом'якшеними варіантами авторитаризму є конституційні форми влади, за яких формально допускається поділ влади, багатопартійність, відмова від тотального контролю над суспільством, обмежені вибори парламенту при домінуванні виконавчої влади. Авторитарні політичні режими найбільш поширені в історії людства. Найвідомішими його формами є:

- ◆ військовий режим, що має кілька різновидів (військово-диктаторський, військово-демократичний, військового державного перевороту, авторитарний преторіанізм, що базується на насиллі найманих військ);
- ◆ монархічний режим (абсолютна монархія, дуалістична монархія); теократичний режим, що відзначається пріоритетною владною роллю релігійних діячів;
- ◆ персоніфікований режим (персональна тиранія, в якій влада належить вождю й спирається, передусім, на поліцію; матримоніальна тиранія, де влада впродовж тривалих років передається спадково).

Висновки. починаючи з 60-х рр. XX ст., у багатьох країнах світу встановлювався військовий режим так званого "нового" або "м'якого" авторитаризму. Його головною

метою було не тільки утворення "нової держави", а й реалізація серйозних економічних реформ, які б забезпечили вихід держави посттоталітарного періоду з економічної прірви й подальше еволюційне переростання авторитарного суспільства в демократичне. Приклад тому: Іспанія, Південна Корея, Аргентина, Чілі, держави Східної Європи. Така популярність авторитаризму продиктована його достоїнствами, особливо в екстремальних ситуаціях: здатністю забезпечити суспільний порядок, швидко здійснити реорганізацію суспільних структур, сконцентрувати зусилля на вирішенні певних питань. Все це надає привабливості авторитаризму й спонукає владні структури до застосування його методів як досить ефективного засобу проведення радикальних реформ.

Література

1. *Андерсон Р.Д.* Тоталитаризм: концепция и идеология // Политические исследования, 2003. – № 3.
2. *Бистрицький Е., Білий О.* Державотворення в Україні: шляхи легітимізації // Політична думка, 1996. – №1.
3. *Волонець В.* Від політичних пристрастей до політичних дій // Віче, 2004. – № 2.
4. *Грабовський С., Шкляр Л.* Від колонії до незалежної держави: початок шляху // Розбудова держави, 1996. – № 1, 2, 3.
6. *Дергачов О., Полохало В.* Метаморфози посткомуністичної влади // Політична думка, 1996. – № 1.
7. *Ильин М.В., Мельвиль А.Ю., Федоров Ю.Е.* Демократия и демократизация // Полис, 1996. – № 5.
8. *Конституція України.* – Київ, 1996.
9. *Семків О.І.* Політологія. – Львів, 1993.
10. *Соловьев А.И.* Три облика государства – три стратегии гражданского общества // Полис, 2005. – № 6.
11. *Фасенко В.В.* Политическая элита Украины: противоречия формирования и развития // Полис, 2009. – №

7. Проблема взаємозв'язку політики і армії

Дарія Бугай, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Армія, як специфічний інститут держави, відіграє важливу роль в політичній системі суспільства. Вона пронизана політикою і є її об'єктом та важливим інструментом, а також може за певних умов виступати й самостійним суб'єктом політики. Завдання політики і політиків полягає у створенні такої армії, яка б за усіх, а особливо за екстремальних умов, могла б зберегти свою боєздатність і оптимально виконати поставлені перед нею завдання.

Результати. За первіснообщинного ладу не існувало ні політики, ні армії. Практикувалася стихійна організація озброєного народу, який захищав себе власними силами. Ця організація не була засобом гноблення чи насильства всередині племені чи знаряддям поневолення інших племен. Силкові сутички були своєрідним проявом боротьби за виживання.

В процесі розпаду первіснообщинного ладу, з появою приватної власності, економічної і соціальної нерівності, припинила своє існування й общинна військова

організація. Її замінила спеціальна організація людей у вигляді постійних озброєних загонів. Їх створювали панівні соціальні групи для підтримки й захисту свого економічного і соціального становища, реалізації особистих і групових інтересів, придушення протидіючих сил. Інакше кажучи, ці загони застосовувалися в політичних цілях. Отже, в генезисі армії й політики лежать одні й ті ж детермінанти і процеси.

Для армії зв'язок з політикою має визначально суттєвий характер. Армія є частиною конкретного суспільства. Вона розвивається і функціонує в системі певних економічних, соціально-класових, духовних, політичних та інших суспільних відносин. Отже, армія – це цілеспрямовано, свідомо утворений провідною соціально-економічною структурою суспільства силовий інструмент для реалізації внутрішньої і зовнішньої політики.

Враховуючи різний характер суб'єктів політики, які формують армію, та спираючись на сучасні підходи до проблеми, можна запропонувати таке визначення армії. Армія – історично мінлива, обумовлена соціально-економічним ладом конкретного суспільства озброєна організація його провідних суб'єктів політики, призначена для досягнення, захисту і реалізації їх політичних інтересів за допомогою загрози або реального застосування збройного насилля. Залежно від політичного режиму, форми правління, характерної для конкретної держави, можна визначити такі види армій: армії диктаторських держав; армії ліберальних держав.

У правовій державі армія підпорядковується демократично обраному уряду і порядок її використання однозначно встановлюється чинним законодавством. Закон визначає повноваження посадових осіб і політичних інститутів, а також відповідальність за порушення прийнятих норм. Таке положення, певна річ, не є ідеальним і не гарантує можливість однозначних прогнозів щодо використання армії. Та все ж діяльність армій демократичних держав більш передбачувана.

Армія виконує загальні, специфічні та інші функції. Специфічними, зокрема, є функції, що обумовлюються потребами врегулювання військово-політичних відносин за межами країни або на її території силами і засобами, притаманними тільки армії. У цих функціях рельєфно та безпосередньо проявляються можливості збройних сил сприяти зміцненню або зруйнуванню чинної політичної влади. Специфічні функції визначають характеристику армії в цілому. Формою їх прояву служать конкретні засоби діяльності армії з реалізації завдань воєнної політики, викликаних потребами та інтересами її суб'єктів.

У законі "Про Збройні Сили України" визначено, що Збройні Сили України — це військово формування, на яке, відповідно до Конституції України, покладаються оборона України, захист її суверенітету і територіальної цілісності. Збройні Сили України забезпечують стримування збройної агресії проти України та відсіч їй, охорону повітряного простору держави та водного простору у межах територіального моря України.

Це, перш за все, надійний захист держави від можливих зовнішніх загроз. Для стримування потенційної загрози армія має володіти адекватними засобами (в межах розумної достатності). Вона повинна бути готовою до реагування на широкий спектр загроз, які можуть виникнути з різних напрямів. Сьогодні армія покликана виконувати роль стабілізаційного чинника. Залишаючись єдиною реальною силою, яка дозволяє відбити напад ззовні і дати відсіч агресорові, підтримуючи з цією метою свою боєготовність на відповідному рівні, армія покликана вирішувати й нові завдання щодо запобігання можливій збройній агресії.

Якщо говорити про внутрішні функції будь-якої армії, то необхідно звернути

увагу на проблему її взаємовідносин з різними соціальними силами суспільства. Характер цих взаємовідносин здебільш залежить від природи і соціально-політичної суті режиму влади. Виходячи з характеристик влади, армія може виконувати такі завдання: стримування та пригнічення опозиційних та інших ворожих владі сил; збереження соціально-групового компромісу (внутрішнього стабілізатора); сприяння соціальному співробітництву. Виконуючи будь-яку із зазначених функцій, армія суттєво змінює своє соціально-політичне обличчя.

Висновки. Отже, армія, як специфічний інститут держави, відіграє важливу роль в політичній системі суспільства. Вона пронизана політикою і є її об'єктом та важливим інструментом, а також може за певних умов виступати й самостійним суб'єктом політики. Завдання політики і політиків полягає у створенні такої армії, яка б за усіх, а особливо за екстремальних умов, могла б зберегти свою боєздатність і оптимально виконати поставлені перед нею завдання.

Література

1. Клаузевиц К. О войне. Пер. с нем. – М., 1997. – С. 56
2. Макиавелли Н. О военном искусстве – М.: Воениздат, 1995. – С. 39.
3. Закон України "Про Збройні Сили України" // Законодавство України з питань військової сфери. Збірник законів та інших нормативно-правових актів. – К.: "Азимут – Україна". – 2003. – С. 108.
4. Закон України "Про основи національної безпеки України" // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – С. 351.
5. *Воєнна доктрина України* // Національна безпека і оборона. – 2004. – №8. – С. 2 – 7.
6. Головаха Є. І. Стратегія соціально-політичного розвитку України. – К., Абрис, 1995. – С. 46

8. Структура політичної культури українського народу

Ірина Збаржевецька, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Політика і культура у політичній сфері життя суспільства відображають спільний об'єкт – політичні відносини та ставлення, діяльність людей стосовно існуючої влади та керівництва загальними суспільними справами. У переломні для суспільства часи звернення до відновлення стану притаманної громаді національної культури, до актуалізації культурних надбань народу часто-густо віддзеркалює сподівання людей на "останній шанс" перетворюючої сили культури.

Результати. У посланні діячів культури і мистецтва СРСР у липні 1990 року вказувалось: "Катастрофічне падіння рівня культури, штучне зниження її авторитету, що склався історично - симптом важкої хвороби, яка загрожує виродженням народом", і хоча розпад радянської політичної системи був неминучий, діячі науки і культури СРСР звертались до збереження тих надбань комуністичної цивілізації, серед яких були елементи загальнолюдської духовної культури.

У нових умовах розбудови незалежної української держави, необхідності поглиблення демократичних процесів постають нові проблеми політичної культури — як вести діалог полярним політичним силам, які пріоритети є важливішими для політичної нації, які здобутки минулого будуть трансформовані у політичні традиції і

стануть елементами нової політичної культури. У виступі Президента України на підсумковій зустрічі з представниками ЗМІ по завершенню політичного року (2006 р.) вказувалось, що „як раз у цей період була проведена робота по створенню практично нової політичної культури“.

Представники політичної науки Заходу вельми високо оцінюють рівень сучасної вітчизняної політичної культури, бо український народ має політичну культуру, яка є частиною загальної політичної культури демократії - вміти погодитись, не бути згідним з домінуючими уявленнями, гостро дискутувати, бути спроможними політично поділитися. Все це ознаки політичної культури демократії, і український народ має причину цим пишатися.

Структура політичної культури включає в себе наступні елементи:

1. Достатній теоретичний рівень осмислення політичних проблем та широта політичного мислення;

2. Рівень досконалої політичної діяльності (поведінки) та політичної активності;

3. Наявність усталених історичних традицій державного врядування;

4. Функціонування демократичних національно-психологічних ментальних цінностей в царині політики. М. Костомаров пише у історико-публіцистичному творі "Мазепа", як московська влада зважала на демократичні звичаї українців — князь Долгорукий начебто сказав: "За древнім вашим звичаєм нехай все військо малоросійське і народ, який з'їхався на вибори гетьмана, подають голоси, кому бути гетьманом".

5. Відчуття своєї значущості у функціонуванні політичної системи, політичної свободи, готовність до кооперації, інтерес до політики тощо.

Зважаючи на вищевказане, головним елементом політичної культури слід вважати широкий політичний світогляд — складник загального світогляду окремої людини, групи, соціальної групи, обрії якого сягають гранично широких уявлень та оцінок належного та існуючого у політиці, а також щодо адекватного очікуванням людей політичного режиму, здійснення політичної влади у суспільстві. Він дає змогу представити належним чином об'єктивні складнощі політики та встановити роль суб'єктивної сторони політичної діяльності у перетворенні суспільного життя.

Головні горизонти політичного світогляду — світобачення на основі таких принципів як монізм чи плюралізм, гуманізм чи боротьба, світорозуміння — розуміння царини політики на основі певного рівня знання реалій чи міфів, світосприйняття — оцінка політики на основі політичних цінностей (справедливості, добра, чесності, гордості за країну).

Політична активність - ще один важливий елемент політичної культури. На буденному рівні свідомості вона показує, наскільки люди зацікавлені в особистій участі у політичному житті суспільства, у поточній політиці. Для розвинених демократичних держав характерною є невисока політична активність населення, яка, як правило, обмежується участю у місцевих виборах і у роботі деяких інститутів громадянського суспільства. Причини цього, не схожого для політичного життя країн колишнього радянського табору з його вражаючими цифрами майже абсолютного прийняття участі у виборах (це 99,99 %) явища опосередкованої пасивності, відрізняються від причин політичного абсентеїзму у країнах перехідного типу. Очевидно, йдеться про цифру реальної, не фальшивої участі громадян у політичних справах. Хоча в середині 90-х років ХХ століття нідерландські вчені Ф. Хьюнста Ф. Хікспурс запропонували типологію політичної культури на основі активності громадян (активні та пасивні культури), активно-конструктивних типів менше ніж пасивних.

Висновки. Як свідчить досвід таких розвинутих демократичних країн як США та Великобританія, неучасть громадян пояснюється повною довірою громадян до політичних еліт і лідерів, задоволеністю своїм становищем, стабільністю політичного режиму. Чим більш розвинуті інститути громадянського суспільства, чим у більшій мірі існує простір для самовизначення у сфері політики, тим більша можливість постійного існування абсентеїзму (свідомого вибору позиції неучасті у виборчому процесі). У країнах, де дотримуються права і свободи людини, спостерігається економічна стабільність і налагодженість соціальної системи, абсентеїзм частини суспільства неминучий як стан задоволення політичним режимом та заперечення марних витрат на непотрібні вибори.

Тому до політичної активності, як елемента та показника політичної культури, слід підходити конкретно-історично, з врахуванням типу політичного режиму. На недавніх президентських перегонах у Франції продемонстровано найвищий рівень активності виборців — явка на дільниці склала майже 78% виборців - найвищий показник Французької республіки за останні 50 років, що пояснюється аналітиками певною можливою зміною політичної моделі влади.

Зовсім інша справа, коли в абсентеїзмі виражаються протест і незадоволеність політичним курсом, який здійснюється тоталітарною владою, коли відбувається відчуження громадянина від влади, висловлюється розчарування, недовіра до політичних програм і заяв кандидатів. Тоді це ознаки низької політичної культури, яка несумісна з демократичним політичним режимом.

Література

1. Венгеров А. Б. Теория государства и права. – М., Юрист, 1995. – 254с.
2. Котюк О. В. Основи держави і права. – К., ВЕНТУРІ, 1996. – 207 с.
3. Комаров С. А., Малько А.В. Теория государства и права, – М.: Норма, 2000. – 440 с.
4. *Політологія* в вопросах и ответах / Укладачі Курьянов М.А., Наумова М.Д. – Тамбов, 2010.

9. Конституційний механізм співпраці Президента України з Верховною Радою України

Максим Зензелюк, Олександр Пилипенко
Національний Університет Харчових Технологій

Вступ. Проблеми злагоди в державі і в суспільстві, діалектично пов'язані не лише з вирішенням проблем вдосконалення організації і діяльності окремих видів державної влади, але, водночас, - і з вирішенням проблем їх взаємодії. В Конституції України принцип взаємодії державної влади визначений опосередковано. У зв'язку з цим можна визначити дві складові частини механізму взаємодії між органами різних видів державної влади — система взаємного контролю та інтеграційна система узгодження інтересів.

Результати. Верховна Рада України відіграє провідну роль в механізмі взаємодії між органами державної влади, а, врешті-решт, – у забезпеченні єдності влади в державі та злагоди в суспільстві, що зумовлюється, з одного боку, якісним складом депутатського корпусу, де представлені різноманітні інтереси суспільного життя, що ґрунтується в Україні на засадах політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності (ст.15 Конституції України), а з іншого, - тим, що саме парламент є форумом нації, де різні інтереси узгоджуються у єдину волю народу та набувають

форму закону. У зв'язку з цим, без узгодження на парламентському рівні загальнодержавних і регіональних інтересів, різних політичних і економічних суспільних інтересів неможливе формування дієвого інтеграційного механізму в системі розподілу державної влади в Україні.

При цьому особливу увагу потрібно звертати на важливість формування у Верховній Раді України в сучасних умовах узгоджувальних інститутів — спільних робочих груп по розгляду важливих питань та опрацюванню проектів законодавчих актів, постійних консультацій між Кабінетом Міністрів України, парламентськими комітетами та фракціями, спільних засідань уряду, колегій міністерств та погоджувальної ради депутатських фракцій і груп тощо, тому що вони мають величезне значення у здійсненні інтеграційного механізму між органами державної влади, які можуть стати інструментом закріплення, розвитку та поглиблення взаєморозуміння і партнерства між Президентом, Верховною Радою та Кабінетом Міністрів. Використання узгоджувальних та інших паритетних комісій в парламенті дуже важливе для подолання розбіжностей саме на ранніх стадіях конфлікту .

Особливо підвищується роль таких узгоджувальних органів на етапі підготовки правових рішень, оскільки такий підхід відповідає принципу взаємодії суспільства та держави і дозволяє забезпечити повноцінний суспільний діалог, в якому координуються позиції влади по конкретному питанню. Зокрема, таким узгоджувальним інститутом при підготовці та обговоренні проекту Конституції 1996 р. була Міжфракційна узгоджувальна група, в роботі якої активну участь брали Президент України, а також представники різних політичних течій та різних органів державної влади.

Співпраця між Парламентом та президентом України здійснюється не за допомогою охорони меж своєї компетенції, а шляхом узаконеного проникнення в сферу діяльності іншої влади; при цьому обов'язкова участь однієї влади на певній стадії діяльності іншої надає їй можливість попередити порушення своїх прав. Ця складова інтеграційного механізму безпосередньо пов'язана з співпрацею між органами різних видів державної влади в так званих "поділених сферах їх діяльності".

Висновки. Особливе місце Верховної Ради України та Президента України в системі розподілу державної влади в Україні зумовлено, передусім, тим, що саме вони обираються народом на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування, і у зв'язку з цим співпрацюють між собою у державотворчій та законодавчій сферах діяльності держави. Разом з тим, у державотворчій сфері за Конституцією України характер співпраці між Президентом та Верховною Радою, зокрема, у формуванні виконавчої влади значно обмежується шляхом встановлення широких державотворчих повноважень Президента України. Широкі повноваження Президента України у формуванні виконавчої влади, в свою чергу, зумовлюють "дуалізм виконавчої влади".

Література

1. *Батракова І. В.* Конституційна модель президентської влади // Політологічний вісник. Зб-к наукових праць: Вип. 14. - К.: Т-во "Знання" України, 2003. - С. 55 - 64.
2. *Батракова І.В.* Президентская власть и её разновидности // Актуальні проблеми політики: Збірник наукових праць. Випуск 10 - 11. - Одеса: Юридична література, 2001. - С. 649 - 654.
3. *Батракова І.В.* Роль и место концептуальной власти в политической

системе общества // Вестник СевГТУ: Сборник научных трудов. Выпуск 42. - Севастополь: Изд-во СевНТУ, 2002. - С. 189 - 200.

4. *Батракова И.В.* Роль президентской власти в развитии новых демократических государств (на примере Украины) // Актуальні проблеми політики: Збірник наукових праць. Випуск 12. - Одеса: Юридична література, 2001. - С. 589 - 595.

5. *Журавський В.* Глухий кут ігнорування // Закон & Бізнес. — № 15 (794), 07.04.2007.

6. *Федоренко Г.О.* Деякі питання законодавчої діяльності (про так званий "поділ праці" між законодавцем і суддею) // Право України. - 1996. - № 6.- С. 37-39.

7. *Федоренко Г.О.* Законодавча влада в системі розподілу державної влади в Україні. —К., 2000.

8. *Федоренко Г.О.* Парламентська прерогатива приймати закони. Традиції і реалії // Віче. - 1997. - № 8. - С.30-36.

9. *Федоренко Г.О.* Передісторія українського парламентаризму // Праці науково-практичної конференції "Державно-правова реформа в Україні". - К. : Видавництво Інституту законодавства Верховної Ради України, 1997. - С.183-184.

10. *Федоренко Г.О.* Розподіл влади та її єдність: місце законодавчої влади на етапі державно-правової реформи // Право України. - 1998.- № 7. - С.7-8.

11. *Федоренко Г.О.* Сутність законодавчої влади в Україні // Праці науково-практичної конференції "Актуальні питання втілення в життя положень Конституції України". - К. : Видавництво УАДУ, 1999. - С.104-106.

10. Участь політичних партій України у виборчому процесі

Андрій Зозуля, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Політичним партіям в суспільстві відведена роль представлення, формулювання, спрямування, вираження і узагальнення ідей, інтересів і поглядів громадян. Єдиним інтересом політичної партії є політичний інтерес, визначений в її політичній активності. Політична партія є різновидом об'єднань громадян, яке створюється спеціально для участі в політичній діяльності, що й відрізняє її від інших об'єднань громадян (громадських організацій, об'єднань за інтересами, професійних спілок, релігійних організацій, трудових колективів), котрі формуються для здійснення будь-яких інших, але неполітичних інтересів і тому не можуть і не повинні бути суб'єктами політичної системи.

Результати. Роль політичних партій у політичній системі сучасного суспільства полягає в тому, що вони являють собою первинні політичні інститути, знаходяться серед пересічних громадян, є своєрідними посередниками між народом, який реалізує за їх допомогою повноваження єдиного джерела влади, і державою як спеціально створеним та відносно відокремленим інститутом публічної влади в загальнонаціональному масштабі.

Сьогодні вибори — це стрижневий механізм, головна форма прояву суверенітету народу, його політичної ролі як джерела влади. Участь політичних партій у виборах — одна з головних політичних функцій партій, яка націлює їх на досягнення головної мети — завоювання влади.

Складність у досягненні успіху політичними партіями полягає в тому, що

імовірність, що за них проголосує значна частина електорату, залежить від того, чи були вони успішні протягом останнього електорального циклу у вирішенні актуальних для держави та суспільства питань, тоді як партійні субститути отримують голоси виборців через відсутність інших варіантів голосування.

Висновки. Аналіз ідеологічних характеристик партій дає підстави оцінити тип партійної системи в Україні як систему поміркованого плюралізму, в якій переважають політичні партії слабкої ідеологічної артикуляції, однак присутніми є політичні партії сильної артикуляції й значною є ідеологічна дистанція між ними. Причому, як свідчать дані соціологів, в українському суспільстві переважають егалітарні та патерналістські ціннісні орієнтири, що становлять собою підґрунтя для розвитку соціального попугізму та корпоративізму. Найбільші шанси трансформуватися сьогодні у „всеосяжну" партію має Блок Петра Порошенка. Після президентських виборів 2014 року ця політична сила володіє 40% посад у системі місцевої виконавчої влади, більшістю у порівнянні з іншими політичними силами в системі органів місцевого самоврядування. Такий хід подій може суттєво вплинути на демократичні перетворення в Україні за останні роки розвитку незалежної держави.

Література

1. *Електоральні системи: показники ефективності та варіанти для України.* Аналітична записка / Електронний ресурс – Режим доступу: <http://kh.niss.gov.ua/articles/433/>.

2. *Ковриженко Д.* Визначення поняття «політична партія» // Часопис ПАРЛАМЕНТ, № 2, 2010 р. – с. 88.

3. *Рагозін М.* Вчимося демократії. Уроки громадянської освіти. – Донецьк: Видавництво «Донбас», 2000. - 150 с.

4. *Закон України «Про вибори народних депутатів України»* <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4061-17/>

11. Політична свідомість українського народу

Андрій Зрібняк, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Політична свідомість – найпоширенішим є тлумачення як сукупності поглядів і настанов, що характеризують ставлення людей до держави, партій, суспільно-політичних організацій, політичних цінностей і цілей розвитку, традицій і норм політичного життя.

Політична свідомість є сукупністю раціональних і емоційно-чутливих, теоретичних і емпіричних, ціннісних та нормативних, свідомих і підсвідомих уявлень суб'єктів політики щодо подій, явищ і тенденцій, пов'язаних з питаннями політичної влади.

Якщо подивитися на цю проблему глобально, то можна виокремити такі сфери політичної свідомості:

- політичну науку (політичні теорії, концепції, гіпотези);
- політичну ідеологію (політичні цінності, доктрини, ідеали, програми, гасла);
- політичну психологію (політичні відчуття, настрої, думки, воля, спрямованість тощо).

Свідомість є віддзеркаленням реалій буття: рівня розвитку продуктивних сил, особливостей суспільно-політичної структури та систем суспільних відносин, рівня освіти й культури.

Політична діяльність є предметною. Її предметами є відносини, інститути, норми, цінності, позиції, ролі, статуси, ідеологічні гасла й програми, в яких втілюється й функціонує публічна влада організованого в державу суспільства. Але ця діяльність є похідною політичної свідомості. За психічним механізмом вона ідентична процесу віддзеркалення в суспільній свідомості політичної сфери суспільства.

Політична свідомість суспільства інтегрує групові й індивідуальні свідомості, формує і регулює функціонування останніх. У цьому аспекті політична свідомість суспільства є нормативною, оскільки "примушує", регулює політичну поведінку, так би мовити, неформальним шляхом (на відміну від регулювальної сили законодавства).

Класифікуючи типи політичної свідомості, користуються й такими параметрами, як централізм – децентралізм.

Наведемо типологію політичної свідомості:

- Комуністична – характеризується концентрацією власності; крайній ступінь – економічне безправ'я.
- Монархічна – характеризується концентрацією влади, владним авторитаризмом; крайній ступінь – тиранія.
- Націоналістична – характеризується родовим, вузько груповим світосприйняттям; крайній ступінь – шовінізм.

Децентралістська типологія політичної свідомості:

- ліберальна – розподіл власності; крайній ступінь – монополізм;
- анархістська – розподіл влади, владна децентралізація; крайній ступінь – повне безвладдя;
- інтернаціональна – загальногромадянське світосприйняття; крайній ступінь – імперський космополітизм.

Якщо суспільна, зокрема політична, свідомість є регулятором політичної поведінки суб'єктів суспільного життя, то ментальність є внутрішньою характеристикою суб'єкта політики – нації, соціальної або демографічної групи.

Висновки. Підбиваючи підсумок, зазначимо, що політико-психологічна культура суспільства є важливим чинником і механізмом політичної соціалізації, а відтак і регенерації та розвитку політичної сфери суспільства.

Література

1. *Політологічний* енциклопедичний словник: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Генеза, 1997. – 400 с.
2. *Політологія*. Книга перша: Політика і суспільство. Книга друга: Держава і суспільство/ А.Колодій, В.Харченко, Л.Климанська, Я.Космина. – Київ: Ельга-Н, Ніка-Центр, 2000. – 584 с.
3. *Політологія*: Типові питання та відповіді з лекційного курсу. Навчальний посібник для студентів/ В.Піча, К.Левківський, Н.Хома. – К.: "Каравела", Львів: "Новий Світ-2000", 2002. – 176 с.
4. *Політологія*. Конспективний курс/ А.Крюкова. – Харків: Торнадо, 1999. – 144 с.
5. *Політологія*: Підручник / І.Дзюбо, К.Левківський, В. Андрущенко та ін.; За заг. ред. І.Дзюбо, К.Левківського. – 2-ге вид., випр. і допов. – К.: Вища школа, 2001. – 415 с.

12. Політичні аспекти інтеграції України до Європейського Союзу

Микола Кива, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Розширення Європейського Союзу – досить складний процес, який не обмежується в часі моментами підписання договорів про приєднання до ЄС та набуттям ними чинності. Підготовка Євросоюзу до розширення включає розробку та реалізацію його політики щодо держав-кандидатів, яка формується як на європейському, так і на національному рівнях.

Результати. Офіційні відносини між Україною та Європейськими співтовариствами почалися ще в грудні 1991 р., майже одразу після проведення референдуму, коли міністр закордонних справ Нідерландів - держави, що тоді головувала в ЄС, - визнав незалежність України.

Однак із започаткуванням відносин України з ЄС та розбудови державності не було розпочато проведення євроінтеграційної політики.

Критерії для кандидатів на вступ до Європейського Союзу були визначені у 1993 р. на засіданні Європейської Ради в Копенгагені на той час, коли в Україні ще не проводилася євроінтеграційна політика.

Пізніше, аби не втратити динаміку процесу підготовки до вступу держав ЦСЄ до ЄС, прихильники політики розширення всередині самого Євросоюзу вирішили поставити процес підготовки вступу до ЄС на конкретну робочу основу. Їх основна ідея полягала в розробці стратегії підготовки до приєднання, зосередженої на наданні конкретної допомоги країнам ЦСЄ у приведенні ними свого законодавства у відповідність з законодавством ЄС [1, с. 641]. Таким чином, стає зрозумілим, що політика Євросоюзу щодо його розширення на Схід формувалася без урахування України як держави, що теж може претендувати на вступ до нього. А державна політика в Україні в усіх сферах довго формувалася без орієнтації на європейську інтеграцію та використання історичного шансу приєднання до ЄС на тому етапі, коли він проводить активну політику розширення.

Коли, власне, в Україні було розпочато формування та реалізацію євроінтеграційної політики, вже не підлягало сумніву, що наша країна майже не мала шансів увійти до ЄС разом з іншими.

Зрозуміло, що, зважаючи на економічне відставання України та ще малий досвід демократичного функціонування відкритої політичної системи, даний процес буде довготривалим і поступовим.

Утім, стосовно ставлення самих європейців до України існують різні думки серед українських науковців. Так, А.С. Гальчинський стверджує, що позиція Євросоюзу щодо відносин із його сусідами не може розглядатись як акт розмежування [2], тобто сусідство на даному етапі не виключає перспективи членства на наступних етапах. Виходячи з такої позиції можна зробити висновок, що одним із завдань євроінтеграційної політики має бути перетворення у концепціях європейців України із сусіда на майбутнього повноправного члена Європейського Союзу.

Висновки. По-перше, при формуванні та реалізації євроінтеграційної політики України майже не було враховано внутрішню логіку розширення Євросоюзу, оскільки її проведення почалося, коли ЄС уже визначився із своєю політикою розширення та приблизно із кандидатами. У будь-якому разі було зрозуміло, що політика розширення не стосується України.

По-друге, кардинальне розширення Євросоюзу, вступ до нього багатьох

європейських держав ще більше загострює питання про успішність євроінтеграційної політики України, вимагає від неї ще більш рішучих кроків у цьому напрямі, оскільки фактична гегемонія ЄС у Європі ставить держави, які до нього не приєдналися, у менш сприятливі порівняно з іншими умови.

По-третє, на даному етапі розвитку євроінтеграційної політики Україні доведеться стикатися з такою проблемою, як відсутність її офіційного сприйняття як реального кандидата на вступ до ЄС у самій Європі.

Література

1. *Волес В., Волес Г.* Творення політики в Європейському Союз / Пер. з англ. Р. Ткачук. – К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2004. – 871 с.
2. *Гальчинский А.С.* СНГ – аварийный клапан // Зеркало недели. – 2003. – № 34 (459). – 6-12 сентября.
3. *Дергачов О.* Розширення ЄС і нові параметри європейського курсу України // Розширення ЄС: Аналіт. щоквартальник. – 2003. – № 1. – С. 70-78.
4. *Ковальова О.О.* Стратегії євроінтеграції: як реалізувати європейський вибір України: Монографія. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. – 340 с.
5. *Чалий О.* Стан та перспективи співробітництва між Україною та Європейським Союзом // Інституційні реформи в ЄС: Аналіт. щоквартальник. – 2003. – Вип. 4. – С. 32-40.
6. *Чекаленко Л.Д.* Україна і розширений ЄС: тенденції відносин // Стратег. панорама. – 2004. – № 4. – С. 39-46.

13. Політичні партії в Україні

Дмитро Киричук, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Політична партія – це найбільш активна та організована частина населення, якогось класу, класів, соціальної верстви, верств, яка виражає їхні інтереси. Політичні партії іноді виражають не лише класові, а й інші інтереси, приміром, національні. Партія має ідеологію, політичну платформу, організаційну структуру, певні методи й засоби діяльності, соціальну базу, електорат (виборців, які голосують за неї).

Результати. Основний зміст діяльності будь-якої політичної партії – здобути політичну владу в державі та реалізовувати свої програмні цілі – економічні, політичні, ідейно-теоретичні, моральні за допомогою законодавчої, виконавчої та судової гілок влади. Свої програмні цілі політичні партії проводять у життя через ідейно-політичну, організаційну, пропагандистську, державну (коли оволодівають державною владою) діяльність, виробляючи стратегію й тактику своєї поведінки на різних історичних етапах розвитку і за різних політичних умов. Статус та особливості діяльності політичних партій регламентовано Конституцією України та Законом України "Про об'єднання громадян". Для визначення особливостей функціонування партій у суспільстві та їх впливу на формування органів державної влади і місцевого самоврядування передбачено ухвалити Закон "Про політичні партії".

Згідно зі ст. 36 Конституції України, громадяни України мають право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів, за винятком обмежень, встановлених законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей.

Політичні партії в Україні сприяють формуванню і вираженню політичної волі громадян, беруть участь у виборах. Членами політичних партій можуть бути лише громадяни України. Обмеження щодо членства у політичних партіях встановлюються виключно Конституцією і законами України.

Висновок. Існують різні класифікації політичних партій, а оскільки в сучасному світі діє велика кількість різноманітних партій, то й класифікувати їх можна за різними підставами. Такий поділ певною мірою умовний, однак можна вирізнити декілька найбільш значних груп партій. За класовою визначеністю: буржуазні, селянські, робітничі, зокрема комуністичні, соціалістичні та соціал-демократичні, причому до кожного типу належать і відповідні прошарки інтелігенції. За ставленням до суспільного прогресу: радикальні (у тому числі революційні), реформістські, консервативні, реакційні, контрреволюційні. За ставленням до влади: правлячі, опозиційні, нейтральні або центристські (умовно, позаяк абсолютно нейтральних до влади партій у політиці не існує). За формами і методами правління: ліберальні, демократичні, диктаторські. За принципами організації та членства: кадрові та масові. За місцем у системі влади: легальні та нелегальні. За ідеологічним спрямуванням: комуністичні, соціалістичні, фашистські, неофашистські, ліберально-демократичні, націоналістичні, анархістські та ін.

Література:

1. *Абетка українського політика.* – К., 1997.
2. *Білоус А.* Політико-правові системи: світ і Україна. – К., 2007.
3. *Пуфлер Е.* Партійна система незалежної України // *Нова політика.* – 2006. – № 1.

14. Формування політичної еліти в Україні

Володимир Линник, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Центральними питаннями державотворчого процесу в Україні, як відомо, є становлення нових політичних структур та нової системи економічних і соціальних відносин. Кінцева мета цих процесів – створити максимально сприятливі умови для самореалізації особистості кожного громадянина.

Результати. Перші спроби осмислення проблеми політичного лідерства, а відтак і суті політичної еліти знаходимо в античних філософів, істориків – Геродота, Плутарха, Тита Лівія. Українське суспільство практично пережило чотири неоднозначних періоди формування і діяльності власної еліти загалом і політичної зокрема. Винятковий інтерес у теоретико-практичному плані становить класифікація, визначення особливостей політичної еліти в сучасній Україні. Багато авторів, зокрема В. Полохало, доводять, що в сучасній Україні треба вести мову не про еліту, а про так звану псевдоеліту як явище, притаманне саме тоталітарним і неототалітарним суспільствам. З такою точкою зору важко не погодитися, оскільки

фактично багатьох політиків у нашій країні не можна розглядати як носіїв певної інноваційної організаційної культури, яка, врешті, є головним елементом конкретних системних змін у суспільстві.

Політичну еліту в Україні сьогодні можна також поділити на дві головні групи: політики, які працюють у вищих ешелонах влади, починаючи з Президента України і закінчуючи найвпливовішими лідерами партійних організацій; політики – вищі керівники економічного рівня, провідні підприємці країни. "Нова" еліта поки що не стала правлячою, вона ще не має підтримки більшості українського загалу і тому часто потрапляє до численних пасток, які їй розставляє "стара" еліта. Наприклад, ще не так давно "нова" еліта завойовувала авторитет у пересічного громадянина за рахунок критики бюрократизму, формалізму, роздутих апаратів управління. За вісім останніх років у цьому плані відчутних змін на краще в Україні не спостерігається.

Висновки. Контреліта в сучасній Україні досить неоднорідна, однак умовно єдиним показником для неї є іноді нестале, тимчасове несприйняття влади, окремих її гілок, діяльності окремих діячів з правлячої еліти.

Література

1. *Абизов В. С, Кремень В.Г.* Політичне рішення: механізм прийняття. – К., 1995.
2. Актуальні проблеми політики: 36. наук, праць. – Одеса, 2001. – Вип. 10-11.
3. *Білоус А.О.* Верховна Рада України: розташування сил і перспективи партій // *Нова політика.* – 2005. – № 1.
4. *Кононенко П.* *Українці: хто ми і чого варті // Вечірній Київ.* – 1994. – 11 січня.

15. Сучасні проблеми розвитку міжнародних відносин

Микола Ковальчук, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Міжнародні відносини найбільш глибоко і змістовно розкриті в роботах Лебедевої М.М., Гаджиева К.С., Панкової О.М., Циганкова П.А., Мартинова Б.Ф., Бовіна А., Гончаренко О. і ін вітчизняних і західних дослідників. Сучасні міжнародні відносини трансформуються і ці перетворення безпосередньо впливають не тільки на внутрішню і зовнішню політику різних держав, але і на конкретну людину, її світогляд, принципи взаємодії з іншими людьми і в цілому на всю структуру життєдіяльності. У наші дні навряд чи можна вважати хорошим професіоналом людини, яка отримала вищу освіту в будь-якій області, але не має уявлення про сучасні міжнародно-політичні процеси. Природа міжнародних відносин не є незмінною і не зводиться до «природного стану». Навпаки, вони розвиваються – хоча дуже повільно і непослідовно. Складність і суперечливість такого розвитку, його далеко не явний характер породжують безліч дискусій, що складають важливу частину змісту теорії міжнародних відносин.

Результати. Сучасний етап міжнародних відносин характеризується стрімкістю змін, новими формами розподілу влади. Зруйнувалася стара система міжнародних відносин, що одержала назву біполярної — двополюсної. У ХХ ст. цю систему персоніфікували СРСР і США – дві наддержави, у руках яких після 1945 р. з'явилася ядерна зброя. Конфронтуючі системи вступили в період «холодної війни» і

стримували розвиток одна одної шляхом нарощування своєї військової потужності. У 1991 році період «холодної війни» був завершений, а з ним пішла в минуле й двополюсна модель міжнародних відносин. Іде процес будівництва нової системи міжнародних відносин. При цьому з'являються як нові тенденції в їхньому розвитку, так і більш рельєфно проглядаються ті, які діяли раніше.

До основних тенденцій у розвитку сучасних міжнародних відносин варто віднести:

1. Роззосередження влади. Йде процес становлення мультиполярного (багатополюсного) світу. Серед політологів поки що немає єдиної думки про майбутнє системи міжнародних відносин.

2. Глобалізація міжнародних відносин. Вона полягає в інтернаціоналізації економіки, розвитку єдиної системи світового зв'язку, зміні й ослабленні функцій національних держав, активізації діяльності транснаціональних недержавних утворень. На цій основі формується усе більш взаємозалежний і цілісний світ, взаємодії в якому прийняли системний характер.

3. Наростання глобальних проблем і прагнення держав світу до спільного їхнього вирішення.

Усі глобальні проблеми, що постають перед людством, умовно можна підрозділити на три великі групи: соціально-економічні, природно-економічні й соціальні. Найважливіша глобальна проблема — нагромадження й удосконалювання зброї масового знищення. Характер ядерної зброї не дає можливості будь-якій державі військовими засобами забезпечити надійність своєї оборони. Безпеки у світі можна домогтися лише спільними зусиллями. Важливою проблемою, що турбує все людство, стає міжнародний тероризм.

У групі природно-економічних проблем особливої уваги заслуговують питання збереження навколишнього середовища. Надмірна експлуатація людиною природи призвела до масової вирубки лісів, погіршення якості ресурсів прісної води, забруднення морів, озер, рік, руйнування озонового шару, що становить небезпеку для життя людей. Ці й інші факти зобов'язують всі країни й народи об'єднати зусилля, спрямовані на захист і поліпшення навколишнього середовища.

Різноманітні й соціальні проблеми. Це, насамперед, ріст числа небезпечних хвороб і шкідливих пристрастей. Серцево-судинні й онкологічні захворювання, СНІД, алкоголізм, наркоманія – придбали інтернаціональний характер і стали однією із глобальних проблем.

4. Посилення поділу миру на два полюси полюса миру, добробуту й демократії і полюса нестабільності, бідності, тиранії.

На полюсі миру, добробуту й демократії перебуває майже два з половиною десятки держав — це країни Західної Європи, США, Канада, Японія, Австралія й Нова Зеландія. У них проживає 15% населення земної кулі, так званий «золотий мільярд». У цих країнах рівень життя рядового громадянина за історичними мірками досить високий (від 10 до 30 тис. дол. щорічного доходу), тривалість життя не менше 74 років. Такого добробуту країна може домогтися тільки завдяки наявності високорозвиненої наукомісткої економіки.

На іншому полюсі перебувають багато держав Африки, Азії, Латинської Америки, країни, що утворилися в результаті розпаду СРСР. У цих країнах десятки мільйонів чоловік живуть у бідно.

Демократизація як міжнародних відносин, так і внутрішньополітичних процесів. Вона спостерігається у всіх країнах незалежно від пануючого в них типу політичного режиму. Всесвітнє поширення одержує таке явище, як прогресуюча політизація мас,

які повсюдно вимагають доступу до інформації, поліпшення свого матеріального добробуту і якості життя.

Висновки. Отже, в основі сучасних тенденцій міжнародних відносин лежить концепція світу ХХІ століття. Дана концепція стане основою для висування міжнародних ініціатив, що мають на меті сприяти формуванню нової культури світу, що має загальним фундаментом універсальну систему цінностей і модель поведінки учасників міжнародних відносин. Нова культура миру заперечує раціональність війн і збройних конфліктів, орієнтує світове співтовариство на створення такої системи міжнародних відносин, в яких кожна держава мала б рівну ступінь безпеки, а кожна людина - гарантовані права і свободи. Концепція світу ХХІ століття буде продуктом спільної творчої діяльності урядів, політичних партій і громадських рухів, наукового співтовариства, діячів культури і релігії. Тільки в умовах широкого та всебічного взаємодії всіх, кому не байдужі долі людства, можна буде ретельно проаналізувати виклики, ризики і загрози, перед якими опинилися в сучасних умовах окремі держави і вся світова спільнота в цілому, і на цій основі розробити принципи формування «колективного потенціалу», за допомогою якого світове співтовариство буде протидіяти цим викликам, ризикам і загрозам.

Література

1. *Бажанов Є.* Неминучість багатополюсного світу // МЕІМО. – 2004. – № 2.
2. *Бовін А.* Провідні тенденції розвитку міжнародних відносин // Міжнародна життя. – 2004. – № 4-5.
3. *Даймонд Л.* Чи пройшла «третя хвиля» демократизації? // Поліс. – 1999. – № 1.
4. *Ірхін Ю. В., Золотов В. Д., Золотова Л. В.* Політологія: Підручник. – К.: МАУП, 2001. – 511 с.
5. *Лебедева М. М.* Світова політика. – М.: Аспект Пресс, 2004. – 352 с.
6. *Мартинів Б. Ф.* Міжнародні відносини та безпека в епоху глобалізації // Латинська Америка. – 2001. – № 7.

16. Політична культура в Україні

Роман Лютик, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Становлення того чи іншого типів політичної культури зумовлене сукупністю соціально-політичних і економічних відносин, особливостями історичного розвитку політичної системи, специфікою державотворчих процесів, національними, релігійними та іншими чинниками.

Результати. Для українського менталітету загалом та політичної культури зокрема притаманні такі риси:

- інтраверсія (тяжіння до малих груп — родина, громада);
- ірраціональність (перевага емоційності над прагматичністю, потребою керуватися нормативною поведінкою);
- екстернальність (нетерплячість до своїх політичних опонентів);
- ексекутивність (перевага споглядального способу життя перед активним, схильність до апатії);
- сенсорність (любов до комфорту, несприйняття конфліктів, терплячість та вміння лавірувати).

На формування перелічених рис політичної культури впливали такі чинники:

- багатотисячлітній період бездержавності, коли політична діяльність (за винятком певних періодів) була відсутня;
- розчленування України між країнами з різними культурними та політичними системами, що призвело до відчуження між різними частинами народу;
- денационалізація провідних верств;
- панування комуністичного режиму, що зумовило деформацію рис індивідуалізму і прагматизму, формування патеріалістських та колективістських цінностей.

Для більшості громадян України сучасна політична культура має елемент невідповідності між очікуваннями і реальністю, або є своєрідним розщепленням дійсності. При цьому такий високий рівень очікувань насамперед був зумовлений ейфорією після проголошення незалежності України та демонтажу старої політичної системи.

Чимало населення висловлює невдоволення діяльністю партій, громадських рухів та владних структур. Реакцією на це є постійні пошуки "винних" за небажаний перебіг розвитку політичних подій, пошуки внутрішніх та зовнішніх ворогів, подальша поляризація населення.

Висновки. Специфіка політичного життя України диктує необхідність культивування найважливіших елементів нової політичної культури у свідомості її населення:

- національно-класову та ідеологічну толерантність як гарантію стабільності та недопущення збройного протистояння;
- забезпечення примату прав та свобод громадянина над державними та груповими інтересами;
- руйнування стереотипів неповноцінності, хуторянства, перемога віри у можливість незалежного розвитку, який є основою для рівноправних стосунків з іншими країнами та створення іміджу України як держави, відкритої для всебічних стосунків із рештою світу.

Література

1. *Політологічний* енциклопедичний словник: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Генеза, 1997. – 400 с.
2. *Політологія*. Книга перша: Політика і суспільство. Книга друга: Держава і суспільство/ А.Колодій, В.Харченко, Л.Климанська, Я.Косміна. – Київ: Ельга-Н, Ніка-Центр, 2000. – 584 с.
3. *Політологія*: Типові питання та відповіді з лекційного курсу. Навчальний посібник для студентів/ В.Піча, К.Левківський, Н.Хома. – К.: "Каравела", Львів: "Новий Світ-2000", 2002. – 176 с.
4. *Політологія*. Конспективний курс/ А.Крюкова. – Харків: Торнадо, 1999. – 144 с.
5. *Політологія*: Підручник/ І.Дзюбка, К.Левківський, В. Андрущенко та ін.; За заг. ред. І.Дзюбка, К.Левківського. – 2-ге вид., випр. і допов. – К.: Вища школа, 2001. – 415 с.

17. Проблеми політичного лідерства в Україні

Магда Артем, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Політичне лідерство - процес міжособистісної взаємодії, в ході якого авторитетні особи, наділені реальною владою або можливостями політичного впливу на людей, здійснюють легітимний вплив на суспільство чи певну його частину, які добровільно віддають їм частину своїх політико-владних повноважень і прав. Політологія розглядає лідерство, як феномен політичного життя суспільства, досліджує його місце в системі владних відносин, механізми формування і функціонування, а також розробляє практичні рекомендації.

Однією з найважливіших політичних проблем сучасного суспільства є проблема формування політичного лідерства. Сьогодні в суспільстві, як ніколи, висока потреба в політичному лідері, здатному швидко і чітко реагувати на проблеми, що постають перед суспільством, і головне, здатному знаходити ефективні шляхи вирішення позначених проблем.

Політичне лідерство в сучасній Україні набуває демократичних пріоритетів: спрямування на легалізацію національно-державної політики, створення законодавчо-правової бази, персоніфікації, професіоналізації, інституціоналізації й інші.

Класичною є типологія політичного лідерства М. Вебера, який виокремлює три типи політичного лідерства – традиційне, харизматичне й раціонально-легальне:

- Традиційне лідерство ґрунтується на авторитеті звичаїв;
- Харизматичне лідерство ґрунтується на вірі в незвичайні якості і здібності лідера, його винятковість;
- Раціонально-легальне лідерство базується на переконанні в законності й раціональності встановлених порядків та у праві на панування органів, які здійснюють владу.

Зарубіжні дослідники розглядають проблеми лідерства на двох рівнях.

- *На першому* – переважно теоретичному – робляться спроби загально-теоретичного рішення цієї проблеми з допомогою різних філософсько-історичних і політологічних концепцій лідерства.

- *На другому* – переважно утилітарному – вирішення проблеми лідерства зводиться до емпіричних досліджень, до вироблення практичних рекомендацій.

Відомий американський дослідник Р. Такер вважає, що «політичне лідерство є, ймовірно, однією з найзначущіших і найзагальніших форм влади. Влада – це центральна складова лідерства» [27, 34].

Висновки. Україна порівняно молода держава і тому процес формування політичних лідерів тільки розпочався. Але якщо йдеться про національно-державний рівень у сучасному світі, то йому, безперечно, повинен відповідати певний лідер. Якщо керівник може і не бути лідером, то лідер не може не мати якостей керівника (тобто організаторських, комунікативних та інших професійно необхідних і достатніх здібностей).

Література

1. Пилипенко В. Соціологічна наука та електоральні процеси в Україні // Соціологія. – 2009. – № 1.
2. Сірий В. Соціологія. Підручник. – К., 2009.
3. Нельга О. Соціологія виборчого процесу. К.– 2000.
4. Спеціальні та галузеві соціології / За ред. В. Пилипенка. – К., 2003.

18. Реформування політичної системи в Україні

Анатолій Марчук, Олександр Пилипенко
Національний Університет Харчових Технологій

Вступ. Політична система сучасної України складається з української суверенної, незалежної, демократичної, правової, соціальної держави, яка є рівноправним суб'єктом міжнародних відносин, багатопартійної системи атомарного типу (більше ніж 120 політичних партій), політичних інститутів та громадських організацій, що позитивно впливають на становлення громадянського суспільства, політичної культури підданського чи громадянського типу, яка ризниться за регіонами, засобів масової інформації, традицій політичної діяльності ненасильницького типу, національної патріотичної свідомості, традиціями здійснення демократичного управління.

Результати. Основний вектор реформування політичної системи в Україні, як і очікувалось від більшості пострадянських країн, це перехід від цілком твердо встановленого конкретного тоталітарного режиму, який є основним системоутворюючим чинником однойменної системи, "до цілком не визначеного" - нового демократичного режиму, у якому реформуванню мало б підлягати все – політичні інститути, відносини, політична культура. Вдалий вислів "цілком не визначений новий політичний режим" належить американським дослідникам в галузі політичної транзитології О. Донесу та Ф. Шміттеру, які вважали, що авторитарно-комуністичні режими можуть трансформуватись у ще жорсткіші форми авторитарного правління. Тому для України важливим є включення у процес реформування якомога більше складових політичної системи та рівнів політичного управління: вищого еталона влади, місцевого і регіонального управління, політичних інститутів і громадянського суспільства. На наш погляд, до політичного реформування мають бути залучені і широкий український загал — науковці, бізнесмени, інтелігенція, студентська активна молодь та інші соціальні групи, які переймаються майбутнім України.

У політично-правовому сенсі реформи — це поступова воле-встановлена зміна політичного устрою та законодавчої бази функціонування політики, яка, однак, не торкається фундаментальних основ суспільно-політичного життя. Такими фундаментальними принципами нашого політичного життя є визнання народу єдиним джерелом влади, республіканізм, соборність, унітарна держава.

У політичній науці вважається, що існують три основних шляхи реформ, з яких ми обрали наступний, найбільше відповідаючий українським реаліям, шлях - "поступове реформування влади погодженими зусиллями політичних сил, які перебувають при владі та в опозиції. Це процес поступових, погоджених змін і перетворень владних відносин".

Конкретний зміст політично-правової реформи політичної системи в Україні складається з таких напрямків:

- політична реформа;
- конституційна реформа;
- адміністративна та судова реформи;
- реформа розподілу владних повноважень між головними суб'єктами державної влади.

Висновки. Магістральний напрямок реформування політичної системи України є забезпечення реального народовладдя, подолання відчуження механізму влади від

народу, завершення переходу від залишків тоталітарної політичної системи до демократичної політичної системи держави транзитивного типу.

Література

1. Конституція України. – К., 1996.
2. Політологія: учебник для вузов / под ред. В. Лавриненко. – М., 2002.
3. Цветков В.В., Креста І.О., Коваленко А.Л. Суспільна трансформація і державне управління в Україні: політико-правові детермінанти. – К., 2003.
4. Політологічний енциклопедичний словник. – К., 2004.
5. Політологія: учебное пособие / под ред. А.С. Тургаева, А.Е. Хренова. – Спб., 2005.
6. Реформа політична // Політологічний енциклопедичний словник. – К., 2007.
7. Рудич Ф.М. Політологія: підручник для вузів. – К., 2005.
9. Цюрупа М.В. Історія правових і політичних вчень. – К.: Центр духовної культури, 2007.
11. Цюрупа М.В., Ясинська В.С. Основи загальної та воєнної політології. – К: НАУ, 2007.

19. Європейська інтеграція та Україна

Василь Нагірняк, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Політика ЄС щодо України базується на розвитку відносин, який, до підписання Угоди про асоціацію, визначається Угодою про партнерство і співробітництво, що набула чинності у 2014 р. Протягом останніх кількох років Євросоюз розглядав Україну як пріоритетну державу у рамках Європейської політики сусідства. Такий підхід співіснував із позицією України, що обстоювала тезу про неефективність ЄПС з огляду на відсутність у цій політиці перспектив набуття членства в ЄС східноєвропейськими країнами-реципієнтами.

Результати. У своїх документах Брюссель «визнає європейські прагнення України та вітає її європейський вибір». При цьому ЄС налаштований на розвиток адекватно співпраці на всіх актуальних напрямках акцентуючи значну увагу на взаємодії в енергетичній сфері.

Неодноразово зі сторони ЄС наголошується, що будівництво подальших відносин України з ЄС залежить від рівня успішності реалізації внутрішньополітичних реформ нашої країни. На восьмому саміті ЄС – Україна, який відбувся 4 грудня 2009 р. в Києві, Голова Єврокомісії Жозе Мануель Баррозу заявив, що реформи – це єдиний шлях досягнення стабільності в Україні, добробуту громадян і поглиблення співпраці з ЄС.

Нинішнім пріоритетом ЄС у відносинах з Україною є укладення Угоди про асоціацію та створення зони вільної торгівлі. Так, Європейська сторона підтверджує свою рішучість «якомога швидше завершити переговори, враховуючи складний, амбіційний та технічно вимогливий характер багатьох аспектів угоди, зокрема, сегмент всебічної та поглибленої Зони вільної торгівлі».

Україна – Євросоюз: 10 аргументів

1. Це корисно для української економіки

Європейська інтеграція позитивно вплине на економіку України в середньо та довгостроковій перспективі. Зростуть внутрішні та міжнародні інвестиції. Українські

компанії зможуть конкурувати на рівних правах на найбільшому ринку світу з понад 500 млн. споживачів. Згідно з одним дослідженням, рівень життя через декілька років зросте на 12%.

2. Ціни впадуть

Ціни мають впасти в результаті нижчих тарифів та більшої конкуренції. Наприклад, за оцінками експертів, ціни на твердий сир впадуть на 15%, алкоголь – на 5%.

3. Європейські стандарти – інвестиція

Запровадження європейських стандартів і правил – це інвестиція в майбутнє. Це відчують усі завдяки високій якості продуктів, зменшенню забруднення довкілля тощо. Більше українських компаній зможуть конкурувати на світовому ринку.

4. Українські компанії зможуть успішно конкурувати

Природно, європейська інтеграція означатиме посилену конкуренцію для українських виробників. Однак тарифи на імпорту з країн ЄС будуть зменшуватися поступово, щоб надати українському бізнесу час для підготовки. На протипагу, переважна більшість українських товарів будуть негайно звільнені від митних зборів та отримають доступ до 500 млн. європейців. Досвід Польщі та Словаччини свідчить, що підприємства здатні швидко пристосовуватися.

5. Зв'язки з Росією розвиватимуться

У тексті Угоди про асоціацію між Україною та ЄС немає жодного пункту, який перешкоджає продовженню розвитку існуючих зв'язків та співробітництва. На жаль, Росія вирішила вдатися до економічного та політичного тиску, щоб вплинути на поведінку влади України.

6. Україна збереже незалежність, суверенність, самобутність

Розвиток більш тісних зв'язків з іншими країнами та багатонаціональними союзами є суверенним рішенням України та її народу. Ніхто не примушує Україну будувати тісніші зв'язки з ЄС. Виконання загальних правил і стандартів не означатиме для України втрати своїх звичаїв та індивідуальності. Зовсім навпаки: ЄС плекає індивідуальність своїх країн як одну із своїх найсильніших рис.

7. Рівні права для всіх

ЄС не прагне нав'язати узаконення одностатевих шлюбів в Україні. Рішення щодо визнання таких шлюбів залежить від кожної країни ЄС. Втім, забезпечення рівних прав усіх громадян є засадничим принципом як ЄС, так і Конституції України.

8. ЄС зацікавлений у взаємовигідних стосунках з Україною

ЄС зацікавлений у розбудові партнерських відносин, від яких виграють обидві сторони. Крім того, ЄС лишається рішуче налаштованим на підтримку реформ в Україні, як це було в минулому. З 1991 року ЄС інвестував в Україну понад 2 млрд. євро та виділив понад 3,3 млрд. євро технічної допомоги. Подальші інвестиції європейських компаній призведуть до створення нових робочих місць та запровадження вищих стандартів.

9. ЄС готовий до послаблення візового режиму для українців

Країни Шенгенської зони продовжують рішуче підтримувати план дій з лібералізації візового режиму з Україною. Коли уряд України виконає взяті на себе зобов'язання, реалізація цього плану призведе до запровадження безвізового режиму з багатьма європейськими країнами. Зараз понад 90% заяв на отримання віз громадянами України є успішними.

10. Україна має право вступити до ЄС

Висновки. У статті 49 Договору про ЄС зазначено, що будь-яка європейська країна, яка поважає принципи ЄС, може подати заявку на членство. Отже, Україна

могла би подати заявку на вступ до ЄС у разі прийняття такого рішення. Поки ж запропонована Угода про асоціацію дає Україні можливість скористатися з практичної допомоги ЄС та його досвіду проведення реформ, які допомогли багатьом країнам провести модернізацію та забезпечити вищі стандарти життя для своїх громадян.

Література

1. *Політика ЄС щодо України* <http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua>
2. *Євросоюз закликав Україну до реальних реформ* <http://ee.europa.eu/delegations/ukraine/>
3. *Політика ЄС щодо України* <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua>
4. *Європа висунула Україні нові умови співробітництва* <http://ukranews.com>
5. *Аргументи Україна – Євросоюз* <http://www.mykolayiv-oda.gov.ua/>

20. Релігійні конфлікти в Україні

Онищенко Ярослав, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Докорінні зміни, що відбуваються сьогодні у світі, важко собі уявити без участі релігії, зокрема без її впливу на поглиблення тенденції політизації народів. Звичайно ж, масштабність і глибина прояву цієї тенденції в кожній країні має свої особливості, оскільки відомо, що загальне діалектично відтворюється через особливе і навпаки. Такий підхід дає змогу краще розібратися в тих процесах, що відбуваються як у релігійному, так і в церковному житті, глибше з'ясувати взаємовплив політики і релігії.

Результати. Ретроспективний аналіз причин поділу християнства на католиків, протестантів і православних, а також і православний поділ засвідчує, що в їхню основу було покладено не канонічні догмати, а політику і боротьбу за владу. Усезростаюча політична активність релігії та її інститутів за відсутності стримувальних важелів з боку держави може призвести до серйозних ексцесів, адже релігійні почуття наділені великою вибухонебезпечною силою, особливо якщо ця сила спрямовується в русло протистояння і конфронтації.

У нових політичних умовах, коли відбувається боротьба за стабілізацію становища в Україні, за гуманізацію і демократизацію всіх суспільних процесів, важливе значення має вироблення науково обгрунтованої політики відносно релігійних організацій, вміння використовувати в потрібному напрямі їхні можливості і вплив на віруючих.

Одним із важливих завдань державних органів є надання допомоги в пошуках спільної платформи по налагодженню співробітництва в рамках Всеукраїнської Ради церков та релігійних організацій, здобуття підтримки з боку національних помісних церков процесу становлення й канонічного оформлення в Україні єдиної Помісної Православної церкви.

Висновки. Неупереджений аналіз релігійної ситуації в Україні свідчить, що за наявності доброї волі церков і політичної волі державної влади негативні тенденції церковно-релігійних процесів можна подолати, і церква в Україні буде відігравати притаманну їй роль потужної інституції громадянського суспільства. Ставлення держави до релігії сильно впливає на її позицію на міжнародній арені. Оскільки релігійна свобода – це одна із найцінніших свобод людини, яка стосується її гідності, то жодна

політична система, що порушує цю свободу, не має законних підстав вимагати членства у співтоваристві демократичних держав, де поважаються основні права людини.

Література

1. Крах теорії еволюції Дарвіна, Дарвінізм і матеріалізм, стаття. Сайт Islam.ru.
2. Шандала М. Г., Звьянцовский Я. Й. Окружающая среда и здоровье населения, - К.: Наук, думка, 1998.
3. Шицкова А. П., Новиков Ю. В. Гармония или трагедия? Научно-технический прогресс, природа, человек / Отв. Ред. З. П. Казначеев. – М.: Наука, 1999.
4. Інформаційний бюлетень про стан геологічного середовища України за 1991р. - Київ, 1992.
5. Михайлов А.М. Охрана окружающей среды по разработке месторождений открытым способом. - М., Недра, 2001.
6. Екологія: Навч.-метод. посібник для самостійн. вивчення дисциплін / Дорогунцов С.І. та ін. – Київ: Нац. екон. ун-т. - К., 2009. - 152с.
7. Інформаційний бюлетень про стан екологічного середовища України за 1992 – 1993 роки. – Київ – 1994 р., випуск 13.

21. Проблема політичних еліт та політичного лідерства в Україні XXI ст.

Іван Приступа, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. XXI століття — період соціальної трансформації, чисельних моделей політичного розвитку та різних підходів до трактування історії. У сучасній політології відбувається широка дискусія про рушійні сили суспільства та його класову структуру, наявність в Україні політичної еліти, її здатності (чи нездатності) як соціальної верстви до загальнонаціональної відповідальності за розвиток країни. У процесі становлення української демократичної державності і формування політичної еліти важливе місце належить вивченню історичного досвіду, а саме – розвитку теорій елітаризму.

Результати. Термін «еліта» походить від латинського *eligere* і французького *élite* — найліпший, добірний. Починаючи з XVII ст. він вживався для позначення товарів найвищої якості, а згодом і для найменування «обраних людей», перш за все вищої знаті. У Великій Британії, як свідчить Оксфордський словник 1823 р., цей термін став застосовуватися до найвищих соціальних груп в системі ієрархічного суспільства.

Еліта є необхідним елементом соціальної структури будь-якого суспільства, що виконує специфічні і необхідні функції. Серед таких слід зазначити: особливу роль еліти в суспільстві як референтної групи, зразка суспільної поведінки, морально-психологічного мобілізатора і провідника мас. Головна ж функція еліти полягає в управлінні суспільством, точніше, в управлінні функціонуванням суспільства. Це управління в залежності від стану суспільства та особливостей самої еліти може вестись різними способами і методами.

Більшість дослідників сходяться на тому, що сьогодні основою входження людини в еліту є особливі індивідуальні і, насамперед, організаторські здібності, а також матеріальні та інтелектуальні переваги. Однак так було не завжди. Історично

визначились дві основні тенденції у формуванні політичних еліт, які визначають і особливості їх функціонування:

1) аристократична еліта – це замкнута група, яка поповнюється виключно людьми певного соціального кола, аристократія, яка наслідує соціальний статус і місце в еліті, партократія, коли всі вищі посади займають виключно члени однієї політичної партії тощо; Для таких еліт є характерним певний консерватизм, незмінність форм та методів діяльності, несхильність до компромісів. Такі еліти були більш характерними для попередніх часів, оскільки в сучасному суспільстві не походження індивідів, а сфера їх соціальної діяльності має визначальне значення при віднесенні людини до еліти або при визначенні його місця в еліті.

2) демократична (відкрита), яка формується з числа тих, чії психологічні та ділові якості в даний час є корисними з точки зору здійснення влади. Демократичність означає в даному випадку "владу народу", а шлях формування еліти. Тобто вибори, наприклад, виступають не формою контролю народу за владою, а шляхом, механізмом поновлення еліти, оскільки нормальне функціонування демократії потребує існування добре організованого керуючого прошарку.

Кожна політична еліта – це досить велика і складна соціальна група, яка певним чином структурована, ієрархізована. Тому має сенс і аналіз політичних еліт з точки зору їх власної організації.

Проблема лідерства завжди має розглядатися у контексті конкретного суспільства та історичного часу. Процеси, що відбуваються в Україні, значно відрізняються від тих, що здійснюються в інших посттоталітарних країнах Європи і колишніх республіках СРСР. Значна роль у цих процесах у нашій державі належить не правлячому класові чи будь-якій політичній силі, а саме політичному лідерові, особі як головній фігурі найважливіших політичних процесів. І це природно, оскільки Україна фактично завжди була суспільством лідерського типу. Князі, гетьмани, полководці, провідні політики здебільшого відігравали домінуючу роль у виборі шляхів суспільно-політичного розвитку країни.

Лідерством в Україні і сьогодні певною мірою компенсується брак усталених договірних норм, законодавчої бази, цілей та зв'язків, які були б визнані й прийняті до фактично обов'язкового виконання. Фахівці, вказуючи на брак розвинутої демократії в Україні, мають на увазі саме це.

Серед політичних лідерів сучасної України можна виокремити два типи: "поступливий" — лідер консервативного типу, тобто такий, що під певним тиском намагається зберегти в країні раніше існуючу систему;

"інверсійний" — лідер, якого визнають і сприймають через переслідування його владою чи критику з боку інших лідерів або політичних сил.

Аналізуючи феномен сучасного політичного лідерства в Україні, щодо багатьох лідерів абсолютно неможливо визначити, є вони лідерами загальнонаціональними чи регіональними; інтереси яких соціальних груп захищають; яке їх ставлення до існуючого суспільного устрою — функціональне, дисфункціональне чи стабілізуюче. Інакше кажучи, нині в Україні не бракує так званих "розмитих лідерів", які діють адекватно суспільно-політичним змінам і конкретним колізіям. Таких лідерів скоріше забагато. А тому поява дедалі більшої кількості лідерів елементарного популістського типу загрозлива для України. І це тоді, коли суспільство сьогодні надто гостро потребує сильних лідерів, гідних сповна взяти на себе відповідальність за долю усієї нації, а не лише за долю своїх виборців.

Безумовно, сучасна Україна потребує передусім демократичних лідерів, але багато з них все ще використовують авторитарні норми управління. Серед багатьох

якостей сучасного політичного лідера в Україні варто виокремити почуття національної самосвідомості, відчуття єдності з народом. Інакше кажучи, лідера України характеризує не так уміння красиво висловлюватись, як те, що він здатен бути захисником національних інтересів, обстоювати їх.

Висновки. Таким чином, проаналізувавши наукову літературу з даної проблематики, можна зробити такі висновки:

По-перше, політична еліта виступає суб'єктом підготовки найважливіших стратегічних рішень у сфері політики і яка володіє необхідним для цього ресурсним потенціалом. Політична еліта є невід'ємним атрибутом країни, оскільки еліта являє собою вищу владу, з її непохитним авторитетом, що має сильний вплив на народні маси і створює можливості для управління країною через свій лідируючий статус.

По-друге, розкрили проблематику теми «політичне лідерство» і визначили види політичних еліт, зіставивши їх відповідно до політичних режимів. А також дослідили сучасне лідерство в Україні і виявили певні проблеми консолідації сил для досягнення спільної мети. Розглядаючи питання щодо політичного лідерства, ми виділили аспекти його формування. Для вивчення типології лідерства ми склали необхідні ознаки класифікації, як політичного лідерства, так і лідерства в цілому.

По-третє, склали список найтиповіших рис політичного лідера, виділили найтиповіші типи політичних лідерів, характерних для нашої держави. Аналізували феномен політичного елітаризму України. Ми визначили проблеми сьогодення, що стосуються політичних лідерів. Однією із них є не чітка сформованість напряму їх діяльності, а також не зрозуміла орієнтованість щодо населення.

Література

1. *Вовканич С.* Еліта — найбільш конвертована валюта // Віче. — 1997. — № 5. — С.123—124.
2. *Липинський В.* Листи до братів-хліборобів // Філософія політики:Хрестоматія: У 4 тт. / Авт. упоряд. В.П.Андрущенко (кер.) та ін. — К.: Знання України, 2003. — Т.3. — С.91—106.
3. *Політичні еліти та лідерство: Посібник / Б.Кухта, Н. Теплоухова.* — Львів: Кальварія, 2006.-224 с.
4. *Політологія: Навч. посібник для вузів / Упоряд. та ред. М. Сазонова.* — Харків: Фоліо, 1998.-735 с.
5. *Політологія: Посібник для студентів вищих навчальних закладів/ За редакцією О.В.Бабкіної, В.П.Горбатенка.-К.6 Видавничий центр «Академія», 2012. -368 с.*
6. *Рудич Ф.* Правляча еліта: її місце і роль в утвердженні української держави // Політ. менеджмент. — 2008. — №2(29). — С.3.

22. Політична культура

Андрій Роцибак, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. У сучасній політичній науці спостерігається велика кількість думок про те, що являє собою політична культура. Такі значні розбіжності в поглядах на дане явище пояснюються його складністю і недостатнім вивченням. Вперше термін “політична культура” було введено в науковий обіг німецьким філософом І. Гердером. Концептуальне уявлення про політичну культуру і систематизований опис поняття склався тільки в 50 – 60 рр. ХХ ст.

Результати. Політична культура – це невід’ємна складова частина загальнонаціональної культури. Це передусім такий спосіб діяльності соціальної спільноти, особи у сфері політичних відносин, який відображає досягнутий рівень політичної активності та політичної зрілості суб’єктів. Він включає різні компоненти й рівні: культуру ставлення суб’єктів до здійснення політичної влади; культуру електорального процесу; культуру формування політичних і громадсько-політичних інституцій; культуру політичної поведінки; культуру політичної свідомості й спілкування та інші, тобто поширюється на всю сферу політичного життя суспільства.

Разом з тим політична культура включає в себе не всю політичну свідомість і політичну поведінку, а лише те усталене, типове, що характерне для політичного життя суспільства, для політичної свідомості і поведінки основної маси населення, те, що стало звичкою, стало типовим і характерним для даної соціальної спільноти.

Отже, політична культура – це система стійких уявлень, орієнтацій, цінностей, переконань, позицій, поглядів, зразків поведінки у сфері взаємовідносин влади і народу, які так чи інакше проявляються у діяльності суб’єктів політичного процесу. Вона складається історично, є відносно стійкою, втілює у собі досвід попередніх поколінь. У ній закріплюються ставлення людей певної країни до політичної системи і окремих її елементів, до політичного процесу, а також до самих себе й своєї ролі в цьому процесі.

Політичний досвід є основою розвитку політичної культури. Він фіксує історію розвитку політичних відносин у різних формах: історичних, літературних, наукових пам’ятках, політичних традиціях, звичаях. Цей досвід в більшій або меншій мірі засвоюється людьми в процесі їх політичної соціалізації. На основі історичного досвіду багатьох поколінь формується політична свідомість людей, соціальна пам’ять суспільства, затверджуються політичні орієнтири і зразки політичної поведінки.

Політична свідомість – це система політичних знань, цінностей та ідейно-політичних переконань, на основі яких виробляються стійкі і значимі політичні орієнтації і установки людей по відношенню до політичної системи та їх місця в даній системі.

В політичній свідомості можна виділити два компоненти: ідеологічний та емоційно-психологічний. Перший включає в себе політичні знання, політичні цінності та політичні переконання. Політичні знання – це знання людей про політику, про політичну систему, про різні ідеології, а також про ті інститути і процеси, з допомогою яких забезпечується участь громадян в політичному житті суспільства. Політичні цінності – це етичні і нормативні судження про політичне життя, про політичні цілі, на реалізацію яких спрямована політична діяльність. Політичними цінностями є законність і порядок, стабільність системи, соціальна справедливість тощо.

Політичні переконання виникають на основі політичних знань і цінностей як сукупність уявлень, які характеризують політичний ідеал особистості. З урахуванням можливостей політичної системи у людей формуються політичні орієнтації та установки, які в сукупності складають другий компонент політичної свідомості – емоційно-психологічний. Ці орієнтації і установки спрямовані на форми участі громадян в політичному житті суспільства. Сюди також входять ставлення до певних політичних діячів (політичні рейтинги) і ставлення особистості до самої себе як учасника політичних процесів. На основі своїх уявлень про політичне життя людина формує орієнтацію на певні напрямки політичної поведінки.

Політична поведінка – це практична взаємодія людини з політичним

середовищем, яке виражається в тій чи іншій формі політичної участі. Вона обумовлена, з одного боку, політичною свідомістю, а з другого – рівнем політичного розвитку суспільства в цілому. Політична поведінка людей проявляється в їхній політичній діяльності і в остаточному підсумку виявляє рівень їх політичної культури на практиці.

Політична культура є невід’ємним елементом політичного життя, політичної системи, що впливає на функціонування політичних інститутів, демократичного типу культури в усіх його різновидностях.

Висновки. Політична культура сучасної України має посткомуністичний, пострадянський, постколоніальний характер. В ній мають значну питому вагу елементи комуністичної ідеології, радянсько-більшовицькі стереотипи, сформовані у минулому політичні переконання й настрої. Проте така політична культура на сьогодні не є монопольною чи тим більше офіційною, але вона ще функціонує за інерцією.

Література

1. *Політологічний* енциклопедичний словник: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Генеза, 1997. – 400 с.
2. *Політологія*. Книга перша: Політика і суспільство. Книга друга: Держава і суспільство/ А. Колодій, В. Харченко, Л. Климанська, Я. Космина. – Київ: Ельга-Н, Ніка-Центр, 2000. – 584 с.
3. *Політологія: Типові питання та відповіді з лекційного курсу*. Навчальний посібник для студентів/ В. Піча, К. Левківський, Н. Хома. – К.: “Каравела”, Львів: “Новий Світ-2000”, 2002. – 176 с.
4. *Політологія*. Конспективний курс/ А. Крюкова. – Харків: Торнадо, 1999. – 144 с.
5. *Політологія: Підручник*/ І. Дзюбка, К. Левківський, В. Андрущенко та ін.; За заг. ред. І. Дзюбка, К. Левківського. – 2-ге вид., випр. і допов. – К.: Вища школа, 2001. – 415 с.

23. Реформування виборчої системи України в сучасних умовах

Ярослав Сидоренко, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Демократичний парламент має представляти всі соціальні групи населення, тобто бути своєрідним «міні зліпком» країни. У ньому повинні бути молодь, жінки, чоловіки, представники різних релігійних конфесій, етніонаціональних груп, професійна еліта тощо. В цьому плані назріла необхідність реформувати виборчу систему держави.

Результати. Протягом останніх років вчені політологи ряду наукових установ запропонували ряд можливих кроків, які покликані вдосконалити існуючу систему виборів. Виділимо п’ять основних пропозицій щодо реформування виборчої системи України, які заслуговують на нашу увагу:

1. Запровадити бікамеральну структуру парламенту, що зміцнить роль Верховної Ради завдяки більш репрезентативному регіональному представництву. Запровадити мажоритарну систему виборів до верхньої палати. Також введення верхньої палати дозволить скоротити чисельність депутатського складу Верховної Ради. Так, нижня палата (Палата Депутатів) могла б складатися із 250-300 депутатів,

які обираються на чотири роки. Верхня палата (Сенат) могла б складатися із 81-96 сенаторів (за різними методиками їх виборів), які обираються строком на шість років по три з кожної територіальної одиниці (Автономної Республіки Крим, кожної області, м. Києва та м. Севастополя). Застосувати практику постійної ротації верхньої палати (секторальна ротація третини Сенату кожні 2 роки), що створить у політичній свідомості політичних гравців відчуття „стану постійних виборів” та дозволить підвищити політичну відповідальність перед виборцями.

2. Впровадити систему загальнонаціонального голосування за регіональними списками для нижньої палати, що стимулюватиме партії до зміни підходів до формування списків, посилить їхню увагу до забезпечення представництва регіонів та послугує вдосконаленню кадрової політики партій на місцях.

3. Запровадити процедуру преференційного голосування („відкриті” виборчі списки) з одночасним зменшенням магнітуди виборчого округу, що дозволить підвищити пропорційну компоненту формування депутатського корпусу та соціальну репрезентативність політичної системи.

4. Запровадити мажоритарну систему на виборах до органів місцевого самоврядування, що розширить можливості впливу виборців на склад місцевих рад, посилить зв'язок між виборцями та місцевими депутатами, знизить рівень заполітизованості діяльності органів місцевого самоврядування.

5. Винести положення виборчих законів в окремих „Кодекс виборчого права України”, що мінімізує подальше втручання в Конституцію України та зробить вітчизняне виборче законодавство самостійним напрямом державного правотворення.

Висновки. Реформування виборчого законодавства в Україні ще не завершено. Суспільство ще чітко не визначилось з остаточною системою, яка забезпечить можливість ефективного оновлення влади. Здійснення конкретних кроків унеможливить і мінімізує помилки у виборах своїх політичних лідерів.

Література

1. *Скритина Ж.Б.* Избирательные системы и технологии: Учеб. пособие. – М.: Вузовский учебник, 2006. – 174 с.
2. *www.niss.gov.ua*: Інтернет – ресурс
3. *Рябов С.Г.* Політичні вибори: Навчальний посібник. – Київ: Тандем, 2008. – 96 с.
4. *Посібник з розробки виборчих систем.* Міжнародний інститут демократії та сприяння виборам. – К.: IDEA, 2002. – 130 с.

24. Етнічні конфлікти в Україні та шляхи їх вирішення.

Олександр Сівак, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. На сьогоднішній день в Українській державі спостерігається загострення політичних, соціальних, етнічних конфліктів. Етнічний конфлікт — це крайня форма загострення й зіткнення інтересів націй, етнічних груп. Причиною його є нерозв'язання або несправедливе розв'язання етнічного питання в різних сферах суспільного життя, від чого залежить збереження ідентичності етнічної спільноти.

Результати. Вітчизняні вчені виділяють наступні шляхи вирішення міжетнічних конфліктів:

1) легітимація конфлікту - офіційне визнання існуючими владними структурами та конфліктуючими сторонами наявності самої проблеми (предмета конфлікту), що потребує обговорення і вирішення;

2) інституціоналізація конфлікту, тобто вироблення сторонами правил і норм, які регламентують цивілізовану поведінку в конфлікті, що визнаються учасниками конфлікту;

3) переведення конфлікту в правову площину;

4) введення інституту посередництва при організації та здійсненні переговорного процесу;

5) інформаційне забезпечення шляхів урегулювання конфлікту, тобто правдиве висвітлення переговорів та доступність і об'єктивність інформації про причини виникнення та хід розвитку конфлікту, доведення її до всіх зацікавлених громадян.

Будь-який конфлікт може мати різні наслідки: безвиході, коли кожен учасник конфлікту продовжує блокувати дії суперника; примусу, що є найтипівішою, найпоширенішою в діях багатьох сучасних держав; мирного врегулювання, що забезпечує пошук взаємоприйнятних рішень. У розв'язанні конфліктів важлива роль належить "третьій стороні", тобто незалежним арбітрам, що сприяють демократичному забезпеченню національних прав конфліктуючих сторін.

Історичний досвід боротьби за українську державність довів, що в подоланні й розв'язанні внутрі- й міжнаціональних конфліктів, у згуртуванні народу відповідна роль належить етнополітичній еліті. Відомо, що Київська держава стала здобиччю ворогів через те, що була послаблена міжособною боротьбою князів; козацька демократична республіка занепала внаслідок внутрішньої боротьби за гетьманську булаву. Українська Народна Республіка загинула через невміння лідерів різних політичних сил поставити національні інтереси вище за особисті й класові. Варто пам'ятати, що Україна втрачала свою державність також внаслідок зради політичною елітою національних інтересів або завдяки розпалюванню антиукраїнськими силами ворожнечі між народом та його елітою, що завжди завершувалося трагедією для всього українського суспільства.

Висновки. Успішне розв'язання проблем становлення українського народу та його державності багато в чому залежить від цілеспрямованої й виваженої етнонаціональної політики уряду.

Література

1. *Політологія*: Підручник / І.С. Дзюбка, К.М. Левківський, В.П. Андрущенко та ін. – К.: Вища шк., 2008. – 415 с.

2. *Основи політології*: Навчальний посібник.-3-є вид., перероб. і доп. – К.: Товариство "Знання", КОО, 2009. – 427 с.

3. *Основи політології*: Навчальний посібник / Керівник авт. кол. Ф.М. Кирилюк. – К.: Либідь, 2005. – 336с.

4. *Політологія*: Навчальний посібник / за ред. М.І. Сазонова. – Харків: "Фоліо", 1998.

25. Політична криза в Україні: причини і шляхи виходу

Сухарьова Маряна, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Для розуміння можливих механізмів подолання політичної кризи, в якій в черговий раз опинилась Україна, потрібно спочатку чітко зрозуміти системні причини, які її спровокували, а це, у свою чергу, дозволить пропонувати варіанти її подолання. Важливо, щоб запропонований варіант подолання кризи був результатом консенсусу політичних еліт країни - як представлених у парламенті, так і тих, які знаходяться за її межами.

Результати. Почнемо, мабуть, з грошей, які правлять, як відомо, світом і Україною також. Очевидно, що побудова бюджетної системи України за принципом збирання та розподілу переважної частини фінансових ресурсів у центрі, впливає на запеклість боротьби задля отримання перемоги і, як наслідок, можливості розподілу цих ресурсів на власний розсуд. Суттєва децентралізація повноважень щодо збирання та розподілу бюджетних коштів безперечно призведе до зменшення важливості отримання влади саме в політичному центрі країни.

Це зменшить бажання бізнесу вкладати величезні гроші у політичні сили, які борються за отримання перемоги саме в центрі. Бо не секрет, що останні президентські і парламентські вибори стали одними з найдорожчих не тільки в Європі, але і у світі. І зрозуміло чому - з'являлись надто великі можливості у тих, хто отримував таку перемогу. Вважається, що децентралізація розподілу фінансових ресурсів, може призвести до федералізації країни. Насправді, важливо, забезпечуючи децентралізацію розподілу фінансових ресурсів, гарантувати централізований контроль за діяльністю органів місцевої влади та правоохоронної системою. У цьому випадку, поклавши на місцеві органи відповідальність за економічний розвиток територій, центральна влада має забезпечити дотримання законності в діяльності органів місцевого самоврядування. У цьому випадку вже буде існувати проблема децентралізації розподілу фінансових ресурсів, але в межах самих регіонів. Тут можливий варіант, коли проведення територіально-адміністративної реформи і перерозподілу фінансових ресурсів в межах регіонів буде відбуватись поступово - тобто проведення подібної реформи буде відбуватись не одночасно у всій країні, а в межах окремих областей, які самі виступлять ініціаторами такої реформи.

Позитивні результати в тих областях, що здійснили реформу, будуть стимулювати такі ж реформи в інших. Наступною дуже важливою причиною політичної кризи виявились великі строки між парламентськими виборами. Коли пропонувалась ідея збільшення строків каденції депутатів усіх рівнів до п'яти років, головним аргументом називалась наявність часу для проведення непопулярних економічних реформ та можливість стабілізації політичного і економічного життя країни в цей період.

Але зрозуміло, що:

по-перше, політики думали не стільки про необхідні реформи, скільки про можливість на досить довгий час забути про відповідальність за свої вчинки перед виборцями;

по-друге, як показало життя, не враховувалось те, що політичні партії, які опинились в парламенті в меншості, не зацікавлені в подібній стабілізації.

Вони зацікавлені саме у зворотному – в дестабілізації, бо саме це може призвести до нових виборів, з можливим отриманням більш сприятливих для себе результатів.

До того ж в політичній дестабілізації зацікавлені і ті політичні партії та політичні лідери, які не потрапили в парламент. Надто великий строк між виборами фактично ліквідує можливості для їх політичного життя, бо увесь центр такого життя об'єктивно знаходиться саме в парламенті. Тому, враховуючи, що дестабілізація сприяє можливості проведенню нових виборів, політичні партії і політичні лідери, що знаходяться за межами парламенту, об'єктивно також зацікавлені у політичній дестабілізації – саме це надає їм можливість повернутись у велику політичну лігу. Вирішенням такого протиріччя інтересів політичних еліт повинно стати не збільшення виборчих строків, а навпаки їх зменшення.

Саме в цьому випадку кожна політична сила, яка знаходиться в парламенті і за її межами, має можливість знаходитися в тонусі та готуватися до нових виборів і тому в них немає потреби сприяти прискоренню політичної кризи та проведенню дострокових виборів. При цьому передвиборча кампанія має бути швидкоплинною і дійсно вкладатись у два місяці.

Враховуючи, що ціна перемоги у центрі зменшиться - у разі децентралізації розподілу фінансових ресурсів, зменшиться і ціна, яку будуть готові платити політики і бізнес задля її отримання. А для самих бізнесменів, депутатське посвідчення втратить сьогоднішню привабливість - ну не захочуть вони кожні два роки викладати гроші на вибори! Якщо ми подивимось на досвід інших країн, то побачимо, що, наприклад, у США кожні 2 роки відбуваються перевибори частини депутатів Конгресу та Сенату, і кожні 2 роки відбуваються певні зміни розкладу основних політичних сил у цих двох представницьких органах влади.

Ще більш показовим є Ізраїль, де парламентські вибори взагалі відбуваються кожні два роки і зміни уряду відбуваються також кожні два роки, а то і частіше. Не менш показова Італія, де до останнього часу парламентські вибори відбувалися майже щорічно.

При цьому всі вище вказані країни з точки зору розвитку економіки є досить успішними. Економіка і бізнес фактично абстрагуються від політики і навчаються функціонувати не залежно від політичного життя. До речі, як ми бачимо, і в Україні політична нестабільність також поступово перестає суттєво впливати на економічний розвиток.

Ще однією бомбою уповільненої дії, що спровокувала політичну кризу, виявились закриті передвиборчі партійні списки.

По-перше, відверто непрозорий характер їх формування призвів до ситуації, коли у їх прохідну частину потрапляли або ті, хто особисто відданий політичним лідерам цих партій, або бізнесмени, які купували собі депутатське посвідчення задля вирішення своїх власних проблем в парламенті та уряді. Про моральність та професійність більшості з цих осіб смішно навіть говорити. Задля приколу згадаємо лише приклад Партії регіонів, за списком якої депутатом став особистий водій Ахметова.

По-друге, закриті партійні списки виключають можливість оцінки якостей кожного з кандидатів у депутати з цього списку.

А це у свою чергу призводить до того, що виборці вимушені купувати (вибирати) kota у мішку. Не сприяє це і появі нових облич у великій політиці, а скоріше навпаки - консервує політичні еліти, які зацікавлені у самозбереженні.

Висновки. Очевидно, що потрібно шукати інші варіанти формування передвиборчих партійних списків, хоча, можливо, у разі суттєвого скорочення строків між виборами, і гострота цієї проблеми спаде. Динамічні зміни кожні два роки списку переможців та переможених на парламентських виборів, сприятимуть

зміні еліт і появі дійсно нових облич у вищій політичній лізі.

Література

1. *Бекешикіна І. Є.* Конфліктологічний підхід до сучасної ситуації в Україні. – К., 2004.
2. *Валевський О. Л., Ішмуратов А. Т.* Політичний конфлікт в сучасній Україні. – К., 2007.
3. *Дмитриев А. В.* Введение в теорию конфликта. – М., 2013.
4. *Здравомыслов А. Г.* Социология конфликта. – М., 2014.
5. *Мацієвський В.* Теорія конфлікту. – К., 2010.
6. *Джерело* доступу: <http://www.chasipodii.net/article/1270/>

26. Збройні Сили у політичному житті України

Дмитро Ткаченко, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Збройні Сили України — військове формування, на яке відповідно до Конституції України покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності. Збройні Сили України забезпечують стримування збройної агресії проти України та відсіч їй, охорону повітряного простору держави та підводного простору у межах територіального моря України.

Результати. З'єднання, військові частини і підрозділи Збройних Сил України відповідно до закону, в межах, визначених указами Президента України, що затверджуються Верховною Радою України, можуть залучатися до здійснення заходів правового режиму воєнного і надзвичайного стану, посилення охорони державного кордону України і виключної (морської) економічної зони, континентального шельфу України та їх правового оформлення, ліквідації надзвичайних ситуацій природного та техногенного типу, надання військової допомоги іншим державам, а також брати участь у міжнародному військовому співробітництві та міжнародних миротворчих операціях на підставі міжнародних договорів України та в порядку і на умовах, визначених законодавством України. Військове управління Збройними силами здійснює Генеральний штаб.

Організаційно Збройні Сили України складаються з органів військового управління, об'єднань, з'єднань, військових частин, військових навчальних закладів, установ та організацій. До складу Збройних сил України належать також об'єднання, з'єднання, військові частини, військові навчальні заклади, установи та організації, що не належать до зазначених вище видів.

Сьогодні до складу ЗС України входять: Сухопутні війська, Повітряні сили, Військово-морські сили. Національна гвардія України. Військове формування з правоохоронними функціями, що входить до системи Міністерства внутрішніх справ України. Існувала в 1991–2000 роках. Відновлена 13 березня 2014 на базі Внутрішніх військ України та Самооборони Майдану із залученням нових військових кадрів. Запланована чисельність — близько 60 000 військовослужбовців.

Військова служба правопорядку. Спеціальне правоохоронне формування у складі Збройних Сил України. Призначене для забезпечення правопорядку і військової

дисципліни серед військовослужбовців Збройних Сил України. Підпорядкована Міністерству оборони України. Чисельність — 43 підрозділи, 1 753 осіб (2005).

Державна прикордонна служба України – правоохоронний орган спеціального призначення, на який покладаються завдання щодо забезпечення недоторканності державного кордону України та охорони суверенних прав України в її винятковій (морській) економічній зоні. Чисельність — 48 000 прикордонників (включно з 6000 цивільними працівниками).

Анти-терористичний центр при Службі безпеки України. Постійно діючий орган при Службі безпеки України, який здійснює координацію діяльності суб'єктів боротьби з тероризмом усіх воєнізованих відомств держави у запобіганні: терористичним актам щодо державних діячів, критичних об'єктів життєзабезпечення населення, об'єктів підвищеної безпеки, актам, що загрожують життю і здоров'ю значної кількості людей на певних територіях, та їх припиненні.

Висновки. Сучасні Збройні сили покликані належним чином відповідати викликам, які час поставив перед нашою державою. Нові військові формування здатні забезпечити державну незалежність України.

Література

5. *Політологія*: Підручник / І.С. Дзюбко, К.М. Левківський, В.П. Андрушейка та ін. – К.: Вища шк., 2008.-415 с.

6. *Основи політології*: Навчальний посібник.-3-є вид., перероб. і доп. – К.: Товариство “Знання”, КОО, 2009. – 427 с.

3. *Основи політології*: Навчальний посібник/ Керівник авт. кол. Ф.М. Кирилюк. – К.: Либідь, 2005. – 336с.

27. Трансформація політичної свідомості в Україні

Олег Томіленко, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Політична свідомість сучасного українського суспільства є досить складним і суперечливим явищем. Її якісні характеристики здебільшого визначаються менталітетом та попереднім політичним досвідом українського народу. Окрім тяжкої спадщини радянських часів – конфронтаційність масової свідомості, етатизм, інерція провінційності, периферійності українства, відчуття власного безсилля перед могутньою державою, вони відображають ще й негативні моменти її давньої історії – роздробленість регіонів, козацько-гайдамацька вольність, яка часто переходить в анархізм, тотальна неповага до закону і влади, хуторянська психологія “моя хата скраю”. Це суттєво заважає закріпленню у суспільстві позитивних тенденцій, входженню України в цивілізований світ. Водночас, стійкі демократичні потенції українців, терпеливість, вміння пристосовуватися до змін створюють сприятливі умови для проведення реформ та страхують суспільство від соціального вибуху в умовах тривалої економічної кризи.

Результати. Успішне розв'язання політичних та інших завдань утвердження України як незалежної демократичної держави неможливе без оновлення політичної свідомості на основі творчого переосмислення і розвитку політики згідно з історичним досвідом людства і власними традиціями, досягненнями науки і реаліями сучасного життя. Становлення громадянської політичної свідомості передбачає: 1)

формування і еволюцію офіційної державницької ідеології, яка є результатом потреби подолання історико-культурної розколотості, узгодження реалій сучасності та традицій і покликана примирити минуле і сьогодення, консолідувати суспільство, окресливши одночасно найперспективніші шляхи у майбутнє; 2) необхідність відродження й утвердження в свідомості людей політичних і соціально-моральних цінностей, насамперед, ідеї свободи і гідності особистості, патріотизму, політичної рівності і особистої та громадянської відповідальності; 3) перебудову і становлення адекватної політичної системи через запровадження пропорційної виборчої системи, що забезпечить більшу прозорість і відповідальність владних структур, сприятиме структуризації соціуму, стимулюватиме громадянську активність та політичну участь; 4) здійснення радикальних змін у способах політичної діяльності, забезпечення їх високого професіоналізму, гуманізму і демократизму, формування культури міжнаціонального та міжетнічного спілкування; 5) створення ефективної системи політичної освіти, спроможної дати громадянам політичні знання про закони, закономірності, тенденції розвитку та формування політичних відносин.

Необхідна синхронність розвитку політичної свідомості на всіх її рівнях: державному, пов'язаному з прийняттям загальнозначущих рішень, науково-теоретичному, де розробляються нові ідеї, масово-практичному, на якому ідеї функціонують, реалізуються в масових практичних діях. Державний устрій повинен стати механізмом виявлення та втілення плюралістичних громадянських інтересів, досягнення громадянської злагоди, реалізації прийнятих рішень з опорою на широку соціальну базу. Позитивні зрушення стануть наявними за умов застосування найсучасніших засобів впливу на політичну свідомість – висновків соціологічних і політологічних досліджень політичних процесів, створення відповідних політичних інститутів, оптимальної діяльності представницьких органів влади, засобів масової інформації тощо.

Зміни у свідомості людей не можуть відбуватися лише під тиском цілеспрямованого впливу чи стихійно. Рух до правової держави, цивілізованого громадянського суспільства не може не супроводжуватися усвідомленим удосконаленням свідомості, тобто прагненням і готовністю індивіда підвищувати свій культурний рівень, засвоювати загальнолюдські моральні цінності, активно сприймати дійсність, оцінювати своє місце в державотворчому процесі.

Висновки. Сучасна політична свідомість українського суспільства в значній мірі активізована тривогою за кризовий стан економіки і соціальної сфери, загостренням економічних проблем, падінням моралі, зростанням злочинності, нездійсненими очікуваннями, тривогою за долю демократії та власної незалежної державності. Успішне вирішення Україною зовнішньовнутрішньополітичних та економічних проблем, забезпечення умов для зростання добробуту населення створюють основу для подолання суперечностей політичної свідомості і формування демократичної свідомості громадян та інтегрального організму демократії в цілому. І, отже, Україна зможе скористатися шансом стати суб'єктом історії та суспільного прогресу.

Література

1. *Дем'яненко Б.Л., Дем'яненко В.М.* Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави: Матеріали Другої всеукраїнської наукової конференції, 13-14 листопада 1997р. – К.: ДОК. – К, 1997. – С. 248-250

2. *Дем'яненко Б., Дем'яненко В.* Формування апарату управління мистецтвом і художня політика класичних моделей тоталітаризму // *Нова політика.* – 2011.– №6. – С. 47-54.

3. *Дем'яненко В.М.* Політична свідомість в умовах трансформації українського суспільства // Наукові записки з української історії. Збірник наукових статей. Випуск VIII.- Переяслав-Хм., 2009. – С.159-163.

4. *Дем'яненко Б., Дем'яненко В.* Розвиток архітектури і образотворчого мистецтва в умовах тоталітаризму // Нова політика. – 2000.– №3.– С. 60-67

28. Основні ідейно-політичні течії сучасності

Василь Федикович, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Соціальна база основних політичних течій різноманітна. На сьогоднішній день найбільш популярними є такі течії: лібералізм, консерватизм, націоналізм, марксизм, неофашизм, пацифізм та деякі інші.

Результати. Лібералізм — це індивідуалістська система поглядів, перевага в ній надається потребам і правам окремої людини. Маючи свободу волі, людина, як вважали ліберали, спрямовуватиме свої дії та здібності як на добрі справи, так і на погані. Соціально-політичні відносини складаються із волевиявлення окремих осіб і можуть бути виправдані лише тоді, коли вони захищають суб'єктивні права особистості.

Соціальному лібералізму або неолібералізму, що прийшов на зміну класичному варіанту, були вже притаманні ідеї посилення ролі державних органів у суспільному житті, створення «держави загального добробуту». Така держава мусила була запобігати соціальним конфліктам, допомагати найбільш знедоленим верствам суспільства, активно втручатись в економічне життя через податки, бюджет, планування.

Основною ідеєю «соціального лібералізму» в політичній сфері була ідея «плюралістичної демократії», спрямованої на врахування інтересів усіх верств суспільства, їхню участь у політичному житті, здійснення таких принципів, як поділ влад, прийняття рішень у всіх представницьких органах на основі демократичних норм, в обстановці відкритості.

Сприятливим для консерваторів став і факт посилення у західних країнах бюрократизму, котрий породжувався державою і гальмував розвиток економіки. Неоконсерватори виступили за усунення держави від управління економікою та соціально-політичною сферою, за повернення свободи ринку й конкуренції. Сучасну людину приваблює висока оцінка консерваторами ролі сім'ї та школи як факторів стабілізації суспільства. Такі «продукти розуму», як ядерна й хімічна зброя, сталінський та полпотівський «соціалізм», спонукають нині інакше сприймати критику консерваторами просвітительської абсолютизації розуму в соціально-політичній сфері.

Основна ідея соціально-політичних поглядів марксистів полягала в тому, що в результаті внутрішнього розвитку капіталізму будуть зруйновані вузькі рамки класових і національних відносин, створені умови для розкріпачення людини. Свобода та всебічний розвиток людини, з погляду засновників марксизму, можливі тільки в асоціації та через асоціацію. Але просування до звільнення людини здійснюється через класову боротьбу і революцію, знищення одного класу іншим, через встановлення влади робітничого класу, котра остаточно усуне поділ на

соціальні класи і приведе до однорідного, соціально справедливого суспільства. Проте й нині залишаються актуальними діалектичний метод аналізу суспільних явищ, ідеї соціальної справедливості та солідарності, положення про те, що вільний розвиток кожного є умовою вільного розвитку всіх. тощо.

Необхідно підкреслити, що соціал-демократія як суспільне явище існує вже понад сто років.

Розробка теорії «демократичного соціалізму» в документах Соцінтерну та практичні заходи соціал-демократії для її здійснення в країнах Заходу є важливим внеском у розвиток суспільного прогресу. На особливу увагу заслуговують:

- пошук способів підвищення ефективності економіки, піднесення продуктивних сил на новий, більш високий рівень розвитку;
- форми проведення в життя в країнах, де при владі перебувають соціалістичні і соціал-демократичні партії, радикальних соціально-економічних заходів, спрямованих на задоволення життєвих потреб широких верств трудящих;
- вивчення досвіду поступового здійснення соціальних перетворень, пошуки компромісів із суспільно-політичними силами, партіями й рухами, що дотримуються альтернативних позицій.

Загроза ядерної катастрофи, екологічна й енергетична криза, голод мільйонів людей у країнах, що розвиваються, масове безробіття породили протести широкої громадськості, спричинили розвиток масових демократичних рухів, спрямованих на вирішення глобальних проблем екології.

Правий та лівий екстремізм: сучасна ідеологія і політика. Вивчаючи це питання, слід звернути увагу на те, що екстремізм — це схильність у політиці та ідеології до крайніх поглядів і дій. Як свідчить суспільна практика, екстремізм можуть породжувати різноманітні чинники: соціально-економічні кризи, різкий спад життєвого рівня основної маси населення, тоталітарний та авторитарний характер існуючих режимів, жорстоке придушення владою опозиції, переслідування інакомислячих, національний гніт тощо.

Слід зазначити, що в політичному плані екстремізм намагається підірвати дієвість суспільних структур та інститутів, що функціонують, за допомогою силових методів. З цієї метою екстремісти організовують заворушення, провокують страйки, вдаються до терористичних актів. Представники цієї політичної течії виступають проти будь-яких компромісів, переговорів та угод, пов'язаних із взаємними поступками.

Екстремізм і основна форма його вияву — тероризм, у тому числі й міжнародний, набув останнім часом значного поширення на території багатьох країн світу. Деструктивні сили правого та лівого гатунку й націоналістичного характеру, використовуючи помилки та прорахунки при здійсненні демократизації суспільства, виступають проти існуючих державних інститутів, суспільно-політичного устрою, нормальних міжнародних відносин, роздмухують і провокують конфлікти на політичному, національному та релігійному ґрунті, висувають ультимативні вимоги, які взагалі не можна виконати. Правий та лівий екстремізм у будь-яких формах, як свідчить політична практика, несе горе й страждання народам, робить їх заручниками вузькогрупових інтересів певних політичних сил.

До світових релігій, які справляють серйозний вплив на політичні процеси й суспільне життя, належить іслам. Його послідовники — понад мільярд мусульман — проживають у 52 країнах Азії та Африки. Вони проголосили іслам основою своєї державності. Духовні й політичні лідери широко використовують іслам для впливу на віруючих.. За цим порядком передбачається надати державі роль стримуючої

сили, міцного бар'єра на шляху проникнення західного й східного впливу, ідей та культур, з якими мусульманські народи пов'язують свої біди, злиденність і безправ'я.

Висновки. Як свідчить суспільна практика, будь-яка ідейно-політична течія намагається справити якнайсильніший вплив на людей, щоб залучити до себе максимальну кількість прихильників. Через це різні політичні течії неминуче змагаються між собою, сподіваючись виштовхнути одна одну на узбіччя суспільного життя. Але взаємовідносини ідейно-політичних течій неможливо звести лише до боротьби. Між ними відбувається постійна дискусія з приводу суспільних проблем, вони взаємно впливають одна на одну і взаємозбагачуються. Цей процес можна розглядати передовсім як взаємодію, що включає в себе різні елементи і процеси.

Література

1. Американський лібералізм у 80-ті роки: пошук альтернатив. – К., 2006.
2. *Безсонов Б. В.* Фашизм: идеология, политика. – М., 2005.
3. *Каленим Б. В.* Неоконсерватизм и новые правые. – М., 2006.
4. *Михайлов Б. В.* Сучасний американський лібералізм: ідеологія і політика. – К., 1991.
5. Консерватизм в ідейно-політичному житті США 80-х років. – М., 1996.
6. *Перебудов С. В.* Неоконсервативная модель общественных отношений. – М., 2000.
7. *Полянський Ф. Я.* Соціалізм і сучасний анархізм. – К., 2013.
8. *Соболь О. Н., Ермолаєнко А. Н.* «Неоконсервативна революція»: гасла і реальність. - К., 2000.

29. Політична криза: світовий досвід

Владислав Шкарупа, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Проблема кризових явищ у внутрішньополітичній сфері попри її значущість для всіх типів режимів залишається однією з найменш досліджених у політичній науці. Політичні події останніх років в Україні дають досить прикладів для аналізу, проте спеціальних спроб пояснення феномена політичної кризи фактично не було.

Результати. Потреба у переформатуванні свідомості критичної маси українського суспільства, яку калічить бідність, а низька зарплатня знеохочує творчо мислити, ефективно діяти та бути суспільно відповідальними. Синдром бідності має всі ознаки специфічної субкультури, а модель соціальної політики теперішньої влади зорієнтована на продукування бідності, а не на стимулювання підприємливості, креативності та внутрішньої впевненості, в основі якої є визнане у всьому цивілізованому світі кредо “Я можу!”. Не менш аморальною і суспільно безвідповідальною є теперішня модель економіки в Україні, яка пропонує всім українським громадянам “життя в кредит” -- життя за рахунок майбутніх поколінь українців, а також «життя десь-інде»: в Італії, Португалії, Іспанії, Канаді чи США.

Щоб уникнути трудової деградації, яка не лише не стимулює трудової активності, а й підважує всі фундаментальні основи етики праці, потрібно розвивати творче і критичне мислення та дух підприємництва, починаючи зі шкільної лави. Украй необхідно розвивати незалежні професійні асоціації, незалежний

профспілковий рух, асоціацію роботодавців України, які у співпраці з освітніми інституціями формуватимуть нову етику праці. Криза може бути подолана, якщо політичне керівництво, що відповідає за діяльність того чи іншого інституту (об'єкта), проявляє здатність приймати ефективні рішення, які нейтралізують загрозу зміни визначальних характеристик даного об'єкта. Якщо ж політичне керівництво не проявляє здатності запобігти зміні всіх визначальних характеристик, то настає розвал, колапс об'єкта. На думку П. Свенссона, „лише вимушена зміна всіх визначальних характеристик об'єкта становить розвал.

Найбільшою проблемою у час чергової системної кризи української держави та критичної апатії українського суспільства, є виразна криза інституційних механізмів консолідації та солідаризації громадян України. Парадоксальна паралель: у середині ХІХ століття, в колоніальних умовах бездержавності, переслідувань української мови, завдяки подвижницькій письменницькій, перекладацькій, просвітницькій і видавничій діяльності кількох осіб українська культура здійснила інтелектуальний прорив завдяки чіткій візії національного відродження.

Якщо в позаминулому столітті очевидно була інституційна аномія – розрив між масштабними цілями амбітних національних проектів та інституційними механізмами їх досягнення, то зараз ця аномія має інверсійний характер: механізми є, але їхня комунікативна спроможність нульова, а їхня елементарна суспільна відповідальність набула перверсійних форм корпоративної культури. Сьогодні в Україні є багато і різних інституцій: державних, громадських, приватних. Однак вони не мають візії та не розуміють своєї суспільної місії, що й засвідчила ситуація зі захистом чергових спроб теперішньої влади маргіналізувати українську мову. Зокрема, є Асоціація ректорів ВНЗ України та локальні Ради ректорів, які не стали на захист української мови, а окремі локальні ради навіть схвально відгукнулися про скандальний закон “Про засади державної мовної політики”.

Висновки. В Україні, передусім, потрібне воскресіння інституційних ініціатив як локального, так і загальнонаціонального масштабу. Потрібні інституції, які дають українському суспільству уроки суспільної відповідальності, зразки цивільних чеснот, зразки успішності на засадах цих чеснот, наполегливо змінюючи нашу дійсність усупереч усім кризам і несприятливим обставинам. Зокрема, варто вчителям створити свою професійну Асоціацію. Саме професійні асоціації є одним із рушійних чинників громадянського суспільства і гарантом професійної етики. Надзвичайно важливо розвивати волонтерський рух, будувати свій український корпус волонтерів, на зразок американського корпусу миру.

Література

1. *Жадан І. В.* Психолого-педагогічні проблеми політичної освіти молоді // Наукові записки НаУКМА. – Т. 18. – Політичні науки. – К.: Тандем, 2000. – С 91-95.
2. *Кремень В.Г., Горлача М.І.* Політологія. Підручник / За загальною редакцією. – Харків: Друкарський центр «Єднорог», 2001. – 640 с.
3. *Бєбик В. М.* Політологія для політика і громадянина: [Монографія]. – К.: МАУП, 2003. – 424 с.
4. *Ищенко М. П.* Політологія. – Черкаси: Видавництво ЧНУ, 2004. – 387с.
5. *Гасць В.* Державність України. На шляху до громадянського суспільства // Віче. — 1995. — № 5. — С. 16.
6. *Кін Джон.* Громадянське суспільство: старі образи, нове бачення / пер. з англ. О. Грищенко; Літ. ред. О. Грищенко. – К.: К.І.С., 2000. – 192 с.

30. Feral children as scientific problem

Anna Ivantsiva, Vsevolod Chekanov

National University of Food Technologies

Introduction. Nowadays feral childhood is extremely rare and children grow up in harsh environment very seldom. Feral children are wild or untamed children who grow up without typical adult socialization influences: were isolated from human contact from a very young age and had little or no experience of human care, of human loving or social behavior or of human language. Feral children are confined by humans (often parents), brought up by animals, or live in the wild in isolation.

Materials and methods. In this work basic historical and sociological methods were used. Also one of the earliest documented sociological studies of an isolated feral child, reported on by Kingsley Davis in 1940, was taken as the basis.

Results. The cases of feral child are rare because most human newborns do not survive without care of some older individual. To make feral out of normal baby is perhaps the cruelest version of child abuse because the crucial primary socialization does not take place. This means that pubescent feral children lack a sense of self-concept; a pattern of multiple attachments and significant other things: lack of awareness of themselves, of others, of groups, and society, and finally no socialization and acculturation. For better understanding how the level of socialization affect the attempts of recovery of feral children and their return to society, series of experiments by psychologists Harry and Margaret Harlow have been made in 1962. The Harlows studied rhesus monkeys that had been removed from their mothers at birth; some were raised in complete isolation, while others were given fake “mothers” made of cloth and wire to cuddle. Combined with the tragic examples of feral children, their experiments demonstrated the critical importance of socialization and social interaction for human society.

Feral children are often products of abusive homes and neglectful parents. In some cases, feral children run away and befriend animals for survival, sometimes even acquiring traits of their adoptive animal families. While it never was scientifically confirmed whether humans can be nurtured or raised by animals, humans can develop strong bonds and symbiotic relationships with them. Some articles give the information that most humans can't co-exist with wolves and other carnivorous animals.

Conclusion. The cases of feral children show that extreme isolation - or, to put it another way, lack of socialization - deprive children of the obvious and not-so-obvious qualities that make them human and in other respects retards their social, cognitive, and emotional development. But while the situation may seem grim for these children, some of them are able to function (in a limited capacity) in society. In spite of their animal-like behavior and stunted development, feral children can teach us a lot about what it means to be human.

31. Social exclusion and marginals in society

Yelyzaveta Yevtushenko, Vsevolod Chekanov

National University of Food Technologies

Introduction: Social exclusion takes place in every society. It is social disadvantage and relegation to the fringe of society. It is a term used widely in Europe, and was first used in France.

Materials and methods: This topic was researched by different sociologists, thusly the common methods of humanities and special methods of sociology are in use to cover the problem.

Result: Social exclusion is the process in which individuals or entire communities of people are systematically blocked from various rights, opportunities and resources normally available to members of a different groups, which are fundamental to social integration within that particular group. Such exclusionary forms of discrimination may also apply to people with a disability, representatives of minorities, members of the LGBT community, drug users, aged or young people. There are some kinds of social exclusion:

community exclusion - many communities experience social exclusion, such as racial (e.g., black) and economic communities; professional exclusion - some intellectuals and thinkers are marginalised because of their dissenting, radical or controversial views on a range of topics, including HIV/AIDS, climate change, evolution, alternative medicine, green energy, or third world politics.

Social exclusion exists owing to the number of contributors. Major contributors are race, income, employment status, social class, geographic location, personal habits and appearance, education, religion and political affiliation. Globalization, immigration, social welfare and policy are broader social structures also have potency to contribute negatively to one's access to resources and services, resulting in the social exclusion of individuals and groups. Similarly, increasing use of information technologies and company outsourcing contributes to job insecurity and widens the gap between the rich and the poor. In some circumstances, transport may be a factor in social exclusion - for instance, if lack of access to public transport or a vehicle prevents a person from getting to a job, training course, job centre or doctor's surgery, entertainment venues.

Individuals and communities can be socially excluded on the basis of their religious beliefs. Significant historical examples include the Spanish inquisition, Jewish ghettos, Christians in Muslim states, and Islamophobia in the United States after the September, 11 attacks.

Conclusion: Appurtenance to a certain social class influences the behavior, and way of thinking more than other aspects of social life defines the life chances. Marginals are, first of all, those, who went out of the normal life due to personal problems, dismissed the norms of society and live in personally conditioned world. But we should not forget about them as they need somebody's help.

32. Проблема працевлаштування сучасної молоді

Наталія Колошко, Олександр Казаков

Національний університет харчових технологій

Вступ. Початок XXI століття ознаменований різким загостренням соціальних проблем молоді у різних країнах світу. У більшості з них молодь приблизно вдвічі частіше, ніж представники старших вікових категорій, опиняється в маргінальному становищі при виборі місця праці, непропорційно великою є її частка в когорті безробітних, найнижчими показниками характеризується рівень її доходів й стартові можливості отримання освіти та самоствердження.

Матеріали і методи. В процесі дослідження використано загально наукові методи дослідження: синтезу, аналізу, узагальнення, статистичних спостережень.

Результати. Головною проблемою сучасної молоді є працевлаштування та забезпечення житлом. В молодіжному середовищі панує найвищий рівень безробіття, найчастіше вимушений. Проблеми, з якими стикається молодь під час пошуку роботи є вимагання стажу роботи та потреба мати необхідні «зв'язки». Менш значущими є такі труднощі, як те, що роботодавці не бажають брати на роботу молодь або вимагають від неї дуже багато знань і умінь.

Протягом тривалого часу молоді відводилось другорядне місце у сфері праці, що, як наслідок, посилювало її матеріальну та психологічну залежність від старших поколінь. Нині близько 90% молодих людей живуть на частковому або повному утриманні батьків та рідних. Основна частина молодого покоління при переході до ринкова орієнтованої економіки розраховує на суспільну допомогу і захист, а не на власні сили. Молодь вимушена вдаватися до додаткового підробітку, який, по-перше, збагачує не державу, а приватні структури, по-друге, супроводжується надмірним використанням фізичних і розумових здібностей молодих людей на шкоду їх загальному і духовному розвитку, що часто становить загрозу для стану їх здоров'я; по-третє, сприяє декваліфікації молоді та втраті можливостей набуття фахової освіти або підвищенню кваліфікації.

Стан трудового використання молоді не відповідає існуючим можливостям. Молодь у своїй більшості мотивована до праці. Необхідно сприяти зайнятості молоді шляхом збільшення престижних, механізованих робочих місць у галузях сільського господарства і соціальної інфраструктури, створення соціально-економічних і правових умов захисту молоді від безробіття.

Найвищий рівень безробіття (за методологією МОП) у I півріччі 2014 р. спостерігався серед молоді віком 15-24 роки, що відповідно складає 17% до кількості економічно активного населення молоді віком 15-24 роки. Кількість безробітного населення України у віці 15-70 років у I півріччі 2014 р., порівняно із I півріччям 2013 р. скоротилась на 0,6 %. Однак таке скорочення відбувається не за рахунок безробітної молоді. Так, кількість молоді у віці 15-29 років, яка бажає працювати але на може з незалежних від неї причин, зросла на 0,1%. На 3,4% зросла кількість безробітних жінок віком від 15 до 24 років, а кількість безробітних у містах, цієї ж вікової групи, збільшилась на 0,4% .

Основними причинами незайнятості безробітних віком 15-70 років (за методологією МОП) у I півріччі 2014 р. було вивільнення з причин економічного характеру (43,0%), звільнення за власним бажанням (27,4%), не працевлаштування після закінчення загальноосвітніх та вищих навчальних закладів (13,7%) .

Згідно зі статистичними даними станом на 2009 р. в Україні функціонують приблизно 920 вищих навчальних закладів: 350 університетів і академій та 570 технікумів і коледжів. У 2013 р. було зареєстровано 931642 випускники, з яких тільки 19,5 % отримали направлення на роботу з допомогою навчальних закладів.

У 2013-2014 навчальному році проводилось дослідження студентів на предмет вивчення їх мотиваційних очікувань щодо майбутньої зайнятості. Так, студенти, які займаються за бюджетні кошти, не відчують себе більш захищеними у майбутньому працевлаштуванні. Переважна більшість студентів (78%) занепокоєна з приводу майбутнього працевлаштування, 2% про це ще не замислювались, а 20% студентів не переймаються своїм працевлаштуванням, проте 8% із них не впевнені, що отримають бажану роботу. Остання категорія студентів належить до тих, хто поступиться своїми вимогами щодо майбутньої роботи.

На жаль, існуючі економічні і соціальні програми практично не враховують специфічну соціальну позицію молодого покоління в процесі суспільного розвитку. У зв'язку з цим необхідно підсилити увагу до соціальних проблем молоді, визначенню засобів, форм, методів і критеріїв роботи з молодим поколінням. Соціальна незахищеність, нестача уваги суспільства визначає цю соціальну групу як дестабілізуючу суспільну силу, а в це ж час на молоді лежить відповідальність за майбутнє країни.

Але на рубежі ХХ-ХХІ ст. ефективній молодіжній політиці стали на заваді: дефіцит соціально-економічних ресурсів, які б могли бути використані для вирішення молодіжних проблем; зниження життєвого рівня молоді, що спричиняє песимізм, соціальну апатію; невідповідність рівня професійної підготовки молоді реальним потребам суспільства; слабка консолідованість молодіжного руху.

Висновок. Таким чином, сучасний стан та аналіз існуючих проблем молоді України показує, наскільки вони значні та багатопланові. Для того, щоб змінити ситуацію на краще, необхідно мати системний план дії, спрямований на розв'язання найбільш важливих молодіжних проблем, які сьогодні турбують сучасного українця.

Література

1. *Дворецька А. В.* Проблеми працевлаштування молоді / А. В. Дворецька // Територіальна державна інспекція з питань праці в Чернігівській області. – К., 2013.
2. *Статистична інформація* [Електронний ресурс] / Держ. ком. статистики України. – Офіц. веб-сайт - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. *Турчак В. В.* Працевлаштування молоді в Україні : проблеми та шляхи їх вирішення / В. В. Турчак, Т. А. Ващенко // Економічні науки / управління трудовими ресурсами. – К. : КНТЕУ, 2012. – С. 44-54.

33. Проблеми вживання фаст-фуду в сучасному світі

Сиволобова Яна, Віктор Поденко

Національний університет харчових технологій

Термін фаст-фуд західного походження, а якщо бути точним, то цей термін прийшов до нас з Америки – «fast food», що в перекладі швидка їжа. Індустрія фаст-фуду виникла в Америці в 1920-і роки. Саме у цьому році у Канзасі було відкрито перший ресторан швидкого харчування «White Castle». Проте через деякий час, у

кінці 1940-х років, головним конкурентом для White Castle на американському ринку фаст-фуду стала компанія Макдональдс.[4] А в 1951 році «фаст-фуд» вперше був введений в словнику Merriam-Webster.[1]

Хоча фаст-фуд прийнято вважати сучасним винаходом, але насправді їжа такого роду була відома вже в Стародавньому Римі.[5]

Однак фаст-фуд став символом не тільки американського способу життя; він маркує собою особливий цивілізаційний стандарт життя, приналежність до якого імпонує більшості людей. Гамбургер і кока-кола - справжні символи глобалізації у сфері харчування. [7, 261] Фаст-фуд закріпився в нашому побуті вже давно, як їжа швидкого приготування та як шкідлива і нездорова для вживання, але в той же час, заклади продають фаст-фуд, користуються успіхом, і з кожним днем їх стає все більше. Проте це не дивує, адже заклади швидкого приготування зручні тим, що в них можна швидко перекусити не витрачаючи час на приготування їжі і при цьому за порівняно невелику плату. Фаст-фуд став популярний серед людей різного віку: як серед дорослих, так і серед дітей.

Фаст - фуд став на сьогоднішній день невід'ємною частиною в сучасному світі. Не знайшлося б такої людини, яка б не харчувалася в закладі швидкого харчування, хоча б один раз. Деякі люди навіть не можуть уявити своє життя без гамбургера, картоплі-фрі та хот-дога. Слід зазначити, що фаст-фуд – це не лише їжа з кафе швидкого харчування, але це і чіпси, сухарики, горішки, поп-корн – так звані «снеки», тобто легка закуска.

На сьогодні накопичений величезний науковий і статистичний матеріал з різних питань, що стосується фаст-фуду. Деякі експерти впевнені, що їжа швидкого приготування не шкідлива, вона може бути збалансованою по жирах, білках і вуглеводах, може містити харчові волокна та інші корисні речовини.[2] Це підтверджує експеримент, який провела жителька Північної Кароліни Міраб Морган. Вона стала харчуватися тільки в «Мак Дональдс», причому робила це не один місяць, а цілих три. В результаті експерименту жінка схудла на 15 кілограм. Секрет у тому, що вона стежила за тим, щоб споживати в їжу не більше 1400 калорій в день. [6]

Проте багато вчених та дієтологів доводять шкідливість швидкої їжі. Проводиться численна кількість експериментів, що доказують про шкідливий вплив фаст-фуду на організм. Одне таке дослідження провів Володимир Панченко. Він з вченими НДІ біології Харківського національного університету ім. Каразіна проводили експеримент на щурах. Було проведено декілька серій експериментів, одна з яких зводилася до того, що тварини отримували 100 % фаст-фуд: тварини першої групи одержували чіпси і сухарики, другу групу годували гамбургерами і картоплею фрі. Після закінчення дослідів з'ясувалося, що імунологічні показники в щурів обох груп, яких годували лише фаст-фудом, змінилися (спостерігається загальне пригнічення функцій організму). Висновком досліджень було те, що якщо тварини споживають фаст-фуд достатньо довго (2 місяці), в їх організмі відбуваються необоротні зміни. [3] Проте, незважаючи на застереження фахівців, відвідувачів у таких закладах швидкого харчування не стає менше. Найбільше в фаст-фуді харчуються така вікова категорія, як студенти. Причини такого харчування – брак часу та грошей.

Студенти Національного університету харчових технологій як ніхто повинні знати, що вживання фаст-фуду в великій кількості є шкідливим. Але, незважаючи на це, кожної перерви можна побачити біля кіосків довжелезну чергу з студентів. Якщо в першу половину дня біля таких закладів невелика кількість студентів, то студенти які навчаються у другу зміну масово харчуються в закладах швидкого харчування, які

розташовані навколо університету. Це пов'язане з тим, що їдальні університету закривається о 15 годині. Тому студенти не отримують повноцінне і раціональне харчування. А це з часом руйнує здоров'я студентів, тієї молоді, що є майбутнє нашої країни.

Література

1. *Academic.Ru.*, [Електронний ресурс]: Інтернет портал. – словари и энциклопедии на Академии. – Режим доступу: <http://academic.ru/dic.nsf/ruwiki/1161723/>. – Назва з екрану.
2. *D-slim.ru.*, [Електронний ресурс]: Інтернет портал. – Доктор слим - *стаття дієтолога та доктора медичних наук М.М. Гінзбурга «Фаст-фуд - за і проти»*. – Режим доступу: http://d-slim.ru/st_fastfood.html /.– Назва з екрану.
3. *Pvg.in.ua.*, [Електронний ресурс]: Інтернет портал. – Сайт Володимира Панченка - стаття кандидата історичних наук, директора департаменту Міністерства Економіки України В.Г.Панченка «Проект вивчення негативних наслідків регулярного вживання фаст-фуду для організму людини. Випробування фаст-фудом» /.– Режим доступу: <http://pvg.in.ua/health-content/97.html/>.– Назва з екрану.
4. *Wikipedia.org.*, [Електронний ресурс]: Інтернет портал. – Вікіпедія-вільна енциклопедія – фаст-фуд. Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Фаст-фуд/>.– Назва з екрану.
5. *Samlib.Ru.*, [Електронний ресурс]: Інтернет портал. – Журнал «Самиздат» стаття Гильмуллиной Лады Мансуровной другие //«Фаст-фуд для древних римлян» в електронном журнале «Самиздат». Режим доступу: http://samlib.ru/g/gilxmullina_1_m/fastfood.shtml/. – Назва з екрану.
6. *Medportal.ru.*, [Електронний ресурс]: Інтернет портал. – МЕДПОРТАЛ-стаття Михайла Алексеевского «Фаст-фуд: от А до Я» в журнале «Будь здорова». Режим доступу: <http://medportal.ru/enc/nutrition /supplements/7/>. – Назва з екрану.
7. *Сохань И.В.* Стаття «Фаст-фуд как актуальная гастрономическая практика потребления» в журнале социологии и социальной антропологии 2011. Том XIV № 5 (58) Санкт-Петербург 2011.–432 с.

34. Формування соціально-психологічного клімату трудового колективу харчового підприємства

Дарія Литвин, Віктор Поденко

Національний університет харчових технологій

Для трудового колективу харчового підприємства характерна єдність цілей, високий рівень спілкування. Важливим для колективу є рівень його інтегрованості, згуртованості представників колективу, задоволення їхніх потреб та інтересів у трудовій діяльності, фізичному, психічному і моральному розвитку.

Соціально-психологічний клімат у колективі – стан міжособистісних стосунків, що виявляється в сукупності психологічних умов, які сприяють або перешкоджають продуктивній діяльності колективу. У трудовому колективі взаємодіють індивіди зі своїми особистісними якостями, інтересами, з різним статусом, що обумовлює їхню поведінку і вплив на інших осіб. Кожен з них намагається зайняти активну позицію, відстояти свої права, реалізувати можливості, утвердити амбіції. Ця складна мозаїка інтересів, прагнень, дій утворює соціально-психологічний клімат у колективі. Також на психологічний клімат у трудовому колективі впливають зміст праці та ступінь

задоволеності людей нею, умови праці й побуту та задоволеність ними, міжособистісні стосунки, стиль керівництва, особистість керівника [1, 160].

За змістом і спрямуванням соціально-психологічний клімат у колективі може відповідати одному з таких типів:

Сприятливий тип. Його характеризують: довіра, доброзичливість, чуйність, висока взаємимогливість і ділова критика; вільне висловлювання власної думки під час обговорення питань, що стосуються колективу; відсутність тиску керівника на підлеглих і визнання за ними права приймати важливі для колективу рішення; наявність умов для активної професійної і творчої діяльності, самореалізації, самоствердження, саморозвитку кожного працівника; задоволення роботою (змістом, оплатою, організацією праці) та належністю саме до цього колективу; взаємодопомога представників колективу в критичних ситуаціях; прийняття індивідами на себе відповідальності за справи у колективі; уболівання за честь колективу, сприяння його розвитку.

Несприятливий тип. У колективах із таким кліматом домінують байдуже ставлення людей одне до одного і до спільних справ. Кожен працівник існує ніби ізольовано, у своєму світі, що є причиною невисоких результатів роботи, незадовільної дисципліни, напруженості в особистих стосунках, конфліктності, бажання змінити місце роботи тощо.

Нейтральний тип. Клімат характеризується збалансованістю суб'єктивних та об'єктивних ознак, однак він нестійкий і будь-коли може зазнати змін [2, 188].

Показниками здорового мікроклімату в педагогічному колективі є:

1. *Згуртованість та організованість.* Успіх діяльності кожного підприємства харчової промисловості забезпечує цілеспрямований колектив однодумців, у якому цінують індивідуальність, творчі здібності, характер, інтереси й уподобання кожного. Згуртувати такий трудовий колектив означає забезпечити простір для максимальної реалізації творчого начала кожного, не руйнуючи методичної концепції харчового підприємства.

2. *Єдність офіційної і неофіційної сфер спілкування.* Чим вища вона, тим ефективніше атмосфера в колективі впливає на досягнення поставлених цілей. Єдність офіційного й неофіційного спілкування не абсолютна. Професійна діяльність харчовика охоплює такі формальні елементи – дотримання правил, норм, інструкцій, застосування усталених прийомів. Неформальна діяльність включає пошук нового, творчість, індивідуальність, імпровізація. Часто вони настільки пов'язані, що органічно переходять один в одне.

3. *Мажорний життєстверджуючий настрій у колективі.* Він залежить від оптимістичного самопочуття, злагоди, успішної роботи, а також від зовнішніх умов (пригнічений чи життєрадісний колега, доброзичливе чи недружелюбне слово тощо).

4. *Атмосфера колективної турботи у трудовому колективі, взаємоповаги й підтримки, узгодженої взаємодії.* Товариські ділові взаємовідносини залежать від оптимального співвідношення особистих і колективних інтересів. Спільна професійна діяльність формує єдність професійних інтересів, які неминуче мають певні відмінності. Тому зближення інтересів працівників є важливим чинником формування здорової соціально-психологічної атмосфери у колективі [3, 234].

Соціально-психологічний клімат відображає рівень комфортності існування особистості в спільній діяльності, у груповій взаємодії. Соціально-психологічний клімат впливає не тільки на ефективність діяльності, поведінку, а й взагалі на психічне здоров'я людини [4, 208].

Метою доповіді є порушення одного з головних аспектів формування соціально-психологічного клімату, адже саме вивчення і вдосконалення соціально-психологічного клімату на сучасному етапі стають невід'ємною складовою частиною управління персоналом організації і реалізуються в повсякденній роботі керівника. Соціально-психологічна атмосфера у трудовому колективі позитивно або негативно впливає на особистість. У такому колективі, де співробітництво, підтримка й повага є нормою взаємин, працівник відчуває спорідненість із ним, радість від спільної праці. Якщо в колективі панують байдужість, формалізм, примус, він відчуває пригніченість, відчуженість. Психологічний клімат формується і підтримується в колективі кожним його представником. Крім того, естетика взаємовідносин в колективі у великій мірі залежить від особистості керівника, його стилю роботи, доброзичливості, тактовності.

Ми як майбутні фахівці маємо бути не тільки спеціалістами навчального напрямку, а і бути грамотними керівниками/управлінцями на сучасному ринку праці. Тому успіх діяльності кожного підприємства харчової промисловості забезпечує цілеспрямований колектив односторонців, в якому цінують індивідуальність, творчі здібності, характер, інтереси й уподобання кожної особистості.

Література

1. *Войтко В. І.* Психологічний словник за ред. В.І. Войтка. Київ «Вища школа», 1982. - 214 с.
2. *Карамушка Л.М.* Психологія управління: Навчальний посібник/ Карамушка Л.М. – К.: Міленіум, 2003. – 344 с.
3. *Зборовський Г.Е.* Соціологія управління: Учебное пособие / Г.Е. Зборовський, Н.Б. Костика. – М.: Гардарики, 2004. – 272 с.
4. *Бабосов Е.М.* Соціологія управління / Бабосов Е.М. – М.: Тетрасистемс, 2002. – 288 с.

35. Концепції світових релігій в соціології

Роман Прозор, Віктор Поденко

Національний університет харчових технологій

Серед популярних філософсько-соціологічних концепцій релігії відокремлюється теорія засновника соціології релігії, німецького філософа і соціолога Макса Вебера. Він характеризує релігію як спосіб надання сенсу соціальному діянню: як явище культури вона задає і підтримує відповідні сенси, вносячи «раціональність» у пояснення світу і в повсякденну етику. Продукуючи певну картину світу, релігія концентрує сенси, на її основі переживання світу переходить у світоусвідомлення, в якому предметам і явищам надається певний сенс. Світ стає полем діяння демонів, душ, богів, надприродних сил. Неоднорідні елементи дійсності переплітаються у систематизований космос. Формується загальна мета, в основу якої покладається морально-релігійна ідея спасіння, віддачі за біди, негаразди, нещастя, які терпить людина в житті.

Усі чинники походження релігії (соціальні, гносеологічні, онтологічні, психологічні) взаємодіяли та взаємопосилювали один одного, набуваючи особливої ваги за різних обставин [1, с. 37-39].

Засновником концепції вважається М. Вебер (1864—1920рр.). Теоретичними передумовами вивчення релігії були його положення про "Ідеальні типи соціальної

дії". Вебер заперечував об'єктивні чинники розвитку суспільства і відносно релігії стверджував, що вона має власні, релігійні джерела. А тому соціологія релігії повинна обмежуватися лише вивченням мотивації релігійних уявлень, котрі історично сприяли контролю над поведінкою та триманням індивідів у покорі. Згідно з цими положеннями, Вебер, на основі залучення значного історичного матеріалу, вмотивовує думку про вирішальну роль протестантської етики у формуванні і розвитку капіталізму.

На думку іншого визначного прихильника цієї концепції — Е. Дюркгейма (1858—1917 рр.), розуміння людської природи принципово неможливе без вивчення суспільства, у якому діє людина. Інтегруючою основою суспільства він визначає суспільну свідомість — загальні вірування, почуття, цінності, норми. За Дюркгеймом, послаблення згаданих вірувань і почуттів призводить до послаблення соціальних зв'язків між людьми і у перспективі загрожує дезінтеграцією суспільства, його розпадом.

У даній концепції в релігійних уявленнях та ритуалах персоніфікуються і символізуються всі соціальні явища. Для Дюркгейма релігійної віри, як головної ознаки релігії, не існує. Він фактично ототожнює форми релігійної і нерелігійної свідомості, а з іншого боку, релігійна свідомість ототожнюється з суспільною свідомістю взагалі. Дюркгейм доходить висновку, що існування релігії має вічний статус, вона є необхідним елементом в кожному суспільстві [2, с. 53-54].

Праці Дюркгейма і Вебера були визначальними в галузі соціології релігії. Надалі вона розвивалася за траєкторією, наміченою ними. Ця траєкторія базувалася на таких засадах:

— релігія є чинником стабільності суспільства, що забезпечується завдяки комунікативній функції (Дюркгейм);

— релігія є чинником соціальних змін, у чому виявляється її змістовно утворююча функція (Вебер);

— релігія як чинник конфліктів у суспільстві (Маркс), що відкриває простір для реалізації ілюзорно-компенсаторної, ідеологічної, світоглядної функції.

Тому значну актуальність набувають положення релігієзнавства — системи наукових знань (філософських, соціологічних, психологічних, історичних) про релігію, її походження, будову і функції. Деїдеологізоване релігієзнавство приділяє значну увагу вивченню соціальної природи релігії, її місця в суспільстві. В такий спосіб воно виступає як раціоналістичний науковий тип знання про релігію, позбавлений рис як ідеологізованих, так і містифікованих теорій [3, с. 49-51].

Соціологія релігії є галуззю соціології та однією з релігієзнавчих наук. Як наукова дисципліна, вона функціонує в контексті соціологічного знання й інших наук про релігію. Перебуваючи на межі соціології і теології, вона враховує суспільну значущість і різноманітність релігійної проблематики, в тому числі й те, чи може бути релігія предметом наукового вивчення, чи не є соціологічний аналіз її втручанням у заборонену для нього сферу.

Література

1. *Лубський В.* Релігієзнавство: Підручник для студ. вуз./ Володимир Лубський, Василь Теремко, Марія Лубська, – К.: Академвидав, 2003. - 431 с.
2. *Черній А.* Релігієзнавство: Посібник / Анатолій Черній, – К.: Академвидав, 2003. – 351 с.
3. *Яроцький П.* Релігієзнавство: Навчальний посібник для студентів вузів / Петро Яроцький,; КУТЕП. – К.: Кондор, 2004. – 305 ст.

36. Природа і прояви неофашизму в країнах Європи

Максим Аравін, Вадим Жук

Національний університет харчових технологій

Вступ. Неофашизм це поняття, об'єднуюче сучасні радикально-націоналістичні рухи, які в політичному і ідеологічному відношеннях є наступниками фашистських організацій, знищених після Другої світової війни 1939-1945 рр. Проблеми історії і соціальної функції фашизму і неофашизму привертають увагу учених різних країн. Вони по своєму соціальному і політичному складу є не тільки суб'єктом суспільного розвитку, але й об'єктом ідеологічної боротьби. Все це вимагає по-новому підійти до історії і сьогодення фашизму, який свого часу зумів на певному етапі об'єднати під своїми знаменами значні верстви населення Італії, Німеччини та ще ряду країн Європи і стати реальною військово-політичною силою.

Результати. Прагнучи відгородитися в ситуації несприятливого для фашизму співвідношення сил від себе фашистських рухів минулого, які себе скомпрометували, неофашисти тим не менше виявляють на практиці свій глибокий ідейно-політичний зв'язок з формами фашизму, що склалися між двома світовими війнами. Найважливішими характерними рисами всіх неофашистських течій і організацій є: войовничий антикомунізм, крайній націоналізм, расова нетерпимість, прихильність до вживання жорстких заходів проти мігрантів з країн третього світу, критика з ультраправих позицій урядів країн, що діють в межах парламентської системи, використання насильницьких, терористичних методів політичної боротьби.

Використовуючи модифіковані методи соціальної і націоналістичної демагогії, неофашисти намагаються охопити своїм впливом ту частину населення, яка вибита із звичних соціальних, економічних та політичних умов розвитку суспільства і країни. Міра впливу неофашистського руху і неофашистської ідеології залежить від позиціонування політичних сил у правлячому таборі, гостроти соціально-політичної кризи в тій чи іншій країні, ефективності і цілеспрямованості неофашистам політичних сил, що протистоять їм.

Найбільш масовою неофашистською організацією в європейських країнах є партія, що діє в Італії – Італійський соціальний рух-Національні праві сили. Крім того, в Італії існують ще більше десятка дрібних неофашистських, у тому числі воєнізованих, груп, які підтримують зв'язки з цією партією. Створена у Федеративній Республіці Німеччини у 1960-х роках неофашистська Націонал-демократична партія користується певним впливом у деяких регіонах країни. Специфічний різновид неофашистів складають організації «ультра» в Америці (Товариство Джона Берча та ін.) Також неофашистами створені міжнародні об'єднання типу Європейського соціального руху, Європейської національної партії, Світового союзу націонал-соціалістів тощо.

Висновки. Неофашистські організації і групи користуються обмеженим впливом. Проте вони представляють серйозну небезпеку. У стані соціальних, економічних і політичних потрясінь вони можуть стати важливою складовою частиною об'єднання реакційних сил. Тому єдність прибічників демократії і прогресу є необхідною умовою успішної боротьби проти неофашизму.

Література

1. *История фашизма в Западной Европе* / Под ред. Г. С. Филатова. – М.: Наука, 2002.

2. Карвала Д. Неофашисты в Европе: кто они и как им противостоят? (перевод с испанского). – <http://andp2027.livejournal.com/21807.html>

3. Умланд А. Современные концепции фашизма в России и на Западе // Неприкосновенный запас. – 2003. – № 5 (31).

4. Умланд А. Фашизм и неофашизм в сравнении: западные публикации 2004-2006 гг. // Форум новейшей восточноевропейской истории и культуры. – 2007. – Т. 4. – № 1.

37. Класифікація стилів керівництва за моделлю «управлінської сітки» («Managerial Grid»)

Роберта Блейка та Джейн Моутон

Ірина Ванжа, Вадим Жук

Національний університет харчових технологій

Вступ. Здійснюючи дослідження економіки, можна дійти висновку, що основу зростання економіки та підвищення її конкурентоспроможності становить власне мікрорівень, тобто сукупність підприємств, установ та організацій, які забезпечують задоволення постійно зростаючих потреб населення та країни загалом. Процес управління підприємством, зокрема його персоналу, становить чи не найважливіший його елемент. Адже саме від ефективності та раціональності управлінської діяльності залежать успіхи підприємства, міра розкриття його економічного потенціалу. Проблема вдосконалення механізму управління персоналом не є новою. Її актуальність не зменшується, а навпаки – стрімко набирає обороти. Цим питанням займалось дуже багато дослідників, зокрема О. М. Криворучко, Л. С. Ринейська, О. О. Єкімова, Ю. С. Кулик, Т. С. Морщенок.

Результати. Кожен керівник у процесі управлінської діяльності виконує свої обов'язки у властивому тільки йому стилі. Стиль керівництва виражається в тому, якими прийомами керівник спонукає колектив до ініціативного і творчого підходу до виконання покладених на нього обов'язків, як контролює результати діяльності підлеглих. Прийнятий стиль керівництва може служити характеристикою якості роботи керівника, його здатності забезпечувати ефективну управлінську діяльність, створювати в колективі особливу атмосферу та сприяти розвитку позитивних взаємин і поведінки. Ступінь, до якої керівник делегує свої повноваження, типи влади, які він використовує, і його турбота перш за все про людські відносини або про виконання завдання – все це відображає стиль керівництва даного управління.

Стиль керівництва – типовий вид поведінки керівника у відношеннях з підлеглими в процесі досягнення поставленої мети. Стиль керівництва являє собою індивідуально-типові характеристики стійкої системи методів, способів, прийомів впливу керівника на колектив з метою виконання організаційних завдань та управлінських функцій.

Працюючи у промисловості, американські спеціалісти в теорії менеджменту Р. Блейк і Дж. Моутон ще у 1964 р. розробили так звану «менеджерську сітку» («Managerial Grid»). Сітка являє собою матрицю, утворену перетинами двох змінних або вимірювань лідерської поведінки: на горизонтальній осі – турбота про виробництво, а на вертикальній – турбота про підлеглих. Автори описали п'ять найбільш характерних позицій управління персоналом:

1.1 – страх перед бідністю (примітивне управління). Ця позиція характеризує тип

байдужого до підлеглих і процесу виробництва керівника, Такий спосіб керівництва допомагає уникнути конфліктів та створює сприятливі умови для роботи самого керівника. Зазвичай, керівник не є лідером, а просто обіймає відповідну посаду. Така позиція є нестабільною, тому найменші труднощі змушують переглядати стиль управління чи вимагають заміни самого керівника.

1.9 – будинок відпочинку (соціальне управління). Ця позиція характеризує керівників, що приділяють особливу увагу потребам своїх підлеглих. За цією концепцією запорукою успіху є підтримка атмосфери довіри і взаєморозуміння в колективі. Такий керівник, як правило, користується прихильністю підлеглих. Недолік цього методу управління полягає в тому, що зайва довірливість до підлеглих часто призводить до прийняття незважених рішень, за рахунок чого страждає виробництво.

9.1 – авторитет підпорядкування (авторитарне управління). Ця позиція характерна для керівників, які за основу управління приймають турботу про виробництво і практично не зважають на соціальний добробут працівників. Вони вважають, що надмірне піклування про соціальні статки працівників веде до посередніх результатів, тому не допускають підлеглих до участі у прийнятті управлінських рішень. Позитивними рисами такої концепції є високий рівень відповідальності, працездатності, організаторський талант, інтелект керівників.

5.5 – організація (виробничо-соціальне управління). Керівник досягає прийнятної якості виконання виробничих завдань, знаходячи баланс ефективності і сприятливого для виробництва настрою працівників. Такий керівник вміло сполучає турботу про людей з турботою про виробництво, вважає компромісними у всіх випадках кращі для підприємства рішення, які повинні прийматися керівником, але обов'язково обговорюватися з підлеглими. Позитивними рисами такої концепції є сталість, зацікавленість в успіху діяльності, нестандартність мислення, прогресивні погляди.

9.9 – команда (командне управління). Така концепція характеризує тип керівника, що однаково дбайливо відноситься як до людей, так і до очолюваного ним виробництва. На відміну від попередньої концепції, керівник прагне докласти максимум зусиль як у сфері соціальної політики, так і в самому виробництві. Причому найкращим способом зростання продуктивності праці і підвищення якості виготовлюваної продукції він вважає активне залучення підлеглих у процес прийняття рішень.

Висновки. Модель Блейка-Моугон здобула популярність у менеджерів. Її використовують для вдосконалення стилю керівництва через участь у програмах навчання і підготовки. Розглянуті концепції є свідченням того, що ефективними лідерами стають, а не народжуються. Лідерська поведінка може бути розвинута і поліпшена через навчання і спеціальну підготовку. Усвідомлення цього допомогло розробити програми підготовки менеджерів, які розвивають певні лідерські навички та вміння.

Література:

1. http://pidruchniki.com/16850303/menedzhment/klasifikatsiya_stiliv_kerivnitstva_rolleyka_dmuton
2. http://pidruchniki.com/10810806/ekonomika/upravlinska_shema_bleyka_moutona
3. <http://library.if.ua/book/36/2443.html>
4. http://lubbook.net/book_308_glava_97_13.3.2.Stil_ker%D1%96vni%D1%81tva.html
5. http://free.megacampus.ru/xbookM0012/index.html?go=part-054*page.htm
6. <https://prezi.com/b15imyhxmjvx/19182004-19301987/>

38. Основні чинники регіонального поділу України у геополітичних уподобаннях населення

Людмила Гриц, Вадим Жук

Національний університет харчових технологій

Вступ. Актуальність вибраної теми зумовлена тим, що сучасна політична ситуація в Україні є надзвичайно складною. Цей стан держави зумовлений регіональним поділом її території. Населення східної та західної частин України не знаходить компромісного рішення щодо подальшого розвитку країни, розділяючись на прихильників асоціації з Європейським союзом та прибічників вступу України в Митний союз, де провідну роль відіграє Російська федерація.

Результати. Раніше Україна була колонією двох імперій. Її західна частина, як і деякі країни Центральної та Східної Європи, свого часу входила до Австро-Угорської імперії, а східна частина – до Російської імперії. На відміну від Росії, Австро-Угорщина в Україні володарювала не тривалий час, до того ж вона проводила досить ліберальну політику щодо національної культури народів, над якими панувала. За таких умов процес самоусвідомлення нації відбувався досить швидко і безкровно. В результаті народи, котрі населяли Центральну та Східну Європу, перетворилися на самодостатні нації. Населення Західної України, перебуваючи в таких історичних умовах, теж прийшло до самоусвідомлення себе як української нації.

Східна ж частина України, яка входила до складу Російської імперії, опинилася в суттєво відмінних від західної частини умовах, які визначалися особливостями розвитку російського суспільства та російської державності. Примат великодержавності над національною самоідентичністю став головною особливістю формування російської нації. Російська імперія розвалилася саме під впливом русифікації її зовнішньої та внутрішньої політики й посилення великоросійського шовінізму. Така послідовність її розвитку створила вкрай несприятливе підґрунтя для формування української нації, будівництва суверенної держави й реалізації зовнішньої політики незалежної України.

У кількісному відношенні переважна більшість населення України мешкає у тій її частині, де домінує чинник російського колоніального минулого. Через це її уподобання, погляди, світогляд в значній мірі зорієнтовані на Росію, на бачення себе в ореолі російської спільноти, на підтримку російської зовнішньої політики у світі загалом і щодо України зокрема. Мова є могутнім чинником консолідації нації, одним з головних атрибутів держави, ознакою її суверенітету. В Україні мовна проблема зводиться до надання російській мові, поряд з українською, статусу державної, що в політичному сенсі означатиме «розмивання» одного з основних атрибутів української державності. Це також є важливим фактором регіонального поділу України, оскільки мешканці західних регіонів розмовляють переважно українською мовою, а східних – російською.

Релігійні розбіжності між східними та південно-східними регіонами, з одного боку, і між західними й центральними – з іншого, посилюються впливом Української православної церкви Московського патріархату. Московська єпархія, як відомо, є суто національною російською релігійною установою і, як інститут державної церкви, репрезентує в Україні виключно інтереси Російської держави. Вона ж є дієвим інструментом зовнішньої політики Росії в поширенні російського політичного впливу на Україну. Підґрунтям для такого тлумачення ситуації є той факт, що Московському патріархату в Україні належать 70% православних релігійних

організацій. Інші 30% належать Українській православної церкві Київського патріархату та Українській автокефальній церкві, які стоять на позиціях української державності та соборності української нації. Зміцненню національної свідомості й державницьких позицій населення західних регіонів сприяє діяльність Української греко-католицької церкви, яка займає тут провідні позиції поряд з іншими церквами.

Висновки. Вирішення проблем регіонального поділу України можливе шляхом поступового, але цілеспрямованого становлення всього населення держави як української нації, що є етнічними жителями території країни.

Література:

1. *Гаджиев К. С.* Введение в геополитику. – М.: Логос, 1998. – 416 с.
2. *Реймон А.* Мир і війна між націями. – К.: МП Юніверс, 2000. – 688 с.
3. *Стратегія розвитку України: теорія і практика.* – К.: НІСД, 2002. – 179 с.

39. Причини, прояви і наслідки сімейного насильства

Ірина Лисенко, Вадим Жук

Національний університет харчових технологій

Вступ. Сімейне насильство це загальна проблема, а також одна з найбільш розповсюджених у світі форм порушення прав людини. Сімейне насильство вважається серйозною проблемою в кожній країні де вивчається це питання. Частіше всього під сімейним насильством розуміють насилля одного члена сім'ї над іншим, насилля батьків над дитиною, дорослої дитини над батьками тощо, яке періодично повторюється та направлене на те, щоб зберегти владу та контроль над іншими членами родини. Сімейне насильство це діяльність чи бездіяльність одного з членів сім'ї, спрямована проти інших, використання існуючої чи створеної завдяки обставинам переваги чи сили, те, що позбавляє членів родини особистих прав і свобод, а передусім загрожує життю і здоров'ю (фізичному і психічному), викликаючи у них страждання і ушкодження.

Результати. На відміну від іншого виду насилля, сімейне насильство має свої особливості: це насилля між особами, які, як правило, залежать одна від одної; насильство в сім'ї завжди відбувається на відлюдді і протягом тривалого проміжку часу; це неодноразова дія, яка не з'являється зненацька і рідко коли буває одноразовим епізодом; має тенденцію до посилення; з точки зору винуватця є швидким та результативним способом досягнення мети з найменшими затратами. Залежно від того в якій сфері і якими засобами здійснюється насилля, виділяють емоційне, вербальне, сексуальне і фізичне насильство, а також економічне і психологічне насилля.

Емоційне і вербальне насилля розмежовується умовно – емоції занадто часто виражаються словами або інтонацією мовлення. Емоційне насильство, як компонент входить у будь-яку форму насильницьких, примусових стосунків. Навіть, фізичне насилля в кінцевому рахунку є проявом емоційного спалаху. Виділяють чотири рівні словесного насилля:

- Критика особистості, коли весь час підкреслюються негативні риси характеру.
- Критика родини (сім'ї, народу, групи, в тому числі й статі як такої). «У твоїй сім'ї всі не такі!», «Ти чиниш так само як твоя мати (тітка, бабуся)». У цих формах особиста якість стає немовби родовим прокльоном, тавром, яке неможливо відмити.

– Критика вчинків. Тут про насилля можна говорити тільки тоді, коли критикується буквально кожен вчинок – усе, що зроблено, і усе, що ще не зроблено.

– Лайки і образи. Частіше всього словесне насилля відбувається за закритими дверима. З плином часу словесне насильство стає все більш інтенсивним. Жертва зникає і адаптується до ситуації. Словесне насилля багатоліке, воно може бути прихованим або явним.

Сексуальне насилля це примушування до сексуальних дій, здійснення сексуальних дій проти волі партнера, використання принизливих слів типу «проститутка», «повія» тощо. Сексуальне насильство не тільки породжує дисгармонію сімейних відносин, але, починаючись у дитячому віці, призводить до грубих змін особистості. Існує визначений зв'язок між насильством у дитинстві і наступною гомосексуальністю, проституцією, схильністю до розбещення малолітніх. З'являються часті приступи страху, фобій, тривоги, гніву, хронічна м'язова напруга, депресії, що в сукупності іменуються дослідниками «синдромом жертв зґвалтування». Вважається, що з насильством пов'язаний і підвищений ризик виникнення суїцидальних тенденцій.

Фізичне насилля в сім'ї – умисне нанесення одним членом сім'ї іншому члену сім'ї побоїв, тілесних ушкоджень, що може призвести або призводить до смерті постраждалого, порушення його фізичного чи психічного здоров'я, нанесення шкоди його честі і гідності.

Психологічне насильство в сім'ї це насильство, пов'язане з дією одного члена сім'ї на психіку іншого члена сім'ї шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно спричиняється емоційна невпевненість, нездатність захистити себе та може завдаватись або завдається шкода психічному здоров'ю. Психологічне насилля може проявлятися у наступних формах: приниження; залякування; виховання низької самооцінки; використання образливих прізвиськ; закиди у психічній неповноцінності; демонстрація розумової переваги; ігнорування почуттів, переконань, віросповідань, національної чи расової приналежності; маніпуляція; контроль кореспонденції, зустрічей, розмов.

Економічне насилля в сім'ї це умисне позбавлення одного члена сім'ї іншим членом сім'ї житла, їжі, одягу, іншого майна чи коштів, на які постраждалий має передбачене законом право, що може призвести до його смерті, викликати порушення фізичного чи психологічного здоров'я. Економічне насильство проявляється у намаганні утримати від роботи або працевлаштування та у примушенні до встановлення фінансової залежності (видача грошей лише за проханням і тільки на прожиття, або вилучення грошей).

Висновки. Отже, сімейне насильство порушую природні та конституційні права і свободи людини, призводить до психічних і фізичних страждань, а іноді й до руйнування особистості або шкоди здоров'ю та навіть смерті людини, на яку воно спрямовується. Тому суспільство повинно всіляко намагатись запобігти проявам сімейного насильства, як суто каральними, так і запобіжними, профілактичними заходами, котрі мають ґрунтуватися на міцній законодавчо-правовій базі.

Література

1. Дроздова І. В. Насильство в сім'ї як одна із детермінант девіантної поведінки дітей та молоді // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. – 2011. – № 2.

2. *Зборовська О. П., Прохоренко Т. Г., Носирева Г. А.* Гендерний аспект проблеми насильства в сім'ї і суспільстві // Вісник Міжнародного Слов'янського університету. Соціологічні науки. – Харків. – 2006. – № 1.

3. *Максименко С. Д., Соловієнко В. О.* Загальна психологія: навч. посіб. – К.: МАУП, 2000. – 256 с.

4. *Малкина-Пых И. Г.* Гендерная терапия (Справочник практического психолога). – М.: Эксмо, 2006. – 928 с.

5. *Савка О. І.* Правові засади протидії насильству в сім'ї // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. – 2011. – № 2.

6. *Соціологія: підруч. / Н. П. Осипова, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін.; За ред. Н. П. Осипової.* – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 336 с.

40. Геніальність як девіантна поведінка

Ірина Литвиненко, Вадим Жук
Національний університет харчових технологій

Вступ. Девіантна поведінка це поведінка індивіда або групи, яка не відповідає загальноприйнятим нормам і порушує їх. Проблема девіантної поведінки та її корекції завжди була важливою у педагогіці, психології, кримінології, але останнім часом вона набуває масового характеру. У період різких соціальних зламів у суспільстві часто порушується єдність буття і свідомості, виникає невідповідність взаємодії суб'єктів і соціальних інститутів, неадекватність соціальної політики і моралі. Розмитість норм, ослаблення соціальної регуляції створює підвалини для такої поведінки. Відбувається розрив між прагненням до швидкого зростання матеріального добробуту і відсутністю важелів саморегуляції, заснованих на високій культурі і духовності.

Результати. В залежності від способів взаємодії з реальністю та порушенням тих чи інших норм суспільства прояви девіантної поведінки поділяються на 5 видів: делінквентний вид девіантної поведінки, адиктивний вид девіантної поведінки, патохарактерологічний вид девіантної поведінки, психопатологічний вид девіантної поведінки та вид девіантної поведінки, що ґрунтується на суперздібностях. Проявами останнього типу є обдарованість, талант, геніальність в якійсь сфері діяльності, які виходять за рамки звичайного сприйняття. У різних словниках геніальність визначається як найвищий ступінь прояву творчих здібностей людини. В даний час існує безліч гіпотез про природу геніальності. Довгий час вважалося, що її секрет криється в кількості звинин і вазі мозку. Ця гіпотеза виходила з логічно очевидного: чим більше мозок, тим більше в ньому нервових клітин, отже, мозок генія може виконувати більш складні завдання, які звичайній людині не під силу. Однак прямої залежності між кількістю нейронів і розумовими здібностями не встановлено. Дослідження показують, що серед геніальних особистостей були люди як з дуже великим, так і з дуже малим мозком.

Логічно припустити, що мозок у геніїв працює на всі 100%. Виявляється, що ні. Звинин у них задіяно менше, ніж у звичайних людей, до того ж у них працюють нижчі, примітивні і еволюційно древні відділи мозку, які у звичайних людей сплять. Геній же сприймає все детально. Зі слухом те ж саме: звичайна людина оцінює

мелодію цілком, у той час як геній чує окремі звуки. Отже, секрет геніальності криється в «неправильній» роботі мозку, який дозволяє бачити картину того, що відбувається цілком, без винятків. У цьому випадку у генія є набагато більше інформації для вирішення завдання, на противагу звичайній людині, яка має уривчасті відомості про подію. Також встановлено, що генії думають повільніше, ніж звичайні люди. Так, А. Ейнштейн відрізнявся звичкою довго обдумувати будь-яке питання, що не заважало йому у підсумку завжди приходити до геніального рішення. За цю особливість його навіть називали тугодумом.

Нейрофізіологи вважають, що у більшості геніїв з дитинства розвивається якась одна область мозку за рахунок «знеструмлення» інших. З часом вона збільшується, починає домінувати і в підсумку перетворюється в суто спеціалізовану. Такі ізольовані області розвиваються швидше, що призводить до розвитку у людини неймовірних здібностей. Приблизно так працює мозок геніїв і майже так він працює у людей, що страждають на аутизм. Психіатри давно помітили одну особливість: у великого відсотка талановитих людей можна знайти ті чи інші симптоми, властиві аутистам. Генії – люди творчі і надоригінальні. У аутистів ліва півкуля, що відповідає за логіку, працює погано, в той же час права півкуля, відповідальна за емоції та інтуїцію, розвивається надміру, провокуючи виникнення талантів. Уникнення контактів з раннього дитинства спостерігалось у А. Ейнштейна. Симптоми хвороби зберігалися у нього до самої смерті. Він, як і решта аутистів, так і не навчився підтримувати розмови на звичайні життєві теми. І. Ньютона фахівці вважали «закінченим» аутистом. Часом він так поринав у роботу, що геть забував про їжу. Він мало розмовляв, з деякими друзями та знайомими був грубий або взагалі їх не помічав. Ньютон дуже любив читати лекції, і навіть відсутність слухачів його не зупиняла – він міг прочитати лекцію зовсім порожній аудиторії.

Також одним з яскравих прикладів девіації, зумовленої гіперздібностями, є історія видатного російського математика Григорія Яковича Перельмана. Наукові здібності він демонстрував з дитинства. Без іспитів був зарахований на математико-механічний факультет Ленінградського державного університету. Перемагав на факультетських, міських і всесоюзних студентських математичних олімпіадах. Потім переїхав до США, де працював науковим співробітником в різних університетах. Саме там його увагу привернула одна з найскладніших, в той час ще не вирішених, проблем сучасної математики – Гіпотеза Пуанкаре, яка включалася ученими до так званих «Проблем тисячоліття». Повернувшись до Санкт-Петербургу, Перельман продовжив працювати над вирішенням Гіпотези Пуанкаре. У 2002-2003 рр. він опублікував три статті, в яких виклав свій оригінальний метод вирішення цієї теорії. Ці публікації викликали негайну міжнародну сенсацію в наукових колах. Три комісії встановили, що Гіпотеза Пуанкаре успішно вирішена.

Втім, Г.Я. Перельман залишив посаду провідного наукового співробітника лабораторії математичної фізики, звільнився з роботи, практично повністю перервав контакти з колегами і не проявляв інтересу до подальшої наукової кар'єри. Він жив в одній квартирі з матір'ю, вів замкнений спосіб життя та ігнорував пресу. Також він послідовно відмовився від вручення йому двох міжнародних грошових премій за своє наукове відкриття. Розмір однієї з них становив \$ 1 млн.

Висновки. Отже, наука не дає точної відповіді на питання про природу геніальності. Учені наполегливо шукають «ген геніальності», щоб штучно створювати геніїв. Мозок геніїв працює не так як у абсолютної більшості людства, тому здається, що вони «не від світу цього». Їх всесвіт безмежний, вони створюють

його нову реальність, невидиму до пори для абсолютної більшості людей, поки їх задум не почне матеріалізуватися.

Література:

1. *Гессен М.* Совершенная строгость. Григорий Перельман: гений и задача тысячелетия. – М.: Corpus, Астрель, 2011. – 272 с.
2. *Гончаренко Н. В.* Гений в искусстве и науке. – М.: Искусство, 1991. – 432 с.
3. *Шувалов А. В.* Безумные грани таланта: Энциклопедия патографий. – М.: 2004. – 1216 с.
4. *Эфроимсон В. П.* Генетика гениальности. – М.: Тайдекс Ко, 2002. – 376 с.

41. Мілітарна природа суспільства Стародавнього Риму

Анна Лісна, Вадим Жук

Національний університет харчових технологій

Вступ. Мілітаризм це державна ідеологія, направлена на виправдання політики постійного нарощування військової сили держави і, одночасно з цим, допустимості використання військової сили при вирішенні міжнародних і внутрішніх конфліктів.

Результати. Мілітаризму властива гонка озброєнь, зростання військових витрат бюджету держави, нарощування військової присутності з політичними цілями за кордоном, військове силове втручання в справи інших суверенних держав (як з боку держав-агресорів, так і з боку агресивних військово-політичних блоків), посилення впливу військово-промислового комплексу в економіці країни і її зовнішній і внутрішній політиці, і, частіше, як наслідок всього цього – наростання ознак внутрішньої економічної кризи, що виражається в збагаченні привілейованої військово-політичної еліти країни, а також у виснаженні бюджетних ресурсів самої мілітаристичної держави, падінні внутрішньо-економічних її показників, особливо життєвого рівня основної маси населення, відставання держави в області соціальної сфери, особливо в частині загальнодоступної освіти і охорони здоров'я.

Мілітаризм є багатоплановим соціально-політичним явищем і визначається як ідеологія і політика активного нарощування та систематичного використання воєнної сили держави; це домінування військових та воєнізованих органів та інститутів в державній та суспільній сферах відносин.

Короткий огляд історії становлення і розвитку мілітаризму показав, що у античні часи основним знаряддям мілітаризму були рабовласницькі армії, які грали провідну роль у боротьбі за владу та виступали основою системи соціального пригноблення та навіть мілітаристського виховання. У вихованні майбутніх воєнків домінували сила, жорстокість, готовність до бою у будь-який час, почуття самопожертви. Римські імператори Гай Юлій Цезар, Калігула та інші пишалися військовою звитягою та здобутками у справі боротьби за велич Риму.

Стародавній Рим не відрізнявся високим мистецтвом, хоча ремесла і архітектура були там розвинені. Його релігія і філософія цілком спиралася на елліністичний світогляд. Римляни практично нічого нового не привнесли у світову культуру в духовному сенсі цього слова. Але Стародавній Рим займає одну з ключових позицій в історії Стародавнього світу, і основу цього склали його потужна

державність і його завойовницькі походи. Все це спиралось на потужну армію і залізну дисципліну.

Висновки. Світ знав багатьох великих полководців, які створювали імперії, але ці імперії жили тільки разом зі своїми творцями і вмирали разом з ними (так, наприклад, розвалилася імперія Олександра Македонського). І тільки Рим створив налагоджену бойову машину, яка здавалося, не залежить від зовнішніх факторів. Римські солдати не були сильнішими і сміливішими від інших солдатів, їх полководці не були більш талановитими, але структура армії, її дисципліна і забезпечення допомагали перемогти їм будь-якого супротивника. Історія Стародавнього Риму – це історія війн і безперервних завоювань. Римляни програвали битви, але завжди вигравали війни. Римська армія стала прикладом для багатьох поколінь полководців і солдатів.

Література

1. *Бадак А. Н., Войнич И. Е., Волчек Н. М. и др.* «История Древнего мира: Древний Рим». – Минск: Харвест, 1998. – 800 с.
2. *Зелинский Ф. Ф.* Римская республика. – М.: Алетейя, 2002. – 448 с.
3. *Маркс Э., Тинджей Г.* Римляне. – М.: Росмен, 1994. – 96 с.
4. *Момзен Т.* «История Рима». – СПб.: 1993.
5. *Покровский М. М.* Военное дело у римлян во времена Цезаря. – М.: 1993.

42. Геополітична складова процесу розпаду СРСР

Марія Максименко, Вадим Жук

Національний університет харчових технологій

Вступ. Розпад СРСР – важлива геополітична подія ХХ століття, яка різко змінила напрямок світової історії. Передумовою цього процесу була кульмінація розвитку холодної війни, що припадає на період перебування при владі президента США Р. Рейгана (1981-1989 рр.). Адміністрація Рейгана завдала удару по «больових точках» Радянського Союзу, таким як економічні проблеми, величезна за розмірами і витратам військова машина, етнічна неоднорідність країни, розширений бюрократичний апарат. У керівництво державою були впроваджені агенти впливу на всіх рівнях, що сформували згодом «п'яту колону». У військово-політичній сфері США вдалося максимально втягнути СРСР у гонку озброєнь, а на внутрішньодержавному рівні спровокувати міжнаціональні конфлікти.

Результати. Відразу після вступу на посаду президент Рейган висунув стратегію національної безпеки, засновану на економічній, військово-політичній та ідеологічній складових, регламентованих секретними директивами Ради національної безпеки США. Економічна складова була спрямована на підринок фінансово-господарської могутності Радянського Союзу. Торгово-економічні, фінансові та технологічні санкції США проти СРСР тільки протягом 1980-х рр. наносили країні збитків у розмірі 150-200 млрд. доларів щорічно. За десятиліття збиток склав близько 1,5 трлн доларів, тобто майже в 2,5 рази більше, ніж наслідки Великої Вітчизняної війни в матеріальному еквіваленті. За словами С. Телбота, США витратили на розвал СРСР 3-4 трлн доларів.

Вашингтон проводив цілеспрямовану політику щодо різкого скорочення надходжень твердої валюти в СРСР за допомогою таємних операцій щодо зниження

цін на нафту (у тісній співпраці з Саудівською Аравією), а також скороченню поставок радянського природного газу на Захід. Це негативно позначилося на економічному становищі СРСР, поліпшивши економічні показники в США. Так, у листопаді 1985 р. ціна на нафту становила 30 доларів за барель, а вже в квітні цього року – лише 12 доларів. США також вдалося заблокувати проект будівництва другої гілки газопроводу, який дозволяв продавати газ із Сибіру до Європи.

Ключовим елементом військово-політичної складової була програма «Стратегічна оборонна ініціатива», яка викликала колосальні економічні витрати з боку СРСР на удосконалення протиракетної оборони і ядерних сил. Вона була розроблена стратегіями в Вашингтоні з метою втягування СРСР у гонку озброєнь. За оцінками Міжнародного інституту стратегічних досліджень в Лондоні, військові витрати СРСР наприкінці 1980-х рр. оцінювалися в обсязі 17,6 відсотків від ВВП. США витратили на військові цілі 9471 млрд. доларів (5,6 відсотка ВВП). Гонка озброєнь призвела до деформування всієї економіки СРСР, в якій частка військово-промислового комплексу становила до 80 відсотків від загального рівня промислового виробництва. Гіпертрофований розвиток військової складової економічного розвитку країни сприяв посиленню до кінця 1970-х рр. загальної економічної відсталості СРСР. В рамках військово-політичної складової США також здійснювали підтримку дисидентських рухів у Східній Європі, «п'ятої колонії» всередині СРСР і повстанців у державах, що розвивалися, режими яких були встановлені за підтримки СРСР, наприклад, в Нікарагуа, Афганістані, Анголі та ін. Вашингтон надавав значну військову і фінансову допомогу моджахедам в Афганістані і здійснював для них поставки озброєнь.

Висновки. Ідеологічна складова включала найпотужнішу інформаційно-психологічну війну, роботу з дисидентами та лідерами СРСР, підтримку «п'ятої колонії» і повну дискредитацію КПРС як державної основи Радянського Союзу. Радянські ЗМІ перебували під впливом прозахідних угруповань, за допомогою яких велася дискредитація радянської системи і масована обробка громадської думки під гаслом «гласності». Це зіграло свою роль у зростанні невдоволення населення і прискоренні процесів дезінтеграції в Радянському Союзі і в країнах соціалістичної співдружності.

Література

1. *Бовфа Дж.* История Советского Союза. – М.: Международные отношения, 2004.
2. *Дерлугьян Г. М.* Крушение советской системы и его потенциальные следствия: банкротство, сегментация, вырождение. – Полис. Политические исследования. – 2000. – № 2, 3.

43. Основні проблеми діяльності Ліги Націй та Організації Об'єднаних Націй

Андрій Маслянюк, Вадим Жук
Національний університет харчових технологій

Вступ. Ліга Націй була першою міжнародною організацією, створеною з метою розвитку співробітництва, досягнення миру і безпеки між народами на Паризькій мирній конференції 1919-1920 рр. Вихід СРСР з членів Ліги Націй у 1939 р. призвів до того, що в її складі залишилася лише одна велика держава – Великобританія. В

критичні дні, що передували початку Другої світової війни у вересні 1939 р., жодна з країн не вдалася до допомоги Ліги Націй. До січня 1940 р. Ліга Націй припинила свою діяльність з врегулювання політичних питань. На останній сесії Асамблеї 18 квітня 1946 р. було прийнято рішення про передачу майна і матеріальних цінностей Ліги Націй Організації Об'єднаних Націй, а її соціальні та економічні функції були об'єднані з діяльністю Економічної і Соціальної Ради.

Результати. До успіхів діяльності Ліги Націй слід віднести встановлення контролю за поширенням опіуму і торгівлею (в основному жінками). Крім того, були досягнуті значні успіхи в захисті прав та інтересів молоді. Ліга Націй була тісно пов'язана зі своїм юридичним органом – Постійною палатою міжнародного правосуддя, яка мала власну структуру і приймала самостійні рішення. Крім того, Ліга Націй тісно співпрацювала з багатьма міжнародними організаціями, які не мали з нею офіційних або історично сформованих зв'язків.

Організація Об'єднаних Націй (ООН) – міжнародна організація, створена для підтримки і зміцнення міжнародного миру і безпеки, розвитку співробітництва між державами. Основи її діяльності і структура розроблялися у роки Другої світової війни провідними учасниками антигітлерівської коаліції. Назву «Об'єднані Нації» було вперше використано в Декларації Об'єднаних Націй, яка була підписана 1 січня 1942 р.

Країни автори Статуту Організації Об'єднаних Націй визначили, що п'ять країн – Китай, Франція, СРСР (правонаступницею якого у 1991 р. стала Російська Федерація), Великобританія і США, у силу їхньої ключової ролі у створенні ООН, будуть продовжувати відігравати важливу роль у підтримці міжнародного миру і безпеки. Їм був наданий спеціальний статус постійних членів Ради Безпеки, а також спеціальне право голосування, відоме як «право вето».

Чи можливий розпад ООН, як свого часу це сталося з її попередницею Лігою Націй? Тема реформування ООН і її Ради Безпеки не нова, особливо в частині застосування права вето. Історія застосування вето в ООН це взагалі нова історія сама по собі. Ще на етапі створення ООН у 1944 р. право вето стало темою для великої дискусії, причому наполягали на ньому США. Президент Ф. Рузвельт, за спогадами учасників конференції в Думбартон-Оксе, сподівався заспокоїти правом вето Конгрес США, який до ідеї створення ООН ставився досить скептично. А СРСР, відповідно, виступав проти.

Висновки. На нинішньому етапі історії людства виразно відчувається бездіяльність ООН через право вето РФ. Якщо, скажімо, країна-член Ради Безпеки ООН нападе на Україну і почне ділити її територію, ми залишаємось наодинці зі своїми проблемами доки хтось ветоє рішення, які могли б врятувати безліч людських життів. Саме зараз цій організації треба вирішити, чи реформуватись під сьогоденні реалії, де країні, яка розпалює війну в середині Європи, лише через право вето все сходить з рук, чи врешті-решт зазнати фіаско, як свого часу фашизм поховав Лігу Націй. Наразі ООН за крок до долі Ліги націй, тому старий формат ООН потрібно змінювати, щоб нинішній розвиток подій не призвів до Третьої світової війни.

Література

1. *Ди Нольфо Э.* История международных отношений (1918-1999). в 2-х тт. / Под ред. М. М. Наринского. – М.: Логос, 2003. – 1305 с.
2. *Жуковская Т. Ю.* СССР и Лига Наций. – Ростов-на-Дону, 2005.
3. *Лига Наций: история создания и результаты работы.* – «РИА Новости». – 18 апреля 2011.

4. *Международные организации системы ООН: Справочник / Сост. Титаренко А. А.* – М.: Международные отношения, 1990.
5. *Ничик Е. А.* Опыт Лиги Наций при создании ООН. – rusnauka.com.
6. *ООН у системі міжнародних відносин: історичний досвід і перспективи: ювіл. наук. зб.* – К.: Либідь, 1995. – 128 с.
7. *Основные сведения об Организации Объединенных Наций.* – М.: Юридическая литература, 1995.
8. *Плотников А.* Лига Наций и ООН: одна история, одна судьба? – russia-today.ru.

44. Проблема расизму в США

Надія Міса, Вадим Жук

Національний університет харчових технологій

Вступ. Проблеми расизму так чи інакше спостерігаються практично у всіх країнах. Сполучені Штати Америки, багатонаціональна держава, теж не стала винятком, незважаючи на те, що в Декларації незалежності 1776 року було сказано: «Ми вважаємо самоочевидними наступні істини: що всі люди створені рівними і наділені Творцем визначеними невід’ємними правами». Через 80 років після прийняття Декларації суперечності між рабовласницьким Півднем і промисловою Північчю призвели до розв’язання Громадянської війни 1861-1864 рр.

Результати. Питання расової нерівності було актуальним для США з давніх пір. Почалося воно з пригнічення корінних індіанців, яких не вважали за людей, зганяли в резервації і винищували сотнями тисяч, прямо або побічно. Потім населення США поповнилося чорношкірими уродженцями Африки, яких везли туди як худобу, щоб використовувати на важких сільськогосподарських роботах – в основному на півдні країни. Рабство скасували тільки у 1883 році. Чорношкірі формально отримали статус громадян США, однак расова перевага білих залишалася. За іншими законами південних штатів негри повинні були селитися в особливих кварталах, їздити в особливих вагонах, відвідувати школи для чорних тощо. Шлюби між білими і чорними були неможливі і викликали кримінальне переслідування. Така політика називається терміном сегрегація.

У 1898 році Верховний суд визнав конституційними обмеження виборчих прав негрів. Таким чином, до початку ХХ століття антирасистське законодавство існувало тільки на папері, декларативно. Дискримінація мала місце не тільки у сфері виборчих прав. Як правило, другою групою відносин, де відбувалося порушення принципу рівноправності, були трудові. Прогресивні зміни в політиці відбулися лише в 1960-х роках, коли були прийняті закони, які зрівнюють соціальний статус всіх національностей громадян Сполучених Штатів. У 1960-1963 рр. в південних штатах США було проведено безліч масових «рейдів свободи» проти всіх форм расової дискримінації. Найважливішим результатом піднесення негритянського руху було прийняття в 1964-1965 рр. актів про громадянські права негрів. Але якими б не були ці важливі закони, вони мало що змінили в реальному соціально-економічному становищі чорношкірого населення.

Проблема расизму не вичерпана і в сучасних США. Обрання Барака Обами на посаду президента спричинило сплеск проявів расової нетерпимості по всій країні. Перші дні після його обрання стали найнапруженішими. У Нью-Йорку четверо білих

людей побили бейсбольною битою чорношкірого підлітка, за їх словами, «за те, що наш президент чорний». Багато білих американців вважають, що американська нація зруйнована, а обрання «темного» президента це кульмінація краху. Щоправда, дослідники Організації по боротьбі з дискримінацією кажуть, що обрання афроамериканця на посаду президента це серйозний крок, який змусить людей переглянути свої стереотипи та змінювати устрій життя.

Висновки. Отже, расизм у США як і раніше досить сильний. Винна в цьому і свідомість людей, і історія країни, яка не так давно зрівняла різні раси в правах, причому виключно законодавчим шляхом. Психологічно ж закони про расову дискримінацію лише підкреслюють нерівність білих і чорних громадян США. Закони підкреслюють, що люди з різним кольором шкіри нерівні, а також не дають забувати громадянам про расові відмінності.

Література

1. *Василенков С.* Black & White: расизм – неудобная проблема США. – pravda.ru. – 11.08.2012.
2. *Графский В. Г.* Всеобщая история права и государства: Учебник для вузов. – М.: Норма, 2007. – 752 с.
3. *Осипов А.* Конструирование этнического конфликта и расистский дискурс // Расизм в языке социальных наук / Под ред. Воронкова В., Карпенко О., Осипова А. – СПб.: Алетейя, 2002. – С. 45-68.

45. Алкоголізм як прояв девіантної поведінки

Альона Сергеева, Вадим Жук

Національний університет харчових технологій

Вступ. Девіантна поведінка (відхильна поведінка) це поведінка індивіда або групи, яка не відповідає загальноприйнятим в суспільстві нормам, внаслідок чого відбувається порушення цих норм. Проблема девіантної поведінки та її корекції завжди була важливою у педагогіці, психології, кримінології, але останнім часом вона набуває масового характеру. В залежності від способів взаємодії з реальністю та порушенням тих чи інших норм суспільства прояви девіантної поведінки поділяються на 5 видів: делінквентний, адиктивний, патохарактерологічний, психопатологічний та девіантна поведінка, що ґрунтується на суперздібностях. Пияцтво та алкоголізм є одними з найхарактерніших проявів девіантної поведінки. Особливістю даної патології суспільного життя є те, що пияцтво і алкоголізм взаємопов'язане з іншими відхиленнями: соціальним паразитизмом, аморальною поведінкою, правопорушеннями.

Результати. Під пияцтвом розуміють систематичне та надмірне вживання алкоголю, яке призводить до втрати здоров'я і контролю над собою і є початковою стадією алкоголізму. У медичній практиці алкоголізм – це хронічне захворювання, яке характеризується нездоланим потягом до спиртних напоїв. З соціальної позиції алкоголізм – це форма девіантної поведінки, яка характеризується патологічним потягом до спиртного і подальшою деградацією особистості. Причинами вживання спиртних напоїв є неблагополуччя в сім'ї, як необхідний атрибут проведення дозвілля, як компенсація психічних розладів, як засіб зняття напруги і самовираження. На формування алкоголізму впливають кілька факторів, серед яких

головні: спадкові чинники, характер, індивідуальні властивості особистості та особливості навколишнього середовища.

Наслідки пияцтва і алкоголізму можна умовно розділити на чотири групи: 1) соціально-економічні (зниження продуктивності праці, збільшення виробничого травматизму, передчасне закінчення навчання, витрати коштів на алкогольне відзначення подій тощо); 2) соціально-психологічні (порушення сімейного благополуччя, розрив сімейних і професійних стосунків, конфліктність у соціумі тощо); 3) кримінальні (хуліганство, крадіжки, вбивства, створення ситуацій, які сприяють криміналізації та ін); 4) фізичні (порушення функціонування органів і систем, вади в здоров'ї і вплив на здоров'я майбутнього покоління).

Актуальними проблемами алкоголізму є: 1) жіночий алкоголізм – зростання кількості жінок, хворих на алкоголізм; 2) дитячий і підлітковий алкоголізм, перші ознаки якого з'являються до 18 років; 3) алкоголізм людей похилого віку; 4) сімейний алкоголізм, що є причиною сильних внутрішніх конфліктів у сім'ях. Вибіркові дослідження показали, що на великих промислових підприємствах алкоголь вживають практично всі чоловіки – 99% і 97% жінок. Рівень споживання алкоголю в нашій країні складає 15,5 л абс. алкоголю на людину у рік. І ця цифра з кожним роком зростає. Це майже у два рази більше дози, що несе загрозу для здоров'я людини.

Особливості девіантної поведінки у осіб з алкогольною залежністю

Вікові групи	Прояв девіантної поведінки
підлітки	запальні, збуджені, відсутність координації рухів, негативізм, агресивні
доросле населення	відсутність координації рухів, забіякуваті, плаксиві (жінки), грубі, відсутність послідовності в рухах, егоїстичні, жорстокі, агресивні
літні люди	плаксиві, нав'язливі у своїх розповідях про минуле, страх перед життям, відсутність послідовності в рухах і думках

Висновки. У загальному комплексі заходів боротьби з алкоголізмом значну роль відіграє протиалкогольна пропаганда, основна мета якої – формування у населення нетерпимого ставлення до вживання алкоголю. Успішна боротьба з алкоголізмом можлива тільки при здійсненні комплексних заходів впливу соціального, медичного, педагогічного та адміністративного характеру, а також при участі в ній всього населення. Для популяризації правильного ставлення до алкоголізму важливе значення має знання сутності алкоголізму, ясність і дохідливість визначень. Більша частина хворих на хронічний алкоголізм проходить лікування на добровільних засадах. Проте певний відсоток хворих відмовляється від лікування з різних мотивів, і в першу чергу тому, що не вважають себе хворими; лікування таких хворих проводиться всупереч їх бажанням.

Література

1. *Братусь Б. С.* Психология, клиника и профилактика раннего алкоголизма. – М.: Юнити-Дана, 2004.
2. *Васильева З. А., Любинская С. М.* Резервы здоровья. – М.: ПРИОР, 2004.

3. Колесников Ю. С. Прикладная социология. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2001.
4. Короленко Ц. П., Тимофеева О. С. Корни алкоголизма. – Новосибирск: Новосибирское книжное издательство, 2006.
5. Лежнекова Л. М. Что нужно знать при лечении алкоголизма. – СПб.: Медицина, 2001.

46. Ку-Клукс-Клан як приклад расистської організації

Леся Тарасюк, Вадим Жук

Національний університет харчових технологій

Вступ. Ку-Клукс-Клан (Ku-Klux-Klan) завжди асоціювався з чимось зловісним і загрозливим, відповідаючи намірам його творців. Тема історії Ку-Клукс-Клана у США була не зовсім вдячною, і якщо про цю організацію і говорили, то лише в негативному дусі, що втім, відповідало дійсності. Як правило, дослідники повідомляють, що це була таємна терористична організація, направлена на боротьбу проти чорношкірих. Але без сумніву, залишається цікавим той факт, що історія Ку-Клукс-Клану ще не досліджена до кінця.

Результати. До появи Ку-Клукс-Клану на півдні США існувало безліч таємних організацій, що проводили терористичні акти проти офіцерів, солдатів федеральних військ і осіб, що боролися за права чорношкірого населення. Під час Громадянської війни 1861-1865 рр. ці організації («Блакитні ложі», Сини Півдня», «Соціальний Союз» та ін.) брали участь у боротьбі з мешканцями Півночі. Найбільшої популярності серед них набули «Лицарі золотого кола». 24 грудня 1865 р. в місті Пьюласьки (штат Теннессі) суддя Томас Л. Джонс і шість інших осіб (майже всі – колишні офіцери Конфедерації) створили таємну організацію Ку-Клукс-Клан, про що свідчить меморіальна дошка на стіні будівлі місцевого суду. Поза сумнівом, найменування організації було дуже дивним і не характерним для американців. Як говорив один з американських істориків кланізму, Д. Л. Вільсон: «...навіть у самій назві Ку-Клукс-Клану рокова сила». Святкування створення організації, що продовжилося нічним набігом на негрів, посягло надзвичайний страх серед населення.

Нового статусу Ку-Клукс-Клан набув у 1868 р., коли він був оформлений у вигляді спортивних або політичних клубів. Найжахливішими сторінками діяльності організації були розправи з чорношкірим населенням. Клан діяв під різними назвами – «Біле братерство», «Лицарі чорного хреста», «Варта Конституції», «Лицарі білої камелії» та ін., аби його члени могли без побоювання присягатися в суді, що вони не належать безпосередньо до Ку-Клукс-Клану. У багатьох випадках жертві досить було натякнути, що її присутність небажана, як людина відразу ж переїжджала в інше місце. Але основним видом діяльності Ку-Клукс-Клану були терористичні акти. Згодом, лише по офіційних фактах комісії Конгресу США було встановлено, що в період з 1865 по 1870 рр. Ку-Клукс-Клан здійснив більше 15 тис. вбивств.

Саме в ті роки «Невідома імперія» переживала етап своєї найбільшої могутності. Смерть «великого мага» Натаніеля Бедфорда Форреста у 1877 р. спричинила тимчасовий занепад діяльності Ку-Клукс-Клану. Але під час так званого другого народження цієї расистської організації чисельність «вампірів» навіть зростає, як у містах, так і у селах. Третє народження Ку-Клукс-Клану відбулося в Атланті (штат Джорджія). У цей період відбувалася активна діяльність останнього з

«великих магів» організації Семуела Гріна. Врешті-решт «Імперія вампірів» занепала з причини глибокого розколу між її організаціями.

Висновки. Отже, Ку-Клукс-Клан став чи не найяскравішим прикладом ультрарадикальної расистської організації в історії США, яка заплямувала себе десятками тисяч вбивств представників чорношкірого населення і ще більшою кількістю актів насилля та залякування по відношенню до них. Феномен Ку-Клукс-Клану яскраво продемонстрував агресивні, людиноненавистницькі погляди його членів, котрі були представниками ідеології расизму.

Література

1. *Кеннеди С.* Я был в Ку-Клукс-Клане. – М.: Издательство иностранной литературы, 1955. – 317 с.
2. *Ку Клукс Клан.* Белое движение в США. – М., 2001.
3. *Мартин Г.* Власть белых! – Аминь! / Пер. с англ. С. Дубовик. – Ровесник, 2001. – № 5.

47. Вільне володіння зброєю громадянами України: аргументи за і проти

Михайло Шульга, Вадим Жук

Національний університет харчових технологій

Вступ. Проблема вільного володіння зброєю є спірною і дискусійною в суспільствах різних країн світу. В одних з них, як наприклад, в США, вільне володіння зброєю серед населення всіяко вітається, в інших – перебуває під суворою заборонаю. Особливу актуальність і гостроту ця проблема набуває в сучасному українському суспільстві.

Результати. 14 квітня 2014 р. Верховною Радою України VII скликання було прийнято у першому читанні проект Закону «Про обіг зброї невійськового призначення», авторами якого є народні депутати Володимир Мойсик (НСНУ), Василь Грицак (ПР), Юрій Прокопчук (БЮТ) та Борис Пудов (БЮТ). Документ був проголосований незважаючи на майже 50 принципових зауважень МВС, які не були враховані народними обранцями. Основною метою цього закону є створення умов для захисту майна, забезпечення прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб та забезпечення державного контролю за поведінням з об'єктами дозвільної системи. На сьогоднішній день є наказ МВС України від 1998 року, який регламентує порядок обігу зброї в Україні. Це основний нормативний документ, регулюючий роботу дозвільної системи у цій сфері.

Отже, які ж є аргументи за і проти прийняття закону про вільне володіння зброєю населенням України? МВС виступає категорично проти передбаченого в законопроекті пункту про надання громадянам права придбання та використання спортивних нарізних вогнепальних пістолетів і револьверів, навіть за умови, що громадяни є членами спортивних стрілецьких клубів чи товариств. На думку начальника Департаменту громадської безпеки МВС України В. Петровського, суспільство ще не готове отримати в руки короткоствольну вогнепальну зброю.

Також аргументом проти є те, що відсутнє право на захист свого життя чи здоров'я, своєї приватної власності зі зброєю в руках. Якщо на вас нападає злочинець і, захищаючись, ви його поранили чи вбили, то злочинцем стаєте ви. Тобто існуючі закони на практиці захищають злочинців та створюють ґрунт для корупції в міліції та

судах. Відсутність на практиці обов'язкових курсів навчання чи вишкোলів з правил поведінки та отримання навичок володіння зброєю. Прийняттям цього закону профільне міністерство зможе сприяти встановленню нових корупційних схем та тотального контролю. Корупція в першу чергу з'являється тоді, коли чиновницький апарат приймає одноособове рішення та розширює свої права. Якраз цей закон розширює повноваження суб'єкта владних повноважень та збільшує перелік дозвільних документів і напрямків, по яким вони будуть видаватися. А в результаті це призведе до появи ще однієї системи хабарів.

Але існує й чимало аргументів за вільне володіння зброєю населення. озброєний громадянин це проблема для бандита! Як показує практика, це правда. Вогнепальна зброя є ефективним засобом реалізації громадянами конституційного права на самозахист. Найбільш розвинені демократичні держави надали право володіння короткоствольною вогнепальною зброєю своїм громадянам і це справило стабілізуючий вплив на громадський порядок, зменшилася кількість насильницьких злочинів проти особи і проти її власності. Так, нині у населення Естонії, чисельність якого складає 1,4 млн. чол., знаходиться понад 100 тисяч одиниць вогнепальної зброї. Такий високий рівень озброєності населення не чинить негативного впливу на стан громадського порядку в державі, а рівень злочинності в Естонії є на сьогодні одним з найнижчих в Європі.

Конституція США гарантує кожному громадянину право на володіння і носіння вогнепальної зброї. Сьогодні на руках у американців близько 200 млн. одиниць вогнепальної зброї (в середньому по два стволи на кожен сім'ю). З них близько 30 млн. одиниць напівавтоматичної зброї і 3-4 млн. сучасної автоматичної самострільної вогнепальної зброї армійських зразків (типу М-16, АК-47 тощо). Також, на думку західних експертів, кожен мільярд доларів, витрачений на виробництво озброєння і військової техніки на експорт, створює 50 тис. робочих місць у галузях військової промисловості і ще 125 тис. у суміжних сферах.

Висновки. Отже, не варто забувати, що кожна сила породжує нову силу. Тотальне озброєння може і не виконати функцію захисту, а породити нову хвилю насилля, особливо серед молоді. Тож, нехай люди вчаться домовлятися, а не стріляти куди попало, слово є найкращою зброєю. В той же час, кожна людина має право на самозахист, людське життя є найвищою цінністю, то чому ми не можемо себе захищати дієвими методами? Ми живемо в ХХІ ст., ми обізнані свідомі громадяни своєї країни, ми маємо право користуватися зброєю для самозахисту. Можливо ми ще не досить самосвідомі для осмисленого володіння зброєю. Та ми й не станемо свідомими, якщо не візьмемо на себе цю відповідальність – володіння зброєю.

Література

1. *Кримінальний Кодекс України*. – ВВР. – № 25-26 від 29.06.2001 р. – Ст. 131.
2. *Луцюк М.* Право на зброю для вільних людей – в Конституцію України! – uapress.info. – 24.03.2014.
3. *Москаленко С.* Право на вільне володіння зброєю – необхідність чи небезпека? – justinian.com.ua. – № 6, 2007 р.
4. *Проект Закону України «Про зброю»* від 29.10.2003 р.
5. *Постанова Верховної Ради «Про право власності на окремі види майна»*. – ВВР. – № 35 від 01.09.1992 р.
6. *Ройт М.* Право на зброю: Друга поправка для України. – unian.ua. – 10.09.2014.
7. *Стоит ли легализировать ношение огнестрельного оружия? // Бизнес*. – № 13. – 26 марта 2007 г.
8. *У Верховній Раді зареєстровано законопроект про вільне володіння зброєю*. – 5.ца. – 10 грудня 2014.

Підсекція 25.2. Філософія

Голова – професор Кітов М.Г.
Секретар – доцент Клочков І.В.

1. Ментальність народу і проблеми державотворення: точки перетину

Микола Кітов

Національний університет харчових технологій

Вступ. Будь-який народ має альтернативні шляхи розвитку в кожному моменті свого існування. Але в який спосіб його історична доля може реалізуватися як альтернативна, це питання не стільки історичне, скільки філософське і пояснюється воно через феномен ментальності.

Постановка проблеми. Об'єктивне висвітлення ролі ментальності народу є досить *актуальною* проблемою для формування української самосвідомості та розбудови державності. **Мета** доповіді: проаналізувати роль ментальності українського народу як одного із внутрішніх чинників формування держави.

Методи. Проблема аналізується з позицій синергетичного підходу.

Результати. Ментальність – це специфічний спосіб сприйняття і розуміння етносом свого ества та зовнішніх обставин свого існування. У розвитку етносу її роль досить значна, адже саме ментальність, долаючи історичні епохи, зберігає його генетичний і архетипічний код. Ментальні риси народу завжди є природними й споконвічними. Від них слід відрізнити набуті риси і комплекси, які формуються в умовах не автентичного буття, зокрема – політичного поневолення. Набутим є, зокрема, «комплекс меншовартості», який притаманний частині українства через вікові утиски з боку сусідів.

Перш за все зазначу, що наукові терміни, які позначають певні явища дійсності, виникають тоді, коли в суспільстві виникає в них потреба. Але сказане не означає, що ці явища не існували раніше. Це повною мірою стосується також феномена і поняття ментальності, які історично давно вже стали об'єктом філософського аналізу. Цим феноменом свого часу цікавився Платон, пізніше – Лейбніц тощо. Особливо багатий матеріал з проблеми ментальності напрацьовується на рубежі XIX–XX століть. Але широкого поширення термін «ментальність» набуває лише у XX ст. – в епоху постмодерну. Для цього є певні об'єктивні обставини. *Перший*, поняття «ментальність» слугує засобом етнічно-національного виокремлення і характеристики певних соціальних груп. Для цього у минулому існували інші наукові терміни (національність, народність, нація, націоналізм), які, певною мірою, вичерпали свій зміст. *Другий*, доба постмодерну – це час соціальних змін і активних демографічних процесів, період формування нової соціальної спільноти – політичної нації, де немає місця політико-ідеологічному обґрунтуванню національно-етнічних особливостей, які, незважаючи на всі соціальні зміни, все ж таки продовжують зберігатися. Саме за допомогою терміну «ментальність» можна пояснити етнічно-світоглядні особливості народів, які входять в новітню спільноту – політичну націю. Це поняття дозволяє простежувати механізми самозбереження етносів навіть в умовах високої соціальної активності і кардинальних соціальних змін. Отже, поняття «ментальність» породжене соціально-політичною та духовною реальністю XX ст. відображає зміни, які відбуваються у положенні представника певного етносу в структурі нової соціальної спільноти – політичної нації. Тому воно характерне саме для філософії постмодерну. *Третій*, членування історії розвитку будь-якого народу досить плідне з позицій синергетичного підходу, який обґрунтовує, що самоорганізація складної системи є результатом проявлення активності на основі тих

сигналів, які поступають із самих систем. Ці, специфічні ознаки, які не притаманні окремим складовим частинам, а притаманні лише складній системі синергетики називають *надорганізмом*. Етнос і політична нація є найбільш зорганізованими соціальними системами. Але, якщо надорганізмом етносу виступає ментальність, то політичної нації – патріотизм. У тих же народів, які за походженням є консортивною спільнотою, надорганізмом для них виступає патріотизм впродовж всього часу їх формування. Етносу, який проходить всі етапи свого розвитку і доходить до переростання в націю, немає ніякої потреби формувати надорганізм засобами ідеології та міфології. Така потреба об'єктивно виникає в ході розвитку конгломерату представників різних етносів у націю. Саме так відбувалося в процесі становлення сучасного російського народу з консорції, адже без формування єдиного духовного надорганізму асиміляція інородців у лоно російської політичної нації, була б неможлива.

Отже, ментальність – це архетипічна ознака, яка характеризує людську спільноту з боку етнічних характеристик. Вказаний термін плідно працює для характеристики *етнічних складових* політичної нації (російської, американської тощо), а також для характеристики етносів.

Поняття «ментальність» тісно співвідноситься з поняттям «патріотизм», але не співпадає. Якщо поняття «ментальність» відображає етнічну складову нації, то поняття «патріотизм» – соціально-політичну. Ментальність – це «...*специфічний спосіб сприйняття... і розуміння... етносом свого внутрішнього світу та зовнішніх обставин*» [1; с. 26], – підкреслює О. Рудакевич. Її роль у розвої народу і становлення державності незаперечна, адже «...*саме ментальність долає історичні епохи, зберігає код нації!*» [там само]. Феномен ментальності народу суттєво впливає на його історичну долю.

Висновки: На державотворчий процес в Україні впливають різні чинники: зовнішні і внутрішні, економічні і політичні, ідеологічні і психологічні. Їх вплив широко аналізується в літературі. Результати цих досліджень, безперечно, мають враховуватися в ході розбудови незалежної України. Але цей процес буде приречений, якщо не буде опиратися на найбільш глибоку об'єктивну підвалину державотворення – ментальність українського етносу. Сьогоднішня українська держава має виражати і захищати ментальне тяжіння українства до: а) власної економічної системи господарювання; б) певної системи державно-політичного устрою; в) своєрідної кордоцентричної культури тощо.

Література:

1. Рудакевич О. Ментальність і політична культура української нації // Розбудова держави. – 1995. – № 10.

2. Творчість як умова розвитку особистості в інформаційному суспільстві

Олександра Галінська, Микола Кітов
Національний університет харчових технологій

В сучасну епоху відбуваються глибокі трансформаційні зміни, які супроводжуються пошуком нових прогресивних шляхів суспільного розвитку. Як наслідок, в соціальній реальності з'являються нові відносини між людьми у сфері

культури, нова система цінностей, норм і принципів, культурних потреб і засобів їх задоволення. Життєвий шлях особистості також зазнає суттєвих змін, які відбуваються в економічній, політичній, соціокультурній, моральній сферах.

У цьому контексті важливою філософською проблемою, що потребує теоретичного осмислення, є аналіз шляхів і засобів формування сучасної особистості, як результату засвоєння індивідом надбань культури, соціальних ролей, суспільного та власного досвіду, що перетворює людину на творчого суб'єкта. Отже, актуальність зазначеної теми визначається потребами соціальної практики, які зумовлюють необхідність формування особистості, риси якої відповідали б вимогам часу.

Серед філософських підходів, що безпосередньо досліджували проблему взаємодії людини і суспільства, можна виокремити екзистенціалізм (Ж.-П. Сартр, А. Камю, М. Гайдеггер, К. Ясперс), де розвиток особистості зводиться до виконання нею соціальних ролей, що протистоять сутності людини; концепцію «масової людини» Х. Ортеги-і-Гассета, що розкриває соціально-психологічний тип людини натовпу; Франкфуртську філософську школу (Г. Маркузе, Е. Фромм, Ю. Габермас), що досліджує співвідношення загальнолюдського, соціального та індивідуального тощо. Проблемами становлення особистості займалися також українські вчені, зокрема: В. Андрущенко, В. Баранівський, І. Бойченко, Л. Губерський, В. Муляр, І. Надольний, Б. Новіков, А. Ручка та ін.

Сучасні соціокультурні зміни по новому актуалізують проблему визначення ролі й значення творчості в самореалізації і розвитку особистості. У процесі життєдіяльності людина усвідомлено сприймає і перетворює навколишній світ, бачить його недосконалість і намагається змінити його, творить світ та виявляє тим самим свою сутність. І чим більше в людини можливостей змінювати світ, тим в більшій мірі вона може виразити себе, пізнати і самовдосконаливатись, а творчість у цьому контексті являється більш адекватним способом самовираження особистості [див.: 2].

Аналізуючи особливості основних ознак творчості особистості, слід наголосити на тому, що творчість носить всезагальний характер. Проте основною метою і сутністю творчості є реалізація та розвиток сутнісних сил суб'єкта, його творчих здібностей. Однією з основних ознак творчої особистості може бути ступінь її самовираження та самореалізації. Зміна в процесі самореалізації пов'язана, перш за все, з рівнем творчого потенціалу, а також з характером діяльності та соціальною ситуацією. Наявність певних творчих задатків у кожної людини забезпечує можливість її участі в різних видах творчості, а ступінь розвиненості задатків значною мірою визначає активність суб'єкта.

Серед факторів, що спонукають особистість до творчої діяльності дуже важливими є потреби та інтереси. Ще однією з ключових категорій, якою можна характеризувати потенцію та інтенцію до творення є мотивація. Усвідомленість мотивації виявляється і усвідомлюється вже в меті у постановці завдання і формулюванні проблеми. Необхідно також зазначити, що значну роль в творчому процесі відіграють не тільки внутрішні потреби особистості, а й стимулювання їх суспільством. Тобто, реалізація індивідуальності в контексті існування інших індивідуальностей, де реалізуються творчі потреби з метою ствердитися у суспільстві, заявити про себе, як про унікальну, неповторну особистість.

Проблема взаємодії особистості і соціуму не тільки знаходить відображення в соціологічних, філософських та психологічних дискурсах, але є важливим питанням повсякденного життя кожної людини. Особистість у соціумі виступає не

тільки суб'єктом, але й об'єктом впливу суспільства. Суспільство встановлює певні межі потреби в новаціях тому, що без традицій жодна людина, соціум в цілому, не може функціонувати і розвиватися. Оптимальним шляхом розвитку сучасної особистості є її встигання за прискореним темпом розвитку соціуму. За таких умов основним рушієм суспільного розвитку постає творча активність особистості.

Творча особистість дає той необхідний поштовх, той ковток свіжого повітря суспільству, завдяки якому воно набуває великої значущості не тільки для своїх членів, але й для наступних поколінь, які вже будуть спиратися на цей творчий доробок для подальшого розвитку.

Література:

1. Дарендорф Р. Элементы теории социального конфликта // Социологические исследования. – 1994. – № 5. – С. 142–147.

2. Лощилина А. Н., Французова Н. П. (ред.). Философия творчества. Монография / А. Н. Лощилина, Н. П. Французова. – М.: ФО, 2002. – 131 с.

3. Формування особистості в сучасному українському суспільстві: об'єктивні і суб'єктивні фактори // Тематичний збірник наукових праць із соціально-філософської проблематики / гол. ред. О. О. Шубін. – Донецьк: ДОНДУЕТ, 2003.

3. Гадамерівська критика та критика Гадамера

Інна Горбенко, Микола Кітов

Національний університет харчових технологій

Гадамер критично налаштований проти «методологізму». У своїй праці «Истина и метод. Основы философской герменевтики» він висловлюється так: «Герменевтична свідомість набуває завершеності не в методологічній самовпевненості, але і в готовності до досліду, схожій на ту, яка відрізняє досвідчену людину від людини догматично упередженої» [див.: 1] Тут важко щось заперечити.

Ще одна основа критичної думки Гадамера – його небажання розуміти герменевтику як методологічний базис так званих наук про дух. *По-перше*, герменевтика співвідноситься не тільки з гуманітарними, але і всіма іншими науками. *По-друге*, герменевтика являє собою універсальний аспект філософії, вона відноситься до відомства філософії як такої.

Різне розуміння герменевтики [див.: 2; 3] породило дискусію між Гадамером і провідним італійським герменевтиком Еміліо Бетті. Для Бетті герменевтика є загальною теорією плюс методом інтерпретації. Для Гадамера герменевтика є філософією. Бетті хотів методично строго установити значення інтерпретатора і тексту у герменевтичному досліді, а Гадамер заперечував. За Гадамером, методи сучасних наук мають обмежене право. У якій мірі вони на місці, встановлюється у герменевтичному досліді. Своє ж завдання Гадамер визначав скромно: показати те, що завжди відбувається при розумінні. Гадамер категорично проти того, щоб приписувати правила (метод) розуміння тому, що є творчістю, яка відповідає сутності.

Гадамер доволі переконливо показав, що прохання – соціальний момент розуміння. Той, хто згоден із ним відносно прохання, дотримується думки про доцільність постановки питання з метою розуміння. Разом з Гадамером ми приходимо до методологічного правила: герменевтичне правило потребує від

інтерпретатора постановки питань. Так зване мистецтво постановки питань також не є довільним, це добре відомо викладачеві і студенту, лікарю і пацієнту, учасникам різного роду засідань, в тому числі судових. Герменевтична вимога налагодження діалогу виявляється дуже важливим: як дратують нас сухі лікарі, педагоги-ментори, високомірні чиновники, самозакохані політики. Вимога діалогічності виникає досить природно. Отже, це методичний прийом. В деякому змісті філософія завжди є методологією, вчення про межі її застосування. Якби це було не так, то філософія не мала б практичного потенціалу. Але філософія і практика нероздільні.

Серед критиків Гадамера багато видатних філософів, у тому числі Ж. Деррида, Ю. Хабермас, К.-О. Апель, Г. Альберт. Якщо узагальнити всі їх заперечення, то вони зводяться до наступних трьох: по-перше, позиція Гадамера містить небезпеку суб'єктивізму; по-друге, не враховує ідеологічну складову; по-третє, не підходить для природничих наук. Всі три доведення б'ють мимо цілі. Небезпеку суб'єктивізму бачать у зануренні інтерпретатора в традицію. Але уникнути цього не може ніхто. Гадамер не заслуговує докорів про суб'єктивізм, адже саме його критиці він присвячує сотні сторінок. Ідеологічна складова не виділяється Гадамером спеціально, але зрозуміло, що вона входить в традицію. Критика традиції – це критика ідеології. Можливо в критиці ідеології Гадамер недостатньо радикальний.

Що стосується природничих наук, то за роки, що пройшли після виходу у світ «Істини і методу», в повній мірі виділена їх історичність. Це суттєво зблизило розуміння гуманітарних та природничих наук. Протиставлення герменевтики природничим наукам втратило минулу гостроту.

Отже, критика гадамерівської герменевтики не перекинула останню, вона лише продемонструвала її недостатність у деяких відношеннях. Герменевтика є актуальною, але їй інколи не вистачає конкретності, зокрема при аналізі наук, тих чи інших суспільних феноменів. Критика Гадамера на адресу шлеєрмахерівської традиції у герменевтиці призвела до того, що в результаті маються дві філософсько-герменевтичні лінії – шлеєрмахерівська (вона, звичайно, постійно оновлюється) та гадамерівська, яка теж не стоїть на місці.

Література:

1. Гадамер Х.-Г. Истина и метод. Основы философской герменевтики: Пер. с нем. / общ. ред. и вступ. ст. Б.Н. Бессонова. – М.: Прогресс, 1988. – 704 с.
2. Герменевтика: история и современность: (критич. очерки). – М.: Мысль, 1985. – 303 с.
3. Гадамер Х.-Г. Актуальность прекрасного. – М.: Прогресс, 1991.

4. Проблеми сучасної фізики з точки зору філософії

Інна Гуцало, Микола Кітов

Національний університет харчових технологій

Наші дні – це час перетворень, час видатних досягнень науки і техніки. Особливості розвитку сучасної науки впливають на структуру і характер наукового пізнання.

Фізика, в порівнянні з іншими природничими науками, займається відносно більш загальними явищами навколишнього матеріального світу. Фізика завжди доводиться вирішувати різноманітні онтологічні і гносеологічні питання, і тому він змушений звертатися до філософії. Фізика, при розробці сучасних теорій, критично

переосмислюють накопичені в минулому знання. Нове знання заперечує попереднє, але заперечує діалектично, зберігаючи момент абсолютної істини.

Філософські ідеї, як про це переконливо свідчить історія, відіграють надзвичайно важливу роль у процесі становлення фізичних теорій. Без перебільшення можна сказати, що без філософського обґрунтування фізична теорія не може сформуватися. Квантова механіка дає прекрасний матеріал для підтвердження цих положень. Відкриття Гейзенбергом співвідношення невизначеностей і Шредінгером хвильового рівняння, що мають в квантовій механіці таке ж значення, як закони Ньютона в класичній механіці, відкриття своєрідних статистичних законів атомних явищ, про які стара фізика і не здогадувалася, знаменували собою прогрес у пізнанні об'єктивних закономірностей природи, подальше поглиблення нашого знання об'єктивних причинних зв'язків. Досягнення фізики XIX–XX століть значно вплинули на конкретні уявлення про сенс таких філософських категорій, як простір і час. Теорія відносності, створена великим фізиком нашої епохи А. Ейнштейном, поєднала класичну механіку і електродинаміку, переглянула основні поняття і положення класичної механіки, що відносяться до довжини і тривалості, до маси, енергії, імпульсу.

Цікавий момент у роздумах фізиків про філософські категорії простору і часу, а саме: про відносний характер безперервності і дискретності простору і часу.

Відомо, що уявлення про безперервність простору і часу є фундаментальними уявленнями теоретичної фізики. Їх істинність в рамках класичної фізики і теорії відносності не піддається сумніву. Внаслідок спільності та широти своїх законів, фізика завжди надавала вплив на розвиток філософії і сама перебувала під її впливом. Відкриваючи нові досягнення, фізика не залишала філософські питання: про матерію, про рух, про об'єктивність явищ, про простір і час, про причинності і необхідності в природі. Відкриття закону збереження руху та застосування по-новому принципу відносності Галілея доповнили наші знання про рух матерії. Ці досягнення довели абсолютність і відносність руху. Відкриття сучасної науки в мікросвіті високоенергетичних процесів поставило перед фізикою і філософією питання про безперервність і дискретність простору і часу. Хоча з цієї проблеми вже зроблені деякі висновки, ця тема все ж є не розробленою. Існує величезна кількість невіршених фізикою проблем від фундаментальних, пов'язаних з елементарними частинками і проблемою будови і розвитку Всесвіту, до більш приватних, пов'язаних з пошуком шляхів ефективного використання основних законів для пояснення спостережуваних явищ і передбачення нових.

Очевидно, що перед філософією відкривається величезне поле діяльності: філософськи обґрунтувати проблеми сучасної науки фізики.

5. Значення філософії Платона

Олена Дудкіна, Микола Кітов

Національний університет харчових технологій

Ім'я Платона (428–347 до н. е.) – найвидатнішого учня, послідовника і систематизатора поглядів Сократа в античній філософії, «викарбовано» у більшості підручників з філософії, як людини, що залишила невід'ємний слід у культурній спадщині всього людства. У 385 р. до н. е. він заснував в Афінах «Академію» –

філософську школу, яка існувала до 629 р. н. е. (школа отримала назву «Академія», оскільки знаходилась у гаю, присвяченому античному герою Академу).

Майже всі твори Платона збереглися повністю: один монолог «Апологія Сократа», 34 діалоги та 13 листів. Більшість з них написані в художньо-діалогічній формі. Головна дійова особа – Сократ. У цих творах міститься чимало міфів. Використовував їх Платон свідомо, заради популяризації своєї концепції і для посилення художності вчення.

В своїх філософських поглядах Платон вирізняє в бутті матерію та чинники, що її впорядковують, – «ідеї». Ці чинники спричинюють сталу форму кожного виду, що передається із покоління в покоління і вирізняється усталеним набором певних властивостей. Ідеї постають у Платона як абстрактні сутності речей, ізольовані від самих речей і перенесені десь у небесні чи поза небесні сфери. Водночас ідеї є принципами руху самих речей. О. Лосєв зауважує, що увесь діалог Платона «Тімей» – то теорія космосу, який управляється ідеями й душею, котрі мають власне існування і водночас проймають космос наскрізь. Дуалізмом позначене також платонівське тлумачення самих ідей; вони, як показав той же Лосєв, з одного боку, протилежні матерії, а з другого – «речовинно-тілесні». О. Кульчицький також звертає увагу на те, що загальні поняття Платон розглядає як такі, що існують не тільки в мисленні: вони є матеріальні речі, які існують поза нами, щоправда, не в фізичному, а в «метафізичному» (поза-явищному) світі.

Саме тут міститься відповідник поняття «людина» (не конкретної людини, а людини взагалі), такий же відповідник, як узагальнений «кінь» чи «дуб». Ці ідеальні відповідники реальних речей (чи істот) тлумачаться як позачасові й позাপросторові, незмінні й досконалі, як «зразки» для емпіричного світу. Згодом у Аристотеля матерія постає як можливість, потенційність, а форма (ідея) – як «актуальність», «енергія», конструктивна, формівна сила, спрямована до кінцевої мети (Аристотель назвав її «ентелехією»). Нижчим ступенем буття є неоформлена матерія, найвищий його ступінь – нематеріальна «чиста форма», сутністю якої є безперервна формівна чинність – абсолютний Божий Дух. Такі зусилля не могли не проявити вплив на формування філософування наступних поколінь.

Вчення Платона знайшло своє продовження в так званому середньому платонізмі, неоплатонізмі, гностицизмі, пронизує все Середньовіччя, епоху Відродження і доходить до нашого часу. В середньовічній схоластиці неподільно панував платонізм, на позиціях якого стояв Августин і ареопагітики. Найбільш відомими схоластами напрямку платонізму були Ансельм Кентерберійський (1033–1109), автор онтологічного доказу існування Бога, і Бонавентура (Іоанн Феданца), якого католицька церква проголосила богословом серафімічеським (theologus serafimicae).

Істина знаходиться в глибинах душі – про це ми дізнаємося з вчення Платона. Але для середньовічного платоніка істина – це сам бог. Вічна істина і витік будь-якої істини, сонце і світло світу – це ще один текст, ще один платонівський образ, який постійно відтворюється в середньовічній філософії і який дозволяє безперечно виявити розум та натхнення Платона і в наш час.

6. Філософія Людвіга Фейєрбаха

Олена Кобець, Микола Кітов

Національний університет харчових технологій

Філософія Фейєрбаха є завершальним етапом класичної німецької філософії і початком епохи матеріалізму як в німецькій, так і в світовій філософії. Багатство, яскравість ідей і його дотепність дивним чином поєднуються з нестійкістю його поглядів. Сам про себе він говорив, що його першою думкою був бог, другий – розум, а третьою і останньою – людина. Він пережив три фази філософії, які проглядаються у всій історії людства, і зупинився на останньому.

Згідно антропологічного матеріалізму Л. Фейєрбаха, людина як психофізична єдність душі і тіла є досконалою частиною нескінченної в часі і просторі природи. Мислитель писав: «Людина – це вища істота природи» [1; т. 1, с. 190]. Безумовно вона наділена пристрастями, які впливають на її ціннісні орієнтири, забезпечують захисну реакцію, діють як з егоїстичними цілями, так і досягають найвищих цілей. Термін «егоїзм» в сучасному розумінні навантажений негативними інтонаціями, але слід зауважити, що в контексті робіт Л. Фейєрбаха він має дещо інший сенс. Філософ зазначав, що егоїзм може бути різним: він може бути як добрим, співчутливим, так і нелюдським, злим і корисливим. Мислитель стверджував, що «індивідуальність – це неподільність, єдність, цілісність, нескінченність з голови до ніг, від першого до останнього атома, наскрізь, всюди я, індивідуальна істота» [там само; т. 2, с. 496]. Але індивідуалізм, або, як сказав би Л. Фейєрбах, «егоїзм по відношенню до себе», знаходить ціннісну завершеність тільки тоді, коли, будучи самовідреченим, борг «Я» диктується наявними «Ти».

Релігія завжди відображала ціннісні орієнтири роду людського, і не дивно те, що мислитель, елімінувавши традиційний релігійний зміст, запропонував вважати релігію найвищою цінністю людства. Вищою цінністю, істинною релігією, на думку Л. Фейєрбаха, повинні стати філософія, етика, освіта і політика – тобто те, що направляє людину до гармонійного, морального співіснування з модусом «Ти» і суспільством. Релігія споконвіку визначала ціннісне ставлення до себе завдяки наявності ідеї загробного життя.

Найвищою цінністю мислитель вважав любов: «Істинність життя і істинність індивідуальності спирається тільки на істинність почуттів. Життя – це любов» [там само; т. 1, с. 496–497]. Любов є співчуття, вона відрізняє буття від не буття, вона є пристрастю, «і тільки пристрасть є ознака буття» [там само; т. 2, с. 184]. Цінність людських взаємин гостро виявляє себе в ХХ ст., або, як назвав його А. Камю, в «столітті страху». У Л. Фейєрбаха любов виступає як принцип людського буття. Єднання чоловічого і жіночого є умовою людської спільноти, яку Л. Фейєрбах називає родом. Філософ зазначав, що любов це – «єднання мислення і буття. Буття – це жінка, мислення – чоловік» [там само; т. 1, с. 178].

У творчості Л. Фейєрбаха любов до іншої людини укупі з розумним егоїзмом, яка заснована на порозумінні, стає не тільки сутністю його нової релігії, але і, в сукупності з цінностями істини, щастя, свободи та філософії, утворює ціннісний фундамент спадщини німецького мислителя. Ці цінності детермінують прагнення людини сьогодення до гармонійного і ціннісного співіснування особи і суспільства.

Література:

1. Фейєрбах Л. Сочинения: в 2 т. – Т. 1, 2. – М., 1955.

7. Філософія техніки

Мирослава Кожевнікова, Микола Кітов
Національний університет харчових технологій

Однією з найважливіших проблем, якою займається філософія техніки, є проблема розуміння людини, що створює та використовує техніку. Особливість цієї проблеми пов'язана зі стрімким зростанням потужних технологій. При цьому кількість людей, які зазнають впливу технічних заходів та їхніх вторинних ефектів, значно зростає. Потерпають і природні системи, що стають об'єктом людської діяльності, оскільки порушується їхня рівновага, що нерідко призводить до руйнування цих систем. Ніколи раніше людина не мала таких потужних важелів, щоб бути здатною знищити життя у певній частині екологічної системи і навіть у глобальному вимірі. Тому суспільство не повинно без попередньої експертизи виробляти все, що спроможне.

Крім суто філософських суперечок про онтологічний та гносеологічний характер сучасної техніки, філософія техніки зосереджується на таких проблемах, як наслідки застосування комп'ютерів, зокрема, можливість створення штучного інтелекту; зростаюча складність сучасної техніки та пов'язана з цим необхідність її оцінки; взаємозв'язки між технікою і суспільством, наукою і природою; шляхи й перспективи розвитку техніки та ін.

Проблема наслідків комп'ютеризації суспільства і створення штучного інтелекту є однією з головних у сучасній літературі з філософії техніки.

У цій сфері виділяють певні напрями. Передусім, це праці про соціальні наслідки комп'ютеризації. На Заході цьому феномену присвячено сотні томів. Головна увага звертається на те, що із застосуванням сучасних комп'ютерних засобів докорінно змінилися всі сфери життя сучасного суспільства – від державного управління до освіти й культури. Широко обговорюються й проблеми, зумовлені цими змінами: перетворення інформації на своєрідний глобальний ресурс людства, потенційна можливість зростання відчуження людини в інформаційному суспільстві, зміни соціальних засад такого суспільства. Філософи, які займаються цими проблемами, намагаються сягнути соціопрогностичного рівня, не тільки аналізуючи суспільство, а й прогнозуючи його соціальний розвиток. Класичним прикладом цього напрямку є концепція «глобального села» Г. Маклюєна.

Певною мірою осторонь фігурують роботи, присвячені проблемі створення штучного інтелекту, що безпосередньо пов'язана з головними пластами філософської проблематики. Можливості сучасних технічних систем в обчисленні, розпізнаванні образів, перекладі, цілеспрямованій поведінці такі значущі, що потребують перегляду традиційної межі між людським «духом» і машиною. Реакція філософів на цю проблему складається з констатації того, що навіть за найточнішого моделювання сутнісні риси людини зникають при спробах їхнього відтворення в комп'ютерній програмі. Однак традиційним є й контраргумент про невичерпні можливості розвитку апаратних засобів і програмного забезпечення, які невдовзі зроблять таке відтворення можливим. Сучасні програмні засоби спроможні не тільки навчатися та самонавчатись, а й здатні до так званої інтерактивної поведінки й корекції помилок, до самостійного пошуку та отримання інформації. Така поведінка може розглядатися як свідома, що само по собі спричиняє певні труднощі. До більших проблем може призвести філософська інтерпретація поведінки інших програм – комп'ютерних вірусів, здатних до свавільного копіювання (розмноження), а також до зовсім інших

дій, незалежних від волі людини, іноді – й усупереч їй. Чи означає це, що людина створює певне нове життя, своєрідний «дух у людині»? Цю точку зору обстоює прихильник біхевіористської інформаційної теорії пізнання К. Сейр. У своєму дослідженні «Кібернетика та філософія розуму» він стверджує, що комп'ютер чи комп'ютерна програма здатні до дій та цілеспрямованої поведінки, типової для людини. Вони можуть мати свідомість, що, зрештою, призводить до заперечення якісних розбіжностей між природою фізичних і духовних явищ. Протилежний погляд означає, що машина чи програма створюються людиною і в цьому сенсі є відображенням мети, яка попередньо поставлена людиною і для реалізації якої ця програма мала виконуватися. У такому разі здатність програми до цілеспрямованої поведінки визначається її творцем.

Врешті-решт питання про можливість створення штучного інтелекту, який був би рівним або навіть переважав людський розум, зводиться до традиційного філософського питання про природу людського розуму взагалі. Без його вирішення навряд чи можливе створення штучного інтелекту. В цьому контексті Г. Дрейфує, автор книги «На що спроможний комп'ютер? Межі штучного інтелекту», зазначає: «Те, що ми дізнаємося про межі розуму комп'ютера, засвідчить нам багато й про людський інтелект».

Відомий польський письменник-фантаст і філософ С. Лем запропонував незвичне вирішення цієї дилеми, припустивши, що магістральним шляхом розвитку для комп'ютерів буде моделювання не інтелекту, а інстинктів і тропізмів. На його думку, розвиток штучного інтелекту суперечить одній із головних домінант усього технічного прогресу – принципу доцільності. І оскільки більшість цілей, які поставили перед розробниками сучасних інформаційних систем, можуть бути досягнуті без звернення до принципу штучного інтелекту, остільки створення самого штучного інтелекту стає друкорядним завданням.

Отже, сама постановка проблеми про наслідки створення штучного інтелекту є досить коректною. Але відповідь на питання, чи здатні машини до самостійного мислення, ще довго бентежитиме думку філософів.

8. Діалектико-матеріалістичне вчення про матерію

Оксана Павленко, Микола Кітов

Національний університет харчових технологій

Представників мілетської школи Фалеса, Анаксимандра, Анаксімена, які жили і творили у VII–VI ст. до н.е., видатних природознавців свого часу, вважають першими європейськими філософами. Їх історична заслуга, як філософів, полягає у тому, що вони першими усвідомили обмеженість тогочасного наукового пізнання і запропонували принципово новий підхід до вивчення природи, нову парадигму. Мілетці репрезентують науку, яка у їх творчості піднялася до рівня самоусвідомлення (переросла в філософію). Названі мислителі історично першими змінюють парадигму науки, а саме описують світ через його першооснову.

Довгий час вважали, що в основі всього існуючого лежать найдрібніші частинки □ атоми. Їм, в свою чергу, притаманні такі ознаки: вони матеріальні, неподільні, найдрібніші, різні за формою, розміром і вагою. Ця наукова парадигма була покладена в основу розвитку науки протягом тисячоліть і піддається сумніву лише в кінці XIX □ на початку XX ст. у період кризи в науці. Наука настільки заглибилась у

пізнання першооснови світу, що вимушена була визнати □ першооснова зникла, а Всесвіт реально не існує, а створюється вченими на кінчику пера.

Наприкінці XIX – початку XX ст. у науці відбулася революція. Були відкриті рентгенівські промені, явище радіоактивності, подільність атому, електрон. Заміна застарілої методологічної парадигми про корпускулярно-атомарну будову Всесвіту, що бере свої витоки ще з мілетців, на діалектико-матеріалістичну, яка є принципово новою, є єдиним можливим виходом з кризи.

Наукові відкриття у фізиці показали неправомірність використання застарілих понять, які були вироблені класичною фізикою, зокрема й поняття «матерія», як субстанція, речовина. Махісти оголосили, що терміни: «буття», «матерія», «природа» – це лише пусті слова. Наука, мовляв, має справу лише з аналізом комплексу відчуттів окремої людини. «Матерія зникла!» □ їх філософське гасло.

На цю тему особливо чітко дискутує з махістами В.І. Ленін. Вони, на його думку, приймають відчуття не за зв'язок свідомості із зовнішнім світом, а за стіну, яка віддаляє свідомість від зовнішнього світу. Сутність кризи у новітній фізиці була насамперед методологічною та полягала у ломці основних принципів і понять, які історично застаріли і за допомогою яких фізики не могли описувати зовнішній світ, що й приводить до заперечення існування об'єктивної реальності поза свідомістю, тобто заміни матеріалізму ідеалізмом і агностицизмом. В.І. Ленін чітко розрізняє філософське і природничо-наукове витлумачення матерії. Він вважає, що зовсім недозволена річ сплутувати учення про ту чи іншу будову матерії з гносеологічною категорією, сплутувати питання про нові властивості матерії із старим питанням теорії пізнання, питанням про джерела нашого знання. Щоб вірно відтворювати навколишній світ природознавці мають перейти у філософії від метафізичного матеріалізму до діалектичного. На сьогоднішній день наука знає такі форми існування матерії: речовина, поле, плазма, антиречовина, антиполе. Наука може відкрити безліч форм існування матеріального світу, але всі ці форми його прояву називатимуться філософським терміном «матерія», як найбільш узагальненим поняттям, яке описує існування зовнішнього світу.

9. Проблеми теорії пізнання у філософській системі Іммануїла Канта

Микола Петренко, Микола Кітов

Національний університет харчових технологій

Проблеми теорії пізнання займають центральне місце у філософській системі І. Канта. У своїй філософській системі Кант поєднує два протилежні світоглядні напрямки (матеріалізм та ідеалізм), тобто його філософія є дуалістичною. У своїй основній праці «Критика чистого розуму» він висловлює наступну думку: *«Я повинен був обмежити область розуму, щоб звільнити місце вірі»*. Взавши цю фразу за основну ідею, Кант запропонував свою теорію пізнання.

Кант розробив складну гносеологічну конструкцію, яка отримала назву теорії пізнання. У своїх працях Кант вперше в історії філософії чітко розрізняє розсудкове і розумне пізнання. Перший рівень осягнення дійсності – це сфера чуттєвості. Вано характеризується здатністю людини упорядковувати хаос відчуттів за допомогою суб'єктивних форм споглядання простору і часу, оскільки будь-яке знання розпочинається з досвіду, що отримується завдяки роботі органів відчуття людини. Безпосередньо на них впливають предмети навколишнього світу або «речі-в-собі», як

їх називає Кант. До «речей-в-собі» Кант відносить також Бога, безсмертя душі і свободу волі. Другий рівень осягнення – це сфера діяльності розсудку. Кант вважав, що за допомогою чуттєвості предмет нам дається, а осмислюється він за допомогою розсудку. Досвід є сукупним продуктом чуттєвої та розсудкової діяльності. Жодна з цих діяльностей не може переважати над іншою. Без чуттєвості жоден предмет не був би нам даний, а без розсудку жоден би не був осмислений.

Розум – це найвища ступінь пізнавального процесу. Він являє собою найвищу інстанцію для обробки матеріалу наочних уявлень та досвіду і для підведення їх під вищу єдність мислення. Розум вже не має прямого, безпосереднього зв'язку з чуттєвістю, а пов'язаний з нею опосередковано – через розсудок. Розум – це найвищий ступінь пізнання, хоча багато в чому він поступається розсудку. Розум, відштовхуючись від досвіду, не може дати однозначної відповіді – «так» чи «ні» на жодне з запитань світоглядного рівня. Роз'яснюючи ці положення, Кант вказує, що розум, породжує трансцендентні ідеї, що виходять за межі досвіду. Таких ідей він виділяє три: психологічна (вчення про душу), космологічна (вчення про світ) та теологічна (вчення про Бога). Ці ідеї виражають прагнення розуму до осягнення «речей-в-собі». Тут виникає ще одна проблема процесу пізнання – розум в намаганні осягнути ці «речі-в-собі», прагне вийти за межі досвіду, але безуспішно – «речі-в-собі» залишаються для нього непізнаними. У результаті такої діяльності розсудок створює лише «антиномії», «паралогізми» та «ідеали без дійсності», що остаточно заплутує мисленнєвий процес в нерозв'язних протиріччях та суперечках, що між ними виникають, оскільки розум здатен лише регулювати пізнання явищ – встановлювати доцільні і корисні для досвідченого пізнання правила систематизації знань.

Незважаючи на ряд суперечностей та проблем, що виникають в процесі пізнання, Іммануїлу Канту вдалося вперше в філософії показати складність та суперечність усього процесу пізнання. В своїх працях Кант відповів на ряд важливих запитань, створивши таким чином цілісну філософську систему, своєрідний духовний пам'ятник епохи і людського розуму, ставши таким чином видатним філософом свого періоду.

10. Роль філософії в розвитку науки

Дарина Прокопенко, Микола Кітов

Національний університет харчових технологій

Питання про співвідношення філософії і науки передбачає вирішення двох основних проблем: 1) співвідношення науки і філософії в системі людського пізнання; 2) чи є філософія наукою?

Історія питання: У Стародавній Греції філософія розглядалася як всеосяжна наука. Аристотель говорить про філософію як про «господиню наук», оскільки рівень теоретичної зрілості окремих наук був досить малий.

Потім панівною стала думка, що науки стали виділятися з філософії, але вона залишалася органом, що з'єднує результати діяльності всіх наук. В XIX–XX століттях дискусії про співвідношення філософії і науки породили формулювання двох протилежних позицій. З одного боку, в силу розвитку науки, науковий спосіб пізнання був оголошений панівним, сталася абсолютизація стилю і загального методу точних наук. Наука була оголошена вищою культурною цінністю, а соціально-

гуманітарна і світоглядна проблематика стали заперечуватися як ті, що не мають пізнавального значення. Зріла наука вважалася сама по собі філософією. Така позиція носила назву сцієнтизм. Іншою була позиція антисцієнтизму. Антисцієнтисти говорять про принципову обмеженість науки у вирішенні корінних людських проблем.

Наявність таких абсолютно протилежних думок про співвідношення філософії і науки говорить про їх тісний взаємозв'язок і про безумовну науковість філософії.

Наука – це сфера людської діяльності, функцією якої є вироблення і теоретична систематизація об'єктивних знань про дійсність. Наука – це не лише діяльність по отриманню нового знання, а й результат цієї діяльності. Цілі науки – пояснення, опис і передбачення процесів і явищ дійсності, що складають предмет її вивчення на основі відкритих нею законів. Наука, таким чином, прагне до логічного, теоретичного, максимально узагальненого знання. Все вище сказане можна віднести і до філософії.

Науковість філософії виражається в наступному.

По-перше, можна чітко вказати предмет філософії – це відношення людина-світ.

По-друге, по відношенню до свого предмету філософія оперує аналізом логічно-понятійного типу і це наближає філософію до науки. Навіть ірраціональна філософія будується за допомогою логічних засобів. Філософія використовує категорії в своєму аналізі, включає в себе науковий зміст.

По-третє, як і наука, філософія дає об'єктивне знання, тобто дозволяє вивчати об'єкт в його істинній сутності. Основним запереченням проти об'єктивності філософського знання завжди було те, що філософія досліджує світ і людину не без людини, тобто об'єкт водночас є суб'єктом. Але абсолютно так само прилад, за допомогою якого наука пізнає навколишній світ, впливає на об'єкт вивчення.

По-четверте, філософія, як і наука, є дослідницька діяльність. Філософія не використовує експеримент, але користується спостереженням, уявою, інтуїцією. І при цьому є абстрактною логічною діяльністю.

По-п'яте, філософія виступає як інструмент наукового пізнання, виконує методологічну роль по відношенню до науки.

По-шосте, філософія містить логіку, що теж зближує її з наукою.

Водночас, філософія є не тільки світоглядом, але й науковим знанням і науковою діяльністю. Філософський світогляд логіко-розумовий та понятійно-категоріальний, що також ріднить його з наукою. Якщо виключити науковість з філософії, то вона стане емоційно-образним світоглядом, тобто по суті перестане бути філософією. Але при цьому не можна зводити філософію до науки, відбираючи в неї світоглядний характер, так як це призведе до нівелювання філософії до рівня методології науки, що сильно обмежить її завдання і можливості.

Висновки: 1) Філософія виконує по відношенню до науки функцію світоглядної інтерпретації та функцію методології пізнання.

2) Філософія виконує важливі інтегруючі функції по відношенню до окремих галузей науки.

3) Філософія систематизує і осмислює пізнавальні прийоми.

4) Філософія допомагає підштовхує до переосмислення окремих позицій і допомагає перетворити стихійно сформовані у людини погляди в більш ретельно продумане, обґрунтоване світорозуміння.

5) Філософія може допомогти в кращій орієнтації як в будь-якій конкретній науці, так і сприймати навколишнє в цілому у всій його повноті та складності.

Отже не можна заперечувати науковість філософського знання, але треба визнати, що воно виходить за рамки наукового знання і по суті своїй є абсолютно особливою областю знання, що стоїть в центрі серед інших способів пізнання як одна з найбільш узагальнюючих.

11. Проблема свідомості в історії філософії

Ніна Райчук, Микола Кітов

Національний університет харчових технологій

Проблема свідомості є однією з найскладніших проблем, що ставали коли-небудь перед людством. *По-перше*, ця проблема багатогранна, різноаспектна. Її вивчають психіатрія, психологія, логіка, релігія, філософія, кібернетика і т.д. *По-друге*, свідомість – специфічний об'єкт пізнання, котрий не піддається безпосередньому експериментуванню: процес виникнення свідомості, її утворення, не фіксується ніякими приладами. Можна під мікроскопом розглядати будь-яку клітину мозку, але акти свідомості залишаються невловимими. *По-третє*, при дослідженні проблем свідомості забагато суб'єктивного в оцінці різних її аспектів. Уявлення про свідомість тісно пов'язані з пануючими світоглядними установками, а тому античний космоцентризм, середньовічний теоцентризм і антропоцентризм Нового часу формували різне розуміння свідомості

Багато незрозумілого містять у собі структура та властивості свідомості, їх взаємозв'язок з діяльністю та особистістю індивіда, шляхи їх формування і розвитку, зв'язки з буттям. Вивчення відношення свідомості, самосвідомості та буття включає дослідження всіх його різноманітних та історично мінливих типів і форм. В деякому роді це «вічне питання». «Вічне» не в сенсі неможливості доказового його рішення, а в тому сенсі, що розвиток форм людської життєдіяльності, прогрес культури і науки постійно ускладнюють і змінюють конкретні форми їх відносини з буттям, і ставлять безліч проблем перед філософською думкою. В історії філософської думки, починаючи з античності, склалася традиція розглядати всю діяльність людини по сприйняттю світу як похідну душі. При цьому до Аристотеля душа трактувалася як щось зовнішнє по відношенню до тіла, незалежно від розуміння її природи – речової (античні атомісти) або нематеріальної (Піфагор, Сократ, Платон). Аристотель же прийшов до висновку, що душа є формою живого органічного тіла, а не самостійною сутністю. Завдяки прогресу природничих наук у XVII столітті почалася нова епоха в розвитку філософського знання, орієнтованого на механіку. Р. Декарт причини всіх рухів вбачав у русі м'язів, який здійснюється за допомогою нервів, і тому звернення до душі як рушійної силу він вважав зайвим. У Середньовіччі, в християнській філософії, носієм вищої свідомості є Бог. В культурі християнства відбулася важлива подія: у людини виникла гостра потреба звернути увагу на свій внутрішній духовний світ.

В історії філософії була і така точка зору на свідомість, коли свідомість розглядалася як атрибут матерії, її вічна властивість, властива всім її видам і формам. Всі об'єкти одухотворені по-своєму: така точка зору називається гілозоїзмом (від грецького «Хіле» – матерія, зое – життя). Гілозоїстами були, наприклад, матеріаліст Б. Спіноза, а також німецький філософ-ідеаліст XVIII в. Г. Лейбніц. З точки зору І. Канта, в нашій свідомості наявні безпосередньо дані знання про щось як про ціле, і ми виявляємо їх, як тільки починаємо усвідомлювати себе. Коли людина усвідомлює

себе як Я, у неї вже є здібності до логічного мислення, мови, вміння сприймати світ просторово. Свідомість починає розглядатися в якості умови можливості пізнати зовнішній світ, творити світ явищ, тобто такий предметний світ, який залежить від структури свідомості.

У філософії Гегеля основу світу становить Абсолютна Ідея, Абсолютний Розум. Якісна відмінність свідомості від фізичних явищ заперечувалася вульгарними матеріалістами Л. Бюхнером, О. Фогтом і М. Молешоттом. На їхню думку, свідомість принципово не може бути відмінною від матерії, від тих процесів в нашому мозку, з якими має справу фізіолог. Діалектичний матеріалізм вирішує психофізичну проблему, виходячи з експериментальних даних різних наук, які свідчать про те, що мозок людини з його складними біохімічними, фізіологічними процесами є матеріальним субстратом свідомості.

У Новий час на вирішення проблеми свідомості вирішальний вплив мав антропоцентризм. Людина звільнилася від влади і опіки Божественного, перестала визнавати свою приналежність двом світам: земному і неземному. Згодом, вона погодилася з теорією Дарвіна про походження людини від мавпи. Російські релігійні філософи М. Бердяєв та В. Соловйов бачили в цьому глибоке протиріччя: з одного боку, людина погоджується зі своїм тварним походженням, а з іншого – претендує на духовний аристократизм, приписує собі здатність зрівнятися в своїх земних справах з Богом, від якого відмовлялася; мавпа захотіла стати Богом

Всі розглянуті концепції містять в собі частку істини в розумінні природи свідомості, мають своїх прихильників, відповідають на одні запитання, але не дають відповідей на інші і тому мають рівні права на існування в рамках філософського знання.

В історії філософії проблема свідомості має два рівні свого рішення. Перший полягає в описі способів, яким речі дано у свідомості, існують в ньому. Другий – ставить за мету пояснити, як свідомість можлива. Аж до ХХ ст. філософія займалася лише описом способу існування речей у свідомості. Останнім часом стало зрозуміло, що свідомість – це вершина айсберга, тобто незначна частина того цілого стану, більша частина якого схована від погляду самої, свідомості. Як проникнути в глибини цього стану, якщо зміст цих глибин не представлено в досвіді свідомості.

У зв'язку з бурхливим розвитком інформаційних, віртуальних, генних технологій зараз надзвичайно посилився інтерес до з'ясування природи свідомості в її повному обсязі. У сучасному полі досліджень свідомість визначається як здатність людини оперувати образами навколишнього світу, які орієнтують його поведінку. Сама свідомість є найбільш таємничою «річчю» у світі на даний момент, тому що досі немає відповіді на наступні питання: Чому вона існує? Що вона робить? Як вона могла виникнути на основі біохімічних процесів мозку? Відповісти на ці питання, значить пояснити феномен свідомості. Незважаючи на зусилля дослідників, проблема свідомості залишається «річчю-в-собі» в силу своєї надзвичайної складності.

12. Суспільство з точки зору соціальної філософії

Рачок Віталій, Микола Кітов

Національний університет харчових технологій

Вступ. Основна відмінність між твариною та людиною полягає у способі життя. Тваринне життя здійснюється природним чином, тобто як існування, в той час, коли життя людини здійснюється суспільним, соціальним чином, як життєдіяльність. Постає питання що таке суспільство та яку роль, воно відіграє житті сучасної людини.

Матеріали і методи. Соціум це особливий спосіб життя істот, головними чинниками якого є свідомість, діяльність, спілкування та вивчення духовного світу культури. Діяльність та спілкування людей одна із загальних умов суспільства. Як історичний аспект соціум постає у вигляді творчості людей в усіх галузях суспільного життя, створення матеріальних та духовних цінностей, формування нових високих культурних якостей людини. Основою матеріального суспільства є людина, її продуктивні сили та виробничі відносини між людьми суспільства. Людина являється центром суспільства, без людини, суспільство позбавлене сенсу. Людина свого роду суб'єкт, головний персонаж суспільства, маленька частинка великого механізму.

Результати. Суспільство це надзвичайно складний, суперечливий і в той же час цікавий предмет пізнання. Суспільство охоплює різноманітні процеси, стосунки між людьми і як результат створення певних соціальних інститутів. Суспільство реалізує різні види матеріальної та духовного взаємозв'язку між людьми.

Процес матеріального виробництва, обумовлений єдністю людини та природи. Завдяки взаємодії людей між собою, утворюється процес, який має назву – суспільне виробництво. Суспільне виробництво поділяється на духовне і матеріальне виробництво. Матеріальне виробництво націлене на задоволення потреб людей. Духовне виробництво дає знання, створює середовище для духовності та пізнання. Матеріальне виробництво визначає характер і спрямованість розвитку суспільного виробництва. Внаслідок чого матеріальне виробництво є фактором існування та розвитку суспільства. Оскільки в процесі виробництва люди вступають у певні відносини не тільки з природою, а й одне з одним, то виникають виробничі відносини. До виробничих відносин відносяться, насамперед, взаємини на конкретному підприємстві, але сюди входять і відносини між людьми різних підприємств чи галузей виробництва.

Продуктивні сили і виробничі відносини завжди мають перебувати у тісному взаємозв'язку, це є найоптимальнішим варіантом, коли виробничі відносини відповідають рівню розвитку продуктивних сил, тільки при таких умовах суспільство буде розвиватися.

Висновки. Світ, в якому живуть люди, надзвичайно суперечливий. Його пронизують різноманітні процеси. Часом виникають класові чи національні, побутові чи виробничі конфлікти, міждержавні зіткнення, війни, гинуть люди, назавжди зникають з лиця Землі матеріальні та духовні цінності. Запобігти цьому можна лише завдяки прагненню до зміни мислення кожного індивідуума, до зміни цінностей суспільства. І тільки тоді при здоровому глузді та добрій волі, сформованих на засадах пізнання та розуміння суті тих життєвих реалій, в яких відбуваються соціальні події можна змінювати та покращувати життя людей, які живуть у сучасному суспільстві.

13. Філософські аспекти створення і розвитку штучного інтелекту

Олександр Рожно, Микола Кітов

Національний університет харчових технологій

На початку ХХІ ст. філософія охопила широке проблемне поле, яке не тільки пов'язане із розвитком застосування комп'ютерних систем чи осмислення впровадження нанотехнологій, а й відкрила новий напрямок досліджень, спрямований на створення і майбутній розвиток такої комп'ютерної системи, що може реалізувати певні моделі людського інтелекту, а саме – здатна розрізняти та розуміти, вчитися, приймати рішення та знаходити способи отримання результату. Актуальною проблемою цього напрямку є розробка принципово нової парадигми, яка б дала пояснення стосовно можливості створення в майбутньому нової системи інформаційних відносин у суспільстві.

Науковці і філософи, які долучаються до вивчення феномену створення штучного інтелекту, точного його визначення не дають, оскільки у філософії неповністю розв'язане питання про природу і статус людського інтелекту, тобто про експлікацію свідомості, як відмінну рису людини розумної.

Ще в 60-х роках нейрофізіологи отримали перші комп'ютерні моделі нейронних мереж, що дало вагомий поштовх до спроби вичленення структури і розуміння принципу організації природного інтелекту, тобто відкриття неокортекса – нової області кори головного мозку, яка відповідає за вищі нервові функції людини (сенсорне сприйняття, виконання моторних команд, усвідомлене мислення, мова). Згідно цієї принципово нової теорії стає можливим цілісне моделювання мініколонок, з яких побудований неокортекс, що в загальному результаті спростовує задачі створення окремих моделей психічних процесів людини, проте вивчення їх є значною і важливою частиною цієї роботи саме для розуміння задач штучного інтелекту.

Ідея такого проекту виглядає геніально простою і жахливо складною одночасно, оскільки гігантська система комп'ютерів повинна відображати рух близько 90 мільярдів нейронів і забезпечити роботу такої системи звичайними кварцевими процесорами просто неможливо. Отже у філософів і науковців виникає конкретний ряд питань: хто ж буде носієм цього універсального «суперінтелекту»?; на що буде замінений кварцовий процесор?; чи можуть бути використані біологічні форми у вигляді живих тканин, клітин, «удосконаленого» мозку людини?»

У наш час створення штучного інтелекту є утрудненим, бо сучасна наука ще не досягла рівня необхідного для розв'язання такого завдання і на даному етапі розвитку людства вивчення штучного інтелекту. Серед науковців ідуть найгарячіші суперечки чи може машина мислити? Адекватних відповідей-доказів чи спростувань на це питання просто поки не існує.

Пов'язуючи проблему створення штучного мозку з релігією, філософи стикаються ще з декількома проблемами. Зокрема, існує теорія, згідно якої мозок бере участь у мисленні, накопичує інформацію, зберігає, аналізує, але передає її через «душу». На противагу цій теорії є принципово протилежна, де всі мисленнєві функції мозку просто спростовуються, а їх виконання забезпечується іншими «духовними» системами. Створення штучного інтелекту на базі цих обох підходів є неможливим, оскільки у науці не прийнято розглядати поняття «дух» і «душа».

Аналізуючи вищесказане, приходимо висновку, що людство повинно з великим розумінням і самоусвідомленням ставитися до цих проблем ще в самому процесі розробки штучного інтелекту та знову і знову повертатися до ключового філософського питання: «яка первородна природа людського інтелекту?».

14. Цінності в житті людини та суспільства

Марина Сич, Микола Кітов

Національний університет харчових технологій

Вступ. Основою еволюції філософських уявлень про цінності була давня теоретична традиція, що подавала відношення людини до світу в дихотомії знання та цінностей. Віддавна світ ціннісних переживань перебував у центрі філософських досліджень, головним чином у його етичних, естетичних та релігійних проявах.

Матеріали та методи. Під цінністю розуміють властивість суспільних явищ, процесів, предметів призначених задовольняти певні потреби соціальних суб'єктів. На відміну від потреб, цінності є стимулами власне людської діяльності, що надають їй такі ознаки, як свободу та суб'єктивно заданий сенс. Вступаючи у життя, кожна людина включається у складну систему зв'язків із іншими людьми та процесами дійсності; найпершою особливістю такої системи зв'язків постає їх соціальний характер. А це значить, що людина вступає у певний тип здійснення своїх дій та вчинків, тип, суттєво здетермінований виявленими в процесі людської перетворюючої діяльності предметними характеристиками дійсності. Останні виявляються не лише в світі природних, зовнішніх для людини процесів, але й в самій людині. Тому соціальні процеси передбачають певні унормовування, обмеження та впорядкування дій людини. Внаслідок цього в суспільстві виникає ціла низка елементів, структур та інституцій, які покликані забезпечити нормальне функціонування соціальних процесів [див.: 1].

Результати. Класифікація цінностей можлива за багатьма критеріями: за об'єктивними характеристиками явищ; за суб'єктами; за типами потреб суб'єктів. У системі духовних цінностей важливе місце посідають моральні. Моральні цінності – це різні форми вираження моральних вимог, норм і принципів моралі, моральні ідеали, поняття добра, справедливості, честі, гідності, обов'язку, життя людини, її моральні якості, моральні характеристики вчинків, діяльності та стосунків тощо [див.: там само].

Поворотним пунктом у розвитку проблеми цінностей стала класична німецька філософія, особливо філософія І. Канта. Поняття цінності він пов'язує з поняттям доброї волі. Важливим поняттям цінності є те, що це поняття він співвідносить з людиною як метою, її розвитком, а такий аспект цінності, як корисність, зі світом природи бажань. Цей аспект І. Кант називає відносною, зумовленою цінністю. Основну увагу він звертає на суб'єктивний аспект цінності, який і прагне висвітлити. Кантівську концепцію цінності сприйняли в основну, з деякими змінами, всі представники класичної німецької філософії [див.: 2].

Аналіз цінності К. Марксом у філософському плані посідав важливе місце в діалектико-матеріалістичному вченні. Досить нагадати, що відмінності в потребах та органічно пов'язаних інтересах суттєво відрізняється у представників різних класів.

Людину К. Маркс розглядав як біо-соціальну істоту. Але основну увагу акцентував на тому, чим людина зобов'язана суспільству, соціальному середовищу, в надрах якого вона формується і діє. На думку К. Маркса, сутність людини визначається сукупністю всіх суспільних відносин.

Висновки. В сучасній епосі погляди І. Канта і К. Маркса набули розвитку в межах антропологічного та соціологічного підходів до людини та її цінностей. В наш час особливо актуальною є проблема загальнолюдських цінностей. Слід звернути

увагу, що загальнолюдські цінності носили, носять і завжди будуть носити груповий, клановий, класовий та партійний характер.

Література:

1. Бакрадзе А.Т. Ідеал людяності і цінності людського життя / Філософська думка, 1989, № 2. – С. 17. – 23.

2. Золотухина-Аболина Е.В. О специфике высших духовных ценностей / Философские науки., 1987, № 1. – С. 1–18.

15. Евтаназія на початку III тисячоліття

Катерина Тимошук, Микола Кітов

Національний університет харчових технологій

Евтаназія на сьогоднішній день відноситься до однієї з найбільш гостро обговорюваних проблем біоетики, оскільки піднімає такі важливі питання, як: чи має людина право добровільно розпоряджатися своїм життям, де межа між життям і смертю, є життя абсолютною цінністю, чи завжди збереження життя благо для людини. Світова спільнота розкололася на непримиренних прихильників і противників евтаназії. Представники обох таборів приводять досить вагомні аргументи, що не дозволяють досягти якого-небудь конкретного компромісного рішення.

У книзі «Евтаназія. Медицина. Культура: Філософские основания современного социокультурного кризиса в медико-антропологическом аспекте» пишеться, що термін «евтаназія» ввів англійський філософ Френсіс Бекон (1561–1626) для позначення легкої безболісної смерті (від грец. Euthanasia, eu – добре, thanatos – смерть), тобто хороша, спокійна і легка смерть, без мук і страждань. Буквально термін «евтаназія» перекладається як «благо вмирання», але сам термін став означати не так «благо» смерть саму по собі, як скільки її заподіяння. Тут йде мова про навмисне вбивство з метою полегшити непотрібні страждання. У такому випадку, не існує більш двозначного слова, ніж «евтаназія». Справжнє розуміння явища, що носить назву евтаназії, включає в себе цілий комплекс взаємопов'язаних аспектів, серед яких зазвичай виділяють біолого-медичний, етичний, юридичний і релігійний. В історії філософської та соціальної думки, проблема життя і смерті не витлумачувалася однозначно і змінювалася від епохи до епохи. В одних філософських теоріях, смерть бачиться як зло, оскільки забирає у людини життя. Страх смерті завжди переслідує людей. Безпосередню причетність філософії до осмислення даної проблеми відзначали: Піфагор, Сократ, Платон, Аристотель; Епікур, Л. Кар, Л. Сенека, Марк Аврелій, Б. Паскаль, А. Шопенгауер, Ф. Ніцше, Л.М. Толстой, З. Фрейд, К. Юнг, М. Хайдеггер, Е. Фромм та інші. А. Шопенгауер стверджував, що «люди не стали б філософствувати, якщо не було б смерті».

З розвитком в останні роки практики трансплантації органів з'являються нові проблеми, в деяких випадках безпосередньо пов'язані з дозволом евтаназії. Орган людини, яка, за медичним висновком, все одно помре протягом короткого терміну, міг би врятувати іншу людину, давши йому реальний шанс жити далі, адже багато хто вмирає, так і не дочекавшись донора. Виходить, що ми з наших догматичних принципів про евтаназію як зло втрачаємо відразу два життя. Але не слід забувати, що у нашій державі, зокрема активна евтаназія може приховувати в собі масу можливостей для неправильного застосування. Наприклад, в умовах бідності медицини евтаназія може перетворитися на засіб умертвіння самотніх старих людей,

дітей-інвалідів, осіб, які страждають на рак і СНІД, на утримання і лікування яких бракує коштів.

Можна зробити висновок про те, що про евтаназію не можна судити категорично. Не всі життєві ситуації вимірюються нашими теоретичними переконаннями, а люди, які зіткнулися в реальності з цією проблемою, починають ставитися до неї інакше.

16. Глобалізація як філософська проблема

Олена Школьна, Микола Кітов

Національний університет харчових технологій

Вступ. Варто зазначити, що єдності в трактуванні глобалізації немає. Думки тут не тільки множаться, а й поляризуються. Для одних вона – безперечне розширення можливостей, для інших – «дев'ятий вал» історії, що змітає на своєму шляху всі ідентичності та самотності. З одного боку, її явно спрощують: дайте термін і все саме собою владнається. З іншого – надмірно драматизують, звинувачуючи мало не у всіх смертних гріхах: в хаотизації та криміналізації суспільного життя, у загальному падінні моралі, в зубожінні цілих країн і регіонів, у стрімкому поширенні наркоманії і т.д.

Результати. Материнське лоно глобалізації – постіндустріальне, в основі своїй, Західне суспільство. Звідти вона зростає, в цьому ґрунті її живильні соки, там вона у себе вдома. Але головне – саме там вона по-справжньому і плодоносить. Зі сказаного, однак, ніяк не випливає, що глобалізація не планетарне, а виключно регіональне («золотий мільярд») явище, процес «консолідації розвинених країн в їхньому протистоянні решті світу». Глобальність тому й глобальна, що вона не протистоїть, а захоплює і охоплює. Але проблема тут, безсумнівно, є. Вона – в тому, як розуміти це захоплення або охоплення. Деяким глобалізація представляється ізотропним інформаційно-технологічним процесом, що рівномірно, без розривів і локальних «кристалізацій» огортає всю земну кулю. Але це, швидше за все, не так. Процес глобалізації в сучасному світі навряд чи є глобальним у сенсі суцільним, фронтальним. Один з найпоширеніших і, безсумнівно, вдалих його образів є всесвітня павутина (Інтернет). Від неї, на наш погляд, можна відштовхуватися і в пошуку загальної структури глобалізації, її організаційної фактури. В чому переваги і недоліки сучасної історичної ситуації? Переваги: ніхто не робить замах на локальні, регіональні, будь-які інші особливості або відмінності. Кожен (країна, народ, соціальна група, окрема людина) може вільно (за власним вибором) самостверджуватись. Недоліки: тепер самотність можна відстоювати понад усяку міру. Глобалізація, до того ж, довела до межі, зробила тотальним проникнення ринкового принципу життя. Тепер він поширюється не тільки на товари і послуги, але і на цінності, погляди, світоглядні орієнтації. Будь ласка, пропонуй, випробовуй, але що вийде, що виживе, перемаже – вирішить ринкова конкуренція. Все, включаючи національну культуру, має право на існування, а фактично – на виживання в умовах жорстокої ринкової боротьби. Ясно, що тест на ринок і конкуренцію витримає далеко не кожна самотність. Взагалі йде процес формування єдиної, глобальної культури буття. У світлі цієї перспективи самотні національно-культурні системи цінностей будуть зберігатися, швидше за все, як етнографічні заповідники, на рівні і у формі фольклору. Постмодерна глобалізація виключає агресивні напади і захоплення – в ній і так вже все схоплено. Сподіватися

на допомогу ззовні в такій ситуації не доводиться. Зате багато чого, якщо не все тепер залежить від історичного вибору, від «волі до розвитку» цілком (безмірно) самостійних суб'єктів історії. Шанс прорватися в постіндустріальну епоху є у всіх, ну майже у всіх. Залишається тільки ним скористатися.

Висновки. Глобалізація не могла не відбутись. Вона – необхідний етап у розвитку людства. Різноманітність не виключається, навпаки, передбачається, але тепер уже в рамках нового історичного типу. Інакше кажучи, немає альтернативи (протилежності) глобалізації, але є альтернативи (варіанти) в рамках глобалізації. Представлені вони певними національними стратегіями влиття в сучасні глобалізаційні процеси.

Література

1. Соціальні практики в глобальному вимірі / Попов Б. В., Фадєєв В. Б., Носова Г. Ю., Багінський В. В., Нельга О. В. – К.: Наукова думка, 2007. – 163 с.
2. Іванова, К.А. Культурні зміни в контексті глобалізації / К.А. Іванова // Практична філософія № 4 (№38) – 2010 р. – С. 26–31.
3. Тур, М.Г. Глобалізація: соціальні метаморфози і загрози / М.Г. Тур // Там само; с. 75–82.

17. «Homo festivus» як репрезентант сучасної культури

Лариса Бабушка

Національний університет харчових технологій

Homo festivus – це Людина, котра святкує. Таку характеристику вперше запропонував французький мислитель Ф. Мюре, який назвав сучасну цивілізацію гіперфестивною ерою. Ф. Мюре пояснює це тим, що збільшення числа свят постає сьогодні «найбільш нагальною турботою, найбільш невід'ємною потребою, а відтак, його найбільш рельєфною, найбільш огидною і найменше вивченою особливістю». І далі: «що стосується нової людини, чоловіка чи жінки, яких формує ця цивілізація, ... я назвав її Homo festivus – Людина, що святкує» [2; с. 227].

Ситуація постмодерну суттєво змінює уявлення людини про свято, в якому його первісні смисли трансформуються, підміняються і зазвичай втрачаються. Спрямованість розвитку сучасної культури знаходить тенденцію до стирання меж між інтелектом та емоціями, реальністю та вигадкою, відповідно між святковим та буденним. У зв'язку з цим неабияку увагу привертає явище фестивізації культурного процесу, що розуміється як гіперболізація святкового компонента в буденному, повсякденному житті, де активна, а подекуди, і основна роль відводиться Homo festivus – Людині, що святкує. Свято як один з елементів буття, на відміну від буденності з її випадковістю, несе в собі чітку аксіологічну осмисленість, оскільки утримує в собі подію. Онтологічний смисл свята полягає у його відношенні до системи смислотворних цінностей. Свято, за словами російської дослідниці В.В. Давидової, це «не лише звичний відпочинок від повсякденних турбот та клопотів, але й спеціально відведений простір в бутті людини, що строго охороняється» [1; с. 156].

Споживання сьогодні є формою ініціації та соціалізації людини. Homo festivus – перш за все є репрезентантом, породженим суспільством споживання, в якому сам акт споживання подається як святкове дійство. При цьому святкове є десакралізованим, а повсякденне (буденне), навпаки, зводиться та підноситься до естетичного ідеалу. Первісне, чи точніше, онтологічне розуміння свята – це царина

сакральню-ритуальну, міфопоетичну, традиційну, що включає або поворотні віхи календарного часу, або культурну пам'ять священних подій (зафіксованих канонічним Письмом або історичним переказом). Основна ознака свята – окремність та вибірковість із пересічного буденного часу.

«Нічогонедіяння» (читай ледарство), на відміну від свята, позбавлене відчуття піднесеності. Воно насамперед пов'язане з комерційною сферою, де на перший план виступають категорії надлишкового. Сучасний «гіперфестивний» світ трансформував свято у видовище та шоу-бізнес, з яким Homo festivus нерозривно пов'язаний пуповиною суб'єктно-об'єктних відносин, водночас виступає і як вправний режисер, так і активний учасник.

Література:

1. Давыдова В.В. Онтология праздника. [Текст] / В.В. Давыдова. – Второй Российский культурологический конгресс с международным участием «Культурное многообразие: о прошлого к будущему». Тезисы докладов и сообщений. – СПб: ЭЙДОС, АСТЕРИОН, 2008. – С. 156.

2. Мюрэ Ф. После Истории. Фрагменты книги [Текст] / Мюрэ Ф. – Иностранная литература, 2001, № 4. – С. 224–241.

18. Реклама як спосіб існування: pro et contra

Катерина Осипова, Лариса Бабушка

Національний університет харчових технологій

Наше повсякденне життя, мабуть, складно сьогодні уявити поза рекламою. Носіями останньої у тому чи іншому вигляді постають різноманітні інформаційні мас-медіа, Інтернет, телебачення, радіо, вивіски, бігборди тощо. Навіть дозволя не позбавлене її впливу, що, в свою чергу, спостерігається на розфарбованих лавках емблемами або логотипами спонсорів. Одразу важко визначитись пересічній людині щодо об'єктивної оцінки, цінності та впливу реклами в нашому житті. Чи є реклама явищем позитивним / негативним? Напевно, коректнішою є постановка питання щодо аргументів «за» та «проти» реклами в нашому повсякденному житті.

Підійдемо до розгляду даного питання діалектично, з кількох боків. По-перше, постає питання, яким чином позначилась би відсутність реклами в нашому житті, звідки б ми дізнавались про щось нове чи принципово відмінне від відомого нам? Адже реклама це не тільки спеціально створений ролик чи текст. Вона носить антропоморфний характер: сама людина мимоволі постає рекламою. Успішна людина «рекламує» себе (демонструє, позиціонує як таку). Ми здебільшого захоплюємося людьми, що досягли висот, відтак, прагнемо «наздогнати» їх шляхом наслідування. Ми живемо під впливом реклами, почасті не задумуючись як саме вона впливає на нас. Реклама лобіює будь який процес розвитку. За допомогою вдалої реклами люди змогли довести суспільству, що здорова їжа – це важливо. Людина, котра правильно харчується та підтримує при цьому гарне тіло демонструє його, тим самим, рекламуючи здоровий спосіб життя, стає прикладом гідного наслідування. В Україні стали розповсюдженими фестивалі здорової їжі, які дійсно несуть в суспільство позитивні зміни. В Америці молодіжні організації знедавна стали боротися з т.з. проблемою «викидання їжі» (близько 60%), створюючи

соціальну рекламу на кшталт: «Ви викидаєте їжу в той час, коли діти в Африці щодня помирають від недоїдання».

З іншого боку, реклама повністю поглинула користувача в свої тенета. Постає питання: «Чи маємо ми взагалі право вибору? Чи рекламодавці створюють ілюзію нашого вибору?». На нашу думку, все це штучно створений процес для збуту товарів, котрий в кінцевому рахунку приводить до однієї цілі – збагачення капіталу рекламодавців. Споживач перестав бути важливим для рекламодавця, він лише інструмент для досягання основної мети. За такого підходу споживач постає засобом, в якому PR сфера бачить його лише в призмі корисності для себе. Рекламна діяльність певною мірою покладається на етику прагматизму, котра в основі моралі культивує дію, а не вибір вчинку та рефлексію над ним. Згадаймо твердження Ч. Пірса: «Істина полягає в майбутній корисності для наших цілей» [1; с. 92]. Відтак, корисність дії для досягнення успіху в бізнесі бачиться критерієм її моральності. Спрощено уявляючи людину, прагматизм виходить з корисності стосунків. Проте така модель є симулякром, примарою, оскільки позбавлена власного вибору особистості, а точніше, свідомого вибору способу життя, котрий є умовою свободи людини.

Література:

1. Пірс, Ч.С. Начала прагматизма. Том 1. [Текст] / Ч.С. Пірс; пер. с англ., предисл. В.В. Кирющенко, М.В. Колопотина. – СПб.: Алетей, 2000. – С. 92.

19. «Провокативний» характер психоаналізу З. Фрейда: до питань потягу та сексуальності

Тетяна Махаринець, Лариса Бабушка

Національний університет харчових технологій

Тема сексуальності завжди привертала увагу людей незалежно від статі та віку. Унікальність З. Фрейда, автора вчення про психоаналіз, полягає в тому, що він уперше відверто звернув увагу на тему сексуальності з позицій науки. Л. Сев зауважував, що історична заслуга З. Фрейда полягає в тому, що він вперше, не рахуючись із суспільним табу та ідеологічними забобонами, зайнявся науковим вивченням сексуальності. Тому не дивно, що З. Фрейд виявився в центрі уваги світової науки й громадськості. Він не закликав до сексуальної революції, але характерне для його вчення гіперболізації ролі сексуального потягу в психічному житті людини, послужило виправданням закликів щодо «розкріпачення чуттєвості». Його вченням цікавилися науковці, філософи, психологи, психотерапевти, що сприяло його популяризації. Бути незнайомим з вченням З. Фрейда стало показником нецтва.

З одного боку, сексуальність – це статевая чуттєвість, яка зазвичай осмислюється за допомогою таких понять, як «привабливість», «потяг» тощо. З іншого боку, сексуальність – це частина еволюції, т. з. боротьба за виживання. З. Фрейд слушно зауважив, що над фізіологією статевого акту знаходиться психологія людини, котра контролює цей процес з позицій передсвідомого (цензора, сторожа). Особливість психоаналізу Фрейда полягає, зокрема, в тому, що він все різноманіття позасвідомого звів до сексуальності, до дії лібідо. При цьому свідомість, на його думку, виконує виключно функції гальмування (своєрідної цензури). Основні спонукальні сили

людської поведінки знаходяться в сфері позасвідомого, яка є вмістищем лібідо (або сексуальної енергії). Остання є джерелом головних потягів, а також потягів до творчості.

Таким чином, всю психологію людини З. Фрейд звів до схеми, що відображає взаємодію двох начал (еросу й танатосу) та створює видимість діалектичного процесу. Дійсно, поведінка людини, підлегла інстинктам, ірраціональна й небезпечна передусім для самої людини. Останні відіграють для людини дуже важливу роль. На думку З. Фрейда, люди дорого платять за соціальний і культурний поступ, оскільки позасвідомі потяги придушуються вимогами моралі, культури. З цієї причини люди втрачають психічне здоров'я та надію на майбутнє. Важко не погодитись з тим, що розвиток культури дійсно супроводжується такими негативними моментами як посиленням навантаження на людину, її нервової системи, передусім навантаження емоційне, інформаційне тощо. Але, чи зміг австрійський психіатр вирішити сповна порушені ним проблеми? І так, і ні. З. Фрейд фактично обмежився лише констатацією наявності потягів, перераховуючи їх, що мають сексуальну природу, але при цьому не виявляючи діалектики. Поза сумнівом, незаперечним залишається той факт, що ні до, ані після нього ніхто не надавав кульмінаційного значення проблемам позасвідомого, потягу, сексуальності.

Література:

1. Фрейд З. По ту сторону принципа насладження. Тотем и табу. «Я» и «Оно». Неудовлетворенность культурой [Текст] / З. Фрейд; пер. с нем. – Харьков: Книжный клуб «Клуб Семейного Досуга», 2012 – 480 с.

20. Мистецтво як культурна універсалія спілкування

Алла Пекарик, Лариса Бабушка

Національний університет харчових технологій

Мистецтво є мовою почуттів. Мистецтво відрізняється від інших видів і форм соціальної діяльності тим, що воно звернене до емоційної сфери людини, котра найбільш виразно й повно відображає характер індивідуальності. Майже всі види мистецтва є певними засобами спілкування. Відтак, мистецтво постає найдоступнішою та універсальною формою спілкування людей. Мистецтво вимагає тієї потужної діяльності духу, яка пов'язана з великою самовіддачею, воно заставляє заглянути в глибини буття, закликає до відповіді за зроблене, показує безодні людського падіння і недосконалості; непередбаченість нещастя, кривавий фарс війни. Мистецтво стоїть на варті певної духовної рівноваги особи, охороняючи гармонію природного й соціального в людині, раціонального й емоційного, загальнолюдського та індивідуально-неповторного. Мистецтво відтворює всю систему соціального спілкування, починаючи з реально-практичної взаємодії, закінчуючи інтимно-особистим спілкуванням. Особлива роль художнього полягає в тому, що саме в ньому особистість реалізує свою можливість і здобуває досвід універсального, вільного, індивідуалізованого спілкування. Формування такої особистості збігається з намірами і цілями розвитку сучасного суспільства.

Особливості художнього спілкування безпосередньо пов'язані зі специфікою мистецтва як форми пізнання й віддзеркалення дійсності. Ця специфіка полягає в тому, що мистецтво, по-перше, відтворює світ в конкретних, індивідуалізованих чуттєвих образах, по-друге, несе на собі відбиток індивідуальності автора, отже, в

процесі сприйняття художнього твору можливе спілкування, як з його героями, так і з художником, що створив даний твір. Звичайно, таке спілкування глибоко індивідуалізоване, оскільки забарвлюється призмою особистого, індивідуального досвіду, стилю життя людини. Доступність мови мистецтва руйнує національні, соціальні межі між людьми. У спілкуванні за допомогою мистецтва немає потреби в перекладачі, посереднику. Його мова зрозуміла всім людям і народам, в ній закодовано значно більше змістів, сенсів, оцінок. Не випадково мистецтво першим руйнує упередження одного народу до іншого, Навіть в умовах ідеологічного протистояння, мистецтво забезпечує спілкування між народами. Оскільки мистецтво є практично духовною формою діяльності, то і форма художнього спілкування аналогічна. Хоча, з одного боку, спілкування тут здійснюється через духовну освіту - художній образ, з іншого ж боку – характер переживання є безпосередньо-практичним. Для того, щоб отримувати естетичне задоволення в результаті спілкування з художніми образами, необов'язково мати спеціальні знання з царини музики, архітектури, живопису. Важливо при зустрічі з художнім творінням співпереживати. Адже витвір мистецтва досягає своєї мети в тому випадку, якщо воно спонукає «завучати самому», виражати власне відношення до побаченого, почутого. Художнє спілкування як переживання веде до закріплення в структурі людської особистості здатності до розуміння і співчуття; спонукає людину до співучасті в житті інших людей. Воно сприяє формуванню гуманістичної сутності людини.

Література:

1. Оніщенко О.І. Художня творчість: проект неklasичної естетики: монографія [Текст] / О. І. Оніщенко. – К.: Ін-т культурології АМУ, 2008. – 232 с.

21. Психічне здоров'я студента і його апаратурні вимірювання

Сергій Болтівець

Національний університет харчових технологій

Серед основних закономірностей суспільного розвитку домінантною є постійна ускладнюваність соціальних взаємин, зумовлена більшою зосередженістю в царині інтелектуальної діяльності студентів, меншою – в галузі регуляції й гармонізації власних психофізіологічних станів, витребовування задатків нереалізованих здібностей і здатності до самодостатньої творчої діяльності, які є основними критеріями психічного здоров'я. Важливе значення у цій сфері належить розробленню і застосуванню ужиткових методів апаратурної оцінки, а також корекції функціональних психофізіологічних станів – реєстрації біофізичних параметрів регуляції станів студентів, особливо на початкових етапах навчання, підвищення їх стійкості до дії стрес-факторів, попередження втомлюваності, формування способів ефективної діяльності в змінюваних і ускладнюваних умовах.

Психологічне вивчення студентами власних психофізіологічних станів готовності до переживання професійної діяльності дозволяє визначити основні їх режими: навчально-тренувальний як формування відповідної системи знань, навичок та вмій; функціональний – використання автоматизованих систем, які психологічно несуть у собі загрозу виникнення гальмівних станів і цим містять у собі ризики виникнення аварійних ситуацій; оптимальний режим – корекція та регулювання індивідуально важливих параметрів власних функціональних психофізіологічних станів кожного

студента. Можливості інтелектуальної, сенсомоторної і, особливо – емоційно-вольової сфери, що об'єктивуються студентами апаратурно, якісно змінюють характер мислення і сприяють розвитку вольової саморегуляції, працездатності, емоційної стійкості, здатності до подолання стресу, зокрема такого його різновиду як функціональний дистрес.

Апаратурна об'єктивація функціональних психофізіологічних станів студентів має важливе значення також у разі застосування методів біологічного зворотного зв'язку з метою вимірювання індивідно-типових особливостей емоційної напруженості та здатності до емоційно-вольової саморегуляції. Розвиток психологічних досліджень в галузі апаратурних вимірювань психофізіологічних станів людини є базовим компонентом об'єктивізації показників готовності до зіткнення з неминучими труднощами, ускладненнями, ризиками і небезпеками, уявлення про які в поєднанні з усвідомленням способів оволодіння собою для їх подолання, відвернення або уникнення, суттєво відрізняються.

Особливого значення набуває встановлення обсягів згаданої розбіжності при визначенні психофізіологічних станів готовності студентів до прийняття на себе відповідальності за неминучі ризики професійної діяльності в особливих умовах або здійснення функцій, які включають у себе неминучі ризики, визначені суспільним розподілом професій. В цьому континуумі апаратурне вимірювання психофізіологічних станів є важливим психологічним засобом формування особистісної здатності до саморегуляції, усвідомлення вираженості і константності способів емоційно-вольового, сенсорного або психомоторного розв'язання індикаційних задач.

22. Феномен самоактуалізації особистості в концепції Жана-Поля Сартра

Микола Бровко

Національна музична академія України ім. П.І. Чайковського

В концепції Ж.П. Сартра буття людини в світі зумовлюється спочатку існуванням, а потім визначенням. Буттєвий статус людини виявляється в тому, що вона сама здатна з себе зробити, а значить і відповідальна за свою індивідуальність лише вона сама. Не перекидати на когось відповідальність за своє власне Я, а бути свідомою того, що вона у своїй самодостатності є справжньою, цілісною особистістю. Будь-яка наша дія, що спрямована на творення в нас людини, є одночасно творенням належного образу справжньої людини. Особливість творення такого образу полягає в тому, що оскільки наше існування передє сутності, а ми одночасно хочемо, щоб образ відповідав найвищим критеріям людяності, добра, краси, то об'єктивно такий образ піднімається до рівня цінності конкретно-історичного часу. А тут уже вступає в свої права сфера соціальності, інтерсуб'єктивності. Ж.П. Сартр переконаний, що суспільна свідомість складається із суми свідомостей окремих особистостей, і ніякої окремої суспільної свідомості в принципі не може існувати. Коли ж говорити про стосунки між людьми, то тут на перше місце виходить не гармонія, не злагода, а суперечності, більше того – навіть взаємне заперечення. Для Ж.П. Сартра виявляється надто важливим з'ясувати статус «іншого Я» і філософ показує, що індивідуальна свідомість та «інше Я» взаємопов'язані, більше того, індивідуальна свідомість проявляє себе в модусі буття для Іншого. Водночас аргументується думка, що буття для Іншого не тотожне

онтологічній структурі свідомості, або «для себе буття». Суб'єктивність, яка тотожна «Ніщо» позбавлена будь-яких власних ресурсів, що спроможні продукувати позитивний зв'язок із зовнішнім світом стосовно неї самої. Мій «погляд» перетворює іншого в річ, об'єкт – і навпаки, як намагається переконати Ж.П. Сартр. У своєму буттєвому статусі людина самотня, а людське суспільство – це завжди боротьба за панування над іншим «Я», що проявляється навіть серед людей, що люблять одне одного і при цьому вільно чи невольно, свідомо чи несвідомо прагнуть домінувати, диктувати, а в крайніх формах такі стосунки можуть навіть набувати деспотичних форм, а, отже, і любов як така нездійсненна. «Пекло – це інші» і від інших треба тікати в «себе» [1; с. 124]. Найважливіший висновок сартрової онтології полягає в тому, що людина «приречена на свободу», а значить вона змушена кожного разу на новому життєвому етапі заново формувати себе, творити свій новий образ. Правда, це нове передовсім детермінується ступенем її власної креативності, здатності реалізувати свою свободу. Як виявляється, згідно Ж.П. Сартра, свобода людини є тотальною, оскільки ніщо не спроможне трансформувати її, лише вона сама спроможна це здійснити.

Література:

1. Сартр Ж.-П. Бытие и ничто: опыт феноменологической онтологии. – М.: Республика, 2000. – 639 с.

23. Провідні теорії модернізації: базові моделі та принципи

Микола Зелінський

Український державний університет фінансів та міжнародної торгівлі

Василь Драпогуз

Центр гуманітарної освіти НАН України

Практичними методами реалізації трьох основних ідей модернізації (лібералізації, раціональності, соціально-технічного прогресу) стала індустріалізація та секуляризація західного суспільства. У такий спосіб класичні концепції модернізації є еволюцією базової для західної філософської традиції ідеї прогресу – прискорені і спрямовані соціальні зміни, економічне зростання й технічне вдосконалення покладені в основу ідеї прогресу. Прогрес мислився як поступове проникнення європейської цивілізації у всі регіони світу з метою їх раціонального вдосконалення.

З'ясовуючи основний зміст і головні напрямки концептуалізації поняття модернізації, зазначимо, що відомий дослідник І. Валерстайн визначає поняття модернізації як прогресивний процес створення капіталістичної світ-системи, спочатку в Європі (крім Росії і Туреччини) і Північній Америці, який згодом поширився на Росію, Туреччину і Південну Америку і, нарешті, на початку ХХ ст. досягнув Східної Азії й Океанії. Модернізація в західному світі мала ендегенний характер, у той час як її поширення в Центральній і Східній Європі, а згодом в Азії, Африці й Латинській Америці було спричинено екзогенними (зовнішніми) впливами. За своїм характером модернізація буває органічна й неорганічна. Як правило, виокремлюють кілька основних цивілізаційних варіантів сучасної неорганічної модернізації світу: ісламську, далекосхідну (конфуціанську), індо-буддійську, окремим різновидом є пострадянська, африканська, та латиноамериканська модернізації. Проаналізуємо деякі найбільш знакові моделі модернізації з метою з'ясування їх теоретичної спроможності та практичного

застосування щодо трансформаційних процесів на пострадянському просторі. Специфіка східної моделі розвитку так званих азійських «тигрів» має глибинний культурно-цивілізаційний зміст. Насамперед, це культурно-релігійний фактор – конфуціанство. На базі родинних відносин і держави були сформовані великі промислові конгломерати. На відміну від Латинської Америки тут завжди велику увагу приділяли освіті, причому характерною рисою азійських «тигрів» є загальна доступність освіти.

Головною проблемою України є відсутність концептуального апарату для аналізу сучасних трансформаційних процесів. Це пояснюється тим, що не розроблено теоретичного обґрунтування цілей українського суспільства, оптимальної схеми функціонування його основних суспільних інститутів. Поглиблення модернізації має спиратися на ціннісно-нормативну базу.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що у проведенні модернізації слід враховувати не лише вертикальну вісь історичного часу або розвитку, але й горизонтальний вимір історичного простору. Після здобуття незалежності Україна намагається реалізувати західну модель модернізації. Особливо цей процес прискорився з підписанням угоди з ЄС. На закінчення слід наголосити, що взаємне збагачення і доповнення різноманітних політичних і економічних доктрин, концепцій і традицій є надійною і перспективною теоретико-методологічною підставою модернізації суспільства.

24. Чи дійсно краса врятує світ?

Ольга Бухало, Ілля Клочков

Національний університет харчових технологій

Краса у житті людини є найціннішим здобутком. А чи справді, багато з нас інколи замислюються над цим?! Спробую відшукати відповідь. Про красу мріють, їй присвячують хвалебні оди, на неї чекають, нею захоплюються. Людина прагне краси, знаходить і приймає її всіляких умовностей, із благословенням схиляється перед нею, не питаючи, чим вона корисна, і її неможна купити за будь-які гроші. Чи можна зараз говорити про красу, про прекрасне, піднесене? І можна, і конче потрібно. Через всі буревії людство зрештою повинно вийти з честю і дістатись жаданого берега. Без краси не будуть збудовані нові фортеці, архітектурні споруди, здійсненні важливі наукові відкриття. Дівоче вбрання і козацька люлька, топірець гуцула і спинка саней, бабусина скриня і мисник на столі, вишитий рушник і звичайна віконна рама, тобто будь-яка ужиткова річ під рукою невідомого митця, письменника, поета, скульптора, композитора раптово ставала витвором мистецтва. І водночас творилася пісня, виникав живопис, бриніла бандура, ця українська арфа. Людина завжди оточувала себе красою і продовжує здійснювати це зараз, знає у ній смак, вміє художньо оздобити життя, заповнити його одвічним бажанням творити. На мою думку, найвідоміше висловлювання Ф.М. Достоєвського з його твору «Ідіот», про рятівну силу краси не є однозначним. Дійсно, краса може врятувати цілий світ, але цього недостатньо. Краса не просто врятує світ коли-небудь, вона вже багато разів його рятувала. Людей у складних життєвих ситуаціях, вона вже багато разів звільнювала з полону нещасття й темряви. Навіть складні життєві ситуації надихали не багатьох до створення шедеврів мистецтва, або це була природа яка змінювала людину з середини перебуваючи поруч із нею. Чоловіки закохувались у чарівних пані, чинили

заради них величні подвиги, героїчні вчинки. Випадково побачена краса, почуті незнайомі рими повертали сили й натхнення. Краса керуючись піднесенням дозволяла підійматись на вищі пагорби світу, спускатись до земних надр, але не втрачала при цьому своєї неповторної вічної сутності – ідею гармонії і добра.

Але все ж таки, що є дійсною красою? Про це можна дуже багато говорити, але спробую стисліше викласти власні міркування. Ми всі без винятку бажаємо бути красивими ззовні і докладаємо до цього багато зусиль. Чоловіки купують собі модний одяг, дорогі авто, взуття, ювелірні годинники, яхти, намагаються бути у спортивній формі. Жінки роблять теж саме, тільки накладають макіяж, відвідують пластичних хірургів й дантистів, купують багато коштовних прикрас. Так стверджують сучасні глянцеви видання, деякі апологети багатства – культу luxury & power. Але я маю іншу точку зору, і вважаю що краса присутня навкруги нас, у всьому що точу – зовнішньому світі природи. У найменшій хмаринці, буянні диких квітів у полі, чистій воді гірського струмка, що йде вздовж сивих гірських пагорбів тощо. Подібна інсталяція, лише увиразнює все багатство форм природного довкілля. Красу можна побачити у глибоких зморшках обличчя літньої людини, що посміхається своїм онукам. Краса перебуває скрізь у світі, коли людина також хоче бути красивою й щирою. Справжня краса – це гармонія всіх сфер життя людини, піднесеність чистих почуттів, краса думок, мрій і дій.

25. Чи існує дружба між чоловіком і жінкою?

Яна Головачук, Ілля Клочков

Національний університет харчових технологій

Проблема дружби між чоловіком і жінкою існує досить давно. Вона не дає спокою психологам, філософам і соціологам у нашій країні, так і у цілому світі. Вона є досить актуальною, оскільки проводяться численні дослідження, опитування, анкетування, дискусії щодо неї.

Основною метою цих досліджень є з'ясування неможливості існування дружби між чоловіком і жінкою. Багато студентів, у тому числі і я також не раз ставили перед собою подібне питання. Адже знаходячись поруч один з одним у аудиторії, не завжди можеш збагнути, де слід шукати дане почуття, що викликає підвищений інтерес до оточення. Це дружба, симпатія чи закоханість? Отже, спробуємо з'ясувати. Звісно багато з нас здатні сперечатися й доводити, що між нами і особою протилежної статі існує тільки дружба і нічого іншого.

На мою думку, таким чином просто кожен хоче ввести в оману себе і оточуючих приховавши свою симпатію від людини, яка їй була адресована. Ми маємо бути чесними перед собою і усвідомлювати наскільки можна бути захопленим іншою людиною, щоб не слутати симпатію із закоханістю. Між друзями майже завжди є щось, що виходить за межі простого приятелювання. Кожен погодиться зі мною, що жоден хлопець не спілкувався і не дружив би з дівчиною, якби вона йому була не симпатичною, аналогічна ситуація виникає і у дівчат. Тому можна зазначити, якщо між нею і ним існує так звана дружба, то вони відчують один до одного якийсь потяг. Припустимо, що дружба між чоловіком і жінкою все ж таки існує. Як і жінкам так і чоловікам необхідний друг, адже друг – це той, хто знає нас наскрізь, кому ми можемо відкрити свою душу без прикрас і без приховування. Все розпочинається з невимушеної дружби між хлопчиком і дівчинкою, які з дитинства завжди

знаходяться поряд. Вони добре розуміють один одного, стають близькими емоційно. З кожним роком вони ростуть і їхня дружба стає міцнішою. Далі настає той період, коли вони у підлітковому віці. Саме тоді, коли вони здобувають свій перший досвід у стосунках, окремо один від одного, з'являються тріщинки у їхній дружбі. Вони починають менше часу проводити разом, не так часто бачитись.

Отже, поруч із становленням такої проблеми розглядаються оновлені психологічні мотивації, що відображають поступове сходження до портрету сучасної цивілізації. Саме виникнення ревнощів з боку колишніх друзів, коли не хочеться бачити кохану людину, і підпускати до неї іншу, провокує появу гри, що може трохи приховати свої справжні негативні емоції. Вони не бажають перетинати межі їхньої дружби і ставати чимось більш важливим один для одного. Їм подобається балансувати на межі спокуси, не переступаючи кордонів пристойності, які створюються ними ж самими. І ось нарешті настає період, коли яскрава подія, сильні емоції або накопичена втома здатні порушити рівновагу між ними. В один прекрасний день вони кидаються в обійми один одного. Саме в цей момент їхні відносини стають міцнішими і назвати їх дружбою вже не можливо. Хоч і до цього їй теж не було, адже за весь період часу їхнього спілкування, вони симпатизували один одному. Отже, можна зробити висновки, що все ж таки дружба між чоловіком та жінкою – це не природна форма відносин, оскільки обидві сторони рано чи пізно починають розглядати один в одному майбутніх партнерів. У своєму хлопцеві, а згодом і майбутньому чоловікові ми хочемо бачити не лише гарного сім'янина, а й вірного друга. Як на мене різностатева дружба, особливо довготривала, є небезпечною для людини, оскільки приховуючи свої справжні почуття ми можемо втратити ту людину з якою могли б створити гарну сім'ю і прожити довге, щасливе подружнє життя. Слід пам'ятати, що з гарної дружби розпочинається міцне кохання, потрібно не боятись у відповідний момент перетнути межу, яку ми намалювали у власній уяві.

26. Життя і смерть: паралелі світобудови

Анна Калюжка, Ілля Ключков

Національний університет харчових технологій

Відправною точкою життя є народження, а його логічним кінцем – смерть. Тому можна вважати, що життя і смерть паралельні одне до одного. Паралелі існування й не існування. Буття й небуття, дійсного і потойбічного завжди стосуються сфери надчуттєвого. Людство завжди хвилювало, і впевнена, що буде хвилювати фундаментальне питання: «Чи існує життя після смерті?». Майже у всіх релігіях, містичних системах, езотеричних школах і культурах вірять, що після смерті людина або продовжує існувати в іншому вимірі, або через деякий час повертається до земного життя в зовсім іншій подібі.

Деякі дослідники, наприклад К. Вілсон, Р.Д. Моуді, подружжя В і Н. Тверських, К. Левін риторично зауважують, що у кожної людини існує душа, до того моменту, поки вона хоче бути безсмертною, підготовленою до переселення з одного тіла до іншого. Сама ідея реінкарнації або метепсихозу (*το μῆτιμψιχηα*) не нова для світових культур, а має більш ніж тисячолітню історію розвитку. Її внутрішній зміст, буквально означає переродження та переселення душі. Стародавні люди володіли подібними знання. З часом вони зникли, перетворились на популярні нісенітниці,

розповіді про духів померлих, привидів, ставши основою для похмурого жанру готичної літератури й кіномистецтва. Деякими знаннями ми володіємо частково, на рівні теоретичних поглядів, але продовжуємо ставимось до них як до казок і легенд. Зазвичай, швидкозмінні концептуальні узагальнення, мало підтвердженні версії навколо смертних станів, штучно сфабриковані світлини з клінічної смерті і т.п., нагадують спробу ошуканства, малоімовірного але дуже популярного для сфери мас-медіа: преси і телебачення. Це розбухує уяву, і породжує ще більші міфи. Але водночас спостережуваною є наступна ситуація: те, непізнанне, що становить невеликий фрагмент недовомленості, містичності й лишається непідвладним розуму, прокує до подальших розвідок, досліджень і сміливих експериментів.

Якщо спробувати розглянути переходи від однієї форми існування до іншої з точки зору класичної і некласичної фізики, то у першу чергу увагу привертає аналогія із законом збереження енергії. Згідно нього енергія нізвідки не береться і не перетворюється на ніщо. Вона тільки трансформується в інші види енергії. Адже відомий фізичний постулат А. Ейнштейна ($E=mc^2$) нашоухує нас на думку, що маса тіла – це не що інше, як дуже ущільнений згусток енергії. Цілком можливо, що частина енергії людини, яка за життя тіла надає йому ознаки унікальності, те, що у світових релігіях називається душею, після смерті тіла не зникає, перетворюється на небуття, а переходить в зовсім іншу форму існування. Можна навіть змусити себе часткового погодитись із тезою, про те що життя і смерть є основою світобудови, і разом з А. Шопенгауером, песимістично називати речі своїми іменами. Мовляв люди вбивають тварин, тварини вбивають інших істот задля продовження власного життя. Рослини помирають, перегнивають у землі, і дають паростки нового життя. А сам світ будується на постійному переході від життя до смерті, і навпаки. З часом починаєш розуміти, що смерть – мабуть те єдине, перед чим усі рівні: багаті й бідні, щасливі і нещасні.

Ми не знаємо, що краще – жити чи померти Тому не варто ні надмірно захоплюватись життям, ні тремтіти при думці про загибель. Ми повинні однаково ставитись до цих феноменів. Але не байдужіти, а рішуче змінювати простір власного існування. Крокувати до вічного, і, можливо земного безсмертя у майбутньому науки, яка рано чи пізно зможе перемогти смерть, якщо це конче буде потрібно для людства, а не призведе до втрати віри у вічне спасіння душі.

27. «Справжнє кохання»: міф чи реальність. І де його слід шукати, якщо воно дійсно є?

Діана Лисак, Ілля Ключков

Національний університет харчових технологій

Існує, як відомо, дуже багато визначень любові, і у кожне визначення людина намагається вкласти свій зміст, відмінний від інших і підказаний самим життям і власним життєвим досвідом. Мало хто уявляє собі щасливе життя без цього світлого почуття, і людина часто витрачає його на пошуки ідеального кохання. Якщо спробувати заглибитись у визначення даного питання, то на пам'ять приходять історії з античного світу. Наприклад поняття «любов» включало в себе такі значення як «чуттєву пристрасть»(έρος), «віддану дружбу або приятелювання» (φιλέω), «турботу» (κάρिताς) та «співпереживання» (αγάπη). З часом уявлення про нього змінювалось, отримуючи нових рис й форм. Але однозначним воно не було ніколи.

Обираючи з точки відліку одну з мистецьких галузей, а саме світову літературу, можна зустріти багато позитивних прикладів. Перегортаючи сторінки книг від Фр. Петрарки, В. Шекспіра, Ш і Е. Бронте, Стендаля, Т.Г. Шевченка, Л. Українки, І.Ф. Драча, Л. Костенко розумієш наскільки величними, дивним, живильним й непередбачуваним може стати справжнє кохання.

В українські мові дотепер збереглась семантична відмінність між індивідуальним почуттям й ширим ставленням до громади, народу, тобто всіх людей, яких неможна таврувати невічливим словами «натовп» чи «юрба». Справжнє, щире почуття в людині повинно долати межі егоїзму, виходити назовні, шукати іншу особу, завжди бути трансцендентальним і містити у собі елемент божественного, трансцендентного. Але чи можливо пронести почуття любові через усе життя? Чи можна любити одну людину впродовж свого життя і довгі роки продовжувати підтримувати вогонь пристрасті й бажання, дивитись на неї так само як вчора або кілька місяців тому, до моменту зародження у серці прекрасного і болісного почуття? Болісного, тому, що кохання й любов нерідко можна розглядати як «хворобу» від якої навряд чи знайдеш ліки. У свідомості виринає питання: «Чим зазвичай керуються люди, які стверджують, що любити все життя неможливо?». Вони виголошують, що не можна тривалий час зберігати кохання, оскільки поступово наступає звикання, і люди стають тими, хто завжди повинен бути поруч. Дійсно, у багатьох життєвих випадках це так, однак це не виключає того, що люди можуть пронести це почуття через все життя, змінюючись, і лишаючись йому навіки відданими.

Якщо люди кохають одне одного, то цілком закономірно, що вони будуть бажати робити один одному приємні речі, влаштовувати романтичні сюрпризи, які зміцнять їхні почуття. Людина, як відомо, сама є творцем власної долі, і в її силах зробити так, щоб почуття її партнера тривали довше. У кожного з нас була перша закоханість. Хоча можна зустріти людей, яким не вистачає справжніх, ширих почуттів. Вони виглядають нещасними, їм бракує тепла й взаєморозуміння. Нерідко вони стають причиною такого нещастя. Закохавшись вперше ми вважаємо, що будемо любити дану конкретну людину ціле життя і ніщо в світі не зможе змінити цього становища.

Часто-густо перша любов не є взаємною, вона поступово змінює колір яскраво-червоного на сірий. Однак чи здатні ми назавжди викинути її з пам'яті, позбутись як непотрібної речі! Ні. Про неї неможливо ніколи забути. Перш за все, потрібно не імітувати любов, а по-справжньому любити, бути закоханим, радіти життю, а не скиглити, заздрити іншим, яким вдалось знайти цей скарб. Якщо ви спочатку любите людину, як знаходиться поруч із вами, то вам зазвичай не потрібно докладати зусиль для того, щоб ви зберегли це почуття надалі. Доводьте щодня одне одному свою любов, але не перебільшуйте. Як відомо, будь-яку вишукану страву, навіть із використанням досконалих рецептів, можна спотворити!

28. Книги і духовний розвиток особистості

Богдана Пюро, Ілля Клочков

Національний університет харчових технологій

Без читання книг немислиме наше життя. Люди читають книги з різних причин. *По-перше*, для того щоб отримати нову інформацію необхідну для життя.

По-друге, під час читання вони відпочивають від повсякденних турбот, відволікаються, розширюють свій кругозір, передовсім надаючи перевагу розважальній літературі.

По-третє, людина щодня відчуває безліч навантажень, до яких належать негативні емоції, переживання, душевне напруження й навіть піднесені радісні почуття. А читання допомагає процесу релаксації, зануренню у інше життя, країни, століття. Читання збагачує емоційно. Справжня література допомагає жити у гармонії із собою і оточуючим світом. Людина шукає, немов запеклий мандрівник, нових вражень й відкриттів. Книги для неї стають невідомими материковими просторами, з своїми краєвидами, і дивовижними галактиками нових сенсів. Така обрана характеристика засвідчує про поступове сходження до більш визначальних питань, що відображають настрої окремої людини і навіть необхідні для подолання відчуження, часткової дегуманізації та болісних випробувань цивілізації на певному рівні історичного розвитку суспільства. Читаючи книги, можна дізнатись багато корисного про довкілля, видатних людей, моду, епохи, традиції і звичаї власної країни, тобто збагатись вічними скарбами, набагато ціннішими за будь-які коштовності. Процес читання можна розглядати по-різному, і як освіту, і як інтелектуальну гру, і як творчість, і як навчання. Якщо потрібний матеріал викладений на папері, його можна поновити кілька разів, відновити у пам'яті. Книга зберігає у собі наукові відкриття, жанрову і тематичну спрямованість творів (від історичних хронік, мемуарів до авантюрної публіцистики, пригодницько-фантастичних, детективних сюжетів тощо).

На дану тему можна багато дискутувати й сперечатись. Буде сила-силенна точок зору стосовно різноплановості літературних жанрів. А що вже казати про натхненність поетичного дару. Але у кожного із нас є своя естетична оцінка художнього твору. Інколи можна говорити про якісну літературу і порожню або бульварну. Хороша книга вимагає від нас осмислення, глибокого розуміння ідей автора, роботи розуму. Читач виховує себе, порівнює вчинки із справами героїв, шукає належні приклади, які б змогли допомогти у житті, стають запорукою процвітання і саморозвитку. Неминуче він ставить перед собою питання на кшталт: «Як влаштований світ?» або «У чому полягає сенс мого життя?». Вони стають запорукою щастя, допомагають краще оцінити діяльність інших осіб, розібратись у своїх почуттях й вчинках. Сюжети деяких з книг ми пам'ятаємо все життя, а твори улюблених авторів перечитуємо неодноразово із великою насолодою. Знайомлячись зі щирістю почуттів, справедливістю тверджень деяких авторів, людина вчиться так само гідно вчиняти у власному житті. Час, який ми проводимо за книгою, не буде втрачений даремно. Нажаль у наш час комп'ютерні технології розвиваються із шаленою швидкістю. Книги все більше відходять на другий план. Деякі взагалі забувають про їхнє існування. Багато хто говорить: «Навіщо читати книги, коли можна просто подивитися гарний фільм або серіал» Звичайно у цьому немає нічого поганого. Але сувора дійсність висуває свої безжальні умови. І можна частково погодитись з одним з зауважень братів Капранових, що Україна при темпі зростання збайдужіння населення до книги, може через кілька років повернутись до стану первісного дикуна. У цьому знову ж таки немає нічого поганого.

В цілому любов до книги, незважаючи на стрімке зростання інформаційних технологій, виховує у людині почуття поваги до самої себе, культури, історичної минувшини, і суспільства загалом!

29. Комп'ютерні ігри: розвиток чи деградація людської психіки (спроба філософського аналізу проблеми)

В'ячеслав Ременюк, Ілля Клочков

Національний університет харчових технологій

Науково-технічний прогрес, що набрав у другій половині ХХ – першій третині ХХІ століття запаморочливу швидкість, став причиною появи такого дива сучасності як комп'ютери і технології. Їх винахід був переломним моментом у розвитку багатьох галузей промисловості. Це значно підвищило міць й ефективність військової техніки, інженерної механіки, медицини, внесло безліч прогресивних змін у роботу засобів масової інформації, систем зв'язку, якісно змінило принцип роботи банків й політико-адміністративних установ тощо. Сучасна людина взаємодіючи із такими технічними потужностями постійно перебуває на роботі, навіть відпочиваючи, вдома, у машині, літаку. Комп'ютери швидко впроваджуються у людське життя і побут, займаючи належне місце в свідомості громадськості.

Але ми найчастіше не усвідомлюємо те, що починаємо багато у чому залежати від працездатності цих дорогих шматків кольорового металу. Сьогодні комп'ютери відповідають за наведення й запуск ядерних ракет, за банківські переведення багатомільйонних сум грошей і багато інших систем, помилки в роботі яких дуже дорого коштують іншим людям.

На жаль навіть цим не вичерпується залежність людини від технічного дива. Обсяг сприйманої інформації індивідом за кілька десятиліть виріс багаторазово, що, безсумнівно, відбулося на рівні розвитку всіх психічних й ментальних процесів.

У зв'язку із появою віртуальних реальностей постає питання про негативні наслідки їхнього поширення, пов'язане з тим, що людина може втратити орієнтири у світі, перестати розуміти, що є реальним, а що ілюзорним. Поширені глобальні перетворення можуть приводити до зміни всієї мотиваційно-особистісної сфери суб'єкта, мати чітко виражений негативний характер. Прикладами такої зміни особистості можуть бути: захоплення комп'ютерними іграми, Інтернетом, програмуванням. Але будь-якому різновиду діяльності повинна бути своя межа. Якщо її немає, то людина неодмінно наражає себе на тотальну небезпеку. Дивним є той факт, що залежність від комп'ютерів проявляється не набагато швидше ніж, ніж будь-яка інша традиційна залежність: паління, наркотики, алкоголь, азартні ігри тощо. У середньостатистичній людині залежність від віртуального світу починає виявляти себе вже майже через півроку. Але при такій постановці справ, не треба вдаватись до більш рішучих, деструктивних заходів. Взяти у руки палицю і розтрити технічний пристрій, дуже легко. Але він не є винуватцем психічних проблем, що здебільшого призводять до фронтального загострення шизофренічних розладів. Хворим є не сам прилад, а його власник. Виконуючи широкий спектр завдань, комп'ютер може здійснювати відтворення музики, радіо-тунера, телевізійного ресивера, демонструвати кінострічки, відображати тексти у різних форматах тощо. Адже він є корисним явищем сучасної цивілізації.

Проблема виходить за сферу діяльності представників потужних технічних виробництв. Але все залежить знову ж таки від конкретно взятої людини. Чим далі розвивається ігрова індустрія, тим більше людей підліткового періоду, стають залежними від гри, де чітко поставлені конкретні завдання, невиконання яких не призведе до якихось втрат, поганих оцінок. Тому необхідно своєчасно вживати запобіжних заходів перебування у віртуальному просторі, щоб раптово не

перетворити власний мозок на ємність для жорстокості і садизму, як у славнозвісній фантастичній стрічці «The lawn-mover man», відзнятій за мотивами оповідання С. Кінга. Отже, не баріться, тримайте серцебиття у нормальному ритмі, не хвилюйтесь даремно, а сміливо користуйтеся комп'ютерами, смартфонами, будьте відповідальними за розвиток психіки, живого спілкування, регламентуйте час для роботи й дозвілля!

30. Що для людини означає прагнення до мрій

Наталя Самійленко, Ілля Клочков

Національний університет харчових технологій

Мені щоразу доводилось чути наступне висловлювання: «Люди не знають чого конкретно можна досягти у житті». Більшість із них вважають, що далека строкова мета має місце лише в уяві, а насправді її важко реалізувати. Подекуди вони майже не відрізняють мрії від ілюзій, вигадки від дійсної мети. Звідси причина багатьох переживань й страждання.

Я не погоджуюсь із подібними песимістичними настроями, а обираю для себе лише ту тезу, яка б змогла довести, що людина повинна ставити перед собою досить високу, на перший погляд, недосяжну мету, завжди творчо мріяти, а не сидіти нерухомо на місці, і поступово намагатись її досягти.

Не варто хвилюватись, якщо до певного часу немає чітко визначеної мети, єдиної для всього подальшого життя, або у кращому випадку масштабних планів на майбутнє. На все свій час. Важливо щоб інтерес до неї не згаснув чи поступово не вичерпав себе.

Головне у своєму житті – завжди бути обачним, якомога швидше намагатись використовувати всі можливості, які пропонує життя, розвиватись й прагнути більшого, раціонально планувати і використовувати свій час (роботи, дозвілля, відпочинку), вміти прислуховуватись до себе.

На превеликий жаль багато знайомих мені людей потенційно бояться йти до здійснення своїх мрій, вважають їх неможливими. При цьому вони не роблять задля їх здійснення нічогосінько. Замість того, щоб працювати над собою, вони стають замкнутими, сидять у чотирьох стінах, фантазують без зупинку про вигадану досконалість, стають дратівливим, швидко ображаються на інших, в яких все вдається. Подекуди здається їм бракує сміливості. Якщо б вони просто спробували підвести себе з місця, відкинули всілякі лінощі до найпотемнішої схованки і просто пішли на зустріч своїй мрії, то неодмінно б зрозуміли, що все не так моторошно. Всього можна досягнути, варто лише докласти правильних зусиль. Таку думку я знайшла в одній з прочитаних книг Брайна Трейсі «Залиште огидливість. З'їжте жабеня». Я дізналась про дуже цікавий принцип, який має назву «від діжки до діжки». Ось, що мається на увазі. В одному з епізодів, автор описував серце пустелі Сахара, а саме плато Танезруфт. На діалекті місцевої мови це означає «земля страху й спраги». Воно розташоване на самому півдні Алжиру. Щоб вирішити проблему з відсутністю у цій місцевості будь-яких природних орієнтирів, французи позначили дорогу чорними 200-т літровими діжками з під нафти, розставивши їх з інтервалом в п'ять кілометрів. Якщо подорожня людина стоїть біля однієї із них, наступна починає видаватись їй розташованою на тій ж самій лінії досконалого плато. Це пояснюється кривизною земної поверхні.

З цієї ж самої причини у будь-якій точці дороги завжди можна побачити лише дві діжки. Одна, яку минули, і та, яка була попереду, на відстані п'яти кілометрів від попередньої. Цього було достатньо, і можна було перетнути найбільшу у світі пустелю, за принципом «одна нафтова діжка за один раз».

Аналогічним чином ми можемо виконувати будь-яку складну роботу, розбивши її на етапи. Головне за один раз просуватись не далі, ніж дозволяє уявний горизонт. Кожен новий етап відкриває для нас нові горизонти і так далі. Якщо поговорити із тими, хто вас оточує, напевно у кожного знайдеться те, до чого можна прагнути або найзаповітніша мрія. Нажаль, лише деякі домагаються цього, методично й наполегливо рухаються до поставленої мети. І справа тут зовсім не у фортуні. Вдача приходить лише до того, хто не зник здаватися, а всупереч усьому йде до своєї мети або мрії. Рух до мрії, це непохитна впертість, енергія поступального руху життя. Насправді можна отримувати задоволення від всього, що виконуєш, відчувати радість від перемоги, радити за успіхи інших людей. Зневіра – найбільша помилка. Поштовх має йти з середини тебе самого, а не людей, що тебе оточують.

31. Спортивне життя – спроба філософського аналізу проблеми

Яна Сиволобова, Ілля Клочков

Національний університет харчових технологій

Термін «спорт» для кожної людини має індивідуальне визначення. Для одних це просто комплекс вправ, які допомагають покращити стан здоров'я, а для інших – це сенс життя.

На мою думку, спорт – це не тільки хобі чи захоплення, а щось набагато більше. Це насолода і задоволення, справжній відчуття повноти життя. Коли ти займаєшся спортом для себе, то відчуваєш себе зовсім інакше, аніж ті люди, котрі не займаються ним взагалі. Ти починаєш почувати себе краще, позитивно і бадьорішаєш. Один із найкращих моментів у спорті – перемога. Якщо відверто казати про перемогу над суперником, то найкраще – перевершити не слабкого, а більш сильнішого за себе. Навіть якщо відчуваєш, що немає вже сил проводити боротьбу далі, треба йти до кінця. Щоб досягти мети потрібно докласти зусиль й навіть більше. Якщо брати до уваги спорт, то задля успіху потрібно вивернути себе навиворіт й вичавити всі живильні сили. Але це слід робити не заради нагород і медалей, а просто задля того, щоб довести всім, що ти найкраща, найталановитіша і найстаранніша.

Перемога – це завжди сплеск емоцій: у одну мить це сльози, що навертаються на очі, повільна радість, у яку важко миттєво повірити, щастя, відчуття втоми тощо. Деякі люди займаються спортом для себе, підтримуючи форму або з метою мати більш струнку фігуру. Але є й такі, що присвячують спорту все своє життя. У них єдина мета – стати гравцем високого рівня, найкращим з найкращих, потрапити до вищої ліги, стати майстром своєї справи, з часом навчившись розуміти, що є великим спортом. Для цього потрібно докласти всі сили. Великий спорт – це не тільки перемоги, але також важкі навантаження, поразки, розчарування. Щодо мене, звичайно неприємно програвати. Але прикро тільки за ті поразки, яких можна було уникнути. Відомо, що спортивна гра завжди непередбачувана. Наприклад, виходячи на поле, ти розумієш, що перед тобою дуже слабкий суперник і тобі не складе труднощів отримати перемогу, тому ти втрачаєш пильність й розслаблюєшся. Проте ніколи не потрібно недооцінювати суперника. І саме із-за цього програєш ти, адже

суперник прикладає всі свої сили, у той момент коли ти розслаблений. На превеликий жаль, завжди вчаться на своїх помилках.

Інколи життя може зіграти із тобою злий жарт. У великому спорті стаються випадки, коли спортсмен отримує травму, до того ж ще й важку. Тому він або вона змушені покинути спорт назавжди, заради збереження власного здоров'я. Саме воно є найважливішою цінністю у житті, його неможна придбати ні за які гроші. І настає момент, коли людина розуміє, що спорт є її життям, і крім нього вона нічого робити не зможе. Здається це доволі очевидна річ. Але у цьому треба шукати корінь більш складної психологічної проблеми. Життя тренуваннями, матчами, щільний графік змагань є для неї найголовнішими чинниками. Отримавши травму, вона відчуває, що стає нікому не потрібною, намагаючись знайти відповідь на риторичне питання, що бентежить її з середини, а саме: «Що може зробити людина, як не здатна нормально працювати на тренуваннях, чи о особливо під час гри?». Такі ситуації трапляються не часто, але все таки мають місце у житті. Можна зробити висновок, що крім спорту потрібно мати ще іншу підготовку або спеціальність. Таким чином, спорт – це гарант здоров'я і норма повноцінного способу життя. Для багатьох він є невід'ємною частиною благополучного існування.

32. Що для людини означає процес самопізнання?

Юлія Силенко, Ілля Ключков

Національний університет харчових технологій

Давньогрецький філософ класичної доби Сократ у своїй творчості завжди закликав громадськість до самопізнання. Дивлячись у глибину віків ми можемо поставити перед собою питання: «яким же чином людина пізнає себе?» і спробувати дати на нього відповідь. Перше, що спадає на думку, це пошук шляхів, за допомогою яких людина створює поняття про своє внутрішнє «Я». Розгляд даної теми, я пропоную подати у вигляді наступних тез:

1) Шлях до самопізнання у кожної людини свій. Особистий, так само як і час. коли виникає бажання знайти відповідь на дане запитання. Розпочинати його слід з аналізу своїх вчинків, дій, мотивацій, щоденної поведінки тощо. При послідовному вивченні себе, людина потрапляє у незвичне й важке для неї становище. Вона суттєво відрізняється від інших індивідів, є суб'єктом вивчення, а інша людина отримує статус об'єкту вивчення. Коли людина розпочинає процес самопізнання, то це завжди для неї дуже складно. Адже суб'єкт і об'єкт вивчення сполучаються в одній особі. Сама людина є тим, хто вивчає, і тим, кого вивчають. А це дуже нелегко.

2) Здійснюючи самопізнання, треба поступово привчити себе до того, як дивляться на тебе інші люди, тобто бути об'єктивним. Порівнюючи себе з іншими індивідами, людина знаходить необхідні передумови для самопізнання. Вона відкриває у собі властивості, які спочатку бачила у інших. Це допомагає їй долати труднощі, які завжди виникають впродовж життя. У самопізнанні людина має справу зі своєрідною екстраполяцією різних властивостей особистості, відмічених в іншій людині, навчаючись пристосовувати їх до себе.

3) Екстраполяція здійснюється насамперед в умовах безпосереднього співставлення людини з іншими особами у процесі ігрової, трудової, навчальної й інших видів діяльності. Це дає більшу можливість вивчити різноманітні якості інших людей. А потім вже переносити їх на себе. Оптимальним стає процес

самовдосконалення, що поступово відкриває перед людиною дотепер небачені можливості. На крилах натхнення вона вчиться долати будь-які перепони. Майстерність у саморозкритті підіймає її на якісно новий щабель культурного розвитку, сприяє зміцненню її життєвих цінностей, відображає поступове сходження до духовного розквіту. Шукаючи у собі властивості й якості, які можна побачити, у кращому значенні цього слова, в інших, вона намагається чогось досягти, змінитись, а отже починає керуватись раціональним принципом досягнення позитивних результатів. Починає все це вона з повсякденного рівня комунікації, а завершує під час активного включення до різних форм матеріально-духовної діяльності. Вона починає розуміти, що не є загубленою на острові під назвою «суспільство», а може докорінно поліпшити умови життя, навчитись гармонійно співіснувати з іншими. Отже, самопізнання це завжди прагнення зустрічі з іншою людиною, вихід за межі суб'єктивного, творче прозріння.

4) Коли людина усвідомлює свої позитивні риси, то об'єктивно, рішуче починає ставитись до власних недоліків. Вона зриває із себе різноманітні маски, псевдообрази, і при звичаються до того, що повинна виконувати ті ролі, які б відповідали її гармонійному, внутрішньому настрою і не знищували елементи комфортного життя й спілкування інших людей. Без здійснення процесу тривалого саморозвитку навряд чи можна уявити собі повноцінно розвинену особистість, а отже людину яка б змогла досягти певного успіху в житті, бути повноцінним членом суспільства. Моє життєве кредо: слід прагнути самопізнання, але не забувати про те, що інші люди поруч із тобою його також потребують!

33. Навіщо людині потрібно читати книги?

Аліна Шульга, Ілля Клочков

Національний університет харчових технологій

Навіщо потрібно читати книги? Таке запитання може здивувати або навіть трохи спантеличити будь-кого, крім мене. Перш за все, книги читають, звичайно ж, для отримання нових, корисних знань, вражень. Знаходження ідей, які можуть бути навмисно загублені на вкритих пилом полицях бібліотек або книжкових крамниць, важлива справа для розвитку цілісного світогляду сучасної людини. Інколи, під час перегляду шпальт відомих розважальних видань, стикаєшся з ситуацією часткового збайдужіння деяких представників суспільства до книги та історії її виникнення. Вони відкрито демонструють власну неприязнь до друкованого слова. Адже внутрішня духовність, освіченість, щирість почуттів і навіть милосердя, розпочинається із того які книги ми читаємо. І це не показова демонстрація необхідного плану або порожнє марнування часу. Колись можливо людство зможе існувати без книг. Але то буде доволі похмура спільнота, представникам якої можливо стане абсолютно байдуже до того, що відбувається із емоційними переживаннями й настроями окремо взятої особи. Відомий американський письменник фантаст Р.Д. Бредбері навіть присвятив цій проблемі свій фантастичний роман «451° градус за Фаренгейтом».

У сучасному світі, на жаль, багато підлітків поступово забувають про книги, оскільки переконані у тому, що їх легко може замінити телебаченням та Інтернетом. Однак, найпотужніший комп'ютер ніколи не зможе передати відчуття перегортання сторінок. Деякі люди просто шалено полюбляють тримати у руках книгу, оскільки

вважають їх істинним дивом, котре допомагає переміститися у світ спокою, любові і романтики. Саме читання позбавляє нас повсякденної суєти, різних турбот і нескінченних проблем. У книгах є величезний досвід і знання інших людей, маса корисних ідей, методик, стратегій життя. Книги розвивають творче мислення, не повчають, а покращують процес засвоєння знань, збагачують внутрішній світ кожного. Читаючи книги, можна знайти ідеальний образ самого себе у вигляді героїв, відомих персонажів легендарних творів, або навіть запозичені із зображення цілком реальних людей. Зрештою набутий досвід можна спробувати застосувати до власного життя. Але не треба абсолютно покладатись на себе. Книги скеровують рух нашого життя, але не копіюють, і тим більше не замішують його. Важко увияти собі особу, як б настільки змогла зануритись до вижданого світу, перетворивши захоплення на маніакальну ідею. Хоча нерідко можна зустріти таких осіб. Вони блукають у темряві власного невігластва і зрідка підіймають очі вгору, щоб роздивитись красу зоряних просторів, побачити людей, яким потрібна допомога, співчуття. Їх можна лише пожаліти. Читання книг дозволяє знайти відповіді на багато питань. Адже здавна відомо, що тисячі людей прожили своє життя і поділилися з іншими своїм досвідом, допомогли із рішенням певної проблеми, і в цьому знову ж таки допомогли книги. У наш час поруч із різноманітними гаджетами, електронними ресурсами спостережуваною стає інша ситуація. Кінематограф, Інтернет також дозволяють людині розширювати свої можливості, а не згубно впливати на розвиток її психіки. Проте навіть краща екранізація не в змозі замінити автентичний твір, думку поета або прозаїка. Але водночас виникає протилежна теза, яка може ствердити необхідність переведення паперової продукції книгарень на електронні носії. За рахунок економії природних ресурсів, мінімального використання хімічних барвників й вторинної сировини, людство може подовжити межі свого природного існування у майбутньому. Але це не повинні бути порожні слова. Варіантів розгортання подій щодо книжкової індустрії сила-силенна. Тому я раджу всім завжди звертатись до книги не лише як до марнування часу, а корисної поради друга, який ніколи не зрадить тебе у житті!

34. Ідеал людини у православній традиції

Олександр Лисенко

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Проблема ідеалу має значну історію свого вивчення в різноманітних галузях гуманітарного знання. В певних контекстах, детермінованих різними світоглядними цінностями, філософськими установками, мотивами, цілями, завданнями ідеал уявлявся: чи то як вище благо (Платон, Плотин), чи то як дух епохи (М. Дворжак), чи то як культурний взірєць чи стандарт цінності (Р.А. Монро), чи то як прасимвол культури (О. Шпенглер), чи то як супер его (З. Фрейд), чи то як архетип колективного безсвідомого (К.Г. Юнг). Проф. Кітов М. Г. визначає ідеал у наступний спосіб: «Ідеал виникає у процесі перетворення гносеологічного образу й логічного засоба в категорію людської волі... Він – форма синтезу сутнісних сил людини, форма духовно-практичного відтворення граничних основ життєдіяльності» [1, с. 58]. Приймаючи таку дефініцію, я усвідомлю достатньо широкий обсяг даного поняття, адже під нього підпадає і гносеологічний, і соціальний, і економічний, і політичний

ідеал тощо, тоді як для даного дослідження важливо усвідомити значення саме ідеалу людини.

Під православним ідеалом людини ми розуміємо зразок людської досконалості, категорію, що відображає спрямованість волі людини, ідеальну модель особистісного розвитку, вищу мету прагнень та устремлінь певної особи, групи осіб, людства вцілому. Православний ідеал людини полягає в уподібненні, наслідуванні та єднанню віруючого з Ісусом Христом, тобто у внутрішньому преображенні тварної природи людини та поступовому перетворенні її у Божественну – обоженню. Через глибинне засвоєння спокутувальної жертви Христа, аскетичну практику, покаєння, благодіяння, милосердя, жертвовність, усвідомлюючи та долаючи наявний гріховний стан, віруючий досягає досвідного Богопізнання, водночас змінюючись духовно, психічно і фізично. Вже в II ст. св. Іринеї висловив ще ранню християнську інтуїцію цього ідеалу в такий спосіб: «Бог став людиною, щоб людини стала Богом». А вже Афанасій Олександрійський, Василь Великий, Григорій Назіанзін та Григорій Нисський концептуально осмислили ідею обоження, яка щільно увійшла у якість основоположної в богословську традицію всіх східних церков. Препод. Максим Сповідник зумів сформулювати квінтесенцію патристичного ідеалу людини як бога за благодаттю. А святий Григорій Палама у XIV ст. представив цілісну православну антропологічну систему, у якій центральне місце займає ідеал людини.

Отже, тема «ідеалу людини» є наскрізним принципом системи православної догматики. Православне віровчення визнає універсальність та космічну центральність людини як іпостасного центру буття, уможливує перетворення людини у акті віри-трансцензусу на співтворця Богу та Бога за благодаттю.

Література:

1. Китов Н.Г. Идеал как объект философского исследования / Н.Г. Китов // Диссертация на соискание кандидата философских наук. Специальность – 09.00.01. – диалектический и исторический материализм. – К.: 1981.

35. Житийные мифологемы Иоанна Новгородского: архетипические векторы иноческой Самости

Андрей Некита, Сергей Маленко

Новгородский государственный университет имени Ярослава Мудрого

С момента принятия христианства и крещения Руси Великий Новгород всегда выступал оплотом православных традиций, что во многом и предопределило его драматическую историю. Распространение православия в тот период по понятным причинам, как правило, осуществлялось иностранцами. Это были преимущественно греки, или люди, получившие в Византии классическое религиозное образование. Спустя несколько столетий православие активно продолжило свое распространение уже в подвижнической деятельности местных проповедников, чей личный авторитет становится символом праведности их слова и дела. К таким безусловным духовным лидерам следует отнести Иоанна Новгородского, Святого инока и первого архиепископа Новгородской земли.

Житие архиепископа, составленное свт. Дмитрием Ростовским, повествует об основных вехах биографии и легендарных событиях, связанных с пастырской деятельностью Иоанна. Примечательно, что легендарный, мифический контекст

Жития выступает основным смысловым стержнем этого агиографического произведения, идентичного, в этом контексте, былинным повествованиям и народному фольклору. Не углубляясь в анализ лингвистических тонкостей этого текста, мы смещаем свой интерес в сторону феноменологической реконструкции основных смысловых блоков, вокруг которых выстраивается сюжет Жития. Рожденный в семье благородных и хорошо известных в Новгороде людей, Иоанн с детства готовится к духовному служению Церкви и Отчизне. И эти понятия для него не являлись абстрактными, а выражали его внутренне стремление к воплощению небесных идеалов. Наличие сверхъестественных мотивов в мировоззрении Иоанна указывает на его раннюю духовную зрелость. Став священником, он приходит к мысли о том, что только иноческая обитель может быть единственным местом подлинного общения человека и Бога. Бросающееся в глаза стремление к уединению также является подтверждением мощнейшей внутренней работы Иоанна, которая должна была вылиться в конкретные социокультурные результаты.

Факт строительства первой деревянной церкви, посвященной Богородице, на средства, унаследованные от родителей, так же указывает на особый статус семьи, отца и матери, в ментальных проекциях Иоанна. Кстати, и монастырь он основывал вместе с братом Гавриилом, что лишний раз подчеркивает последовательность в реализации этой ментальной традиции. Вероятнее всего, особое почитание Богородицы, которое оказало заметное влияние на всю земную биографию святителя, было также предопределено распространенностью местных культов Матери, Земли, Природы. Житие повествует о сне, который одновременно видели оба брата. В этом видении Богородица обещает мужчинам поддержку и просит о прилежности в их делах и вере. Наутро братья, обменявшись впечатлениями о сновидениях, обнаруживают у ворот богато убранного коня без всадника. Они, «сильно дивились красоте и богатому убранству коня; долго ожидали они, не придет ли откуда хозяин его. Однако никто не появлялся, а конь неподвижно стоял на том же самом месте. Тогда они подошли к нему ближе и увидели, что по обеим сторонам седла висят два туго набитые мешка. Уразумев, что сие ниспослано им свыше, они сняли с коня мешки, и тотчас конь стал невидим. Братья развязали мешки и нашли в одном до самого верха золото, другой же был наполнен серебром» [1]. Воспользовавшись таким подарком, братья достроили обитель, слава о которой распространилась в Новгороде и его окрестностях.

Мотивы богородичного почитания и Благовещения в контексте духовного служения Иоанна прослеживаются и после принятия им кафедры Святой Софии в 1165 г. Безусловно, самым ярким сюжетом Жития выступает миф о победе новгородцев над суздальцами в 1169–1170 годах. Политические распри, предшествующие трагическому конфликту, позволяют установить особое место Новгородской земли в истории Древней и Средневековой Руси. Андрей Боголюбский, считая новгородцев «крамольниками извечными», попытался установить контроль над этими территориями. Для этого он привлек в союзники смоленского, рязанского и муромского князей, полочан и торопчан, попытавшись придать этому мероприятию статус общерусского похода против новгородской вольницы. Религиозно-мистическим апофеозом этих событий становится сюжет о чуде, исходившем от знаменитой новгородской иконы «Знамение». Этот, дошедший до нас миф, еще раз актуализирует архетипические смыслы традиционного для Новгородской земли богородичного культа. Показательно, что сама Богородица именуется «Владычицей неба и земли», а надежда на помощь от нее подкрепляется дополнительной аргументацией. Новгородцы, во главе с архиепископом Иоанном,

молитвенно надеются на заступничество Богородицы и в связи с тем, что они почитают Сына и Бога, также как и ее Саму.

Миф о Знамени содержит еще несколько интересных аспектов. Помимо уже установленной материнской доминанты в культуре Великого Новгорода, эта былина позволяет выявить и ведущие факторы социально-политической жизни. Православие фактически выступает синкретичным способом бытия политической власти и формой организации повседневности, в рамках которых еще не сложилось противоречие между официальным и неофициальным, религиозным и светским. Иоанн, пытаясь выйти из сложной военно-политической ситуации, находит решение в очередном религиозно-мистическом опыте, в котором голос свыше сообщил ему о способе избавления от противников, а сам крестный ход с иконой Богородицы от церкви Спаса на Ильине улице к городской стене становится чудесным спасением для Новгорода. Необычайный эмоциональный подъем, который испытал Иоанн, так же как и в пору его иноческого служения, вновь актуализирует архетипический образ Матери и позволяет определить доминирующие социокультурные смыслы. Фактически, личную феноменологию архетипа Матери Иоанн превращает в действенный фактор психоистории. Собственные измышления придают архиепископу уверенности в том, что его инициатива и воодушевление найдут отклик у паствы. Как повествует миф, последовавшая на предложение Иоанна реакция новгородцев, свидетельствует не только о высочайшем уровне их религиозности, но и о том, что сам архиепископ пользовался у жителей древнего города колоссальным духовным и политическим авторитетом. Несмотря на свой духовный сан, Иоанн фактически выполняет княжеские функции, выступая защитником новгородцев, организуя их на борьбу с врагом. Миф о Знамени раскрывает и еще одно важное условие феноменологии архетипа Матери. Когда Иоанн посылает протодиакона в церковь Спаса за иконой Богородицы, обнаружилось, что тот не смог ее сдвинуть с места. Это обстоятельство вызывает у собравшихся священнослужителей и простых новгородцев религиозно-мистический ужас, о котором посланник сообщает архиепископу. Некая невидимая сила, как утверждает протодиакон, окружает пречистый лик Богородицы, защищая ее от недостойных в помыслах и деяниях людей, и только архиепископ может прикоснуться к святому образу. И действительно, легенда сообщает, что после крестного хода, молитвы и молебна икона сдвинулась со своего места. Собравшиеся у церкви новгородцы расценили это как чудо и спасительный небесный знак. Более того, икона уже мироточила, придавая сухому дереву необычные сверхъестественные качества.

Сюжетная линия о выносе иконы Богородицы дает возможность зафиксировать наличие распространенных в древнерусском обществе стереотипов по поводу взаимодействия мира людей и божественного духа. То, что икона оказалась доступной только самому Иоанну, подтверждает факт понимания новгородцами особой роли духовнозрелых и авторитетных людей в формировании социально-значимых идеалов, которые, в данном контексте, всегда окрашиваются в религиозные тона. Это свидетельствует о сформировавшейся традиции поддержания социального мира, опиравшейся на неформальный, лично окрашенный авторитет опыта, знания и мудрости предков, представленных духовными пастырями. В этой связи совершенно понятным является эмоциональный подъем новгородцев, принявших участие в крестном ходе и воочию убедившись в самоотверженности духовного лица не побоявшегося выйти с Богородичной иконой под тучи стрел суздальских воинов. Смелость и самоотверженность Иоанна вызвала символический

ответ со стороны паствы, которые в едином порыве смогли отогнать врага от стен древнего города, отстояв, тем самым, свою независимость и укрепив веру.

Таким образом, миф о Знамении актуализируется взаимодействием архетипической пары Матери и Отца, где Мать символически представлена в мистическом опыте и Богородичном образе, а Отец воплощается в жертвенном, призывном служении архиепископа Иоанна миру и Софии. В определенном смысле Иоанна можно назвать медиумом, которому удается воспринять и предвосхитить духовные тенденции, наиболее значимые и актуальные для новгородского общества XII века.

С другой стороны, эта история, зафиксированная в легендарном повествовании, определяет вектор развития русской ментальности на несколько столетий вперед. Иноческий опыт служения Небу Или (Иоанна) трансформируется, на примере мифа о Знамении, в модель его не менее жертвенного служения Миру. Так еще в молодости, посвящая себя не людям, но Богу, Иоанн приходит к пониманию того, что без служения людям невозможно подлинное служение Небу. Поэтому воссоздание гармонии на земле, в человеческом обществе является как ведущей моделью личностной эволюции, так и основным способом феноменологизации архетипа Самости. Именно так с точки зрения древнерусского общества должны реализовываться божественные заповеди, в корне трансформирующие языческую повседневность, придавая ей сакральный статус и оформляясь впоследствии в мифологеме Святой Руси. Этим же целям служило и установление Иоанном специального праздника в честь иконы Пресвятой Богородицы «Знамение». Нам сегодня трудно в деталях реконструировать ситуацию, описываемую мифом о Знамении и отделить зерна истины от плевел вымысла и позднейших наслоений, однако то, что он продолжает транслироваться и в современной культуре, под каким бы соусом он не подавался, говорит о наличии в нем удачно найденной архетипической схемы, воссоздающей предвечную модель гармонии Неба и Земли, Божественного и Человеческого, Материнского и Отцовского.

Помимо архетипической символики Матери психобиография Иоанна неразрывно связана и еще с одним сюжетом, раскрывающим специфику личностной эволюции житийного мифа. Здесь используется распространенный не только для новгородских летописей, но и для общеправославных, а также общехристианских книжных памятников контекст. Он концентрируется, как правило, на феноменологии архетипа Тени, которая формируется с помощью легендарных пересказов об искушении иноков и святых дьяволом и нечистой силой, испытывающих, таким образом, их духовный потенциал, веру и праведность. В житии Иоанна тоже есть подобный рассказ о его путешествии за одну ночь из Новгорода в Иерусалим и обратно верхом на лукавом, который превратившись в коня, доставил архиепископа для поклонения Гробу Господню и Животворящему Кресту.

Необходимо сказать, что в Житии дьявол и лукавый используются как тождественные образы. Этот факт, безусловно, свидетельствует о неформленности православной доктрины, в которой на тот момент еще не была явлена ни функциональная специфика, ни иерархия дьявольских сил. Они еще не стали собственно онтологической противоположностью Божественного, а скорее демонстрировали локальные отношения в связи с нарушениями Божественного закона. Более того, подобные ситуации как раз и являлись фоном, на котором происходила кристаллизация как общенародных, так и институциональных представлений о Святости и Святых. Именно поэтому, лукавый в Житии Иоанна более походит на Трикстера, выполняя его традиционные функции. Лукавый в тот

период не символизирует Зло как таковое, он больше всего напоминает мелкого пакостника и провокатора, постоянно подстрекая человека на совершение выбора. Как ни странно, но именно лукавый, как и в случае с искушением Христа в пустыне, становится тем фактором житийной мифологии Иоанна, который позволяет архиепископу еще более укрепиться в собственной вере, подтвердить правильность экзистенциальных и духовных ориентиров.

С другой стороны, конкурентное противостояние с лукавым, традиционно заканчивающиеся в пользу праведника, служит мощным фактором укрепления веры и для паствы. Веры в то, что их духовному проводнику по плечу любые, даже самые сложные и изощренные сценарии противостояния темным силам. Принимая облик коня, лукавый символизирует появление особых архетипических смыслов, которые связываются с осознанием архиепископом естественности сталкивающихся противоположностей: Добро немислимо без Зла, Свет немислим без Тени. Вторичное появление образа коня в психобиографии Иоанна, безусловно, указывает и на особую ментальную ценность этой фигуры. В древнерусской культуре этот образ прочно связывался с тяжелым, повседневным трудом, а также с ратным делом, необходимостью защиты своего мира и своих ценностей в годину опасностей. Именно эти черты пытается проявить лукавый в мифологеме Иоанна Новгородского. Святой – это символ труженика и ратника в одном лице. Поэтому лукавый появляется как закономерное смысловое дополнение образа святости, транслируемого текстом Жития.

Кроме того, символ коня указывает и на актуальную для новгородцев XII века связь с язычеством, как органическим основанием становления русского православия. Именно символика укрощенной и духовно обращенной языческой природы обеспечивает Иоанну немислимый для того времени духовный подвиг – паломничество в Святую Землю и поклонение самым значимым христианским святыням в течение одной ночи. Похожий мотив присутствует и в истории об изгнании Иоанна с Новгородской кафедры. Здесь образ лукавого тоже играет ключевую роль. Правда, провокации темных сил теперь связываются с половой распущенностью, которая, видимо, также являлась ведущим языческим пережитком и была характерна для древних новгородцев. И то, что не вызывало осуждения в отношении простых людей, не могло быть прощено лицу духовному.

Оговоры и наветы, которые свалились на голову Иоанна, вызывают негодование со стороны паствы и становятся причиной его изгнания из Новгорода. Именно это событие является кульминацией драматических отношений Иоанна с лукавым. Когда новгородцы посадили Иоанна на безвесельный плот и спустили вниз по течению Волхова, обнаружилось, что архиепископ не просто не погиб и не уплыл от Новгорода, но начал чудесным образом подниматься вверх по течению по направлению к Юрьеву монастырю, где пристав к берегу, святой был встречен его настоятелем с крестами и иконами. Ужас и воодушевление, которые испытали простые люди, ставшие свидетелями этих событий, становятся важным эмоциональным фоном, позволяющим автору Жития продемонстрировать как духовно-нравственный потенциал православия в целом, так и силу его персональных адептов в частности. И как в случае с путешествием в Иерусалим эта установка реализуется посредством явления народу силы веры пастыря, способной обратить вспять даже естественное течение вод Волхова.

Таким образом, православие в житийном мифе позиционируется как единственная форма веры, истинность которой подтверждает и вся природа. Примечательно, что после описанных выше событий пастырское служение Иоанна

протекало спокойно и, по всей видимости, лукавый отступился от него. В контексте наших рассуждений это свидетельствует о начале нового этапа в биографии архиепископа, который смог подняться как над собственными несовершенствами, так и над внешними искушениями, и всецело посвятить себя пастырскому служению. Основная канва его духовного подвига была связана со стремлением убедить как можно большее количество новгородцев в необходимости соблюдения Божьих заповедей и внутренней готовности противостоять греху. В тексте Жития приводятся следующие слова Иоанна, обращенные как к клиру, который изгонял его, так и к миру, который не воспрепятствовал этому: «с осмотрительностью делайте всякое дело, чтобы диавол не прельстил вас, чтобы добродетель ваша не была омрачена злым делом» [там же].

Подобная риторика демонстрирует долгий и сложный путь формирования православного категорического императива, в котором нашелся бы достойный вариант сочетания сущего и должного как Слова и Дела. Потому и грех тогда понимался как нарушение взаимного соответствия осознанного и неосознанного, сказанного и сделанного. Таким образом, Житие позволяет очертить представления о грехе не как о роковой социальной девиации, которая с неизбежностью должна сопровождаться непомерным страданием, несоразмерным искуплением и непременным погружением в новый грех, но как о моменте движения к заданной цели. В силу того, что не существует четко обозначенных путей движения к ней, каждый человек, своими мыслями и поступками должен отыскивать наиболее адекватную форму восхождения к благочестию. Поэтому тема греха и освобождения от него и в случае с Иоанном Новгородским является классической, что характеризует данный период в развитии православия как эпоху религиозно-мистического и социокультурного освоения архетипа Тени, который и сегодня во многом определяет стратегии религиозной жизни. И если в отношении самой личности священнослужителя-подвижника мы можем говорить о достижении определенных высот духовного роста, выраженного в феноменологии архетипа Самости, то в случае с традиционными религиозными институтами речь может идти только об определенной степени осознания нетождественности социального, религиозного и личного опыта, патронируемого поверхностным слоем коллективного бессознательного и оформленного в содержаниях архетипа Тени.

Примечание. Исследование выполнено при финансовой поддержке РГНФ в рамках проекта проведения научных исследований («Иночество: архетипические и социальные аспекты символизации Самости в духовных традициях Новгородской земли»), проект №14-13-53001.

Литература:

1. Ростовский Д. Житие святого отца нашего Иоанна, архиепископа Новгородского http://www.vidania.ru/saints/zitie_ioanna_novgorodskogo.html.

36. Мода как явление массовой культуры

Алена Горюнова

Новгородский государственный университет имени Ярослава Мудрого

Достаточное количество культурологических исследований посвящено анализу феномена массовой культуры. Это явление столь актуально для нашей реальности, что мимо него нельзя пройти стороной.

Э. Фромм в своей работе «Иметь или быть» указывал на то, что современное общество ориентировано на ценности потребления и на получение прибыли, иными словами, в нашем обществе доминирует модус «обладания». Ценности приобретательства и чувство собственности распространяются на вещи, других людей, идеи и многое другое [см.: 1]. Объектом исследования французского философа Ж. Бодрийера становится непосредственно общество потребления в котором классовая борьба перестает быть главной движущей силой его развития, а мотивы поведения людей концентрируются в сфере потребления.

Потребление, по мысли Бодрийера, – это современный феномен, определяющий признак так называемого «общества изобилия». Поскольку потребности производятся вместе с товарами, которые их удовлетворяют, автор справедливо считает, что «мы переживаем время вещей» [см.: 2]. Это явление подтверждает один из типичных принципов массовой культуры – это однократность использования. Сейчас мы видим, как вещи рождаются, совершенствуются и умирают, тогда как раньше вещи, например, инструменты, жили намного дольше, чем поколения людей. Помимо этого, в цивилизации не существует рационального потребителя, который сам делает свой выбор. В основе выбора – стремление к социальному отличию, но эта потребность не останется удовлетворенной, так как поддержка таких отличий есть жизненное условие современной цивилизации. Если раньше людей оценивали по их убеждениям, то теперь исходя из того, что они потребляют. На сегодняшний день использование вещи не ограничивается только практическим применением, когда потребитель приобретает вещь, то он стремится не только удовлетворить потребность, но и получить удовольствие от покупки. Отсюда и появление такого феномена, как шоппинг. Это эффективное средство для получения удовольствия. Женские журналы дают подробные инструкции для достижения максимального удовольствия от шоппинга. Как указывает Бодрийер, в коммерческих центрах есть всё, для того, чтобы человек провел в нем как можно больше времени: кафе, книжный магазин, кино, одежда и много других вещей. Можно привести в пример устройство парижского бутика Christian Dior, в котором комната для примерок переходит в гостиную с мягкими диванами, снабженную телефоном, телевизором, видео и французским шампанским.

Еще одним известным теоретиком, обращавшимся к моде, является Пьер Бурдьё. В рамках исследования моды Бурдьё использует свою концепцию поля. Он выделяет поле ограниченного производства и поле массового производства. Поле ограниченного производства он характеризует как систему, производящую символические блага, объективно предназначенные для круга производителей. Поле массового производства организовано с целью производства символических благ, но предназначенных для непроизводителей, т.е. для «широкой публики» [см.: 3].

Если применить концепцию Бурдьё к анализу современного положения мира моды, то под полем ограниченного производства мы будем понимать мир высокой моды («Haute Couture»), а полю массового производства будет соответствовать изделия массового производства («Pret-a-Porter»). Для поля ограниченного производства характерно стремление самостоятельно создавать свои нормы производства и критерии оценки своей продукции, «оно подчиняется закону конкурентной борьбы за чисто культурное признание со стороны коллег, являющихся одновременно клиентами и конкурентами». Поле ограниченного производства находится в разрыве с публикой непроизводителей и поэтому создание поля соотносится с замыканием его на себе.

Литература

1. Фромм Эрих. «Иметь или быть»
http://modernlib.ru/books/fromm_erih/imet_ili_bit/read

2. Барт Р. Система Моды. Статьи по семиотике культуры. – М.: Издательство им. Сабашниковых, 2003. – 512 с.

3. Блумер Г. Мода от классовой литературы. Сер. 11. Социология. – М.: ИНИОН РАН, 2008, №2. – 127–149.

Научный руководитель д. филос. н., проф. Некита А.Г.

37. Диалектика природного и культурного в пространстве киноужаса

Валентина Карабанова

Новгородский государственный университет имени Ярослава Мудрого

Начало нового тысячелетия, несмотря на повсеместную «электронную революцию», с новой силой актуализировало классическую проблему соотношения природного и культурного в жизни человека и общества. Казалось бы, все аспекты этой проблемы уже давно выявлены, и, более того, артикулированы основные аспекты ее решения. Однако медийная экспансия, в которую оказался втянутым современный человек, постоянно визуализирует новые экзистенциальные смыслы, настоятельно требующие своего освоения.

Безусловным лидером современной медийной культуры выступает американский кинематограф, который на протяжении XX века попытался обозначить смещение вектора культурных смыслов, произошедшее в современном обществе. В первую очередь подобные смещения коснулись традиционных представлений о добре и зле, сформировавшихся за тысячелетия цивилизованной истории человечества. Постиндустриальная культура, по сути, игнорирует необходимость противопоставления классических моральных категорий. При этом их границы размываются, как в сознании обывателя, так и порождают многочисленные aberrации в окружающей его институциональной инфраструктуре цивилизации. Появившийся уже в начале XX века жанр киноужаса, успешно подхватил этот тренд, превратив его в смысловую ткань своего образного повествования.

Надо отдать должное фильмам ужасов, всевозрастающая популярность которых, лишний раз доказывает эффективность обнаруженного их создателями механизма социализации, культурной адаптации и личностного совершенствования. В первую очередь, это касается установления четких соответствий между экзистенциальными запросами человека и состоянием культурной среды, которая может воспроизводить и генерировать определенного рода социально значимые иллюзии. Классическая мифология, а вслед за ней и классическое искусство, веками стоявшие на непосредственном и потому инфантильном принципе бинарного противопоставления «добра» и «зла», «божественного» и «человеческого», «земного» и «небесного», «верхнего» и «нижнего» и т.д., в фильмах ужасов попадают в новые эпистемологические, аксиологические и культурные пространства.

Антропоцентризм европейской культуры в фильмах ужасов вытесняется биоцентризмом, геоцентризмом, урбанизмом и техноцентризмом, образующими самодостаточные и активно конфликтующие друг с другом социокультурные топосы. В силу этого, с помощью фильмов ужасов в обществе формируются гомогенизированные экзистенциальные ценности, которые полностью девальвируют бинарную сущность культурной диалектики. Границы прежних ценностей становятся

порою столь размытыми, что их адекватная социокультурная реконструкция порой оказывается практически невозможной. Герои с их слабовыраженной мировоззренческой позицией, отсутствующим нравственным стержнем, социокультурной конформностью и публично демонстрируемой политической индифферентностью превращаются жанром киноужаса в амифичное существо, с легкостью уступающее свой глубинный мифический потенциал антигерою.

Показательно, что из всех участников киноужасного действия, только лишь последний, в свою очередь, продолжая разделять ценности классического мифа, транслирует глубокую обеспокоенность внезапной и трагической утратой своего диалектического оппонента. Подобная ситуация провоцирует антигероя к выполнению двойной функции в мифе, представителем которого он является. Чудовище в триллере лишь с одной стороны выступает носителем деструктивного контеста. В то же время, в силу указанных тенденций, он вынужден говорить и от имени культурного героя, который в эпоху постмодернизма с легкостью превратился в представителя «молчаливого большинства». Наивная вера антигероя в нравственный потенциал нашего современника-обывателя толкает его на кропотливые, а порой и откровенно шулерские действия по отношению к массе неявных героев. Кстати, может быть и поэтому, в эту группу индивидов, как правило, попадают дети и молодежь, поскольку, как известно, именно эти возрастные категории являются наиболее аксиологически и когнитивно лабильными.

С другой стороны, актуализация героического в пространствах постиндустриального мира, опять же в логике классического мифа, с необходимостью происходит посредством переосмысления роли природных и культурных топосов в формировании постмодернистской аксиологической реальности. Обыденное социальное пространство, в котором живет потенциальный герой, является примером рутинной жизни, лишенной личных смыслов. Поэтому городская среда представляется местом, постоянно воспроизводящим стандартного индивида с набором усредненных потребностей, интеллектуальных навыков и производственных функций. Фактически – это пространство бытия массовой культуры, инфраструктурными знаками которой выступают дороги, административные здания, заводы, школы, больницы, тюрьмы, точки фастфуда, ночные клубы, магазины и спортплощадки. Не удивительно, что подобная искусственная среда провоцирует и формирование абсолютно неестественных моделей культурного поведения. Потому, когда антигерой появляется перед нашим современником, их диалог начинается именно там, где для обывателя привычная цивилизационная топография как раз и заканчивается.

По сути, антигерой вступает в контакт с индивидом на фоне либо разрушающегося урбанистического ландшафта, либо в пространстве бушующей естественности природы. При этом оба этих фона фактически обозначают «конец знакомого мира», нарушение привычного порядка вещей, что соответствует классическому мифическому сюжету о конце времен и «золотого века». Сам И.Валерстайн говорит об этом так: «Мне кажется, что мы бродим по темному лесу и не вполне понимаем, в каком направлении следует идти» [1; с. VIII]. Потому антигерой превращается в постоянного провокатора, искоренителя индивидуальных комплексов и социальных стереотипов, которыми отравлено мышление обывателя. А природа является наиболее удачным символом для установления верных ориентиров и истинных критериев, по которым следует строить свою собственную жизнь. Отчасти об этом же непрерывно напоминает и вульгарный анатомизм, примитивный

физиологизм и экстравагантный натурализм фильмов ужасов, пытающихся методами «шоковой терапии» вернуть обывателя к жестоким реалиям бытия.

Таким образом, антигерой сообщает своему потенциальному оппоненту, что жизненный путь не является накатанным постиндустриальным «хайвэем», а выступает тернистой тропой, требующей для достижения жизненных идеалов колоссальных физических и нравственных усилий, никак не компенсируемых современным сервильным обществом. Этот путь, уводящий обывателей со скоростных трасс в поля, леса, болота, заброшенные деревни, пустыни, горы и иные безлюдные и дикие пространства, должен быть принципиально неровным и нелогичным. Более того, зачастую эти экстремальные «путешествия» в природу как раз и начинаются с приходом сумерек, которые фактически выступают сумерками социальной рефлексии и воспетыми Ф. Ницше «сумерками богов». На фоне этих пространств парадоксальным образом бледнеют, либо вовсе улечиваются навыки социальной адаптации, социальные статусы и заслуги, привилегии, обеспечиваемые техническим превосходством цивилизованного человечества. Но, парадокс в том, что в подобных ситуациях все эти факторы социальной стабильности и благополучия оборачиваются против самого человека, выступая своеобразной карой за отказ от себя и своей судьбы, за безразличие к природе и миру.

Именно природа является аналогией базовых, естественных принципов общественной жизни, средой мифического воплощения архетпических сюжетов, концентрирующихся на трагедии бессознательной социализации внутреннего мира человека. Именно образы природы в сюжетах фильмов ужасов представляют медийный контекст разворачивания бессознательного конфликта культуры и естественной среды обитания человека.

Литература:

1. Валерстайн И. Конец знакомого мира. Социология XXI века/Пер, с англ. Под ред. В.И. Иноземцева. – М.: Логос. 2004. – 368 с.

Научный руководитель д. филос. н., проф. Маленко С.А

38. Календарь как источник изучения культуры, на примере народа майя

Анна Морозова

Новгородский государственный университет имени Ярослава Мудрого

Традиционно под календарем понимается – роспись дней года с обозначением времени подвижных праздников, указанием, каким числам месяца соответствуют дни недель года, к которой иногда присовокупляются разные сведения справочного характера – астрономические, статистические и др.

Потребность измерять время возникла у людей очень давно. Без системы счета просто нельзя жить, будь то измерение пространства (метрология) или времени (календарь и хронология). Чем выше уровень культуры и науки, тем совершеннее становятся системы счета или измерения. Природа предоставила людям три периодических (наблюдаемых даже невооруженным глазом первобытного человека) процесса, позволяющих вести учет времени. Во-первых, это смена дня и ночи, во-вторых, смену фаз луны и в-третьих, смена времен года. На их основе и сложились такие понятия как «сутки», «месяц» и «год». Совершенно ясно, что число суток и в календарном месяце и в календарном году может быть только целым. Между тем, их астрономические прообразы – синодический месяц и тропический год – содержат

дробные части суток. Создание и совершенствование календарных систем было доступно ранее лишь избранной социокультурной прослойке – жрецам, первым интеллектуалам древности, определявшим даты праздников, которые были одновременно и церковными и гражданскими, и по которым сверяли время простые люди. Стремление хотя бы до некоторой степени согласовать между собой сутки, месяц и год привело к появлению трех календарных систем, действующим и сегодня: 1) солнечный календарь, основанный на движении Солнца, в котором стремились согласовать между собой сутки и год; 2) лунный календарь, основанный на движении Луны, цель которого – согласование суток и лунного месяца; наконец, 3) лунно-солнечный, в котором делается попытка согласовать между собой все три единицы времени. Помимо этого на протяжении всей истории человечества существует большой перечень календарных систем, сведения о которых сегодня доступны для изучения. Перечислим эти системы: Египетский календарь, Еврейский календарь, Китайский календарь, Японский календарь, Индуистские календари, Ацтекский календарь, Календарь майя, Исламский календарь, Древнегреческий календарь, Юлианский календарь, Григорианский календарь, Новоюлианский календарь, Французский республиканский календарь.

А что же тогда такое календарь майя? Календарь майя – система календарей, созданных цивилизацией майя в доколумбовой Центральной Америке. Этот календарь использовался и другими центральноамериканскими народами – ацтеками, тольтеками и др.

Древняя цивилизация племени майя обладала весьма высоким искусством счета времени. Их календарь содержал 365 суток и состоял из 18 месяцев по 20 суток (каждый месяц и каждый его день имели свое название) плюс 5 добавочных суток, не относящихся ни к одному месяцу. Календарь состоял из 28 недель по 13 пронумерованных дней в каждой, что составляло всего 364 суток, а одни сутки оставались лишними. Почти таким же календарем пользовались и соседи майя – ацтеки. Большой интерес представляет календарный камень ацтеков. Лицо в центре традиционного изображения этого календаря представляет Солнце. В четырех примыкающих к нему больших прямоугольниках изображены головы, символизирующие даты четырех предшествующих мировых эпох. Головы и условные знаки в прямоугольниках следующего круга символизируют 20 суток месяца. Большие треугольные фигуры изображают солнечные лучи, а в основании внешнего круга два огненных змея представляют жар небес. Календарь ацтеков похож на календарь майя, но названия его месяцев иные.

Таким образом, видно, что календарных систем было достаточно много, но самые древние, например, как календарь майя, имеют большую историческую и научную ценность, так как имеют совершенно непохожий вид на современные календари. Стоит также отметить, что для любой народности календарь всегда является чем-то большим, нежели просто перечнем дней и лет. Так и для народа майя календарь является не только измерением времени, но и результатом многовековой системной работы по изучению природы и способов человеческого взаимодействия с ней, что является большим подспорьем как будничных в земледельческих работах, так и в духовном служении богествам.

Научный руководитель д. филос. н., проф. Некита А.Г.

39. Религия и язычество в культуре Древнего Египта

Маргарита Муравьева

Новгородский государственный университет имени Ярослава Мудрого

Египет – одно из самых интересных и древнейших государств в мире. Недаром многие ученые, до сих пор не установили точно возраста этой цивилизации. Одни исследователи, изучая ее хронологию, приходят к утверждению, что данное государство датируется от шести тысяч лет, другие же опираются на традиции, которые относят к мифологии и литературе, и считают датой от 70 тысяч лет. «Египет – это греческое название страны Кем, что в переводе означает “загадка”, “тайна”. И тайной окутано все, что связано с этой древней землей» [1], – подчеркивает Эрнест Альфред Уоллис Бадж. На протяжении двух веков египетская культура имеет стойкую популярность среди других древних цивилизаций. «Во все времена обращение к Египту – загадочной и таинственной стране, колыбели культуры и мудрости – означало возвращение к истокам, к тому, что дает новые силы, вдохновение» [там же] – напоминает ученый. Что же было, на самом деле для культуры Древнего Египта путем к вдохновению? Обратимся к религии, как к основе культуры этой величайшей для всего мира цивилизации.

Культура – это первоначальное отношение к религии, религия – это духовное отношение к культуре. Религия является фундаментом любой культуры, независимо от характера мировоззрения и особенностей верований. Как мы знаем, египетская религия всегда привлекала внимание ученых всего мира. Ещё ученые древней Греции, соприкасавшиеся с Египтом, проявляли немалый интерес к религии и описывали ее в своих первых трудах. Многие исследователи при изучении различных источников, оспаривают различные точки зрения о существующей религии в Древнем Египте. К примеру, один из известных английских востоковедов и археологов Эрнест Альфред Уоллис Бадж, который непосредственно занимался ассирийской историей и культурой утверждал, что «Египет – не просто древнейшая цивилизация, оставившая после себя гигантские пирамиды и развалины храмов, но и страна оставившая массу загадок». Еще надо затратить много сил, чтобы попытаться проникнуть в суть религии, мифологии, традиции этой страны [там же]. Для того чтобы проникнуть в тайны религии Древнего Египта, непременно нужно рассмотреть её характерные черты ее проявления. Многие из исследователей находят разные точки развития и становление религии в Египте.

Если рассматривать религию древнейшей цивилизации, то мы можем обнаружить, что некоторые из них считают религию Древнего Египта одним целым, верой в Единого Бога творца неба, земли, подземного мира. В этом мнении они опираются как на древнеегипетские религиозные тексты, которые в том или ином виде воспроизводятся и в религиозной литературе последующих исторических периодов. «Но, хотя мы ничего не знаем о том, когда возникла вера во всемогущего Единого Бога, надписи сообщают нам, что это Существо называли словом, которое можно передать как Нетер и его изображали в виде секиры (вероятно, каменной) с длинной деревянной рукояткой» [там же]. Известный французский египтолог Э. Руже, который занимался изучением вопроса о происхождении Бога, соотнес этимологическое происхождения Бога Нетер с другим словом: «Нетер – “возрождение”, “возобновление”» [там же], – пишет он. На основе этого факта создается концепция Бога, утверждающая, что существует идея, которая относится к «Существу», которое вечно и имеет возможность возрождаться быть и существовать

на земле. Подобного рода суждения ещё не могут определить точного существования и этимологического происхождения Бога Нетер. Так как мы не можем точно утверждать, но лишь предположить, во что верили древнее египтяне в те времена. Есть другая версия того, что существовал Бог города, который выполнял все функции и обязанности. «Интересная особенность египетской религии заключается в том, что изначальная идея городского бога постоянно дает о себе знать, и поэтому полупримитивные представления о Боге соседствуют в ней с самыми возвышенными, что и лежит в основе легенд о богах, обладающих всеми атрибутами мужчин и женщин» [там же].

Хотелось бы рассмотреть и другие точки зрения исследователей, которые занимались религией Древнего Египта – этим великим явлением для всей культуры и истории этой цивилизации. Один из знаменитых французских египтологов Гастон Масперо в своих трудах посвященных вопросам египетской религии доказал, что «египетская религия была явлением исторически развивающимся, а не стабильным, всегда тождественным самому себе феноменом» [2]. Помимо этого, египетская религия – это не только предполагаемая вера в Единого Бога, это, прежде всего представления различных многоаспектных вер и верований. Подобная многоаспектность традиционно является проявлением политеизма в основе, которого лежит вера в нескольких божеств. «Это фетишизм и тотемизм, политеизм и монотеистическое мышление, теогония и космогония, культ, необычайно разнообразные и противоречивые мифы, не менее разнообразные и противоречивые представления о загробной жизни, это проблемы взаимодействия религии с этикой, наукой и искусством, организации клира и его положения в обществе, обожествления фараона и т.д.» [там же], – пишет М.А. Коростовцев.

Стоит напомнить, что каждый город Древнего Египта имел своё божество, чаще всего имеющее черты животного характера. Древние египтяне верили в то, что независимо от формы живого существа: люди, животные и боги обладали одной и той же природой. Таким образом, главными формами этой древнейшей цивилизации выступали фетишизм и тотемизм. Можно найти множество интересных теорий о происхождении тотемизма и его последующего превращения в культ животных. Одной из причин была конкретная географическая среда, в которой непосредственно обитали египтяне. Существовало так же большое количество и других почитаемых существ: культ быка Аписа, культ крокодила Себека, который поначалу представлялся в виде грозного смертельного животного, а затем трансформировался в надежного защитника богов. Его свирепый характер и устрашающий вид были призваны отпугивать от богов различные темные и злые силы.

Огромное влияние на религию Древнего Египта оказала магия с помощью которой появлялись новые средства от болезней. «Египетская религия глубоко проникнута магическим мироощущением, что последнее в ней превалирует, особенно в воззрениях на загробную жизнь» [там же]. Однако в более позднее времена огромную роль в эволюции религии сыграла идеология государства и правящего класса.

Литература:

1. Бадж Э. А. Уоллис. Египетская религия. Египетская магия [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.litmir.net/br/?b=211278&p=1>
2. Коростовцев М.А. Религия Древнего Египта [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.rodon.org/kma/rde.htm>

Научный руководитель д. филос. н., проф. Некита А.Г.

40. Специфика философии культуры А. Швейцера

Алиса Николаенко

Новгородский государственный университет имени Ярослава Мудрого

Немецкий философ Альберт Швейцер примечателен определенной разносторонностью своего духовно-интеллектуального и профессионального развития, что выразилось в тех его исследовательских работах, которые стали известны всему образованному миру. Для современной общественности его воззрения несут идеи большой важности.

Знаменитый мыслитель, врач, музыкант, лауреат Нобелевской премии мира был рожден в Германии в городе Кайзерсберг 14 января 1875 г. В 1893 г. он поступил в Страсбургский университет, где на философском факультете изучал теологию и историю музыки. Достигнув ученых степеней, А. Швейцер следует своей клятве, данной самому себе и гласящей, что после тридцати лет основным занятием его жизни станет непосредственное служение человечеству. Для этого он поступает в медицинский колледж, становится доктором медицины и вместе с супругой – единственной любовью его жизни – Бреслау – отправляется во французскую колонию в Африке, в провинцию Габон, где на свои сбережения открывает больницу.

Философская концепция культуры А. Швейцера – оригинальное, глубокомысленное явление исключительной гуманистической направленности. Он исходил из существующего в буржуазном обществе антагонизма социума и личности и средствами этики пытался решать эту проблему.

Структурно философия культуры А. Швейцера, которую он разрабатывал на протяжении все своей жизни, состоит из четырех частей, на которые он поэтапно поделил свою «Философию культуры».

Первую часть образует книга «Распад и возрождение культуры», которая стала плодом тяжелых и длительных раздумий, работы критической мысли, многолетнего созревания философской позиции, ставшей основой убеждений и личного поведения, так как неоднократно переиздавалась и обрабатывалась на протяжении 23 лет. Эта часть содержит общий очерк теории культуры, этики и мировоззрения, которые в своей совокупности образуют основы философии культуры А. Швейцера.

Вторая часть носит название «Культура и этика». Эта работа вышла параллельно с первой частью – в 1923 г. Она содержит в себе три больших раздела, которые последовательно ведут читателя к обоснованию новой этики по А. Швейцеру – этики благоговения перед жизнью. Этот принцип, по мысли автора, передает сущность этического точнее, чем сострадание или любовь, так как соединяет самосовершенствование с самоотречением и утверждает беспокойство постоянной ответственности. Благоговение перед жизнью – больше, чем основной принцип нравственности, он по сути дела является ее единственным принципом, так как задает программу жизни индивидов в форме прямых действий, не требующих никаких конкретизирующих норм и промежуточных этических инстанций.

Третья часть философии культуры – «Учение о благоговении перед жизнью», представляющее собой расширенное издание последних шести глав предыдущего тома.

Наконец, А. Швейцер мечтал написать завершающую часть своей философии культуры в виде отдельной работы под названием «Культурное государство», но ему не удалось осуществить задуманное. И это оказалось не случайно. Человек искренний, честный в своих убеждениях и поступках, он не сумел найти в

современном обществе ни одной страны, которая хоть как бы могла стать аналогом его идеальных представлений о так называемом культурном государстве.

Во всех своих работах А. Швейцер показывает признаки глубокого кризиса в сфере духовной культуры современного буржуазного общества. Он глубоко разочарован положением вещей, когда пропаганда вытеснила правду, история пронизана лживостью, ученость запросто соседствует с предвзятостью. По его мнению, ситуация, когда миллионы людей отказываются мыслить, с легкостью отказываются от индивидуальности, означает наступление «нового средневековья». Больше всего ученый обеспокоен трагическим упадком европейской культуры, обусловленным засильем материалистического и рационального мировоззрения, в центре которого – безусловная ориентация на общественное в ущерб личному. Своей философской концепцией культуры, в которой подчеркнута значение оптимистического мировоззрения и гуманистической этики, А. Швейцер бросил вызов господствовавшему в тот период антигуманизму.

Системный научный анализ позволяет в некоторой степени восстановить логику основных трудов автора, характерной особенностью которой является тезис о том, что материальные достижения в историческом развитии цивилизации становятся элементом культуры лишь в том случае, если они ставятся на службу прогресса общества и личности.

По мнению Швейцера, в стремлении буржуазного общества преуспеть в достижениях материального плана, сказывались негативные последствия для духовного и культурного развития личности. В тот же момент и сам человек, как индивид, обязан нести ответственность за свое жизнеустройство и качество мысли, так как, следуя логике автора, культурная общественность складывается именно из таких личностей. Помимо ответственности личности перед собой и общества перед личностью, Швейцер дополняет свою этику еще одной установкой, которую стремится сформулировать в рамках принципа – «человек и природа». Этим он расширил сферу этической ответственности человечества. В отношении к природе он советует человеку руководствоваться принципом осознанной необходимости: в этом случае поступок человека будет свободным, нравственным и гарантированным от хищнического отношения к богатствам природы.

Следует отметить, что вся доктрина этической концепции А. Швейцера является особо оптимистичной. Он был убежден в победе социальных сил, под которыми понимал единство воли и средств реализации интересов социальных субъектов, обеспечивающих нравственный и культурный прогресс; его гуманистическая этика при всех слабостях, присущих абстрактному буржуазному гуманизму, противостоит этическому формализму, традиционализму, релятивизму. На примере деятельности А. Швейцера мы имеем дело не просто с искусным теоретиком, а с человеком неравнодушным, с живой личностью, которая пыталась участвовать в улучшении качественной природы буржуазных взаимоотношений на прикладном уровне.

Литература:

1. Швейцер А. «Культура и этика», ред. Н. Вербицкая, изд. «Прогресс» – Москва, 1973 г.
2. Носик Б. «Жизнь Замечательных Людей: Швейцер», изд. «Молодая гвардия». – Москва, 1971. – 416 с.

Научный руководитель д. филос. н., проф. Некита А.Г.

41. Перспективы становления гражданского общества

Галина Полякова

Новгородский государственный университет имени Ярослава Мудрого

Для развития демократических принципов организации власти необходимо наличие гражданской активности, проявление способов организации общественной жизни со стороны самих граждан. Именно такая активная гражданская позиция свидетельствует о возможности развития гражданского общества.

Гражданское общество представляет собой «агрегированное понятие, обозначающее специфическую совокупность общественных коммуникаций и социальных связей, социальных институтов и социальных ценностей, субъектами которого являются граждане со своими правами, а также организации, ассоциации и институты (негосударственные, некоммерческие, добровольные)» [1; с. 11]. Гражданское общество традиционно изучается через такие категории как политика и социум. Однако в последнее время в гуманитарных исследованиях все большую популярность приобретают такие концепции, которые учитывают культурные компоненты. В связи с этим, определенную актуальность для изучения проблемы формирования гражданского общества приобретает категория гражданской культуры. Гражданской культуре свойственна включённость широких масс населения в политическую, общественную, культурную и т.д. жизнь страны, членам общества присуще чувство гражданской ответственности и цивилизованное поведение. «Политическая культура участия» – именно так называют её в одной из своих работ американские исследователи Г. Алмонд и С. Верба. По мнению авторов, гражданская культура является частью структуры жизни общества, которая показывает степень зрелости его членов общества как граждан своей страны, готовых к диалогу, к поиску компромисса и выявлению плана совместных действий [см.: 2; с. 135–137]. В гуманитарных и социологических исследованиях проблема доверия является весьма актуальной. Например, именно доверие лежит в основе такой популярной концепции, как социальный или символический капитал. В 1980 г. Пьер Бурдьё ввёл понятие «социального капитала», понимая под этим социальные связи как ресурс получения выгод и укрепления межличностных связей [см.: 3; с. 102].

Джеймс Коулмен в статье «Капитал социальный и человеческий» приводит несколько интересных примеров, характерно демонстрирующих понятие социального капитала. Например, рынок оптовой торговли алмазами. В процессе обсуждения цены один продавец передает другому мешочек с камнями для их исследования без всяких формальностей, которые бы гарантировали, что эксперт в процессе оценки не подменит камни. При отсутствии таких доверительных отношений рынок стал бы более громоздким и менее эффективным. Данный пример свидетельствует, что тесные связи, развитые благодаря семейным узам, ограниченному сообществу создают уверенность, необходимую для упрощения транзакций на рынке. Прочность таких связей делает возможным, как само собой разумеющееся, заключение сделок на доверительной основе [см.: 4; с. 227]. Исследователи отмечают, что чем выше уровень социального капитала, тем меньше появляется необходимость в жесткой нормативной координации взаимоотношений между людьми. В итоге происходит уменьшение временных и прочих транзакционных издержек: отсутствует потребность в письменном закреплении обязательств, вовлечении третьих лиц и т.д.

В книге Роберта Патнэма «Чтобы демократия сработала. Гражданские традиции в современной Италии» проведено исследование горизонтальных связей, влияющих на формирование гражданского общества. «На примере любого хорового общества можно увидеть, – пишет Р. Патнэм, – как добровольное сотрудничество творит ценности, которые не под силу ни одной отдельной взятой личности, какой бы богатой и умной она ни была. В гражданском сообществе ассоциации вездесущи, они пересекаются друг с другом, а участие в них отражается во всех без исключения уголках общественной жизни. Понятие гражданского долга, сочетающееся с идеей политического равенства, цементирует фундамент гражданского общества» [5]. Данные примеры подтверждают значимость социального доверия, готовности людей объединяться на добровольной основе (которые лежат в основе гражданской культуры) для развития гражданского общества и демократических принципов в обществе. Из этого можно заключить, что гражданская культура – это главный фактор, который является не только показателем наличия гражданского общества, но и его последовательного развития через поколения граждан. Она свидетельствует о зрелой демократии, развивающейся с учётом интересов граждан и при активном участии последних. Именно гражданская культура становится воплощением накопленного доверия между людьми, залогом формирования социального капитала и развития гражданского общества.

Литература:

1. Голенкова З. Гражданское общество в России. Социальное расслоение и социальная мобильность. – М., 1999. .
2. Алмонд Г., Верба С. Гражданская культура. Подход к изучению политической культуры (I) // журнал «Полития» №2 (57), 2010.
3. Бурдые П. Практический смысл. – СПб, 2001.
4. Коулман Дж. Капитал социальный и человеческий [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.psycho.ru/library/3930> (дата обращения 11.04.2014).
5. Патнэм Р. Чтобы демократия сработала. Гражданские традиции в современной Италии. – М., 1996.
Научный руководитель д. филос. н., проф. Некита А.Г.

42. Роль психологічної служби у розвитку особистості фахівця

Ірина Нікітіна

Національний університет харчових технологій

Університет повинен не тільки забезпечити якісну освіту, а й забезпечити здоров'я кожного студента: фізичне, психічне, духовне. Сьогодні кожен наш студент може отримати першу медичну допомогу. Автор вважає, що він має право отримати й першу психологічну допомогу, необхідну для здоров'я та формування психологічної культури. Це один з компонентів конкурентоспроможності спеціаліста харчової промисловості на міжнародному ринку праці та конкурентоспроможності університету в цілому.

Метою психологічної служби ВНЗ є сприяння особистісному зростанню та професійному становленню студентів. Для нашого університету актуальними є:

а) психологічне забезпечення навчально-виховного процесу (діагностика індивідуальних здібностей, розробка професіограм, корекція ділової поведінки,

полегшення адаптації першокурсників, оволодіння моделлю успішної професійної діяльності, працевлаштування тощо);

б) психологічна просвіта (семінари, круглі столи, тренінги);

в) психологічна допомога (психологічне розвантаження, розв'язання конфліктів, підтримка при вирішенні сімейних проблем тощо).

В умовах євроінтеграції, формування єдиного простору «Європи знань» змінюється ментальність людей, особливо молоді. Це підвищує актуальність створення психологічної служби університету, яка допоможе адаптуватися до європейських цінностей, нових умов навчання та праці. Тільки за допомогою психологічної підтримки студентської молоді можна підготувати сучасного конкурентоспроможного фахівця, що не зупиняється у своєму розвитку.

Література:

1. Нікітіна І.В. Суб'єктне самовизначення особистості в період повноліття. Монографія. – К: КНТ, 2007. – 192 с.

43. Розвиток впевненості в собі в студентському віці

Альона Бирченко, Ірина Нікітіна

Національний університет харчових технологій

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку нашого суспільства велике значення набуває проблема всебічного розвитку особистості, попередження її дисгармонійного становлення, формування нормальної, не скособоючої психологічної сфери. На думку авторів, потенційна успішність людини пов'язана з її впевненістю і вірою в себе, в те, що вона робить. Проблема самооцінки розглядалась багатьма авторами в руслі філософських, соціально-психологічних та психологічних досліджень.

Метою дослідження є визначення сутності, структури, основних чинників та специфіки розвитку впевненості успішної людини, знайдення оптимальних порад та рекомендацій підвищення самооцінки.

Актуальність теми визначається тим, що самооцінка є центральною ланкою довільної саморегуляції, визначає напрямок і рівень активності людини, її ставлення до світу, до людей, до самої себе. Самооцінка являє собою складний за психологічною природою феномен. Вона включена в безліч зв'язків і відносин із усіма психічними утвореннями особистості і виступає в якості важливої детермінанти усіх форм і видів її діяльності і спілкування.

Об'єкт дослідження. Процес формування самооцінки студентів.

Завдання дослідження:

- визначити поняття та значення самооцінки в розвитку особистості;
- розкрити роль самосвідомості в формуванні самооцінки;
- з'ясувати роль самооцінки у розвитку особистості;
- визначити рівні самооцінок студентської молоді.

Самооцінка – (англ. *self-esteem*) цінність, значимість, якої індивід наділяє себе в цілому і окремі сторони своєї особистості, діяльності, поведінки. Самооцінка виступає як відносно стійке структурне утворення, компонент Я-концепції, самосвідомості, і як процес самооцінювання. Основу самооцінки становить система особистісних смислів індивіда, прийнята їм система цінностей. Розглядається в

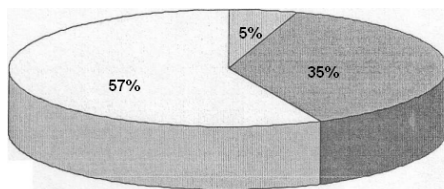
якості центрального особистісного освіти і центрального компонента Я-концепції [див.: 1].

Самооцінка тісно пов'язана з рівнем намагань, цілей, які людина перед собою ставить. Адекватна самооцінка дозволяє людині правильно співвідносити свої сили із завданнями різної складності і з вимогами тих, що оточують. Неадекватна (завищена або занижена) самооцінка деформує внутрішній світ особи, спотворює її мотиваційна і емоційно-вольова сфери і тим самим перешкоджає гармонійному розвитку. Завищена – для неї характерна переоцінка людиною своїх позитивних якостей та *заниженою*, яка проявляється через применшення своїх переваг або перебільшення недоліків.

Фахівцями визначені такі методики:

1) Тест «Дерево» – найцікавіша, на нашу думку, методика визначення самооцінки. 2) Методика вивчення загальної самооцінки 3) Методика Дембо – Рубінштейна за модифікацією А. Прихожан. 4) Методика дослідження самооцінки (запропонована С. Будаси, інтегрована Ю.Я. Кисельовим). 5) Методика визначення видів самооцінки. Було проведено опитування серед студентів 3-го курсу з використанням тесту «Дерево».

Занижена – 5%,
Завищена – 38%,
Адекватна – 57%

Для даної вибірки характерна адекватна самооцінка – це означає, що до даного віку у випробовуваних сформувалася позитивна самооцінка, вони не страждають від «комплексу неповноцінності», період адаптації завершено та починається період самореалізації професійних здібностей. Це ще раз говорить про те, що у більшості досліджуваних адекватна самооцінка.

Як підняти самооцінку:

1. Методом порівняння себе з іншими людьми.
2. Перестаньте сварити себе і дорікати собі.
3. Оточіть себе позитивом.
4. Виділяйте час на улюблену справу.
5. Не зациклюйтеся на критиці.
6. Створіть список своїх досягнень.
7. Спілкуйтеся з позитивними й упевненими в собі людьми.
8. Вірте у себе.

Література:

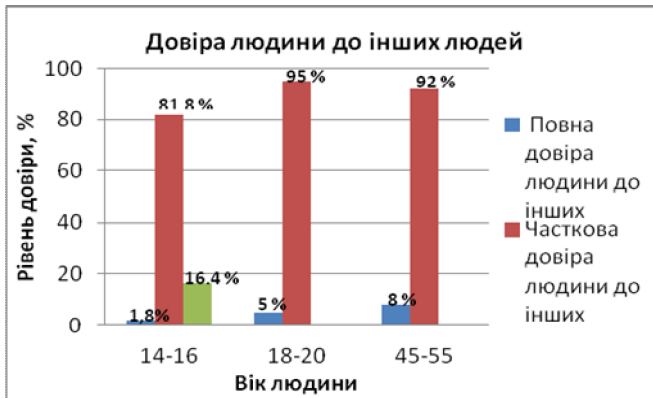
1. Музика О.Л., Загорська І.С. Самооцінка і розвиток творчих здібностей. – Житомир, 2007. – 168 с.
2. Зінько О.В. Співвідношення характеристик самооцінки та рівня домагань. Част. 2. Рівень домагань і варіанти його поєднань з самооцінкою / С.В. Зінько // Психологічний журнал. – 2006, том 27. – № 4. – С.15–25.

44. Психологія довіри

Ольга Бородіна, Ірина Нікітіна

Національний університет харчових технологій

Проблема вивчення психології довіри серед людей є актуальною в наш час, адже в сучасному житті, на жаль, вирує песимізм, нестабільність та недовіра через економічні, політичні та соціальні потрясіння. Довіра є одним із найважливіших механізмів гармонізації стосунків людини у суспільстві, із світом та із самим собою, а також є важливою умовою самореалізації особистості [див.: 1]. Метою даного дослідження є вивчення психологічних особливостей формування довіри людини до себе та до інших, а також довіри людини до суспільства. Для здійснення мети було виконано ряд завдань: науковий аналіз теоретичних джерел щодо зазначеної проблеми; проведено тестування серед студентів Національного університету харчових технологій III курсу, абітурієнтів та педагогів; опрацьовано отримані результати; зроблено висновки щодо активізації процесу самореалізації. Об'єктом дослідження є процес формування довіри. Предметом: психологічні умови розвитку довіри у людей.

Для визначення рівня довіри людей було проведено дослідження на базі Національного університету харчових технологій, де участь брали студенти III курсу факультету біотехнологій та екологічного контролю у віці 18–20 років, та на базі ЗНЗ № 235 ім. В.М. Чорновола м. Києва, де у тестуванні брали участь учні (14–16 років) та вчителі (45–55 років), кожен вибірку складала 30 осіб. Для дослідження довіри людей до інших був проведений тест «Довіряєте Ви людям?». У результаті обробки тестування були отримані такі дані, які представлені у вигляді діаграми.

Спираючись на отримані дані, можна зробити висновок, що у сучасному суспільстві рівень довіри до інших людей, на жаль, не високий. На нашу думку, це пов'язано з сучасними політичними, економічними умовами, у яких перебуває суспільство, а також із віком людини. Для того щоб підвищити довіру до інших людей, необхідно проводити різноманітні соціопсихологічні тренінги, формування збалансованого співвідношення довіри до себе та до інших людей, що повинно відповідати особистостям розвитку процесу самореалізації індивідуальних можливостей людини.

Література:

1. Купрейченко А.Б. Психология доверия и недоверия. – М.: «Институт психологии РАН», 2008. – 517 с.

45. Психологія маніпуляції

Світлана Кібиш, Ірина Нікітіна

Національний університет харчових технологій

Актуальність. Психологія складається з двох напрямлень практичного застосування. Перше – це психотерапевтичний аспект, друге – маніпулювання. Всі теорії психології, починаючи з фрейдизму і закінчуючи НЛП (Нейролінгвістичне програмування) сходяться в тому, що кожен з нас відпрацьовує деякі програми, моделі поведінки і робить це несвідомо.

В сучасному світі маніпуляції зустрічаються частіше ніж ви можете собі уявити, вони проявляються не тільки на міжособистісному рівні, але й багатьох сферах суспільного життя, наприклад, бізнес і політика. Газетні статті, реклама і телевізійні сюжети, спосіб подачі новин, переговори в бізнесі, управління персоналом, двостороння маніпуляція батьки – діти, чоловік – жінка, студент (учень) – викладач. Щодо статистики на рахунок маніпуляцій, то її як такої немає, але маніпулювати статистикою також дуже просто.

Мета: *по-перше*, дізнатись методи впливу на людей, якими користуються маніпулятори, можливість користуватись ними, якщо вважаєте це потрібним для себе; *по-друге*, знаючи прийоми маніпуляторів, ви зможете їх розрізнати і вміти уникнути, не піддатись.

Маніпуляція – це приховане управління людьми. В широкому сенсі слова – це один із видів взаємодії людей, яке неминуче виникає в процесі спілкування і навіть простого спостереження за подіями. Люди хочуть маніпулювати іншими в основному по трьом видам причин:

1. Особисте прагнення: самореалізація, самоутвердження.
2. Фізіологічні причини:
 - секс;
 - знаходження місця прожиття та інших елементів добробуту;
 - прагнення позитивних емоцій в цілях психічного самозбереження.
3. Соціальні причини: визнання іншими людьми, реалізація і популяризація своїх ідей, слава, хороша репутація.

Керувати людьми можна за допомогою різних видів впливу. Розглянемо їх:

1. Прохання. Найпростіша і найпряміша взаємодія на іншу людину з метою задоволення власних потреб.

2. Переконавання. Застосовується в тому випадку, якщо співрозмовник повністю або частково не розділяє вашу точку зору.

3. Навіювання. На відміну від переконання, навіювання не підкріплено логічними аргументами. Воно нерідко засновано на емоційній складовій і має ціль викликати в сприйнятті співрозмовником чи групою співрозмовників тієї чи іншої ситуації. Мова того, хто намагається щось навіяти вам, зазвичай містить багато суб'єктивних оцінок. Фактично ціль того, хто говорить спонукати вас до якихось дій.

4. Зараження. Схоже на навіювання, але відрізняється від нього більшим ступенем емоційно підсвідомої взаємодії.

5. Самореклама. Пряме оголошення про свої здібності з метою добитися якоїсь значної цілі.

6. Викликання симпатії. Більшості хочеться подобатись оточуючим, але коли перед людиною визначена мета, що залежить від цих оточуючих, то звичайне бажання подобатись переростає в засіб отримання переваг.

7. Викликання бажання наслідування. Характерно для яскравих особистостей, може бути продовженням попереднього пункту. Спочатку наслідуете ви, а потім в очах співрозмовника симпатія до вас породжує наслідування вже вас.

8. Примус. Може бути в формі погрози. Найчастіше це відкрито виражена спроба змусити іншу людину підпорядкувати виконати деякі дії.

9. Критика Ця взаємодія на половину скрита. Критикуючий висловлює свою думку про іншу людину образливо, інколи навіть грубо, переходячи на якості особистості. Але в дійсності його ціль не перевиховання, а виклик негативних емоцій і перекладання уваги на дрібниці.

10. Маніпуляція. Її головна відмінність в тому, що це таємна взаємодія на інших людей.

Вміння розпізнати маніпулятора – ціла наука. Слід розрізнати цілеспрямоване маніпулювання людьми від звичайної психологічної безграмотності. Потрібно підходити до виявлення маніпуляції в свою адресу з деякою обережністю.

Пам'ятайте, що майже кожен може щось переплутати, не правильно висловитись. Якщо ви відчуваєте цілеспрямований тиск на вас, то потрібно коректна, ввічлива поведінка. Визначте цілі і дійте. Щоб зрозуміти чи маніпулюють вами треба аналізувати, що відбувається під різним кутом. Вас повинна насторожити неточність, некоректність інформації. Перепитуйте, уточнюйте, слідкуйте за поведінкою, мімікою, за інтонацією голосу, поглядом, усмішкою, напруга на обличчі, за поведінкою зрачків, жестами.

Література:

1. Адамчик В.В., Маніпулятор .Секреты успешной манипуляции человеком., Книга-тренажер. – Минск.: Харсвет, – 2013. – 193 с.

46. Пропаганда семи смертних гріхів як спосіб маніпулювання суспільством

Олексій Кравець, Ірина Нікітіна

Національний університет харчових технологій

З кожним століттям у засобах масової інформації зростає прихована пропаганда найсолідшого «забороненого плоду» – 7 смертних гріхів. «Смертний гріх» – це саме той важіль, за допомогою якого Система здійснює вплив на суспільство, змінюючи хід історії людства. Система – сукупність об'єктів та суб'єктів, що руйнують суспільство. Основною метою Системи є прихована маніпуляція суспільством, яка призводить до деградації та знищення людей. 7 смертних гріхів – так в християнстві називають гріхи, які ведуть до загибелі душі. До них відносять гординю, жадобу, хіть, заздрість, обжерливість, гнів та лінь. Особистість розвивається в процесі міжособистісного спілкування та пізнання світу. В результаті пропаганди негативних якостей людини у засобах масової інформації як нормального явища, формується нездорова особистість, яка стає жертвою Системи.

Результати. В сучасному світі безліч великих компаній та корпорацій торгують цими гріхами. При цьому вони не тільки заробляють гроші, а ще й виховують цілі

покоління людей, що в майбутньому стануть її клієнтами та рабами системи. Так формується хворе суспільство, яким легше керувати.

Висновки. Святе письмо говорить: «Перестаньте робити зло; навчіться робити добро» (Ісаї 1:16–17). Не робити зла – це тільки половина справи. Інша половина: «Навчіться робити добро» – теж важлива як і перша. «Хто знає, як чинити добро, та не чинить, той має гріх» (Іакова 4:17). Смиренність, щедрість, добродішність, доброзичливість, поміркованість, лагідність та працелюбство – це ті моральні якості та чесноти, які формують у людини здоровий світогляд, ієрархію цінностей, моральний кодекс, сімейні традиції, ставлення до себе та оточуючих.

Література:

1. Біблія або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту [Текст]: із мови давньоєврейської й грецької на українську дослівно наново перекладена / пер. Іван Огієнко. – К.: Українське Біблійне Товариство, 2002. – 1159с.+ 4 с. карт.

47. Психологія провини

Євгенія Носкова, Ірина Нікітіна

Національний університет харчових технологій

Почуття провини можна визначити як руйнівний емоційний стан, який спрямований на себе в ситуації, коли ми зробили те, що самі для себе вважаємо неприйнятним. Ми самі собі стаємо катами, і набагато більш ефективними, ніж хтось ззовні. Це не тільки психічне навантаження, а й фізичне як для себе, так і для оточуючих. Провина складається з вини як основи.

Вина часто асоціюється з тривогою. Відповідно до Отто Феніхеля, пацієнт досягає успіху в застосуванні до почуття провини «захисного механізму заперечення в перекомпенсації»

У психологічних дослідженнях, почуття провини може бути виміряна за допомогою анкет, таких як диференціальні Емоції шкалою (DES Izard років), або голландським провин вимірювальний прилад.

Психологічна вина є однією з найсильніших зброй у наш час. Завдяки цьому почуттю легко впливати на окрему людину, так і на маси. Ця система використовується майже в усіх сферах життя, адже людина, аби оминати такого почуття буде робити все і якомога краще. Почуття провини відрізняється залежно від віку. Дослідження показали, що чим молодше опитувач, тим сильніше в нього це почуття. Адаже з самого дитинства нам кажуть де наша провина, звертають нашу увагу на це. Також, за дослідженнями, можна дійти висновку, що чоловіки частіше ніж жінки готові робити все, аби не бути винними.

Отже, почуття провини залежить від віку, статі та виховання людини. Це те, що виховується у нас з самого дитинства, те, що ми проживаємо.

48. Патріотизм серед студентів НУХТ

Максим Рогаченко, Ірина Нікітіна

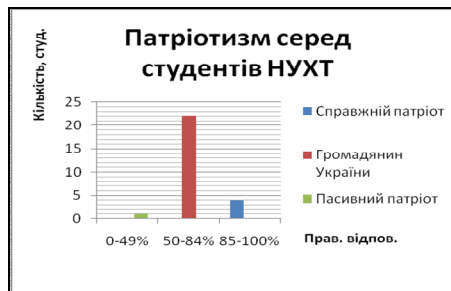
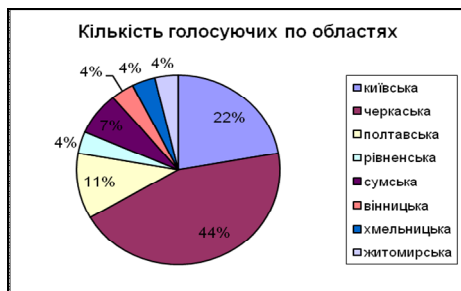
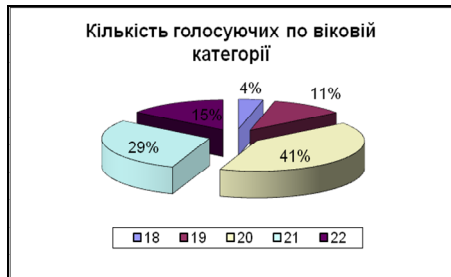
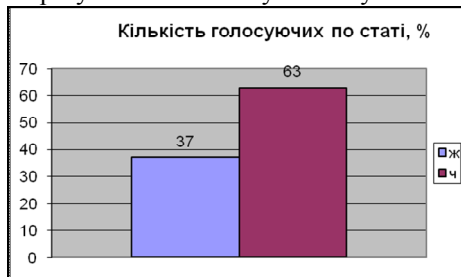
Національний університет харчових технологій

Патріотизм починається з малого – з любові до місця, де ти народився, де живеш, з любові до своїх батьків, до своєї історії, до рідної мови, до справи, яку ти виконуєш. Кожна людина не залежно від віку, статі, посади повинна бути патріотом, і не має значення, чи ти президент країни, чи учень школи – твій патріотизм – у якості виконання тієї справи, якою ти займаєшся.

У сучасній Україні тема патріотизму стала однією з найдискусійніших. Вона широко і неоднозначно осмислюється: від дискредитації патріотизму як джерела деструктивності й конфліктогенності з фашистським і расистським ухилом до закликів єднання українського народу навколо ідей національної диктатури [див.: 1]. В зв'язку з цим було проведено анкетування серед студентів Національного університету харчових технологій.

1. Хто написав Гімн України? (а) *Вербицький*; б) *Поплавський*; в) *Данилюк*)
2. На що схожий герб України? (а) *лопату*; б) *вила*; в) *тризуб*)
3. Символи України: (а) *ялина, горобина*; б) *верба, калина*; в) *каштан, осина*)
4. В якому році Україна стала незалежною? (а) *1991*; б) *1992*; в) *1990*)
5. Перший президент України: (а) *Кравчук*; б) *Симоненко*; в) *Грушевський*)
6. «Нема на світі України, немає другого Дніпра» – слова: (а) *Л.Українки*; б) *Т. Шевченка*; в) *М. Коцюбинського*)
7. В якому році відбулася Помаранчева революція? (а) *2004*; б) *2000*; в) *2002*)
8. В якому році ввелися в обіг гривні? (а) *1991*; б) *1996*; в) *1999*)
9. Коли відбулася Революція Гідності? (а) *2014–2015*; б) *2013–2014*; в) *2012–2013*)
10. Національна мова нашої держави: (а) *українська*; б) *російська*; в) *українська та російська*)
11. В якому році з'явився 1 паспорт України? (а) *1991*; б) *1994*; в) *1997*)
12. «Земле, моя всеплодющая мати, сили, що в твоїй живе глибині, краплю, щоб в бою сильніше стояти, дай і мені!» – ці строки можна прочитати: (а) *на вході в Могиллянську Академію*; б) *в залі засідань Кабінета Міністрів України*; в) *на купюрі в 20 грн*)
13. Пампушки... (а) *оплата депутатам*; б) *подаються з борщем*; в) *скидають вагу і мріють одружитися*)
14. Хто зображений на 2 грн? (а) *Я. Мудрий*; б) *В. Мономах*; в) *В. Великий*)
15. Кому належать слова: «Любіть Україну, як сонце, любіть, як вітер, і трави, і води... В годину щасливу і в радості мить, любіть у годину негоди.»? (а) *О. Бджілка*; б) *І. Франко*; в) *В. Сосюра*)
16. Коли збірна України вийшла на чемпіонат світу з футболу? (а) *2006*; б) *2008*; в) *2012*)
17. Яка українська співачка зайняла перше місце на Євробаченні? (а) *В. Сердючка*; б) *Т. Кароль*; в) *Р. Лижичко*)

За результатами анкетування було встановлено:

Проаналізувавши результати анкетування можна зробити висновок, що статус «Справжній патріот» мають 15%, статус «Пасивний патріот» – 4%, а решта 81% не проявляють своїх патріотичних і антипатріотичних якостей.

Література:

1. Коваль Г.В. Формування патріотизму – важливий чинник соціалізації молоді України: дис. канд. політ. наук: 23.00.02 / Николаївський держ. гуманітарний ун-т ім. П. Могили. – М.:, 2007.

49. Психологія агресії

Дарія Федорченко, Ірина Нікітіна

Національний університет харчових технологій

Актуальність. Гіпотези агресії. Проблема агресивності завжди була і залишається однією з найбільш актуальних проблем людського суспільства. Та за сучасних умов, коли швидкі соціальні, політичні, економічні та інші зміни в нашій країні призводять до глобальної зміни колективної свідомості, агресивність часто стає свого роду захисною реакцією людини на різні життєві негаразди. Агресія визначалася як набутий (а не інстинктивний) захисний механізм, спричинений зовнішніми факторами, а не внутрішніми. Так, наприклад, діти в країнах, що перебувають в стані війни, починають набагато раніше і яскравіше проявляти агресію, ніж їх ровесники, які живуть в мирний час. Взагалі, агресія часто виникає як так званий «захисний механізм» проти впливів ворожого оточення. Експериментально доведено, що діти, які часто дивляться *передачі з елементами насильства*, стають більш неврівноваженими і агресивними. Більше того, вони починають сприймати насильство, як нормальне явище.

Також не можна залишити поза увагою вплив на поведінку людини алкоголю і наркотиків.

В будь-якому випадку, агресія є одним із захисних механізмів людини, за допомогою якого людина намагається якось скинути негативні емоції і пристосуватися до навколишніх умов. Але, цей шлях не є найоптимальнішим, і тому, мабуть, слід знаходити інші шляхи виходу з складних життєвих ситуацій.

Мета роботи. Мета роботи полягає у з'ясуванні причин та закономірностей прояву агресивності менеджерів комерційних закладів, виявленні можливостей та шляхів її профілактики і корекції. Метою агресії може бути як власне спричинення страждання (шкоди) жертви (ворожа агресія), так і використання агресії як засобу досягнення іншої мети (інструментальна агресія). Агресія буває спрямована на зовнішні об'єкти (людей або предмети) або на себе (тіло або особу). Особливу небезпеку для суспільства представляє агресія, спрямована на інших людей.

Не дивлячись на те, що термін «агресія» зазвичай вживається для позначення руйнівних намірів, його поширюють і на більш позитивні прояви, наприклад активність, що породжується честолюбством. Подібні дії позначають як самоствердження, щоб підкреслити, що вони спонукаються не агресивною мотивацією. Вони виявляються у формі конкуренції, прагнення до досягнень, іронії, спортивних змагань і т.д.

У перекладі з латинської мови «агресія» означає «напад». В даний час термін «агресія» вживається надзвичайно широко. Цей феномен пов'язують і з негативними емоціями (наприклад, гнівом), і з негативними мотивами (наприклад, прагненням нашкодити), а також з негативними установками (наприклад, расовими упередженнями) і руйнівними діями.

У психології під агресією розуміють тенденцію (прагнення), яка виявляється в реальному поведінні або фантазуванні, з метою підпорядкувати собі інших або домінувати над ними. Агресія може бути як позитивним, що служить життєвим інтересам і виживання, так і негативним, орієнтованою на задоволення агресивного потягу самого по собі. Риса характеру, що виражається у ворожому ставленні людини до інших людей, до тварин, до навколишнього світу. Агресивними називаються такі дії і таке відношення людини, яке, будучи ворожим, у той же час не викликається будь-якими об'єктивними причинами, не може бути виправдане обставинами, що склалися, або міркуваннями морального або юридичного характеру, зокрема – необхідністю самооборони або захисту інших людей.

Серед чинників, які перешкоджають прояву агресивності, називають: можливість покарання за агресію, любов, дружні стосунки, а також такі особистісні якості як поміркованість, толерантність, завбачливість, безконфліктність, високий самоконтроль.

Останні світові події зумовлюють потребу розгляду проблеми агресії в контексті формування вміння конструктивно протистояти зовнішньому деструктивному впливу. Здатність особистості захистити себе, власні принципи та ідеали, не принижуючи при цьому цінність іншої людини, сьогодні слід розглядати як життєво важливу рису. В зв'язку з цим, постає необхідність переосмислення ролі агресії та більш детального дослідження її деструктивних і конструктивних проявів.

Основні прояви. Найбільш ж звичними проявами агресії вважаються: *конфліктність, лихослів'я, тиск, примус, негативне оцінювання, загрози або застосування фізичної сили.* Приховані форми агресії виражаються у *відході від контактів, бездіяльності* з метою нашкодити комусь, *заподіянні шкоди собі і самогубство.*

У змістовному плані провідними ознаками агресивної поведінки можна вважати такі його прояви, як:

- виражене прагнення до домінування над людьми та використання їх у своїх цілях;
- тенденцію до руйнування;
- спрямованість на заподіяння шкоди оточуючим людям;
- схильність до насильства (заподіяння болю).

Література:

1. Федух І.С. Психологічні особливості проявів агресивності: дис. канд. психол. наук: 19.00.07 / Інститут педагогічної освіти та освіти дорослих АПН України. – К., 2007. – 264с.

2. Тополов Є.В. Проблеми загальної та педагогічної психології: Зб. наук. праць Ін-ту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / За ред. С.Д. Максименка. – К.: ГНОЗІС, 2005. – Т. VII. – Випуск 5. – С. 322.

50. Психологія самотності

Валерія Черемовле, Ірина Нікітіна

Національний університет харчових технологій

Самотність – існує з самого початку зародження людства. Але ставлення до самотності зазнало певних змін. У давні часи, коли існування людей було суто общинним, ми знаходимо три основні форми самотності:

1. Обряди і ритуали, так зване виховання самотністю. Самотність тут – необхідна умова становлення особистості і не несе в собі трагічне забарвлення.

2. Покарання самотністю – вигнання. Власне, на всіх рівнях розвитку суспільства не було більшого покарання, ніж насильницька соціальна ізоляція.

3. Добровільне усамітнення – відлюдництво. Відлюдництво передбачало внутрішню зосередженість, увагу до свого внутрішнього світу. Практично всі філософські школи і напрями висвітлювали феномен самотності. Проблему самотності досліджували Фромм Е., Хорні К., Франкл В., Сартр Ж.П., Камю А. та інші. Філософ і соціальний психолог XX ст. Е. Фромм вказував на властивість людської психіки відчувати жах перед ізоляцією. У своїй книзі «Втеча від самотності» він пише: «Скрутне становище людини – це момент, коли людина усвідомлює, що вона самотня, і в той же час у неї немає можливості створення нових емоційно задовольняючих її соціальних зв'язків. У неї виникає страх перед самотністю: відчуття повної ізоляваності та самотності веде до психічного руйнування, так само, як голод до смерті».

Найважливішими причинами чи передумовами самотності на сьогодні є:

1. Втрата сенсу у житті (пошук сенсу життя – це пошук того, що складає основу людського життя, забезпечує людині стабільність, добробут, блага).

2. Смерть близької людини.

3. Розчарування, відчай.

4. Розлука.

5. Втрата волі, інтересу, ідеалу, моральних цінностей у житті.

6. Втрата перспектив, невдачі у професійній діяльності.

7. Нездатність до міжособистісних стосунків, тяжіння до замкненості у спілкуванні.

8. Негативне самонавіювання

9. Негативний вплив оточуючих на егоцентризм особистості.

Тривала самотність обов'язково викликає зміни в психічній діяльності. Р. Берд після трьох місяців самотності на льодовику Росса (Антарктида) оцінив свій стан як депресію. В його уяві народжувались яскраві картини членів сім'ї, друзів. При цьому зникало відчуття самотності. З'являлась потреба до філософських роздумів. Часто виникало почуття загальної гармонії, особливого сенсу навколишнього світу, відчуття єднання із Всесвітом, почуття захоплення.

Щодо теми самотності, то у філософії є таке поняття «як відчуження», що є центральною проблемою дослідження екзистенціалізму. Робиться висновок, що відчуження є загальною характеристикою життя людини у суспільстві, особливо на сучасному етапі його історії, коли почуття страху виникає на основі небезпеки знищення людства. Самотність пов'язана з песимістичним забарвленням людського погляду на життя (С. К'еркегор). В екзистенційній філософії є принаймні чотири мотиви буття, одним із них є мотив трагізму – де людське існування заповнене турботою й загрозою смерті (Паскаль), також є мотив песимізму – людину оточує «ніщо», немає нічого, що стало б опорою.

Сартр каже, що людина «залишена сама собі», вона хотіла б зрозуміти сенс існування, але ніхто їй його не виявить; хотіла б знати, як має жити, але ніхто їй не дасть вказівки, тобто людина з початку свого існування вже приречена на самотність – людина «вкинута» долею в ту чи іншу ситуацію – ось її єдина сутність.

Для того, аби подолати негативні сторони самотності, замкненості і відчуження, людина повинна усвідомити себе як рівноправного члена соціуму, переосмислити своє існування, сприйняття реальності та розуміння і визначення духовності. Особистість повинна навчитись володіти собою, вміти використовувати надані їй можливості, матеріальні та духовні цінності не лише для власної вигоди, а й з думкою про інших, тоді вона зможе уникнути духовної кризи і занепаду, віднайде внутрішню гармонію у душі, зможе жити гідно, чесно та радісно у створеному нею і для неї соціумі.

Література:

1. Фромм Э. Человек для себя. – Минск, Коллегиум, 1994. – 346 с.

51. Типи сімейних відносин

Марина Чорнойван, Ірина Нікітіна

Національний університет харчових технологій

Суспільство зацікавлене в міцній, духовно і морально здоровій сім'ї. Сім'я як соціальне утворення виступала найважливішим елементом розвитку в усіх цивілізаціях. Сім'я – це заснована на єдиній діяльності спільність людей, пов'язаних узами шлюбу – споріднення (кровного і духовного), що здійснює відтворення населення і наступність сімейних поколінь, а також соціалізацію дітей і підтримку членів сім'ї. Форми сімей різноманітні, їх типологізація залежить від предмета вивчення [див.: 1]

Існує чотири основних типи сімейних відносин:

Перший тип відносин – патріархальний і умовно його можна позначити формулою «М» + «Ж». Чоловік знаходиться в чоловічій активній позиції, а жінка – в жіночій пасивною. Сім'я, в якій чоловік є основним добувачем, жінка – берегинею

домашнього вогнища. Зовсім не обов'язково, щоб вона була домогосподаркою. Вона може успішно реалізовуватися в соціумі, але, як правило, вона заробляє менше і найбільш важливими завданнями для неї є освоєння простору, який створив чоловік, турбота про дітей, турбота про чоловіка і т. п.

Другий тип відносин – «М» + «М». Чоловік і жінка активній позиції. Відносини за чоловічим типом. Для активних жінок це хороший варіант, оскільки не потрібно тиснути в собі активність, сидіти вдома і пекти пироги. Але в даних відносинах жінка повинна розуміти, що для побудови гармонійних відносин важливо бути другим по відношенню до чоловіка. І при всій її активності контрольний пакет акцій жінка повинна віддати чоловікові. І пропорція 51/49 тут теж буде дуже доречна.

Третій тип відносин – «Ж» + «М». Це коли жінка добувачка, а чоловік займається домашнім господарством. В сучасному суспільстві все більше і більше виробляється толерантне ставлення до такого типу сімей. З моєї точки зору, найголовніше, щоб партнери підходили до цього усвідомлено і розуміли всю відповідальність, яку кожен взяв на себе у зв'язку з інверсією ролей. Але, на жаль, часто відбувається так, що деякий час такий стан речей влаштовує обох, але виникають якісь обставини, і чоловік або жінка раптом згадують про своє істинне призначення і починають вимагати відповідного ставлення до себе, при цьому в питаннях зобов'язань залишаються на колишніх позиціях, що призводить до серйозних конфліктів у сім'ї.

Четвертий тип відносин – «Ж» + «Ж». Жінка і чоловік знаходяться в пасивній жіночій позиції. Обидва партнери соціально неактивні. Їх не сильно хвилюють досягнення, статус, у них немає довгострокових цілей, до яких би вони прагнули. Їм цілком достатньо простих життєвих радостей. Таких сімей багато, як правило, це дружні сім'ї [див.: 2]. Звичайно, наведена типологія сімей не відображає всього спектра сімейних відносин, але дозволяє зрозуміти загальні тенденції того, як впливає розвиток нашого чоловічого і жіночого начала на сімейне життя. Найголовніше – необхідно кожному з нас зрозуміти, що не потрібно намагатися прогнутися під який-небудь шаблон, важливо знайти свою золоту середину і пам'ятати, що всі нещасні сім'ї схожі один на одного, а кожна щаслива – щаслива по-своєму.

Література:

1. Бондарчук О. І. Психологія сім'ї: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2001. – 96 с.
2. Сатир В. Вы и ваша семья. Руководство по личностному росту: Пер. с англ. — М.: Эксмо-Пресс, 2000.

52. НЛП як психотехнологія впливу у педагогічному менеджменті

Наталія Школьна, Ірина Нікітіна

Національний університет харчових технологій

Постановка проблеми. Професійні вимоги до діяльності викладача сучасного технічного університету передбачають достатній розвиток його організаційної культури. Педагог вищої школи, перш за все, відіграє сьогодні роль менеджера освіти студентів. Застосування психотехнологій впливу на розвиток особистісно-професійного потенціалу майбутнього фахівця є необхідною умовою ефективності його діяльності.

Метою дослідження є аналіз НЛП як психотехнології впливу на розвиток

індивідуальних можливостей студента, характеристика стратегії і тактики застосування цього методу в управлінській діяльності викладача вищого навчального закладу.

Актуальність теми полягає в використанні методу і техніки НЛП в сучасній педагогічній практиці. Створюється «живильне» середовище для розвитку особистісно-професійного потенціалу студента, його комунікативної та організаційної культури.

Об'єкт дослідження – використання НЛП в педагогічному менеджменті ВНЗ.

Завдання дослідження:

- визначити поняття та значення НЛП в розвитку особистості;
- розкрити роль НЛП в педагогічному менеджменті;
- з'ясувати роль НЛП у розвитку особистості студента.

НЛП – це метод психотерапії, створений на стику неврології та лінгвістики, застосований на факті потужного впливу мовних форм і структур на свідомість та підсвідомість людини (студента, підлеглого), технологія орієнтована на вплив за допомогою комунікації.

НЛП можна розглядати як процес аналізу та перетворення структури суб'єктивного досвіду студента, навчання його новим формам реагування на зовнішні і внутрішні стимули шляхом модифікування старих «програм» або заміни їх на нові. У ході програмування враховується ефект, який окремо справляють на людину: слова, їхній значеннєвий зміст; голос, його інтонація і тембр; поза, міміка та жести мовця. Пропорції цих складових приблизно такі: 55 % впливу – пози, рух, міміка; близько 38 % – голос і тільки 7 % – власне слова, їхній зміст. Вважається, що НЛП здатне допомогти студенту позбутися нав'язливих страхів, відновити їхню правильну орієнтацію у світі, вибудувати більш комфортну модель поведінки. Задача викладача спрямувати студента на продуктивну роботу, тобто запустити «продуктивну» програму НЛП. НЛП дозволяє ефективно управляти людською свідомістю через накази, закладені в словах, інтонаціях, позах тіла. Викладач виступає в ролі менеджера навчально-виховного процесу ВНЗ.

Педагогічний менеджмент це управління навчально-виховним процесом ВНЗ, що передбачає його центральну фігуру – керівника-викладача як менеджера освіти. Він скеровує студента як ділового партнера для досягнення цілей і поставлених стратегій.

Використовуючи методи і техніки НЛП сучасний педагог може створити «живильне» середовище для розвитку особистісно-професійного потенціалу студента, його комунікативної та організаційної культури. В результаті психіці студента відбуваються структурування, осмислення та оцінювання інформації на підґрунті внутрішнього досвіду, що складається з думок, переконань, цінностей, емоційних переживань, пам'яті. Важливо щоб методи НЛП відповідали внутрішньому досвіду особистості студента, ієрархії його цінностей та цілям перспективного розвитку як майбутнього фахівця. Викладач повинен входити в референтне оточення студента. Це залежить від позитивної взаємодії викладача зі студентом.

Впровадження НЛП – тренінгів в навчальні плани фахової підготовки для оволодіння сучасним досвідом ділової комунікації, прийняття стратегічно-важливих рішень, уміння врегулювання конфліктів, ефективними технологіями управління персоналом, мотивації клієнтів. Особливо це є актуальним в умовах євроінтеграції України.

Література:

1. Алдер Х. НЛП: современные психолотехнологии: перевод с английского А. Говорунова. – СПб: Издательство «Питер», 2000.

2. Р. Френк П'юселік, Байрон А. Льюїс. Магія НЛП без таємниць Р. Френк П'юселік, Байрон А. Льюїс. – Речь, 2012.

1. Шейнов В.П. Психологическое влияние / В.П. Шейнов.– Минск: Харвест, 2007.

53. Суперечливий характер філософського вчення Бенедикта Спінози

Дар'я Луцай, Валерій Павлов

Національний університет харчових технологій

В когорті талановитих, непересічних особистостей, які залишили значний слід у світовій філософській думці, особливе місце займає нідерландський мислитель Бенедикт Спіноза (1632–1677). У середовищі фахівців відомий передусім своїм вченням про субстанцію – самопричину (*causa sui*) буття світу. На переконання теоретика, вона є вічною, неділимою і нескінченною, єдністю сутності та існування. Монізм його поглядів щодо субстанції вигідно відрізняється від дуалістичного трактування цього феномена французьким теоретиком XVII ст. Р. Декартом. Водночас не можна не констатувати виражену суперечливість поглядів Б. Спінози на першопричину буття. Пов'язана вона, в першу чергу, зі специфікою трактування ним співвідношення субстанції, Бога і природи. Воно досить цікаве, хоча і непросте для розуміння, в тому числі тими, хто професійно займається філософськими пошуками.

За Б. Спінозою, субстанція – це одночасно і Бог, і природа. Бог не передує природі, а природа не передує Богу. Називаючи субстанцію і Богом, і природою, філософ тим самим чисто термінологічно дає привід для різних, нерідко протилежних висновків щодо власних світоглядних переконань. Відкрито декларуючи філософський монізм (субстанція одна), він завуальовує головне – вона матеріальна чи нематеріальна. До того ж не можна забувати, що теоретик під природою розумів не тільки одну матерію і її стани, а й інше «нескінченне». Хоча багато його думок і висновків мають пантеїстичну спрямованість, у спінозівських працях не має суджень, що Бог розчинений у природі. Він сам є природою. У зв'язку з цим варто згадати німецьких філософів XIX ст. К. Маркса і Ф. Енгельса, які стверджували, що спінозівська субстанція – це метафізично переряджена природа в її відірваності від людини.

Тексти праць нідерландського теоретика наповнені ідеями і положеннями, які дають достатні підстави інтерпретувати їх по-різному. Не випадково одні фахівці стверджують, що філософ поділяв позиції матеріалізму, а інші бачать у ньому послідовного захисника ідеалізму. Дискусія з цього приводу розпочалась ще за життя Б. Спінози. Продовжується вона і нині. Можна виділити такі основні варіанти розуміння світоглядної позиції мислителя: частина дослідників переконана, що він був атеїстом; багато хто акцентує увагу на пантеїстичних мотивах творчості; треті вважають його захисником догматичного християнства; четверті ведуть мову про схильність теоретика, правда, досить специфічну, до іудаїзму. Цікаво, що в працях Б. Спінози присутні відповідні абзаци, якими можна проаргументувати кожен із названих варіантів. Не проливають світла на світоглядну позицію філософа і його листи, в яких він намагається захистити себе від звинувачень в атеїзмі.

54. Філософська тональність творчості Олександра Гріна

Дар'я Гаврилкіна, Валерій Павлов

Національний університет харчових технологій

Російський письменник першої третини ХХ ст. Олександр Степанович Грін (справжнє прізвище Гриневський) (1880–1932) відомий у світовій літературі як автор, твори якого мають виражений романтичний характер – оповідання «Острів Рено», «Кораблі в Ліссі», повість «Червоні вітрила», романи «Золотий ланцюг», «Та, що біжить по хвилях», «Дорога нікуди» та ін. В своїй роботі він майстерно створив галерею цікавих художніх персонажів, думки і дії яких спрямовані в майбутнє. Його позитивні герої – люди зі щирим серцем, доброю душею, оптимістичною вдачею, порядні і чесні. Вони завжди на стороні правди, свободи і справедливості.

Творчість О. Гріна, особливо періоду художньої зрілості автора, пронизана філософськими мотивами. Змістом та манерою подачі матеріалу його роботи дуже близькі філософській позиції екзистенціалізму. З одного боку, письменник намагається описувати різноманітні події, явища, процеси у вимірі «тут-і-тепер», а з другого – подає, як правило, історичну перспективу. Намагається представити буття свої героїв у дні завтрашньому. Крім того, вдало поєднує реальність і фантазію. Але це фантазія особливого роду. В ній придумане і реальне відтворені так, що читач відчуває себе співучасником подій, які описує автор.

О. Гріна завжди цікавила тема взаємовідношень людини і світу. Для філософії вона є центральною. Силою власного таланту письменник показує, як на рівні конкретних індивідів та їх різноманітних спільностей (сім'ї, трудового колективу, політичної партії тощо) проявляються колізії суспільного буття, як в індивідуальному проявляється загальне та особливе. В його роботах багато філософських відступів. Художні персонажі висловлюють свої думки щодо сенсу життя, ролі свободи в життєдіяльності людини, величі добра і низості зла. Особлива увага приділялась письменником такій важливій філософській проблемі як цілісність особистості. Він послідовно проводить думку, що на означену цілісність здатен не кожен. Вона є результатом складної взаємодії суб'єктивного і об'єктивного, біологічного і соціального, суспільного і особистісного.

Значну увагу О. Грін приділяв художньому осмисленню взаємозв'язку необхідності і випадковості. Випадковість для нього – не заперечення необхідності, а її специфічне продовження. Сам термін «випадок» присутній у назві декількох гринівських творів. На думку автора, все випадкове завжди чимось зумовлюється. Але оскільки людині часто не під силу віднайти реальні причини конкретних явищ і подій, вона трактує їх як випадкові. У цьому контексті в багатьох своїх роботах письменник звертається до феномену чуда.

55. Процеси маргіналізації сучасного українського суспільства

Лариса Саракун

Національний університет харчових технологій

Суспільні перетворення змушують людей замислюватися над питаннями: «хто ми?», «що конкретно приховується за цим «ми»?». Втрата ціннісно-сміслових орієнтацій у ході швидких змін є одна з найбільш актуальних проблем суспільства. Криза ідентичності характеризується руйнуванням ціннісно-сміслові сфери, це криза цінностей. Аномія, фрустрація, апатія виступають як супутники і показники кризи ідентичності. Суспільство маргіналізується і втрачає свою моральну основу.

Маргінальність, маргінальні процеси, маргінальна людина – явища, які сьогодні стали частиною суспільного та індивідуального життя. Їх наростання в останні десятиріччя – очевидний факт. Маргінальність – це не тільки одна із сторін життєдіяльності людини. Є підстави стверджувати, що в сучасному суспільстві з'явилися цілі маргінальні групи, суспільні прошарки, а в загальноцивілізаційному контексті й маргінальні народи. Маргінальність – це не автономність як така; це – результат конфлікту з загальноприйнятими нормами, вираження специфічних відносин з існуючою соціокультурною дійсністю. Означене явище не виникає поза різким реальним чи надуманим зіткненням з оточуючим світом. Воно передбачає розрив традиційних зв'язків і створення свого власного світу.

Посилення уваги до явища маргінальної особистості зумовлене, насамперед, тією роллю, яку відіграють маргінали в сучасних реаліях. Нерідко вони – «дно» суспільного життя. Але й так само нерідко – вони авангард суспільства, провідники майбутнього, його нових форм і зразків. Стандарти ставлення до маргіналів, що склалися раніше, сьогодні заважають адекватній природі розвитку цього явища, реакції на вказані конфлікти з боку соціуму. Чітко виявилась глибока суперечність між очевидним фактом зростання впливу маргінала на розвиток сучасного суспільства і однозначно негативним до нього ставленням з боку соціуму. Така суперечність переросла в гостру суспільну проблему.

Маргіналізація в перехідному суспільстві розгортається як широкомасштабний, усеосяжний процес втрати соціальними суб'єктами своєї ідентичності та переходу в стан невизначеної, розмитої ідентичності, в стан набуття і втрати тимчасової, ситуативної ідентичності. Маргіналізація такого типу настає тоді, коли в суспільстві відбуваються якісні зміни на соціальному рівні, коли змінюється система соціальної стратифікації, руйнується один тип соціальної структури і формується новий, коли відбувається зміна соціально-статусного каркасу суспільства, утворюється нова конфігурація соціальних стосунків, складаються нові принципи взаємин між соціальними групами, зростає нова система соціальних інститутів. Саме такі зміни відбуваються в транзитному українському суспільстві.

Таким чином, можна констатувати, що в українському перехідному суспільстві виникла стійка тенденція до маргіналізації певної частини населення, зокрема стосовно економічного і психологічного стану. На подібні обставини мають звернути увагу ті, хто визначає державну політику та спрямовує ринкові реформи.

56. Потенциал спортивного фанатизма в практиках управления социальными процессами

Александр Спорник

Новгородский государственный университет имени Ярослава Мудрого

Сложно сегодня назвать сферу деятельности, обладающую большим потенциалом в деле управления и манипулирования широкими массами, нежели спорт, ставший скрепляющим элементом современных национальных идеологий, что они, порой, просто отождествляются с ним. Однако, социальные аспекты спорта, с одной стороны, очевидны, а с другой – недостаточно изучены, и в силу этого недостаточно используются в социальном управлении и социальных практиках современного общества и требуют комплексного исследования. В условиях возрастания градуса социальной агрессии, утверждения принципов демонстративного, устрашающего соперничества для приобретения и повышения социального статуса, легализующихся и канализирующихся в рамках института спорта, уже сложилась новая социальная сила, воспринимаемая властью как угроза сложившемуся социальному порядку, который размывается неконтролируемыми действиями фанатских группировок. Здесь можно говорить о своеобразных реинкарнациях «хищнического образа жизни» в нынешнем социально-корпоративном контексте [см.: 1].

В этом контексте интересными видятся параллели, связанные с исследованием смыслового гнезда понятия «фанатизм». С. Маленко и А. Некита в работе «Археология Самости...» отмечают, что слово «фанатизм» «происходит от латинского “fanaticus”, обозначающего доведённую до пределов преданность вере и её догмам, объединённую с крайней нетерпимостью к иным верованиям и взглядам. С другой стороны, грамматическая основа понятия “фанатизм” практически происходит от латинского – “fanum” (храм), что и становится формальной религиозной предпосылкой существования и идеологическим основанием обоснования и неминуемой, а потому и официально приемлемой формой политической реализации фанатизма» [2; с. 186]. В современном «цивилизованном» мире «фанатизм не является стилистическим признаком одной лишь религии, а предстаёт [...] нормой институализированной социальности как таковой [...]. Вместе с тем, государство [...] маркирует статусом фанатизма лишь те социальные акции, которые угрожают социальным основаниям аппаратного формирования, механизмам обыденной реализации и конвейерного воспроизведения власти» [там же]. Показательно, что в современном обществе спортивный фанатизм, изначально возникающий как стихийный бунт против существующего политического строя и формальности общественного порядка, демонстрирующий презрение к политике и использованию социальных ресурсов спорта и его разнообразной институциональной инфраструктуры в практиках управления социальными и политическими процессами, сегодня поставлен на службу разного рода политическим силам, обратившим внимание на фанатов, поскольку они представляют собой, в отличие от других «неформальных» молодёжных течений, достаточно многочисленное и чётко организованное объединение молодёжи. Таким образом, не отрицая искренности убеждений и поведения принадлежащих к фанатским группировкам людей, всё же приходится признать, что современные формы реализации их настроений полностью детерминированы профилем государственной власти и законами (а чаще – беззаконием) борьбы за власть. Б. Марков не случайно отмечает, что «наступление эры масс сопровождается разработкой ритуалов, контролирующих поведение людей»

[3; с. 185]. Поэтому изучение и социально-философская интерпретация технологий управления, обрабатываемых применительно к спортивному фанатизму, позволит в полной мере оценить властные стратегии превращения его в действенный инструмент достижения и производства «общественного консенсуса», в том числе силовыми методами. Здесь можно обоснованно предположить, что повсеместное насилие, сопровождающее фанатскую подоплеку современного спорта, выступает сегодня одним из главных оплотов мужского шовинизма, нагнетая корпоративную или национальную гордость и провоцируя агрессию по отношению к «чужим», исподволь навязывая «цивилизованному» обществу «милитаристские ценности». На основании анализа непрерывно развивающегося и тщательно культивируемого спортивного фанатизма можно констатировать, что спорт в настоящее время представляет собой один из ведущих способов либерального и «мягкого» управления социальными отношениями, поддерживающего таким образом, достаточно высокий уровень латентной агрессии и мобилизационной готовности масс, а также постоянно актуализирующего необходимость взаимной милитаризации всего социального пространства. Такая ситуация, по сути, придает спортивному фанатизму и властному контролю над ним весомое значение в структурах управленческих практик, поскольку позволяет посредством периодической медийной возгонки именно телесных, всем и каждому «понятных» культов, консолидировать интеллектуально разрозненную «социальную материю» для выполнения поставленных задач на всех возможных фронтах социального противостояния.

Согласно уже апробированным веками властным технологиям, контроль над спортом включая околоспортивную инфраструктуру, наравне с традиционными институтами – политикой и экономикой, выступает средством управления социальными процессами. «Уже простая информация о спорте носит идеологический характер, служит средством управления спортом и спортивным движением, спортивной пропаганды, агитации, рекламы и т.п. То есть, идейно-политическая функция предусматривает рассмотрение не только собственно идеологических и политических аспектов, но и пропагандистского, а также управленческого» [4]. На уровне современной политтехнологии перманентная реанимация особой социальной значимости спорта и признание спортивного фанатизма в качестве особого весьма эффективного инструмента социального управления, является способом актуализации коллективного бессознательного в определённого рода демократическом контексте.

Литература:

1. Веблен Т. Теория праздного класса [Текст] / Т. Веблен ; перевод с англ., вступит. ст. С. Г. Сорокиной. – М. : Прогресс, 1984. – 367 с.
2. Маленко С. Археология Самости: архетипические образы осуществления Человеческого и формы его социального оборотничества [Текст]: монография / С. А. Маленко, А. Г. Некита. – Великий Новгород, 2008. – 298 с.
3. Марков Б. Олимпийский миф: ностальгия по единству [Текст] // Бренное и вечное: идеология и мифология социальных кризисов: Материалы Всерос. науч. конф. 20-21 октября 2009 г. ; НовГУ им. Ярослава Мудрого. – Великий Новгород, 2009. – 448 с. – С. 183–186.
4. Леонтьев А. Спорт. Социокультурные характеристики спорта в современном обществе [Электронный ресурс] / А. Леонтьев. – Режим доступа: <http://sport.pu.ru/t7.htm>.

57. Психологічні аспекти педагогічної творчості у навчальному процесі ВНЗ

Наталія Чугаєва

Національний університет харчових технологій

Вступ Різноманітні особливості творчості у педагогічному процесі вищих навчальних закладів, творчого саморозвитку у процесі опанування молоддю професії розглядали Д. Б. Богоявленська, Я. О. Пономарьов, Ю. Г. Фокін та ін. Особливості процесу творчої діяльності, становлення, розвитку і виховання творчої особистості висвітлені у дослідженнях В.О. Моляко. Проблема педагогічної творчості відображена в наукових працях Є. П. Ільїна, Н. В. Кузьміної та ін. [див.: 5].

Матеріали У дослідженнях Є.П. Ільїна висвітлено педагогічну творчість як пошук нового у сфері педагогічної діяльності. Першим ступенем цієї творчості є виявлення нестандартних способів вирішення педагогічних завдань, а також використання вже існуючих методів у нових умовах, тобто те, що у сучасній науці визначено як інновація. Другим ступенем є відкриття нового не тільки для себе, а й для інших, тобто новаторство, або розробка нового методу навчання, ефективного для педагогічного процесу [див.: 2]. В.О. Моляко визначає творчість як діяльність людини в результаті якої створюється будь-що нове, що не існувало до того моменту часу, це здійснює відповідний вплив на людину як суб'єкта творчої діяльності [див.: 3].

Результати Л.І. Гурье зазначає, що під час педагогічного процесу можуть проявлятися такі види творчості, як моральна, дидактична, технологічна та організаційна. Моральна передбачає діяльність у сфері морально-етичних відносин студентів і педагогів з використанням неповторних, оригінальних підходів, що дає якісно новий результат. Моральна творчість є мистецтвом створення доброзичливих відносин педагога зі студентами. Дидактична характеризує діяльність у сфері навчання з пошуку різних способів відбору навчального матеріалу, методів його передачі і засвоєння студентами. Вона передбачає комбінування дій студентами, створення нових прийомів, використання різноманітних доповнень в навчальних цілях. Технологічна творчість визначає діяльність у галузі педагогічної технології та проектування, коли здійснюється пошук і створення нових навчальних педагогічних ситуацій, що сприяють підвищенню результативності навчання студентів. Організаторська творчість проявляється в сфері управління зі створення нових способів планування, контролю, взаємодії студентів і педагогів. Вона забезпечує раціональне використання всіх факторів, що сприяють досягненню мети найбільш економічним шляхом [див.: 1].

Висновки На наш погляд, оптимальним буде гармонійне поєднання всіх зазначених вище видів педагогічної творчості у навчальному процесі ВНЗ, що залежить від умов конкретної педагогічної ситуації.

Література:

1. Гурье Л. И. Проектирование педагогических систем: учеб. пособие / Л. И. Гурье. – Казань, Казан. гос. технол. ун-т, 2004. – 212 с.
2. Ильин Е. П. Психология творчества, креативности, одаренности / Е. П. Ильин. – СПб.: Питер, 2009. – 448 с. – (Мастера психологии).
3. Моляко В. О. Напередодні ери обдарованості / В. О. Моляко // Обдарована дитина. – К., 2000. – № 1. – С. 2–4.
4. Москаленко В. В. Соціальна психологія / В. В. Москаленко. – К.: Центр учб. літ., 2008. – 688 с.

5. Чугаєва Н.Ю. Деякі особливості педагогічної творчості у контексті сприяння освітній соціалізації студентів / Н.Ю. Чугаєва. – Актуальні проблеми психології: зб. наук. пр. / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України; за ред. С. Д. Максименка. – Т. XII. Психологія творчості. – Випуск 15. – Ч. 1. – К., 2012. – С. 417–425.

58. Тайм-менеджмент

Інна Авраменко, Наталія Чугаєва

Національний університет харчових технологій

Вступ. Для досягнення успіху керівникам організації необхідно постійно підвищувати ефективність – свою і своїх підлеглих. Домогтися цього можна за допомогою управління часом – тайм-менеджменту. Типовими підходами в управлінні часом є постановка пріоритетів, розбиття великих завдань та проектів на окремі дії та делегування іншим людям. Час, як і будь-який ресурс є обмеженим, тому раціональне його використання дає змогу досягти високих результатів діяльності.

Матеріали і методи. Тайм-менеджмент – одна з найбільш вигідних інвестицій. Години, вкладені у вивчення цієї науки, можуть заощадити роки. Класиками теорії тайм-менеджменту вважаються Ф.У. Тейлор, К. Макхем, М.Х. Мескон. Серед сучасних авторів – Мерзлякова Є.Л., Растимешин В.Е., Архангельский Г., Гастев А.К. та інші. Найбільш широкого поширення отримали роботи, дослідження та підходи зарубіжних фахівців – Л. Зайверта, Й. Кноблауха, К. Бішофа (Німеччина), П. Дойля, Ст. Кові (США), Б. Санто (Угорщина), Дж. Коуллі (Австралія) та інших. Тайм-менеджмент (від англ. time management – управління часом) – сукупність методик оптимальної організації часу для виконання поточних задач, проектів та календарних подій. Фахівці виділяють два види тайм-менеджменту: особистий і корпоративний. У широкому розумінні тайм-менеджментом є механізм управління часом компанії. У такому разі основна увага приділяється організації роботи в цілому, а використання робочого часу кожним співробітником – це наслідок правильно побудованої корпоративної системи. Управління часом може допомогти шляхом вироблення ряду навичок, інструментів і методів, що використовуються при виконанні конкретних завдань, проектів і цілей. Цей набір включає широкий спектр діяльності, а саме: планування, розподіл, постановку цілей, делегування, аналіз витрат часу, моніторинг, організація, складання списків і визначення пріоритетів [див.: 1].

В управлінні часом можна виділити наступні процеси:

- аналіз;
- моделювання стратегій з врахуванням проведеного аналізу;
- формування цілі: постановка мети або визначення ключового напрямку розвитку;
- визначення і формулювання мети (цілей);
- планування і визначення пріоритетів;
- розробка плану досягнення поставлених цілей і виділення пріоритетних завдань для виконання;
- реалізація — конкретні кроки і дії відповідно до наміченого плану і порядку досягнення цілі;
- контроль досягнення мети, виконання планів, підведення підсумків. [див.: 2, с. 6]

Результати. Основними методами тайм-менеджменту є:

1. Принцип Паретто (у співвідношенні 80:20). Відповідно до цієї теорії можна зробити висновок відносно використання робочого часу фахівця: за перших 20% витраченого часу досягається 80% результату. 80% витраченого часу, що залишилися, дають лише 20% загального результату.

2. Принцип Ейзенхауера. Президент США Д. Ейзенхауер запропонував просту методику для визначення пріоритетів серед списку всіх поточних дій, що реалізуються за допомогою градації задач стосовно їхньої терміновості та важливості.

3. Метод ABC. Ця техніка заснована на тому, що частини у відсотках найбільш важливих і найменш важливих справ в сумі залишаються незмінними. Всі завдання розподіляються на три класи відповідно до їх значущості (найбільш важливі справи складають 15% загальної їх кількості, вклад цих завдань для досягнення мети складає близько 65%; важливі завдання складають 20%, значущість їх для досягнення мети дорівнює 20%; менш важливі (малоістотні) завдання складають 65%, а їх значущість дорівнює 15%) [див.: 1, с. 26].

Висновки. Дуже важливо, щоб керівник міг керувати не тільки процесами роботи в організації, але й часом. Це дозволить ефективно використовувати свої можливості та можливості колективу, з яким він працює, при цьому раціонально виділяти на все час. Слід розуміти, що ефективність в управлінні часу полягає не в тому, щоб все зробити якомога швидше, а в грамотному розподілі своїх сил і можливостей.

Література:

1. Сидорова Н.А., Анисинкова Е. Б. Тайм-менеджмент. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2008. – 220 с.

2. Трейси Брайан. Результативный тайм-менеджмент: эффективная методика управления собственным временем / [пер. с англ. А. Евтеева]. – М.: СмарТБук, 2007. – 79 с.

59. Емоційний інтелект – особлива здібність особистості

Наталія Войтович, Наталія Чугаєва

Національний університет харчових технологій

Вступ. Сучасні умови життя вимагають від нас здатності до розуміння як власних емоцій, так і оточуючих людей, адже, це допомагає вирішувати певні проблеми, конфлікти, робить легшим спілкування з іншими. Такі вміння розглядаються в рамках концепції емоційного інтелекту (ЕІ).

Матеріали і методи. Емоційний інтелект почали досліджувати порівняно недавно завдяки працям зарубіжних дослідників Г.Гарднера, Дж. Майєра, П. Саловея та ін. У вітчизняній психологічній науці дане поняття вивчали І.Н. Андрєєва, С.П. Дерев'янка, О.І. Власова, М.А. Манойлова, А.С. Петровська та ін. Емоційний інтелект — група ментальних здібностей, які беруть участь у розумінні власних емоцій і емоцій оточуючих [див.: 2]. Люди, що мають високий рівень емоційного інтелекту, як правило, мають здоровий емоційний баланс таких показників, як мотивація, зосередження уваги, самоконтроль, спокій, задоволення собою, вдячність, краще адаптуються до будь-яких ситуацій, їм легше спілкуватись у колективі. Водночас, люди з низьким рівнем емоційного інтелекту часто відчувають:

самотність, депресивність, неврівноваженість, незадоволеність, відчуття неуспіху [див.: 1]. Тобто, для того, щоб бути в гармонії з оточуючими, уникати негативних емоцій, варто навчитись розуміти самого себе, свої емоції та навчитись керувати ними.

Результати. Нині багато успішних компаній звертають увагу на підготовку висококваліфікованих кадрів у ВНЗ, акцентуючи на підвищенні рівня IQ та оволодінні необхідними для роботи знаннями. Та сучасні вчені доводять, що рівень розвитку EI є не менш важливим для індивіда. Адже, у колективі працівників з високим рівнем емоційного інтелекту панувала б повага до думки кожного, була б повна робоча віддача від фахівців, не було б заздрощів та насміхання, працівники швидко долали б перешкоди, постійно розвивався б потенціал працівників. Вдалим прикладом є дослідження однієї страхової компанії, у якому за допомогою психологічних тестів визначили рівень оптимізму та порівняли показники продаж людей з високим і низьким рівнями оптимізму. Виявилось, що оптимісти продавали на 37 % більше товарів, ніж песимісти на аналогічних посадах протягом двох перших років роботи. В іншій компанії було проведено експеримент при прийомі на роботу з використанням тестів на EI, так, працівники з високим рівнем протягом першого року роботи продавали на 21% більше товарів ніж працівники з низьким рівнем емоційного інтелекту. Це ще раз доводить твердження науковців, що для компаній дуже важливо, щоб працівники були з високим емоційним інтелектом.

Висновки. Отже, емоційний інтелект є основною складовою у досягненні успішної самореалізації. Важливо вміти розуміти себе, керувати своїми емоціями, контролювати почуття. Нині ця тема лише почала розвиватись, але вже є розроблені спеціальні методики для підвищення емоційного інтелекту. Тому кожен, хто хоче бути цікавим співрозмовником, досягти успіху, може цього навчитись.

Література:

1. Андреева И.Н. Эмоциональный интеллект: исследования феномена / И.Н. Андреева // Вопросы психологии. – 2006. – № 3. – С.78–86.

2. Власова О.І. Психологія соціальних здібностей: структура, динаміка, чинники розвитку / О.І. Власова. – К.: ВПЦ "Київський університет", 2005. – 308 с.

60. Взаємозв'язок почерку та характеру людини

Аліна Горбатюк, Наталія Чугаєва

Національний університет харчових технологій

Вступ. Психологія охоплює різні методи пізнання самого себе, оточуючих, і дослідження почерку є одним із них. Графологічний аналіз є достатньо точним інструментом і може застосовуватися в різних сферах діяльності, особливо для тих людей, які безпосередньо спілкуються та співпрацюють з іншими.

Матеріали і методи Для досягнення поставленої мети у роботі використовуються загальнонаукові методи обробки літературних джерел. Численні дослідження зарубіжних графологів (Х. Кноблаха, Л. Михеля, А. Рафаелі, Я. Бека), психологів (А.Р. Лурії, О.М. Леонтьєва, А. Анастасі) сформуvalи ряд наукових положень, пов'язаних із встановленням по почерку психологічних рис особистості.

На думку психологів, манера письма залежить від емоційного стану людини, особливостей її психіки. А тому, за почерком можна визначити особистісні властивості людини, її темперамент, настрій [див.: 1]. Про те, що почерк людини

відображає її темперамент, помітив ще Аристотель. Пізніше цим питанням займалися Лафатер, Лейбніц, Гете та ін. У наші дні графологія, вчення про зв'язок почерку з характером, є розвиненою наукою з твердою теоретичною основою і цілим рядом різних напрямків. Розпізнавання особистісного типу людини за почерком сьогодні широко використовується в психологічній діагностиці, тому що більшість сучасних професій так чи інакше стикаються з необхідністю провести аналіз характеру керівників і співробітників за почерком. У ряді країн Європи аналіз особистості людини за її почерком застосовується під час прийому на роботу. При оцінці почерку увагу звертають на такі параметри, як розмір букв, їх форма, нахил, манера розташовувати текст на аркуші і т.д. За розміром почерку визначають ступінь комунікабельності людини. Велике значення має розташування тексту на аркуші паперу, а також багато чого розповісти про людину може і її підпис. При аналізі характеру людини за її почерком слід пам'ятати про те, що почерк відображає настрій людини, а тому може змінюватися за різних обставин. Наприклад, схвильована людина буде писати з більш сильним натиском на папір, ніж зазвичай. Якщо ж людина не має постійних характеристик почерку, тобто кожен раз пише по-різному, то її можна охарактеризувати як творчу та емоційну [див.: 2].

Результати. Завдяки опрацюванню даної теми можна сказати, що характер і почерк людини взаємопов'язані та індивідуальні. **Графологія тісно пов'язана з психологією.** Ця наука виявляє залежність особистісних особливостей від почерку. Якщо ви хочете нормалізувати соціально-психологічний клімат у колективі, підібрати найбільш придатного співробітника для керівної посади, то така наука, як графологія, допоможе вам у цьому.

Висновки. Отже, аналіз почерку допомагає скласти достатньо точний психологічний портрет людини, що дає змогу знайти кращий підхід до людини, з якою ви мотивовані співпрацювати. Безумовно, знання з графології допоможуть краще розуміти інших людей і самих себе.

Література:

1. Тараненко В. Почерк, портрет, характер: Скрытая психодиагностика в практическом изложении / В. Тараненко. – К.: Ника-Центр, 2005.– 136 с.
2. Фармагей А. Графология как наука и не только / А. Фармагей. – К.: Ника Центр, 2007.– 120 с.

61. Творчі здібності та креативність

Наталія Білодідова, Наталія Чугаєва

Національний університет харчових технологій

Вступ. Термін «творчість» вказує, і на діяльність особистості, і на створені нею цінності. Творчість – це, перш за все, відображення сутності людини, її ставлення до навколишнього світу, її бажання, мрії, почуття, які рухають людство вперед. В основі творчості знаходиться відкритість до можливостей світу. Тому постає питання про те, чи є креативність творчістю? Чи можна її розвивати, чи вона дається нам від народження? І що тоді з себе представляють творчі здібності?

Результати. Згідно з психологічним словником, під креативністю слід розуміти творчі можливості (здібності) людини, які можуть проявлятися у мисленні, почуттях, окремих видах діяльності. Вони характеризують особистість в цілому або її окремі сторони, продукти діяльності, процес їх створення [див.: 1].

В.С. Чудновський зазначає, що високий рівень здібностей суттєво впливає на стиль поведінки та формування особистості. Ще більше значення має той факт, що розвиток творчих здібностей чималою мірою визначається умовами виховання, особливостями сформованості особистості, її спрямованістю, яка або сприяє розкриттю здібностей, або, навпаки, призводить до того, що здібності не реалізуються. В основі однакових досягнень за умов виконання певної діяльності можуть бути різні здібності, водночас одна й та сама здібність може бути умовою успіху різних видів діяльності. Це забезпечує можливості широкої компенсації здібностей. Важливими чинниками процесу навчання і виховання є сензитивні періоди, найсприятливіші для становлення тих чи інших здібностей [див.: там само].

На креативність впливають такі чинники: індивідуальні риси; мотивація; зовнішнє середовище; стиль мислення; знання та інтелект. Дослідження, проведені В. Дружиніним і Н. Хазратовою, показали, що розвиток креативності проходить щонайменше дві фази. 1. Розвиток «первинної креативності» як загальної творчої здібності. Сензитивний період цього етапу настає у 3–5 років. У цей час наслідування дитини значущому дорослому є основним механізмом формування креативності. 2. Підлітковий і юнацький вік (13–20 років). У цей період на основі «первинної креативності» формується «спеціалізована креативність»: здібність до творчості, пов'язана з відповідною сферою людської діяльності.

Висновки. Шляхи і долі творчого потенціалу визначаються насамперед, тим, як особистість поводить себе зі своїм творчим потенціалом. Особливості особистості можуть стати перешкодою для реалізації навіть творчого потенціалу високого рівня, але сильна і внутрішньо багата особистість може в певній мірі компенсувати недолік обдарованості. Так, в американських дослідженнях креативності зустрічається така характеристика знаменитого письменника першої половини ХХ століття Томаса Вулфа: «геній без таланту». Аналіз життєвого шляху видатних творців приводить до висновку про те, що праця, здатність до навчання і захопленість своєю справою грають більш важливу роль, ніж власне обдарованість. Креативність – це лише чинник особистості, що зовсім не гарантує її успіх, але за певних умов вона може привести до високих досягнень.

Література:

1. Роменець В.А. Психологія творчості: навчальний посібник/ 2-е видання, доповнене / В.А. Роменець. – К.: Либідь, 2003.

62. Сучасні тенденції вивчення психологічних особливостей виховання

Вікторія Бойко, Наталія Чугаєва

Національний університет харчових технологій

Вступ. В цілому ряді наукових робіт зафіксовано, що багато випускників не тільки шкіл, але навіть ВНЗ не вміють ефективно вирішувати вікові та соціальні завдання, які перед ними стоять. Це визначає необхідність дослідження сучасного виховання з урахуванням не тільки його педагогічних і психологічних, але також і соціальних закономірностей функціонування [див.: 1].

Матеріали і методи. Одним з пріоритетних напрямків оновлення форм і методів сучасного виховання та посилення інтеграції між різними інститутами соціалізації є вивчення психологічних особливостей сучасного виховання, які відображають соціальну сутність виховання (здійснюється членами соціуму, воно реалізується

через взаємодію всіх учасників виховання), його діяльнісну природу (без здійснення самостійної активності вихованця не відбуваються позитивні зміни його свідомості і самосвідомості та його особистості).

О.М. Леонт'єв вважав, що на початкових кроках психічного розвитку дитини на першому плані виявляються її біологічні пристосування (які роблять вирішальний внесок у становлення її сприймань і емоцій), потім ці пристосування трансформуються у вищий рівень діяльності, від якого і залежить їх позитивне функціонування на кожному етапі соціального розвитку особистості [див.: 2].

Результати. Діалогічна взаємодія дорослого і дитини в процесі виховання є реалізацією педагогічного спілкування, яке можливе тільки в тому випадку, коли особистість дорослого є значущою, здатною здійснити позитивний вплив на дитину. На прикладі сімейного виховання можна сказати, що воно спрямоване на нереалізовані бажання батьків, і їх уявлення про щастя, успішності і їхні уявлення про те, якими є засоби досягнення цього щастя в умовах життя у суспільстві. Механізмом розвитку особистості виступає ідентифікація – самопізнання себе, набуття своїх цінностей, здатність самому виробляти особистісні сенси, займаючи позицію в системі виховних впливів. В умовах порушення взаємодії в процесі сімейного виховання механізмом розвитку особистості виступає інтроекція - некритичне прийняття норм і цінностей інших людей.

Висновки. Розуміння психологічної спрямованості виховання дозволить охарактеризувати тенденції та перспективи позитивних змін у вихованні під впливом соціальних і психологічних умов життя та розвитку дітей, забезпечити індивідуалізацію і гуманізацію виховної роботи.

Література:

1. Усольцева И.В. Подходы к исследованию социально-психологических характеристик современного воспитания. Педагогика и психология. – 2010. – С. 83–86. Режим доступу: <http://article.n/podhody-k-issledovaniyu-sotsialno-psihologicheskikh-harakteristik-sovremennoego-vozpitaniya>.

2. Леонт'єв А.Н. Психологические вопросы формирования личности студента // Психология в вузе. – 2003. – № 1–2. – С. 232–241.

63. Психологія дружби

Марина Йосипенко, Наталія Чугаєва

Національний університет харчових технологій

Вступ. Що таке вірність, підтримка, справжність, сміх, щирість, допомога в усьому? Це все складові дружби. Справжньої дружби. Уміння дружити – це не проста справа. Найчастіше друзями ми називаємо приятелів або гарних знайомих, з якими спілкуємося не один рік. Ми цікавимося, як справи, зустрічаємося іноді або навіть досить часто, розповідаємо про проблеми. Однак це не можна назвати дружбою. Психологія дружби має на увазі потребу регулярного спілкування з конкретною людиною. Друг необхідний нам, як повітря, і в біді, і в радості, і просто в повсякденному житті. Вірна дружба духовно об'єднує людей, сприяючи їх розвитку.

Матеріали і методи. Слід зазначити, що Арістотель розрізняв три типи дружби:

- 1) утилітарну – базується на взаємовигоді;
- 2) гедоністичну – містить в основі емоційний зв'язок із людиною, спілкування з якою втішає, приносить задоволення;

3) моральну - коли друга люблять безкорисливо, заради нього самого.

Останній тип дружби Арістотель вважав справжнім. Дружба стає більш вибірковою, означає спілкування, об'єднане спільними інтересами. Необхідно зазначити, що Дж. Клора, Д. Бирна, А. Лотт аналізують не тільки результати, а й типи стимулів - співвідношення таких чинників дружби, як подібність особистих рис, близькість соціальних установок і характер емоційної взаємодії партнерів [див.: 1].

Результати. Розглянемо основні види дружби [див.: 2].

1) Духовна дружба - взаємне збагачення і доповнення один одного. Кожен захоплений перевагою іншого, саме тими якостями, яких немає у нього самого. Тим самим він дає своєму другові можливість отримати бажане визнання: що може бути прекрасніше, якщо тебе цінує і розуміє той, за ким ти визнаєш це право.

2) Творча дружба – друзі зберігають свою яскраво виражену індивідуальність. Більш того, дружба допомагає творчо доповнювати особистість кожного з друзів.

3) Буденна дружба може існувати і розвиватися тільки за умови безпосередньої територіальної близькості. Друзі обов'язково повинні жити поруч, звертатися за допомогою або хоча б просто розмовляти одне з одним. Як правило, така дружба підкріплюється постійним приводом для зустрічей: сусідство або спільна робота. Лікарі, наприклад, найчастіше дружать з лікарями.

4) Сімейна дружба – друг, по суті, стає другом всієї родини. А якщо мова йде про подружню пару з дітьми, можна з усією очевидністю говорити про дружбу сім'ями.

Висновки. Отже, психологія дружби виступає своєрідною формою психотерапії для людини, вона дозволяє висловити почуття та знайти тих, хто поділяє її думки. Найбільшої інтенсивності дружба досягає в юнацькі роки та в період ранньої зрілості, коли відзначається виняткова значущість відносин із друзями. Українське прислів'я правду каже: «Людина без друзів, що дерево без коріння».

Література:

1. Альошина І.В. Поведінка споживачів / І.В. Альошина. – К.: Либідь, 2006. – 384 с.

2. Цимбалюк І.М. Психологія спілкування / І.М. Цимбалюк. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 304 с.

64. Ефект «дежа вю» та причини його виникнення

Антон Майстренко, Наталія Чугаєва

Національний університет харчових технологій

Вступ. У науці існує багато версій щодо виникнення явища «дежа вю», але через складність його дослідження немає остаточно підтверджених версій, які б могли пояснити нам виникнення цього ефекту. «Дежа вю» (фр. déjà vu – «вже бачене») – психічний стан, у якому людина відчуває, що вже була у подібній ситуації, але це не зв'язується з конкретною ситуацією у минулому. Вперше термін був використаний психологом Емілем Буараком в книзі «Майбутнє психічних наук» [див.: 1]. «Дежа вю» буває миттєвим, продовжуваним і мнемонічним.

Матеріали. Фізіолог А. Бергсон вважав, що виникнення відчуття відриву від реальності під час «дежа вю» зумовлюється зміною способу кодування часу мозком, тобто інформація ніби кодується одночасно і в теперішньому і в минулому часі. А. Курган, автор книги «Феномен «дежа вю», робить висновок, що цей стан зумовлений накладанням ситуації, що була пережита людиною у сні та тим, що відбувається в

момент «дежа вю». Можна вважати, що така теорія є більш вірогідною, адже при можливості її набагато легше довести конкретними прикладами. Задумуючись про це явище та його походження у нашому житті ми не можемо дати собі відповідь на це запитання, аж поки не згадаємо, де саме така ситуація вже відбувалась з нами, а саме уві сні. Ця теорія є продовженням поглядів З. Фрейда і К. Г. Юнга, але вони по-різному трактували саму появу у сні тої ситуації, яка відбулась вже після цього сну [див.: 2; 3]. З. Фрейд, наприклад, вважав, що людина не пам'ятає після сну подій, або ж пам'ятає лише сон, однак насправді всі ці події вже відбувались з людиною раніше на практиці. В сучасній інтерпретації теорія появи «дежа вю» під впливом сну доповнюється тим, що це явище виникає тоді, коли мозком несвідомо була оброблена певна ситуація, яка потім повторилась ще раз.

Результати. У процесі проведення досліджень виникнення явища «дежа вю», вченими було визначено три основні ймовірні причини виникнення цього явища:

- зв'язок цього явища з діяльністю парагіпокампальної звивини, з точки зору фізіологів;
- уповільнення інформації в зорових провідних шляхах під впливом діяльності мозку і коли ситуація знову потрапляє в зорову зону, то мозок фіксує її як повтор;
- повторення подібної ситуації, яку ми не можемо згадати, тому і думаємо про це з особливим здивуванням.

Висновки. Розглянувши основні погляди вчених на феномен «дежа вю», ми бачимо, що існують декілька базових теорій, які після проведення досліджень в сукупності описують можливі причини виникнення цього явища, як психологічного, так і психофізіологічного характеру.

Література:

1. Курган А.А. Феномен «дежа вю»/А.А. Курган. – СПб.: «Дмитрий Буланин», 2010. – 240 с.
2. Фрейд З. Психология бессознательного/З.Фрейд. – СПб.: «Питер», 2004. – 277 с.
3. Юнг К. Воспоминания, сновидения, размышления/ К. Юнг [ел.ресурс], 2003. – 192с.– Режим доступу: Воспоминания% 2С%20сновидения% 2С%20 размышления. doc&c =53988с411539&page=11

65. Позитивне мислення

Катерина Москаленко, Наталія Чугаєва

Національний університет харчових технологій

Вступ. Позитивне мислення – це ваше ставлення до життя, до самого себе, до ситуацій, які відбуваються, та до тих, які можуть відбутися. Це ваші хороші думки, слова та мисленеві образи, які є джерелом особистісного зростання та успіху в житті. Це очікування щастя, радості, здоров'я, успішного результату будь-якої справи та прийнятих вами рішень.

Матеріали та методи. Сінельников В.В., Хей Л., Дойч М., Хейч Е., Сільва Х., Кує Е., Ситін Г.М. розрізняють три підходи до розгляду позитивного мислення: позитивні твердження – афірмації; позитивні установки; позитивне мислення – вміння «правильно» (позитивно) дивитися на світ.

Мозок людини в першу чергу фіксує свою увагу саме на негативних подіях. Люди приділяють велику увагу помилкам для того, щоб не робити їх в майбутньому.

Однак, незважаючи на очевидну логічність нашого мислення, помилок все одно не вдається уникнути. І, в результаті, багатьом здається, що в житті відбуваються тільки неприємності [див.: 1]. Але хороших подій у житті трапляється набагато більше. Однак більшість людей сприймають їх як належне, звертаючи увагу лише на негатив. Психологами визначено, що позитивне мислення є обов'язковою складовою успіху та особистісного зростання. Людина, яка мислить позитивно, представляючи в думках бажаний кінцевий результат, таким чином створює умови для втілення власної мети у життя. А, якщо ми при цьому і самі докладати зусилля для досягнення наших цілей, то успіх нам забезпечений [див.: 2].

Переваги позитивного мислення: можливість зберегти і поліпшити здоров'я, внаслідок керування власними емоціями в стресових ситуаціях; можливість створити позитивне враження при спілкуванні; можливість зберігати активність та більш успішно досягти поставлених цілей.

Результати. Рекомендації для розвитку позитивного мислення: будувати позитивні прогнози і сподіватися тільки на краще; якщо щось не виходить з першого разу, необхідно спробувати ще раз; дозволити собі робити помилки, адже всім людям властиво помилятися; читання книг, які налаштовують на позитивну хвилю; слухати класичну музику; якомога частіше посміхатися; відчувати вдячність за все те, що ви вже маєте; щиро радіти будь-яким, навіть найбільш скромним досягненням; жити сьогоднішнім днем, оскільки минуле змінити неможливо, а майбутнє поки що не наступило; спілкуватися з оптимістично настроєними людьми [див.: 1].

Висновки Формування позитивного мислення відіграє важливу роль у житті кожної людини, оскільки воно спрямоване на досягнення сприятливого результату. Сенс такого мислення полягає у психологічних прийомах, під час застосування яких людина свідомо формує думки, слова та образи, що сприяють її внутрішньому розвитку й успіху.

Література:

1. Психологія відносин [Електронний ресурс]: – Як навчитися мислити позитивно?/ Чорний В. – Режим доступу: <http://yak-navchitisya-misliti-pozitivno.html>

2. Психологія [Електронний ресурс]: Будуйте яскраве життя/Чому треба мислити позитивно/ Чернівська Н. – Режим доступу: <http://ozysoft.ru/page/chomu-treba-misliti-pozitivno>

66. Значення філософування Платона

Олена Дудкіна, Микола Кітов

Національний університет харчових технологій

Вступ. Ім'я Платона (428 – 347 до н. е.). – найвидатнішого учня, послідовника і систематизатора поглядів Сократа в античній філософії, «викарбовано» у більшості підручників з філософії, як людини, яка залишила невід'ємний слід у культурній спадщині всього людства. У 385 р. до н. е. він заснував в Афінах «Академію» – філософську школу, яка існувала до 629 р. н. е. (школа отримала назву «Академія», оскільки знаходилась у гаю, присвяченому античному герою Академу). Майже всі твори Платона збереглися повністю: один монолог «Апологія Сократа», 34 діалоги та 13 листів. Більшість з них написані в художньо-діалогічній формі. Головна дійова особа – Сократ. У цих творах міститься чимало міфів. Використовував їх Платон свідомо, заради популяризації своєї концепції і для посилення художності свого вчення.

Результати. В своїх філософських поглядах Платон вирізняє в бутті матерію та чинники, що її впорядковують, – «ідеї». Ці чинники спричинюють сталу форму кожного виду, що передається із покоління в покоління і вирізняється усталеним набором певних властивостей. Ідеї постають у Платона як абстрактні сутності речей, ізольовані від самих речей і перенесені десь у небесні чи позанебесні сфери. Водночас ідеї є принципами руху самих речей. О. Лосєв зауважує, що увесь діалог Платона «Ті-мей» – то теорія космосу, який управляється ідеями й душею, котрі мають власне існування і водночас проймають космос наскрізь. Дуалізмом позначене також платонівське тлумачення самих ідей; вони, як показав той же Лосєв, з одного боку, протилежні матерії, а з другого – «речовинно-тілесні». О. Кульчицький також звертає увагу на те, що загальні поняття Платон розглядає як такі, що існують не тільки в мисленні: вони є матеріальні речі, які існують поза нами, щоправда, не в фізичному, а в «метафізичному» (поза-явищному) світі. Саме тут міститься відповідник поняття «людина» (не конкретної людини, а людини взагалі), такий же відповідник, як узагальнений «кінь» чи «дуб». Ці ідеальні відповідники реальних речей (чи істот) тлумачаться як позачасові й позапросторові, незмінні й досконалі, як «зразки» для емпіричного світу. Згодом у Арістотеля матерія постає як можливість, потенційність, а форма (ідея) – як «актуальність», «енергія», конструктивна, формівна сила, спрямована до кінцевої мети (Арістотель назвав її «ентелехією»). Нижчим ступенем буття є неоформлена матерія, найвищий його ступінь – нематеріальна «чиста форма», сутністю якої є безперервна формівна чинність – абсолютний Божий Дух.

Такі зусилля не могли не проявити вплив на формування філософування наступних поколінь. Вчення Платона знайшло своє продовження в так званому середньому платонізмі, неоплатонізмі, гностицизмі, пронизує все Середньовіччя, епоху Відродження і доходить до нашого часу.

В середньовічній схоластиці спочатку неподільно панував платонізм, на позиціях якого стояв Августин, і ареопагітики. Найбільш відомими схоластами напрямку платонізму були Ансельм Кентерберійський (1033 –1109), автор онтологічного доказу існування Бога, і Бонавентура (Іоанн Феданца), якого католицька церква проголосила богословом серафімічеським (theologus serafimicae).

Висновки. Істина знаходиться в глибинах душі – про це ми дізнаємося з вчення Платона. Але для середньовічного платоніка істина – це сам бог. Вічна істина і витік будь-якої істини, сонце і світло світу – це ще один текст, ще один платонівський образ, який постійно відтворюється в середньовічній філософії і який дозволяє безперечно виявити розум та натхнення Платона і в наш час.

67. Антропологічний матеріалізм Людвіга Фейєрбаха

Олена Кобець, Микола Кітов

Національний університет харчових технологій

Вступ. Філософія Фейєрбаха є завершальним етапом класичної німецької філософії і початком епохи матеріалізму як в німецькій, так і в світовій філософії. Багатство, яскравість ідей і його дотепність дивним чином поєднуються з нестійкістю його поглядів. Сам про себе він говорив, що його першою думкою був бог, другий – розум, а третьою і останньою – людина. Він пережив три фазиси філософії, які проглядаються у всій історії людства, і зупинився на останньому.

Результати. Згідно антропологічного матеріалізму Л. Фейєрбаха, людина як психофізична єдність душі і тіла є досконалою частиною нескінченної в часі і просторі природи. Мислитель писав: «Людина – це вища істота природи» [1, Т. 1, с. 190]. Безумовно вона наділена пристрастями, які впливають на її ціннісні орієнтири, забезпечують захисну реакцію, діють як з егоїстичними цілями, так і досягають найвищих цілей. Термін «егоїзм» в сучасному розумінні навантажений негативними інтонаціями, але слід зауважити, що в контексті робіт Л. Фейєрбаха він має дещо інший сенс. Філософ зазначав, що егоїзм може бути різним: він може бути як добрим, співчутливим, так і нелюдським, злим і корисливим. Мислитель стверджував, що «індивідуальність – це неподільність, єдність, цілісність, нескінченність з голови до ніг, від першого до останнього атома, наскрізь, всюди я, індивідуальна істота» [2 Т. 2, с. 496]. Але індивідуалізм, або, як сказав би Л.Фейєрбах, «егоїзм по відношенню до себе», знаходить ціннісну завершеність тільки тоді, коли, будучи самовідреченим, борг «Я» диктується наявними «Ти».

Релігія завжди відображала ціннісні орієнтири роду людського, і не дивно те, що мислитель, елімінувавши традиційний релігійний зміст, запропонував вважати релігію найвищою цінністю людства. Вищою цінністю, істинною релігією, на думку Л. Фейєрбаха, повинні стати філософія, етика, освіта і політика – тобто те, що направляє людину до гармонійного, морального співіснування з модусом «Ти» і суспільством. Релігія споконвіку визначала ціннісне ставлення до себе завдяки наявності ідеї загробного життя.

Найвищою цінністю мислитель вважав любов - «Істинність життя і істинність індивідуальності спирається тільки на істинність почуттів. Життя – це любов» [2, Т. 1, с. 496–497]. Любов є співчуття, вона відрізняє буття від не буття, вона є пристрастю, «і тільки пристрасть є ознака буття» [2; Т. 2, с. 184]. Цінність людських взаємин гостро виявляє себе в ХХ ст., або, як назвав його А. Камю, в «столітті страху». У Л. Фейєрбаха любов виступає як принцип людського буття. Єднання чоловічого і жіночого є умовою людської спільноти, яку Л.Фейєрбах називає родом. Філософ зазначав, що любов це – «єднання мислення і буття. Буття – це жінка, мислення – чоловік» [2, Т. 1, с. 178].

Висновки. У творчості Л. Фейєрбаха любов до іншої людини укупі з розумним егоїзмом, яка заснована на порозумінні, стає не тільки сутністю його нової релігії, але і, в сукупності з цінностями істини, щастя, свободи та філософії, утворює ціннісний фундамент спадщини німецького мислителя. Ці цінності детермінують прагнення людини сьогодення до гармонійного і ціннісного співіснування особи і суспільства.

Література:

1. Фейєрбах Л. Сочинения : в 2 т. Т. 1, 2. М., 1955.
2. Фейєрбах Л. Избранные философские произведения : в 2 т. Т. 1, 2. М., 1955.

68. Творчість як умова розвитку особистості в інформаційному суспільстві

Олександра Галінська

Національний університет харчових технологій

Вступ. Сучасне суспільство, значною мірою, характеризується трансформаційними процесами, що супроводжуються суспільнополітичними перетвореннями, пошуком прогресивного шляху розвитку, тенденціями глобалізації тощо. Як наслідок, в соціальній реальності з'являються нові відносини між людьми у

сфері культури, нові умови розвитку, нова система цінностей, норм і принципів, культурних потреб і засобів їх задоволення.

Матеріали і методи. Зміна життєвого шляху особистості продиктована змінами, які відбуваються в економічній, політичній, соціокультурній, моральноетичній сферах. У цьому контексті важливою проблемою, що потребує теоретичного розв'язання, з урахуванням сучасного рівня соціальнофілософського знання, є розвиток сучасної особистості, як результату засвоєння індивідом надбань культури, соціальних ролей, суспільного та власного досвіду, що перетворює людину на творчого суб'єкта. Тому актуальність теми дослідження визначається потребами соціальної практики, що зумовлюють необхідність формування особистості, риси якої відповідали б вимогам часу.

Результати. Серед філософських підходів, що безпосередньо досліджували проблему взаємодії людини і суспільства, можна виокремити екзистенціалізм (ЖП. Сартр, А. Камю, М. Гайдеггер, К. Ясперс), де розвиток особистості зводиться до виконання нею соціальних ролей, що протистоять сутності людини; концепцію «масової людини» Х. Ортегі і Гассета, що розкриває соціальнопсихологічний тип людини натовпу; Франкфуртську філософську школу (Г. Маркузе, Е. Фромм, Ю. Габермас), що досліджує співвідношення загальнолюдського, соціального та індивідуального тощо. Проблемами становлення особистості займалися також українські вчені, зокрема: В. Андрущенко, В. Баранівський, І. Бойченко, Л. Губерський, В. Муляр, І. Надольний, Б. Новіков, А. Ручка та ін.

Сучасні соціокультурні зміни по новому актуалізують проблему визначення ролі й значення творчості в самореалізації і розвитку особистості. У процесі життєдіяльності людина усвідомлено сприймає і перетворює навколишній світ, бачить його недосконалість і намагається змінити його, творить світ та виявляє тим самим свою сутність. І чим більше в людини можливостей змінювати світ, тим в більшій мірі вона може виразити себе, пізнати і самовдосконаливатись, а творчість у цьому контексті – більш адекватний спосіб самовираження особистості [2].

Аналізуючи особливості основних ознак творчості особистості, слід наголосити на тому, що творчість найчастіше безвідносна до суб'єкта, реалізація та розвиток сутнісних сил якого, його творчих здібностей є основною метою і сутністю творчості. Однією з основних ознак творчої особистості може бути ступінь її самовираження та самореалізації. Зміна в процесі самореалізації пов'язана, перш за все, з рівнем творчого потенціалу, а також з характером діяльності та соціальною ситуацією. Наявність певних творчих задатків у кожної людини забезпечує можливість її участі в різних видах творчості, а ступінь розвиненості задатків значною мірою визначає активність суб'єкта.

Серед факторів, що спонукають особистість до творчої діяльності дуже важливими є потреби та інтереси. Ще однією з ключових категорій, якою можна характеризувати потенцію та інтенцію до творення є мотивація. Усвідомленість мотивації виявляється і усвідомлюється вже в меті, в постановці завдання, у формулюванні проблеми.

Необхідно також зазначити, що значну роль в творчому процесі відіграють не тільки внутрішні

потреби особистості, а й стимулювання її суспільством, тобто реалізація індивідуальності в контексті існування інших індивідуальностей, де реалізуються творчі потреби з метою – ствердитися у суспільстві, заявити про себе, як про унікальну, неповторну особистість.

Проблема взаємодії особистості і соціуму не тільки знаходить відображення в

соціологічних, філософських та психологічних дискурсах, але є важливим питанням повсякденного життя кожної людини. Особистість у соціумі виступає не тільки суб'єктом, але й об'єктом впливу суспільства. Суспільство встановлює певні межі потреби в новому, новачках тому, що без традицій жодна людина, соціум в цілому не може функціонувати і розвиватися. Оптимальним шляхом розвитку сучасної особистості є її встигання за прискореним темпом розвитку світу. За таких умов основним рушієм суспільного розвитку постає творча активність особистості.

Висновки. Творча особистість дає той необхідний поштовх, той ковток свіжого повітря суспільству, завдяки якому воно набуває великої значущості не тільки для своїх членів, але й для наступних поколінь, які вже будуть спиратися на цей творчий доробок для подальшого розвитку.

Література.

1. Дарендорф Р. Элементы теории социального конфликта // Социологические исследования. – 1994. – № 5. – С. 142–147.
2. Лоцилина А. Н., Французова Н. П. (ред.). Философия творчества. Монография / А. Н. Лоцилина, Н. П. Французова. – М.: ФО, 2002. – 131 с.
3. Формування особистості в сучасному українському суспільстві: об'єктивні і суб'єктивні фактори // Тематичний збірник наукових праць із соціально-філософської проблематики / гол. ред. О. О. Шубін. – Донецьк: ДОНДУЕТ, 2003.
4. Шейко О. С. Творчество: конфликтности и общества. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Sprg/2006_1/sheyko.pdf

69. Емпіричні та теоретичні рівні пізнання. до розуміння проблеми

Ковтун Аліна, Микола Кітов

Національний університет харчових технологій

Вступ. Що ж являє собою пізнання? На наш погляд подібні розгляди, різні способи дійсності чуттєвого мислення і відчуття сприймаються уявленням, що є результатом мисленевої абстракції. Процес пізнання являє собою складний суперечливий процес.

Результати. У вивченні філософії нової доби наука стає першою робочою силою, в цей час існувало два основних філософських напрямки, які по-різному розкривають процес пізнання. Вони називаються емпіризм і раціоналізм. Засновником емпіризму вважають англійського філософа Ф. Бекона, засновником раціоналізму є французький математик Р. Декарт [1].

Ключова проблема Бекона – це проблема розуміння джерела пізнання. Єдиним джерелом знань про навколишній світ є людська чуттєвість. Емпіризм стає течією науки, бо вивчає конкретно одиничні явища. Декарт, невідмінно від Бекона, розглядає яку роль в навколишньому світі відіграє мислення людини. Як математик він глибоко переконаний, що істинне знання про навколишній світ не може дати чуттєвість, бо людська чуттєвість дає усвідомлення того, що воно є.

І. Кант принципово по-іншому підійшов до розуміння суті пізнавального процесу. Не існує чуттєвого пізнання не існує раціонального. Пізнання є єдністю чуттєвого і раціонального - І. Кант.

До І. Канта філософи так розуміли процес пізнання: «Існує людина, існує свідомість, існує природа яка діє на людину і відтворюється у свідомості і за рахунок

цього ми маємо знання. Головним у знанні виступає природа, а не мисленева діяльність людини. У своїй праці «Критика чистого розуму» І. Кант аналізує мислення і окреслює його границі. Його вислів: “Я свідомо окреслив знання щоб залишити місце вірі”. Бо в даному випадку виходить, що знання це результат, а віра це діяльнісне [2]. У своїй праці «Критика чистого розуму» у перше в філософії Кант осмислює, що мислення чітко поділяється на розсудкове і розумне, до Канта цього не розуміли. Тому І. Кант доцільно розкриває два рівні пізнання: емпіричний і теоретичний. Що ж таке пізнання? Це єдність чуттєвого і раціонального. Емпіричним рівнем пізнання є людина наділена мисленням (розсудком). Безпосереднім об’єктом пізнання на емпіричному рівні виступає не світ реально існуючий не залежно від людини, а світ опредмечений людиною, який поданий людині у формі її чуттєвості. Розсудково-мисляча людина, за допомогою таких способів своєї діяльності як порівняння, аналіз, синтез, узагальнюючись, опираючі образами формує поняття, порівнює один образ з іншими і в кінці формує поняття.

Висновки. Отже, найчастіше пізнання ототожнюється саме із процесом продукування знання. За допомогою пізнання як і раніше ми хочемо здобути розв’язання основних проблем нашого життя, оскільки пов’язуємо пізнання із духовною сутністю людини та із можливістю для неї саме у духовному пошуку досягнути для себе найважливішого.

Література.

1. Зотов А.Ф. Феномен філософії: о чем говорит плюрализм философских учений?// Вопр. Философии. – 1991. - № 12.
2. Кітов М.Г. Філософія як особлива форма суспільної свідомості: Текст лекцій для студ. усіх спец. ден. і заоч. Форм навч. та аспірантів. – К.: НУХТ, 2003. – 18 с.

70. Філософія техніки

Володимир Польовик

Національний університет харчових технологій

Вступ. Філософія, будучи самокритикуючою рефлексією духу, проникає в усі сфери людської життєдіяльності. Велику кількість навичок, умінь і знань про закономірності природи опредмечено саме в техніці [1]. Технічна філософія в історії людства починається з того часу, коли люди стали використовувати штучні знаряддя ручної праці. Мета і функція техніки- перетворювання природи та світу людини згідно з цілями, які ставлять люди, що мають певні потреби і бажання. Отже, техніка є невід’ємною складовою людського існування [3]. Наука і техніка розвиваються поступово кількісними нагромадженнями, переосмислюючими самі себе. Перший шлях розвитку визначається як еволюційний, а другий — як революційний. Технічні досягнення нагромаджуються у наш час нечуваними темпами і припинити їх розвиток поки що просто неможливо. Отже, науково-технічний прогрес, судячи з усього, поки що йтиме невпинно, з нарощуванням темпів [2].

Матеріали і методи. Востанні роки ХХ ст. небаченими раніше темпами поширилися передача й обробка інформації за допомогою комп’ютерів. Ми живемо в епоху інформаційних технологій, і комп’ютери стають електронними досье, які у різних відомствах зберігають масиви інформації про життя і діяльність держав, міністерств і відомств, партій і громадських організацій, нарешті окремих громадян. Все це цілком відповідає ідеалам технократичної диктатури, яку так вправно описав

Джордж Оруелл, і настання якої передбачали вже в наш час багато ідеологів індустріального і постіндустріального суспільства. Вони не сумнівалися в тім, що саме техніка забезпечить близький до тотального нагляд і контроль за діями кожної людини, непомітно і чітко спостерігатиме за особистим життям кожної людини.

Результати. Феномен розвитку техніки є проявом того особливого становища людини у світі, що визначається намаганням самоутвердитись у бутті через опанування за допомогою скінченного, алгоритмізованого, раціонального, механічного, складносполученого – нескінченим, спонтанним, самодостатнім, безперервним і цілим.

Найважливішою особливістю сучасного науково-технічного розвитку є вступ його в період «третьої хвилі», тобто в період технологічної революції, що пов'язана з фронтальним впровадженням комп'ютерної та електронно-обчислювальної техніки, з урахуванням у технічній творчості антропологічних та екологічних чинників, із використанням біогенної інженерії, космічної техніки і природних джерел енергії; "третю хвилю" часто характеризують як повернення до передіндустріальних форм людської життєдіяльності на новому рівні. До особливостей сучасних процесів науково-технічного розвитку можна віднести також суттєве зростання самосвідомості науки й технічної діяльності, розречевлення діяльності внаслідок зростання значення інформаційних процесів, ускладнення діяльності внаслідок її інтелектуалізації. Тенденції науково-технічного розвитку можна оцінювати оптимістично та песимістично, але в будь-якому разі розвиток науки й техніки потребує глибокого вивчення, розуміння та енергійних дій.

Висновки. В результаті нерозумного швидкого зростання видобутку і переробки пального і руд, на основі наукової технології невблаганно може наблизитися той страшний день, коли зникне нафта, все вугілля і всі руди, коли людям доведеться повернутися до примітивного обробітку землі. Невже в історії людства таке можливе?

Література.

1. Вандишев В.М. Філософія. Екскурс в історію вчень і понять.-К.:Кондор,2005.-474с.
2. Петрушенко В.Л. Філософія.-К.:Каравела,2001. - 448 с.
3. Причепій Є.М. Черній А.М. Філософія.-К.:Академвидав,2005. - 592 с.

**Підсекція 25.3.
Правознавство**

Голова – професор П.А. Рудик
Секретар – старший викладач О.М. Крамаренко

1. Деякі міркування щодо проблеми правового забезпечення розвитку харчової промисловості України в умовах незалежності

Петро Рудик

Національний університет харчових технологій

Вступ. Нині Україна чітко визначалися з європейським вектором свого розвитку. Вона ратифікувала Угоду про асоціацію з Європейським Союзом (16.09.2014). Щоб конкурувати з країнами світу в розвитку харчової промисловості, необхідно, щоб продукція цієї галузі промисловості відповідала кращим світовим стандартам і передусім європейським вимогам, була високої якості. Це вимагає створення сприятливих умов, відповідної правової бази.

Матеріали та методи. Автором проаналізовано положення Конституції, низки законів, інших нормативно-правових актів України, положення Угоди про асоціацію між Україною і Європейським Союзом, що стосується проблеми правового забезпечення розвитку харчової промисловості в Україні. Автор врахував також дослідження вітчизняних вчених. Проте питання правового забезпечення розвитку харчової промисловості України, підвищення рівня конкурентоспроможності її продукції на європейському і світовому ринку в контексті Угоди про асоціацію між Україною і ЄС та умов глобалізації набуло особливої актуальності.

Результати. Аналіз правових документів засвідчує, що держава питанню розвитку харчової промисловості відводить одне із провідних місць. У Концепції державної промислової політики України від 12 лютого 2003 року і Державній програмі розвитку промисловості на 2003-2011 роки від 28 липня 2003 року розвиток харчової промисловості України виступає як один із провідних напрямів структурної економічної політики України. Пріоритетами у секторі харчової промисловості були визначення такі: підтримка конкурентоспроможності продукції на внутрішньому та зовнішньому ринку; подальша диверсифікація виробництва; впровадження сертифікованих за європейськими стандартами виробництв та ресурсозберігаючих технологій. Такий підхід до визначення напрямів розвитку харчової промисловості, на нашу думку, себе виправдовує.

Поряд з цим на рівні парламенту України здійснено законодавче регулювання розвитком й окремих галузей харчової промисловості. Верховною Радою України прийнято низку законів про державне регулювання виробництва і реалізацію цукру, молока і молочних продуктів, виноградного вина, продуктів дитячого харчування та ін. Визначено також основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів. Серед таких законів варто назвати закони: «Про безпечність та якість харчових продуктів» (23.12.1997), «Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру» (17.06.1999), «Про молоко і молочні продукти» (24.06.2004), «Про виноград і виноградне вино» (16.06.2006), «Про дитяче харчування» (14.09.2006) та ін. У 2013р. парламент України прийняв закон, яким визначені правові основи виробництва та обігу органічної сільськогосподарської продукції та сировини, заходи контролю та нагляду за такою діяльністю. Цей закон спрямований на забезпечення справедливої конкуренції та належного функціонування ринку органічної продукції і сировини (03.09.2013). Гадаю, що реалізація норм цього закону сприятиме впевненості споживачів у якісних продуктах та сировині, маркованих як органічні, покращенню стану здоров'я населення, збереженню навколишнього природного середовища тощо.

З приходом до влади у 2014 році нових політичних сил, ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною і Європейським Союзом, з формуванням нового уряду на основі Коаліційної угоди постали нові завдання щодо розвитку країни в цілому і, зокрема, розвитку харчової промисловості України та втілення у життя нової продовольчої політики. Нині нагальною потребою є підготовка і прийняття нових нормативно-правових актів, які забезпечили б підготовку і проведення земельної реформи, підтримку та розвиток малого і середнього бізнесу на селі, удосконалення орендних відносин та запровадження ефективних регуляторних механізмів для розвитку оренди земель, утвердження лідерства України на світовому продовольчому ринку, стимулювання експорту, відкриття європейських ринків для вітчизняних виробників та поглиблення переробки, забезпечення продовольчої безпеки і залучення кредитних ресурсів та ін.

Потребують удосконалення і стабільності й наявні нормативно-правові акти. У липні 2014 року Верховна Рада України прийняла закон, яким передбачено внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів (22.07.2014). Реалізація норм цього закону має сприяти підвищенню якості харчових продуктів, чіткішому регулюванню відносин між органами виконавчої влади, операторами ринку харчових продуктів і споживачами цих продуктів та ін.

Проте недосконалість і нестабільність значної частини нормативно-правових актів, в тому числі, що стосуються і агропромислового комплексу, їх часта зміна, зокрема, податкового законодавства, зарегульованість бізнесу в АПК лише ускладнюють роботу підприємств харчової промисловості. Так, на початок 2015 року із 125 нормативних актів у сфері АПК виправданими, на думку експертів, було лише 25, причому лише 10 із них відповідали вимогам ЄС.

Висновок. Отже, аналіз законодавства України, що стосується розвитку харчової промисловості, переконує у потребі системної, копійкої, наполегливої праці у створенні належних умов для підприємств харчової промисловості. Органам державної влади необхідно активно попрацювати над створенням нових якісних і вдосконаленням наявних нормативно-правових актів, норми яких стимулювали б підприємства харчової промисловості оперативно перебудувати свою роботу таким чином, щоб їхня продукція відповідала європейським вимогам та стандартам і спонукала сміливіше виходити не лише на європейські, а й на світовий ринок, враховуючи смакові потреби жителів конкретної країни.

Література

1. *Конституція України із змінами* // ВВР України. – 1996 – № 30. – ст. 141.
2. *Угода про асоціацію між Україною і Європейським Союзом* // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua
3. *Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів. Закон України від 22 липня 2014 року №1602-VII* // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua; ВВР України. – 2014. – № 41-42. – ст. 2024.
4. *Про схвалення Державної програми розвитку промисловості на 2003-2011 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 липня 2003 року №1174* // Офіційний вісник України. – 2003. – №31. – ст. 1628.

2. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу

Олександра Білостоцька, Петро Рудик

Національний університет харчових технологій

Вступ. Актуальність теми зумовлена важливістю реалізації задекларованого стратегічного курсу державної політики України – вступу до ЄС. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС забезпечить розвиток політичної, підприємницької, соціальної, культурної активності громадян України, економічний розвиток держави в рамках ЄС, сприятиме поступовому зростанню добробуту громадян, приведенню його до рівня, що склався в державах – членах ЄС.

Методи досліджень. У ході дослідження даної проблеми були використані методи порівняння, аналізу та синтезу. Порівняння законодавства України та ЄС сприяло визначенню відмінних положень між ними, а за допомогою аналізу та синтезу була зроблена спроба виокремити сфери, які є найважливішими для гармонізації двох правових систем. Питання адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу уже знайшли своє дослідження в низці праць вітчизняних науковців, хоча потреба їх дослідження залишається актуальною і нині.

Результати. Інтеграція України до Європейського Союзу є одним з її основних зовнішньополітичних пріоритетів. Стратегічною метою держави проголошено повноправне членство в ЄС. Відповідно до положень статті 51 Угоди про партнерство та співробітництво між Україною і Європейським Співтовариством та їх державами-членами, яка підписана від імені України 14 червня 1994 року та набула чинності у березні 1998 року, Україна взяла на себе зобов'язання вживати заходів для забезпечення того, щоб національне законодавство поступово було приведенне у відповідність до законодавства Європейського Співтовариства, що є важливою умовою для зміцнення економічних зв'язків між Сторонами.

У Загальнодержавній програмі адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу від 18 березня 2004 року визначено, що адаптація законодавства – це процес приведення законів України та інших нормативно-правових актів у відповідність з *acquis communautaire*.

У ході адаптації зміни мають відбутися у таких сферах: митне право; законодавство про компанії; банківське право; бухгалтерський облік компаній; податки, у тому числі непрямі; інтелектуальна власність; охорона праці; фінансові послуги; правила конкуренції; державні закупівлі; охорона здоров'я та життя людей, тварин, рослин; довкілля; захист прав споживачів; технічні правила і стандарти; транспорт; енергетика, у тому числі ядерна.

Процесові наближення правового поля держави до стандартів права ЄС сприятиме, як стверджують науковці, впровадження наступних заходів:

- створення однієї цілісної системи законодавства України, оскільки розпорошеність ускладнює процес адаптації;
- розробка органами державної влади в Україні графіків роботи з гармонізації законодавства для окремих галузей права;
- визначення галузевого комітету Верховної Ради України, який би забезпечував координацію та узгодження відповідної законотворчої діяльності, на кшталт спеціального підрозділу з європейської інтеграції, створеного в дослідницькому бюро польського Сейму в 1997 році;
- створення українсько-європейського глосарію юридичної термінології;

- активне залучення іноземних експертів та максимальне використання технічної допомоги ЄС щодо адаптації українського законодавства;
- поглиблення співпраці з міжнародними організаціями (РЄ, ОБСЄ та ін.);
- розширення і поглиблення наукових досліджень проблем адаптації та забезпечення впровадження наукових рекомендацій з цих питань у реальну практику.

Висновки. Отже, одним із ключових елементів успішної інтеграції України до ЄС є досягнення певного рівня узгодженості законодавства нашої країни з правовими нормами Євросоюзу. Однак цей процес уповільнюється об'єктивною різницею історичного та соціокультурного розвитку правових систем, корупцією державних службовців та бюрократичною системою в Україні.

На наше переконання, розуміння важливості цього процесу, вдале поєднання підходів та методів щодо реалізації зближення двох правових систем дасть позитивний результат.

Література

1. *Конституція України із змінами* // Відомості Верховної Ради України (ВВР України). – 1996. – № 30. – ст.141.
2. *Закон України Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу від 18.03.2004р. № 1629-IV* // ВВР України. – 2004. – № 29. – ст.367
3. *Угода про асоціацію між Україною і Європейським Союзом* // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.

3. Конституційно-правові засади регулювання розвитку харчової промисловості України

Анна Авдієнко, Петро Рудик

Національний університет харчових технологій

Вступ. Основи правового регулювання розвитком харчової промисловості зафіксовані в Конституції України та законах України, актах Президента і Кабінету Міністрів України тощо. У межах своїх повноважень підприємства харчової промисловості керуються приписами цих актів.

Матеріали та методи. Вагомий внесок у дослідження даної наукової проблеми здійснили такі вітчизняні вчені, як В.Д. Бакуменко, М.М. Білинська, В.Г. Бодров, О.М. Іваницька, М.Х. Корецький, О.Г. Мордвінов, П.І. Надолішній, Н.Р. Нижник. Проте проблема потребує подальшого вивчення особливо в умовах виходу України з економічної кризи, зокрема, у сфері харчової промисловості, нового удосконаленого нормативно-правового забезпечення її розвитку в умовах інтеграції до Європейського Союзу. Метою доповіді є спроба розкрити правові засади щодо регулювання розвитку харчової промисловості України.

Результати

1. Конституція України, інші нормативно-правові акти фіксують основні засади щодо правового регулювання розвитку харчової промисловості України в цілому і стосовно державного регулювання виробництва і реалізації цукру, молока та молочних продуктів, виноградного вина, продуктів дитячого харчування, безпечності та якості харчових продуктів тощо. Конституція України гарантує кожному громадянину право вільного доступу до інформації про якість харчових продуктів

(ст. 50). Інші закони України визначають стратегічні загальнодержавні пріоритети у сфері розвитку деяких галузей харчової промисловості, забезпечення громадян України безпечними і якісними продуктами, передбачають реалізацію конституційних прав громадян та дітей на достатній життєвий рівень, охорону здоров'я і життя людини.

2. Проте на практиці відслідковується неузгодженість українського законодавства в сфері контролю та нагляду за харчовими продуктами. Чинна система технічного регулювання (стандартизація, метрологія, сертифікація) гальмує розвиток підприємств харчової промисловості. Водночас, сучасне законодавство не забезпечує прав споживачів на отримання якісної та безпечної продукції. Існує розбіжність норм у законодавстві. Зокрема, норми Закону України «Про захист прав споживачів» не відповідають нормам профільного законодавства з питань стандартизації. Часто вносяться зміни до податкового законодавства, зарегульований бізнес.

Висновок. Дослідивши існуючу систему конституційно-правових засад регулювання харчовою промисловістю України, можна зробити висновки, що окремим нормативно-правовим актам бракує узгодженості. Ратифікація Угоди про асоціацію між Україною і Європейським Союзом потребує адаптації українського законодавства до європейського, зокрема, що стосується правового регулювання розвитку харчової промисловості України.

Література

1. *Конституція України із змінами* // Відомості Верховної Ради України (ВВР України). – 1996. – № 30. – ст. 141

2. *Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру*: Закон України від 17 червня 1999 року № 758 – XIV // ВВР України. – 1999. – № 32. – ст. 268; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua

3. *Про молоко та молочні продукти*: Закон України від 24 червня 2004 року № 1870 – IV // ВВР України. – 2004. – № 47. – ст. 513

4. *Про виноград та виноградне вино*: Закон України від 16 червня 2005 року № 2662 – IV // ВВР України. – 2005. - № 31. – ст. 419; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua

5. *Про дитяче харчування*: Закон України від 14 вересня 2006 № 142 – VII // ВВР України. – 2006. – № 44. – ст. 433

6. *Про рекомендації парламентських слухань на тему «Сучасний стан та перспективи розвитку сільського господарства і харчової промисловості України*: Постанова Верховної Ради України від 6 квітня 2009 року № 1240 – VI // ВВР України. – 2009. – № 38. – ст. 544.

4. До питання розробки пропозиції щодо удосконалення впливу держави на діяльність підприємств харчової промисловості України в умовах інтеграційних процесів до Європейського Союзу

Христина Пашко, Петро Рудик
Національний університет харчових технологій

Вступ. Активізація інтеграційних процесів України в світову економічну та, зокрема, агропродовольчу систему, що має відображення у вступі до міжнародної продовольчої та сільськогосподарської організації (ФАО)(2003р.), Світової

організації торгівлі (СОТ)(2008р.) та інших міжнародних економічних об'єднань, підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (2014р.), поставило нові завдання щодо адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Саме цими чинниками обумовлена необхідність дослідження даної наукової проблеми.

Матеріали та методи. Вивчення проблем державного впливу на діяльність підприємств харчової промисловості вимагало від автора здійснити порівняння та аналіз нормативно-правових актів Європейського Союзу й України і на цій основі висловити пропозиції з удосконалення державного регулювання підприємствами харчової промисловості України в умовах інтеграційних процесів. Проблема нова. Вона ще не знайшла своєї наукової розробки.

Результати. Правовою основою державного регулювання харчової промисловості України є положення Конституції, законів та інших нормативно-правових актів України, а також Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, синхронно ратифікованої Верховною Радою України та Європейським парламентом 16 вересня 2014 року.

Значимо, що харчова промисловість – це одна із провідних структуроформуючих галузей не лише агропромислового й промислового комплексів, а й усього народного господарства. В останні роки в ній відбулися позитивні зміни, як і в цілому в агропромисловому секторі України: збільшився обсяг виробництва продукції сільського господарства та харчової промисловості, помітно розширено і модернізовано харчове промислове виробництво, будуються нові тваринницькі ферми та комплекси, оптові ринки сільськогосподарської продукції тощо.

Незважаючи на ззовні позитивну динаміку розвитку харчової промисловості, існує низка чинників, які гальмують діяльність харчових підприємств. За цих умов роль державного втручання в процеси розвитку харчової промисловості мала б зростати. Необхідно створювати умови для переозброєння та оновлення виробництва, впровадження технологічних інновацій у харчовій промисловості, яке ще позначається нестабільністю, недостатньою збалансованістю фінансових джерел, відсутністю чітко визначених пріоритетів. У цьому зв'язку важливим для України мало б створення загальнодержавної інноваційної системи. Серед заходів державного регулювання інноваційної активності у харчовій промисловості можна зазначити такі: формування сучасної інноваційної інфраструктури, яка відповідає найновішим тенденціям і ринковим відносинам; організація державного страхування можливих ризиків у процесі інноваційної діяльності; створення спеціальних інвестиційно-інноваційних банків для концентрації капітальних ресурсів з метою реалізації інновацій; сприяння зовнішньоекономічній співпраці в екологічній сфері для реалізації своїх технологічних можливостей і одержання необхідних інвестицій.

Висновок. Аналіз положень Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом і стану державного регулювання, що стосується харчової промисловості, засвідчує необхідність його модернізації до європейських стандартів. Для цього треба прийняти низку нормативно-правових актів, які відповідали б законодавству Європейського Союзу і створили умови для впровадження виробництв, сертифікованих відповідно до європейських стандартів, та сприяли б підвищенню якості харчової продукції, захисту внутрішнього ринку та стимулюванню вітчизняного виробника, ширшому впровадженню ресурсозберігаючих технологій, ліквідації тіньового сектору, розширенню експорту продовольчих товарів глибокої переробки, вдосконаленню адміністративно-

організаційної структури управління в цілому у харчовій промисловості і на регіональному рівні зокрема тощо.

Література

1. *Конституція України із змінами* // ВВР України. – 1996.– №30. – ст. 141
2. *Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом від 16 вересня 2014 року* // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua

5. Проблеми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу

Марина Гребеник, Петро Рудик

Національний університет харчових технологій

Вступ. Актуальність дослідження проблем адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу обумовлюється тим, що інтеграцію України до Європейського Союзу проголошено пріоритетним напрямком зовнішньополітичного курсу держави. Про це свідчить і ратифікація Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (16.09.2014 року).

Матеріали та методи. Деякі питання реформування правової системи України в аспекті європейської інтеграції досліджено у працях А.Довгерта, В.Забігайла, О.Задорожного, А.Зайця, Л.Луць, В.Мармазова, В.Опришка, Ю.Шемшученка, В.Муравйова та інших. Проте вивчення проблем адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу з огляду на ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом набуває особливої актуальності.

Методологічну базу дослідження становить діалектичний метод пізнання державно-правових явищ, що дає змогу розглянути їх у розвитку, взаємозв'язку та у зв'язку з іншими різноманітними соціальними явищами. При цьому застосовувався комплексний підхід до аналізу правової інтеграції України в Європейський Союз та адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

Результати. Адаптації законодавства України до законодавства ЄС є однією з основних складових процесу інтеграції України до ЄС. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС була передбачена Угодою про партнерство та співробітництво між Україною і Європейським Співтовариством та їх державами-членами (1994). В Угоді зазначалося, що «...важливою умовою для зміцнення економічних зв'язків між Україною та Співтовариством є зближення існуючого і майбутнього законодавства України із законодавством Співтовариства», та було визначено ті галузі, у яких можна досягти адекватності законів(ст. 51 Угоди).

Україна знаходиться ще далеко від європейських стандартів правової регламентації. Визначаючи це, в Угоді про асоціацію між Україною і ЄС (16.09.2014) Україна зобов'язалася забезпечити поступову адаптацію свого законодавства до законодавства ЄС відповідно до напрямів, визначених Угодою.

Багатогранність європейського правового поля, його комплексний характер наочно свідчать про труднощі на шляху узгодження національного законодавства із загальноєвропейським. Нині актуальною проблемою для України є подолання недосконалості її законодавства, а подеколи й суперечливості нормативно-правових актів. Залишається практично відсутнім і цілісне законодавче поле в Україні. Так, із 30 тисяч нормативно-правових актів, що діють на території України, закони

складають лише 4,6%. При цьому тільки 5 із 1295 законів містять норми прямої дії. Проблема не стільки в кількісних показниках, скільки у якісному змісті законодавства. Лише іноземну підприємницьку діяльність в Україні регулюють понад 130 законодавчих актів. Нині держава повинна створювати нове законодавство, яке відповідало б міжнародним принципам і стандартам.

Висновки. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС є пріоритетним напрямом співробітництва і обов'язковою передумовою інтеграції до цієї організації. На наше переконання, розуміння важливості цього процесу, вдале поєднання підходів та методів щодо реалізації зближення двох правових систем дасть позитивний результат.

Література

1. *Конституція України* із змінами // ВВР України.–1996. – №30. – ст.141.
2. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом // [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
3. Про партнерство і співтовариство між Україною і Європейським Співтовариством та його державами-членами: угода від 16 червня 1994 року // [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.eeas.europa.eu>
4. Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18 березня 2004 року №1629-IV // [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.zakon2.rada.gov.ua>

6. Правовий вплив Верховної Ради на розвиток харчової промисловості України

Дар'я Бондар, Петро Рудик

Національний університет харчових технологій

Вступ. Вивчення впливу Верховної Ради України на розвиток харчової промисловості України обумовлюється низкою чинників: пріоритетною роллю парламенту України, як органу влади, який визначає державну політику в розвитку промисловості і харчової зокрема, по-друге, важливістю й особливим значенням харчової промисловості, як однієї з найбільш інвестиційно привабливих галузей української промисловості, що визначається швидкою окупністю інвестицій, наявністю широкої бази аграрної сировини для виробництва харчової продукції, а також існуванням містких ринків збуту.

Методи дослідження. Основу даного дослідження становлять нормативно-правові акти (закони, постанови та рекомендації слухань) Верховної Ради України, монографічна література та науково-аналітичні статті вітчизняних і зарубіжних авторів. Методами дослідження є, зокрема, метод порівняння, аналізу та синтезу положень нормативних актів та абстрактно-логічний метод (теоретичні узагальнення та формулювання висновків)

Результати. Досвід розвинених країн світу переконує, що в соціально-економічному розвитку країни важливу роль відіграє налагодження системи державної регуляторної політики, яка базується на застосуванні відповідних регуляторних механізмів. В Україні таку політику через Основний Закон держави та інші закони визначає Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади. Нею прийнято низку законів, що стосуються розвитку харчової промисловості: «Про

безпечність та якість харчових продуктів» від 23 грудня 1997 року, «Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру» від 17 червня 1999 року, «Про молоко та молочні продукти» від 24 червня 2004 року, «Про виноград та виноградне вино» від 16 червня 2006 року, «Про дитяче харчування» від 14 вересня 2006 року, «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів» від 22 липня 2014 року та ін. У стійкому розвитку харчової промисловості важливу роль відіграє механізм державного регулювання. Він має забезпечити збалансований розвиток харчової промисловості, сприяти формуванню сприятливого соціального середовища для вдосконалення функціонування продовольчої сфери. Порушення нині рівноваги між попитом з урахуванням встановлених норм споживання продовольства та купівельною спроможністю населення підтверджує необхідність розробки результативного механізму державної підтримки продовольчого забезпечення. Інтеграційні процеси до Європейського союзу також потребують удосконалення державного регулювання розвитком харчової промисловості, наближення нашого законодавства до європейського. На це і спрямована діяльність парламенту України.

Висновок. Отже, перед Верховною Радою України поставили нові завдання: необхідно розробити і прийняти такі нормативно-правові акти, які передбачали б податкове стимулювання у сфері харчової промисловості, вдосконалення правового регулювання господарських відносин, в тому числі адміністративних відносин між міністерством та суб'єктами господарювання, зменшення втручання у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку харчової діяльності, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів та інше.

Література

1. Конституція України із змінами // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – ст.141.
2. Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру: Закон України від 17 червня 1999 року № 758-XIV//ВВР України 1999. – №32 . – ст. 268; [Електронний ресурс]. Режим доступу: zakon 2.rada.gov.ua
3. Закон України «Про молоко та молочні продукти» від 24 червня 2004 року №1870-VI // ВВР України . – 2004. – №47. ст. 513 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua
4. Про виноград та виноградне вино: Закон України від 16 червня 2005 року № 2662-IV // ВВР України. – 2005. – №31. – ст. 419; [Електронний ресурс]. Режим доступу: zakon 2.rada.gov.ua
5. Про дитяче харчування: Закон України від 14 червня 2006 №142-V // ВВР України.– 2006.–№44.–ст.433; [Електронний ресурс]: Режим доступу:zakon 2.rada.gov.ua

7. Нормативно-правове забезпечення розвитку харчової промисловості урядом України

Анна Калита, Петро Рудик

Національний університет харчових технологій

Вступ. Потреба дослідження правового забезпечення розвитку харчової промисловості Кабінетом Міністрів України обумовлюється важливістю та особливим значенням харчової промисловості для соціально-економічного розвитку держави. Харчова промисловість відіграє вирішальну роль у забезпеченні населення продуктами харчування, продовольчої безпеки держави, яка є складовою національної безпеки, політичної незалежності країни.

Матеріали та методи. Під час дослідження державного регулювання розвитку харчової промисловості України Кабінетом Міністрів проведено аналіз його нормативно-правових актів та сучасної наукової вітчизняної літератури. Це питання частково знайшло висвітлення в працях О.М. Алімова, О.Ю. Амосова, І.К. Бистрякова, В.І. Бойка та ін. Проте проблема державного регулювання харчової промисловості є відносно слабо розробленою в сучасній юридичній науці, передусім, що стосується в умовах виходу України на європейський рівень. Отже, вона потребує подальшої розробки.

Результати. Роль Кабінету Міністрів в державному регулюванні розвитком харчової промисловості України є провідною. Він втілював і втілює в життя державну політику з розвитку харчової промисловості, яка знаходить своє закріплення в Конституції, законах України й актах уряду, здійснював і здійснює низку заходів, спрямованих на удосконалення нормативно-правового забезпечення харчової промисловості України у всіх її галузях. Відповідно до законів він приймав і приймає постанови про внесення змін до своїх нормативно-правових актів та актів центральних органів виконавчої влади, розробляє і затверджує спеціальні акти щодо розвитку харчової промисловості. Так, ним прийняті постанови “Про схвалення Державної програми розвитку промисловості на 2003-2011 роки” (28.07.2003), в якій визначалися напрями розвитку промисловості, в тому числі харчової; “Про питання обігу харчових продуктів, що містять генетично модифіковані організми та/або мікроорганізми” (1.08.2007); “Про затвердження порядку видачі експлуатаційного дозволу для потужностей (об’єктів) з виробництва, переробки або реалізації харчових продуктів” (12.05.2007); “Про затвердження порядку надання статусу спеціальної зони з виробництва сировини, що використовується для виготовлення продуктів дитячого та дієтичного харчування” (3.10.2007); “Про затвердження переліку харчових добавок, дозволених для використання у харчових продуктах” (4.01.1999); “Про затвердження Державної програми стандартизації на 2006-2010 роки” (1.03.2006); розпорядження “Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку виробництва продуктів дитячого харчування на 2010-2014 роки” (13.01.2010) та ін.

Самі назви актів уряду свідчать про його певні дії в регулюванні розвитком різних галузей харчової промисловості.

Висновки. Аналізуючи положення зазначених документів, можна зазначити, що Кабінет Міністрів намагався і намагається впливати на розвиток харчової промисловості та її покращення. Проте в сучасних умовах європейської інтеграції йому необхідно розробити низку нових актів, щоб наблизити законодавство України до європейських вимог, здійснити дерегуляційні зміни, спрямовані на удосконалення

експертизи, контролю і боротьби з корупцією в харчовій промисловості. Саме на це зосереджує свої зусилля новий склад Кабінету міністрів України. Він розробляє нові та вдосконалює існуючі акти.

Література

1. *Конституція України із змінами* // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – ст.141.
2. *Про затвердження переліку харчових добавок, дозволених для використання у харчових продуктах*: Постан. Каб. Мін. Укр. від 4 січня 1999 р. № 12 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 12(105). – С.1-2.
3. *Про схвалення Державної програми розвитку промисловості на 2003-2011 роки*: Постан. Каб. Мін. Укр. від 28 липня 2003 р. № 1174 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 56 (13). – С.1-3.
4. *Про затвердження Державної програми стандартизації на 2006-2010 роки*: Постан. Каб. Мін. Укр. від 1 березня 2006 р. № 229 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 45 (12). – С.1-2.
5. *Про затвердження порядку видачі експлуатаційного дозволу для потужностей (об'єктів) з виробництва, переробки або реалізації харчових продуктів*: Постан. Каб. Мін. Укр. від 12 травня 2007 р. № 712 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 22 (63). – С.1-5.
6. *Про питання обігу харчових продуктів, що містять генетично модифіковані організми та/або мікроорганізми*: Постан. Каб. Мін. Укр. від 1 серпня 2007 р. № 985 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 106 (14). – С.1-3.
7. *Про затвердження Порядку надання статусу спеціальної зони з виробництва сировини, що використовується для виготовлення продуктів дитячого та дієтичного харчування*: Постан. Каб. Мін. Укр. від 3 жовтня 2007 р. № 1195 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 46 (25). – С.1-4.
8. *Скопенко Н.С.* Сучасний стан і перспективи розвитку харчової промисловості України // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 4 (118). – С. 103-110.

8. Правові аспекти забезпечення співпраці харчової промисловості України та Республіки Білорусь

Наталія Левчук, Петро Рудик

Національний університет харчових технологій

Вступ. Ця тема дослідження є актуальною, оскільки в сучасній політичній ситуації відносини України та Республіки Білорусь є важливими для співробітництва між обома країнами в усіх сферах суспільного розвитку, в різних галузях народного господарства, зокрема і в харчовій промисловості, яка є однією з основоположних галузей промисловості.

Матеріали та методи. Проаналізовано нормативно-правові документи обох країн стосовно питання правового забезпечення співпраці харчової промисловості України і Республіки Білорусь та на основі їх порівняння зроблено відповідні висновки щодо такого забезпечення.

Результати. Договірні-правова база українсько-білоруських відносин становить на сьогодні 194 міжнародних документи. Основними документами, що регламентують співпрацю харчової промисловості між Білоруссю та Україною є

Договір про дружбу, добросусідство і співробітництво між Україною і Республікою Білорусь, Угоди між Урядом України і Урядом Республіки Білорусь про вільну торгівлю, про торговельно-економічне співробітництво, про створення міждержавної українсько-білоруської змішаної комісії з питань торговельно-економічного співробітництва, про співробітництво прикордонних областей України та Республіки Білорусь, про міжрегіональне та прикордонне співробітництво між Україною і Республікою Білорусь та ін.

У **Договорі про дружбу, добросусідство і співробітництво між Україною і Республікою Білорусь** (17.07.1995) зазначено, що Україна і Республіка Білорусь забезпечують сприятливі умови для розвитку взаємовигідного торгово-економічного співробітництва між ними (ст. 10), розвивають тісне співробітництво в галузі сільського господарства і переробної промисловості (ст. 11).

В **Угоді між Урядом України і Урядом Республіки Білорусь про вільну торгівлю** (17.12.1992) підкреслено, що Україна та Республіка Білорусь не застосовуватимуть мито, податки і збори, що мають еквівалентну дію на експорт і/або імпорт товарів, які виходять з митної території однієї із держав і призначені для митної території іншої держави, що дотримуватимуться принципу свободи транзиту, який є найважливішою умовою досягнення мети цієї Угоди та істотним елементом процесу їх підключення до системи міжнародного поділу праці і кооперування.

Угода між Урядом України та Урядом Республіки Білорусь про торговельно-економічне співробітництво (23.12.1993) створювала умови для торговельно-економічного співробітництва між Україною та Республікою Білорусь на принципах рівності і взаємної вигоди, наголошувала на важливості укладання договорів між центральними та територіальними органами державного управління, безпосередньо між господарюючими суб'єктами незалежно від форми власності й організаційної підпорядкованості з дотриманням діючих в обох державах законодавств.

Угода між Урядом України та Урядом Республіки Білорусь про співробітництво прикордонних областей України та Республіки Білорусь (12.05.1997) конкретно вказувала області обох країн: України (Волинська, Житомирська, Київська, Рівненська, Чернігівська) та Республіки Білорусь (Брестська, Гомельська) – де мали створюватися сприятливі умови для розвитку торговельно-економічного співробітництва.

В **Угоді між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Білорусь про міжрегіональне та прикордонне співробітництво між Україною та Республікою Білорусь** (22.05.2013) сказано, що країни зміцнюють і розвивають міжрегіональне та прикордонне співробітництво на основі рівноправності і взаємної вигоди (ст. 1), сприяють розвиткові торговельно-економічного співробітництва між регіонами (ст. 3).

Висновок. Таким чином правову забезпеченість співпраці підприємств харчової промисловості складають договори та угоди, які створюють базу для подальшого розширення плідного співробітництва на довгостроковій основі. Про наміри такої співпраці заявили у грудні 2014 року і президенти України та Білорусії. Вони відзначили зростання товарообігу між країнами попри складну ситуацію на Донбасі.

Література

1. *Договір* про дружбу, добросусідство і співробітництво між Україною і Республікою Білорусь // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon3.rada.gov.ua

2. *Угода* між Урядом України і Урядом Республіки Білорусь про вільну торгівлю // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon 2.rada.gov.ua

3. *Угода* між Урядом України та Урядом Республіки Білорусь про торговельно-економічне співробітництво // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon 2.rada.gov.ua

4. *Угода* між Урядом України та Урядом Республіки Білорусь про співробітництво прикордонних областей України та Республіки Білорусь // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon 1.rada.gov.ua

5. *Угода* між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Білорусь про міжрегіональне та прикордонне співробітництво між Україною та Республікою Білорусь // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon 4.rada.gov.ua

6. *Рука дружби від Білорусії*: Мінськ сприятиме проведенню мирних переговорів на своїй території та розширюватиме економічну співпрацю з Україною // Урядовий кур'єр. – 2014. – 23 грудня. – С.2.

9. Врахування вимог законодавства Європарламенту та Ради ЄС при вдосконаленні нормативно-правових актів України у сфері регулювання якості харчової продукції

Анастасія Пітик, Петро Рудик

Національний університет харчових технологій

Вступ. Нині Україна чітко визначилась з європейським вектором свого розвитку, в тому числі й у сфері законодавчого регулювання виробництва харчової продукції. Цьому сприяє ратифікована Угода про асоціацію України з ЄС (16.09.2014р.). Такий напрямок розвитку країни є найбільш перспективним для ефективного використання всіх ресурсів України задля становлення харчової продукції на світовому ринку. Отже, вивчення проблеми врахування вимог законодавства Європейського Союзу при вдосконаленні нормативно-правових актів України у сфері регулювання якості харчових продуктів є актуальним.

Методи. При дослідженні даної наукової проблеми застосовуються методи порівняння й аналізу положень нормативно-правових актів Європейського Союзу і Ради Європи із законодавством України та використання положень європейських документів при вдосконаленні чинних і підготовці нових правових актів у сфері регулювання якості та безпечності харчових продуктів в Україні. У такому контексті ця проблема ще не вивчалася.

Результати. Завдання приведення державної нормативної бази до міжнародних норм стало актуальним із членством України у світовій організації торгівлі (СОТ - 16.05.2008), а нагальним – після ратифікації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (16.09.2014). Основні зусилля мають зосереджуватися на пришвидшенні гармонізації законодавства у сфері безпеки та якості продукції харчування та запровадженні міжнародних стандартів, оскільки законодавство ЄС висуває жорсткі вимоги щодо показників безпеки і якості продукції. І нині основною перешкодою для українського експорту до країн Європи є невідповідність української продукції європейським стандартам якості.

Першим кроком з вдосконалення системи контролю за харчовою продукцією став Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів» (22.07.2014). Він закріпив основні принципи і вимоги щодо

безпеки та якості харчових продуктів. Законом передбачено гармонізацію законодавства України із законодавством ЄС у сфері безпеки та якості харчових продуктів, забезпечення високого рівня захисту здоров'я людей та інтересів споживачів, а також створення прозорих умов ведення господарської діяльності, підвищення конкурентоспроможності вітчизняних харчових продуктів та зменшення їх ціни. Він уточнює термінологію, види правопорушень та адекватність міри покарання, передбачає створення єдиного контролюючого органу в сфері безпеки харчових продуктів, скасування дозвільних документів та процедур, які відсутні в ЄС, запровадження європейських принципів регулювання ГМО, зокрема, в частині реєстрації джерел ГМО, а не продуктів, вироблених з них. Водночас внесено зміни до 12 законодавчих актів України, які стосуються уточнення термінів та їх визначень у сфері харчових продуктів, здійснення повноважень центральних органів виконавчої влади та ін. Поряд з цим новий Кабінет Міністрів України визначив 15 напрямів внесення змін до чинних і підготовки нових нормативно-правових актів, спрямованих на вдосконалення контролю і боротьби з корупцією в харчовій промисловості, забезпечення якості і безпеки харчових продуктів відповідно до європейських стандартів.

Висновок. Таким чином положення Угоди про асоціацію між Україною і Європейським Союзом стали орієнтиром для вдосконалення законодавства України в цілому і у сфері правового регулювання харчової промисловості. У цьому Україна зробила перший крок і рухається у правильному напрямі задля досягнення досконалості правового регулювання безпеки і якості харчової продукції.

Література

1. *Конституція України із змінами* // ВВР України. – 1996. – №30. – ст.141.
2. *Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом* // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua
3. *Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів» від 22 липня 2014 року №1602-VII//ВВР України. – 2014. – №41-42. – ст.2024.*
4. *«Законодавство Європейського Парламенту та Ради ЄС у сфері якості харчової продукції та ступінь врахування його вимог в законодавчій та нормативно-правовій базі України»* // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/14020305/tovaroznavstvo/zakonodavstvo_yevropeyskogo_parlament_u_radi_sferi_yakosti_harchovoyi_produktsiyi
5. *«Стратегічний план трансформації системи технічного регулювання та захисту прав споживачів відповідно до вимог Світової організації торгівлі та Європейського союзу на 2007-2010 роки»* // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ssu.gov.ua

10. Про правове забезпечення захисту прав споживачів харчової продукції у контексті вимог європейських стандартів

Олена Сотнікова, Петро Рудик

Національний університет харчових технологій

Вступ. У зв'язку з інтеграцією до Європейського Союзу гостро постало питання швидкої адаптації законодавства України до міжнародного законодавства. Згідно цього проводиться удосконалення та перегляд нормативно-правової бази захисту прав споживачів та стандартів щодо харчових продуктів в цілому. Ратифікована угода про асоціацію України з Європейським Союзом (16.09.2014), є першим кроком приведення українських нормативних документів до загальних вимог і усунення невідповідностей у чинному законодавстві.

Матеріали і методи. Вивчаючи дану проблему, автор застосувала такий науковий метод, як порівняльний аналіз положень світових нормативно-правових актів й України, що стосуються забезпечення захисту прав споживачів харчової продукції. Крім цього враховується сучасна конкретно-історична ситуація, що склалася як у світі, так і в Україні. Під таким кутом зору ця тема ще не досліджувалась, а тому вона потребує свого вивчення.

Результати. 1. Захист прав споживачів харчових продуктів є складовою частиною захисту прав споживачів, а останнє є складовою частиною прав людини. Основні положення захисту прав людини, а отже і споживачів харчових продуктів зафіксовані у Загальній декларації прав людини (ст. 25), Міжнародному пакті про економічні, соціальні та культурні права (ст. 11), у Конституції України (ст. 50), законах України «Про захист прав споживачів», «Про безпечність та якість харчових продуктів», «Про дитяче харчування» тощо.

2. Нормативно-правове забезпечення захисту прав людини у сфері виробництва харчових продуктів представлено стандартом ISO 22000, що розроблений спеціально для того, щоб організації всіх типів, що беруть участь у ланцюгу поставки харчової продукції, могли впровадити систему менеджменту безпеки цієї продукції. До таких організацій належать виробники сировини й харчових продуктів, компанії, що забезпечують транспортування й зберігання готової продукції, організації роздрібної торгівлі, а також виробники устаткування, пакувального матеріалу, добавок й інгредієнтів. У нашій країні вимоги до будь-яких організацій харчового ланцюга закріплені у ДСТУ ISO 22000:2007 «Системи управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги до будь-яких організацій харчового ланцюга». Цей стандарт гармонізовано до ISO 22000. Він встановлює вимоги до системи управління безпечністю і якістю харчових продуктів.

3. На сьогодні здійснюються помітні кроки з запровадження міжнародних стандартів, що стосуються якості і безпеки харчової продукції. Орієнтиром в цьому є положення Угоди про асоціацію між Україною і ЄС, європейські вимоги щодо безпечності та якості харчової продукції. У контексті таких європейських вимог і прийнятий Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів» (22.07.2014). Він регулює відносини, що спрямовані передусім на захист прав споживачів на безпечні та якісні харчові продукти.

Висновок. Таким чином, в Україні здійснюються важливі заходи, спрямовані на правове забезпечення прав споживачів харчової продукції. Прийнято низку нормативно-правових актів, норми яких за своєю суттю наближаються до міжнародних і передусім європейських стандартів. Нині за участі міжнародних

спеціалістів робота в цьому напрямі активізується, що сприятиме створенню умов для підвищення якості і безпечності харчової продукції і таким чином захисту прав її споживачів.

Література

1. Конституція України із змінами // ВВР України. –1996. – №30. – ст.141.
2. Угода про асоціацію між Україною і Європейським Союзом // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua.
3. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991№1023– XI // ВВР України. –1991. – №30. – ст.379.
4. Про безпечність та якість харчових продуктів: Закон України від 23 грудня 1997 року // ВВР України. – 1998. – №19. – ст.98.
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів: Закон України від 22 липня 2014р. // ВВР України. –2014. – №41-42. – ст. 2024.

11. Законодавство про робочий час та час відпочинку

Володимир Дерев'яно, Оксана Крамаренко

Національний університет харчових технологій

Вступ. Конституція України та інші нормативно-правові акти фіксують положення про гарантування працівникові тривалості робочого часу та часу відпочинку. Ця тривалість не може бути збільшена або зменшена у локальних нормах трудового законодавства, якими в більшості випадків здійснюється регулювання тривалості робочого часу і часу відпочинку на конкретних підприємствах.

Методи. Аналіз чинного законодавства України та систематизація норм трудового права.

Результати. Робочий час — це встановлений законодавством, колективним договором і трудовим договором час, протягом якого працівник зобов'язаний виконувати трудову функцію.

Кодекс законів про працю України встановлює нормальну *тривалість робочого часу* — 40 годин на тиждень. Колективним або трудовим договором може бути встановлена менша норма, але ні в якому разі не більша норма тривалості робочого часу.

Нарівні з нормальним робочим часом існують *інші види робочого часу*:

1) *скорочений робочий час* передбачений законодавством для ряду категорій працівників. Ці межі, встановлені законом, носять обов'язковий характер і не можуть бути змінені умовами колективного або трудового договору. Скорочення робочого часу не відбивається на розмірі оплати праці — вона є такою ж, як і при нормальній тривалості робочого часу. Крім того, робота в нічний час (з 10 годин вечора до 6 годин ранку) і робота напередодні святкових і неробочих днів скорочується на 1 годину для всіх категорій працівників;

2) *неповний робочий час* встановлюється трудовим договором. На відміну від скороченого робочого часу оплата праці проводиться пропорційно відпрацьованому часу. Неповний робочий час може бути за угодою з роботодавцем встановлений для будь-якого працівника, але в ряді випадків роботодавець зобов'язаний на прохання працівника встановити неповний робочий день або неповний робочий тиждень;

3) *понаднормова робота*. Понаднормовою вважається робота зверху встановленої тривалості робочого часу. Вона допускається у виняткових випадках (соціальне або стихійне лихо, виробнича аварія, гостра виробнича необхідність). Тривалість понаднормових робіт не повинна перевищувати 4 годин протягом 2 днів підряд і 120 годин на рік.

Час відпочинку – це час, протягом якого працівник має право не виконувати свої трудові обов'язки.

Існують наступні *види часу відпочинку*:

1) *перерва в роботі*. Перерва в роботі надається для відпочинку і харчування (не більше 2 годин). Перерва не включається в робочий час. Її початок і закінчення встановлюються правилами внутрішнього розпорядку;

2) *щоденний (міжзмінний) відпочинок*. Його тривалість не може становити менше подвійної тривалості робочого дня за виключенням перерви в роботі. Тобто, якщо робочий день становить 8 годин, а перерва в роботі — 1 година, то тривалість міжзмінного відпочинку: $16 - 1 = 15$ годин;

3) *щотижневий відпочинок (вихідні дні)*. Тривалість цього вигляду відпочинку повинна бути не меншою 42 годин. При п'ятиденному робочому тижні вихідними є два, а при шестиденному робочому тижні — один день. Загальним вихідним днем є неділя, а другий вихідний день повинен, як правило, надаватися підряд із загальним вихідним днем;

4) *святкові і неробочі дні*. Якщо вихідний і святковий день співпадають, вихідний день переноситься на наступний після святкового робочий день;

5) *відпустка*. Згідно з Законом України «Про відпустки» (15 листопада 1996 р.) встановлені наступні види відпусток:

- щорічні відпустки, що включають основну відпустку (тривалість – не менше 24 календарних днів), додаткову відпустку за роботу з шкідливими і важкими умовами праці, додаткову відпустку за особливий характер роботи;

- додаткові відпустки в зв'язку з навчанням без відриву від виробництва;

- творча відпустка (для завершення дисертаційного дослідження, написання підручника і т.д.);

- соціальні відпустки, що включають відпустку по вагітності і родам, відпустку по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, додаткову відпустку жінці, що має двох і більше дітей у віці до 15 років;

- відпустка без збереження заробітної платні.

Висновки. Чинне законодавство України про працю захищає інтереси працівників щодо тривалості робочого і часу відпочинку і відповідає нормам Конституції України. Але на жаль на підприємствах не завжди ці норми закріплюються і реалізуються в локальних актах. В проекті Трудового кодексу, на наш погляд, потрібно більш детально врегулювати відхилення від нормальної тривалості робочого часу і передбачити всі види відпусток та порядок їх застосування.

Література

1. Конституція України із змінами // Відомості Верховної Ради України (ВВР України). – 1996. – № 30. – ст.141.

2. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. із змінами та доповненнями. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon 4. rada.gov.ua.

3. *Про відпустки*: Закон України від 15.11.1996 № 504/96-ВР // ВВР України, 1997. – № 2. – ст. 4; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/504/96-вр

4. *Пилипенко П.Д.* Трудове право України: Підручник. – К.: Видавничий дім, 2014. – 537 с.

12. Про посилення відповідальності за перешкоджання членам виборчих комісій виконанню своїх повноважень відповідно до внесених змін до Кримінального кодексу України Законом України від 14 жовтня 2014 року

Ірина Підтілок, Петро Рудик

Національний університет харчових технологій

Вступ. На передодні позачергових виборів до парламенту України, що відбулися 26 жовтня 2014 року, набув чинності Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за порушення виборчих прав громадян» від 14.10.2014 року. Значимість внесених змін у тому, що вони передбачають забезпечення захисту виборчих прав громадянам, посилення відповідальності за їх порушення, застосування санкцій за окремі правопорушення, вчинені щодо членів виборчої комісії та ін. Отже, актуальність теми незаперечна.

Матеріали та методи. Основними матеріалами дослідження виступили Кримінальний кодекс України, Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за порушення виборчих прав громадян» та інші документи. У ході дослідження було застосовано методи порівняння, аналізу і синтезу положень нормативно-правових актів. Ця проблема в такому підході досліджується вперше.

Результати. Виборчі комісії є спеціальними колегіальними державними органами, уповноваженими організувати підготовку та проведення виборів і забезпечувати повне й однакове дотримання виборчого законодавства України на всій території країни і щодо всіх видів виборів. Відповідно до виборчого законодавства виборчі комісії самостійні і незалежні від органів державної влади, органів місцевого самоврядування та громадських об'єднань. Однак на практиці нерідкі випадки втручання посадових осіб органів державної влади та місцевого самоврядування у їхню діяльність.

Під час проведення виборів виборчі комісії повинні діяти відповідно до своїх повноважень. З метою посилення відповідальності за перешкоджання їх роботі до Кримінального кодексу України внесено зміни (14.10.2014), що підвищують санкції за окремі правопорушення:

- перешкоджання діяльності члена виборчої комісії, а також ухилення члена виборчої комісії у роботі комісії без поважних причин карається не лише штрафом та обмеженням або позбавленням волі до двох років, як було раніше, а обмеженням або позбавленням волі до трьох років;

- ті самі діяння, поєднані із застосуванням насильства, знищенням чи пошкодженням майна, погрозою застосування насильства або знищення чи пошкодження майна, карається обмеженням або позбавленням волі не до трьох років, як було раніше, а від двох до п'яти років;

- перешкоджання діяльності члена виборчої комісії, ухилення члена виборчої комісії у роботі комісії без поважних причин у поєднанні із застосуванням

насильства, знищенням чи пошкодженням майна, погрозою застосування насильства або знищення чи пошкодження майна за попередньою змовою групи осіб або членом виборчої комісії чи іншою службовою особою з використанням свого службового становища карається обмеженням або позбавленням волі не від двох до п'яти років, як фіксувалося раніше, а від трьох до семи років;

- втручання службової особи з використанням свого службового становища у здійснення виборчою комісією її повноважень шляхом незаконної вимоги чи вказівки, щоб вплинути на рішення виборчої комісії, карається не штрафом від п'ятисот до тисячі неоподаткованих мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, як закріплювалося раніше, а позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від двох до трьох років (ст. 157 Кодексу).

Крім того, до злочинів віднесені дії, здійснені з метою підробки виборчих документів (передбачено позбавлення волі від трьох до семи років), викрадення чи приховування виборчої скриньки з бюлетенями або протоколу про підрахунок голосів виборців (від п'яти до семи років), а вище зазначені дії, вчинені повторно чи за попередньою змовою групи осіб, членом виборчої комісії, службовою особою, які призвели до неможливості встановити підсумки голосування на виборчій дільниці, у відповідному виборчому окрузі або до визнання голосування на виборчій дільниці недійсним, карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від двох до трьох років (ст. 158 Кодексу) та ін.

Висновок. Внесені зміни до Кримінального кодексу, що стосуються роботи виборчих комісій, сприятимуть полегшенню їх роботи, захисту прав їх членів, посиленню відповідальності за порушення законодавства України.

Література

1. *Конституція України зі змінами* // ВВР України. – 1996. – № 130. – ст. 141; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
2. *Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III* // ВВР України. – 2001. – № 25-26. – ст. 131.
3. *Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за порушення виборчих прав громадян: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1703-VII* // Голос України. – 2014. – 22 жовтня. – С. 3: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.

13. Правове регулювання банківської таємниці в Україні

Антоніна Лобас, Володимир Крачковський
Національний університет харчових технологій

Вступ. На сучасному етапі розвитку суспільства у будь-якій державі незалежно від моделі побудови економіки та суспільно-політичної організації банки та банківська система відіграють чималу роль. У ринковій моделі економіки банківська система забезпечує її необхідними фінансовими ресурсами, ведення розрахунків між суб'єктами господарської діяльності та виконує інші важливі функції.

При здійсненні банками своєї діяльності виникає багато проблем та перешкод. Для стабільного та ефективного функціонування банківської системи держава створює умови та надає гарантії зайняття банківською діяльністю. Однією з таких гарантій є банківська таємниця.

Результати. Для нормального функціонування комерційних банків необхідною умовою є збереження банківської таємниці [3]. У законодавстві передбачено право банків на збереження таємниці операцій, рахунків та вкладів своїх клієнтів і кореспондентів та визначено підстави, за якими інформація щодо юридичних та фізичних осіб, яка містить банківську таємницю, може бути розкрита банками (статті 60–62 Закону України «Про банки і банківську діяльність» та ст. 1076 ЦК України).

Банківська таємниця, як один із важливих принципів роботи комерційних банків є різновидом комерційної таємниці. Питання комерційної таємниці регулюються статтями 36, 162 ГК України, статтями 505-508, 1076 ЦК України, законами України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 р. та «Про захист інформації в автоматизованих системах» від 5 липня 1994 р.

Українські дослідники розглядають юридичну категорію «банківська таємниця» у двох значеннях: як інформацію стосовно діяльності та фінансового становища клієнтів, що стала відома банку в процесі його обслуговування, і як субінститут фінансового права, що регулює суспільні відносини з приводу банківської таємниці [1].

Важливим елементом поняття «банківська таємниця» є його зміст. У статті 60 Закону України «Про банки та банківську діяльність» законодавець визначає зміст відомостей, що становлять банківську таємницю: «інформація щодо діяльності та фінансового стану клієнта, яка стала відома банку у процесі обслуговування клієнта та взаємовідносин з ним чи третім особам при наданні послуг банку» [2].

Звертаючись до положень ЦК України, слід зазначити, що Кодекс відносить до банківської таємниці взагалі відомості про клієнта, тим самим ширше визначає зміст інформації про клієнта, що становить банківську таємницю, ніж ст. 60 Закону України «Про банки та банківську діяльність». Водночас ЦК України залишає поза банківською таємницею інформацію про клієнтів іншого банку, зазначену у документах, угодах та операціях клієнта. Елементом правової категорії «банківська таємниця» є також особливий порядок її правового регулювання – правовий режим. Необхідно зазначити, що категорія «банківська таємниця» є комплексним правовим явищем, основу якого обумовлюють такі елементи: 1) це інформація щодо клієнта, яка стала відомою банку у процесі його обслуговування; 2) це інформація певного змісту, який визначається законом; 3) це один з видів правового режиму інформації з обмеженим доступом.

Зі здобуттям Україною незалежності, з переходом до ринкових відносин сформувався окремий інститут комерційної таємниці. Передусім необхідно визначити правову природу комерційної інформації. Виходячи зі змісту ст. 21 Закону України «Про інформацію», інформація поділяється на відкриту та з обмеженим доступом. До останньої відносять таємну, конфіденційну та службову інформацію. Відповідно до ч. 2 ст. 21 зазначеного Закону конфіденційною є інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень. Конфіденційна інформація може поширюватися за бажанням (згодою) відповідної особи у визначеному нею порядку відповідно до передбачених нею умов, а також в інших випадках, визначених законом.

Таємною інформацією є інформація, доступ до якої обмежується виключно в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя, розголошення якої може завдати шкоди особі, суспільству і державі. Таємною визнається інформація, яка містить державну, професійну, банківську таємницю, таємницю слідства та іншу передбачену законом таємницю [4].

Суб'єктами правовідносин щодо інформації, яка становить банківську таємницю, є:

- клієнт банку (суб'єкт банківської таємниці), тобто фізична або юридична особа, яка у процесі співпраці з банківською установою надала йому відомості, що можуть становити банківську таємницю;

- володільць банківської таємниці – вважаємо, що це не тільки банк, а й будь-яка інша фінансова установа, яка при виконанні своїх службових обов'язків отримує відомості, що становлять банківську таємницю.

Фінансова установа володіє банківською таємницею не на правах власності, а як суб'єкт, що отримав цю інформацію від клієнта (за власною ініціативою або за ініціативою клієнта відповідно до умов договору) або створив її сам у процесі надання фінансових послуг (наприклад, внутрішньобанківська інформація як історія взаємовідносин з клієнтом) і у якої вона фактично зберігається як нематеріальне благо. До володільців банківської таємниці законодавство відносить: банки, Національний банк України, органи державної влади, перелік яких зазначений у пунктах 2-6 частини 1 статті 62 Закону № 2121-III. Цей перелік є вичерпним і може бути змінений лише на підставі закону [5].

У ЦК України (п. 1 ст. 1076) встановлено, що банк гарантує таємницю банківського рахунку, операцій за рахунком і відомостей про клієнта. Пункт 2 названої статті визначає, що у разі розголошення банком відомостей, які становлять банківську таємницю, клієнт має право вимагати від банку відшкодування завданих збитків та моральної шкоди.

Слід зауважити, що притягнення особи до кримінальної відповідальності за статтями 231, 232 ККУ можливе лише у разі, коли використання або розголошення відомостей, що становлять банківську таємницю, спричинило істотну шкоду суб'єкту господарювання. Під істотною слід розуміти таку шкоду, яка в 100 та більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян. Максимальне покарання, передбачене статтею 231 ККУ – позбавлення волі на строк до трьох років, за статтею 232 ККУ – позбавлення волі на строк до двох років [6].

Категорія «банківська таємниця» є комплексним правовим явищем, основу якого становлять три елементи: по-перше, це інформація щодо клієнта, яка стала відомою банку у процесі його обслуговування; по-друге, це інформація певного змісту, який визначається законом; по-третє, це один з видів правового режиму інформації з обмеженим доступом. Відносини щодо інформації, яка являє собою банківську таємницю, містять елемент договірних зобов'язань між банком і клієнтом та елемент публічної необхідності в забезпеченні відкритості банківської діяльності, тому ці відносини регулюються нормами інформаційного, цивільного і фінансового права, які визначають зміст поняття інформації, що становить банківську таємницю, встановлюють її правовий режим, тобто систему умов здійснення правового регулювання з метою забезпечення законних приватних і публічних інтересів.

Висновки. В загальному, можна зробити висновок, що в умовах побудови інформаційного суспільства, ринкових економічних відносин, поширення міжнародної співпраці проблема захисту банківської таємниці набуває особливої актуальності. В Україні створена власна система захисту банківської таємниці, стан і тенденції розвитку якої є цілком позитивними та відповідають світовим стандартам. Законодавче забезпечення регулювання обігу банківської таємниці в сучасних умовах потребує постійного дослідження та вдосконалення.

Література

1. *Гетьманцев, Д. О.* Банківське право України [Текст] : навч. посіб. / Д. О. Гетьманцев, Н. Г. Шукліна. – К. : Центр учбов. л-ри, 2007. – 344 с
2. *Про банки і банківську діяльність* [Текст] : Закон України // Відом. Верхов. Ради України. – 2001. – № 5–6. – Ст. 30.
3. *Костюченко, О. А.* Банківське право України [Текст] : підручник / О. А. Костюченко. – 4-те вид. – К. : Атіка, 2011. – 370 с.
4. *Нове в законодавстві про інформацію* [Електронний ресурс] : Лист М-ва юстиції України від 21.06.2011. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
5. *Ващенко Ю. В.* Банківське право: [Навчальний посібник] / Ващенко Ю. В. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 344 с.

14. Проблеми правового забезпечення детінізації економіки України

Наталія Мисник, Володимир Крачковський

Національний університет харчових технологій

Вступ. Поширення тіньової економіки веде до різкого зниження ефективності державної фінансової політики, утруднення, а подекуди й неможливості регулювання економіки ринковими методами, із застосуванням інструментів грошово-кредитної та податкової політики. Високий рівень тінізації (60%) свідчить про функціонування у країні відтворювальної системи тіньових економічних відносин, що загрожують національній безпеці країни, оскільки максимально прийнятними вважається рівень тіньової економіки у 30 % від ВВП. У цьому контексті потребує негайного вирішення питання розробки інструментів та методів детінізації вітчизняної економіки..

Результати. Досліджуючи генезис «тіньової економіки» науковці пов'язують її виникнення та розвиток з формуванням інституту державності, усталенням правовідносин між громадянами та державою у вигляді сплати податків. Пояснювати цей факт треба тим, що саме ухилення від сплати податків у різних формах їхнього існування і є історично першим проявом тіньової економіки [1].

Існуючі причини розвитку тіньової економіки призводять до негативних наслідків в офіційному економічному секторі, серед яких: втрата податкових надходжень до бюджету і як результат – ускладнення виконання фінансових зобов'язань держави; недовіра до управлінських рішень унаслідок відсутності повної та об'єктивної офіційної інформації про розвиток економічних процесів в Україні; зниження рівня внутрішньої інвестиційної активності через неможливість відкритого витрачання тіньовими структурами прихованих від оподаткування доходів та їх вплив за кордон.

Стратегічною метою детінізації економіки має стати зниження рівня тінізації шляхом створення сприятливих умов для залучення тіньових капіталів у легальну

економіку та примноження національного багатства. Виведення на "світло" тіньових капіталів сприятиме вагомому збільшенню національного інвестиційного потенціалу і ступеня його реалізації, матиме значний позитивний ефект для бюджетної сфери, усуватиме зміцненню довгострокової стабільності та зорієнтованості національної економіки на стратегічний розвиток і зростання, сприятиме зміцненню фінансової безпеки держави.

Висновки. Детінізація економічних процесів у державі має бути орієнтована на подолання причин їхнього виникнення, з використанням у комплексі методів економічного, правового, політичного та соціального характеру. З метою детінізації економіки України необхідним є використання заходів, що сприяли б покращенню інвестиційного клімату держави, зниженню як фіскального, так і регуляторного тиску на суб'єктів господарювання за рахунок удосконалення існуючих податкових механізмів; необхідною є подальша дерегуляція підприємницької діяльності й підтримка малого та середнього бізнесу, в першу чергу у сфері дозвільної системи та ліцензування. Окремою складовою у боротьбі з тіньовою економікою є необхідність реформування системи правосуддя, забезпечення прав власності та боротьба з корупцією.

Література

1. Тищук Т. А. Тіньова економіка в Україні: масштаби та напрямки подолання / за ред. Я. А. Жаліла. – К.: НІСД, 2011. — 31 с.
2. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 01.07.2010 № 2411-VI // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>.
3. Детінізація економіки як засіб фінансово-економічної безпеки України // [Електронний ресурс] / М. М. Артус // Науковий вісник НЛТУ України . – 2014. – Вип. 24.4. – С. 245-252. – Режим доступу: http://buv.gov.ua/j-pdf/nvnltu_2014_24.4_42.pdf

15. Вдосконалення нормативно-правового забезпечення оподаткування нерухомого майна в Україні

Тетяна Павлова, Володимир Крачковський
Національний університет харчових технологій

Вступ. Нерухомість є зручним об'єктом оподаткування. Це зумовлено такими її властивостями, як візуальна наочність, тривалість існування, постійність місцезнаходження, необхідність державної реєстрації. Тому введення податку на нерухомість запобігає нагромадженню майнових об'єктів окремим власником і стимулює власників таких об'єктів до ефективного використання майна.

Результати. На сьогодні платниками податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, є фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової нерухомості (пп. 265.1.1 п. 265.1 ст. 265 ПК України). Підпункт 265.1.2 п. 265.1 ст. 265 ПК України конкретизує визначення кола платників податку, якщо об'єкт житлової нерухомості перебуває у спільній частковій чи сумісній власності кількох осіб. Нерухомим майном для цілей оподаткування податком на нерухоме майно вважається земля і постійно розташовані на ній будівлі та споруди. Так, на сьогодні, згідно з пп. 265.3.1 п. 265.3 ст. 265 ПК України, базою

оподаткування є житлова площа об'єкта житлової нерухомості, в тому числі його часток. Проте, вважаю, що запропонований механізм справляння цього податку в Україні є некоректним та дискримінаційним, оскільки при визначенні бази оподаткування не враховує стан будівлі (рівень зносу), її місце розташування, рівень упорядкованості житла (наявність і стан комунікацій), матеріал, з якого виготовлено таку будівлю тощо.

Зарубіжного досвід дає підстави стверджувати, що оподаткування нерухомості в інших країнах світу ґрунтується на таких принципах: при визначенні бази оподаткування використовують ринкову вартість оподатковуваних об'єктів, що стимулює більш економне та раціональне їх використання. В одних країнах як основу беруть орендну вартість, в інших – капітальну, тобто закумуляовану вартість об'єкта на певну базову дату.

У розвинутих країнах світу зазвичай базою оподаткування податком на нерухомість є оціночна вартість, а точніше:

– у США – оціночна вартість власності, яку визначає спеціальна офіційна особа – оцінювач;

– у Канаді – оціночна вартість, однак при оцінюванні враховують три чинники: витрати на створення цієї вартості; дохід, який вона реально приносить власнику; облік ринкової вартості на момент оцінювання;

– у Великобританії – річна чиста вартість майна. Її переоцінювання проводиться один раз на 10 років з тим, щоб наблизити реальну вартість до суми, яку можна отримати, надавши в оренду це майно;

– у Швеції – кадастрова вартість об'єкта (яка зазвичай становить близько 75% його ринкової ціни);

– в Іспанії – повна вартість власності без урахування знижок. Для підрахунку податку нефермерську власність оцінюють за ринковою вартістю, тоді як фермерську власність і лісові угіддя – за прибутковістю. Тому вважаю за доцільне скористатися досвідом інших країн світу щодо запровадження до механізму оподаткування податком на нерухоме майно як бази оподаткування балансової вартості для об'єктів нерухомого майна (будівель і споруд), що перебувають у власності (користуванні) юридичних осіб, та оціночної вартості для аналогічних об'єктів, що перебувають у власності фізичних осіб.

Висновки. Проведене дослідження сучасного податкового законодавства, що регулює порядок справляння податку на нерухоме майно потребує вдосконалення.

Література

1. Олейнікова Л. Податок на нерухомість як інструмент соціального вирівнювання // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://n-auditor.com.ua/uk/component/na_archive/228?view=material.

2. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

3. Колодина И. За имущество придется заплатить по западному сценарию // [Электронный ресурс] / И. Колодина. – Режим доступа: <http://www.rg.ru/bussines/rinky/707.shtm>.

4. Налоговые системы зарубежных стран: учеб.-метод. пособ. / Л.В. Попова, И.А. Дрожжина, Б.Г. Маслов. М. : Дело и Сервис, 2008. – 368 с.

16. Позовна давність у бухгалтерському та податковому обліку

Наталія Тацієнко, Володимир Крачковський
Національний університет харчових технологій

Вступ. Дуже часто у практиці суб'єктів господарювання виникає запитання щодо особливостей спливу тих чи інших строків, закінчення яких має юридичне значення. Метою цієї статті є дослідити умови спливу позовної давності в бухгалтерському обліку, а також трансформація дебіторської заборгованості в безнадійну.

Результати. Відповідно до норм ст. 257 ЦКУ, загальна позовна давність встановлюється тривалістю в три роки. Для окремих видів вимог законом може встановлюватися спеціальна позовна давність: скорочена або більш тривала порівняно із загальною позовною давністю. Крім того, відповідно до норм ст. 259 ЦКУ сторони в договорі мають право самостійно встановити строк позовної давності, який може бути більше, ніж загальний термін (3 роки), але не може перевищувати 10 років. Проте договір про збільшення строку позовної давності укладається в письмовій формі.

Водночас перебіг позовної давності починається з дня, коли особа довідалась або могла довідатися про порушення свого права чи про особу, яка його порушила (ч. 1 ст. 261 ЦКУ). За зобов'язаннями з визначеним строком виконання перебіг позовної давності починається після закінчення терміну виконання (ч. 5 ст. 261 ЦКУ). Тобто загалом прописана в договорі дата поставки товарів і стане точкою відліку терміну позовної давності.

Щодо бухгалтерського та податкового обліку, то сплив строку давності є підставою для визнання заборгованості (дебіторської або кредиторської) безнадійною. А тому має значення момент спливу строку давності. Оскільки цей строк визначено певним періодом часу, то важливо встановити момент, з якого розпочинається перебіг строку давності, його можливі переривання та зупинення. Закінчення строку позовної давності за зобов'язаннями – ледве чи не найпоширеніша підстава визнання заборгованості безнадійною, тож саме їй слід приділити особливу увагу при розгляді цього питання.

Згідно з підп. 14.1.11 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (далі – ПКУ), безнадійна заборгованість – це заборгованість, яка відповідає одній з таких ознак:

- а) заборгованість за зобов'язаннями, щодо яких минув строк позовної давності;
- б) прострочена заборгованість, яка не погашена внаслідок недостатності майна фізичної особи, за умови, що дії кредитора, спрямовані на примусове стягнення майна боржника, не призвели до повного погашення заборгованості;
- в) заборгованість суб'єктів господарювання, визнаних банкрутами у встановленому законом порядку або припинених як юридичні особи у зв'язку з їх ліквідацією;
- г) заборгованість, яка виявилася непогашеною внаслідок недостатності коштів, одержаних після звернення кредитором стягнення на заставлене майно відповідно до закону та договору, за умови, що інші дії кредитора щодо примусового стягнення іншого майна позичальника, визначені нормативно-правовими актами, не призвели до повного покриття заборгованості;
- г) заборгованість, стягнення якої стало неможливим у зв'язку з дією обставин непереборної сили, стихійного лиха (форс-мажорних обставин), підтверджених у порядку, передбаченому законодавством;

Висновки. Ось таким чином в Цивільному та Податковому кодексах визначаються строки, закінчення яких має юридичне значення.

Література

1. *Єфімов А.* Безнадійна дебіторська заборгованість (критерії визнання в податковому обліку та юридичній практиці) / Бухгалтерія – К. 2013: № 9 (1048). – С.59-63.
2. *Податковий кодекс* України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/2755-17; ВВР України. – 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112.
3. *Положення* (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25.10.1999 р. за № 725/4018.
4. *Цивільний кодекс* України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Редакція станом на 04.03.2015. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/435-15; ВВР України, 2003, №№ 40-44, ст.356.

17. Проблеми та шляхи удосконалення фінансового контролю в Україні

Ірина Хоменко, Володимир Крачковський
Національний університет харчових технологій

Вступ. З урахуванням впливу світової фінансової кризи на фінансову систему країни зростає актуальність підвищення ефективності як формування фінансових ресурсів, так і їх розподілу, перерозподілу та витрачання. Це забезпечує система державного фінансового контролю, яка має вирішальне значення для економічного розвитку України.

Результати. Фінансовий контроль є однією з важливих функцій держави, що забезпечує нормальне функціонування фінансової системи. Він спрямований на виявлення будь-яких відхилень від узгоджених стандартів законності, доцільності й ефективності управління фінансовими ресурсами та власністю держави, а в разі виявлення таких відхилень забезпечує своєчасне вжиття відповідних коригувальних і запобіжних заходів.

Нині в Україні державний фінансовий контроль здійснюють такі органи:

- Рахункова палата – забезпечує контроль за ефективністю управління коштами, за інвестиційною діяльністю органів виконавчої влади, законністю та ефективністю використання фінансових ресурсів.

- Державна податкова адміністрація – очолює податкову службу;

- Контрольно-ревізійний відділ – здійснює внутрішній фінансовий контроль від імені виконавчої гілки влади. Нині, в умовах економічної кризи, найголовніше завдання підрозділів Державної контрольно-ревізійної служби – це запровадження ефективного контролю за виконанням затверджених Урядом антикризових заходів. Ключовими завданнями Уряду є забезпечення наповнення бюджету та підвищення ефективності бюджетних витрат [1].

Вчені зазначають, що основними проблемами державного фінансового контролю в Україні є такі:

✓ Більшість перевірок має фіскальний характер – найчастіше використовують такі методи контролю, як ревізія та перевірка. Вони дають змогу виявити лише фінансові порушення, але не дають можливість запобігти їм чи дослідити причини їх виникнення.

✓ Керівники установ, підприємств та організацій не усвідомлюють всієї важливості внутрішнього фінансового контролю для своїх установ, так і для системи управління фінансами в державі.

✓ Недосконалість механізму адміністративних стягнень: сума штрафу, яка стягується за нецільове чи незаконне використання бюджетних коштів є набагато меншою ніж обсяги тих же бюджетних коштів, які держава втрачає через зловживання владою високопосадовими особами.

✓ Недосконалість внутрішньої системи нормативів та стандартів здійснення контролю.

З метою вдосконалення правового регулювання фінансового контролю потрібно використовувати законодавство зарубіжних країн. Це дасть можливість українським фахівцям якнайкраще вдосконалити існуючу в Україні систему контролю. Варто повноцінно запровадити принципи професійної етики контролера. Часто працівники контролюючих органів стають оплачуваними консультантами, щоб уникнути покарань. Через аудиторські послуги «відмиваються» значні суми коштів, які зменшують базу оподаткування прибутку [2].

Кінцевим результатом удосконалення правового регулювання фінансового контролю мають стати: удосконалення діяльності органів державного сектору; раціональне використання державних ресурсів; формування дієвої системи державного фінансового контролю; система фінансового контролю повинна бути мобільною, тобто оперативно, адекватно та професійно реагувати на будь-які зміни в економіці та законодавстві [3, с.57].

Висновки. Реформування системи державного фінансового контролю в Україні є доволі складним процесом з рядом перешкод на його шляху, однак поступова корекція і зміна насамперед в законодавстві, дозволить встановити ефективну систему державного контролю та підвищить роль держави у регулюванні соціально-економічного розвитку країни. Економічні тенденції й наслідки світової фінансової кризи показали необхідність удосконалення фінансово-бюджетної політики й формування відповідних механізмів державного фінансового контролю як вагомій складової фінансової системи країни.

Література

1. *Закон України* «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні». // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – №13.
2. *Іванова І.* Державний фінансовий контроль: Парадигми розвитку : монографія / І. Іванова. – К. : Академвидав, 2010. – 168 с
3. *Мних С.* Пріоритетні напрямки вдосконалення фінансового контролю на новому етапі розвитку ринкових відносин в Україні //Фінансовий контроль. – № 4. – 2012. – С. 56-59.

18. Правовое регулирование документального сопровождения торговой деятельности

Волков Валентин, Шагалеев Виль, Баранова Екатерина
*Филиал ФГБОУ ВО «Московский государственный университет технологий и
управления имени К.Г. Разумовского» (ПКУ) в г. Мелеузе (Республика
Башкортостан)*

Современная деятельность торгового предприятия во многом зависит от документации, обеспечивающей ее правомерность, т.е. соответствие деятельности правилам поведения, закрепленным в нормативных правовых актах. Иногда даже профессионалу сложно разобраться в соответствии реализуемой продукции и документов требованиям закона. Торговое предприятие, являясь субъектом предпринимательской деятельности, осуществляет свою работу на основании документов, подтверждающих право заниматься предпринимательской деятельностью.

Предпринимательская деятельность гражданина подлежит государственной регистрации. Право заниматься предпринимательской деятельностью возникает с момента государственной регистрации гражданина в качестве индивидуального предпринимателя. Государственная регистрация индивидуального предпринимателя осуществляется соответствующим регистрирующим органом по месту его жительства.

В сфере торговли такими видами деятельности являются:

розничная продажа алкогольной продукции. Лицензирование этого вида деятельности закреплено п. 2 ст. 18 Федерального закона от 22 ноября 1995 г. N 171-ФЗ "О государственном регулировании производства и оборота этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции". Лицензии на розничную продажу алкогольной продукции выдаются субъектами Российской Федерации в установленном ими порядке только организациям. Следовательно, индивидуальные предприниматели не вправе продавать алкогольную продукцию. Порядок выдачи лицензий субъекты Российской Федерации определяют самостоятельно, устанавливая перечень документов, необходимых для получения лицензии и выполнения ограничений по местам продажи алкогольной продукции.

Деятельность торговых предприятий заключается в возмездной передаче товара покупателю. При продаже товаров продавец доводит до сведения покупателя информацию о подтверждении соответствия товаров установленным требованиям путем маркировки товаров в установленном порядке знаком соответствия и ознакомления потребителя по его требованию с одним из следующих документов:

- сертификат или декларация о соответствии;
- копия сертификата, заверенная держателем подлинника сертификата, нотариусом или органом по сертификации товаров, выдавшим сертификат;
- товарно-сопроводительные документы, оформленные изготовителем или поставщиком (продавцом) и содержащие по каждому наименованию товара сведения о подтверждении его соответствия установленным требованиям (номер сертификата соответствия, срок его действия, орган, выдавший сертификат, или регистрационный номер декларации о соответствии, срок ее действия, наименование изготовителя или поставщика (продавца), принявшего декларацию, и орган, ее зарегистрировавший). Эти документы должны быть заверены подписью и печатью изготовителя (поставщика, продавца) с указанием его адреса и телефона (п. 12 Постановления

Правительства РФ от 19 января 1998 г. N 55 "Об утверждении Правил продажи отдельных видов товаров, Перечня товаров длительного пользования, на которые не распространяется требование покупателя о безвозмездном предоставлении ему на период ремонта или замены аналогичного товара, и Перечня непродовольственных товаров надлежащего качества, не подлежащих возврату или обмену на аналогичный товар других размера, формы, габарита, фасона, расцветки или комплектации").

Самым удобным способом предоставления информации о соответствии товара являются товарно-сопроводительные документы, оформленные изготовителем или поставщиком (продавцом) и содержащие по каждому наименованию товара сведения о подтверждении его соответствия установленным требованиям (номер сертификата соответствия, срок его действия, орган, выдавший сертификат, или регистрационный номер декларации о соответствии, срок ее действия, наименование изготовителя или поставщика (продавца), принявшего декларацию, и орган, ее зарегистрировавший). Иными словами, оптовый продавец вместе с накладной на товар, счетом-фактурой предоставляет приложение к накладной со сведениями о сертификации либо в самой накладной указывает эти сведения, заверив данные документы "живыми" печатями как держатель надлежащих документов на товар. Удобство данного способа заключается: во-первых, в освобождении розничного продавца хранить постоянно сертификаты в магазине, проверять их срок и надлежащее оформление; во-вторых, в случае необходимости - в быстром поиске информации о сертификации.

С учетом того что декларация, как и сертификат, выдается не на партию товара, а на соответствие объекта техническим регламентам, срок действия данного документа составляет по общему правилу три года. В течение этих трех лет любая партия товара реализуется в розничной торговле на основании одного сертификата.

Перечень товаров, соответствие которых техническим регламентам необходимо подтверждать сертификатами соответствия, достаточно обширен. Однако следует отметить, что пищевые продукты и их качество требуют более бдительного контроля со стороны всех участников рынка. Поэтому продукты питания оформляются дополнительными документами.

Литература

1. Калинина Л.Е. Правовое регулирование документального сопровождения торговой деятельности // Право и экономика. 2012. N 11. С. 4 – 10.
2. Федеральный закон от 2 января 2000 г. N 29-ФЗ "О качестве и безопасности пищевых продуктов" // СЗ РФ. 2015. N 2

19. Вопросы регулирования алкогольной продукции на территории Российской Федерации

Дашкина Зифа, Е.С. Баранова
Филиал ФГБОУ ВО «Московский государственный университет технологий и управления имени К.Г. Разумовского» (ПКУ) в г. Мелеузе (Республика Башкортостан)

Актуальность исследования обусловлена необходимостью повышения эффективности российского законодательства по регулированию алкогольного рынка, т.к. данное законодательство достаточно молодое и продолжает свое формирование по настоящий день, что периодически приводит к неблагоприятным последствиям для алкогольной отрасли.

Оборот алкогольной продукции в Российской Федерации в первую очередь регулируется ФЗ от 22 ноября 1995 года N 171-ФЗ (далее - ФЗ-171), в который в период с 1999 года по 2012 год 15 раз вносили правки. Действие данного Федерального закона распространяется на регулирование производства и оборота этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции, а также ограничение потребления алкогольной продукции. В данном Законе дается определение алкогольной продукции (ст.2 ФЗ-171), минимальная крепость которой определяется на уровне 0,5%.

В 2014 году вступили в законную силу положения Федерального закона № 365-ФЗ, ужесточающие ответственность в сфере розничной продажи алкоголя. Согласно новому закону об алкоголе штраф за нарушение порядка и сроков представления алкогольной декларации увеличился до 100 тысяч рублей. Сама подача декларации по алкоголю осуществляется в личном кабинете Росалкогольрегулирования (далее – РАР). Если юридическое лицо – организация или индивидуальный предприниматель самостоятельно установят ошибки или неполноту сведений в представленной отчетности, то им необходимо подать корректирующую декларацию по алкоголю.

Федеральным органом исполнительной власти Российской Федерации, осуществляющим функции по выработке и реализации государственной политики и нормативно-правовому регулированию в сфере производства и оборота этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции, а также функции по контролю за производством и оборотом этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции, по надзору и оказанию услуг в этой сфере, является Федеральная служба по регулированию алкогольного рынка, или РАР, действующая на основании Постановления Правительства Российской Федерации от 24 февраля 2009 года N 154.

РАР также осуществляет лицензирование деятельности по производству и обороту этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции.

Порядок получения лицензий строго регламентирован. При этом согласно ФЗ-171 РАР дополнительно осуществляет следующие полномочия:

- определение лицензионных требований и условий;
- установление требований к производственным и складским помещениям;
- принятие решений о допустимости или недопустимости использования основного технологического оборудования;
- аннулирование лицензий без обращения в суд.

РАР также осуществляет лицензирование деятельности по производству и обороту этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции.

Также следует отметить, что совершенствование регулирования оборота алкогольной продукции продолжается - Правительство РФ определило места массового скопления граждан для целей регулирования розничной продажи алкогольной продукции и ввело методику определения прилегающих к различным объектам территорий, на которых запрещается продажа алкогольной продукции. Решения об определении мест массового скопления граждан и мест нахождения источников повышенной опасности, в которых не допускается розничная продажа алкогольной продукции, принимаются органами государственной власти субъектов Российской Федерации. В таких решениях должен быть указан период времени, в течение которого не допускается розничная продажа алкогольной продукции. Данное положение указывает исключительно на временный характер вводимого запрета на продажу алкогольной продукции в местах массового скопления, что гарантирует хозяйствующим субъектам определенную защиту от создания новых

административных барьеров.

Подводя итог, следует заметить, что необходимо существенно усилить государственный контроль в данной сфере, принять меры по ограничению доступности алкоголя для населения. Теневой алкогольный бизнес нередко связан с совершением налоговых, экономических и иных преступлений, таких как незаконное предпринимательство, коммерческий подкуп и др. Эти преступления приводят к недополучению денежных средств в доходные части бюджета всех уровней, что ставит под удар бюджетную и налоговую политику страны. В противном случае это может привести к нездоровой конкуренции между различными государственными органами и существенно помешать решению существующих проблем на алкогольном рынке.

Литература

1. ФЗ от 22.11.1995 N 171-ФЗ (ред. от 02.11.2013) "О государственном регулировании производства и оборота этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции и об ограничении потребления (распития) алкогольной продукции // Собрание законодательства РФ. 1995. N 48. Ст. 4553.

2. Алиев В.М. Правовое регулирование противодействия незаконному обороту алкогольной продукции // Российский следователь. 2014. N 13. С. 15 - 17.

20. Проблемы правового регулирования оборота товаров в сети интернет

Катерина Черепенко, Екатерина Баранова

*Филиал ФГБОУ ВО «Московский государственный университет технологий и управления имени К.Г. Разумовского» (ПКУ) в г. Мелеузе
(Республика Башкортостан)*

В настоящее время электронная коммерция стала неотъемлемой частью экономики, что придает особую значимость разрешению проблем правового регулирования отношений в сети Интернет. По мнению авторов, данные проблемы - идентификация пользователей, определение юрисдикции и ответственность информационных посредников - носят системный характер и проявляются во всех отношениях, опосредуемых мировой информационно-телекоммуникационной сетью, в том числе в области электронной коммерции. Мировой опыт показывает общее направление их разрешения. Основываясь на материале российских, зарубежных и международных нормативных правовых актов и практики, авторы анализируют современное состояние правового регулирования оборота товаров в сети Интернет, рассматривая Всемирную паутину как феномен, архитектура которого заранее предопределяет систему ключевых правовых проблем отношений, возникающих в киберпространстве, а также пределы и особенности их возможного правового регулирования.

Интернет позволяет критически проанализировать любую область опосредуемых через глобальную информационно-телекоммуникационную сеть отношений. И в данном случае не являются исключением ни дистанционная торговля, ни иные родственные области. Так, факторы, определяющие значение сети Интернет, в равной степени значимы и для области дистанционной торговли. Трансформация технологии, лежащей в ее основе (от каталогов, а затем теле- и радиовещания до глобальной компьютерной сети), в разы увеличила объем оборота потребительских товаров за счет повышения объема информации об этих товарах. При этом данная

информация распространяется с огромной скоростью, что делает интернет-торговлю в большей степени привлекательной, чем торговля с использованием родственных технологий. Дополнительно следует отметить, что Интернет, в отличие от телевидения, радио и пр., не является односторонним средством коммуникации и обеспечивает эффективную обратную связь как в рамках конкретных отношений, так и в целом в потребительском сообществе. Далее, информация, размещенная в Сети и нацеленная на обеспечение дистанционной торговли, доступна широкому кругу населения и, более того, доступна глобально. С учетом низкой скорости почтовой связи и известных ограничений на теле- и радиовещание иностранных организаций, а также связанных с этим организационных трудностей Интернет предлагает беспрецедентные возможности по пользованию услугами зарубежных онлайн-магазинов, востребованность которых растет с каждым днем, но ставит новые правовые проблемы. Наконец, в целях обеспечения дистанционной торговли значительно проще использовать Интернет, чем все иные средства коммуникации (если сводить значение Всемирной паутины только к этому аспекту): сетевые ресурсы открыты для любых организаций и зачастую бесплатны, что способствует стремительному росту как индивидуальных сайтов, нацеленных на дистанционную торговлю, так и сайтов информационных посредников, формирующих своего рода торговую площадку, позволяющую взаимодействовать самым разным продавцам и покупателям, в том числе предлагая собственные инструменты обработки информации.

Проблема юрисдикции развивается в контексте дискуссии о возможности применять национальное законодательство о защите прав потребителей либо отдельные его положения к отношениям, связанным с ведением дистанционной торговли из-за рубежа. Наконец, проблема информационных посредников представляется в виде вопроса о допустимой мере ответственности владельцев сайтов - операторов торговых площадок за информацию, размещаемую на их сайтах.

Таким образом, "сквозные" проблемы интернет-права применительно к дистанционной торговле в сети Интернет по существу связаны со следующими институтами гражданского права: понятием и формой заключения договора, а также комплексом институтов, относящихся к защите прав потребителей, особенно в контексте их информационных прав.

Основой методологического подхода, предлагаемого в настоящей статье, является идея о том, что Глобальная сеть является не просто одним из подобных почте или телефону технологических способов взаимодействия, не имеющих существенного юридического значения, а феноменом, архитектура которого заранее предопределяет систему общих правовых проблем любых отношений, а также пределы и особенности их возможного правового регулирования.

Література.

1. Архипов В.В., Килинкарва Е.В., Мелашенко Н.В. Проблемы правового регулирования оборота товаров в сети Интернет: от дистанционной торговли до виртуальной собственности // Закон. 2014. N 6. С. 120 - 143.

2. Федеральный закон от 27.07.2006 N 149-ФЗ (ред. от 21.07.2014) Об информации, информационных технологиях и о защите информации // Российская газета. N 165, 29.07.2006.

Секція 26

Іноземні мови

Підсекція 26.1. Англійська мова професійного спрямування

Голова – доцент Є.С. Смірнова
Секретар – старший викладач О.М. Кохан

1. Characterization of Recipe Composition of Fondants

Andriy Gavrysh, Jelyzaveta Smirnova, Olena Dudkina
National University of Food Technologies

Introduction. Sweet dishes are one of the big groups of high-calorie foodstuffs that have a high demand among the adults and children. All receptions of food end by taking sweet dishes. Together with them, people can fill up your daily diet in proteins, fats, carbohydrates, vitamins and minerals that are not received together with the first and second courses.

Among the assortment of desserts, a special place can be attributed to chocolate desserts.

Materials and methods. Research of literary sources has shown that making of fondants (Chocolate fondant - sweet, chocolate dessert), located at its initial level, is more popular dessert abroad, but every year it becomes more popular in restaurant establishments of Ukraine.

A significant segment of products presented as hot desserts, are in high demand and popularity among different age groups. This leads to the further development of improvement the technological process production of recipe compositions using mathematical modeling.

According to classic technology cooking chocolate fondant combines the stuffing - chocolate cream ganache, which is freezing, then it is added to form inside the biscuit dough and baked for five minutes. For the preparation of product one uses the following ingredients: dark chocolate (28-30%), cream butter (13-14%), wheat flour (20%), eggs (22-25%), white sugar (13-14%).

Results. During the research it was decided to develop a recipe of white fondant consisting of rice flour, cocoa butter and condensed milk. The implementation to replace wheat flour with rice flour allows to use this type of confectionery products for patients with celiac disease, due to the fact that protein of rice flour does not contain gluten - protein that causes a toxic reaction in patients with celiac enteropathy. As for the place of biological value protein (7-10%) and high starch content (66-70%), rice flour ranks the first among other cereal flours. Rice flour is a good thickener, has a high ability of swelling, is the source of a wide range of natural trace elements, vitamins and minerals such as sodium, potassium, zinc, magnesium, phosphorus; vitamins B₁, B₂, PP; amylopectin, a significant amount of starch, easily digestible by a human body; a small amount of fiber (1%); mono- and disaccharides (0.4%). In rice flour there is silicon, which promotes metabolic processes in the human body. In addition, it contains a large number of biotin, which has important medical and biological significance. Rice flour is used in the treatment of chronic enterocolitis and cardiovascular diseases.

Despite the granular structure, breads, cookies and muffins are certain to be cooked tasty and crispy. Cocoa butter in composition is rich in minerals, vegetable protein, carbohydrates, fats, fiber, starch, sugars, amino acids (oleic, stearic and linoleic acid), vitamins (β-carotene, B, A, PP, E), folic acid, minerals (fluorine, manganese, molybdenum, copper, zinc, iron, sulfur, chlorine, phosphorus, potassium, sodium, magnesium, calcium) as well as antioxidants and organic active compounds of natural origin, and has a positive effect on the human body. Condensed milk in composition is rich in minerals (sodium, potassium, calcium, phosphorus), proteins, fats and carbohydrates.

Conclusions. Thus, diversification of raw materials for fondant will improve or modify the organoleptic quality indicators of the dessert, such as taste, flavour, color, appearance and perfect the nutritional and biological value of dessert. Therefore, it is reasonable to the conducting the experimental research and development of the technical documentation for new types of fondant desserts with alternative raw materials.

References:

1. Patent № 105109. Chocolate fondan / V. Dotsenko, A. Gavrish, H. Kulikova; applicant - National University of Food Technologies. - № a201301767; applications. 02/03/2013; publ. 10/04/2014; Bull. Number 7.

2. Dorohovych, V. Gluten-free flour confectionery / Dorohovych V., N. Lazorenko // Equipment and technology of food production. - 2013. - Vol. 30. - P. 341-347.

2. Use of Extracts and Powders of Phytogenesis for Improvement of Functional Properties of Confectionery Masses

Maria Janchyk, Oleksandr Niemirich, Jelyzaveta Smirnova
National University of Food Technologies

Introduction. Due to adverse environmental situation in Ukraine, it is important to create new kinds of foods, including confectionery products of high nutritional and biological value. Confectionery represents a group of foodstuffs of the wide range, which differ greatly in composition of recipes, production technology and consumer properties. They play a significant role in replenishing of a person's energy balance.

Materials and methods. Confectionery masses are semi-finished products which are widely used in institutions of restaurant business. Production of confectionery masses is possible when using dietary supplements of a phytogenesis. Considering it, the studies on creation of confectionery masses from the main fondant with addition of powders from carrots, bananas, seeds of sesame, nut raw materials and extracts of medicinal plants have been conducted.

Results. Using computational and analytical methods was balanced by a chemical composition of several recipe ingredients of confectionery masses. For the first option, to the finished fondant carrot powder, ground sesame seeds and blueberry extract were added. Carrot powder contains vitamins B, PP, C, E and K and also carotene, which in the human body turns into vitamin A. There is also a sufficient quantity of mineral substances and trace elements (potassium, iron, phosphorus, magnesium, etc.) that are necessary for the human body as well as essential oils, pantothenic and nicotinic acids. Because of carotene being a fat soluble vitamin, it is best absorbed along with fat and vitamin E, for this purpose to this sample ground sesame seeds were added. In seeds of sesame there are a lot of fatty oils, consisting mainly of esters of glycerol and organic acids, saturated and polyunsaturated fatty acids and triglycerides. They contain sesamin, a powerful antioxidant, capable to reduce the general level of cholesterol in blood, prevent the development of many diseases, including cancer. Substances, irreplaceable for full vital activity of a person, are a part of extract of bilberry, such as: lemon, oxalic, amber and apple acids. Blueberries include micro- and trace elements: manganese, potassium, iron, phosphorus, sulfur, copper, zinc and chromium. Iron contained in the berry, completely is absorbed by a human organism.

In the second case the recipe composition was enriched with banana powder, ground walnuts and Sophora extract. Bananas contain tannins and aromatic substances, enzymes, vitamins C, B1, B2, B6, PP, provitamin A, calcium salts, magnesium, sodium, phosphorus, iron and a lot of potassium. Walnuts, in turn, have a high nutritional value. The main components of nuts are easily digestible in fats (60-70%). In addition, walnuts contain valuable protein, a significant amount of vitamin E and B vitamins, minerals (potassium, phosphorus, magnesium, iron) and fiber. Medicinal properties Sophora's extract prove due primarily to the fact that its buds and flowers contain up to 30% of routine. Routine - is the same vitamin E, and it's also nicotinic acid, which is known to participate in many

processes in the body. Thanks to this substance, Sophora is also useful for skin because routine participates in protein and carbohydrate metabolism. Sophora is also useful for the gastrointestinal tract, it cures intestinal disorders and improves peristalsis. Thanks to vitamin E, Sophora reduces blood sugar, relieves high blood pressure, and prevents stroke and heart attack.

The main objective of the paper was to study the effect of herbal powders and extracts of medicinal plants on crystal formation of fondant mass during its maturation and whipping. In the test items there have been found homogenous structure of the solid phase, extracts and powders particles up to 15 microns that do not exhibit the properties of crystallization centers, even distributed by weight, keeping moisture.

Conclusions. As a result there have been studied organoleptic properties of the described above samples: appearance, taste, smell, and especially consistence, which proved to be very plastic. Considering the studied above, the direction of development based on confectionery fondant mass with the addition of extracts and powders of a phyto-genesis is possible to regard topical now.

3. Features of Criomodificationly Types of Starch Relevance of Paper

Olexandra Danilevich, Jelyzaveta Smirnova

National University of Food Technologies

Introduction. Development of criomodificationly starch production method which has certain properties and can be used in many areas of industry, is an important task of our time. Natural starches have limited properties and for many years scientists are working on their creation and research. Therefore, development of a new type of starch is a key issue of our time. The article summarized the data of this type of starch and its micrographs.

Materials and methods. Modification of starch allows to change its properties, such as the ability to dissolve in cold water, and the ability to gelatinization and to form galantine, resistance to heat, to impact acids, alkalis and others. Modified starch is increasingly attracting the attention of specialists in food industry who are developing new composition and shape of foods - yogurt, dairy products, and desserts and other pastries, sausages, various sauces, convenience foods, baked goods and food concentrates [2].

Starch is a good adsorbent for drug substances and is widely used in the pharmaceutical industry, in the form of tablets shells, fillers, and dietary nutritional care [1].

Results. Currently a large amount of data on porous (criomodificationly) types of starch has been accumulated. However, the theory and practice of creating and using criomodificationly types of starch are not well developed and require clarification and further research. In order to use starch as an encapsulating agent one must thoroughly study its properties.

To create a new type of high-quality natural sorbent for encapsulation of bioactive compounds is the main objective of this paper. And also to study its physical, chemical, structural, mechanical and sorption properties.

The tasks of the study:

1. to study features of market starches rationale for a new kind of starch based on an analysis of the theoretical sources;
2. to learn the basic types of modified starch and the difference of their properties from those of native starch;

3. to investigate the process of obtaining criomodificationly different concentrations of starch from potato, corn and wheat starch native;
4. to develop a new product based on sorption on the surface vitamin-like substance - quercetin, study their interactions;
5. to define qualitative characteristics and investigate physical, chemical, structural, mechanical and sorption properties of the starch types.

Conclusions. Micrographs of starch paste by the scanning electron microscope

1. The analysis of the literature on the production of modified starch types, as well as the range of starchy products in the world that is produced and consumed prove that a new kind of sorption properties of starch is the important task of our time.

2. Criomodificationly several types of starch and investigation of their internal structure by scanning electron microscopy suggest the possibility of using such starches as encapsulating agents in food industry.

4. Health Benefits of Almond Milk

Yuriy Savchuk, Svitlana Usatyuk, Jelyzaveta Smirnova
National University of Food Technologies

Introduction. In the past, the development of industrial food processing sometimes privileged productivity rather than nutritional properties of the products, even arising some concern for consumer health and safety. With the demographic imperative of an aging population worldwide, there is an understandable emphasis today in the food industry to manufacture products that can be labeled with claims for health promotion, quality and safety (Chen et al., 2006). The establishment of production processes preserving the nutrient content of foods is hence the new frontier of process innovation in the food industry.

Materials and methods. Plant milk is a general term for any milk-like product that is derived from a plant source. There is no formal or legal definition for plant milk. Plant milks have been consumed for centuries in various cultures, both as regular drinks (such as the Spanish horchata) and as a substitute for milk, such as by some Christian denominations during Lent. The most popular varieties internationally are soy milk, almond milk, rice milk and coconut milk.

Results. There is a variety of reasons for consuming plant milk, including health conditions such as lactose intolerance, milk allergy and PKU, religious/spiritual reasons; veganism and ovo-vegetarianism; simple taste preference.

In the United States, soy milk was long the most popular non-dairy milk, but starting around 2010 almond milk began to see an explosion in popularity, and in 2013 it surpassed soy milk as the most popular variety [1].

Most people are used to the easily accessible dairy milk. Though not very common, almond milk has been used for years as a substitute for cows' milk that is readily available and relatively easy to get. Dairy milk is known for its high content of various vitamins and minerals but almonds have been proven to contain extra nutrients. This is why almond milk is recommended as a good option for those who do not consume any form of dairy products, those who have cow milk allergy/intolerance (CMA/CMI) or those people who are vegetarians.

The health benefits of almond milk include the improvement of vision, weight loss, stronger bones and a strong, healthy heart. It helps in building strong muscles, maintaining

ideal blood pressure and maintaining a properly-functioning kidney. It is also a good alternative for nursing mothers' milk.

Almond milk prepared from almonds is low in fat, but high in energy, proteins, lipids and fiber. It contains vitamins like calcium, iron, magnesium, phosphorus, potassium, sodium, and zinc. The other nutrients available in this milk include vitamins such as vitamin C, B-6, thiamine, riboflavin, niacin, folate and vitamin E. All these nutrients have various benefits which are essential for a healthy body.

Almond milk contains no cholesterol or lactose and it can be extracted using simple equipment found in most homes. This milk is prepared by grinding almond seeds together with water. The use of a blender is one of the modern ways that can be used to get almond milk extracted with all of its nutrients intact. This is the easiest and simplest way to obtain this nutritious and delicious milk.

Due to its nutritional content, it is the best alternative for those who have intolerance to dairy products or soy products. The nutritional value of almond milk is equivalent to that found in rice milk, which is also recommended by nutritionists.

Conclusions. Almond milk is a nondairy alternative to milk chosen by those suffering from lactose intolerance or a dairy allergy, vegans or people who simply prefer the taste or health benefits. Almond milk is considered safe for most people, but sensitive people might find it triggers allergies or intolerance.

References:

1. Wong, Venessa . - "Soy Milk Fades as Americans Opt for Drinkable Almonds". - *BusinessWeek*. – August 21. 2013.
2. Victoria. Jump up^ Epperly./ *Daniel's Lifestyle Fasting Cook Book*. -Xulon Press, 2008. - P. 248–250.

5. Technology of Protein Granular Product

Ihor Ustymenko , Galyna Polishchuk ,
Jelyzaveta Smirnova

National University of Food Technologies

Introduction. In the last decade the lack of raw milk causes the extremely urgent task for dairy industry - the creation of effective resource-saving technologies.

The solution to this problem is possible in two main areas: complex processing of raw milk; a combination of raw milk with raw materials of plant origin.

Materials and methods. Over the past decade, the assessment of the role of fats in the human diet has changed dramatically. It has been established and proven scientific role of polyunsaturated fatty acids and phospholipids in the prevention and treatment of disorders of lipid metabolism, including atherosclerosis. The analysis of Ukrainian's nutrition shows steady deficiency of polyunsaturated fatty acids, especially Omega-3, whose biological role is extremely high. At the same time one proves harmful use of fatty foods containing trans isomers of fatty acids, most of saturated fatty acids.

Fatty components of milk products must contain balanced fatty acid composition as close to the standards of saturated, polyunsaturated and monounsaturated fatty acids, as well as to the content of polyunsaturated fatty acids Omega-3 and Omega-6. In addition, fatty components should contain Nylon, caprylic, capric acid, milk fat inherent and necessary for the normal functioning of the human body. Qualitative milk fat substitutes must also have oxidation resistance greater than that of butterfat, which allows to produce products with stable quality during long-term storage [1].

Results. The high biological value of PUFA is due to their participation in the structure of cell membranes and cell these organelles. These fatty acid families of omega-3 and omega-6 are not synthesized in humans and mammals and therefore must come from food.

You must strive to solid fat products (spreads, margarine, milk fat substitutes, fat of special purpose, etc.) because it is a source of omega-3 fatty acids (at least 0.2 g / 100 g), and liquid emulsion products (vegetable cream sauce, etc.) enriched by them fully (0.4 g / 100 cm³) [2].

Increased production of combined fat component in milk products in Ukraine in the last 15 years and abroad for decades, settles the desire to reduce cholesterol in the products.

In recent years, the domestic food industry is directed at increasing the consumption of tropical origin oils - palm, palm kernel, coconut, etc.

Unlike natural cream, their substitutes based on vegetable oils can be produced with desired melting curves, certain structural characteristics and desirable fatty acid composition.

Except for the fats also it's important for the formation of defined physical and chemical properties of vegetable cream the selection of appropriate emulsifiers and stabilizers.

The use of material of non-dairy origin is quite possible to develop the technology of protein granular product the plant analogue of dairy grainy cheese. Lower price and improved performance compared to the conventional dairy products will determine the future of the high demand for this product.

The essence of the development of new recipes of protein granular products is targeted selection of vegetable fats, directly which allows directly by to regulate the content of the final product of polyunsaturated fatty acids and other vital and necessary for the human body substances.

Conclusions. The product will definitely be different by low-cholesterol, or the lack of a minimum content of trans fatty acid isomers. In terms of technology the requirement for a fatty component of herbal cream will contain the following characteristics: increased resistance to fat oxidation; new and original organoleptic properties of the finished product; the melting point close to milk fat; availability on the domestic market of Ukraine; low price.

Therefore, a new type of protein granular product is useful, tasty and affordable to domestic consumers.

References:

1. A balanced omega-6/omega-3 fatty acid ratio, cholesterol and coronary heart disease// World review of nutrition and dietetics. Vol. 100 / Ed.: A.P. Simopoulos, F. De Meester – KARGER. – 2009. – 125 p.

2. Schwartz J. PUFA and LC-PUFA intake during the first year of life: can dietary practice achieve a guideline diet /Schwartz J., Dube K., Alexy U. // Eur J Clin Nutr., 2010. – Vol. 64. – № 2. – P. 124 – 130.

6. Is Eating Fast Food Bad for Your Health

Svetlana Biriukova, Inga Siniahovska

National University of Food Technologies

Introduction. A hamburger here, a bucket of fried chicken there, and fast food rapidly turns into a habit. Unfortunately, the health consequences of regular fast food consumption are significant. Becoming overweight or obese is the most obvious risk, but being fat isn't just a cosmetic concern.

Materials and methods. Overweight and obesity put you at risk for a host of other problems including diabetes, heart disease, cancer, stroke and infertility. Additionally, scientists suspect there may be a correlation between fast food and mental health. To protect yourself, consider packing a lunch instead of eating out. If you are concerned about the damage a fast food diet may have done to your body, ask your physician for a full physical and talk to him about changing your lifestyle.

A study published in "The Lancet" in January of 2007 showed that young people who ate at fast food restaurants at least twice a week had a significant increase in insulin resistance - a risk factor for developing type 2 diabetes. The study followed its participants over 15 years and found that not only were the fast food junkies at risk for developing diabetes, but they were also 10 pounds heavier than their peers.

Results. It's no secret that the American waistline is expanding. Over a third of the adult population is overweight or obese according to the Centers for Disease Control and Prevention. A propensity for meals on the go is partly to blame. Many fast food meals contain over 2,000 calories -- in other words, one meal has more than your daily recommended calorie allotment.

A study conducted by researchers from University of Las Palmas de Gran Canaria and the University of Granada, published in the "Public Health Nutrition" journal, showed that individuals who eat frequent fast food meals are 51 percent more likely to suffer from depression. Although scientists are hesitant to draw a cause and effect correlation between fast food and mental health, they suspect that a fast food habit is part of a conglomeration of other lifestyle choices including inactivity, smoking and overall poor nutrition that result in depression. It is also possible that the nutrient deprivation resulting from a fast food diet plays a role in poor mental health.

Cutting out fast food entirely may be impractical if you travel frequently or have a busy schedule. In recent years, some fast food chains have added healthier options such as grilled chicken, salads and fruit parfaits to their menus. When you order, ask that dressing and condiments be kept on the side as these are often a hidden source of extra calories. Dress your salad sparingly and forgo toppings like cheese and croutons. If you order a chicken sandwich, make sure the poultry is grilled and not fried. A crispy chicken sandwich may have more calories than a hamburger.

The key differences between fast foods and health foods have to do with the processing that fast foods go through along with the added fat, trans fat, sugar and sodium. These characteristics are responsible for increased rates of obesity, heart disease, diabetes and stroke. Foods found in nature - when consumed in their unadulterated forms - provide nutrients that promote good health and vitality without the excess calories or unhealthy additives.

When you decide to splurge on fast food, try to keep your calories under control, choosing a meal that contains about 400 to 500 calories. Many restaurants have nutrition information available either online or in the restaurant, so do a little research ahead of time.

Sometimes an option that sounds healthy can be high in fat and calories. Make an effort to eat healthily the rest of the day after eating a fast food meal.

Conclusions. Fast food isn't usually healthy, but if you choose carefully, you can eat at one of these restaurants from time to time without consuming too many calories. Within each type of fast food restaurant, some options are more nutritious than others. Once you are familiar with each, it will be easier to make the best choices.

References:

1. Ramsay Gordon James, *Fast Food*. – 2009, 176 p.
2. Mikhail Gurevich, *A great book on nutrition for health*. – 2012, 768 p.

7. Georgian Wines

Ilona Shabanova, Iryna Dovgun
National University of Food Technologies

Introduction. The vine is central to Georgian culture and tightly bound to their religious heritage. It is common for families throughout Georgia to grow their own grapes and produce wine. Feasting and hospitality are central pillars of Georgian culture, and traditional banquets are presided over by a toastmaster, or Tamada, who offers numerous toasts throughout the meal, and ensures the wine flows liberally.

Materials and methods. Georgia is a land famed for its natural bounty. These days there are over 500 species of grape in Georgia, a greater diversity than anywhere else in the world, with around 40 of these grape varieties being used in commercial wine production. Conditions are well suited for viticulture: summers are rarely excessively hot, winters are mild and frost-free. In addition, the mountains around the vineyards are full of natural springs, and rivers drain mineral-rich waters into the valleys. All this means that Georgian wines have a reputation for being exceptionally pure.

Around 150 million litres of wine are produced each year in Georgia, with around 45000 hectares of vineyards under cultivation. There are 18 Specific Viticulture Areas (a local analogy of the Controlled Appellations of Origin) where the grape variety, planting density and yield per hectare is controlled by Ministry of Agriculture, and where the grape yields per hectare is limited to 8 tons.

Results. Georgian wines fall into several zones: Kakheti and Kartli in the east, and Imereti, Samegrelo, Guria, Ajaria, and Abkhazia in the west. By far the most important of these is Kakheti, which produces 70% of all Georgian wine. The map below shows where these can be found, along with the most important Specific Viticulture Areas [1].

The centre of wine production in Georgia remains Kakheti, with its unique Alozansky valley. Kakheti region has its own special way of wine production. Used for fermentation unusual conical vessels with a capacity of 500 decilitres. They are buried in the ground so that the throat was at floor level. Such an unusual shape provides a stable temperature at 14 degrees Celsius, which is ideal for storage. Homemade wine in Georgia not less popular than corporate and usually can give odds on the quality and originality of the bouquet.

There are such popular Georgian wines:

“Alazani Valley” – semi-sweet red wine made from the grapes “Saperavi”, “odzhapeshi”, “Alexandreuli”;

“Akhasheni” – semi-sweet red wine made from grapes “Saperavi”;

“Kindzmarauli” – semi-sweet red wine made from the varieties of “Saperavi”;

“Kakheti” – dry white wine made from grapes “Mtsvane” and “rkatsiteli”;

“Napareuli” – dry red wine made from grapes “Saperavi”;
“Tbilisuri” – semi-dry white wine made from varieties “Mtsvane” and “rkatsiteli”;
“Hvanchkara” – the basis for this semi-sweet wine is the grape variety “Mujuretuli”
and “Aleksandrouli”.

Conclusions. Each wine has its own unique flavour and bouquet that will not be confused with any other, even if it is made from the same grape variety. Wine production is known from ancient times. Georgia is a major manufacturer of high quality natural wines and wine for sparkling wines and brandies.

References:

1. <http://georgianwinesociety.co.uk/about-georgian-wines>.
2. <http://wineverity.com/gruzinskie-vina>.
3. <http://ua-referat.com>.

8. The Most Expensive Cheeses in the World

Olena Ostrolutska, Iryna Dovgun

National University of Food Technologies

Introduction. Conversations about good cheese, as well as about wine, are subjective. Someone perceives it as ordinary product for breakfast, but there are many people who serve as real connoisseurs of cheese. They pay big money, but product with long story costs it.

Materials and methods. The first unequivocal evidence of cheese making dates all the way back to 5,500 B.C. in Kujawy, Poland. Earlier pieces of pottery filled with holes have been found near Lake Neuchatel in Switzerland, dating back to 6,000 B.C., and are believed to be from earlier cheese strainers but their exact use is unclear. By the time Rome became the dominant civilization in the world, cheese was an everyday food. After the fall of Rome, cheese making had its renaissance throughout Europe – Britain, France and Italy all helped to shape the art of cheese making.

Results. There are 5 the most expensive cheeses in the world: Extra Old Bitto, Wyke Farms Vintage Cheddar, Frome Cheese Platter, Serbia’s Pule, Caciocavallo Podolico. With a value of about \$150 per pound Italian cheese Extra Old Bitto was bought by a Hong Kong Importer in the hopes of selling the aged delicacy in China, despite the fact that the market for cheese in Asia is nowhere near as strong as it is in Europe and North America. The 20 kg block of cheese that was bought was much older than the typical age of a Bitto cheese; it was produced in 1997, but typically Bitto is only sold aged at most for ten years.

By adding white truffles and gold leaf to the classic cheese Wyke Farms Vintage Cheddar the price skyrockets. A pound of this luxuriously laced cheese costs a staggering \$190. Wyke Farms has a long history of making world-renowned cheddar. The cheese maker has won innumerable awards, and these cheese experts clearly saw the potential of adding a little more class to an English staple.

With all the accoutrements and the serving trays, the luxurious collection of cheese Frome Cheese Platter is worth more than \$3,300 USD. The cheese platter was displayed at the Frome Cheese and Agricultural Show in Somerset, England. Of course, one of the world’s most expensive and rarest cheeses (Pule) was included in the platter alongside Wyke Farms Vintage Cheddar infused with a gold leaf and French truffles. The silver cheese tray and fancy wooden cheese board, however, account for \$1,200 of the total value of the assemblage.

Serbia's Pule cheese, or just pule, is a cheese made from the milk of Balkan donkeys from Serbia. A distinctive dairy product of Serbian cuisine, pule is reportedly the "world's most expensive cheese", fetching 1,000 Euros per kilogram. In September 2013, the cheese was valued by a news source at \$600 per pound. It is so expensive because of its rarity: there are only about 100 Jennies in the landrace of Balkan donkeys that are milked for pule-making, each jenny must be hand-milked thrice daily, it takes 25 litres (6.6 gallons) of milk to create one kilogram (2.2 pounds) of cheese, and the cheese is then smoked.

Conclusions. With an average price of about \$650 per pound, the Italian cheese Caciocavallo Podolico is famous for not only its taste, but its high price tag. Even though the name of the cheese means, literally, horse cheese, horses have nothing to do with the production of this cheese. The cheese is made from the milk of an extremely rare breed of cow called the Podolica in the Campania region of southern Italy. In the summer months herds of the cows are moved up to the mountains to feast on strawberries, blueberries and cherries; this diet gives the cheese an elegant, fruity flavour.

9. Green Tourism

Ruslan Girak, Iryna Dovgun

National University of Food Technologies

Introduction. Historically, green tourism is a kind of travelling that is environmentally welcoming or a kind that is universal. This form of travelling also does not concern itself with economic or cultural elements of the destination.

Materials and methods. Green tourism is a pastime in the rural environment, which is inherent in the respective buildings, village life, beautiful landscapes and the like. Green tourism involves hiking and horseback riding, sports and recreational trips (even hunting and fishing) in rural areas and green nature.

In scientific and popular literature the term "eco-tourism" is frequently used. Eco-tourism is an important phenomenon in the global tourism. It is no accident UN has declared 2002 the year of ecotourism.

Results. The essence of eco-tourism comes down to the organization of tourism in human landscapes without harming the environment. This area includes national and landscape parks, where there are no environmental harm to nature. As ecotourism and rural green tourism are aimed at preserving ecosystems, there is a parallel between ecotourism and rural tourism. Recently, there was even a new concept – ecotourism. It combines the use eco-house as the main tourist accommodation, facilities that are involved in rural green tourism, and ecotourism programs. According to researchers, rural green tourism differs from ecotourism by the main purpose – appropriate use of free time: rural tourism is a kind of free time as a fixed holiday in the countryside with small radial routes and ecotourism is leisure route, when people are acquainted with the natural or historical and cultural attractions of the territory.

Green tourism has a long tradition. Even during the Roman Empire, there was a tradition of departure from Rome for a vacation in the countryside. At this stage the phenomenon was spread especially in the second half of the XX century. The demand for rural recreation was also caused by an increase of public awareness and the development of transport infrastructure, especially high-speed network of highways, railways, and modern air transport.

Conclusions. Socio-economic importance of rural green tourism is that it encourages the development of farms engaged in green tourism; promotes the development of local

infrastructure; promotes the sales of agricultural surpluses, increasing farmers additional income and deductions to the local budgets; activates the local labour market, employment increases, delaying young people in rural areas, decreasing the need for foreign migrant workers; promotes the protection of tourism resources, especially the preservation of ethnic and cultural identity; creates opportunities for meaningful leisure poor people; contributes to the cultural level of the villagers and raises environmental awareness. Green tourism has been increasingly promoted over recent years due to growing concerns about environmental sustainability in many different industries worldwide.

References:

1. www.green-tourism.com.
2. <http://en.wikipedia.org/wiki/Ecotourism>.
3. www.ecotourism.org.

10. Coffee Tourism

Sophia Sribna, Iryna Dovgun

National University of Food Technologies

Introduction. Coffee beans are and have been among the most valuable products for many years. This study intends to look at how this important crop is used in a way that differs from its original purpose as a trade commodity. Coffee beans can create value in other ways than as a finished coffee product. The word “coffee” can be explored from a tourist point of view that is the phenomenon of coffee tourism. Everyone recognizes a roasted coffee bean but unless a person has lived or travelled in a coffee growing country, he might not recognize an actual coffee tree. Coffee tourism is beneficial for people involved as it generates positive effects for the community and contributes to its development.

Materials and methods. In the Ethiopian highlands, where the legend of Kaldi, the goatherd, is originated, coffee trees are grown today as they have been for centuries. Though we will never get to know with certainty, there is probably some truth about the Kaldi legend. It is said that he discovered coffee after noticing that his goats, upon eating berries from a certain tree, became so spirited that they did not want to sleep at night.

Results. Kaldi dutifully reported his findings to the abbot of the local monastery who made a drink with the berries and discovered that it kept him alert for the long hours of evening prayer. Soon the abbot had shared his discovery with the other monks at the monastery, and ever so slowly knowledge of the energizing effects of the berries began to spread. As word moved east and coffee reached the Arabian Peninsula, it began a journey which would spread its reputation across the globe.

Today coffee is grown in a multitude of countries around the world. Whether it is Asia or Africa, Central or South America, the islands of the Caribbean or Pacific, all can trace their heritage to the trees in the ancient coffee forests on the Ethiopian plateau.

Coffee trees produce their best beans when grown at high altitudes in a tropical climate where there is rich soil. Such conditions are found around the world in locations along the Equatorial zone, between latitudes 25 degrees North and 30 degrees South.

Besides location, other factors affect the quality and flavour of coffee. These include the variety of the plant, the chemistry of the soil in which it is grown, the weather, particularly the amount of rainfall and sunshine, and the precise altitude at which the coffee grows. Such variables contribute to the distinctions between coffees from countries,

growing regions and plantations worldwide. The combination of factors is so complex, that even from a single plantation one finds variation in quality and taste.

Coffee is grown in more than 50 countries around the world. Brazil is known as the world's best coffee producer, Brazil excels in its harvesting. Hawaii offers just about everything—from delicious coffee to gorgeous beaches. Hawaii has smaller coffee farm tours and is one of the only places in the U.S. where you can grow great coffee. Though not the home of any coffee farms, Seattle is home to what many think to be the world's best brewed coffee. With so much variety and so much coffee knowledge floating about, this city draws in a majority of caffeine junkies and tourists. Indonesia is home to three major areas of coffee growing, though not many have ever heard of its coffee. Indonesian biggest coffee producer is called Java.

Conclusions. Coffee for many people has become not only a drink, but a way of life. It is used by millions of people every day so coffee has become an integral part of many of us.

11. Impact of Mushroom Puree and Onion Powder on Baking Processes and Protracted Cookies Preservation

Mykola Petrenko, Iryna Dovgun

National University of Food Technologies

Introduction. An important direction of the development of confectionery industry is the development of products of functional purpose which could provide the required amount of nutrients in the human diet. A promising way of creating products of nutritional and functional purpose is to enrich the existing products with biologically active substances using unconventional raw materials. A good target for the enrichment is protracted cookies, as they have a balanced chemical composition of proteins, fats and carbohydrates. The replacement of formula quantity of water into mushroom puree in protracted cookies has been conducted to create a new kind of cookies and, their enrichment with flavonoids by adding dried onion in the form of powder has been done to obtain functional properties. The aim is to determine the impact of new raw materials on baking processes and preservation of protracted cookies.

Materials and methods. The objects of research are protracted cookies and dough which is used for their preparation. The forms of water linking in the tested samples are determined by the method of thermogravimetric analysis with the device “Derivatograph Q-1500D” by the change in the rate of moisture removal and the values of thermal effects. The investigation of sorption-desorption properties of protracted cookies are carried out with the sorption-vacuum apparatus of Mak-Ben.

Results. Several samples of cookies are used to conduct research: the first sample is control (on water), the second sample – puree of champignons is added into dough, the third sample – oyster puree is added, the fourth sample – oyster puree and onion powder are added. Based on the analysis it has been found that the addition of mushroom puree and onion powder to dough significantly affects the amount of free and associate moisture. Since dough with the addition of mushroom puree and onion powder contains the greatest amount of inherent moisture from all samples. The test sample is prepared with water (control) contained 60% free moisture content, since it contains in its composition mushrooms and onions. Increasing the number of water-related can be explained by the presence of strong forms of communication moisture in samples other than the control, in particular the moisture can be retained due to dietary fibre, which is introduced into dough

with mushrooms and onions and able to firmly bind free moisture. It is also observed an increase in the activation energy of the samples other than the reference, which also indicates the emergence of stronger forms of communication moisture in dough after adding to the recipe the mushroom puree and onion powder.

In order to predict the effects of mushroom puree and onion powder to the terms and conditions of storage of protracted cookies the sorption-desorption processes that occur in the protracted cookies were investigated. It was found out that when $\varphi = 75\%$ water absorption capacity cookies supplemented with of mushroom puree and onion powder is 18%.

Conclusions. During storage of cookies, the rate of removal of moisture in the finished product will depend on the form of connection of moisture in the dough. The content of free and bound water in the test semi finished also affects the heat treatment process. Increasing the number of bound moisture in the cookie makes it necessary to increase the terms of heat treatment cookies. For long cookies, which during storage are able to absorb moisture, high sorption capacity has a negative impact on product quality and shelf life, so it is advisable to carry out the product packaging.

12. Impact of Artichoke Powder on Pasta Technology and Quality

Oleksandr Rozhno, Iryna Dovgun

National University of Food Technologies

Introduction. In recent years many countries has increased pasta production and its consumption. The market of pasta products of dietary and functional purposes occupies a small segment that does not exceed 1%; therefore the urgent task of pasta industry in the last decade is the increase in the production of this product. Food that is fortified with dietary fibre possesses special attention by consumers. Nowadays there are recipes of pasta enriched by dietary fibre of cereals (bran, whole wheat flour), with vegetable powders with preparation of inulin [1]. Artichoke powder is a valuable source of dietary fibre, but its use for making pasta has not been studied yet. A high content of polysaccharides, a wide range of minerals, organic acids and vitamins are confirmed by many studies. Inulin is the most valuable component of artichoke. Medics proved that inulin reduces the level of blood sugar in patients with diabetes mellitus increases the body's immune status [2]. The aim of the research is the development of pasta technology with artichoke powder. In this work the impact of artichoke powder on the quality of pasta and dough preparation is studied.

Materials and methods. In this work the impact of different doses of artichoke powder (2, 4, and 6%) by flour weight on pasta quality is studied. Dough with humidity 34% was prepared on a laboratory press. The products were cooked using premium flour. The number of crumbs in dough, pressing speed and productivity of pasta press by conventional methods were determined. The quality of pasta was characterizes by organoleptic characteristics, acidity, strength and cooking properties by GOST 14849-89.

Results. It is established that artichoke powder affects the colour of products; it becomes darker with dosage increasing. Products with dosing 2% have the best colour – creamy. Products with dosing 2–4% have a smooth surface, glassy fracture and do not differ from the control sample. Minor cracks have products that contain 4–6% of artichoke powder, only with a dosage of 6% mealy fracture appears.

Acidity of the products increases to 0.2–0.4 deg with increasing dosage of artichoke powder, but it does not exceed the requirements of the standard and does not affect on the taste of the finished products.

Factor of the products strength with artichoke powder increases in comparison with a control sample and is the best for 2%. Factors extension mass and volume are almost identical comparing with a control sample.

The amount of solids that have transferred into cooking water increases with increasing dosage of artichoke powder and it is a negative factor.

Conclusions. Powder improves the strength of pasta and cooking quality with a dose of 2% by flour weight. The use of the powder affects dough structure, there are more small crumbs and it generally produces a reduction in the speed of the press.

References:

1. Koriachkina S. Pasta: Methods of Increasing Quality and Food Value. – Orel: Trud, 2006. – 276 p.
2. Bobrivnyk L. D. Artichoke – Sunny Root. – K.: Urozhai, 1995. – 32 p.

13. Prospects for the Development of Tourism in New Zealand

Maryna Petrenko, Iryna Dovgun

National University of Food Technologies

Introduction. In terms of tourism development, New Zealand is one of the most attractive countries. In fact, there is not much land where beautiful beaches are framed by palm trees, where you can enjoy breathtaking views of the snow-covered valleys.

Materials and methods. New Zealand is a country of volcanoes. On the tops of many of them special viewing platforms are equipped for the tourists, with stunning views of the high mountains of the Pacific Ocean and Tasman Sea.

Distance and isolation from the rest of the world have produced a unique flora and fauna in New Zealand. There almost 75% of plants and 93% of birds are endemic.

Tourists who repeatedly visit New Zealand argue that this country is always different. Any traveller finds something new, unknown and unique each time.

Results. North Island is popular for mountains, geysers, warm mud baths, beautiful beaches and endless emerald meadows. In this part of the country tourists visit the national park Tonharyro, a wonderful botanical garden in Wellington and Auckland Museum, including a famous Melanesian Museum.

South Island resembles to some extent Norway: there are fjords, glaciers, wild mountain rivers of extraordinary purity, where trout, sharp peaks of mountains and impenetrable forests are present. The grand icefall Hohshrettera will impress anyone. Locals call it “ice Niagara”.

Rich and diverse traditional Maori culture also interests tourists with unique art of woodcarving and other natural materials, weaving, tattoo art, legends, myths and stories, group dances and martial rituals.

Although New Zealand is a young country, it has its own traditions. New Zealanders regardless of race call themselves “Kiwi”. The totality of local national cultural components is called “kiviana”. Kiwi is an endemic bird of New Zealand who cannot fly and national fruit, bred in this country, now known everywhere.

The various means to increase the flow of tourists In New Zealand are used. One of them was the devaluation of the local currency to US dollar by half, creating psychological conditions for tourists to travel to this remote country.

The main object of tourism in New Zealand is Rotorua which is a geothermal resort on the lake of the same name. There is the Institute for Maori there, where you can see the cultural heritage of the indigenous Maori inhabitants.

Rotorua offers tourists a unique Maori concert, which is famous for Polynesian show “jeep safaris” on the slopes of volcanoes, helicopter trip to the crater of an extinct volcano Taravera, Polynesian baths with hot mineral water, lake trout fishing.

The valley of geysers Vanotapu is located 24 km far from Rotorua; it is less known to tourists, but famous as a more picturesque place.

Conclusions. The development of global transport infrastructure and the increase of the welfare of the world certainly will “open” Australia and Okeania macro region for mass tourism. New Zealand is one of the most attractive areas.

References:

1. Азар В. І. Економіка і організація туризму / В. І. Азар. – М.: Аспект-Пресс, 2003. – 439 с.
2. Александрова О. Ю. Міжнародний туризм: Підручник / О. Ю. Александрова. – М.: Аспект Пресс, 2002.
3. <http://www.newzealand.com>.

14. QR Code in Restaurant Business

Olga Borovyk, Olena Kokhan

National University of Food Technologies

Introduction. Quick Response codes, or QR codes, are a two-dimensional barcode devised by Toyota for storing vehicle data in an easy to transmit manner. Since its inception, other industries have recognized QR code benefits and have implemented them in their fields. QR code is a useful tool for restaurateurs seeking to augment the customer experience. On takeout menus, dine-in menus and real world advertising, the QR code has a purposeful place in the restaurant experience. QR codes are reshaping the way restaurants communicate with consumers. Here are the ways restaurants are incorporating QR codes in their businesses to give their patrons more beneficial experience.

History of the Restaurant. Whether a national chain or a local eatery, patrons are often fascinated by the history behind a restaurant. QR codes are a great way to connect customers with a restaurant’s history in a time-efficient manner. QR codes appear as square bar code that when scanned by a phone enabled with a reader, brings the user to either a piece of text, an Email, an SMS message or an Internet site. All links should direct to a mobile friendly site. Restaurant owners that wish to share the story behind their success with their patrons can direct their customer’s to an Internet site that details the history or even a multimedia slideshow or video presentation.

Nutrition Facts. More restaurants than ever before are opting to display nutrition facts and content of their fare on menus in order for patrons to make well-informed ordering decisions. As this can take up much needed menu space, some restaurants are choosing to use QR codes that will contain a link to a mobile friendly website that lists nutrition facts for each item, beverage and dessert. This information isn’t just important for those on a diet, but is imperative for those who suffer from food allergies.

Restaurant Location/Contact Info. QR codes can link to Internet sites and this includes Google Maps. Restaurants can create a webpage that details their full contact information and includes a Google Map with directions to their place of business. By putting a QR code on flyers, newsletters, business cards, or other marketing materials, consumers may scan the code and have full access to the restaurant’s contact information and location.

Daily Special. QR codes are a practical way of displaying daily specials without needing to use paper for printing on a daily basis. A daily special QR code may be affixed to menus and while patrons are waiting to order, they can scan the code, thereby being taken to a website that displays the different deals and specials. The restaurant manager can update the website as needed and the one QR code can remain in place. QR codes are a fast and easy way for cell phone users to access a restaurant's daily deals and specials.

Event Details. Restaurants can create online calendars that display all of their upcoming specials and events. QR codes can then be placed on menus, websites, flyers and brochures. These QR codes can allow easy access to events and consumers can even download various calendars to their phones, ensuring they have the information needed to attend the event.

Conclusions. QR codes provide pertinent and relevant information and deliver it quickly and efficiently. QR codes are inexpensive to create and those that access them only need a camera-enabled smartphone in order to scan them. The restaurant that embraces mobile technology intelligently will demonstrate its cutting-edge commitment to excellent user experience and customer service.

References:

1. www.qr-code-generator.com/
2. <http://mashable.com/2012/03/08/qr-codes-restaurants/>

15. Wellness Tourism

Nastya Shulishova, Olena Kokhan

National University of Food Technologies

Introduction. Health and wellness tourism is now an international trend set by the health conscious consumers seeking to enhance their well being through their travel experiences. This type of consumer seeks to look and feel better, to lose weight, to slow the effects of aging, to relieve pain or discomfort, to manage stress, or to partake in the use of natural supplements like vitamins and minerals to improve their health.

Wellness tourism is travel for the purpose of promoting health and well-being through physical, psychological, spiritual, or emotional activities.

Wellness is a state of health which comprises an overall sense of wellbeing and sees a person as consisting of body, mind and spirit. Lifestyle and self-responsibility for health are paramount in the quest for a better quality of life. Wellness is the optimal state of health of individuals and groups. This definition takes us beyond the transformation of the individual through self-development and personal fulfilment towards a sense of social responsibility. The concept of wellness takes this idea even further and includes domains such as physical, mental and spiritual health, self-responsibility, social harmony, environmental sensitivity, intellectual development, emotional well-being, and occupational satisfaction

The wellness industry encompasses everything from spa, food and nutrition, complementary and alternative medicine, to active-aging, and fitness, to workplace wellness, medical and wellness tourism. With regards to tourism, spa and wellness tourism are often considered synonymous and the same can be said of medical and health tourism. Yet all four have unique and different meanings and are manifested in various ways around the world. There are two focal concerns of wellness:

- The realization of the fullest potential of an individual physically, psychologically, socially, spiritually and economically.

- The fulfilment of one's role expectations in the family, community, place of worship, workplace and other settings long-term.

Travel can make us happier three ways: 1) with the anticipation and planning of the trip 2) enjoying the vacation 3) relishing the memories that often last a lifetime. Tourism can enhance our well-being and quality of life, especially if we do it regularly enough, and we may even experience moments of joy. Research studies suggest that going on trips can affect meaningful change, increase work productivity and as importantly, improve health by enhancing sleep and remarkably, decreased the incident of heart disease. These benefits can be enhanced significantly if we engage in health or wellness tourism specifically. That is to say, we travel with the explicit aim or principle motivation of improving our physical and mental condition. This can include improving emotional well-being, such as stress reduction and calming the mind, as well as healing or rejuvenating the body.

Conclusions. Wellness tourism is one of the fastest growing forms of international and domestic tourism and is in step with consumer and stakeholder interest in the burgeoning wellness industry. This trend is not expected to change in the coming 5-10 years. Wellness goes beyond relaxation and is a key element of lifestyle, which is a significant opportunity for the travel and tourism industry, since people following a wellness lifestyle will look for similar services when they are travelling. Wellness tourism is more than spa tourism and includes healthy cuisine, specific fitness or body-mind-spirit regimes, active-ageing or longevity programs, learning, adventure, spiritual enlightenment, personal growth and has the ability to enhance lives

References:

1. Дещенко, Р. С. SPA- послуги як складові лікувально-профілактичного туризму / Р. С. Дещенко, Т. П. Голікова // Нові ідеї в харчовій науці - нові продукти харчовій промисловості : міжнародна наукова конференція, присвячена 130-річчю Національного університету харчових технологій, 13-17 жовтня 2014 р. – К. : НУХТ, 2014. – С. 598.

2. <http://www.tpdco.org/dynaweb.dti>

16. The Interactive Bar

Daria Hnatyukova, Olena Kokhan

National University of Food Technologies

Introduction. Every year dozens of new restaurants, cafes and coffee bars open in our metropolises. Over a third of them fail within the first year. Today, where there is a multitude of different restaurants and the customer is spoilt for choice simply opening another eatery offering yet another ethnic cuisine does not work anymore. Restaurant business is not just about serving food and drinks. It is also about creating an atmosphere where the customer can have a good time, socialize with other patrons, meet new people, learn something new. So why do restaurateurs still offer traditional and boring solutions in the world where people are used to being online, using touch phones and voting for their favorite brands by "likes"?

Interactive technology is the future of the restaurant business. Imagine that you did not need a waiter to place an order. You could read about the history of the dish you like, learn what it is made of and maybe, even find the recipe, just with one touch of the interactive tabletop. While you are waiting for your delicious dinner you could pass the time in an exciting interactive game or meet a girl at the next table - and all this with the help of interactive technology. You would create your own world within your favorite restaurant

The Interactive Bar is an innovative product by TouchMagix Media that transforms a regular bar into an interactive platform to enable restaurant and bar patrons to network and engage in collaborative activities and create a great ambient experience. The intelligent tracking system of the Interactive Bar detects all objects touching the surface. This input is used to let the projected content interact dynamically with the movements on the counter. Objects can be illuminated at their position or virtual objects can be interacted with the hands.

The Interactive Bar Tables are an interactive installation for cafe-like social venues, and an early example of a multi-touch surface in interactive art. When someone touches the surface of the bar, these digital organisms react with playful curiosity. Some effect focus around drinking glasses or your hand if you put it on a table. The most popular effect is fire. If you catch one with your fingers, it will follow your movements, and you can send it on in any direction and from table to table. In this way, the colorful organisms become part of a communicative game involving the users of the Interactive Bar Tables.

iBar is the interactive bar top makeover that every modern bar, major event, and trade show needs. Draw bystanders over to your bar and engage them through iBar's rich multi-touch bar interface.

iBar leverages the latest HD projection and IR detection technologies to create a fully interactive bar top surface that can extend from (6) feet up to (100) feet. Every potential iBar environment is unique so that is why we offer both top down and ground up projection. This makes retrofitting easier while also opening more doors for unique bar top designs.

Through our multi-projector edge blending software and application development framework, iBar offers a seamless zero-bezel design while supporting unlimited points of touch, object recognition, and marker detection. This translates to a future proofed investment as you expand your interactive applications.

Interactive Bar System takes interactive digital media to the next level allowing users to interact with multi-media content, information or even games while immersing in a most engaging audio-visual multi-sensorial experience. One of the most popular features was to have beautiful flowers start to bloom when a customer moved a hand over the bar's surface or placed a glass on it. There are also numerous interactive games included, both kids and adults will enjoy. Moreover, it also can display any information you want to promote, such as company profile, promotion information and menu. It will give customers the best interactive experience.

Conclusions. Interactive technologies represent innovative ways to make your restaurant more attractive, more interesting, more hi-tech. These are not just "catches" and certainly not new elements of decor, rather, they create a unique atmosphere in a venue which will become part of urban life, the main attraction which is not to be missed.

References:

1. <http://www.spintouch.com/intreactive-solutions/ibar/>
2. www.vision2watch.com/iBar-page/iBar.htm

17. Mechanical Engineering

Oleg Melnykov, Liudmyla Shvab
National University of Food Technologies

Introduction. Mechanical engineering applies the principles of physics, materials science and mathematics to the design, development, research, evaluation, manufacture, installation, testing, operation, maintenance and management of mechanical systems. It involves an understanding of concepts such as mechanics, kinematics, fluid and solid dynamics, machines, thermodynamics, materials science and structural analysis and well as supporting techniques such as computer-aided systems, process management and control systems.

As a discipline, mechanical engineering is applied in a variety of areas including mining, minerals processing, manufacturing, the oil and gas industry, the automotive, aviation and shipbuilding industries, electrical power generation and distribution, road and rail transport, defence, agriculture, fishing and food processing. [1]

Mechanical engineers provide efficient solutions to the development of processes and products, ranging from small component designs to extremely large plant, machinery or vehicles.

They can work on all stages of a product, from research and development to design and manufacture, through to installation and final commissioning.

Projects that mechanical engineers work on can vary significantly, from researching and developing medical products (such as mechanical hearts), to improving production processes in large oil refineries or designing services within buildings.

Across all sectors, tasks generally include:

- designing and implementing cost-effective equipment modifications to help improve safety and reliability;
- developing a project specification with colleagues, often including those from other engineering disciplines;
- developing, testing and evaluating theoretical designs;
- discussing and solving complex problems with manufacturing departments, sub-contractors, suppliers and customers;
- making sure a product can be made reliably and will perform consistently in specified operating environments;
- managing projects using engineering principles and techniques;
- planning and designing new production processes;
- producing details of specifications and outline designs;
- recommending modifications following prototype test results;
- using research, analytical, conceptual and planning skills, particularly mathematical modelling and computer-aided design;
- considering the implications of issues such as cost, safety and time constraints;
- working with other professionals, within and outside the engineering sector;
- monitoring and commissioning plant and systems. [2]

Food engineering is constantly evolving with companies striving to improve efficiency and develop new processes and product lines, often with the use of robotics.

New sources of energy, energy efficiency and automation are key to reducing costs. All of these activities benefit from the services of a food engineer, specializing in design, development, research, operations or maintenance. So by becoming a food engineer one can fulfill a vital role in society. [3]

Problem solving is common to all engineering work. The problem may involve quantitative or qualitative factors; it may be physical or economic; it may require abstract mathematics or common sense. Of great importance is the process of creative synthesis or design, putting ideas together to create a new and optimum solution.

Conclusions. Although engineering problems vary in scope and complexity, the same general approach is applicable. First comes an analysis of the situation and a preliminary decision on a plan of attack. In line with this plan, the problem is reduced to a more categorical question that can be clearly stated. The stated question is then answered by deductive reasoning from known principles or by creative synthesis, as in a new design. The answer or design is always checked for accuracy and adequacy. Finally, the results for the simplified problem are interpreted in terms of the original problem and reported in an appropriate form.

References:

1. <http://www.flinders.edu.au/> Mechanical Engineering
2. <http://www.prospects.ac.uk/> Mechanical engineer: Job description
3. <http://www.imeche.org/> the professional mechanical engineer in the food industry

18. Ice Cream

Sahnenko Kateryna, Nataliya Korotka

National University of Food Technologies

Introduction. Ice cream is a frozen food usually made from dairy products, such as milk and cream and often combined with fruits or other ingredients and flavours. Most varieties contain sugar, although some are made with other sweeteners. In some cases, artificial flavourings and colourings are used in addition to, or instead of, the natural ingredients. The mixture of chosen ingredients is stirred slowly while cooling, in order to incorporate air and to prevent large ice crystals from forming. The result is a smoothly textured semi-solid foam that is malleable and can be scooped.

The meaning of the phrase "ice cream" varies from one country to another. Phrases such as "frozen custard", "frozen yogurt", "sorbet", "gelato" and others are used to distinguish different varieties and styles. In some countries, the phrase "ice cream" applies only to a specific variety, and most governments regulate the commercial use of the various terms according to the relative quantities of the main ingredients. Products that do not meet the criteria to be called ice cream are labelled "frozen dairy dessert" instead. Analogues made from dairy alternatives, such as goat's or sheep's milk, or milk substitutes, are available for those who are lactose intolerant, allergic to dairy protein, or vegan.

Ancient civilizations have served ice for cold foods for thousands of years. Arabs used milk as a major ingredient in the production of ice cream and sweetened it with sugar rather than fruit juices. It was flavoured with rosewater, dried fruits and nuts.

Maguelonne Toussaint-Samat asserts, in her *History of Food*, that "the Chinese may be credited with inventing a device to make sorbets and ice cream. They poured a mixture of snow and saltpetre over the exteriors of containers filled with syrup, for, in the same way as salt raises the boiling-point of water, it lowers the freezing-point to below zero".

Ice cream became popular throughout the world in the second half of the 20th century after cheap refrigeration became common. There was an explosion of ice cream stores and of flavours and types. Vendors often competed on the basis of variety.

Before the development of modern refrigeration, ice cream was a luxury reserved for special occasions. Making it was quite laborious; ice was cut from lakes and ponds during the winter and stored in holes in the ground, or in wood-frame or brick ice houses, insulated by straw. Many farmers and plantation owners cut and stored ice in the winter for use in the summer. Frederic Tudor of Boston turned ice harvesting and shipping into a big business, cutting ice in New England and shipping it around the world.

Conclusions. The most common method for producing ice cream at home is to use an ice cream maker, in modern times, in general, an electrical device that churns the ice cream mixture while cooled inside a household freezer, or using a solution of pre-frozen salt and water, which gradually melts while the ice cream freezes. Some more expensive models have an inbuilt freezing element. A newer method of making home-made ice cream is to add liquid nitrogen to the mixture while stirring it using a spoon or spatula for a few seconds; a similar technique, advocated by Heston Blumenthal as ideal for home cooks, is to add dry ice to the mixture while stirring for a few minutes.

References:

1. http://en.wikipedia.org/wiki/Ice_cream
2. Поліщук Г. Є. «Технологія морозива», 2008

19. Innovational Technologies in the Preparation of Food

Diana Koveshnikova, Kateryna Chala

National University of Food Technologies

Introduction. Cocktails in ice spheres. Caviar made of olive oil. Disappearing transparent raviolis. Sound cool? Well these are all examples of Molecular Gastronomy. Molecular Gastronomy blends physics and chemistry to transform the tastes and textures of food. The result? New and innovative dining experiences. Molecular cuisine, it - molecular gastronomy , appeared in 1992 , with the filing of a chemist Hervé Tisza and physics Nicholas Kurti. The term Molecular Gastronomy is commonly used to describe a style of cuisine in which chefs explore culinary possibilities by borrowing tools from the science lab and ingredients from the food industry. Formally, the term molecular gastronomy refers to the scientific discipline that studies the physical and chemical processes that occur while cooking. Molecular gastronomy seeks to investigate and explain the chemical reasons behind the transformation of ingredients, as well as the social, artistic and technical components of culinary and gastronomic phenomena.

Since the beginning of the XXI century chef molecular cuisine began to gain the top position of restaurant rating. A visit marked the tabloids space has become fashionable and even necessary. But what does it offer to customers? A bit of everything. And - it is not clearing fact, such a cooking - show for the jaded. Moreover, the food and drinks will hide their true nature in crystals, gels, foams, and other atypical forms. The portions are minimal, sometimes - not more than a teaspoon. A visitor can not understand what he's going to eat until you try outlandish dish. And how, indeed, to guess the "before" that ice cream - herring? Or what to look completely raw piece of salmon in fact perfectly frizzled , foam, similar to the one that stays on the bottom of the glass with drunk natural juice - nothing like meat ... By the way , this foam - one of the trademarks of molecular cuisine . It's called Espuma, and make it possible out of anything, we just have to know how .

Many modern chefs do not accept the term molecular gastronomy to describe their style of cooking and prefer other terms like "modern cuisine", "modernist cuisine",

"experimental cuisine" or "avant-garde cuisine". The famous chef Heston Blumenthal says molecular gastronomy makes cuisine sound elitist and inaccessible, as though you need a degree in rocket science to enjoy it. In the end, molecular gastronomy or molecular cuisine - or whatever you want to call this cooking style - refers to experimental restaurant cooking driven by the desire of modern cooks to explore the world's wide variety of ingredients, tools and techniques. Molecular gastronomy research starts in the kitchen where chefs study how food tastes and behaves under different temperatures, pressures and other scientific conditions.

Conclusions. Molecular gastronomy experiments have resulted in new innovative dishes like hot gelatins, airs, faux caviar, spherical ravioli, crab ice cream and olive oil spiral. The potential of molecular gastronomy is enormous. It is revolutionizing traditional cooking and transforming dining into a surprising emotional and sensory experience. If you want to taste the best of molecular gastronomy you need to visit one of these restaurants: 1. Fat Duck, London; 2. Atelier Crenn, San Francisco; 3. Noma, Copenhagen; 4. Haven, Miami Beach; 5. Alinea, Chicago.

References:

1. <http://roman-trusov.ru/fr/blog/molekulyarnaya-kuhnya.html>
2. http://en.wikipedia.org/wiki/Molecular_gastronomy#People

20. Hospitality and its Development

Yana Razumei, Kateryna Chala

National University of Food Technologies

Introduction. Hospitality is one of the main components of the tourism industry. Creation hotel is connected with the history of the need for travel and trips that were made by people. One of the pillars of the modern economy over the past two decades is a service industry that is rapidly expanding. As a result of rising standards of living, increasing the duration of free time and increase the number of technically complex products that require professional care, the United States ranked first in the world in terms of services provided..

Recently, along with traditional hotels began to appear more and more specialized plants with a reduced set of services. Specialization is diverse enterprises. You can target service representatives certain segment of the tourism market, for example, the customers who devote their vacation to play golf, skiing, horseback tours, tourists traveling to congresses, exhibitions, fairs. Deepening specialization hospitality companies interconnected with the major trend as the formation of international chains play an important role in developing and promoting high standards of service. In the future, hospitality should be the leading factor activation of tourism's integration into the global structure of international cooperation, the increasing importance of national culture.

Depending on what is manifested services, the service sector is often divided into the two sub-sectors:

- production of material services (transport, trade, housing, public services and so on.)
- production of intangible services (management activities of the army and security, education, health, science, art, show business, social services, marketing, auditing, financing, insurance, etc.).

Conclusions. The implementation of the required quality and quantity of infrastructure for development of hospitality necessitates systematic and comprehensive analysis of investments in specific regions and individual segments hotels. The implementation of investment projects involves analysis of the main parameters of the hotel - the use of hotel

rooms of different categories, the average price dynamics numbers, trends in demand for major overseas markets, as well as complex information associated with the overall strategy of the individual tourist and resort centers. Thus, for a very economically characteristic is the emergence of a new technological paradigm shift and a dominant role in the economy to the service sector. Clearly traceable patterns deepening differentiation and increased personalization of services, their penetration in the industrial sector, providing new quality of economic growth.

References:

1. Сучасні тенденції розвитку готельної індустрії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tourlib.net/books_ukr/rucente1014.htm

2. Бойко М.Г., Гопкало Л.М. Організація готельного господарства: Підручник. - К.: Київ, нац. торг.-екон. ун-т, 2006. - 448 с. <http://tourism-book.com/pbooks/book-58/ua/chapter-2121/>

21. Energy Security

Mala Oksana, Kateryna Chala.

National University of Food Technologies

Introduction. Recent years and months have seen increasing attention being paid to the issue of energy security. There are a number of concerns and fears such as oil and other fossil fuel depletion, reliance on foreign sources of energy, energy needs of poorer countries, environmental issues, in particular climate change, geopolitics (such as supporting dictatorships, rising terrorism, “stability” of nations that supply energy), renewables and other alternative energy sources. Energy insecurity combined with other global issues risks fueling conflict, repeating past mistakes in history. Lack of energy security is thus linked to the negative economic and social impacts of either physical unavailability of energy, or prices that are not competitive or are overly volatile.

To provide solid economic growth and to maintain levels of economic performance, energy must be readily available, affordable and able to provide a reliable source of power without vulnerability to long- or short-term disruptions. Interruption of energy supplies can cause major financial losses and create havoc in economic centers, as well as potential damage to the health and wellbeing of the population. Energy security is the association between national security and the availability of natural resources for energy consumption. Renewable energy resources and significant opportunities for energy efficiency exist over wide geographical areas, in contrast to other energy sources, which are concentrated in a limited number of countries. Rapid deployment of renewable energy and energy efficiency, and technological diversification of energy sources, would result in significant energy security and economic benefits. Threats to energy security include the political instability of several energy producing countries, the manipulation of energy supplies, the competition over energy sources, attacks on supply infrastructure, as well as accidents, natural disasters, terrorism, and reliance on foreign countries for oil.

Conclusions. Great importance for the energy security is sustainable development and stability of the manufacturers in the field of energy. Such resistance may be at risk due to the need to conduct exploration and production of energy in an increasingly complex environment, which is only possible damage to the environment. To make sure we have plenty of energy in the future, it is up to all of us to use energy wisely. We must all conserve energy and use it efficiently. It is also up to those who will create the new energy

technologies of the future. All energy sources have an impact on the environment. Concerns about the greenhouse effect and global warming, air pollution, and energy security have led to increasing interest and more development in renewable energy sources such as solar, wind, geothermal, wave power and hydrogen. But we'll need to continue to use fossil fuels and nuclear energy until new, cleaner technologies can replace them.

References:

1. <http://www.worldcoal.org/coal-society/coal-energy-security/>
2. <http://www.iea.org/topics/energysecurity/>

22. Genetically Modified Foods

Natalia Yaroshenko, Daria Petuhova, Liudmyla Yurchuk
National University of Food Technologies

Introduction. Genetically modified (GM) foods are foods derived from organisms whose genetic material (DNA) has been modified in a way that does not occur naturally, e.g. through the introduction of a gene from a different organism. Currently available GM foods stem mostly from plants, but in the future foods derived from GM microorganisms or GM animals are likely to be introduced on the market. Most existing genetically modified crops have been developed to improve yield, through the introduction of resistance to plant diseases or of increased tolerance of herbicides.

The technology is often called “modern biotechnology” or “gene technology”, sometimes also “recombinant DNA technology” or “genetic engineering”. It allows selected individual genes to be transferred from one organism into another, also between nonrelated species. Foods produced from or using GM organisms are often referred to as GM foods.

Many people suffer from allergies to various food items, including nuts, wheat, eggs, or dairy products. There is concern that the protein products of introduced genes may be toxic or allergenic to certain individuals.

There are initiatives afoot to require food manufacturers to provide clear labeling on processed food products that contain genetically modified ingredients. This would make it easier for people with allergies to avoid foods that might pose a danger to them, and it would allow those who oppose genetically modified foods to opt out of buying them.

GM foods are developed – and marketed – because there is some perceived advantage either to the producer or consumer of these foods. This is meant to translate into a product with a lower price, greater benefit (in terms of durability or nutritional value) or both. Initially GM seed developers wanted their products to be accepted by producers and have concentrated on innovations that bring direct benefit to farmers (and the food industry generally).

Safety of GM foods assessed differently from conventional foods

Generally consumers consider that conventional foods (that have an established record of safe consumption over the history) are safe. Whenever novel varieties of organisms for food use are developed using the traditional breeding methods that had existed before the introduction of gene technology, some of the characteristics of organisms may be altered, either in a positive or a negative way. National food authorities may be called upon to examine the safety of such conventional foods obtained from novel varieties of organisms, but this is not always the case.

Different GM organisms include different genes inserted in different ways. This means that individual GM foods and their safety should be assessed on a case-by-case basis and that it is not possible to make general statements on the safety of all GM foods.

Conclusions. Despite the controversy surrounding them, genetically modified foods have taken root in our world. As with any new technology, members of society have the responsibility to become informed about genetically modified foods, in order to make decisions about their responsible use and regulation.

References:

1. "Food Biotechnology in the United States: Science, Regulation, and Issues". U.S. Department of State. Retrieved 2006-08-14.
2. "Genetically Modified Foods and Crops". Justin Healey.2007.

23. Vegetarianism

Anastasiia Lymarenko, Anastasiia Petrova,
Liudmyla Yurchuk

National University of Food Technologies

Introduction. Vegetarian diet is typically low in fat and high in fiber. However, even a vegetarian diet can be high in fat if it includes excessive amounts of fatty snack foods, fried foods, whole milk dairy products, and eggs. Therefore, a vegetarian diet, like any healthy diet, must be well planned in order to help prevent and treat certain diseases.

The key to any healthy diet is to choose a wide variety of foods, and to consume enough calories to meet your energy needs. It is important for vegetarians to pay attention to these five categories in particular:

Protein

Protein is found in both plant foods and animal foods. Eating a wide variety of foods and enough calories during the day will fulfill your protein needs. Good sources of protein include whole grains, lentils, beans, tofu, low-fat dairy products, nuts, seeds, tempeh, eggs, and peas.

Calcium. Vegetarians can meet their calcium needs if they consume adequate calcium is also found in many plant foods including dark, leafy greens juice the amounts of low-fat and fat-free dairy products such as milk, yogurt, and cheese. Vegans must strive to meet their daily calcium requirements by regularly including these plant sources of calcium in their diets. Many soy milk products are fortified with calcium, but be sure to check the label for this.

Vitamin D

Vitamin D helps your body absorb and use calcium. There are few foods that are naturally high in vitamin D, though. Your body can make its own vitamin D, but only when the skin is exposed to adequate sunlight.

Iron

Iron-fortified breads and cereals, dark green vegetables (e.g. spinach and broccoli), dried fruits, prune juice, blackstrap molasses, pumpkin seeds, sesame seeds, and soybean nuts are good plant sources of iron. Consuming foods high in vitamin C, such as citrus fruits or juices, tomatoes, and green peppers helps your body absorb iron from these plant sources. Cooking food in iron pots and pans will also add to your iron intake.

Vitamin B-12

Vitamin B-12 is produced in animals and by bacteria in the soil. Vegetarians who consume dairy products or eggs usually get enough B-12 since it is found in these foods. Vegans, however, should add vitamin B-12 fortified soy milk to their diets.

Conclusions. "I eat nobody!" - the unofficial slogan of vegetarians sounds just like this. According to the results of polls, it was discovered that the exclusion from the diet of meat products frees the organism from contamination substances concomitant to breaking up and digesting animal protein. So, it positively affects capacity, feel and on the whole on the health of man.

References:

1. www.vegetariantimes.com
2. «What to Eat» by Marion Nestle.

24. Nutrition for Children

Yuliya Solonukha, Daria Sahadyn, Liudmyla Yurchuk
National University of Food Technologies

Introduction. A healthy meal plan has enough nutrients for children to grow well and be healthy. The amount of nutrients child needs depends on his age and his physical activity level. A healthy meal plan limits unhealthy foods that are high in fat and sugar. This can help child stay at a healthy weight and prevent certain health problems later in life. These health problems include diabetes, high blood pressure, and high cholesterol.

Half of child's plate should contain fruits and vegetables. Offer fresh, canned, or dried fruit instead of fruit juice as often as possible. Offer more dark green, red, and orange vegetables. Dark green vegetables include broccoli, spinach, romaine lettuce, and collard greens. Examples of orange and red vegetables are carrots, sweet potatoes, winter squash, and red peppers.

Children gain a lot of nourishment from dairy foods such as milk, yogurt and cheese. These foods can provide the body with easily absorbed calcium as well as vitamins A and B12, protein and other vitamins and minerals.

Proteins are essential for a number of important functions including growth, brain development and healthy bones. Of the 22 amino acids – or building blocks that make proteins, children need to get 10 ‘essential amino acids’ from their food. Animal proteins such as chicken, eggs, milk, yogurt and cheese contain all 10 essential amino acids and are considered the most important for growth. Plant proteins such as legumes, lentils, tofu and soya products are incomplete proteins and need to be combined to achieve the full spectrum of amino acids.

Children need a source of carbohydrate in each meal. However, young children under 13 months may struggle to digest wholegrain varieties of carbohydrates, and too much fibre can compromise the absorption of important minerals such as calcium and iron.

Healthy fats are also important. Monounsaturated fats, from plant oils like canola oil, peanut oil, and olive oil, as well as avocados, nuts (like almonds, hazelnuts, and pecans), and seeds (such as pumpkin, sesame).

Polyunsaturated fats, including Omega-3 and Omega-6 fatty acids, found in fatty fish, such as salmon, herring, mackerel, anchovies, and sardines, or in unheated sunflower, corn, soybean, and flaxseed oils, and walnuts.

An important part of a child diet is calcium (they need about 500 mg/day), and the best source of this nutrient is milk. Until the age of two they should drink whole milk, but older

toddlers can usually switch to 2% or skim milk if approved by your pediatrician. If your kids are lactose intolerant or don't like dairy, incorporate calcium-rich foods like fortified soy products, cereals, and orange juice.

Studies indicate that zinc may improve memory and school performance, especially in boys. Good sources of zinc are oysters, beef, pork, liver, dried beans and peas, whole grains, fortified cereals, nuts, milk, cocoa, and poultry.

Iron deficiency can lead to anemia, fatigue, and weakness. Boys need 12 mg each day, and teen girls need 15 mg. Iron-rich foods include red meat, chicken, beans, nuts, enriched whole grains, and leafy greens like spinach and kale.

Kids, like the rest of us, should limit trans fats, found in vegetable shortenings, some margarines, crackers, candies, cookies, snack foods, fried foods, baked goods, and other processed foods made with partially hydrogenated vegetable oils.

Conclusion. The food a child eats in their early years can influence their dietary habits later in life, so it's important to instill good habits and a healthy relationship with food from an early age.

References:

1. «Технологія виробництва дитячого молочного харчування»; Навчальний посібник для вищої освіти 2005; В.В Кузнєцов, М.М Ліпатов
2. «Технологія продуктів дитячого харчування»; підручник для студентів вищої освіти 2006; Г.І Касьянов
3. <http://www.bbcgoodfood.com/>

25. Nutrition for Diabetics

Tatyana Sakun, Liudmyla Yurchuk

National University of Food Technologies

Introduction. In recent years, diabetes has become one of the most common diseases of humanity. In 2012, there were over 1 million 330 diabetic patients, 8 thousand of them - children. However, for the last 9 years the number of children with diabetes at the age of 6 years in Ukraine has doubled. Every year in our country diabetes first type show about 19 thousand people.

As you know, there are two types of diabetes: first and second. Type 1 diabetes is associated with insulin deficiency, it is produced in small quantities or not at all. Type 2 diabetes insulin produced enough, sometimes even more than normal. But the hormone is almost not needed because the body tissues lose their sensitivity to it.

Patients with diabetes first type must adhere to the principles of good nutrition as healthy people. The only difference is that diabetics need to monitor the amount of carbohydrates in order to introduce enough short-acting insulin. All patients should know what to eat for diabetes.

Therefore for diabetics, especially of the first type, doctors and nutritionists make a special diets, include all important aspects of this illness.

Each patient must be able to count calorie intake based on their own body weight, gender, age, physical activity. Main recommendations and requirements for how to be diabetes-diet food as follows:

- Completely eliminate the consumption of sugar and all products containing sugar.
- For facility the digestion of stomach of fats is recommended to use spices.

Bread and bread products. This product is recommended for diabetes mainly use made from whole grains. A good choice is bread and bakery products with bran. Diabetics must give up white bread.

Soups. Vegetarian soups or vegetable soups on bone broth. In the case borscht pickle, hash bean soup, then two or three times a week allowed them to prepare fish, meat or mushroom broth. Patient must try to prepare without a roast during cooking.

Meat and poultry. We know that meat is one of the most valuable sources of energy in our body. Therefore, the presence of meat in the diet of diabetics required. Allowed meat products in diabetes is low-fat meats: beef, veal, lamb, rabbit, turkey, chicken. Cooking meals can be boiled, baked, jellies, stewed. It is undesirable to use the meat in fettle. Any dish of offal is not very desirable in the diet of diabetics. Meats can only low in fat.

Fish and seafood. Diabetes-powered welcomes the use of various sea and river fish, such as cod, saffron cod,

ice, perch, pike, etc. Fish can be cooking in boil form a couple, jellies, baked. In addition to fish products are very useful in diabetes - a variety of seafood.

Vegetables. As for vegetables, there are virtually no restrictions there. Although the need to reduce consumption of vegetables like potatoes, carrots and beets. It is also important to remember that eating beans, beans, and peas should be controlled. Because the concentration of sugar in the blood can increase.

Berries and fruit. Preference shall be given unsweetened varieties of berries and fruits. Perfect variants are apples, pears, lemons, grapefruits, oranges, peaches, cherries, plums, cranberries, cranberry, strawberry. Fruits and berries are allowed to use raw or dried state, as well as stewed fruit, jelly. Limiting the berries and fruits have only grapes, melons, pineapples, bananas, dried fruit (prunes, raisins, figs).

Dairy products. May use milk, cheese, nonfat yogurt, sour cream in limited quantities. Dairy products in diabetes low in fat they considered useful.

Sweets and confectionery. Now you can buy diet confectionery sugar with sweeteners. With diabetes can eat just as sweet. Sometimes you can afford a little piece of dark chocolate.

Fats. As for eating, fat is in a little butter can be used as sandwich margarine. However, more beneficial to diabetic will still vegetable oil (olive, sunflower or com). Harmful used in food fats such as pork, mutton, beef fat. The same applies to other foods containing cholesterol in large numbers.

Conclusions. Due replacement of some components in the manufacture of products for diabetics there. This greatly facilitates their lives. That such sweetteeth can not refuse pleasure to taste sweet, sweet tea and drinks, chocolate, cookies, etc. Use fructose instead of sucrose helps for it.

References:

1. Клиническая эндокринология. Руководство / Н. Т. Старкова. — издание 3-е, переработанное и дополненное. — Санкт-Петербург: Питер, 2002. — С. 225-253. — («Спутник Врача»)

2. <http://medicest.net/yendokrinologiya/82-cukrovij-dabet.html>

3. Ripoll, Brian C. Leutholtz, Ignacio (2011-04-25). Exercise and disease management

26. Using Sweeteners in Foods

Daria Pasichnik, Liudmyla Yurchuk

National University of Food Technologies

Introduction. With the increasing use of processed foods since the 19th century, there has been a great increase in the use of food additives of varying levels of safety. Among them natural and artificial sweeteners. The number of sweeteners is large, but only a few of the newer ones have so far been approved for use in foodstuffs. All sweeteners must be completely safe to eat, both the substance itself and all the reaction and breakdown products that might be derived from it.

Sweeteners are food additives which are used:

- To impart a sweet taste in foodstuffs
- As table-top sweeteners

Natural sugars are common as sweeteners and are found mostly in plants. Sugar cane and sugar beet are the most important of these plants and virtually all sugar is produced from these sources. Sugar alcohols are found naturally in certain plants, but for industrial use they are produced from natural sugars. Some sugar alcohols are used as sweeteners for diabetics and in sugar-free confectionery. Many natural high-intensity sweeteners have been found in tropical and other plants. This group of sweeteners is the subject of research but, as yet, they have no significant role in food or drink. Some amino acids and peptides (bound amino acids) also have properties which make them useful as sweeteners. Energy-containing sweeteners include glucose, fructose, galactose, sucrose, maltose, lactose, raffinose, stachyose etc.

Another important group of sweeteners consists of synthetic high-intensity sweeteners. These are not found in nature, but are chemically synthesized. Among synthetic high-intensity non-energy-containing sweeteners are alitame, aspartame, acesulfame K, cyclamate, sucralose, saccharin, neohesperidin etc.

Recent researches relating to the consumption of artificial sweeteners and sugar have highlighted some of the health problems that they cause. The studies have also shown that many of us need to change the way in which we sweeten our food and perhaps our attitude towards sweet food as well. A high level of sugar in the diet increases the risk of many health problems, including tooth decay and obesity. Aspartame consumption is associated with headaches, dizziness, chest pain, nausea, weight gain, depression, memory loss and anxiety attacks. People with a condition known as phenylketonuria (PKU) should not use aspartame, as it contains phenylalanine. Metallic aftertaste of saccharin is unsuitable for baking or cooking. Less research has been done on the safety of sucralose. The research that has been done is split on safety issues. Some studies show that it affects the thymus gland, others say it's safe. There are many reports which indicate it may be associated with headaches and memory problems.

At the present time in various branches of food industry natural and artificial sweeteners are involved. A selection of low calorie sweeteners is available for use in reduced calorie and diet products, often used in combination to achieve similar taste and textural characteristics to the regular product.

Conclusions. Since artificial sweeteners are so much sweeter than sugar, they must be used in small quantities and mixed with another substance before use. A large amount of sugar in the diet at one time temporarily depresses the activity of the immune system and cause more serious problems. Intake of sugar should be limited to 30-40 grams per day.

Artificial sweeteners can change the composition of the bacterial population living in our gut, which may lead to glucose intolerance and high blood sugar.

References:

1. Sweeteners and Sugar Alternatives in Food Technology edited by H.Mitchell;Blackswell Publishing Ltd,2006.

2. Сарафанова Л.А. Пищевые добавки: Энциклопедия. – СПб: ГИОРД, 2003.

3. International Food Information Council: www.ific.org.

27. Difference between Natural and Artificial Honey

Ivanna Telychkun, Liudmyla Yurchuk

National University of Food Technologies

Introduction. Everyone knows, that it is exist natural and artificial honey and today we will see the difference. We bought two kinds of honey and did an experiment to understand which one is natural and which one is artificial.

Now we will see the difference between natural and artificial honey.

Natural honey - a thick, almost transparent liquid, which during storage may candy and converted into a semi-solid granular mass, which when heated again becomes liquid. The change is due to the crystallization of honey contained therein glucose, which is due to sudden changes in temperature and particularly at high cooling. In honey little water and sucrose. Its composition is largely dependent on the plant species from which it is collected.

And artificial honey prepare from sucrose inversion organic acid. To make the required taste and smell add a certain amount of honey or honey essence. Artificial honey can be produced by the inversion of sugar syrup with the addition of honey and honey with the addition of artificial corn starch syrup obtained from corn starch with the addition of honey essence. For inversion should be used citric acid and food flower honey. Artificial honey should be transparent, without turbidity and sediment viscous mass from light yellow to dark yellow. Taste and aroma artificial honey should be sweet with honey aroma and artificial corn - sweet with the scent of close to natural honey.

We did experiment and results you can see on the Fig.1.

Fig.1.Results of the experiment

As you see, we received one yellow (with elevation amount of inverted sugar) and one colorless(normal amount of inverted sugar) liquids in tubes.

Conclusions. Natural honey - a thick, almost transparent liquid, which during storage may candy (cage honey) and converted into a semi-solid granular mass, which when heated again becomes liquid. Artificial honey should be transparent, without turbidity and

sediment viscous mass from light yellow to dark yellow. Taste and aroma artificial honey should be sweet with honey aroma and artificial corn - sweet with the scent of close to natural honey. It is difficult to understand quality of the honey, when it is fresh.

References:

1. Скобельская З.Г., Горячева Г.Н. Технология производства сахарных кондитерских изделий: Учеб. для нач. проф. образования.— М.: ИППО; ПрофОбрИздат, 2002. — 416 с./ 192с

2. Липская Н.И., Турбан Т.И. Качество сахара и пути его повышения. Рекомендации. - Минск, Научно-практический центр НАН Беларуси по продовольствию, 2008. - 77 с.

28. Red and White Meat

Daria Lytvynenko, Alina Kolomiets

National University of Food Technologies

Introduction. Meat is the flesh of animals used for food. There are several kinds of meat. Depending on the concentration of myoglobin in muscle fibre meat can be of two types: red (dark) and white (light). When myoglobin is exposed to oxygen, reddish oxymyoglobin develops, making myoglobin-rich meat red. The redness of meat depends on species, animal age and fibre type. Red meat contains more narrow muscle fibres that tend to operate over long periods without rest, while white meat contains more broad fibres that tend to work in short fast bursts. The white meat of chicken has under 0.05%; pork and veal have 0.1–0.3%; young beef has 0.4–1.0%; and old beef has 1.5–2.0%. The two kinds of muscles are often grouped into “fast-twitch” and “slow-twitch” muscles, with dark meat made up of the former and white meat, the latter. Geese and other flying birds use their breast muscles to flap their wings and fly, so they have mostly dark meat.

Most human muscles are made up of a combination of dark and white meat. The same goes for cows and other mammals. The concentration of each kind of muscle fiber in any given area of the body is based on what sort of job that muscle does. The more active the muscle, the more fast-twitch fibers will be present.

White meat is best known as meat that is lean, especially in comparison with red meat. The big point about white meat is that its fat content is less in comparison with red meat. One of the main advantages of eating white meat is the lower number of calories that it contains. Usually chicken and turkey breast meat is considered white. White meat has a translucent "glassy" quality when it is raw. When it's cooked, the proteins denature and recombine, or coagulate, and the meat becomes opaque and whitish.

Red meat in traditional culinary terminology is meat which is red when raw and not white when cooked. Red meat also includes the meat of most adult mammals such as cows, sheep, goats, and horses. When dark meat is cooked, myoglobin's color changes depending on what the meat's interior temperature is. Rare beef is cooked to 140° F, and myoglobin's red color remains unchanged. Above 140° F, myoglobin loses its ability to bind oxygen, and the iron atom at the center of its molecular structure loses an electron. This process forms a tan-colored compound called hemichrome, which gives medium-done meat its color. When the interior of the meat reaches 170° F, hemichrome levels rise, and the myoglobin becomes metmyoglobin, which gives well-done meat its brown-gray shade. Cows and pigs are both sources of dark meat, though pig is often called "the other white

meat." Pigs' muscles do contain myoglobin, but the concentration is not as heavy as it is in beef and fish is mainly white meat.

Conclusions. Different types of meat require different cooking times. The best way to determine if meat is done is to use a meat thermometer to check the internal temperature. Beef can be cooked to a variety of temperatures: rare (140° F), medium (160° F), and well-done (170° F). Pork, chicken, and fish have less leeway. It's recommended that pork be cooked to 170° F, chicken to 180° F, and fish to 165° F.

Nutrient composition of red and white meat is presented in table 1.

Table 1

Nutrient composition of red and white meat

Nutrient	Goat	Chicken	Beef	Pork	Lamb
Calories	122	162	179	180	175
Fat (g)	2.6	6.3	7.9	8.2	8.1
Saturated Fat (g)	0.79	1.7	3.0	2.9	2.9
Protein (g)	23	25	25	25	24
Cholesterol	63.8	76.0	73.1	73.1	78.2

References:

1. Рогов И.А., Забашта А.Г., Козюлин Г.П. *Общая технология мяса и мясопродуктов.* – М.: Колос, 2000, -367 с.

29. Choice of Brewing Barley

Anastasiya Pshenichnaya, Alina Kolomiets
National University of Food Technologies

Introduction. The appropriateness of barley for a brewing production is determined by a number of signs that indicate its quality. First barley is estimated by its external signs – colour, smell, infection by vermin. Then the chemical composition of barley is checked - humidity, maintenance of protein, etc. Brewing barley must possess technological (malt) properties — easily to be processed on malt, give the high exit of beer from unit of raw material and provide the good value of the prepared beer.

Colour. Barley must be yellow. The greenish colour of shell indicates unripe barley. Such single grains can meet at ordinary barley. Grain of dark-yellow colour with black or brown tags and spots was wetted slightly during the harvest or storage, that is why it can lose germination or be staggered by microorganisms, and the malt of low quality will turn out from it.

Smell. A smell of barley must be fresh, reminding the smell of straw, without the tints of musty and pleocytosis smell. For determination of smell grain is taken in a hand and warm, whereupon slightly grind between hands.

Form. A form of grain is an important sign. Almost all sorts of grains have elliptic or oval form, with the rounded lateral edges. At unfavorable weather grains will be extended.

Cleanness. It characterizes absence of admixtures of other cereals, seed of weeds, damaged grains and vermin (tick, weevil).

Nature. It characterizes properties of barley though, but in the estimation of quality of grain does not play a substantial role. Mass of 1000 grains (absolute mass) is an additional index, characterizing quality of grain.

Humidity of barley. The table of contents of moisture in a barley must make 10—15,5%. More dry grain can lose a germination, and more moist warms up at storage, breathes vigorously, that results in the increase of loss of extractive matters.

Conclusions. Barley with maintenance of albumin more than 12% is hard to process, because it warm up and there is a two-bit of extractive matters in it. Barley, containing less than 9% albumin gives beer with weak suds. The basic requirements to the brewing barley according to the State Standard 5060—67 «Barley for brewing» are indicated in a Table 1.

Table 1

Indexes of quality	Norms for classes	
	1	2
smell	Peculiar to normal barley without extraneous smell	
State	Not warming up, in the normal state	
Humidity %, no more than	15,0	15,5
Admixture content, %, no more ruderal	1,0	2,0
including harmful	0,2	0,2
grain-growing	3,0	5,0
Largeness, remain of grain in tails from a sieve with openings measuring 2,5kh X 20 mm, %, no less	80,0	60,0
Maintenance of shallow grain is a passage-way through a sieve with openings measuring 2,2x20 mm, %, no more	5,0	7,0
Ability of germination on a fifth day, %, no less	5,0	7,0
Ability of germination on a fifth day, %, no less	95,0	90,0
Infection by vermin	Impossible	

References:

1. Ермолаева Г.А., Колчева Р. А. Технология и оборудование производства пива и безалкогольных напитков / Г. А. Ермолаева, Р. А. Колчева // Учеб. для нач. проф. образования. – М: Изд. центр «Академия», 2000. — 416 с.

2. <http://www.comodity.ru/beer/barley/9.html>

30. Tourism in Spain

Veronica Vishnyak, Alina Kolomiets
National University of Food Technologies

Introduction. In many countries of the world tourism is a developing system that provides introduction to the history, culture, customs, spiritual and religious values of the country and its people, revenue to the Treasury. Tourism is one of the most powerful factors that enhances the prestige of the country, increases its value in the eyes of the international community.

Today, Western Europe is the largest tourist region in the world. In 2000 it was visited by 403 million tourists. In this case, 55% of tourists travel within Europe. Today, Spain has a leading position in the ranking of world tourism powers, both in terms of arrivals and revenues in the industry. In 2001 the country was visited by 75.5 million people, not less than 65% (49.5 million) belong to the category of tourists. Today the number of tourists increased by 5% to 423.6 million. The incomings continue growing rapidly, now the country has about 31.7 billion euro per year. This is due to a specific policy of the Spanish Government, aimed at the building of the tourism industry in key sectors of the economy, which gives huge profits to the state budget.

The infrastructure in Spain is well-developed and varied. According to the Spanish National Institute of Tourism in Spain there are 11598 hotels; 1872 hotels belong to the category of 4-5 stars, this is 16% of all Spanish hotels. In this sector 144 thousand employees work. For tourists 226 thousand of restaurants and bars work, 172 golf courses, 27 ski stations, 226 sports ports allocated for sailing lessons, 2992 travel agencies serve people.

In March 2012 Spain received about 3.6 million foreign tourists, 2.5% more than the same period a year earlier. The highest number of tourists in the Spanish direction, according to the Spanish Institute for Tourism Studies (IET) was from the UK (21.4%, or 771,000 people), German tourists (17.1%, or about 615.5 thousand), and the French (14%, or 504.7 thousand).

By the end of 2013 Spain was in the top list of the most popular countries in the world (after France and the United States), with a record number of 60 million people. According to the National Statistics Institute of Spain, in 2013, inbound tourism grew by 0.6%, domestic tourism in the country, on the contrary, continues to fall.

Conclusions. Tourism in Spain will always grow, because it is the country that everyone wants to visit.

References:

1. Александрова А. Ю. Международный туризм / А. Ю. Александрова // Учебник. - М: Аспект Прес, 2002. - 470 с.
2. <http://www.spain.info/ru/>

31. Tourism in the United States of America

Marina Ferenets, Alina Kolomiets

National University of Food Technologies

Introduction. The United States of America is the second most visited country in the world. Every year 30-40 million people visit the USA. Tourism in the United States was formed into a powerful industry that serves millions of international and domestic tourists each year.

Tourists visit the United States to see the wonders of nature, cities, significant events and entertainment establishments. From the early 1990s the main tourist centers are New York, Chicago, Washington and San Francisco. In 2007, the number of visitors to the United States reached 56 million people. The most visited place in the US in 2008 was Times Square in Manhattan, New York (35 million people). In the US there are 50 national parks, which every year attract more than 50 million tourists. The most famous of them are Yellowstone, Yosemite, Sequoia, Glacier, the Grand Canyon, the Colorado in the West and the Great Smoky Mountains in the Appalachians. Pop Culture in the USA (music, films, television and theme parks) is very important for the sale of travel services. Thus, the places that it is necessary to see include: the Statue of Liberty and the Florida Keys National Marine Sanctuary, St Helens Mount National Volcanic Monument. Many of these historic and cultural sights are located in areas close to major transport hubs. At the end of XIX and the beginning of the XX century in the United States there was a rapid growth of urban tourism. Due to the wide spread of cars in the early XX century travel became more accessible. Another step in the development of tourism in the United States has become the spread of air travel in the 1945-1969 years. By 2007, the number of tourists exceeded 56 million people who have spent \$122.7 billion. Excursion tourism is highly developed in the United States, every year more than 50 million travelers come here. The United States has a huge recreational potential, as well as a large number of attractions and museums. Four out of ten the most popular museums in the world are in the United States. Specific direction sightseeing tours across America are ethnographic tours. They include visits to places of traditional residence of the Indians, the ancient cities of the empire of the Incas, Aztecs and Mayans. Businessmen come to the United States to take part in meetings, conferences, exhibitions, to explore investment opportunities and to purchase goods and services.

Conclusions. So more than 62 million international tourists visit the United States, spend more than 153 billion reducing the trade deficit to 42.8 billion dollars.

References:

1. <http://www.geograf.com.ua/usa/254-usatur>
2. http://studeasy.in.ua/load/arkhiv/turizm/turizm_v_pivdennij_americi_po_krajnam/44-1-0-349

32. Food Import/Export Control and Certification Import System of the United State of America

Artem Gol, Alina Gol, Anna Boyko

National University of Food Technologies

Introduction. With the proliferation of movement of people, food and agricultural products between countries, food produced in one country increasingly ends up on the

dinner table in another. This process is accelerating and expanding, evidenced and hastened by the multitude of cooperative relationships being pursued and established among countries.

Within the United States of America, two federal agencies have the primary responsibility for assuring the safety of imported foods. The Food Safety and Inspection Service (FSIS) of the U.S. Department of Agriculture (USDA) enforces laws and regulations relating to meat, poultry, and egg products. The U.S. Food and Drug Administration within the Department of Health and Human Services (HHS/FDA) enforces the Federal Food, Drug, and Cosmetic (FD&C) Act and other laws which provide jurisdiction over all other foods. Both agencies are charged with protecting the health of consumers and assuring truthful labelling for the foods under their authority.

All food products imported into the U.S.A. are required to meet the same standards as domestic goods. To enter the U.S.A., imported foods must be pure, wholesome, safe to eat, produced under sanitary conditions, and must meet all U.S. standards including having informative and truthful labelling in English.

Due to differences in the attributes of products falling under their respective jurisdictions, the differences in the historical development of the agencies and in their underlying legal authorities, USDA/FSIS and HHS/FDA take different approaches to the regulation of food, including imported food products.

Countries that export meat, poultry and egg products to the U.S.A. must have an inspection system equivalent to the U.S. system. Foreign countries undergo a comprehensive review process before they may be considered eligible to export to the U.S.A. To ensure equivalency, FSIS works collaboratively with the inspection service of the exporting government. While the meat, poultry and egg product regulatory systems of other countries need not be identical to the FSIS system, they must employ equivalent measures considered to provide the same level of protection against food safety hazards.

Conclusions. The evaluation of a country's inspection system to determine initial eligibility entails a document review and an on-site audit. Through the document review, an evaluation is conducted of the country's laws, regulations and other written information detailing its controls in five risk areas: sanitation, animal disease, slaughter and processing, residue and enforcement. If the document review process yields an affirmative equivalency determination, a technical team will visit the country to make an on-site evaluation of the five risk areas, in addition to other aspects of the inspection system.

References:

1. Global surveillance of food-borne disease: Developing a strategy and its interactions with risk analysis. Report of a WHO consultation. WHO/CDS/EPH/2012.21.
2. Wong, L.F., Wegener, H.C., and Bager, F. Surveillance as a tool in an integrated approach to food safety. Prepared for the WHO Consultation on Developing a Strategy for Global Surveillance for Food-borne Diseases and Risk Analysis, 2013.

33. Epidemio-Surveillance of Food-Borne Diseases and Food Safety Rapid Alert Systems

Valentin Ishchenko, Alexander Bylyna, Anna Boyko,
National University of Food Technologies

Introduction. An adequate and safe food supply is critical for normal growth and development and to maintain health across the life span. Although the true global incidence

of food-borne diseases is difficult to estimate, it is clear that many people fall ill and die as a result of eating unsafe food. Surveillance of food-borne disease is an important tool for maintaining the safety of the food supply. It is instrumental in estimating the burden of food-borne diseases, identifying public health priorities, evaluating disease prevention and control programmes and assessing the relative cost of control measures. It allows rapid detection and response to disease outbreaks and helps identify emerging food safety issues and research needs. In addition, it is a major source of information for conducting risk assessment as part of the new risk analysis framework.

Countries differ in their public health systems, giving rise to a wide variation in national surveillance systems including surveillance systems for food-borne diseases. Notably, in many countries the disease surveillance systems do not necessarily focus on food-borne diseases. This paper provides a description of the important aspects of a well-functioning food-borne disease surveillance system including its link to rapid alert systems in the food safety arena. For the purpose of this paper food-borne disease surveillance is defined as the ongoing systematic collection, collation, analysis, interpretation and use of information relevant to the assessment, prevention and control of food-borne disease. This includes epidemiological and microbiological information about pathogens and toxins in food animals and foods, sometimes referred to as monitoring .

Many countries have well developed, established surveillance systems for monitoring food and the environment for chemical contaminants such as dioxins, PCBs, heavy metals and residues of pesticides and veterinary drugs. Surveillance systems directed at food-borne pathogens are more recent as are microbiological risk assessments and pathogen reduction programmes. The development of a comprehensive food safety surveillance framework not only enables the continued assurance of food safety regarding known chemicals and pathogens, but provides a mechanism to protect against emerging hazards.

Conclusions. The application of modern biotechnology to food production presents new opportunities and challenges for human health. The potential benefits to consumers include enhancing the nutrient content of foods, decreasing their allergenic potential, and improving the efficiency of food production. On the other hand, the potential effects on human health of the consumption of food produced through genetic modification must be carefully examined. Modern biotechnology must be thoroughly evaluated if it is to bring about a true improvement in our way of producing food.

References:

1. Global surveillance of food-borne disease: Developing a strategy and its interactions with risk analysis. Report of a WHO consultation. WHO/CDS/EPH/2012.21.
2. Wong, L.F., Wegener, H.C., and Bager, F. Surveillance as a tool in an integrated approach to food safety. Prepared for the WHO Consultation on Developing a Strategy for Global Surveillance for Food-borne Diseases and Risk Analysis, 2014.

34. Greenpeace Finds Pesticide Residues in Chinese Fruit And Vegetables

Marina Davydok, Ivan Krasnojon, Anna Boyko
National University of Food Technologies

Introduction. Greenpeace says it has found loopholes in Hong Kong's vegetable monitoring system and has issued a joint statement with the fruit and vegetables industry, consumer groups, legislators and political parties, urging the government for the timetable for food safety legislation, so as to strengthen Hong Kong food safety monitoring system. The environmental group says its findings include banned pesticide still being used in

vegetables available in wet markets and the Man Kam To Food Control Office has exaggerated the frequency of sampling taken at the border. The Health, Welfare and Food Bureau responded that the government is drafting a comprehensive set of food safety laws. But Greenpeace says the legislative progress announced in the legislative council includes only fish and eggs, while a vegetables legislation timetable is still absent. Chow Yuen-ping, assistant campaigner of food safety at Greenpeace says. "Fishes, eggs, plus fruit and vegetables safety are all our staple food and the legislation progress should be done simultaneously."

Greenpeace says no improvement has been made since the group first reported pesticides found in vegetables a year ago. According to the testing results, four samples were found to be contaminated by banned pesticide or pesticide residues exceeding standards, including highly toxic banned pesticide Carbofuran found on a Dutch bean sample. One small bak choy sample also contained pesticide residue exceeding EU standards by 4.4 times.

While mainland China has already implemented a series of progressive new measures to improve vegetable supply control, Greenpeace says the Hong Kong Government has no corresponding legislation on regulating imports of fruit and vegetables.

Greenpeace recently published a report on pesticide residues in vegetables and fruit in China, which shows five kinds of fruit and vegetables contained extremely poisonous pesticide and produce sold in supermarkets contain higher level of pesticide residue than those sold in agricultural markets.

What is surprising is that Greenpeace found that the fruit and vegetables from big name supermarkets such as Lotus, Vanguard and Wal-Mart were even more polluted than those collected from the wet markets.

Conclusions. Greenpeace said a strawberry sample it took from Wal-Mart Beijing Xuanwu Store and a cucumber sample from Guangzhou's Vanguard each contained more than 13 kinds of pesticide. Greenpeace said eating these fruit and vegetable would be just like drinking a cup of poisonous cocktail. In addition, some food samples have been found to contain pesticides deemed by the World Health Organization as extremely toxic. Greenpeace said that in shepherd's purse and cowpea samples bought from Lotus Supermarket in Shanghai, there were traces the highly toxic pesticides methamidophos and carbonfuran which are banned from sale and use by the Chinese government.

References:

1. Briefing on GM Food Contamination Jump up "Greenpeace Exposes Guangzhou Pesticide Contamination". ChinaCSR. June 13, 2013.
2. Wong, L.F., Wegener, H.C., and Bager, F. Surveillance as a tool in an integrated approach to food safety. Prepared for the WHO Consultation on Developing a Strategy for Global Surveillance for Food-borne Diseases and Risk Analysis, 2012.

35. Role of Food Additives in Manufacturing of Food Products

Julia Shpylovska, Olexandr Popov,
Larisa Yanenko

National University of Food Technology

Introduction. Many synthetic detergents, plastic materials, synthetic clothing, cosmetics and medicines quickly appeared in our lives over the past decade. These changes also apply to food. Most of them contain many artificially synthesized compounds - E-additives. Addition Nutritional supplements is an easy and cheap way to give the product an attractive appearance and color, enhance flavor and extend shelf life.

Previously, the names of these chemicals have been written on the labels of products completely, but they took so much space, that it was decided to change the full names of these substances by the letter E (from Europe) with digital codes identified by International Classification System (INS) in 1953. Most food additives are artificial substances, so many of them are toxic and harmful for health.

The secret of our health just is not to acquire or consume products that contain harmful dyes, flavors, preservatives and such cryptic codes "E". Sanitary rules and regulations on the use of food additives were adopted by the Ministry of Health of Ukraine. Production, use and sale of food additives in the state must be carried out with the permission of the Ministry of Health of Ukraine. The list of food additives for use in foodstuffs was adopted by the decision of Cabinet of Ministers of Ukraine dated 4.01.1999 № 12. However, many additives banned in Ukraine may be used in other countries, and it must be considered when the foodstuffs are imported.

The use of food additives relevant for the competitiveness of products improves the appearance, taste, aroma, texture and high resistance products during storage. It is important that supplements made no change in consumer properties of food. Particular attention is paid to how to eliminate the use of appropriate additives to mask signs of poor quality materials, technological defects, damage or reduction in value of raw materials and finished products. Technologists must not use supplements in cases where the appropriate effect can be achieved by technological methods or when they are technically and environmentally inappropriate.

The introduction of new food additives should be reasonable. It may be justified in the absence of other opportunities to conserve natural properties and nutritional value of the product. Food additives may be added to improve the organoleptic properties without changing essence of food, increase shelf life and product stability. However, it is not permissible to mislead consumers, increase risk of harmful effect of product on the people health.

Conclusions. According to the World Health Organization 2.2 million people die each year because of unsafe food. Attention to the quality of food is growing in Ukraine. Life and health of people depends largely on the safety and quality of food. Modern consumers are more demanding on the quality of food and they want to be fully confident in the safety of consumed food. Constant control of these supplements' content in foodstuffs must be conducted in order to protect public health.

References:

1. Firshein, Richard. *The Nutraceutical Revolution: 20 Cutting Edge Nutrients to Help You Design Your Own Perfect Whole-Life Program*. East Rutherford, NJ: Penguin Group Inc., 1999.
2. Natural Health <http://www.naturalhealthmag.com>.

36. Risks and Benefits of Food Additives

Masha Melnyk, Larisa Yanenko

National University of Food Technology

Introduction. Food additives are substances added to food to preserve flavor or enhance its taste and appearance. Some additives have been used for centuries; for example, preserving food by pickling (with vinegar), salting, as with bacon, preserving sweets or using sulfur dioxide as with wines. With the advent of processed foods in the second half of the 20th century, many more additives have been introduced of both natural and artificial origin.

Over the past decades the leading countries of the world has experienced a boom in food industry, which gave an opportunity not only to widen the variety of foods, but to enhance them with food additives. Chemically synthesized additives allow prolonging term of storage, improving the looks of the products, saturating them more, making them more tasty and aromatic, and keeping initial consistency and structure longer.

Today food industry uses more than several hundred different food additives. Among which the most widespread are: pigments, preservatives, stabilizers, flavor and taste enhancers, fillers and emulsifiers.

To regulate these additives and in order to inform consumers on food ingredients, in European Union and Switzerland there were assigned “E number” markings to each one. This marking system was adopted and issued by the international Codex Alimentarius Commission for all the most popular food applications in Europe.

Amidst all the gamma of natural and synthetic food applications, there are the safe ones and even somehow beneficial. Examples of such are:

- curcumin (E100), which is used in production of drinks, bread and bakery;
- chlorophyll (E140), applied to ice-creams and yoghurts;
- carmine (E120), carotene (E160), present in non-alcohol drinks.

The above-mentioned applications cleanse blood vessels and make digestion better. But there do exist dangerous food applications and even forbidden ones. Applications of E200-1283 marking are considered most harmful for health. Ones that lead to malignant tumors are E 123 – red amaranth and E240 formaldehyde preservative. Ones that lead to diseases of digestive tract are: E225, E321, E407 and E466. Allergens: E232, E239, E907. One that leads to diseases of liver and kidneys is E173 – aluminum pigment. The most destructive is monosodium glutamate (E621) – salts of this acid cause central nervous system excitement and have a detrimental effect on retina. Strictly forbidden in Ukraine and all other countries of the world are: E103, E105, E111, E121, E125, E126, E130, E152.

Conclusions. There has been significant controversy associated with the risks and benefits of food additives. Some artificial food additives have been linked with cancer, digestive problems, neurological conditions, ADHD, heart disease or obesity. Natural additives may be similarly harmful or be the cause of allergic reactions in certain individuals. For example, saffrole was used to flavor root beer until it was shown to be carcinogenic. Taking into consideration how some food manufacturers abuse the applications, and in order to protect public health, constant control of these substances’ content in foods produced must be conducted.

References:

1. Balch, Phyllis A. Prescription for Nutritional Healing. East Rutherford, NJ: Penguin Group Inc., 2005.
2. Natural Health <http://www.naturalhealthmag.com>.

37. Taste Features

Oleksandr Velikanov, Larisa Yanenko
National University of Food Technologies

Introduction. As it is known, human is a big riddle. That means, that processes in human body are also kind of riddles. One of them is a taste.

Taste perception is difficult process, so it is in the great need of research. Taste, along the smell (olfaction) and trigeminal nerve stimulation (which also handles touch for texture, also pain, and temperature), determines the sensory impression of food or other substance, which react chemically with taste receptors. Humans have taste receptors on taste buds (Fig.1) and other areas including the upper surface of the tongue and the epiglottis[1].

The purpose of the study is to research taste features and to find a way to change taste perception.

First of all, we must understand that there are only five tastes: sweet, bitter, salt, sour (acid) and umami. The origins of each taste are different. So called “taste map” is an exploded myth and that means, that every part of the tongue can perceive all tastes.

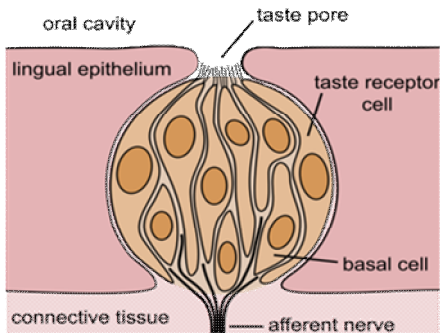

Fig.1. Taste bud

So, after chemical reaction between dissolve substance in the mouth and taste receptor the last releases neurotransmitter, which stimulates nerve. The nerve informs the brain about the taste and its intensity and then, in cerebral cortex, processing of information takes place.

But in some cases we don't feel, that we should. There are two answers: illness or taste modifiers. The first reason is understandable. The second concern some substances, which revoke anomalous taste feelings. The most famous and also banned is miraculin. After the taste buds are exposed to it, ordinarily sour foods are perceived as sweet, but bitter things are unchanged. Another interesting substance is chlorogenic acid (CGA), which is found in artichokes and some other plants[3]. Any substance(citric acid, sodium chloride or cinchon chloride), which will be eaten after CGA, provokes only sweet taste.

Conclusions:

1. Taste is found as a really interesting object for researching.
2. There are some reasons, that influence on our taste perception: illness and taste modifiers.
3. We need to research more causes, which can change our taste perception, in order to use them in our life.

References:

1. Daniel D. Chiras. Human biology. – Jones & Bartlett Learning, 2005. – P. 201/464.
2. Благутина В.В. Анатомия вкуса // Химия и жизнь.-2010. - №10. - С.34-37.
3. Bartoshuk L.M., Lee C.H., Scarpellino R. Sweet taste induced by artichoke // Science.-1972. - Vol.178. – P.988-990.

38. We cannot imagine our life without water

Yuliya Synyshyn, Natalia Nesterenko

National University of Food Technology

Introduction. Water is the most important liquid we know. It is everywhere we look. Water is in the ground and in the air that we breathe. All animals, plants and humans need water to survive. Water has formed our earth since its beginning. It also prevents the earth from becoming too hot or too cold. We use the same water over and over again.

Water is an important element of every person's daily life. Water has been important for people for thousands of years. Without water there would be no life on earth. People use water in their houses for cooking, bathing and washing the dishes. Water is used to grow food. In many dry areas farmers must bring water to the fields through canals and expensive irrigation systems. Industries and factories also use water. Many countries around the world use water to produce energy. Power stations burn coal which turns water into steam. Countries with many mountains and rivers use the power of water to produce electricity. Water is important for our free time. People enjoy themselves at seaside resorts or on cruise trips.

The human body is made up largely of water. Up to 75% of our body is water. Water helps us digest food. Chemical reactions in our body would not be possible without water. It also needs water to help carry away the substances that we do not need any more. Water regulates our body temperature so that it always stays the same. Water makes human's mouth and nose wet, protects body organs and tissue, prevents constipation, helps dissolve minerals and other nutrients so that the body can use them, carries nutrients and oxygen through the blood stream to cells. Although we can live without food for a few weeks without water we would die within a few days. A normal human needs about 2 to 3 litres of water a day to survive.

It is impossible to imagine Earth without water. The soil, with no water in it and nothing growing on it, would be lifeless, dead, collapsed into dust, sand, clay, or rock. In California's Central Valley where agriculture predominates and pulls water from out of the ground, this process is already beginning to happen. The earth used to be like a sponge, but where the groundwater has been sucked almost dry, the earth has collapsed and hardened. This process we call "subsidence." Air could not be the air in its sense without water. Clouds provide a buffer from the heating power of the sun. Without them it would pour down with no mercy. Dry air would suck out whatever moisture it could find, wherever it could find it, and the noses and soft tissues of any being that lived would shrivel. There would be no smell, since moisture is what conveys scent.

Water and carbon dioxide are the two key components of plant photosynthesis, which is how plants make their food. Bees use water to make honey, flowers use water to make nectar, trees use water to make pitch, spiders and snakes use water to make venom and termites mix saliva with mud to make their homes. Humans use water to make paint, dyes,

inks, all kinds of drinks, and it is bottled straight. We use it for paper, fabrics, food processing, chemical compounds, and the manufacture of hundreds of other products essential to modern living. Water is a key component of birth - the reproductive cycle of all things mimicking the life-spawning ocean. In mammals, sperm are carried by water to impregnate the egg. Once impregnated, all nutrients in a female's body that a baby will need are carried by water (amniotic fluid) to the womb, before leftovers are distributed to the mother. Babies are born with a gush of water and are immediately fed with water that is nutrient rich. Birds produce eggs that are mostly water mixed with nutrients for the growing life inside.

Conclusions. It should be underlined that without water nothing can exist. Without water the air and earth would vacillate between extreme hot and extreme cold every day. Without water most seeds would be too hard to grow and the ground would be too hard or sandy to absorb and hold rain. Without water there would be no dispersal of nutrients, electrical messages, and goods and services that help life to prosper. People must learn to value and conserve the water they have.

References:

Jones O.A. Pharmaceuticals: a Threat to Drinking water./ O.A. Jones. – 2005. - 163 p.

39. Interesting Facts About Water

Pavel Skoredov, Natalia Nesterenko

National University of Food Technologies

Introduction. Water is a transparent fluid which forms the world's streams, lakes, oceans and rain, and is the major constituent of the fluids of living things. Water is a liquid at standard ambient temperature and pressure, but it often co-exists on Earth with its solid state, ice and gaseous state, steam. Water on Earth moves continually through the water cycle of evaporation and transpiration, condensation, precipitation, and runoff, usually reaching the sea.

Some interesting and useful water facts are the following: roughly 70 percent of an adult's body is made up of water; at birth, water accounts for approximately 80 percent of an infant's body weight; a healthy person can drink about three gallons (48 cups) of water per day, drinking too much water too quickly can lead to water intoxication; water intoxication occurs when water dilutes the sodium level in the bloodstream and causes an imbalance of water in the brain; water intoxication is most likely to occur during periods of intense athletic performance; nearly every food or drink item provides some water to the body; soft drinks, coffee, and tea, while made up almost entirely of water, also contain caffeine, caffeine can act as a mild diuretic, preventing water from traveling to necessary locations in the body; water dissolves more substances than any other liquid, wherever it travels, water carries chemicals, minerals, and nutrients with it.

Diarrhea is the serious leading cause of death among children under five in the world. Around 1.5 million deaths each year, nearly one in five, are caused by diarrhea. It kills more children than malaria, AIDS, and measles combined. Every minute at least one child dies from diarrhea. An estimated 4,100 children under the age of five die each day from diarrhea globally. Malnutrition, due to dirty water, inadequate sanitation, and hygiene, is estimated to lead to death in an additional 2,350 children under the age of five each day. Sanitation and proper hygiene are crucial to diarrhea prevention. It is estimated that improved sanitation facilities can result in an average reduction in cases of diarrhea of more

than one-third. Washing hands with soap has been found to reduce diarrhea by more than 40%. Only 64% of the world's population has access to improved sanitation - defined as a sanitation facility that ensures hygienic separation of human excreta from human contact.

Without water life would not exist. It is a prerequisite for all human and economic development. Yet today, 780 million people, about one in nine, lack access to clean water. More than twice that many, 2.5 billion people, do not have access to a toilet. There has been significant public attention paid to the issue of water scarcity, and for good reason. Although water is a renewable resource, it is also a finite one. Only 2.53 percent of earth's water is fresh, and some two-thirds of that is locked up in glaciers and permanent snow cover. In most developed nations, we take access to safe water for granted. But this was not always the case. A little more than 100 years ago, New York, London and Paris were centers of infectious disease. Child death rates were as high then as they are now in much of Sub-Saharan Africa. It was sweeping reforms in water and sanitation that enable human progress to leap forward. The health and economic impacts of today's global water crisis are staggering. More than 3.4 million people die each year from water, sanitation, and hygiene-related causes. Nearly all deaths, 99 percent, occur in the developing world. Lack of access to clean water and sanitation kills children at a rate equivalent of a jumbo jet crashing every four hours. 443 million school days are lost each year due to water-related illness. In many countries women are responsible for finding and fetching water for their families, all the water they need for drinking, washing, cooking, cleaning. They walk miles, carry heavy burdens, wait for hours and pay exorbitant prices. The work is back-breaking and all-consuming. Often the water is contaminated, even deadly. In these instances, they face an impossible choice – certain death without water or possible death from illness.

Conclusions. The water resources, irregularly distributed in space and time, are under pressure due to major population change and increased demand. Access to reliable data on the availability, quality and quantity of water and its variability form the necessary foundation for sound management of water resources. All components of the hydrological cycle and the influence of human activities on it need to be understood and quantified to efficiently and sustainably develop and protect our water resource.

References:

Wikipedia, the free encyclopedia : <http://en.wikipedia.org/wiki/Water>.

40. Healthy Food

Britikova Yulia, Natalia Nesterenko

National University of Food Technologies

Introduction. It is common knowledge that every person wants to look attractive and beautiful. Healthy eating means eating a variety of foods from the four food groups to feel good and maintain your health. Healthy food is our natural fuel which gives our body physical strength and health. When the body is healthy, the mind will also be healthy.

Healthy eating means eating a variety of foods that give you the nutrients you need to maintain your health, feel good, and have energy. These nutrients include protein, carbohydrates, fat, water, vitamins, and minerals. When combined with being physically active and maintaining a healthy weight, eating well is an excellent way to help a body stay strong and healthy. If you have a history of breast cancer or are currently undergoing treatment, eating well is especially important for you. What people eat can affect their immune system, their mood, and their energy level. You don't have to be perfect and you

don't have to completely eliminate foods you enjoy to have a healthy diet. The long term goal is to feel good, have more energy, and reduce the risk of cancer and disease.

Healthy eating has a lot of benefits. A person's life is much better to be healthy instead of unhealthy. A person lives longer without health problems eating healthy. People have many misconceptions of healthy living. A person has a variety of healthy foods he or she can eat to remain healthy. Eating healthy is what a person needs to be healthy not just being skinny because that does not always mean a healthy person. Being healthy consist of eating the correct food for a person's body. People can eat different type of food to remain healthy. The food pyramid outlines foods a person can eat to remain healthy. A person needs different types of food to be healthy. A person needs to have one to two servings of dairy products a day. Nuts, seeds, fish, and poultry come next on the food chain as healthy. The healthiest to eat are vegetables, fruits, whole grains, and certain fats like olive oil. Several vegetables can be eaten for a person's health. A person choosing vegetables, like corn, squash, peppers, cucumbers, etc., go for different colors, and varieties. Eating a variety of foods can prevent boredom when eating healthy. One also needs to choose a healthy meat to eat and not only different healthy vegetables.

Obesity has several heart problems associated with it. A heart attack is the best known health problem associated with obesity. If the arteries stop the flow of blood to a person's heart this causes a heart attack, which could cause death. Another problem associated with obesity is high cholesterol. High cholesterol causes many effects to the human body. People with high cholesterol could have a heart attack or stroke. One needs to have good HDL cholesterol in their body to keep the bad LDL cholesterol flowing freely through a person's arteries to prevent clogging. Blood can flow easily through clear arteries rather than arteries packed with LDL cholesterol. When a person is healthy, he or she lives a more productive and enjoyable life as opposed to a person who does not eat healthy.

People believe that sugar substitutes are a better version than sugar for them, although this is not true. A sugar substitute does not register in a person's brain, which causes the brain to tell a person's body one needs the carbohydrates. Several parts of the body need fat to function. The body burns fat by using a person's metabolism. While burning energy the body uses fat. A person burns energy without realizing it by using the organs in a person's body. A person's heart pumping blood to the other organs is using energy. A person's body uses energy every day in several ways. Eating healthy food is important for improving a person's energy level each day. When a person is obese, he or she is carrying extra weight that can also cause arthritis in a person's bone joints as well as pressure on a person's heart. When a person's diet consists of too much sugar it can cause tooth decay and cavities. Unhealthy eating can also cause problems with a person's digestive track, like constipation, ulcers, and indigestion.

Conclusions. Food provides us with more than the sum of its nutrients - protein, carbohydrates, fat, vitamins, and minerals. Food is condensed and transformed energy. We are affected quite differently by fresh, whole, live, organic foods compared to processed foods containing the chemicals of artificial colors and flavors, preservatives, pesticides, hormones, and antibiotics.

References:

Moss Michael. How the Food Giants Hooked Us./ Michael Moss.- 2013. - 446 p.

41. How Fluctuating Currency Rates Affect Travel Industry

Alexander Korneychuk, Larisa Yanenko

National University of Food Technologies

Introduction. For most major economies, the floating exchange rate system is the norm, meaning the currency's value is allowed to fluctuate in accordance with the foreign-exchange market. Currency rates are influenced by numerous fundamental and technical factors that are usually in a state of perpetual flux. These include interest rate differentials, economic performance, supply and demand of the two currencies, and inflation. If you run a travel business, you'll directly be impacted by fluctuating currency rates. The relative strength, or lack thereof, of the dollar against other major currencies will dictate your business traffic.

Foreign exchange earnings from tourism are the receipts of non-domestic currency earned by selling goods and services to foreign tourists. It is useful to classify earnings into hard, i.e. convertible currencies and soft, nonconvertible currencies. Hard currencies such as the US dollar, the deutschmark, the yen and the Swiss franc are freely convertible, internationally acceptable and can be exchanged without restriction. As these currencies are issued by the most economically advanced countries they are most used in international trade. On the other hand, soft currencies are those which are not freely convertible, and have severe limitations imposed on exchange outside their country of issue, such as the Indian rupee or the Thai baht. However, there is a discernible trend for more countries to make their currencies freely convertible. Although this trend will make more currencies available for trading, it does not mean that traders will want to use or hold these currencies. The more unstable the economic situation in a country, the greater the prospect of currency fluctuation and therefore losses on currency holdings or on trading contracts. The determination of nominal and real exchange rates is a complex subject. A nominal exchange rate is that which is quoted for one particular currency against another at a particular date. This is the rate which a tourist receives when buying and exchanging foreign currency. A real exchange rate is the currency dealers' view of the 'true' value of any currency, i.e. what its 'true' or 'real' purchasing power is in the international market relative to other major trading currencies. The real exchange rate is important for future transactions, with many forward contracts having different rates quoted for buying specified currencies one, two and three months ahead of delivery. For tour operators who have to pay future accounts in foreign currencies, the forward exchange market is important as a means of hedging against major currency fluctuations and limiting potential losses through currency depreciation. Most governments in developing countries encourage international tourism because such tourists usually travel from hard currency countries.

Conclusions. The travel and tourism sector is, by nature, an international business. Although your company will conduct transactions using the dollar, payments from overseas will involve foreign currencies, the values of which can fluctuate sharply or unexpectedly through the currency futures markets, exposing your business to economic uncertainties and making it difficult to protect your projected profit margins. Furthermore, vacation time for most people tends to be seasonal, taken in conjunction with school closings and holidays. Unfavorable exchange rates covering these months can lead to changes in travel patterns and vacation scheduling, leading to unpredictable travel seasons for your company.

References:

1. <http://smallbusiness.chron.com/fluctuating-currency-rates-affect-travel-industry>.
2. The Economics of Tourism Destinations - Candela, Guido, Figini, Paolo 2012, XVIII, 618 p.

42. Pros and Cons of a Vegetarian Diet

Alina Sedova, Anna Boyko

National University of Food Technologies

Introduction. Most individuals who have adopted a vegetarian lifestyle at some point in their lives (who were not born into it), have done so following some form of perceived enlightenment, or after the realization that consuming animal products is either anti-religious, anti-earth (to save the planet), against animal rights, or that meat is simply unhealthy. Contrary to vegan-based reviews or commentaries, people following a strict vegetarian diet are not healthier than their omnivorous counterparts. In fact, based on clinical records, they suffer from just as many or more medical problems as compared to non-vegetarian individuals, who include meat or eggs in their diet.

There is absolutely no question that the average individual does best health-wise by consuming a mixed diet that is as fresh, and hopefully as unprocessed as possible. Beyond that, an individual assessment is required to provide the necessary information to help make a decision of whether one's diet should be adjusted with greater emphasis toward: specific food groups, a change in the carb, protein, or fat content of a meal, or toward a more vegetarian or non-vegetarian diet to achieve a more optimal approach to health.

There are no vegetarian sources of Vitamin B12, which is why herbivores (e.g. rabbits) meet their Vit B12 requirements by eating plants that are infested with insects, or by eating their own feces, while in ruminants (sheep, cows), the microbes fermenting and digesting plant material in the rumen (the first stomach) incorporate cobalt into Vitamin B12, which is subsequently absorbed and utilized. (see also "Nickel & Cobalt"). Vit B12 liver reserves in adults may last for several years before becoming depleted as a result of switching to a strict vegan or vegetarian diet, however Vitamin B12 deficiency in vegetarian children is much more serious since symptoms do not always become obvious or acute until some damage has resulted. While it is recommended to supplement extra amounts of Vitamin B12 with vegetarian adults, it is mandatory with vegan or vegetarian children! Because of improved sanitation, this is much more important in Western societies, since in lesser developed parts of the world, insect or feces-contaminated fruits or vegetables have generally been sources of Vit B12 for those growing up in a predominantly vegetarian environment or culture.

Conclusions. It may also be advisable to supplement a very small amount (DRI / RDA) of the active form of Vitamin B6 (pyridoxal-5-phosphate), since vegetarian sources of Vit B6 only supply the inactive form (pyridoxine), which will have to be converted to the active form by the liver, however the efficiency of the liver to do so may be compromised with certain types of liver diseases. Ideally, when supplementing Vitamin B6 as pyridoxine, a brand should be purchased that supplies a small percentage of Vitamin B6 as pyridoxal-5-phosphate (P5P) as well.

References:

1. Position of the American Dietetic Association and Dietitians of Canada: Vegetarian diets, *Journal of the American Dietetic Association*, American Dietetic Association and Dietitians of Canada, 2003, vol 103, issue 6, pp. 748–65. doi:10.1053/jada.2003.50142 PMID 12778049
2. "Position of the American Dietetic Association: Vegetarian diets". July 2009. Retrieved November 18, 2012.

44. The Latest Achievements in the Field of Structural Genomics

Viktoria Tretyakova, Mariana Strizhnova
National University of Food Technologies

Introduction. The subject of structural genomics is the creation and comparison of different types of genome maps and large-scale DNA sequencing. The Human Genome Project and less known Plant Genome Research Program are the most large-scale studies of structural genomics. The tasks of structural genomics also include the identification, localization and preparation of genes' characteristics. As a result of implementation of private and public projects in structural genomics there were created maps of genomes and decoded the DNA sequence of a large number of organisms, including agricultural plants, pathogenic bacteria and viruses, yeasts, nitrogen-fixing bacteria, *Plasmodium malaria* and mosquitoes and micro-organisms used by man in a variety of industrial processes. Due to the fact that the genetic code is universal and all living organisms are able to decipher the genetic information of other organisms and to carry out its biological functions, any gene identified in the course of any given genome project can be used in a wide range of practical applications:

- for purposeful change the properties of plants and give them the desired characteristics;
- selection of specific recombinant molecules or micro-organisms;
- identification of genes involved in the implementation of complex processes that are controlled by many genes, and also independent of the influence the environment;
- detection of microbial infections of cell cultures and other Form that accepts a protein molecule depends on amino acid sequence, however, all the mechanisms of twisting and folding of amino acid chains is not fully understood. Scientists in the proteomics are now in a similar position: they need to develop a sufficient number of methods and techniques that could provide efficient operation over a huge number of questions:
 - cataloguing of all proteins synthesized in different cell types;
 - clarification of the nature of the influence of age, environmental conditions and disease on synthesized by the cell proteins;
 - clarification of the functions of the identified proteins;
 - study of the interaction of different proteins with other proteins inside the cell and in the extracellular space.

Conclusions. A huge amount of information that has become available as a result of successful completion of the project "human Genome", should play a special role in the development of methods of diagnostics of hereditary diseases, such as type I diabetes, cystic fibrosis, Alzheimer's and Parkinson's. Earlier diseases of this class are diagnosed only after the onset of clinical symptoms; the latest methods to allow the onset of clinical signs to identify groups at risk and susceptible to such diseases.

References:

1. <http://www.emmys.com/awards/nominees-winners/1963/outstanding-drama-series>.
2. Bioinformatics. 2015 Jan 1; 31(1): 146–150. // Ilan Samish, Philip E. Bourne and Rafael J. Najmanovich. Achievements and challenges in structural bioinformatics and computational biophysics.

45. Detection of Heterologous Genetic Sequence in Maize Samples by PCR Method

Nataliya Petrenko, Mariana Strizhnova

National University of Food Technologies

Introduction. The aim was to analyze the DNA extracted from maize samples acquired in trade network for detection of transgenic components. Summarizing of facts about possible consequences of GM plant using and checking of GM plant presence in the environment:

- Genetic engineering allows to improve agricultural quality of plants and to create plants – producers of recombinant pharmaceutically valuable proteins

- Using of GM plants can help in dealing with economic and ecological problems

- General society and some scientists are concerned about possible consequences of GM plant consumption for human health (particularly about decrease of immunity or manifestation of allergic reactions). Therefore the correct marking of GMP containing products is necessary

- In Ukraine sell of GM products is banned. But signature like «Without GMO» on product doesn't need obligate checking. So some products may content transgenic components

- In the world the most popular widespread GM products are breeds of soybean, maize, cotton, potato etc.

- GM maize often contains genes coding for *Bacillus thuringiensis* (Bt) toxins. Corn borer, the most dangerous maize pest, dies when feeding on Bt-corn. The 35S promoter of cauliflower mosaic virus (CaMV) is used in GM maize to drive the transgene expression.

Conclusions. Seventeen maize samples were checked using PCR method. Among seventeen investigated maize samples amplification of nos-terminator fragment was observed in one sample (TM «Vernet»). These results may indicate the presence of transgenic component in this maize sample. Also our maize samples were investigated of the content of fragments of 35S promoter of cauliflower mosaic virus (CaMV), nos-terminator and transformation events like Bt176 (resistance to insect-pest), NK603 and GA21 (resistance to herbicide glyphosate).

References:

1. Кучук Н.В. Генетическая инженерия высших растений. – Київ: Наукова думка, 1997. - 152с.

2. Сингер М., Берг П. Гены и геномы. - Москва: Мир, 2002. – 764 с.

3. Van den Eede G. et al. The relevance of gene transfer to the safety of food and feed derived from genetically modified (GM) plants // Food and Chemical Toxicology. – 2004. – V. 42. – P. 1127–1156.

46. Varieties of food additives in the contemporary human diet

Kateryna Levchenko, Mariana Strizhnova

National University of Food Technologies

Introduction. The importance of food additives in nature and man's life cannot be overestimated. Improvement of the food preservation and processing, enhancement of their taste became possible thanks to the chemistry. In the early 20th century food additives were widely used in baked goods, confectionaries, as well as in the production of sausages,

canned food and soft drinks. Nowadays, most of the products on store shelves contain synthetic E-additives. Therefore, each person eats in a year about 2.5 kg of substances that create the illusion of saturation in the use of food. Every year there are thousands of new products that are specially designed for complex E-additives [2]. There are E-additives like dyes, preservatives, thickeners, antioxidants, catalysts, etc. (vitamins and mineral added to food and raising their value related to E-additives) [1]. So, now food additives – are natural or synthetic substances that are specifically added to food to perform certain technological functions. Such substances are also referred to as direct food additives. The main objectives of introducing supplement are:

- 1) improvement of technology for processing raw materials, manufacturing, packing, transportation and storage of food;
- 2) increase of the products' stability to various types of damage;
- 3) creation and storage of the food patterns;
- 4) keeping or changing organoleptic properties and appearance of products.

Therefore food additives should not mask the effects of the use of tainted raw materials and of the food manufacturing operations under unsanitary conditions and violation of technological discipline. Usually food additives are divided into four groups: 1) substances that regulate the aroma and taste of food (flavors, flavor enhancers and odor, sweeteners, salt and sugar substitutes, acidifiers) or improve food color (dyes, stabilizers, bleaches); 2) substances that regulate the consistency and the texture of the product (thickeners, foaming agents, emulsifiers, fillers, etc.); 3) substances that enhance and increase the food storage (preservatives, film-forming, stabilizer); 4) substances that facilitate and accelerate the progress of technological processes (enzymes, baking powder baking improvers) [3].

Conclusions. The health service concern is in the increasing use of flavorings in food. Modern foods has rich variety of food additives effecting ambiguously on the body and they require more investigations and inspections in the nearest future.

References:

1. Булдаков А.С. Пищевые добавки: Справочник. - СПб: 1996.-240 с.
2. Сарафанова А.А., Кострова И.Е. Применение пищевых добавок. Технические рекомендации. - СПб: ПЛОРД, 1997.- 48с.
3. Сарафанова Л. А. Пищевые добавки: Энциклопедия.- 2-е изд., испр. и доп. – СПб: ГИОРД, 2004. - 808 с.

47. Genetically modified cotton

Maria Stupaka, Mariana Strizhnova

National university of food technologies

Introduction. Many countries are now growing genetically modified cotton. In China, GM cotton could drastically reduce pesticide use. Cotton fibres used in textiles around the world come from the seed hairs of a plant known as *Gossypium hirsutum*. Cotton, which is cultivated on five continents, develops in closed, green capsules known as bolls that burst open when ripe, revealing the white, fluffy fibres.

After harvest, the fibres must be separated from the seeds. The protein- and oil-rich seeds can be processed into various side-products that are used in food and feed:

- Cottonseed oil is a high-value cooking or frying oil and is sometimes used to make margarine. The oil is also a source of vitamin E (tocopherol).

- Protein-rich cottonseed meal is mostly used as animal feed. Some, however, is used for protein preparations and cottonseed milk.
- Leftover fibres that are too short to be spun into textiles consist almost completely of cellulose and can be used as food additives. Cellulose (E 460) and methylcellulose (E 461) can be used as thickeners, stabilisers, emulsifiers, or fillers.

GM cotton has become widespread, covering a total of 15 million hectares in 2007, or 43 percent of the world's cotton. But the production of GM cotton has not yet been approved in the EU. Several lines of GM cotton have been approved in the EU, but only for use as food and feed. Most GM cotton is grown in India and the US, but it can also be found in China, Argentina, South Africa, Australia, Mexico, and Columbia. More than half (68%) of China's cotton production is genetically modified to produce a substance (Bt toxin) that protects it against insect pests. A few types of caterpillars are especially problematic because they bore into cotton bolls reducing yield and compromising quality. Cotton used to be protected from insects by repeated pesticide applications. Bt cotton has now enabled Chinese farmers to dramatically reduce pesticide use. According to new research, the farmers of central and southern India who grow genetically modified cotton crops are big, big profits and have a higher standard of living than those who grow conventional cotton. Similar benefits have been seen globally — a 2010 review of 168 farmer surveys from 12 nations found positive overall benefits from planting GM crops. The study, published in the journal *Proceedings of the National Academy of the Sciences*, based on data collected in 533 farms between 2002 and 2008. Analysis of the data collected showed that the yield of plots where grown genetically modified cotton increased by 24% compared to normal. This led to an increase in income of farmers by 50%, and in 2006-2008, families who grow Bt-cotton on average spend 18% more money for their daily needs than families who grew conventional cotton, which indicates an increase in living standards.

Conclusions. Despite alarmist claims of professional wrestlers from GMOs, so-called Bt-cotton is cotton genes bacterium *Bacillus thuringiensis*, protecting plants from pests, was a great help for many farmers of the world.

References:

1. Carpenter, J. *Nature Biotechnol.* 28, 319–321 (2010).
2. http://www.gmocompass.org/eng/grocery_shopping/crops/161.genetically_modified_cotton.html

48. Genetic Engineering-Core of Modern Medicine

Yana Matvienko, Kristina Sivoraksha,
Nelia Mykhailova

National University of Food Technologies

Introduction. Especially great opportunities genetic engineering opens the medical industry since the application of genetic engineering could lead to radical changes of Medicine. Many diseases for which currently there is no adequate methods of diagnosis and treatment (cancer, cardiovascular, viral and parasitic infections, nervous and mental disorders), through genetic engineering and biotechnology will be available to diagnosis and treatment.

Genetically engineered organisms used in applied medicine since 1982, when there were drugs, insulin obtained using genetically modified bacteria.

Work is underway to create genetically engineered plants that produce components of vaccines and drugs against dangerous infections. Successfully tested and approved for use against thrombosis drugs from protein from the milk of transgenic goats. Gene therapy is rapidly developing a new branch of medicine. It is based on an object in genetically engineered gene acts human somatic cells. Currently, gene therapy - one of the main treatments for certain diseases, as early as 1999, one in four children suffering from SCID (severe combined immune deficiency), treated using gene therapy. Gene therapy, except for use in treatment can also be used to slow the aging process.

Currently, according to the WHO in the world there are about 110 million people with diabetes. One of the achievements of genetic engineering in medicine – is the transfer of genes encoding insulin synthesis in human cells in bacteria. Since then, it turned out that the cause of diabetes is the lack of the hormone insulin, all patients given insulin obtained from the pancreas of animals. Insulin - a protein, and therefore has been much debate about whether genes can embed this protein in cell bacteria and can grow these bacteria on an industrial scale much cheaper and more convenient source of the hormone. Even if successful gene transfer, there is one hidden complexity associated with possible differences in the mechanisms of regulation of protein synthesis in eukaryotes and prokaryotes. Currently successfully transfer genes of human insulin and has begun industrial production of this hormone.

Also, genetic engineering achievement is genetically modified herpes virus against cancer. British doctors conducted a successful clinical trials of genetically modified herpes virus that is used in the treatment of certain cancers. Neck and head cancer, including cancer of the mouth, tongue and throat, is found in approximately 8 thousand Britons each year.

Conclusions. Genetic engineering is a science which is based on the future. Of course, all new fraught with some danger, but not to risk it, so do not move forward. Genetic engineering can be compared to fire, it can raise humanity to a higher level of development and perfect, and maybe destroyed, if not properly dispose of it.

References:

1. <http://ukrbukva.net/page,11,2192-Gennaya-inzheneriya.html>
2. <http://www.vechnayamolodost.ru/pages/gennajainzhenerija/gennajainzhenerija>.

49. New Baking Technologies: Dough Mixing and Dough Forming Systems

Anastasia Shchur, Nelia Mykhailova

National University of Food Technologies

Introduction. The Bakery and Confectionery is one of the largest Union funds in terms of assets. Faced with a growing variety of products and increasing pressure to control costs, success in the bakery industry depends on flexible and highly cost-effective production. Seamless interaction of production processes in the bakery industry is crucial – and integrated automation systems provide the perfect answer.

Baker Perkins dough mixing and dough forming systems for high-output tin and pan bread plant bakeries are designed in collaboration with bakers to maximize quality and minimize cost. Gentle dough handling arising from innovative design, combined with the latest control technology, produces bread at new levels of consistency and excellence.

This generation of machinery is the result of continued collaboration with bakers, backed by Baker Perkins' process knowledge based on a century of involvement with the

industry. Gentle treatment is identified by bakery industry research into dough rheology to be a significant contributor to superior product excellence and value. Throughout the world, experience in tough production environments shows that the objectives of improved consistent quality, reduced ingredient costs and a clean label can all be achieved simultaneously.

Baker Perkins' range of integrated dough mixing and forming systems has been well proven in demanding, high-output applications around the world. Precise mixing, accurate weight control and gentle dough handling all contribute to performance that drives bread quality up and production costs down. Systems comprise a number of unit machines linked together by an integrated control system, but every unit may be installed individually on existing lines.

Gentle handling throughout the process minimizes stress and damage to the dough, enabling it to optimise prover performance. The resulting increases in volume and cell count of up to 10% give excellent crumb structure and a fine, even texture. The shape, colour and resilience of all the slices are enhanced making loaves ideal for premium and sandwich bread.

At the Sachsenback exhibition in Dresden, Germany, the WP BAKERYGROUP presented several innovative industrial baking technology highlights for the hygienic and energy-efficient production of high quality baked goods.

The new WP Intelligent Energy Control (IEC) was seen in operation. The new innovation integrated into the oven control of Rototherm bake efficiency, minimizing energy waste by itself. This reduces energy waste significantly, e.g., as the oven automatically goes into standby mode within a preset idle time and switches off the burner or heater.

The new WP labels CleanTec, Green Energy, Smart Control and Baking Quality show the individual standard of quality of the group with their machines and systems. The advantage for the exhibition visitors: outstanding features are recognizable immediately at a glance. CleanTec stands for high hygiene, Green Energy for minimal energy consumption at maximum efficiency, Smart Control for simple, uniform control systems and Baking Quality for baking with special quality.

References:

1. www.alliedbake.com/koenig/koenig.htm
2. <http://bakersprideco.com/innovative-baking-technology>

50. Food Technologies: the Factory of the Future

Sergiy Mishutin, Nelia Mykhailova

National University of Food Technologies

Introduction. Our planet is changed by humans every second, but is it a way to improve or we are going to a great disaster? If we had researched the ecological conditions of the environment in the last 10 years, we could have seen that they have been getting worse. It has happened because of traffic fumes, water pollution and deforestation. No one can predict the future in detail, but manufacturing will evolve from a more labor-intensive set of mechanical processes to a more knowledge intensive and information technology or digital set of processes.

Unfortunately, Ukraine has dissatisfactory situation with plants and factories. It has a harmful effect for ecological system. In my opinion, if we want to save our nature and health we should start from factories.

My topic is “Innovations in food technologies”, but we will research and discover more. So, I suggest for your attention the plan of the factory of the future and organization of work in it.

If we want to build a big factory, we should know that a lot of energy and resources will be necessary for it. I think four nature resources will be efficient in such case:

1. Solar cells. It'll help to make energy from the sun and provide the work of the factory in the daytime.

2. Windmills. It will catch the energy of the wind and than, transform it into the electricity. It's modern kind of electricity, which will give the energy in the nighttime or in the period of winds, when there isn't sun.

3. Rainwater. The factory of the future should have rain water collecting system. Such system will help save the money and water will be cleaner than the city water. In such case the plant will be fixed out only by nature water. I recommend to change the physical state of water for saving the environment and funds of the owner of the factory. Instead of polluted water we will have relatively clean water vapor and the huge numerous of different filters will help us to make such drops more ecologically.

4. Magnetic engines. It'll replace the electric engines. Such engines don't need constant energy as electric engines. It needs only the energy for start and than the power of the magnets will move the wheels (circles) in which this magnets will be placed. In that case the line will move and produce the finished products from the raw materials.

Conclusions. Also, using at least one item from this list, any enterprise will have a lot of chances to grow and save the nature, what is really important in our time. Of course, such systems may be very expensive, but it'll pay off.

References:

1. www.gulfoodmanufacturing.com/

2. www.foodmanufacture.co.uk/

3. www.nutritionistpro.com/

51. New baking strategies: NanoBak Technology

Yanina Chmil, Nelia Mykhailova

National University of Food Technologies

Introduction. Bakery and macaroni industry is a leader in the food market saturation. Bread is one of the major components of the human nutrition and provides about 30% of physiological needs for nutrients and energy.

Confectionery products are not products of everyday consumption, but they are very popular among different populations and, consequently, affect health. As a result of complex research technologies of sweets, biscuits, cakes for different population groups have developed. In the baking industry urgent task is to expand the range and the production of raw materials with improved properties and search for new raw materials. Currently, in Ukraine there is a need in the baking products of prophylactic and dietary purposes.

Bakery production - is one of the most important sectors of the food industry. Therefore, it is important to ensure an increase in the production of mass consumption with high nutritional and biological value, which would not only satisfy the physiological needs of the human body for nutrients and energy, but also perform preventive and curative functions.

So new technologies based on high modes of processing raw materials are very perspective, and in the first place it's extrusion technology. Extrusion technology, due to its versatility, is quickly gaining a strong position in manufacturing a wide range of food grain-based. As a major component of grain raw material is starch, and during the extrusion process there is happening a changing of physical and chemical properties of starch.

Extrusion processing of vegetable proteins increases their nutritional value and prolongs shelf life, because during an extrusion we have an inactivation of enzymes that degrade the taste and reduce the quality of the product during storage.

Innovative technologies in baking - this question is very popular abroad.

For example, one of the innovations is the Nano-Aerosol Humidification System. It is the latest climatic chamber for baking.

A lot of people recognize the importance of new baking strategies. One example is the NanoBak Technology. The system saves money, cuts energy costs, and conveys better bread in one swift punch to the world.

NanoBak Technology is a fresh humidification system in which tiny droplets are formed using ultrasound. The droplets provide humidity to the proving chambers and fermentation process reducing energy demands by thirty percent compared to conventional methods. Additionally, weight loss and peeling of crust during refrigeration is decreased.

Emden, Germany is the birthplace of this modern baking contraption. The new system with its constant distribution of humidity increases the durability of breads, pastries, cakes, and donuts. The baking industry also benefits with decreased energy costs on the production line resulting in economical and ecological advantages.

Conclusions. Times are changing and so are breads and pastries. The baking industry is adapting to fast paced technology and sophisticated consumer demands with high flexibility. Therefore, for the introduction of new technologies and innovations in Ukrainian production, we need to monitor international technologies.

References:

1. <http://bakersprideco.com/innovative-baking-technology/>
2. www.understandingnano.com/food.html

52. Innovative Industrial Baking Technologies

Oksana Narodovska, Nelia Mykhailova

National University of Food Technologies

Introduction. From a very rise of the human history bread was the main food and was like a gift of Gods. Bread has really ancient roots, and is a staple of many diets through out the world, from thriving metropolises to developing nations. Bread comes in all shapes, flavors and forms, and is typically made from accessible and affordable ingredients. These ingredients are important because they help fill nutritional gaps in the diet as well as help you feel full and satisfied.

Confectionary industry is far not so important as bread and macaroni ones but if to look deeper into the importance of sweet food we can see many advantages. Confectionery is the set of food items that are rich in sugar, anyone or type of which is called a confection. Generally speaking, confections are low in nutritional value but rich in calories. Specially formulated chocolate has been manufactured in the past as a high density

of food energy source. So candies and other sweets give us energy, good mood but a lot of calories. Nothing left to say about popularity of sweets among people especially kids.

Ukrainian consumers remained conservative in terms of taste and continued to opt for traditional products, such as bread loaves, rolls and buns, sweet rolls and doughnuts in 2013. However, they became more careful in terms of product quality, fashion of consumption and the health characteristics of products. Though traditional baked goods dominated sales, Ukrainian consumers showed more interest in other offerings, such as French baguettes, croissants and bread substitutes. The health and wellness trend continued to develop within baked goods. This was reflected in the stronger demand seen for wholegrain variants and products enriched with sesame seeds, sunflower seeds and walnuts, for example. There are some innovative baking technologies:

1. Rotary rack oven with built-in heat recovery and heat release inwards via insulated stone walls.

2. Rack tubes ovens, it is connection of two systems - tubes oven and rack oven. The small footprint and easy handling of the rack oven are combined with the even radiant heat and enormous heat storage of the annular tube oven.

3. Automatic cake cutter for round and rectangular products.

4. Arctic spiral system for cooling and freezing. The spiral system for cooling and freezing of all kind of food products with various belt widths and tier pitches for medium and big capacities.

5. Proofline. The continuous proofing spiral. The spiral system for continuous proofing of dough products with various belt widths and tier pitches for medium and big capacities.

6. Egg breaker machine. It is egg breaker machine with the function of separating the white from the yolk. Machine mimics the work of human hands.

Conclusions. This is a little list of new improved foreign machines for baking industry. Nevertheless they are important in this time of industrial progress. Civilized world uses such machines not long ago. But such novelties help people do their work better, quicker, and with no problems.

References:

1. www.auto-bake.com/about-us/

2. www.wpbakerygroupusa.com/innovative-indus

53. Innovation in biotechnology

Oksana Bodnar, Nelia Mykhailova

National University of Food Technologies

Introduction. At present, forestry is on the threshold of a promising change as biotechnology has already penetrated into its activities. Modern methods of tissue culture seedlings for cloning and genetically modified organisms portend big enough benefit, because the principal amount of industrial wood produced in the world on the plantations. In most cases, biotechnology in forestry is an extension of agricultural innovations, such as the stability of woody plant species to herbicides. However, biotechnology also has applications of forestry, such as fiber modification, reduction, as well as sterility, which is an important factor to prevent the "hit" of modified genes into the environment

So, Italian breeders of the leading national association of agricultural producers presented a new variety of tomatoes, the use of which will help to slow aging and improve the human body. According to the scientists content of super tomato having effective

natural antioxidant - lycopene is three times higher than normal, available in conventional tomatoes. The researchers also emphasize that the veg was created without the participation of geneticists and is not genetically modified products. "Our experience shows that it is possible to achieve high quality and innovative results without resorting to genetic engineering and responding to consumer demands expected from the manufacturer guarantees of food safety," - said the president of Coldiretti Sergio Marini. As stated during the presentation of the famous Italian nutritionist Jojo Calabrese: "This totally natural product will greatly assist the human body". Scientists have proven that tomatoes with high contents of lycopene prevents the development of certain cancers.

Very interesting innovation in the field of biotechnology is that plants can talk to each other and British researchers removed the camera on this phenomenon. Scientists conducted an experiment on cabbage. Biologists have notched growing on a bed of vegetable leaf, whereby he released gas, warning neighboring intact shoots of danger. Those, in turn, launched the internal mechanisms of protection: immediately increased in its biochemical balance toxic substances that antagonize pests, primarily caterpillars. As the head of the experiment, the gas and is the language of communication between plants. With his help, vegetables inform the world about the need to increase the level of protection.

Also the British proved that plants can be grown without fertilizers. British scientists have developed a technology for N-Fix, which allows plants to obtain nitrogen from the air instead of fertilizers. Experts at Nottingham University have developed a method of placing the bacteria capture nitrogen directly into plant cells. This became possible after the discovery of the specific form of nitrogen assimilating bacteria in sugar cane. According to scientists, these same bacteria can live in the cells of most plants.

Conclusions. Biotechnology is always and therefore develop and innovate in this area. Today, the pharmaceutical biotechnology products are presented by classic products: antibiotics for different purposes, vitamins, vaccines and enzymes, as well as products of "new biotechnology", which are genetically engineered drugs and vaccines and diagnostic tools of the new generation.

References:

- 1.<http://www.sherweb.com/blog/5-recent-breakthrough-innovations-in-biotechnology/>
- 2.<http://ru.uniflor.biz/biotechnology-and-innovation>

54. Sugar and Its Value for a Human Body

Iuliia Potashova, Iuliia Kovalenko

National University of Food Technologies

Introduction. We consume sugar every day, but not all of us are aware of the influence, both positive and negative, it has on a human body and health. So, in this report we will shed the light on this and make in clearer.

Sugar is the generalized name for sweet, short-chain, soluble carbohydrates, many of which are used in food. These carbohydrates are composed of carbon, hydrogen, and oxygen. There are various types of sugar derived from different sources. Simple sugars are called monosaccharides and include glucose (also known as dextrose), fructose and galactose. Other disaccharides include maltose and lactose. Longer chains of sugars are called oligosaccharides. Chemically-different substances may also have a sweet taste, but are not classified as sugars. Some are used as lower-calorie food substitutes for sugar described as artificial sweeteners.

Sugars are found in the tissues of most plants, but not all are suitable for consumption. Firstly, sugar was produced exclusively from sugar cane stalks which contain great quantity of sweet juice. Later it was learnt how to extract sugar from sugar beets. Currently 40% of all sugar in the world is produced from beets and 60% is produced from sugarcane.

Sugar cane is grown in many countries, which together produce a harvest of 1.32 billion tons (6 times more than sugar beet). In 2005, the largest producer in the world was certainly Brazil. Thick stalk saves a lot of energy in the form of sucrose in juice, which is quite easy to separate by evaporating water. Cane sugar contains 85-98% sucrose and less calories than sugar beet.

Sugar beet, a cultivated variety of *Beta vulgaris*, is grown as a root crop in cooler climates and became a major source of sugar in the 19th century when methods for extracting the sugar became available. Sugar beet was the result of intensive work of breeders in 1747. Most sugar beet is grown in China, Ukraine, Russia, France, USA.

The average person consumes about 24 kilograms (53 lb) of sugar each year (33.1 kg in industrialized countries), equivalent to over 260 food calories per person, per day.

Since the end of twentieth century, it has been questioned whether a diet enriched with sugars, especially refined sugars, is good for human health. As it is already known, sugar is just highly refined carbohydrate.

Excessive consumption of sugar strongly influences the human health in the number of cardiovascular diseases. Furthermore it is addictive. Also, sugar contributes to the premature aging of the skin and impairs its properties, which leads to loss of elasticity, appearance of acne, facial colour changes, etc. And worst of all, the sugar reduces the strength of the immune system in 17 times!

For a person in order to avoid health problems, it is better to reduce the quantity of sugar in the diet. Consequently, The World Health Organization recommends limiting daily intake of sugar to 5% of the calories consumed (approximately 6 teaspoons of sugar – 30 grams). Removing all 100% of sugar from the diet doesn't work, as sugar in small doses, is needed by the human body to function properly.

Conclusions. To sum up all said above about sugar properties and its importance in a diet, we can conclude that if we consume sugar in reasonable quantities, it won't be harmful but beneficial for our health.

References:

1. http://ua-referat.com/Загальна_технологія_виробництва_цукру-піску_та_цукру_рафінаду
2. http://library.kiwix.org/wikipedia_uk_all/A/Цукровий%20очерет.htm

55. The Modern Technologies of Dairy Products' production

Olena Liva, Mariana Strizhnova

National University of Food Technologies

Introduction. The dairy industry plays an important role in our daily life. It is difficult to realize how fast changes are taking place in the dairy industry. Milk is unique in its content of valuable nutrients. In order to prepare such a diversity of products, many different processes have been developed by the industry. There are numerous types of milk products such as ghee, butter, cheese, yogurt, ice cream powder, baby cereal food, cream, and so on. Each of these has been designed to take advantage of some particular property of milk.

The modern manufacturing technologies of dairy products include preparation of raw

materials, normalization of milk or creams on fat, heat treatment, homogenization, cooling to a temperature of fermentation, the fermentation process, fermentation and cooling to a temperature not higher than +8 ° C. There are two ways of production of dairy products: in a thermostat and in a reservoir.

Milk is purified, normalized, sterilized or pasteurized, homogenized, cooled to fermentation temperature, and then fermented by the method of thermostat. Fermented milk (or cream) is poured into the packaging (bottles, cans), sealed and placed in a thermostatic chamber for the fermentation. Then the product is cooled in the chamber to +8 ° C and incubated for the fermentation from 6 to 12 hours.

By using reservoir method of milk fermentation, cooling and ripening is occurred in large reservoirs and a finished product is poured into a package. In this method, the purified milk is heated to 72–75 ° C and pasteurized. After 10 minutes it is sent to a homogenizer, in which it is processed under pressure.

Homogenized milk is cooled to +22° C and sent for fermentation. Depending on the kind of lactic bacteria souring extends from 2.5 to 7 hours. After clot formation, and achievement of the desired acidity, the products are immediately cooled to a temperature not higher than +8 ° C and then are poured into the package. Reservoir method for producing dairy products is more economical than the thermostat, products with a higher quality.

Yogurt is an acidified, coagulated product obtained from milk by fermentation with lactic acid producing bacteria. Yogurt is made in a similar fashion to buttermilk and sour cream, but it requires different bacteria and temperatures. Whole, low-fat, or skim milk is fortified with lean dry milk or fresh condensed milk.

Conclusions. In the production of dairy products pure cultures of lactic acid bacteria are used. The structure consists of pure cultures of lactic streptococci (Str. Lactis), Bulgarian bacillus (Bad. Bulgaricum), Lactobacillus acidophilus (Bad. Acidophilum) and milk yeast (Torula). Lactic acid streptococci are developing at different temperatures: mesophilic - 30–35 ° C, thermophilic - 42– 45 ° C.

References:

1. <http://proiz-teh.ru/ml-molochnokislye-produkty>.
2. Ralph Early, The technology of dairy products second edition, Thomson Science, 1998.

56. The Potential Impacts of GM Crops On the Society State in the Developing Countries

Yana Pavlyukova, Mariana Strizhnova
National University of Food Technologies

Intrduction. The genetically modified (GM) crops continue to be the subject of public controversy in the developing countries. As an example of a first-generation GM technology, the effects of insect-resistant Bt cotton are analysed. Bt cotton has already been adopted by millions of small-scale farmers, in India, China, and South Africa among others. On average, farmers benefit from insecticide savings, higher effective yields and sizeable income gains. Insights from India suggest that Bt cotton is employment generating and poverty reducing. As an example of a second-generation technology, the likely impacts of beta-carotene-rich Golden Rice are analysed from an ante perspective. Vitamin A deficiency is a serious nutritional problem, causing multiple adverse health outcomes. Simulations for India show that Golden Rice could reduce related health problems

significantly, preventing up to 40,000 child deaths every year. These examples clearly demonstrate that GM crops can contribute to poverty reduction and food security in developing countries. To realise such social benefits on a larger scale requires more public support for research targeted to the poor, as well as more efficient regulatory and technology delivery systems. Stein et al. developed a methodology for comprehensive ex ante evaluation of Golden Rice, focusing on nutrition and health effects as well as on socioeconomic aspects. This methodology was used for an empirical study in India. India is one of the target countries for Golden Rice, because mean levels of rice consumption are relatively high, and VAD is widespread. Of the 140 million pre-school children suffering from VAD worldwide, more than 35 million live in India. Adverse health outcomes of VAD include increased mortality, night blindness, corneal scarring, blindness and measles among children, as well as night blindness among pregnant and lactating women. Higher β -carotene intakes will improve the vitamin A status of individuals, thus reducing the incidence of adverse health outcomes. These new incidence rates were derived and used to re-calculate the expected remaining burden with Golden Rice. The difference in the disease burden with and without Golden Rice is the expected impact of the technology expressed in terms of the number of DALYs saved.

Conclusions. GM crops are not a magic bullet against all problems in developing countries, but they hold significant potential to contribute to poverty reduction, better nutrition and health, and sustainable development. Some of these potentials have already materialised. Yet it should be stressed that GM technologies can be very diverse, so instead of talking about the impacts of GM crops in general, concrete statements have to be differentiated. For instance, the impacts of herbicide tolerance are different from the impacts of insect resistance or of nutritionally enhanced crops. Moreover, impacts depend on the agronomic and institutional conditions, such as pest pressure, intellectual property rights, and the functioning of seed and other rural markets.

References:

1. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1871678410005145>.
2. «Биотехнология: учебное пособия для вузов»/ под ред. Егорова Н.С./ 1987 88.

57. Energy Crops in the Contemporary Agriculture

Iryna Melnyk, Mariana Strizhnova

National University of Food Technologies

Introduction. Leading investors have joined the growing chorus of concern about governments and companies rushing into producing biofuels as a solution for global warming, saying that many involved in the sector could be jeopardising future profits if they do not consider the long-term impact of what they are doing carefully.

As far as biofuels are concerned, however, a clean energy future will not be limited to corn-based ethanol, but will include a wide variety of alternative energy crops, or feedstocks. Such feedstocks can be used for both ethanol and biodiesel, grown in varied climates and farming systems, and lead to more diversity on the farm. The studies on energy crops in biofuel production show that they are quite an economical and environmentally beneficial way of sustainable energy production. Today most of the developed countries use staples such as corn, sugar beet, soybean, rapeseed, and wheat in order to obtain energy. Moreover, bioethanol is mostly produced from sugarcane and corn and biodiesel from oilseed plants. Therefore, these produced raw materials compete with

food and feed production. Consequently, the use of those energy crops which are used as food products for biofuel production is an important issue which must be considered in terms of the current food safety. Some energy crops, such as miscanthus, switchgrass and sweet sorghum, that are called C4 crops, can grow with high biomass yield even in infertile land. Thus, these crops are used in energy farming – a new type of agriculture. Furthermore, C4-type crops possess the features of resistance to aridity, high photosynthetic yield and a high rate of CO₂ capture when compared with C3 crops. In conclusion, C4 crops tend to produce more biomass than C3 crops. Therefore, these crops are investigated, focused on, and elaborated on in this paper.

Conclusions. Production of corn and soya beans has increased dramatically in the last years as an eco-friendly alternative to fossil fuels but environmental and human rights campaigners are worried that this will lead to destruction of rain forests. Food prices could also go up as there is increased competition for crops as both foodstuffs and sources of fuel. Last week, the UN warned that biofuels could have dangerous side effects and said that steps need to be taken to make sure that land converted to grow biofuels does not damage the environment or cause civil unrest. There is already great concern about palm oil, which is used in many foods in addition to being an important biofuel, as rain forests are being cleared in some countries and people driven from their homes to create palm oil plantations. An analyst and author of the investors' report says that biofuels are not a cure for climate change but they can play their part as long as governments and companies manage the social and environmental impacts thoroughly. There should also be greater measure taken to increase efficiency and to reduce demand.

References:

1. http://www.biomassenergycentre.org.uk/portal/page?_pageid=75,17301&_dad=portal&_schema=PORTAL
2. <http://en.wikipedia.org/wiki/Biofuel>
3. <http://www.usingenglish.com/comprehension/42.html>
4. “The Diversity of Life” by Edward O. Wilson. Harvard University Press. 1992.

58. Application of Trans Fats in the Contemporary Foods

Olena Regotun, Mariana Strizhnova

National University of Food Technologies

Introduction. We have all heard of the negative health consequences that come with consuming trans-fats from foods. Trans fats are especially bad for your heart, as they cause arteries to clog, raise your “bad” (LDL) cholesterol and lower your “good” (HDL) cholesterol. Trans fat, also known as trans-fatty acids, are actually considered to be the worst kind of fat by most doctors as they greatly contribute to the risk of heart disease, a leading killer of men and women.

Recently, a federal push in the USA has been made to eliminate the use of trans fats. This is great for public health but also for genetically modified crops developers, who have been wildly unpopular in the news lately. Monsanto and DuPont Pioneer are two genetically modified crop developers. These two developers have modified the genes of a soybean to adjust its composition to make a longer-lasting, imaginably healthier oil and bean, free of trans fats.

However, this is still not enough. What the FDA proposed is to consider trans fat a “food additive” and therefore trans fats would not be used in foods unless authorized by regulation (this does not include the trans fats that occur naturally in meats and cheese). It

would also eliminate the ability for manufacturers to label their foods as “0” grams when they really contains “0.5” grams. The problem is, what will food manufacturers use to replace the partially hydrogenated oils?

Conclusions. The new beans could definitely help the biotechnology industry to be associated with a better name. This genetically modified bean is the first product to directly benefit consumers before farmers. Until now, most genetically engineered crops were aimed at helping farmers eliminate the use of pesticides, get rid of weeds and control insects and diseases. Only time will tell if this new oil will be incorporated into daily use. Even if this particular oil doesn’t take hold as the companies hope, the developers have now started a trend to produce products for consumers, instead of farmers.

References:

1. <http://www.genomecompiler.com/beans-and-biotechnology/>
2. Making PCR: A Story of Biotechnology by Paul Rabinow

59. The Modern Technology of Candy Making

Svitlana Mozharivska, Mariana Strizhnova

National University of Food Technologies

Introduction. Beginning in the 1840s, machinery technology allowed candy to be made on a larger scale. Revolving steam pans and lozenge machines were some of the first innovations. In 1855, two Chicago brothers founded the Savage Brothers Company. Starting with wood burning and coal fired candy stoves they designed and fabricated machinery specifically for the candymaker. Year-by-year new improvements and inventions were made until steam and coal were eventually replaced by gas and electric and the making of confectionery machinery became its own industry. By the late 1800s, lower prices for ingredients such as sugar, played a large part in the growth of the industry. Cheaper sugar made candymaking very profitable and in turn, a wider array of confections became accessible to consumers. Simple yet important advancements like thermometers for home use allowed for candy to be made accurately in home kitchens. As printing became less expensive, manuals and recipe books were produced to fill the demand for cookbooks and guides to candymaking. With the Food Act of 1906, government standards tightened, allowing quality candy to flourish and creating a public trust in packaged candy. By 1927, the Curtiss candy making facilities were the largest of their kind in the world. The plants operated twenty-four hours a day, and Curtiss operated a fleet of fifty-four five-ton trucks, which brought in raw materials and distributed finished candy bars. By the late 1920s, Baby Ruth had become the best-selling five-cent confection in America. This position was solidified in 1929, when Curtiss began sponsoring the CBS radio program “The Baby Ruth Hour.” Mars, Inc, began manufacturing Snickers in 1930, and sales of Baby Ruths were eclipsed by this new confection. The Curtiss Candy Company was sold to Standard Brands in 1962. Nineteen years later, Standard Brands was acquired by Nabisco, who sold the brand to Nestlé in 1990. The Baby Ruth candy bar remains among America’s most-consumed confections.

Conclusions. Many candy companies developed products for wartime that continued to sell in post-war America. During WWI chocolate companies sent large blocks of chocolate overseas but it became clear that GIs on the go needed meals ready-to-eat, hence the wrapped candybar was born. In the 1930s, a shell-coated confection caught the eye of Forrest Mars, Sr. when he observed Spanish soldiers eating chocolate pellets during the Spanish Civil War. The coated candies resisted melting and during War II, M&M’s,

packaged in long tubes, were sold exclusively to the US military. Hershey's produced a candybar the Army named "Field Ration D," it was so successful that by the end of 1945, approximately 24 million bars were being produced every week.

References:

1. <http://www.lib.uchicago.edu/e/webexhibits/chicagocandy/technology.html>
2. Library of Congress Cataloging-in-Publication Data Smith, Andrew F., 1946, Santa Barbara, California, USA.

60. Healthy Diet for Improving the Overall Health

Zhenia Braga, Mariana Strizhnova
National University of Food Technologies

Introduction. A healthy diet provides the body with essential nutrition: fluid, adequate essential amino acids from protein, essential fatty acids, vitamins, minerals, and adequate calories. The requirements for a healthy diet can be met from a variety of plant-based and animal-based foods. A healthy diet supports energy needs and provides for human nutrition without exposure to toxicity or excessive weight gain from consuming excessive amounts. Where lack of calories is not an issue, a properly balanced diet (in addition to exercise) is also thought to be important for lowering health risks, such as obesity, heart disease, type 2 diabetes, hypertension and cancer. Various nutrition guides are published by medical and governmental institutions to educate the public on what they should be eating to promote health. Nutrition facts labels are also mandatory in some countries to allow consumers to choose between foods based on the components relevant to health. The World Health Organization (WHO) makes the following 5 recommendations with respect to both populations and individuals[3]:

- Eat roughly the same amount of calories that your body is using. A healthy weight is a balance between energy consumed and energy that is 'burnt off'.
 - Increase consumption of plant foods, particularly fruits, vegetables, legumes, whole grains and nuts.
 - Limit intake of fats, and prefer less unhealthy unsaturated fats to saturated fats and trans fats.
 - Limit the intake of sugar. A 2003 report recommends less than 10% simple sugars.[4]
 - Limit salt / sodium consumption from all sources and ensure that salt is iodized.
- Other recommendations include:
- Essential micronutrients such as vitamins and certain minerals.
 - Avoiding directly poisonous (e.g. heavy metals) and carcinogenic (e.g. benzene) substances.
 - Avoiding foods contaminated by human pathogens (e.g. E. coli, tapeworm eggs).

Conclusions. This healthy diet is replete with a wide range of various non-starchy vegetables and fruits, that provide different colors including red, green, yellow, white, purple, and orange.

References:

1. The Bottom Line: Choose a fiber-filled diet, rich in whole grains, vegetables, and fruits". World Health Organization release. 2012.
2. "Expert Report on diet and chronic disease". World Health Organization release. 2011.
3. "Protein: Moving Closer to Center Stage". World Health Organization release. 2014.

61. When It Comes to Food, Technology Won't Save Us

Karina Bogovyk, Mariana Strizhnova

National University of Food Technologies

Introduction. Despite what Monsanto and a surprising number of science writers want you to think, GMOs aren't the only high-tech game in town when it comes to food and agriculture. In fact, there are groups out there that are marrying technology and food that aren't about inserting bacterial genes into plants and animals.

The winner was an intriguing concept called Farmstacker, which the developers describe as “an eHarmony or AirBnb” for farmers. Farmstacker was one of the few apps to come out of the hackathon that focused on producers rather than consumers. Other award winners included an app to help “cow sharing” and a Google Glass app (built by engineers from Google) that lets you “scan” meat products at the supermarket to get ratings on GMO content or use of antibiotics. But while access to land is an issue, and bringing farmers into the sharing economy is a great idea, these seem like small-bore solutions to big problems. Now to be fair, the Hack/Meat organizers never said they were going to solve the world's hunger crisis, but it raises some interesting questions about where our time and resources are best spent, and what the future of agriculture will look like.

Making fake meat involves using, most often, soy to create products that can replace meat in familiar dishes. The problem with fake meat is that it perpetuates chemical-dependent monoculture agriculture.

Synthetic meat solves this problem by creating meat in test tubes instead of on the farm. But for all the hype, synthetic meat is still more a thought experiment than it is an actual option for eaters. What these options share, however, is an assumption that the future of food is industrial products that will be made in factories and eaten out of packages. And to be honest, that's the direction we're headed now, and it won't be easy to shift.

To get a taste of this mentality, read David Freedman's recent cover story in *The Atlantic*, “How Junk Food Can End Obesity,” in which he suggests that the answer to America's health woes is for more left-leaning foodie types to buy more fast food, thereby pressuring McDonald's and its ilk to make their processed meatthings healthier.

If this seems like a stretch, it is, as Grist's Nathanael Johnson and Tom Philpott at *Mother Jones* have observed. But in many ways, Freedman represents the conventional wisdom: the belief that technology will fix all of our food problems.

The reality, of course, is that technologies *do* exist that can help the food system and improve productivity, but they focus on boosting the ecological synergies in agriculture (aka agroecology) or use advanced versions of plain-Jane conventional breeding (i.e. marker-assisted breeding). There are also a few good things that involve robots, but generally speaking, it's not the stuff that gets bloggers and newspaper editors excited. Yet.

Conclusions. Our hope for a technological fix to ensuring that adequate food is produced in a sustainable way for a growing population is a crutch similar to putting our hopes in geoengineering to solve the existential threat of climate change: It's a theoretical, some might say fantastical, solution to problems we know how to solve but don't really want to.

References:

1. David H. Freedman “How Junk Food Can End Obesity // The Atlantic 2013.07.19. (<http://www.theatlantic.com/magazine/archive/2013/07/how-junk-food-can-end-obesity/309396/>)
3. Pyth E. Myth about McDonald.

62. Penicillin Tactics Revealed by Scientists

Rostislav Zaloznyi, Mariana Strizhnova

National University of Food Technologies

Introduction. Penicillin, the wonder drug discovered in 1928, works in ways that are still mysterious almost a century later. One of the oldest and most widely used antibiotics, it attacks enzymes that build the bacterial cell wall, a mesh that surrounds the bacterial membrane and gives the cells their integrity and shape. Once that wall is breached, bacteria die -- allowing us to recover from infection. That would be the end of the story, if resistance to penicillin and other antibiotics hadn't emerged over recent decades as a serious threat to human health. While scientists continue to search for new antibiotics, they still don't understand very much about how the old ones work.

To find out, Bernhardt and Hongbaek Cho, a postdoctoral fellow in the Bernhardt Lab and lead author of the Cell paper, used a specific derivative of penicillin that targets only one enzyme in cell-wall assembly. Their trick was to genetically manipulate their study subject *E. coli* to make this enzyme dispensable for the life of the cell. To their surprise, the scientists saw that targeting the nonessential enzyme with the penicillin still killed the cell. This finding was quite a conundrum. The enzyme could be removed from cells completely without harm. Yet, when it was present and bound by the drug, the cells would die. The investigators discovered that the root cause of the problem was that the drug not only inhibited the enzyme, but it also caused it to malfunction in such a way that its activity became toxic. They found that the bacteria still made new cell wall strands, but because linking was blocked, they were immediately degraded, which set up a futile cycle of building up and breaking down the cell wall. This suggested that while the cell has many molecular machines building the wall, the drugs need to hit only a few of them to drain resources from the rest.

Conclusions. Penicillin is powerful, but it's still vulnerable to resistance. When the cell walls of bacteria are disintegrating, they fight back with enzymes called beta-lactamases that slice the beta-lactam molecules and keep them from attaching to their targets. Now it has been directly shown to cause the futile cycle of building and degrading new cell-wall material, creating the alarm signal the bacterium uses to start the production of beta-lactamases. Knowing in greater detail just how Slt recruits beta-lactamases may lead to ways to block this form of resistance.

References:

1. The above story is based on materials provided by Harvard Medical School. The original article was written by Elisabeth Cooney.
2. Harvard Medical School. "Penicillin tactics revealed by scientists." // ScienceDaily. 5.12. 2014. <www.sciencedaily.com/releases/2014/12/141205114011.htm>.
3. Hongbaek Cho, Tsuyoshi Uehara, Thomas G. Bernhardt. Beta-Lactam Antibiotics Induce a Lethal Malfunctioning of the Bacterial Cell Wall Synthesis Machinery. *Cell*, 2014; 159 (6): 1300 DOI: 10.1016/j.cell.2014.11.017

63. The Heat Treatment Dry Egg Products Method and Their Analysis by Infrared Spectroscopy

Inna Hutsalo, Svetlana Litvynchuk, Yana Okopna
National University of Food Technologies

Introduction. It is known that heating food in a microwave field provides uniform and high heating rate and accelerates the rate of mass transfer processes [2, p. 134]. Nowadays microwave heating is widely used in the food industry as an alternative to traditional heating undertaken by fluids. In traditional methods of thermal processing products is due to heating of the coolant contact with the product [4, p. 103]. The transfer of heat depends on the thermal conductivity of the product and is gradually heated from one layer to the next [5, p. 273].

Results. The speed of the heating is limited to relatively low values of thermodynamic properties of the product [3, p. 598]. Nature of electromagnetic radiation microwave range allows it to evenly penetrate to a considerable depth in the middle of the facility, and absorbed almost lossless converted into thermal energy. The advantages of microwave heating include high speed contactless, heating uniformity, inertia less, the possibility of higher energy density per unit volume, possibility to heat treatment in a "soft" modes, high efficiency energy conversion of electromagnetic waves in the microwave range of heat and others [1, p. 167]. It was used egg white dry heat in the microwave field as a method of modifying functional and technological properties of dry protein product. Field strengths changed from 200 to 600 watts, the duration of treatment ranged from 3 to 20 minutes. The obtained data indicate that the use of microwave treatment lasting from 3 to 13 minutes and power of 200-600 W substantially improved functional and technological properties of egg white - namely, the ability to foaming and emulsification. Thus, short-term treatment of dry egg white in a microwave field for small power generator microwave electromagnetic fields significantly increased the important functional and technological properties of dry protein product.

Conclusions. The resulting protein products reflection spectra show that in this range of wavelengths reflection coefficient egg white is always higher value than soybean and sunflower. Also reflection spectra of plant proteins like. This allows us to state that the coefficient of reflection can identify the animal proteins (egg) and vegetable (soy, sunflower) origin.

References :

1. Пешук Л. В., Носенко Т. Т. Біохімія та технологія оліє-жирової сировини: Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2011. – С.158- 196.
2. Посудін Ю. І. Методи неруйнівної оцінки якості та безпеки сільськогосподарських і харчових продуктів: Навч. посібник. – К.: Арістей, 2005. – С. 208 -326.
3. Application of NIR and MIR spectroscopy in quality control of potato chips Original Research Article Journal of Food Composition and Analysis, Volume 22, Issue 6, September 2009, Pages 596-605 Cecilia Shiroma, Luis Rodriguez-Saona.
4. Nondestructive assessment of amino acid composition in rapeseed meal based on intact seeds by near-infrared reflectance spectroscopy Original Research Article Animal Feed Science and Technology, Volume 165, Issues 1–2, 21 April 2011, Pages 111-119 G.L. Chen, B. Zhang, J.G. Wu, C.H. Shi
5. Пешук Л. В., Носенко Т. Т. Біохімія та технологія оліє-жирової сировини: Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2011. – С.206-296.

64. Forecast of the Situation on the Auto Market Of Ukraine In 2015

Julia Overchenko, Yana Okopna
National University of Food Technologies

Introduction. Last, 2014, for car dealers turned out to be worse than the previous one, because in 2013 were 2.2 times more sales. And so waiting for the improvements are useless, because this year we are expecting even greater drop in sales. The main factors that are affected these changes are the currency of hryvnia, legislative policy, that is, a tax on cars with engines of more than 3 liters, an increase in excise tax, as well as the General state of the economy and falling consumer purchasing power. Devaluation of the national currency is almost impossible for the market development in such conditions; therefore, the deterioration in the market is quite logical. And now, when the dollar more than 20 UAH, is more expensive imports. Therefore, expectations that it will be positive trends of sales in 2015 are useless. However, how much sales of new cars "sag" and the prices at which the Ukrainians will be able to buy them we decided to predict in this article.

Results. The currency fall is almost immediately reflected on conjuncture in auto market. Worsens the situation introduced by the national Bank of constraints on the operations of purchase/sale of foreign currency. Taking into account that wages are not indexed, the purchasing power is reduced, and buying a new car is becoming increasingly unaffordable for a large number of Ukrainians. However, taking into account the experience of the past years of crisis in Ukraine, sales don't stop, changing only the segment of buyers. Most likely, people will not have to buy several cars per family, and will be replaced by newer and one which could meet all the needs of the family. It is also quite logical that would be the maximum saving on the use of automobile gasoline and diesel because the fuel prices are increasing at an incredibly fast rate. But still, those who need to ride every day will be forced to cut spending personal budget on transportation. Actually, now came a period when more than half of the population is trying to save on everything and to indulge in certain goods, primarily in goods with a high price, and also entertainment. Manufacturers, who will supply new models to the market, should know how to better promote these models, optimizing the cost of advertising and communication channels aimed directly at potential consumers. Therefore, the task of marketers, in conditions when the budget is reduced and the mood of the majority of citizens not to hire is careful thinking about the feasibility of any advertising and messages. So, what can be forecast on the market in this and subsequent years? That the market will continue to fall, everyone guesses. The question is how much it will fall? According to the forecasts of the leading dealers of the "Ukravtovaz", "AIC" the market for new cars will be in 2015 approximately 50-70 thousand units.

Conclusions. However, the determining factor in the automotive market of Ukraine in 2015 will be no new models, no marketing activities, but the currency of the hryvnia. Despite the fall of the prices in US dollars, prices are in UAH recently raised several times. Taking into account that income of the majority of the population dependence from currency exchange rate, buying a new car in 2015 will be a luxury, but the main market will be the NBU, the activity of which will depend on the success of the auto dealers. In this regard, the projected significant growth in the share of used cars, which began in 2014.

References :

1. Українська правда «Економічна правда» <http://www.epravda.com.ua>
2. <http://ukr.segodnya.ua/economics/avto/chto-zhdet-ukrainskiy-avtorynok-v-2015-godu-mnenie-importerov-577885.html>

65. Multinationals in Labour Economics

Tatiana Radchuk, Yana Okopna

National University of Food Technologies

Introduction. Labour economics seeks to understand the functioning and dynamics of the markets for wage labour. Labour markets function through the interaction of workers and employers. Labour economics looks at the suppliers of labour services (workers), the demands of labour services (employers), and attempts to understand the resulting pattern of wages, employment, and income. In economics, labour is a measure of the work done by human beings.

Results. Multinational corporations have existed since the beginning of overseas trade. There are over 40,000 multinational corporations currently operating in the global economy, in addition to approximately 250,000 overseas affiliates running cross-continental businesses. In 1995, the top 200 multinational corporations had combined sales of \$7.1 trillion, which is equivalent to 28.3 per cent of the world's gross domestic product. The top multinational corporations are headquartered in the United States, Western Europe, and Japan; they have the capacity to shape global trade, production, and financial transactions. In Multinational Companies introduction the HR literature has been abundant in providing typologies of the roles of HR professionals in organisations. The different roles chart the progression of the HR profession over time. Very often the boundaries of organisations are not limited anymore to the domestic setting. Crossing borders has become normal, which gives rise to the issue of HRM in multinational settings and how the HR function and related roles manifest themselves at the various plant, country, regional and corporate levels. How issues of coordination, shared learning (both top-down and bottom-up) and standardisation versus leeway for adapting to the local context (customization) become critical in this context.

Conclusions. As a result of this international environment, a number of new roles of HR departments operating in multinational corporations are emerging based on different HRM strategies for internationalisation. At the corporate HR level, these focus on designing and monitoring the implementation of corporate HR policies especially for the company's top management and expatriates. In short, labour today has managed to generate only a confused, partial and lopsided response to the multinational corporation. The MNC is based in a particular context, and as such it has an HRM heritage based on the resources and competencies available at head office and subsidiary levels. This HRM competence can be considered as context specific or context generalizable, depending on its usefulness outside the location in which it was developed.

References:

1. Almond, P., Edwards, T., & Clark, I. 2010. Multinationals and changing national business systems in Europe: towards the 'shareholder value' model? *Industrial Relations Journal*, 34(5): 430-445
2. Kelly, J. 2001. The role of the personnel/HR functions in multinational companies. *Employee Relations* 23, no. 6: 536-557.
3. Lachman, R., Nedd, A., & Hinings, R. 1994. Analyzing cross-national management and organizations: a theoretical framework. *Management Science*, 40(1): 40-56.
4. Storey, J. 2006. *Developments in Human Resource Management*. Oxford: Blackwell.
5. Stroh, L. K., & Caligiuri, P. M. 2009. Increasing global competitiveness through effective people management. *Journal of World Business* 33(1): 2-16.

66. The Psychology of Colour in Marketing and Branding

Igor Tcarov, Yana Okopna

National University of Food Technologies

Introduction. Colour and marketing go hand in hand with each other. The use of colour in the marketing of your business, whether it is in your advertising, your promotions, your business stationery or your product, can send either a positive or negative subconscious message, creating a good or bad perception of your business or your product.

Results. And don't underestimate the power of the subconscious messages that colours send to your market. What influence has colours on people? Red – Creates a sense of urgency, which is good for clearance sales. Encourages appetite, thus is frequently used by fast-food chains. Physically stimulates the body, raising blood pressure and heart rate, associated with movement, excitement, and passion. Blue – The preferred colour of men. It's associated with peace, water, tranquillity, and reliability. Blue provides a sense of security, curbs appetite, and stimulates productivity. The most common colour used by conservative brands looking to promote trust in their products. Green – Associated with health, tranquillity, power, and nature. Used in stores to relax customers and for promoting environmental issues. Green stimulates harmony in your brain and encourages a balance leading to decisiveness. Purple – Commonly associated with royalty, wisdom, and respect. Stimulates problem solve as well as creativity. Frequently use to promote beauty and anti-aging products. Orange & Yellow – Cheerful colours that promote optimism. Yellow can make babies cry, while orange can trigger a sense of caution. It used to create a sense of anxiety that can draw in impulsive buyers and window shoppers. Black – Associated with authority, power, stability, and strength. Often a symbol of intelligence, but can become overwhelming if used to frequently. Grey – Symbolizes feelings of practicality, old age, and solidarity. But too much grey can lead to feelings of nothingness and depression. White – Associated with feelings of purity, cleanliness and safety. It can be used to project an absence of colour or neutrality. White space helps spark creativity since it can be perceived as an unaltered, clean state. For any number of impressions you wish to impart, read more on the psychological colour meanings in your business.

Conclusions. In addition, you need to be conscious of the cultural background of your target market. While different cultures hold different associations and symbolism for many colours, the Western meanings are becoming more universal as markets become global with access to worldwide information through the Internet. Check out these cultural colour meanings and symbolism if your market specifically involves other cultures. The colours you use in your marketing campaign may be the component that will initially grab the attention of your buyer. There is no such thing as a wrong or right colour, just colours that are more appropriate for the message you wish to impart. Be sure to choose the ones for your colour and marketing program that will get you the response you are looking for!

References:

1. Gregory Ciotti *The psychology of colors*, 2013
2. Griaule M. *Arts of the Native*. L., 1950.
3. Jung C.G. *Symbols of Transformation (Collected Works, 5)*. London, 1953.
4. Schneider M. *El origen musical de los animales-simbolos en la mitologia y la escultura antiguas*. Barcelona, 1946
5. Teillard A. *Il Simbolismo dei Sogni*. Milan, 1951
6. Turner V.W. *Ndembu Divination: Its Symbolism and Techniques*.— «Rhodes — Livingstone Institute Paper». N 31, 1961.

67. Theories of Personnel Motivation

Vlada Chernova, Yana Okopna
National University of Food Technologies

Introduction. The term motivation is derived from the Latin word mover, meaning "to move." Motivation can be in general defined as the forces acting on or within a person that cause the initiation, direction, and tenacity of goal-directed, voluntary effort. Motivation theory is thus concerned with the processes that explain why and how human behaviour is activated.

Results. Early explanations of motivation focused on instincts. Psychologists writing in the late 19th and early 20th centuries suggested that human beings were basically programmed to behave in certain ways, depending upon the behavioural cues to which they were exposed. Sigmund Freud, for example, argued that the most powerful determinants of individual behaviour were those of which the individual was not consciously aware. Over time, the major theoretical streams of research in motivation were classified into two major schools: the content theories of motivation and the process theories of motivation. At my work I want to compare 2 theories that refer to first motivation school: Maslow's hierarchy of needs and Alderfer's ERG theory. The original hierarchy of needs five-stage model by Maslow (1943) includes: 1. Biological and Physiological needs - air, food, drink, shelter, warmth, sex, sleep. 2. Safety needs - protection from elements, security, order, law, stability, freedom. 3. Love and belongingness needs - friendship, intimacy, affection and love. 4. Esteem needs - achievement, mastery, independence, status, dominance, prestige. 5. Self-Actualization needs - realizing personal potential, self-fulfilment. Clayton P. Alderfer's ERG theory from 1969 condenses Maslow's five human needs into three categories: Existence, Relatedness and Growth. 1. Existence Needs. Include all material and physiological desires (e.g., food, water, air, clothing, safety, physical love and affection). 2. Relatedness Needs. Encompass social and external esteem; relationships with significant others like family, friends, co-workers and employers . This also means to be recognized and feel secure as part of a group or family. Maslow's third and fourth levels. 3. Growth Needs. Internal esteem and self-actualization; these impel a person to make creative or productive effects on himself and the environment.

Conclusions. Alderfer's ERG motivation theory differs from Maslow's theory in three ways: 1. the lower level need does not have to be gratified (i.e., a person may satisfy a need at hand, whether or not a previous need has been satisfied); 2. If a relatively more significant need is not gratified, the desire to gratify a lesser need will be increased (i.e., the frustration in meeting high-order needs might lead a person to regress to a more concrete need category); 3. Alderfer's ERG theory allows the order of the needs to differ for different people (e.g., it accounts for the "starving artist" who may place growth needs above existence ones).

References:

1. Alderfer, Clayton P. Existence, Relatedness, and Growth: Human Needs in Organizational Settings. New York: Free Press, 1972.
2. Gordon, Judith R. Organizational Behavior: A Diagnostic Approach. 7th ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 2001.
3. Jones, Gareth R., Jennifer M. George, and Charles W.L. Hill. Contemporary Management. 2nd ed. Boston: Irwin/McGraw-Hill, 2000.
4. Robbins, Stephen P., and Mary Coulter. Management. 8th ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 2004.

68. Factors That Influence on the Efficiency of Extraction Proteins from Sunflower Meal

Alona Cherstva, Yana Okopna

National University of Food Technologies

Introduction. Proteins are large biological molecules, or macromolecules, consisting of one or more long chains of amino acid residues. Except nature and concentrations of solvent on efficiency extraction of proteins influence that factors as temperature, duty of water, type extractor, time process, mass share of soluble proteins in meal etc. For the improvement functional and technological properties of protein isolates proposals to use protolithic enzymes [1, 2].

The purpose of this work was the use photolytic enzymes in process extraction of proteins from sunflower meal and optimization process this extraction.

Results. Determination of optical density by solvents performed on the photometer "CPC-3" with wave-length 540 nm to construct the calibration curve using a series of solutions of serum albumin concentration of 10 to 160 mg / cm³. The degree of hydrolysis was determined by titration [2]. The extraction of proteins from sunflower meal was carried out using sodium chloride for hydrological 10: 1, temperature 45 ° C, with constant stirring suspension and in the presence of protolithic enzyme. Determination of the mass fraction of proteins in extracts obtained showed that the mass fraction of protein increased almost twice using photolytic enzyme. The highest number of extracted proteins in solution was observed in the presence of alkaline protease. The results showed that in the presence of alkaline protease concentration of proteins in the protein extracts ranged from 43 to 60 mg / cm³, the degree of hydrolysis of proteins ranged from 8 to 28%.

The experimental results obtained regression equation determines the dependence of the concentration of proteins in the extract concentration of sodium chloride in solution, enzyme concentration and duration of the process: $y=46,65+2,7x_1+2,675x_2-1,025x_1x_3$, where x_1 concentration of sodium chloride,%, x_2 - the concentration of enzyme mg / cm³, x_3 - extraction duration, min.

It was found that the effect of increasing the concentration of the enzyme at a ratio of enzyme (neutral protease): substrate during the process of extracting the protein depends on the concentration of sodium chloride, the ionic strength of the solution and is more pronounced at low concentration of salt solution. Experimental results show that quantitative yield hydrolysed proteins increased by 5.3% compared to isolates.

Conclusions. Thus, the presence of the enzyme extraction is more efficient and improves the organoleptic properties of extracted protein from raw materials. The study of functional and technological indicators, including emulsifying ability, showed that the hydrolysed proteins has a higher emulsifying capacity compared to isolate and egg powder. Established that higher solubility and increased hydrolysed proteins at all pH values compared to the control. We obtained data show an increase in the efficiency of extracting proteins from sunflower meal in the presence of protolithic enzyme.

References:

1. Ortiz S. E. M., An M. C., Analysis of products, mechanisms of reaction, and some functional properties of soy protein hydrolysates, *J. Am. Oil Chem. Soc.* 2000, Volume 77, 12, pp 1293-1301
2. Conde J. M., Escobar M. M. Yust, Jiménez J. P., Rodríguez F. M., Patino R. J. M., Effect of Enzymatic Treatment of Extracted Sunflower Proteins on Solubility, Amino Acid Composition, and Surface Activity, *J. Agric. Food Chem.*, 2005, 53 (20), pp 8038–8045.

69. The Impact of Information Systems on Organizations and Markets

Yekaterina Chornoshkur, Yana Okopna

National University of Food Technologies

Introduction. Information systems and organization structures have been highly interconnected with each other. Over the years, information systems architectures as well as organization structures have evolved from centralized to more decentralized forms. This research looks at the evolution of both information systems and organization structures. In the process, it looks into the impact of computers on organizations, and examines the ways organization structures have changed, in association with changes in information system architectures. It also suggests logical linkages between information system architectures and their “fit” with certain organization structures and strategies. It concludes with some implications for emerging and future organizational forms, and provides a quick review of the effect of the Internet on small businesses traditionally sing stand alone computers.

Results. The adoption of information technology (IT) in organizations has been growing at a rapid pace. The use of the technology has evolved from the automation of structured processes systems that are truly revolutionary in that they introduce change into fundamental business procedures. Indeed, it is believed that “More than being helped by computers, companies will live by them, shaping strategy and structure to fit new information technology.” While the importance of the relationship between information technology and organizational change is evidenced by the considerable literature on the subject, ¹ there is a lack of comprehensive analysis of these issues from the economic perspective. The aim of this article is to develop an economic understanding of how information systems affect some key measures of organization structure. Gurbaxanl and Whang apply two economic theories, agency theory and transaction cost theory, into IS scenario to analyze the impact of IT on two important attributes of firms: firm size and the allocation of decision making authority. The agency theory proposes a model of a firm as an agency relationship built on a set of contracts among self-interested agents or employees and a principal or entrepreneur. Agency costs are incurred as a result of difference between the principal and agents’ goals. These costs are considered as internal coordination costs. Transaction cost theory presents a concept that there are costs in using a market as a coordination mechanism. Market transaction costs or external coordination costs contain operational costs, which are search costs, transportation costs, inventory holding costs, and communications costs. In addition, Gurbaxanl and Whang explain two different sizes of a firm: vertical and horizontal. Vertical size of a firm is measured by the range of the value chain which the firm spans using its own hierarchy, while horizontal size of a firm is a measure of the number and corresponding share of markets in which the firm sells its final goods and services.

Conclusions. Gurbaxanl and Whang summarize impacts of IS on an organization based on the applied theories: (1) IT centralizes management, leading to faster decision making; (2) IT reduces external coordination costs; (3) IT increases the degree of vertical integration or the scope of first activities; (4) IT creates economies of scale in operations, resulting in horizontal growth.

References:

1. Hayfullin B.M., IA Obukhov Automated management. - K .: Yurinkom Inter-Face Press, 2005.
2. Matveev M.I., Trubilin IT, Loiko VI, Baranowski TP Automated information technology in the economy. - M .: Finance and Statistics, 2005.

**Підсекція 26.2.
Ділова англійська
мова та міжнародна
комунікація**

Голова – доцент Г.А. Чередніченко
Секретар – старший викладач О.В. Никитенко

1. Research and development of the marketing data search methods on the Internet

Tetyana Dzhurenko, Galina Cherednichenko
National University of Food Technologies

Introduction. The emergence of the Internet and its subsequent development has changed the modern view of the advertising means and communication. The Internet combines interactive feature of communication and personalization possibility. Its distinguishing feature is a multidirectional communication model "many to many" according to which every user has the possibility to contact other users as well as the possibility of the feedback. The peculiarity of the internet environment is also associated with the active role of consumers (in traditional media their role is passive) due to the control over the information search through various search and navigation mechanisms. The interactive nature of the network environment allows to increase efficiency of the interaction between communication participants. Thus, the impact of the Internet technologies on the marketing activities of the company has been increasing.

Resources and methods. The perspective of further research in this direction is the in-depth study of the Internet technologies application in marketing activity. Topicality is determined by the fact that the information awareness is the basis for making management decisions, ensuring prosperity and well-timed response to diseconomies as well as for flexible work of the enterprise. The information about the world, trends and demand is provided by knowledge and skills to understand the results of marketing research.

The object of the research is search systems. The subject of the research is methods and means of network search process implementation.

The aim of this research is to investigate existing search systems in terms of their effectiveness for search marketing information on the Internet.

Data search problem in the context of rapid development of the modern information technologies will lie at the heart of the modern information theory and has an important value in the digital data processing.

Results. The aim of the further research is to develop effective systems for specialized data retrieval focused on identified needs of professional users in a limited information environment workflow.

In order to implement the need for finding relevant marketing information one offers to apply the method of content analysis and semantic WebSearch on the basis of existing information retrieval system to create contextual search engine [1]. Another method of search marketing data on the Internet is Text Mining. The purpose of Text Mining is to process unstructured (textual) information, extract meaningful numeric indices from the text, and, thus, make the information contained in the text accessible to the various data mining (statistical and machine learning) algorithms. Information can be extracted to derive summaries for the words contained in the documents or to compute summaries for the documents based on the words contained in them. Hence, you can analyze words, clusters of words used in documents, etc., or you could analyze documents and determine similarities between them or how they are related to other variables of interest in the data mining project.

Conclusions. Semantic search is a future technology, which has very ambitious goals. Semantic search can effectively solve many non-standard and specialized tasks and get answers to difficult, logically sophisticated queries [2].

References

1. Moorthy, A. Lakshmana and Karisiddappa, C.R. (2000), "Internet for Libraries", in Ashok Babu, T. et al. (Eds.), Vision of the future and information systems, Viva Publications, New Delphi, pp. 67-81, available at: <http://drtc.isibang.ac.in:8080/jspui/bitstream/1849/354/1/SSMfect.pdf> (accessed 15 April 2010).

2. Bradley S, Giustini D. GoPubMed versus PubReMiner for analyzing PubMed search results: a head to head comparison of two free web 'data mining' tools. CHLA/ABSC Conference, 2011.

2. Effective Control over the Evaporation Station of Sugar Factory

Olena Shkolna, Galina Cherednichenko

National University of Food Technologies

Introduction. The sugar industry is the most energy-intensive among the food industry fields. The share of fuel-energy resources in the total cost of sugar is 20% [1]. And also price for fuels and lubricants is increasing. This points to the fact that there is a necessity to use energy-saving technologies at sugar factories.

Resources and methods. Heat energy takes About 85% of the total cost of fuel and energy resources [2]. So, the main task of decreasing fuel consumption for heat production is decreasing unit costs of heat energy on technological process. The main consumer of steam (main steam) is an evaporator system at the sugar factory.

Results. From the point of view of controlling, the evaporator station belongs to the complicated technological systems, which are characterised by the dimensionality, nonlinearity, multicoupling, unsteadiness, uncertainty. These control plant peculiarities require to use modern approaches and methods of control theory and practice for complicated organizational and technical systems by use of progressive computer technologies, such as intelligent systems theory, optimized and adaptive control theory, technological and energetical monitoring methods, network and evolutionary modeling, forecasting methods [3].

It is necessary to develop mathematical models, intelligent control algorithm, software based by the modern information technology in order to use energy-saving technologies. This will help to achieve optimal modes of sugar manufacturing processes with prevention of emergency situations.

We also propose to use the control of evaporation station based on predictive evaluation of effectiveness of operation of sugar production. Predictive evaluation based on dynamic models and on failures and emergency situations account. The development of this approach creates natural conditions to achieve functional and operational efficiency of sugar production.

Conclusions. Automation of Evaporation station based on modern methods will help to increase its functional efficiency, which would decrease costs for fuel and energy resources at sugar factory.

References

1. Василенко, С.М. Економія енергоресурсів на цукрових заводах / С.М. Василенко, К.О. Штангеев // Науково-практичний галузевий журнал «Цукор України» – 2010. – №1(57) – С.40-43.

2. Штангеев, К.О. Шляхи енергозбереження в цукровому виробництві: навчальний посібник / К.О. Штангеев, В.І. Христенко – Київ: ПДЮ НУХТ, 2002. – 32 с.

3. Інноваційні технології в управлінні складними біотехнологічними об'єктами

агропромислового комплексу: монографія / А.П. Ладанюк, В.М.Решетюк, В.Д.Кишенько, Я.В.Смітюх. – Київ: Центр учбової літератури, 2014. – 280 с.

4. Sugar house training simulator / R. Mazaeda, A. Merino, C. de Prada, L.F. Acebes // International Sugar Journal – 2012. - VOL. 114. - NO. 1361 – p.328-344.

3. Automated management of technological complex of bakery production based on quality control methods

Pankov Dmytro, Galina Cherednichenko

National University of Food Technologies

Introduction. Bakery industry is one of the leading sectors of Ukrainian agriculture and is aimed at meeting the population demand in a wide range of bakery products. The implementation of production programmes for bakeries in Ukraine is in a high competition, caused by the absence of deficit in bakery products and equipment sufficiency of productive capacity to meet current customers' requirements. In the current economic conditions the problem of providing high level quality management is relevant and practically significant.

Resources and methods. The satisfaction of customer requirements and achieving the leading market position is provided by competitive products. Product quality is determined by the extent of the product compliance with the standards and consumer preferences, and, from a consumer standpoint, the importance of each indicator in shaping the overall quality of products is different. Consumers prefer baking products, which exclude various chemical additives and contain natural materials. This fact generates a need for continuous monitoring and quality control of raw materials, semi-finished and finished bakery products during the process of production and selling.

Results. Competition among producers for markets and constantly increasing demands for quality led to the development of a separate scientific discipline - qualimetry, which means quantitative assessment of the quality. Qualimetry as science combines quantitative methods of quality assessment used for reasoning decisions on quality management and adjacent management activities (saving resources, increasing productivity). In this thesis (dissertation) the ratio "cost price (prime cost) - quality indicators - selling price – sales volume" is subjected to optimization. These four interrelated parameters for the company are the subject of influence from the operating signals of automated control systems of technological and business processes based on the principles and methods of qualimetry.

The aim of the thesis is to improve the functioning of organisational and technological complex for bakery through the development of automated quality management system based on the principles and methods of qualimetry with use of modern information technologies.

Qualimetry is a scientific discipline which concerns itself with the methods and problems of quantification of the quality of any object: things or processes, whether natural or man-made, products of labour or nature, whether living or inanimate, etc.

It is a scientific theory of the quantitative determination of quality developed in the former USSR by G.G.Azgaldov and currently used in development of Russian standards (GOST), etc.[4].

The basis of such a system of bakery production automation make up the idea and concept of "Computer intellectual dynamic qualimetry", which are based on the use of original tools, developing specific methods for operational control of various

physicochemical, rheological and biological characteristics of the food media and association of received instrumental characteristics with organoleptic characteristics and other consumer characteristics, estimated by experienced experts and creating dynamic automated expert decision-making management system. Based on accumulated data, knowledge and software development using multi information technologies, such as control systems integrated into the automated management system of network-central type bakeries, should independently conduct rapid assessment and ensure the achievement of the required organoleptic and consumer properties of baking products, that is a relevant scientific-technical problem.

Conclusions. Consequently, obtained results show the perspectives of computer intellectual dynamic qualimetry", which are based on the use of original tools, developing specific methods for operational control of various physicochemical, rheological and biological characteristics of the food media.

References

1. Боровиков, В.П. Нейронные сети. Statistica Neural Networks. Методология и технологии современного анализа данных / В.П. Боровиков. – 2-е изд. перераб. и доп. – М.: Горячая линия - Телеком, 2008. – 392 с.
2. Арлазаров, В.Л. Теория и методы создания интеллектуальных компьютерных систем / В.Л. Арлазаров, Ю.И. Журавлев, О.И. Ларичев. – М.: Энергоатомиздат, 2001. – 212 с.
3. Qualimetry [Электронный ресурс]. – Режим доступа : URL : <http://en.wikipedia.org/wiki/Qualimetry> – Назва з екрана.

4. Automated control of the evaporator station at the sugar refinery plant with algorithms of diagnostics

Marina Sych, Galina Cherednichenko

National University of Food Technologies

Introduction. Technological processes of sugar production have all special features of complex organizational and technical structures. Timely and proper control leads to improving the quality of finished products, decreasing of devices, additional expenses, energy costs of production [1].

Resources and methods. The purpose of scientific research is implementation and diagnostics algorithms of the evaporation station of used in sugar production.

Main tasks of diagnostics algorithms that are used at a evaporation station to increase its effectiveness, is a recognition of system status in conditions of limited information, determination of appropriateness of management strategy in conditions of shortage of time for making decisions, incomplete incompleteness of information, especially in a case of emergency situations. Thus, the purpose of diagnostics algorithms is to increase reliability and a resources of technical systems, on condition that the most important indicator of reliability is the absence of failures during exploitation of the evaporation station[2].

Results. Technological processes diagnostics of the evaporation station of a sugar plant, allows to evaluate the system status quickly and is a basis for introduction of corrective actions aimed at preventing transition to system emergency operating mode.. It also allows to evaluate dynamics of technological parameters and to increase the efficiency of a system.

Additional models in the form of a system of equations for the different structures of regulation are created for carrying out diagnostics. The system of control equations for each

of the used structures of automatic control is created, which take into account the possible sources of errors. The minimal number of equations is two and they must take into account all possible sources of failures. The failures occur because of errors in equations of a model or in control and diagnostic tests. When structural analysis of errors in equations is performed some defects are detected and isolated sources of failures. If we have number of regulatory and statistical equations we define the group to which it belongs.

Conclusions. The development and application of diagnostics algorithms of evaporation station in sugar production will provide support for a operator in emergency situations, help to detect and prevent problems of a plant, increase accuracy of technological regimes, help to manage a plant, improve technical and economic parameters and lead to enhancing product quality.

References

1. Ладанюк А.П. Автоматизоване керування бізнес-процесами в комп'ютерно-інтегрованих структурах підприємства / А.П. Ладанюк, Л.О. Власенко // ААЭКС – 2004. - №2. – С. 237-240.
2. Власенко Л.О. Підвищення ефективності функціонування технологічного комплексу цукрового заводу за рахунок використання методів діагностики та прогнозування / Л.О. Власенко, А.П. Ладанюк // Восточно-Европейский журнал передовых технологий. – 2010. - №2/3 (44). – С. 57-62.

5. Antimicrobial effect of *Rhodococcus erythropolis* IMB Ac-5017, *Acinetobacter calcoaceticus* IMB B-7241 and *Nocardia vaccinii* IMB B-7405 surfactants on phytopathogenic bacteria *Pseudomonas syringae* pv. *coronafaciens* УКМ B-1154

Katerina Panasyuk, Galina Cherednichenko
National University of Food Technologies

Introduction. The necessity to develop modern drugs with antimicrobial properties is caused increased number pathogens resistant to known biocides. Microbial surface active substances (SAS) are considering by many researchers as an alternative to synthetic antimicrobial agents [1,2].

Resources and methods. Fried sunflower oil (2%), ethanol (2%) and glycerol (1.5%) were used as substrates in *Rhodococcus erythropolis* IMB Ac-5017, *Acinetobacter calcoaceticus* IMB B-7241 and *Nocardia vaccinii* IMB-7405 culture medium. The time of cultivation was 5 and 7 days.

MIC was determined by the method of serial dilutions in Gromyko medium (meat-peptone broth and mash in a ratio of 1:1). Compared with other methods of determining drugs activity, MIC has a number of advantages: fast in time; simple techniques of analysis; simultaneous determination of MIC for many test cultures; study the effectiveness of different drugs concentrations; makes it possible to compare different drugs purity.

Results. The antimicrobial activity of surfactants synthesized under different conditions of cultivation of IMB Ac-5017, IMB B-7241 and IMB B-7405 against pathogenic bacteria *Pseudomonas syringae* pv. *coronafaciens* УКМ B-1154 was investigated. It was established that the antimicrobial properties of surfactants depended on the nature of the carbon source in the medium (refined sunflower oil and oil after frying meat and potatoes, glycerin), time of cultivation (5 and 7 days) and purity of SAS (supernatant of culture fluid, SAS solution). The highest antimicrobial activity showed solutions of surfactants synthesized on waste oil after frying potatoes (survival of

pathogenic bacteria reduced on 50-95%) and those which were synthesized during 7 days of IMB-7405 strain cultivation on all studied substrates.

The optimal activity criteria of drugs with antimicrobial properties is the minimum inhibitory concentration (MIC)-e.i. the lowest concentration of drug that inhibits visible to the naked eye test culture growth. It was established that MIC of *R. erythropolis* IMB Ac-5017, *A. calcoaceticus* IMB B-7241 and *N. vaccinii* IMB B-7405 SAS preparations' is (mg/ml): 0,056, 0,024 and 0,075 respectively. The minimum inhibitory concentration of drugs synthesized after 7 days of *N. vaccinii* IMB B-7405 cultivation was 3,8-7 mg/ml and it was in 2 orders lower than SAS, which were synthesized on the fifth day.

Conclusions. Consequently, obtained results show the perspectives of microbial surfactants in environmentally safe drugs development to control the number of pathogenic bacteria.

References

1. *Randhir S.M. Swaranjit S.C., Banat I.M.* Advances in utilization of renewable substrates for biosurfactant production // *AMB Express.*–2011.–Vol. 1, № 5.–P. 1–19.

2. *Janek T., Lukaszewicz M, Krasowska A.* Antiadhesive activity of the biosurfactant pseudofactin II secreted by the Arctic bacterium *Pseudomonas fluorescens* BD5 // *BMC Microbiol.* – 2012. – Vol. 13, № 1. – P. 108–115.

6. Information technology of group decision making in production planning of machine building plant (enterprise)

Volodymyr Pietukhov, Galina Cherednichenko

National University of Food Technologies

Introduction. Production planning encompasses following areas:

1. Materials: Planning for procurement of raw materials, components, and spare parts in the right quantities and specifications at the right time from the right source at the right price. Purchasing, storage, inventory control, standardization, variety reduction, value analysis are the other activities associated with materials.

2. Methods: Choosing the best method of processing from several alternatives.

3. Machines and equipment's: Manufacturing methods are related to production facilities available in the production systems. It involves facilities planning, capacity planning, allocation, and utilization of equipment, machines etc.

4. Manpower: Planning for manpower with appropriate skills and experience.

5. Routing: Determining the flow of work material processing in the plant and sequence of operations or processing steps.

Resources and methods. Generally, this problem should take into account as an area feasible region, specified by the object properties, as the feasible region, specified by directive guidelines. As different functional services are responsible for the object properties and directive guidelines the amount of background information increases dramatically, and the functional service, for which calculations are performed doesn't know most of this information.

Considering all these factors the dimension of the problem greatly increases, which determines the high complexity of the collection, analysis and preparation of background information and reduces the efficiency of optimization problem solving.

As example we examine a machine building plant, where the production process is organized on the basis of object specialization. Shops of such plant (enterprise) are focused

on production and assembly of machine components or final products. These products go to adjacent shops for subassembly or they are the final products of the plant. Decomposition of complex technical products may be up to 10 levels. Each plant can produce their products on their own equipment and can use other component parts shops or other businesses. Some products can be manufactured with different technologies, using different materials.

Results. The problem of optimization of the production program of the plant is considered as a two-tier hierarchical system [2] with the usage of system optimization [3], which allows to create a human-machine technology of collective decision making. The basis of this technology is to create matrices in dialog mode that correspond to the technical and economic standards and indicators, to establish relationship between them to coordinate information of the components, ratios of certain types of production, costs of different resources, opportunities and reason of alternative production of some components(parts).

The aim of further research is to develop information tools for creating and editing these manufacturing matrices with technical and economic parameters in interaction mode involving all necessary departments.

Conclusions. Creation of information technology of group decision making in production planning of the plant(enterprise) will allow to overcome antagonism between different services and that will create an effective, reasonable and consistent production plan.

References

1. Самсонов В.В. Двухуровневый алгоритм задачи оптимизации производственной программы предприятия // Математические методы в технике и технологиях – ММТГ-24: сб. трудов XXIV Междунар. науч. конф.: в 10 т. Т. 2. Секция 2. – К.: НТУУ «КПИ», 2011, с. 19-21.

2. Самсонов В.В. Деякі процедури системної оптимізації формування виробничої програми підприємства // Наукові праці Національного університету харчових технологій. - К.: НУХТ, 2010, № 33, с. 84-87.

7. Purpose and importance of decision support systems

Hanna Oliinyk, Galina Cherednichenko

National University of Food Technologies

Introduction. Decision support systems (DSS) are interactive computer-based systems which assist in using data and information and providing answers for decision maker on complex issues. They provide data storage and retrieval but enhance the traditional information access and retrieval functions with support for model building and model-based reasoning. DSS support framing, modeling, and problem solving.

Resources and methods. Originally DSS were an evolutionary step from management information systems, which were relatively inflexible storehouses of corporate data. DSS were high-end applications reserved for occasional, non-recurring strategic decisions by senior management. The rapid advances in personal computers ushered in a new breed of simple and widely used DSS. As a result, many DSS today are simple, informal PC software that users create themselves with the help of templates, macros, user-programmed modules, and other customizable features [1].

Results. Nowadays typical application areas of DSS are management and planning in business, health care, the military, and any area in which management will encounter

complex decision situations. DSS are used for strategic and tactical decisions faced by upper-level management – decisions with a reasonably low frequency and high potential consequences.

DSS are based on three fundamental components. The first one is a database management system (DBMS). DBMS stores large quantities of data that are relevant to the class of problems for which the DSS has been designed and provides logical data structures with which the users interact. The second component is a model-base management system (MBMS). The purpose of an MBMS is to transform data from the DBMS into information that is useful in decision making. The last one is dialog generation and management system (DGMS). The main product of an interaction with a DSS is insight. As their users are often managers who are not computer-trained, DSS need to be equipped with intuitive and easy-to-use interfaces. The primary responsibility of a DGMS is to enhance the ability of the system user to utilize and benefit from the DSS.

DSS are especially valuable in situations in which the amount of available information is prohibitive for the intuition of an unaided human decision maker and in which precision and optimality are of importance. DSS can aid human cognitive deficiencies by integrating various sources of information, providing intelligent access to relevant knowledge, and aiding the process of structuring decisions. They support choice among well-defined alternatives and build on formal approaches, such as the methods of engineering economics, operations research, statistics, and decision theory. DSS can also employ artificial intelligence methods to address heuristically problems that are intractable by formal techniques.

Conclusions. DSS increases productivity, efficiency, and effectiveness and gives many businesses a comparative advantage over their competitors, allowing them to make optimal choices for technological processes and their parameters, planning business operations, logistics, or investments.

References

1. U.R.F. Averweg (ed.) (2012) Decision-making support systems: Theory and practice, London : Bookboon.com Ltd, Ventus Publishing ApS.

8. The Importance of Social Media and Their Use in Marketing

Iryna Dolishnia, Liudmyla Shapran

National University of Food Technologies

Introduction. The uniqueness of social media is that they allow the company to interact directly with consumers, without intrusive actions of traditional marketing techniques. For example, a company creates a page of the product in social networks, where users can post their comments, recommendations, reviews, ask questions and interact with each other to discuss this company, brand, product. Any consumer feedback and comments (positive or negative) left by one user can become a catalyst for other users and, consequently, can encourage the choice/refusal of this very company, brand, product or service.

Resources and methods. Marketing in social networks or SMM (Social media marketing) is a set of measures on how to use social media as a channel to promote other companies and to solve business problems. Thus, social media marketing is the process of gaining website traffic or attention through social media sites.[1]

Results. The vast majority of marketing specialists mentioned that SMM promotes their business, increases the number of regular visitors of the site or page through search engines and links from other sites. What is more, URL helps marketers gather useful information about competitors or partners, the preferences of potential customers and follow the latest trends in their tastes and preferences. These are the benefits of social media marketing.

However, there are certain disadvantages and risks in the use of SMM, namely:

- in spite of excellent opportunities for the selection of target audience, there is a great likelihood that the issue of personal data protection and privacy on the Internet can restrict access to their profiles in the future;
- Ukrainian legislation does not provide laws that regulate the rules of online content publication in social networks;
- risk of losing customers due to the lack of competent specialists in SMM. In social media one should be honest and open for the company to be trustworthy.
- wrong choice of content.

Creating a social media marketing plan it is necessary to:

- Determine the social networks worth being active on. Some of the most popular social networking sites for social media today are Facebook, Twitter, Instagram, Pinterest, LinkedIn and Google +.
- Sign up for free with each social network you want to use.
- Create individual profiles for your business and start posting content, such as industry trends, company news and promotional information right away.
- Define the goals you are trying to achieve. Figure out how to attract fans, friends or followers.

Conclusions. To summarise, reasonable use of social media marketing can efficiently affect the image of the brand. However, it can be a challenging task in the beginning, and in some cases it can even have some negative effects on the activity of the company. Realisation of the effective SMM is an important factor in successful product or company branding in the market, aimed at attracting a growing number of supporters, target audience expansion, developing, improving and protecting the reputation of the company through the formation of loyalty to the brand.

References

1. Brooks, Chad. What is Social Media Marketing? [Електронний ресурс]/ Chad Brooks. – Business News Daily. Режим доступу: <http://www.businessnewsdaily.com/2334-social-media-marketing-bndmp.html>

9. Employee Motivation

Natalia Kiriachenko, Liudmyla Shapran
National University of Food Technologies

Introduction. In the increasingly competitive business environment of recent years, finding ways to motivate employees has become a pressing concern for many managers. Motivation is one of the most important issues in management. The reason for this is quite simple: Companies fulfill their objectives if their employees and management are being efficient. Nowadays, motivation and content of the employees comprise the core of interest of the contemporary human resource management, because only by creating the high

quality motivation system can the organization benefit to improve its competitive ability and advantage on the market. [1, 94]

Resources and methods. Abstraction, analysis, synthesis methods of scientific research were used. To define motivation properly and concisely is pretty hard. The answer to the question “What is motivation?” was different through the ages and in different cultures. Motivation can be defined as a process, which triggers an activity in a man directed towards certain objects and its coordination in order to achieve a certain goal.

Results. Motivating employees can be material or non-material.

Material compensation and incentives are directed toward securing and improving financial status of employees and financial compensation for work. Given the degree of directness of material or financial benefits and total compensation for employees in an organization, there are two basic types of financial compensation:

a) direct material gains which employees receive as money through wages, such as the salary system and other material incentives (salary, bonuses and incentives, fees for innovation and improvement, rewards for spreading the knowledge)

b) indirect material gains which contribute to individual material standard although employee does not receive them directly in the form of wages and money, and are not distributed according to the criteria of working life and success, but are acquired by employment in a particular organization (scholarships, tuition fees, study tours, trainings). [2, 84]

However, most human needs are of non-material nature. This means that organizations with material rewards and the satisfaction of material needs and aspirations, needs to satisfy other needs and aspirations of people. Most common non-material rewards are work design, different management styles, employee participation, management by objectives, flexible working hours, acknowledgement and giving feedback, organizational culture and continuous training as well as development opportunities and career development. [2, 85]

Conclusions. Thus, employee motivation is one of the key preconditions for success in business. Employee motivation depends a great deal on the management’s capabilities, behavior and actions, ability to stimulate employee motivation, to create the organizational environment which will result in the employees being motivated. In such an environment the employees build up self-esteem as individuals and as employees. They are ready to make additional effort for the sake of the company’s success.

References

1. Cascio, W. Human Resource Management/ W. Cascio. – Sixth Edition. – McGraw-Hill, 2008. – 302 s.
2. Burke, W. Organization Change: Theory and Practice./ W. Burke. – Thousand Oaks: SAGE Publications, 2010. – 175s.

10. Auditing Oligopoly

Oleksandr Kuksov, Liudmyla Shapran

National University of Food Technologies

Introduction. The auditing industry has been characterized as an oligopoly, which has successively tightened from eight key players to four over the last 25 years. This tightening is likely to change the incentives of the surviving big auditors, with implications for their role in our market economy. Being motivated by the economic and public policy

implications of the tightening audit oligopoly, the changing relation between the big firms and accounting standards is investigated.

Resources and methods. Abstraction, analysis, synthesis methods of scientific research were used. How the tightening of the auditing oligopoly over the last twenty-five years—from the Big 8 to the Big 6, the Big 5, and, finally, the Big 4—has affected the incentives of the Big N, as manifest in their lobbying preferences on accounting standards was examined. As the oligopoly has tightened, Big N auditors are more likely to express concerns about decreased “reliability” in FASB-proposed accounting standards (relative to an independent benchmark); this finding is robust to controls for various alternative explanations.

Results. Modern International Financial Reporting Standards (IFRS) and International Standards on Auditing (ISA) give only recommendations for accounting procedure that creates possibility of misstatements in accounting. This situation ensures perspectives of sharp practice in financial statements, first of all with posting of profits.

Accounting standards are a key input in the audit process and, through their effects on financial reporting, can impact capital allocation decisions in the economy. Results show that the big auditors are more likely to identify decreased reliability in proposed standards as the auditing oligopoly has tightened: This suggests that big auditors perceive higher litigation and political costs from the increased visibility that accompanies tighter oligopoly. The findings are also consistent with tighter oligopoly decreasing competition among the surviving firms to satisfy client preferences in accounting standards. The findings do not support the concern that tightening oligopoly has rendered the surviving big firms “too big to fail.”

Conclusions. The growth of rules-based accounting standards is significant because it can result in a collectivization of auditing and financial reporting risks in ways that can be sub-optimal for capital allocation.

Situation in audit creates collision with development of practical science. Reliability is the main characteristics in accounting and audit. If Big 4 wouldn't up their professional view, it could create a crisis on auditing market and on ruins of them a new one can rise. This is not likely to happen in the nearest five years, but the world changes so fast.

References

1. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, ISBN 978-1-60815-052-6 (англ)
2. International Financial Reporting Standards (IFRS)
3. Allen, Abigail M. The Auditing Oligopoly and Lobbying on Accounting Standards. / Abigail M. Allen, Karthik Ramanna, and Sugata Roychowdhury. [Electronic source] // Mode of access: <http://hbswk.hbs.edu/item/7177.html>

11. Ways to Improve Quality Management on Enterprises

Oksana Smirnova, Liudmyla Shapran

National University of Food Technologies

Introduction. The quality management system is an organic combination of economic, legal and other factors affecting the quality. Using innovations can not only avoid conservatism and stagnation in the development of an integrated approach to quality, but also make it possible to consciously and confidently move forward.

Resources and methods. In quality systems innovations are divided into two groups: functional and systemic.

Functional innovations are those related to one function of quality control and do not require structural changes of the system. In some cases, the need for structural change is so minor that it can be neglected [1, p.13].

Systemic innovations are those related to several functions of quality control and need changes in the content of elements of the system. Systemic innovations may relate to one function, but affect other functions, which leads to the necessity of their amendment.

Results. The need to improve ways of quality management in modern conditions is caused by: (1) needs of scientific and technological progress; (2) change in consumer interests of the population; (3) lack or scarcity of natural resources; (4) increased importance of financial incentives in market conditions, when every person who works better can buy products of higher quality; (5) development of foreign trade.

Socio-economic importance of improving product quality management is that:

- high quality and competitive products always fuller and better meet social needs;
- improving product quality is a specific form of manifestation of the law of saving time at work, i.e. the total cost of the public effort to manufacture and use products of higher quality, even at additional costs, is significantly reduced;
- competitive products provide sustained financial stability, as well as getting maximum profit possible;
- improved product quality affects the productivity of social labour and positively motivates employees;
- it improves the structure of production and the functional distribution of production capacities, pace and efficiency of scientific and technological progress.

Conclusions. Therefore, the main ways to improve product quality include:

- 1) use advances of science and technology in the process of product design;
- 2) introduction of advanced production technology;
- 3) provision of appropriate technical equipment;
- 4) improvement of standards and specifications;
- 5) improvement of standardization as the main tool for fixing and providing the required level of quality as standards and specifications reflect current consumer requirements to the technical level [2, p.20].

Each enterprise must establish and maintain significant competitive advantage aimed at production of high quality products, able to better meet consumers' needs. This reflects the need of enterprises to use modern systems of quality management.

References

1. Бичківський Р. Управління якістю: Навч. посіб./ Р. Бичківський – Л.: ДУ “Львівська політехніка”, 2012. – 329 с.
2. Перчук О.В. Економічні методи управління якістю // Фінанси України. – 2005 – №4. – С.15-20

12. The Economic Content of Fixed Assets Regulatory-Juristic Support

Anna-Maria Sabov, Liudmyla Shapran
National University of Food Technologies

Introduction. It is necessary to examine the economic essence of fixed assets, particularly in the legal provision in order to clearly understand economic processes, including the formation and reproduction of plant and equipment.

Resources and methods. Logical, analytical and content analysis methods were used to examine the economic essence of fixed assets.

There is no single definition of “fixed assets” and their components according to existing law. There are many points of view on the interpretation of “fixed assets” in research of Ukrainian and foreign scientists and in normative basis.

According to the accounting document "Fixed Assets", the following definition is proposed: fixed assets are tangible assets which an enterprise keeps to be used in production, supply of goods and services, leasing or to carry out administrative, social and cultural functions. The expected useful life of fixed assets exceeds one year (or operating cycle, if it lasts more than one year).

The document “Investment property” gives the following definition of "investment properties": it is owned or rented land under finance lease, buildings, structures located on that land. They are kept to earn rentals and to increase equity, and not for production and supply of goods and services, administrative purpose or sale in business activities.

This document gives another definition that deserves attention: “Operating property” is owned or rented under finance lease of land, buildings and structures which are located on the land. They are used for production or supply of goods or services or for administrative purposes.

Another regulatory instrument is the Ukrainian state Classifier. Equity is tangible assets whose operating time and value are respectively exceed one calendar year and 15 non-taxable incomes of citizens.

According to the international accounting document “Property and equipment”, fixed assets are tangible assets kept by the enterprise for the usage in the production or supply of goods and services, for rental or administrative purposes, to be used during more than one period.

Results. After analyzing the content of legal acts we can conclude that categories “fixed assets” and “equity” are identical. Explanation of fixed assets as tangible assets is given in The Tax Code of Ukraine. The following characteristics as value (value of the more than 2500 грн.), purpose of use (for use in business), useful life (more than one operating cycle) were determined.

Conclusions. All the above mentioned facts make it possible to focus our attention on the question of economists’ interpretation of the term “fixed assets” in different legal acts. It complicates the analysis of their use and accordingly affects the decision-making process.

References

1. Сопко В. Деякі питання термінології та класифікації засобів праці. / В. Сопко, В. Карев. // Бухгалтерський облік і аудит, 2012. – № 3. – с. 11 – 15.
2. Ткаченко Л. Особливості оцінки основних засобів: історія і сучасність. / Л. Ткаченко // Бухгалтерський облік і аудит, 2011. – № 10. – с. 11 – 18.

13. Foreign Experience of Personnel Motivation

Alina Slabko, Liudmyla Shapran

National University of Food Technologies

Introduction. In market economy, the relationship between personnel and management is based on a new basis. The objective of management is to make success and profit in the market. The objective of personnel is to get material reward and psychological satisfaction from work. In finding a compromise between the expectations of the personnel and management is the essence of personnel motivation.

Resources and methods. Financial incentives are one of the means of influence on employees, and the more perfect are the incentives the better is the efficiency of personnel.

Many countries use peculiar bonus systems with bonuses varying from 5% to 500% of salary. The USA, the UK, France, Germany, the Netherlands, Italy and other countries widely use the systems of “extra income”, the purpose of which is to motivate the use of additional cash reward. Foreign companies actively use such forms of personnel motivation as share in the profit or in equity in order to make the employee loyal and committed to corporate goals. Typically, bonuses amount from one-third to 75-100% of employee’s earnings.

Introduction of these systems of financial motivation of personnel in domestic enterprises will contribute to personnel motivation, which, in its turn, can lead to more efficient use of labour potential.

Results. With the development of social relations in society, the needs of personnel also change. There are many types of intangible rewards of employees in foreign companies [1]:

- 1) Payments for off-hours (holidays and leaves, periods of temporary disability, etc.).
- 2) Material non-financial rewards. These can be souvenirs as a symbol of importance of the employee for the company, family gifts, birthday gifts, theatre tickets, etc.
- 3) Different company activities not directly relating to work. They are holidays dedicated to significant events, corporate parties, out-of-town trips and excursions arranged by the company).
- 4) Rewards of gratitude. For example, the Walt Disney Co places the photos of their best employees on the windows of the main street of Disneyland.
- 5) Rewards associated with changes in the status of the employee. It includes employee’s promotion, training at the expense of the firm, etc.
- 6) Rewards associated with changes of the workstation: changes in workplace equipment and its ergonomics.
- 7) Holidays and celebrations. The employee can be motivated by the duration of a leave, which increases depending on the length of service with the company.
- 8) Additional things, paid by the company such as: a laptop, a mobile phone. They can be used not only for work but also for personal use.

Conclusions. So, taking into account international experience in personnel motivation, and the current state of HR management in Ukraine, the main objective of improving the system of cost management on workforce is to implement a highly efficient mechanism for work motivation that provides the strong link between a reward and performance leading to the change in productivity and output of enterprises.

References

1. Колот А.М. Мотивація персоналу : підручник / А.М. Колот. – К. : Вид-во КНТЕУ. –2002. – С. 337–339.

14. Current Marketing Problems of Higher Educational Institutions

Victoria Cherkasova, Liudmyla Shapran
National University of Food Technologies

Introduction. Current changes in education pose new demands to the educational process, stipulate the necessity to use marketing management system, which should be aimed at solving the main mission of education – effective training of an individual as a carrier, consumer and user of national and world intellectual potential.

The analysis of the development of the higher educational system shows the saturation of the educational market. This requires each higher educational institution (HEI) to make reasonable management decisions based on systemic marketing. To improve the systemic efficiency of the HEI, it is necessary to develop the mechanism of its cooperation with the participants of both educational and labour markets through marketing management. The trend of increasing supply with decline in demand makes marketing a tool which has a coordinating role in the activity of HEIs and defines the philosophy of its functioning [1].

Resources and methods. Printed promotional materials are one of the main means of promoting educational services and informing public about the activities of the HEI [2, 3]. HEIs spend a lot on creation and production of booklets and leaflets, hoping to obtain the appropriate return as an increase in the number of applicants during the admission period resulting in increase in the number of students. In this respect, the development of methodology of evaluating the quality of printed advertising material and its application in practice is of unquestionable interest. On the bases of promotional brochures of Odessa HEIs the following characteristics were studied: the first emotional impression, the quality of the brochure, its colour, content of images, the slogan, the title, the main advertising text and its characteristics, the size of the text, its readability and style.

Results. To have qualitative content analysis of advertising materials printed by HEIs, it is appropriate to provide marks to evaluate all characteristics and to determine the total mark – “ratio of the efficiency of printed advertising material”. According to this evaluation, the most effective brochure/leaflet will have the greatest ratio of content analysis. It should also be noted that this method is effective and subjective to some degree which is caused by emotional state of each interviewee, personal preferences, perception and interest. That is why, to determine the efficiency ratio of print advertising material, it is advisable to involve both good experts in marketing and target audience.

Conclusions. The HEI today is not only an educational institution, it is also an enterprise engaged in market activities. Effective advertising materials can be effective marketing tools whose effectiveness can be determined by using the “ratio of the efficiency of printed advertising material”.

References

1. Голубьонкова О.О. Щодо питання необхідності маркетингу для некомерційних організацій / О.О. Голубьонкова, І.О. Купріна / Економіка: проблеми теорії та практики. – Вип. 264: В 9 т. – Т. IV. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2010. – с. 1050-1054.

2. Купріна І.О. Актуальні питання маркетингової стратегії ВНЗ / І.О. Купріна / Матеріали XIII Всеукраїнської щорічної студентської науково-практичної конференції за участю міжнародних спеціалістів «Сучасний менеджмент: моделі, стратегії, технології»; 5 квітня 2012 р. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2012. – с. 114-115.

3. Купріна І.О. Особливості рекламної діяльності вищого навчального закладу/ І.О. Купріна / Аграрний вісник України: [Збірник студ. наук. праць]. – Одеса: Одеський державний аграрний університет, 2012. – с. 86-88.

15. Impact of Innovation Activities on Effective Functioning of Food Industry Enterprises

Oksana Makarenko, Liudmyla Shapran
National University of Food Technologies

Introduction. In modern conditions of the development of the economy of Ukraine it is important to bring it to a higher level which should be facilitated by improving production efficiency. This process is influenced by various factors. One of them is the effective rate of utilization of production capacity and continuous improvement of the production process through innovative activities of business enterprises.

Resources and methods. Innovation in a market economy is one of the most powerful tools of competition, as it provides an opportunity to outlive competitors using more efficient processes and making better quality products or services. The innovative way of economy development allows economy to overcome the crisis and ensure the rightful place of Ukraine in the global community [1, c.132]. Food industry enterprises are solving a strategic problem of ensuring food security, so the problem of improving their performance based on promotion of innovative activities is one of the priorities of the national economy.

Results. The development of productive forces occurs in close interaction of science and new technologies with production. Only radical measures to introduce new technological solutions are able to provide conditions to manufacture competitive products. While most domestic technological developments are not inferior to the European counterparts, some production equipment has low technical and economic characteristics (high materials and energy consumption, low productivity), resulting in higher costs and lower quality products. Thus, food business enterprises must keep track of scientific and technical achievements and improve their material and technical basis. High-quality product output can be achieved under the following conditions:

- Development of new techniques and technologies;
- Introduction of low- and non-waste production processes;
- Use the most advanced storage technologies and foodstuffs.

Development and implementation of innovation policy on an individual enterprise largely depend on the capabilities of the enterprise: production volume, product mix, profitability and financial conditions. The main motivational mechanism for innovation is market competition. In addition, there are many factors that contribute to or hinder the development of innovative processes in the society [2, c.27].

Conclusions. Factors of innovation activities are related to specific forms of organization and individual steps of creating innovations. As introduction of innovations has a great impact on the efficiency of production activities, the issue of innovation policy on particular enterprises should be given primary importance, otherwise the company cannot function effectively.

References

1. Геєць, В. Інноваційно-інвестиційна діяльність в Україні // стратегічні виклики ХХІ століття суспільству та економіці України. – Т.1: Економіка знань – модернізаційний проект України. / За ред. В.М. Гейця, В.П. Семиноженка, Б.Є. Кваснюка. – К.: Фенікс, 2010. – с. 285-302.

2. Денисюк, К.А. Інноваційна активність національної економіки: вдосконалення методології. Показники промислових підприємств, державна підтримка / К. А. Денисюк // Економіст. – 2009. – № 8. – с. 45-49.

16. Innovative Personnel Management

Olga Okhrymovych, Liudmyla Shapran
National University of Food Technologies

Introduction. In order to operate in the conditions of economic crisis, any organization needs changes. Nowadays, HR management ability to innovate is not a fad, but an urgent need, which does not depend on the field of activity, size or age of the company but on management. Personnel is the most important constituent of the enterprise and one of the most valuable resources for innovative development. The key to organization success is its personnel with their skills, abilities, qualifications and ideas. Continuous personnel development, finding new approaches to management are essential attributes of successful functioning of the organisation.

Resources and methods. Good organization seeks to maximize the potential of its employees, create conditions for the fullest efficiency of employees' work and intensive development of their potential. Traditional personnel departments do not have appropriate professional and organizational status to ensure optimal functioning of employees in the innovation system. Therefore, the tasks of socio-psychological collective diagnosis, analysis and regulation of group and interpersonal relations, conflict and stress management, and socio-psychological adaptation of people were not solved by personnel departments. In innovative groups they are solved by innovative managers, while traditional managerial elements represent technics of workforce management. [1, p. 99]

Results. Retrospective analysis of scientific doctrine as to the employee's place in the development of enterprise, adaptability level of theoretical concepts to market conditions indicates the need to further develop approaches to personnel management. Its implementation is based on the formation of motivational field of development, including the most important motivational factors of personnel development and corporate culture.

Systemic approach to personnel management takes into account corporate culture as an influential factor in the strategic development of the organisation. Strategic management must be considered in three aspects: strategy, structure and culture of the organisation. The performed analysis shows that the main obstacles to implement strategic management into practice are cultural constraints, lack of participation of personnel management department, obstacles arising from inadequate culture of the organisation, lack of information and personnel competence.

The introduction of training system, knowledge management and personnel assessment contributes to technical re-equipment of production allowing to reduce the cost of raw materials per unit of output in physical measurement with simultaneous recovery of ecological internal and external environment of the enterprise. With ever rising prices of raw materials, higher level of personnel training ensures profitability and adequate level of profitability allows to use capital to implement innovative projects and modernise processing equipment, and ensures job protection for employees.

Conclusions. Thus, main innovative approaches to HR management are: to provide internal personnel pool to meet the need for specialists in the future; to study the state and ensure the coordination of global human resources to fill key positions; to offer employees greater work flexibility.

References

1. Карась Е. Використання філософії «Кайзен» як сучасної практики в управлінні підприємством/ Е.Карась// Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2010. – № 690. – с. 599 – 603.

17. How Long Will the Dollar Remain the Main Reserve Currency?

Iryna Shkapko, Liudmyla Shapran
National University of Food Technologies

Introduction. The world is concerned that the dollar cannot play the role of the main reserve currency any longer after the financial crisis sparked by the collapse of the U.S. mortgage market led to the worst global recession since the 1930s. The Government's stimulus packages, financial bailouts, the need to support liquidity, keeping interest rates at the lowest level, high unemployment and low tax collection make it print more dollars. This leads to a high risk of substantial inflation, or hyperinflation in a long-run.

Resources and methods. With a \$12.3 trillion national debt and \$55 trillion in unfunded obligations for programs such as Social Security, Medicare and Medicaid, the U.S. need to take steps immediately to protect themselves from the potential loss of the purchasing power of U.S. Dollars. Including unfunded obligations, the U.S. moves to first, well above Taiwan and Zimbabwe, for the highest debt to GDP ratio. U.S. total debt plus unfunded obligations total 625% of GDP.

All economists agree that one of the basic nonmonetary reasons of inflation is the existence of significant nonproductive government expenses such as military expenses.

There is a long-term trend of official reserve diversification away from U.S. dollars, especially among the fast-growing and developing economies. It is hard to argue that the future of the dollar nowadays significantly depends on such developing countries as China, India, Brazil, Russia, and others. These countries accumulate very large dollar reserves and U.S. debt. Nowadays central banks around the world tend to invest more than 60 percent of their new cash reserves into euro and yen, and only less than 40 percent into dollars.

Results. As we see, the U.S. economy and the dollar are losing confidence. The U.S. government must work even harder now to restore it.

The future of the dollar is in jeopardy now as it is evident from the facts. Whatever the dollar's drawbacks, the world will not easily find a reliable and durable alternative in the near or medium future. The possible alternatives, euro, yen, pound, yuan, and Special Drawing Rights (SDR), all have significant shortcomings as dominant reserve currencies, though they can and do serve supplemental roles.

Conclusions. Thus we come back to the US dollar and the United States. The world is stuck with the United States and the United States is stuck with the use of its currency as the premier reserve currency for the present. But both are threatened. For the dollar to continue in this role, its value has to exhibit greater stability than it has in the past. Thus the fiscal and monetary policies of the United States also need to inspire greater confidence than at present. Only then the dollar can reclaim international confidence and the global financial system continues in its current form.

References

1. Зайцев О.В. Гроші та кредит. Лекційне викладення: навч. посіб. / О.В. Зайцев. – Суми: Вид-во СумДУ, 2010. – 179 с.
2. Підручник. Видання 3-тє, перероблене та доповнене. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 432 с.

18. Street marketing

Oksana Bohatska, Olena Galynska

National University of Food Technologies

Introduction. Today's marketers must think outside of the box to find new and creative ways to present ads to customers. Street marketing is marketing or promoting products or services in an unconventional way in public places [1]. The goal of street marketing is to use nontraditional methods and advertising spaces to earn a greater amount of attention to an advertising campaign [2].

Resources and methods. Small businesses cannot spend so much money in marketing campaigns. One of the reasons why they apply street marketing techniques is that, as stated by Jay Conrad Levinson, the author of the book "Guerrilla marketing", street marketing and other guerrilla methods do not spend a big amount of money. Instead, they spend energy, imagination and time in creating new strategies to enter or to stay in a specific market [1].

Larger companies have the budgets and marketing expertise necessary to buy nontraditional advertising space, engineer public spectacles, and create accompanying digital components. These larger corporations are also more often closely associated with traditional advertising methods, meaning that they have more to gain from breaking out of this mold. Street marketing takes advantage of this phenomenon by placing ads in spots where people would not expect to see advertising [2].

Results. Companies should develop data about themselves, their products, their competitors, and their customers before implementing a street marketing plan. When looking at themselves, they must identify how they are seen in the marketplace, what the most appealing features of their new products are, and how they want to position them in the marketplace. It is important to know who their major competitors are, how their products compare, and where they advertise. They must also identify the customers they want to target and then discover out where they gather and what they want, allowing them to establish goals and opportunities associated with the campaign. Since the goal of street marketing is to create experiences that defy the expectations for advertising, creative developers must think carefully about how to stand out in the marketing landscape. The marketing plan should clearly spell out the logic behind the ads and their intended effects on the viewer.

Conclusions. Once the ads are created, it will be necessary to negotiate deals to rent advertising space. Marketing buyers will need to negotiate deals and make sure that all the terms and conditions are clearly spelled out so that neither party is caught unaware. The final step of the campaign will be to evaluate its success. During the planning phase, businesses identify a number of goals that may be measured in quantifiable numbers. The goal could be as simple as increasing sales or as nuanced as driving traffic to a particular website. As the plan moves forward, goals should be evaluated at regular intervals. If it is not producing the intended results, then the plan must be revised or abandoned entirely [2].

References

1. Frey, D. Street Marketing for Small Business. – Marketing Best Practices, Inc. – 2003. – 312 p.
2. Street Marketing. Explore the Strategy of Street Marketing [Electronic source] – Access mode: <http://www.marketing-schools.org/types-of-marketing/street-marketing.html>

19. Development of milk industry in Ukraine

Ruslana Ponomarenko, Olena Galynska

National University of Food Technologies

Introduction. Milk branch is one of the dominant ones in food-processing industries in Ukraine. The purpose of the thesis is to provide necessary information about the situation and strategic directions of future milk market expansion.

Resources and methods. Theoretical and methodological basis of this research is scientific works of the leading researchers in the area of milk industry. The following methods of research were applied: analysis and integration of aspects of considerable experience; analytical and interpretative procedures; experts' assessments.

Results. Statistical data of dairy products production in Ukraine over the period of 2013-2014 are presented in the table.

Table

Dynamics of major dairy production output in Ukraine over the period of 2013-2014

Types of dairy products	2013 Output	2014 Output	Absolute deviation	Growth Rate, %
Margarine and similar edible fats, th. t	283	269,4	-13,6	95,19
Processed liquid milk (pasteurized, sterilized, homogenized, baked), th. t	961	1079,8	118,8	112,36
Butter, thous. tonnes	94,3	114,3	20	121,21
Unripened or uncured cheese (fresh cheese) (including whey cheese and curd), th. t	83,7	74,3	-9,4	88,77
Cheese with high fat content, th. t	165	128,7	-36,3	78
Yoghurt and other fermented or acidified milk or cream, th. t	522	469,8	-52,2	90
Total	2109	2136,3	27,3	101,29

Source: State Statistics Committee of Ukraine [1]; author's calculations

According to the table, we can conclude that the production of milk products increased slightly in 2014 (by 1,29%, see table). The development of the dairy industry as a whole can be considered as quite successful: the decline in milk production has been terminated, and it demonstrates a modest but steady growth over the previous years. There is a clear tendency to increase high quality milk supply. Economic problems Ukraine has experienced since the 90s, made negative impact on its economy and dairy business [2]. The dependence on the Russian market has also contributed to the range of the industry problems.

Conclusions. The main causes of the negative dynamics in the dairy industry are: poor livestock management, outdated technologies and technical means of production, lack of government support and the demographic situation in rural areas [2]. Last year a large step for development of milk market was made. This year will there probably will be an opportunity for Ukrainian dairy products to appear on the EU market.

References

1. State Statistics Service of Ukraine [Electronic source] // Mode of access: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Dairy business [Electronic source] // Mode of access: <http://infagro.com.ua/eng/dairy-business-2014/>

20. Experience of Asian industrial countries for the regulation of Ukraine's financial system in crisis situations

Olga Smolnytska, Olena Galynska

National University of Food Technology

Introduction. The financial system of Ukraine has developed rapidly by the global economic crisis in 2008. The current state of the Ukrainian financial system indicates a slowdown in economic growth.

Resources and methods. Problems connected with the impact of the global financial crisis and its globalization on regulation of the financial systems, were examined by foreign scientists and politicians (E. Rose, J. Lipsky, K. Riykenhem), and domestic scholars (A. Honcharuk, A. Ivanytska, G. Kramarenko, A. Smolyanska, and others).

The purpose of the thesis is to identify the characteristics of regulation in the financial system of Asia during the global crisis and the possibility of their use in Ukraine.

Results. Consider the condition and prospects of the leading financial systems in Asia.

Economists have determined that due to rapid economic development of China, its GDP share in the global economy will grow by 20% in 2020, making China the leading economy in the world [1, p. 7]. World Bank forecasted China's economic growth by 7.7% in 2013. And Beijing is planning to invest \$150 billion in infrastructure projects [2].

The global economic crisis in 2008–2012 was well-timed for Asia. China's Central Bank has twice reduced interest rates and rereserve requirements for banks trying to make loans lower. The volume of China's foreign exchange reserves in 2012 was more than \$ 3.3 trillion. In December, 2012 Naftogaz signed \$ 3.656 billion credit agreement with the state-owned China Development Bank to finance the program of substituting natural gas with locally produced coal. The program is aimed at improving Ukraine's energy security and alleviating dependence on foreign natural gas.

South Korea showed a record economic growth over the last couple of years – plus 0.9% in the first quarter of 2013 compared with the same period of 2012. The reasons of the economic growth of South Korea are investment growth and increasing exports.

Conclusions. Thus, common features of Asian regions' economy are: high concentration of resources, dynamic and sustained increase of the Asia's share in the world GDP, active development of domestic and extra-regional trade, economic cooperation with the prospect of further integration [1, p. 6]. The national interests of Ukraine require the formation of a balanced comprehensive policy using the Asian experience. The biggest trade partners of Ukraine in Asia are traditionally China, South Korea and Japan. Ukraine's strategic interests are to deepen relationships with these leading countries and cooperation with others in the region to get help in stabilization of our financial system in crisis.

This study leads to the conclusion that the regulation of the financial system in Ukraine should be aimed at: a) strengthening the Ukrainian presence in the major Asian markets, whose trade is surplus; b) Ukrainian export capacity through the intensification of trade and economic relations with Asian countries; c) boosting investments in national infrastructure projects by attracting foreign capital.

References

1. Гончарук А.З. Пріоритети України по Азії : аналіт. звіт / А.З. Гончарук, А.М. Кобзаренко. – К.: Національний інститут стратегічних досліджень, 2011. – 64 с.

2. Всесвітній банк оголосив свій прогноз для світової економіки, Китай і Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bbc.co.uk/ukrainian/business/2013/06/130613_wb_new_forecast_az.shtml.

21. The innovative and investment development as the basis for agricultural production

Anastasia Kabaliuk, Oksana Naidiuk
National University of Food Technologies

Introduction. The innovative development and technical support of agricultural production has become very important in the current period of market relations in agriculture. Traditional technologies and equipment used in the previous period are outdated and need renovation. Thus, the necessity to transfer the agricultural production to the innovative and investment development model has aroused alongside with the modernization of agriculture.

Resources and methods. Methodological basis of research are methods of system analysis, the hypothetical method, observation and economic experiment. The basis of the information base of research contains regulations on the organization of quality management, reference materials, publications of domestic and foreign authors and other.

Results. The main strategic objective of the state policy in the field of agricultural economics is to develop competitive agricultural production. Technical and technological innovation should cover all aspects of agriculture – agriculture, agro refining and agricultural machinery. Agricultural production is important in this structural chain. Studying and generalization of domestic and foreign experience in the field of innovative development of agricultural production makes possible to build a strategy for the innovative activity. One of the forms of the innovative activity is the innovative business, which is a new form of integration of science and production. Innovative entrepreneurship is taking its first steps in agriculture.

The most sustainable development of agriculture, competitiveness in the domestic and global markets can be achieved through innovative technologies and solutions, including:

- The introduction of scientific achievements, technical and technological re-equipment of the agrarian production in transition to the saving technologies;
- Acceleration of technology transfer plant varieties, agro organic precision farming systems, vehicles, alternative energy;
- Provision of food in accordance with supply and increase production of environmentally friendly products obtained by means of the innovative technologies;
- Optimization of the volume of exports and imports of agricultural products with emphasis on the exports with sufficient processing and imports;
- The increase of the efficient use of land, labor, material and financial resources through the creation of joint ventures with foreign capital and integrated community producers in scientific production and commercial structures;

Conclusions. To solve the problems of innovative development of agricultural production the system of information and consultation services for familiarization with the modern scientific development of competitive products and services must be created. The psychological conditions of perception by means of agro-formating of scientific achievements must be introduced.

References

1. World Investment Report 2009: Translational Corporation, Agricultural Production and Development: United Nations, New York and Geneva, 2009: [Electronic source] // Mode of access: http://www.unctad.org/en/docs/wir2009_en.pdf

22. Ukraine–United Kingdom relations

Oksana Pulyi, Olena Gryshchenko

National University of Food Technologies

Introduction. Ukraine – United Kingdom relations, or British–Ukrainian relations, are foreign relations between Ukraine and the United Kingdom in the fields of international politics, economics, education, science, culture, etc.

Diplomatic relations between Ukraine and the United Kingdom were established on January 10, 1992. The Embassy of Ukraine in the United Kingdom began its work in September 1992. The British Embassy in Ukraine was opened later in the same year.

The actual state of Ukrainian-British bilateral relations corresponds to a high level of mutual understanding, including the issues related to the European integration of Ukraine as well as the development of cooperation in political, economic, military and cultural spheres. Traditionally, the United Kingdom is an important partner of Ukraine in the economic sphere, in particular in investment cooperation, banking and finance sectors and energy security.

Results. Bilateral trade in goods and services between Ukraine and the United Kingdom. According to the data provided by the Government Statistics Agency during 11 months of 2014 the total volume of bilateral trade in goods and services between the United Kingdom and Ukraine decreased by 20% and amounted to around \$1.2bn.

The volume of goods and services exported from Ukraine to the United Kingdom grew by 22% and reached \$555m.

At the same time, volume of goods and services imported from the United Kingdom to Ukraine decreased by 38% and amounted to \$625m.

The total trade balance of bilateral trade in goods and services during 11 months of 2014 caused a deficit for the Ukrainian side of \$70m.

As for investment cooperation (as of the date of 01.10.2014) the United Kingdom ranked as 6th biggest investor in Ukraine out of 133 investor countries with British capitals involved in Ukrainian economy amounting to \$2.3bn (4.8% of all FDIs). During 9 months of 2014 there was a decrease of \$444m in UK investments.

Conclusions. During first III quarters of 2014 the most attractive sectors of Ukrainian economy for British investments were: wholesale and retail - \$504m of investments (25% of total investments), real estate- \$482m (21%), refineries - \$331m (14%), loans and insurance – \$269m (12%), transportation and logistics - \$201m (9%), construction - \$147m (6%) [1].

At the same time, the UK remains a strong supporter of European dimension of Ukraine's foreign policy, particularly in a context of the signing the Association Agreement with the EU. Our countries closely cooperate in order to fulfil priorities of Ukrainian chairmanship in the OSCE, especially in the sphere of protracted conflicts.

References

1. Embassy of Ukraine to the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland [Electronic source] // Mode of access: <http://uk.mfa.gov.ua/en>

23. The impact of innovation on the efficiency of agricultural production

Maria Pogrebna, Olena Gryshchenko

National University of Food Technologies

Introduction. Innovation is an important component of the system of measures to accelerate agricultural development, enhancing its competitiveness and efficiency. Development of agricultural production at the present stage of development of a democratic state is due largely to the widespread introduction of the practice of domestic and international scientific and technological progress, the strategic role which belongs to the innovation and application of new scientific knowledge.

Resources and methods. Problems of state regulation, material, financial and information support of innovation and development of innovative entrepreneurship in the agricultural industry are considered in works by A. Haidouk, N. Demyanenko, N. Zubets, M. Kisil, M. Kodenska, M. Koretsky, N. Kropivko, M. Krupko, M. Malik, G. Pidlisetsky, M. Sadykov, A. Chupis, V. Yurchishin and others.

Results. Domestic market of scientific and technical products in the agricultural sector continues to deteriorate. Due to the insolvency of agricultural consumer, demands for innovation reduced. Imperfection of the legislative framework on government incentives, the lack of tax incentives and existing infrastructure hamper the development of science, technology and innovation in agriculture. That would ensure the involvement of the reproduction process of the banking and commercial capital and contribute to the unification links “Science –Technology–Technology – Production” [1].

Effective process of practical development of innovative solutions prevents from weak adaptation and low innovation activity in agro-based industries, from chaotic and dispersed proceeds from the introduction of innovative products, lack of an integrated application of innovation, the imperfections of the economic mechanism of management of innovation processes. Innovation in agriculture has certain features associated with its characteristics, namely: the presence of living organisms, seasonality, heightened risks, etc. With the introduction of innovations in the industry, types of products typically do not change, but only acquire a number of improved properties (e.g: a higher yield of beet). Innovation in agriculture must be considered in terms of four stages: the development of innovations, their testing and validation, reproduction innovations and their introduction into production.

Conclusions. To improve the condition of the agricultural sector it is necessary to define specific tasks [1]:

- explore the socio-economic essence and the content of innovation, its terminology base in agricultural production;
- study the effect of product innovation on the efficiency of agricultural production and its relationship with financial performance indicators of the efficiency of investments;
- justify the inclusion of intellectual property in an innovative model of development of the agrarian sector of the economy.

References

1. Zubets M., Volodin S On approval of the strategy of innovative models of development of agrarian economy // – K: Economy AIC. – 2004. – № 12. – p. 23–28.

24. Foreign economy of Ukraine during the crisis

Kseniya Pryadko, Olena Gryshchenko

National University of Food Technologies

Introduction. Any country to some extent participates in foreign trade activities. So no wonder that it should be encouraged to maintain output of domestic enterprises in the international arena.

Resources and methods. Researchers and scientists (O. Amosha, V. Andreychuk, V. Boyko, P. Haidutsky, V. Heyets, A. Kandyba, V. Topiha, S. Kvasha, P. Sabluk, M. Parsyak, C. Sokolenko, A. Koverha) devoted their works to the problems of development of foreign economic activity of enterprises in Ukraine.

Results. International expansion contributes to adaptation of the system of world economy relations and creates open economy. That is why development and regulation of foreign economic activity of enterprises is essential to improve the efficiency of economic activity at the level of individual businesses and across the whole country [2].

Unfortunately the present situation is not conducive to economic growth and stability as such. There is a picture in which Ukraine is stuck in “between crises” space. Most countries managed to restore the positive economic trend after the global crisis of 2008-2009 [1]. However, Ukraine today is again suffering from crisis symptoms. The current extremely weak economic situation indicates that the former foreign economic activities of our country have not given any results or at least a reliable platform that would help us to survive or smooth serious crises.

In order to solve the situation it would be most rational to follow the experience of other countries in the past. So in Belarus to resolve the crisis the state focused on exports increase. The main problem that inhibits the activity of enterprises - is an acute shortage in the market of hard currency and the consequent difficulties with the purchase of imported raw materials.

Note that the present government’s ability to cope with inflation remains low. Major investment companies’ resources derived from their own sources, their own savings. Therefore, weak economic dynamics and high financial and currency risks lead to poor financial performance of the companies, and with that - a further decline in general economic activity and investment in particular. In such circumstances, the company can not expect either state support or facilitate access to bank domestic resources or foreign investment resources [3].

Conclusions. That’s why the state must make significant changes in the implementation of foreign policy, namely:

- reform the institutional structures in the field of state regulation of foreign economic activity;
- improve the efficiency of foreign diplomatic missions of Ukraine on foreign economic relations;
- establish an effective mechanism for cooperation with business in Ukraine and abroad;
- provide a significant increase in scientific research world economy and international economic relations.

References

1. During the crisis, manufacturers plan to increase exports [Electron resource]. – Mode of access: URL: <http://mag.dom.by/events/1733-v-krizis-proizvoditeli-planirujut-narashivaty-ekSPORT/>
2. Talavira E. V. Current trends regulation of foreign trade enterprise in the context of globalization / E. V. Talavira // Efficient economy. – 2014. – №9.
3. Ukraine – from crisis to crisis [Electron resource]. – Mode of access: URL: http://www.razumkov.org.ua/upload/ukraine-vid_kryzy_doKryzy.pdf

25. Cooperation of Ukraine and UN Food and Agriculture Organization (FAO)

Margaryta Yuzefovych, Olena Gryshchenko
National University of Food Technologies

Introduction. Ukraine is actively involved in all aspects of the UN, the most important of which is to maintain international peace and security, including food security. In late 2003, Ukraine was admitted to the FAO – World Organization for Food and Agriculture.

Resources and methods. Resolution of Cabinet of Ministers №1661 October 24, 2003 “On measures of Ukraine's accession to the Food and Agriculture Organization (FAO)” declares Ukraine's membership in FAO 2003. Resolution of Cabinet of Ministers of September 13, 2002 “On the manner in which central authorities in the activities of international organizations in which Ukraine members” maintained the Ministry of Agricultural Policy which is responsible for organizing cooperation with FAO.

Results. Since becoming independent, Ukraine made profound structural reforms in agricultural sphere, radically rebuilt land and property relations. However, these important processes need continuous government support and promotion, and also international coordination that will facilitate the efficient development of the industry. Such coordination can be provided by specialized international universal organizations of the UN system, particularly the FAO. Ukraine's geographic location, size of its territory, population, natural resources, combined with potential in scientific, economic and other spheres of social life gives it the right to have the status of one of the most influential members of FAO.

Ukraine regularly takes part in special events FAO (seminars, forums, round table discussions, consultations, etc.). Ukraine also is a member of standing committees and commissions, such as: Agricultural Committee, the Committee on Forestry, the Committee on Fisheries, Commission on Genetic Resources for Food and Agriculture, Committee on Problems of commodities, Committee World Food safety, etc. Ukraine also participates in the Commission “Codex Alimentarius”, which is a joint body of the FAO and the World Health Organization (WHO). Joining the Commission gave our country the opportunity to:

- receive information about global and regional food standards;
- make the transition to international standards of food safety;
- influence decision of world standards in the relevant fields;
- respond quickly and if possible prevent approval standards that affect the competitiveness of national products[1].

Conclusions. Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine expects to open a regional office of the Food and Agriculture Organization (FAO) in Ukraine. Ukraine is interested in expanding cooperation with FAO. So it is necessary to get more actively involved in decision-making and ensure proper representation of Ukraine in the FAO Secretariat.

Ukraine – is one of the main partners of FAO. So revision of cooperation conditions is important, as for reflection of the national interests of Ukraine in the food sector.

References

1. Швайка І. Ми працюємо над питанням відкриття регіонального офісу ФАО в Україні./ І. Швайка // Прес-служба Мінагрополітики України від 23.04.2014. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/node/12770>

26. Global labour market

Shyshuta Yuliya, Olena Gryshchenko

National University of Food Technologies

Introduction. In the process of establishing an international labour market certain trends of contemporary development of human civilization can be identified. This increased social orientation of the global economy, democratization of labour relations, internationalization of requirements for the reproduction of labour, standardization of living and working conditions of people in different parts of the world, the development and improvement of the individual on the basis of universal values.

Resources and methods. Theoretical analysis and synthesis of the studied material, the logical method, supervision, the comparative and statistical method and the historical method are used in this research.

Results. World (international) labour market is a system of relations between states concerning the coordination of supply and demand of global workforce, the conditions of formation of labour forces, wages and social security. These relations have developed due to the uneven placement of labour in the world and its differences in playing at the national level. Between them there are transnational flows of labour, which become permanent and systematic.

International labour market is formed in two ways: first, through the migration of labour and capital; secondly, through the gradual merging of national labour markets, through which removed legal, national, ethnic, cultural and other barriers between them. This leads to the formation of the so-called “common labour market.”

Along with all these processes the differentiation amplified among the countries themselves as the result of that the world economy has acquired over time, multi-level, complex and hierarchical nature. At the highest level of the hierarchy former mother metropolis could find themselves that could develop a production unit of the new information economy. On the lower floors there are countries with traditional industrial economies. On the one hand, they are assigned the role of mass standardized products manufacturers, on the other - these countries have become suppliers of cheap labour.

Conclusions. International labor market is a complex phenomenon tied to the development of the human personality. The tasks to be discussed are improvement of the quality of work, the changing nature of the workforce and the formation of new quality. Formation and development of the international labour market is a result of the increasing international mobility of the two main factors of production - capital and labour. In the current era, when market relations became dominant in the global economy, migration reached global sizes and the most developed forms.

References

1. The International Labour Organization [Electronic resource] // Mode of access: <http://www.ilo.org/global/lang--en/index>.

27. Corruption in Ukraine

Anastasia Goncharenko, Olga Berezovska
National University of Food Technologies

Introduction. Corruption is a phenomenon that has a significant risk for society. Almost all socio-economic systems face corruption. There are basic approaches to understanding corruption: Corruption is state employees bribing; corruption is the abuse of power or official position used in any personal benefits; corruption is the use of status positions, as well as its authority for personal benefits or benefits of the third party; corruption is the evidence of organized crime.

Resources and methods. During the research we studied compared the data of different observations and surveys about the level of corruption in Ukraine.

Results. The evidences of corruption are informal payments in relations between the government and business, intercompany bribery employees of commercial companies. Modern Ukrainian corruption has some features that significantly distinguish it from corruption in other countries. Ukrainian corruption is the crisis type corruption. It : a) generated by the crisis of the modern Ukrainian society; b) able to deepen crisis society. This is her threat to the national security of Ukraine.

The main causes of corruption in Ukraine are: lack of stable and balanced legislation; imperfect justice system; imperfect, complex of accounting and system; administrative barriers; increase in the number of corrupt and criminal organizations.

According to a survey of 2012, the most corrupted spheres in Ukraine are: court(66%), the police (64%), civil service (56%), healthcare (54%), parliament (53%) political parties (45%), the educational system (43%), business (36%), military area (28%), media (22%), religious institutions (21%), NGOs (20%).

Conclusions. Conceptual Principles of prevention and antiaction corruption in Ukraine: prevention of corruption (is prevention of acts of corruption in early stages); the international community could offer Ukraine two successful administrative and legislative mechanisms to fight corruption: first - Singapore (Asian), the second - Swedish (European). The major factor in Singapore is the introduction of strict legal responsibility and control subjects corruption. The second model is characterized by a high public pressure on corrupt officials; there is an urgent need to establish a specialized authority to fight corruption and bribery; police have to fight all forms of corruption; it is necessary to ensure public protection of individuals; it is necessary to allow citizens to use the Internet to control the process of moving of their applications to government officials.

Therefore, corruption is a widespread and growing problem in Ukrainian society. According to the United States Agency for International Development (USAID), the main causes of corruption in Ukraine are a weak justice system and an over-controlling non-transparent government combined with business-political ties and a weak civil society [5].

References

1. V. Kozak, the phenomenon of corruption, scientific view of the real situation in Ukraine / Kozak V. // Sci Academy of Municipal Management Series "Management", Collected Works. -2011. -№2 -Mode of access: <http://archive.nbu.gov.ua>

28. Export and its Support Tools in Ukraine

Nikoletta Molnar, Olga Berezovska

National University of Food Technologies

Introduction. Exports of goods is the sale and export of goods abroad for their sale on foreign markets through the transfer of them into the ownership of the counterparty in another country. Conditions and results of the country's export determine the nature of its participation in international trade and other forms of cooperation [1].

Resources and methods. Doing the research, we have analysed literature on the subject and statistic data of official authorities.

Results. Powerful export base determines the conditions of monetary and financial cooperation, stability of the monetary sector of the country. For example, the stability of the German currency and its credibility in the world in the last decades of the 20th century largely resulted from the export potential of German Federal Republic. German Federal Republic topped the list of leading world exports for a long time. Conversely, weak export opportunities, inability to cover their export demand for foreign goods cause problems of devaluation of the national currency. This problem Ukraine fully experienced this problem in the first half of the 90th. Conversely, weak export opportunities, inability to cover their export demand for foreign goods cause problems of devaluation of the national currency. Export trends of our state are negative now, due to instability of the legal regulations and underdeveloped financial sector and market institutions. But export is subject of other forms of international cooperation influence. Factor distribution, international financial climate and other factors impact on export potential [2].

The main exports of Ukraine are: foodstuffs and agriculture – 28%; metal and metal products - 27%; machinery, equipment, vehicles – 16%; chemical products – 10%; mineral products – 6%; fuel and energy materials – 6%.

The total percentage share of these products is 93% of total exports [3].

Ukraine has a dominant position in the export of such industrial products that require a lot of production facilities but have no significant scientific content. Their production is accompanied by an excessive impact on the environment.

The main tools to support export in Ukraine at present stage are: stimulating of export products manufacture, including products of high degree of processing; promoting modernization and technical re-equipment of export production facilities; improving the national legal regime of export operations; improving the mechanism of financing and lending on industries which are involved in the production of export goods; establishing an effective system of export transactions insurance; providing significant legal support of domestic production; developing of national priorities in international trade. [4]

Conclusions. Ukraine has a powerful export potential. But its legislative base is not perfect enough in order to be able to support export producers. Also, political, economic instability and Russian intervention are the main obstacles for the export potential of Ukraine. In order to be a powerful exporter in the world, Ukraine needs some period of time, stability and significant changes in its legislation.[5]

References

1. V.V. Kozik, L.A. Pankova, *World Economy and International Economic Relations*, - L: 2005. – pg. 27-29.

29. Social Responsibility of Business

Olena Sauhina, Olga Berezovska
National University of Food Technologies

Introduction. Business is an integral part social environment, political and cultural environment, therefore business must be socially responsible. Moreover, stable development of society is a required condition for stable development of an enterprise. So, business must be socially responsible and the social responsibility is vital its part.

Resources and methods. Preparing the topic about social responsibility of business literature on the subject was carefully studied and analyzed.

Results. What is the social responsibility of business? There were more than 80 definitions by 2010. After 5 years of development, the standard called ISO26000 was approved. The social responsibility of business is company liability for its decision and action impact on society and environment. It complies with current legislation and international standard of behavior. It's International UN initiative – the Global Compact UN which including 10 main principles about human rights, labor, environment, whose goal is to fight against corruption. It is voluntary initiative that combines different enterprises all over the world into a single fellowship. Its goal is sustainable development via responsible and innovative corporate governance.

Companies choose way of their activities according to established international principles of social responsibility. This ways of activities are called social programs. Social programs could be internal and external.

Internal social programs include: staff development for the purpose of involvement and maintenance of talented employees; concern about social protection of workers; professional development and training of employees; safety and occupational health; stability of salary. External social programs include: conscientious business practices; information openness; small and medium businesses support; increased responsibility to consumers for the quality of goods and services; reuse and recycling of wastes, charity etc.

Conclusions. The advantages of the social responsibility of business are the increase of attractiveness and access to new markets; formation and enhance of the company's reputation; the increase of public confidence; adjustment partnerships; increase of financial wealth of the enterprise. Also, the state provides some motivation. For example, O. Feldman's law «about social enterprises» in Ukraine. According to this law, social status provides the company the right to state support in the form of tax benefits, benefits for investment activities, land issues etc.

80% of world corporations have sufficient level of social responsibility. There are 5 leaders in Ukraine: «Kyivstar», «Nestle», «MTC», «Procter&Gamble» and «Nemiroff». For example, «Kyivstar» often holds different action and rates for cheaper mobile communication. Thus, the social responsibility of business is really important both for business and society, and it provides a lot of benefits to both parties.

References

1. Belawska K.S. (2011) Corporate Social Responsibility: Evolution of the problem News KNU. Economic science, № 1. – P. 230-234
2. Bozhkova V.V. (2010) Socially responsible business as one of the areas of improving the image of local businesses. – № 1. – P. 145-153

30. Shortcomings and Prospects of Ukrainian Sausage Producers on the World Market

Natalia Tatsiyenko, Olga Berezovska

National University of Food Technologies

Introduction. Food industry plays a special role in the food problem solving in any country, as it is determined by a large social significance of products, produced by its factories. Also, the food industry has a strong industrial and economic relation with almost all branches of the state economy and affects significantly on their development.

Resources and methods. Preparing the report we analyzed the data of official reports and literature.

Results. Ensuring of stable, efficient, balanced and proportional development of the food industry is one of the main tasks of the government economic policy, and its implementation is essential not only for satisfying the domestic market with food, but also in forming of a strong export potential and creating of food security.

Ukrainian meat processors managed to increase the production of sausages by many times. According to the State Statistics Service [1], last year in Ukraine 285.7 thousand tons of sausages, were produced which is 1% less than in 2012. It should be mentioned that the total meat production in Ukraine in 2013 increased by 8.5%, but as you can see, this growth did not affect on the sausage producing. The largest share in the structure of production, 65% belong the boiled sausages, frankfurters and wieners. Last year their production increased by 0.4% and reached 185 thousand tons. It allowed to reduce the import of these products by three times, according to operative analytical data of the Ministry of Agrarian Policy and Food (MAPF) [2]. In general, in the field of export and import of meat products and sausages Ukraine holds the surplus in foreign tradeoff the mentioned above products. "Import of sausages decreased by almost 30% - to 0.9 thousand tons which is \$5.5 million. Thus, the balance of foreign trade of meat and sausage products, as still positive although it is small. The main market for our products was Russia - 68% and Moldova - 30%", - said in the analytical review MAPF. The geography of import changed: if in 2012, half the sausage products imported from Belarus, last year most of sausages imported from European Union countries such as Italy, Spain, Poland and Slovakia.

Conclusions. In the market of sausages there is fierce competition that determines the assortment, quality and pricing. That's why in order to maintain competitive positions, domestic meat processing enterprises should pay more attention to the improvement of the safety and quality of products, reducing costs, expanding product range, - according the academician M. V. Filippov. All this things make meat processing companies to produce high quality brand products, find new niches and create innovative products [5, p. 187].

Therefore, a deep understanding of the situation, professional market analysis in order to plan production, the vision of their own place in this sector of economy will enable manufacturers of sausages to be competitive in the situation of fierce competition.

References

1. State Statistics Service of Ukraine - [electronic resource]. - Access mode: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine - [electronic resource]. - Access mode: <http://minagro.gov.ua/>
5. Filippov M. V. (2013) Modern state and problems functioning of market of meat products in Ukraine. Bulletin of ONU Mechnikov. Book 18 Vol. 2 - P. 278.

31. Influence of tourism on state economy

Iryna Homenko, Olga Berezovska

National University of Food Technologies

Introduction. The modern industry of tourism is one of the quickest progressing branches of the world economy and it could be regarded as an independent kind of economic activity and an interbranch complex. Nowadays tourism became the phenomenon that had been included in everyday life of almost the third part of the planet population. Furthermore, at the beginning of the XXI century tourism took the third place among the important branches of the world economy according to the amount of income. Tourism is the main source of income in many countries and regions. Revenues from the tourist trips are more than \$500 billion a year. Western European countries and the USA get the highest income. The analysis of the situation in Ukraine shows that the tourist economy is developing gradually though it is not characterized by stable increase.

Resources and methods. We used the theoretical method studying different resources.

Results. The economic functions of tourism are economic benefits that it provides. So tourism stimulates the development of infrastructure elements: hotels, restaurants, trade enterprises and so on. It determines the increase of the income part of budget through taxes. Also, tourism has wide potential to attract foreign currency and various investments.

In many countries, tourism is in the first three leading branches of the state, it is developed fast and has an important social and economical significance, as it increases local income, forms new working places, develops social and infrastructure in the tourist centers, makes folk crafts activity and cultural development, it helps them, guarantees the local population life's level growth, increases current investments.

But the positive impact of tourism on the economy of the state takes place only if it is developed and does not change the state economy into the economy of service.

Every year the tourist industry takes the more important place in the world economy. 8% of able employed population (260 million people that is every person from ten employed people) are engaged in this industry; its income into GDP is \$3,3 trillion (more 11 %), \$630 billion investments or 9% of all investments into the general capital [3, p.73-78]. For last fifteen years the tourist industry has formed and received its recognition as one of the largest spheres of activity which provides services all over the world. And so the quantity of people involved in tourism increases.

Conclusions. Tourism is one of the most privileged branches in many countries of the world, its income to the GDP comes to 20-45%, but money from the foreign tourism is the main source of getting currency. So tourism not only brings the significant part of income to the tourism – developed states budget and it is very perspective and it can become one of the main sources of investments to the budget of other countries.

References

1. Leont'yeva, J. Y. (2010). Formulation and implementation of strategies for regional tourism destinations: Dis. Candidate of Economics. Specials. 08.00.05 – The development of productive forces and regional economy. Kharkiv, Kharkiv National Academy of Municipal Economy.
2. Gatilova, L. I. (2012). Tourism development in Ukraine: a statistical evaluation. News of DITB, 5, 74 – 80.

32. The Internet as a Medium of Business Development

Anna Chernova, Olga Berezovska

National University of Food Technologies

Introduction. The modern development of economy is characterized by soaring rates of economic processes informatization, the spread of the scales of electronic business and electronic commerce. However, a new form of functioning enterprises determines the need for consideration of the general questions of management in the conditions of electronic economy.

Resources and methods. We studied different resources in order to outline the role of the Internet for doing business.

Results. In the conditions of globalization and informatisation of public life number of users of the Internet is constantly growing, which in turn leads to the continued growth of the of consumers share who want to shop without leaving homeThe Internet creates new opportunities for business and it is considered by entrepreneurs to be a perspective platform for further development of commercial activity.

Social networking is one of the most popular modern Internet resources, and its popularity is deserved. Firstly, they have a convenient interface and, secondly, they cover the wide interests of the consumer. But in order to make the social network to become a business, it is necessary to create all conditions for the creation of values for the users, because business in the social network is only possible when it is aimed at its users.

It is necessary to mention that electronic commerce is represented by Internet-shops.

Internet-shop is defined as software systems that allow to trade on the Internet and to automate business processes. This method of selling goods has several advantages: clearly established system of delivery order, lower price for goods and services due to saving on unproductive expenditures, wide range of goods, etc.

The main differences of online-shops from more traditional shops are: interactivity, large amount of information and the range of products and an individual approach to each customer. However, there are also some disadvantages: our Ukrainian consumers prefer the advantages of Visual method of making a purchase. It's important for them to communicate with the seller and to find out his opinion about the product/service and only then make a purchase. However, very often, in the well promoted Internet-shops, this drawback is compensated by full information about the product, which sometimes can't be provided in offline-shops.

Conclusions. It is essential to point out that setting up and running of online shop is profitable, due to saving costs on salaries for workers and warehouses. Initial capital for shop establishing in Ukraine is not more than 5000 United States dollars. The advantage of online-shops is a lack of clear territorial limits and the functionality of the rapidly growing Internet market in Ukraine.

The electronic form of the enterprise creates the conditions for reducing the cost of products and services through a number of expenses, which are significantly reduced in terms of electronic business.

References

1. Stepova SV, Online store as the object of financial investments / S. Steppe // Innovative Economy. - 2012 (29). - №3. - S. 186-191.
2. Bilyuk M. internet store as a means to e-commerce. - 2011 - [electronic resource] / - Mode of access: <http://conf-cv.at.ua/forum/67-689-1>

33. Event Marketing

Roman Duma, Liudmyla Vlasenko

National University of Food Technologies

Introduction. Event marketing - is the promotion of goods (services brands) market by creating and laying special events. The range and format of them is infinite and immense: from classic press conferences, professional seminars and trainings, mass concerts and national festivals to corporate events to international exhibitions.

Resources and methods. Obviously, the range of possibilities event marketing is quite wide, and there are many forms of use. Special event can be a strictly academic (business meeting, conferences) or business (summit, exhibitions, tournaments, contests) and entertainment (concerts, shows, festivals) or informative (birthday companies, release new products) and so on.

Results. Trademark should totally be present in the event: at every step, everywhere and in everything from advertising and souvenirs to the most plot developments. This guest did not have forgotten for a moment who organized his leisure. During special promotions contact with visitors so-called "brand ambassadors": they offer to taste the product if it is something edible, hold it in your hands and try to do it's, say, a mobile phone or a car, consult or distribute free samples. This allows you to get to know potential consumer product itself, but on an emotional level to feel the care brand. On the event, you must draw the audience, an identical target group of consumers of the product. Performance must bear the same emotions as the brand. The choice of inappropriate action may adversely affect the image of the brand.

The introduction of the type of marketing activities of the event marketing has 4 basic rules:

1. The most important thing is to define the purpose /idea;
2. Define the target audience;
3. Event - is a powerful tool for PR;
4. Event must be integrated into the overall marketing strategy of the company/brand, and not only in corporate colors and logo, but at the level of the mission and values of brand.

The main value of the event is to give the feelings and emotions that it creates in the audience. It is the biggest difficulty in this event marketing. It is very appropriate to apply the laws of art.

Conclusions. Event marketing is becoming more and more popular and more and more companies resort to organizing events, implementing the marketing strategy. This is one of the most effective tools of building a positive attitude towards the company or its product.

The main advantage of any special event is a direct contact between the customer (product brand) and audience, creating an emotional connection between them. Add to this the duration of contact and the creation of complex emotional experiences directly related to the brand/product - the output we get the communication between brand and audience.

References

1. <http://www.dali.te.ua/uk/blog/82-event.html>
2. <http://lvivposter.com/news/17-Event-marketynng/>

34. The Role of Branding at the Current Stage of Ukraine Development

Tatiana Shaposhnik, Liudmyla Vlasenko

National University of Food Technologies

Introduction. The development of national brands is an important component of Ukrainian enterprises' success in the global market and an important factor in the maintenance of competitive position in the domestic one.

Resources and methods. Theoretical and methodological principles of formation and functioning of brands in Ukraine were explored in the works of such scientists as J. Goncharenko, G. Kanischenko Y. Radchenko, I. Saburov, V. Tarnavskiy.

The development of branding in Ukrainian market segment began with the goods of mass demand. In order to keep the position in the roar, manufacturers are forced to create competitive and recognizable brands.

Food industry is represented by a large number of well-known brands, because despite the strong competition and a large variety of product offering, brand, product can immediately make a popular and profitable. Thanks to the brand as an additional tool of competitiveness of enterprise are recognizable. Thus increasing demand for branded products and providing more profit to the owner of the brand.

The high level of branding is achieved in the financial sector and the service sector. The real estate market branding is not used actively. Absolutely new direction is the branding of shopping centers, this trend is characterized by the fact that not only used marketing tools, but also architecture, design, brands tenants of retail space and more. New brands have become more consistent positioning nature of business that immediately impact on consumer confidence, the formation of customer loyalty.

Results. Today the brand and branding in Ukraine is an integral part of a successful business. Branding is designed to increase profitability and characterized in that: creates a strong demand for products; provides awareness of products among similar products of other companies; creates an attractive image of the company and credible to consumers; promotes consumer purchasing decisions without hesitation [1].

Conclusions. The effectiveness of branding is proven expertise in many successful international companies as a brand is an effective system of consciousness buyers.

Thus, the development of branding in Ukraine is quite intense; it is a feature focus on increasing the recognizability, a sense of security to some extent - and patriotic loyalty to consumers.

References

1. Shevchenko O. Brand Management / O. Shevchenko- K.: MBK, 2011. - 395 p.
2. Most expensive brands in 2013 by Forbes: [electronic resource]. – Mode of access: <http://www.management.com.ua/news/?id=1509>.
3. Focus: [electronic resource]. – Mode of access: <http://focus.ua/ratings/>.

35. Types of Marketing

Anastasiia Glushanitsya, Liudmyla Vlasenko
National University of Food Technologies

Introduction. Successful activity of a company depends on many factors. One of the most important factors of successful activity of the company is ability of attraction and cooperation (new clients, investors, suppliers) on the market.

As marketing plays such an important and indispensable role in formation and development, leaders of companies are sure that it's necessary to use new kinds of marketing.

Resources and methods. The economy's transition to the market relationship made the new tasks and desired the new look and actions from the companies representatives, which would provide more excellent means of commercial activity, their new level. Today the user won't be surprised by advertisement on TV, radio or big boards. The user wants product which will be remembered, but not such as product, which he will forget as soon as he leave the shop.

Results. Due to the complexity of the situation, in the promotion of products some of the manufactories use new kinds of marketing, such as emotional marketing, marketing of impressions, touch marketing, celebrities marketing, mobile marketing.

1. Emotional marketing. As we can see on its name, the attention is concentrated on the emotions of user. Why emotions? Because in the world full of abundance, emotions are still the only on which pay attention the client. Emotional attitude of the user for the advertisement could be neutral or contradictory, positive or negative.

2. The marketing of the impressions. As understood, it's the tool of the creation of the emotional connection with the product and users in the parts of events and offers which are made by manufactories.

3. Touch marketing is the kind of marketing which influences on the felling of the user, on his emotional state.

4. The marketing of definite persons. This type of marketing can be divided into celebrities marketing and political candidates marketing.

5. Mobile marketing. Mobile marketing is a process of distribution of the marketing information on mobile phones of customers consuming not only by SMS but involving other mobile technologies. And as a result, getting from them reverse reaction.

Conclusions. Nonstandard kinds of marketing related to the modern kinds of it. For example, the partisan marketing, the virus marketing.

The modern development of the marketing as the science is occurred in conditions of social and economical changes. It's characterized by the high level of uncertainty of the environment, dynamism, significant technological transformations, which make influence on the marketing.

References

1. Koretsky M. Strategic management: teach. guidances. / M. Koretsky, O. Datsiy, A. Dyehtyar. - K.: Center educational literature, 2007 - 240 p.
2. Byelyantsev M. Marketing: teach. guidances. / M. Byehlyatsev, L. Ivanenko. - K.: Center textbooks, 2005. - 328s.

36. The Use of the Relationship Marketing Concept in the Operation of “Lvivska Pyvovarnia”

Olena Soliar, Liudmyla Vlasenko
National University of Food Technologies

Introduction. The relationship marketing provides the commitment of the company marketing activity to establish the long-term constructive preferential relationships with the potential customers. Besides the market research, planning and sales promotion the function of the consumer interaction appears.

Resources and methods. Consequently, the relationship marketing means:

- the establishing relationships with the most significant target groups;
- the maintaining of the established relationships and taking care of them;
- the rating of the interaction efficiency.

The development of the relationship marketing is influenced by the following factors:

- creation and use of databases;
- interactive (indirect) dialogue with customers: telephone, fax, e-mail, chat, regular mail.

Results. In order to win the place on the modern market companies must focus on the consumer: put the highest value on the target consumer. Most markets are rather stable and the consumers of the main categories of goods are not added with the great number of the new ones. The competition is growing and the expenses for attracting the new customers are increasing.

Furthermore, consumers themselves are becoming more independent and demanding. Today we can observe the active use of the relationship marketing concept on the market of the mass consumer goods that results in the popularity increase of various loyalty programs as well as on the industrial market where the interaction between partners is completely built on the relationship marketing concept. It is dictated by the specificity of the industrial goods market which is characterized by the limited amount of buyers, their high professionalism and awareness in this sphere of business, steep requirements for the quality of services or goods, individual approach to customer needs, serial production. All the above mentioned leads to the individual approach to the customer which is based on dialogue, identifying the demands and their satisfying with the aim of developing long-lasting mutually beneficial relationships, maintaining the existing customers and increasing the relationship efficiency.

Conclusions. To draw a conclusion, we can speak about the modern forward-looking relationship marketing concept that develops and enriches the traditional marketing concept. At the same time the modernization of the relationship marketing system is an important part of restructuring and sale of goods for the PJSC “Lvivska Pyvovarnia”.

References

1. Аблатунец С. Маркетинг: підр. [для студ. екон. спец. вищ. навч. закл.]. Оптимізація цін в маркетингових дослідженнях фірми/С. Аблатунец- [7-е вид., допов].- К.: Лібра, 2009.-147 с.
2. Белявцев М. І. Маркетинг: навч. посіб. [для вузів] / М.І. Белявцев, Л.М. Ліваненко. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 325 с.

37. PR in the Internet

Anastasiia Verbova, Liudmyla Vlasenko

National University of Food Technologies

Introduction. Modern world can hardly imagine life without the Internet. Over the years network has been enriched by various functions and features that are now facilitating our lives. That is why Internet now is the most effective mean of advertising your company and promoting new products on the market.

Resources and methods. Each company which exists on the market of goods and services has its own page in the network. When distributing information in the Internet people use some instruments to draw the attention (audio ads, video ads, flash-banner, html-blocks, gif-banners), which gives the ability to interest a large amount of consumers. Internet has a high speed in exchanging information between people. All you have to do is to send a page link, make a “repost” or “like” a note and the whole world can find out the information about your company. The network is also the best way of studying the target audience of your company. You can find out its preferences and needs, and so the company can meet the whims of consumers and increase profits.

Results. The main instruments of PR in the network are: corporate website; advertising and publications in mailing lists; publications and press-releases; forums, blogs.

Corporate website. It should contain information about the company, its achievements, the structure of services or goods, also should have interactive placement of information (video, flash- animation). For example, in the site of “Rastishka” is a section of audio books on the subject of fairy tales. By using this service, children’s parents will be able to find the information of the novelties of the company, carrying out new promotions.

Advertising and publications in mailing lists. Sending emails represents modernity and is more economical and efficient than sending letters by the help of post office. But there is one drawback: the bigger amount of target audience can send the email in section "spam" and even not look it through. To make this instrument of PR work you should: write at the beginning of the letter a text which will interest and make a person read it till the end, also send mailing only to subscribers of the site who allowed to send them news while they have been registering.

Publications and press-releases allows you to convey to the audience the information message through the mass media. This is the best instrument to create reputation of the company and promote new products on the market.

Blogs, forums. There are low-cost subsidiary options of brand promotion in the company. Blog is a web-page where you can easily post information on various topics. The company can create its own blog. On the corporate site it also has to be a forum. This is the best way of placing information, creating new topics.

Conclusions. So, the Internet has a quick ability to disseminate information at the least cost and is more effective than the print ads in a magazine or the television advertising. And each day more and more large companies are coming to the online mode for better contact with consumers.

References

1. Манн И. Сухов С. Интернет – Маркетинг на 100% / И. Манн, С. Сухов. – СПб.: «Питер», 2013.-240 с.

38. Main Ways of Improvement of Marketing Activity of PAT “Kiev Factory of Sparkling Wines “Stolichniy”

Maryna Pirnak, Liudmyla Vlasenko
National University of Food Technologies

Introduction. PAT “Kiev Factory of Sparkling Wines “Stolichniy”, as well as practically all successful enterprises, applies in the activity a model “4 P”. Marketing mix or marketing complex is a complex of measures which determine positioning of product at the market.

Resources and methods. To improve marketing activity of the enterprise are applied method or product mix which provides the lead through the effective assortment, price, sale and promotion policy.

Results

1. Assortment policy.

The Kiev factory of sparkling wines is guaranteed by quality sparkling. An enterprise successfully passed a certification in accordance with the requirements of international standards of ISO 9001, ISO 22000 and IFS. Received certificates confirm that a production of the Kiev factory of sparkling wines is at high European level. The assortment of products is counted by 48 kinds and includes the different types of alcoholic and non-alcoholic drinks. He is constantly filled up novelties.

2. Price policy.

A price is set thus, to conduce sales and at the same time to provide a certain income an enterprise.

3. Sale policy.

A place or distribution (distribution) is actions which are carried out by an enterprise for providing of delivery a commodity the target group of consumers in a necessary place and time.

It is also possible to conduct the followings measures of sales promotion:

- leadthrough of tasting and demonstrations of commodity in the places of sale;
- bringing in to work of professional merchandisers and consultants, to the leadthrough and announcing them different shares (for example, competitions, lotteries, game, for the proper winning).

4. Policy of promotion of commodity.

Advancement or marketing communication is creation of informative intercommunications of enterprise with the target market (by consumers) by such measures: public relation, advertising, exhibitions, personal sale, sales promotion, method of direct sale and others.

Conclusions. Consequently, use of conception "4 P" is one of basic ways of improvement of marketing activity PAT “Kiev Factory of Sparkling Wines “Stolichniy”. Determining the basic features of marketing policy of enterprise, will mark that products of enterprise of factory of sparkling wines are fully competitive, because during many years, because during many years, by its own irreproachable characteristics, it made good both on territory of Ukraine and out of its limits.

References

1. Kiev Factory of Sparkling Wines «Stolichniy» [Electronic source]: www.sekt.kiev.ua/en
2. Kotler Phillip / Marketing 3.0: From Products to Customers to the Human Spirit / K. Phillip, Eksmo, Moscow, 2011. - 698 p.

39. Aromamarketing – is an instrument of modern marketing

Valeriia Ovsianikova, Liudmyla Vlasenko

National University of Food Technologies

Introduction. Aroma marketing is called a marketing tool, which aims to aromatization of indoor air in order to stimulate sales and beneficial effect on the client as a whole. The idea of using scents for commercial purposes emerged as early as the late 1950s, but current understanding of this direction it has found only in the early 2000s.

Resources and methods. The influence of smell on the behavior of buyers has been studied in 1998, at the University of Paderborn (Germany). The study was chosen scent corresponding the profile of a particular store. After that, experts analyzed customers behavior and sensations before and after the aromatisation.

Results. As a result, the following data was obtained:

- range of products was shown 47% more attractive by customers;
- staff - at 39-59% more competent and friendly;
- concentration increased by 18%;
- the willingness of customers to make a purchase rose by 15%;
- an increase of 6% in turnover was showed.

There are key directions of scent marketing:

- ✓ Space aromatization

For example, the aroma of genuine leather can be used for a positive perception of the brand in a shoe store, and in the department of bed linen - relaxing lavender scent.

- ✓ Space aromadesign - professional selection of a fragrance.
- ✓ Aromacleaning - the neutralization unpleasant odors.

Examples of successful use of scent marketing are well-known global brands such as Hugo Boss, Mercedes, CK, Zara, Lexus, Mango, Omega, Hilton, Apple, Hyundai, Starbucks, BP, Holiday Inn, Calvin Klein, Maxmara, Pierre Cardin.

Aroma campaign of American youth clothing brand Abercrombie & Fitch gained an amazing success. Each of the 360 stores in all states, sellers sprayed perfume fragrance Fierce in shopping areas, making it the brand odor. Formula toilet water was adapting to the nano-refresher system, so hitting the mall, shoppers immediately recognized the existence of the store Abercrombie & Fitch.

Aromamarketing - is a new trend in advertising, which has already managed to confirm its capacity abroad, but it is just beginning to develop in Ukraine.

Conclusions. The world's largest retailer company Inditex has installed a special equipment ScentStream in stores worldwide including Ukraine. The ScentAir company has developed special scents for Mango, Stradivarius, Zara shops in order to create a relationship between customers and brand.

References

1. The Scent Marketing Institute <http://www.scentmarketing.org/>.
2. Whiff! The Revolution of Scent Communication in the Information Age Hardcover – June 20, 2008 by C. Russell Brumfield (Author), James Goldney (Author), Stephanie Gunning (Author).

40. Methods of the Influence of Advertisements on Consumer's Decisions

Nadiia Filyk, Liudmyla Vlasenko

National University of Food Technologies

Introduction. In the 21st century, when mass media has a rapid development, advertisements considered as elements of the global market, parts of a culture of modern society and pieces of people's surroundings. Moreover, advertisements determine a person's life not only in the consumption's sphere but they include a wide range of existence. Advertisements have an urgent importance, particularly nowadays because there is any sphere in modern life which can be out of the influence of advertising.

The aim of the research is a studying of the advertisements influence on making consumer's decisions.

Resources and methods. The question of advertising influence on the consumer is studied by foreign scientists, such as A. Kochetkova, C. Rottsohl, E. Utkin, V. Frayburger, C. Sendidzh , E. Sosunov and native scientists, such as G. Vladimirskaia, T. Primak, T. Romat and others.

Results. It is possible to point such methods of the influence on public opinion through advertising: the method of information the aim of which is to inform potential customers about producer's offers; it is characterized by direct advertising and other means of informing the consumer; the method of patronage is a search for the same interests of producers and customers, one of the most popular is the dialogue with the buyer and demonstration apprehension, compassion, benevolence; the method of motivation which is realized in forming of new interests in customers.

Advertising is based on the following key human needs: physiological needs and security needs. The more people get advertisements, the closer to the instincts of the language it should apply, more and more primitive needs be appealed. The manipulative role of advertising leads to a positive result: the arising of additional motivation for a person to consume. This social function of advertising is coming to Maslow's theory, which is often quoted and is the best source of theory and needs.

Advertising is one of the most effective ways of marketing products, which is confirmed in practice. Although under conditions of financial-economic crisis, a lot of advertisers have been forced to cut their advertising costs, but they are still quite high and constitute a significant portion of the cost of any product or service. Over past ten years in Ukraine advertising expenses increased to 28%, which indicate a strong influence of advertising on consumer decisions.

Conclusions. Thus, we can make a conclusion: commercial advertising has a strong social function, which inspire people to increase their wealth. Advertising is like an "intermediary" between the manufacturer and the consumer, which speeds up the movement of goods, services and money. It creates a competitive environment in the market and incites to the purchase of goods or services.

References

1. Основы рекламы: Навч. посіб. Ромат С.В. – Х: Студцентр, 2008 – 288с.
2. Шеркавин Ю. Реклама и психология // Проблемы, теория и практика управления. - 1993. - №3. - С.105-111.

41. Green Marketing

Sophia Riabtseva, Liudmyla Vlasenko

National University of Food Technologies

Introduction. Environmental issues have gained importance in business as well as in public life throughout the world. Marketing strategy in Europe and other parts of the developed world has been shifted from the traditional to the sustainable green marketing strategy after world summit on sustainable development in Johannesburg in 2002.

Resources and Materials. The term Green Marketing came into prominence in the late 1980s and early 1990s. The American Marketing Association (AMA) held the first workshop on “Ecological Marketing” in 1975. The proceedings of this workshop resulted in one of the first books on green marketing entitled “Ecological Marketing”.

Results. Environmentally responsible or “green” marketing refers to the satisfaction of consumer needs, wants and desires in conjunction with the preservation and conservation of the natural environment. Green marketing manipulates the four elements of the marketing mix (product, price, promotion and distribution) to sell products and services offering superior environmental benefits in the form of reduced waste, increased energy efficiency, or decreased release of toxic emissions.

People around the world are becoming more aware of the environmental stresses humans are placing on the planet. Many consumers now display concern about environmental deterioration. This is the major impetus for green products and green marketing. However, green is a relative term and depends on the individual.

The study of consumer concerned about the environment revealed that, consumers were concern about the environment, but not highly, in fact not sufficiently. There exists inconsistency in consumer attitude and behavior towards environment. The implication was that “if consumer is not highly concerned with environmental issues, they are less likely to behave green”. An attitude of indifference or just a feeling towards the environment is not sufficient to drive consumers to behave in a green manner. This shows there is a great need to educate consumers and raise their level of concern about the problems that mankind is facing. The passive concern needs to be converted into active concern.

Conclusion. So, we are able to see that the majority believes the companies leverage on green marketing but awareness about green products is less. Factors like price, availability, and brand name are considered by a consumer before buying green products. The consumers feel that they are overpaying for products. As a conclusion, we can see that consumers are not overly committed to their environment and look to lay too much responsibility on industry and government. Green marketing should be combined with educating people about the benefits; the consumer must not feel being cheated purchasing green product.

References

1. International Journal of Management and Strategy
http://www.facultyjournal.com/webmaster/upload/_Gunjan%20Malhotra%20IMT%20Gzd.pdf
2. Balderjahn I. “Personality variables and environmental attitude as Predictors of ecologically responsible consumption patterns”, *Journal of Business Research*, Volume 17, Issue 1, 1988; P. 51-56.

42. General Tendencies in Ukrainian Consumer's Behavior

Yuliia Mikitsiura, Liudmyla Vlasenko

National University of Food Technologies

Introduction. According to the Engel's law the proportion of income spent on food falls with the total income rises, even if actual expenditure on food rises. Therefore, country's development level is reflected in percentage of food costs of the total income.

Resources and methods. The behavior of Ukrainian consumers brings them closer to the inhabitants of the Third World. Almost a half of total earnings Ukrainians spend on food. This consumer portrait sends Ukraine to the league of countries with low social development.

Results. According to a study conducted by the US government among 66 countries in 2010, the food spending of monthly income of Ukrainian is 42.1% after Belarus (43.2%) and Azerbaijan (46.9%). The United States is the world leader, which population spends only about 6.8% of their monthly earnings for food. The greater share of cost for food the poorer the country is. Therefore, only the states whose food costs take less than 20% of earnings can be considered highly developed countries. And according to the US government research and Eurostat, the majority of EU countries invest in food from 10% to 22% of total income. In comparison to this data, Ukrainian statistics in 2013 with the average 50.1% of food costs are not inspiring.

Sociologists and psychologists see the roots of particular consumer behavior in social immaturity: a legacy of the Soviet past which was characterized by deficit and low wages. For further comparison, according to the State Statistics Committee, the average Ukrainian, whose food costs equals the half of the budget, usually spends for housing 9.5%, on clothing and footwear - 6%, household goods – 2.3%, leisure time-2.1% and education – 1.2%.

The lion's share of income which goes on food expenditure of the average Ukrainian is explained by the fact that modest income increase (or even complete absence of it in 2013), does not keep pace with rising prices. Thus, according to the State Statistics Committee, during the 2013 food prices increased for 11.3%, alcohol beverages and tobacco products - 22.7%, housing services - 15.4% while revenues remained constant. Meanwhile, the nature of consumers in Western Europe, according to analytic data is much more mature and rational. They are used to careful planning of the purchases and making them during the discounts or sales. Widespread marketing tools such as seasonal discounts quickly take root in Ukraine and lead to changes in consumer habits.

Conclusions. The gradual convergence of Ukrainian and European income as a business globalization will inevitably bring together consumer preferences of fellow countrymen and residents of the West. In general, experts agree that Ukrainian consumer's habits directly depend on the level of income. The stagnation of real incomes makes Ukrainian consumers pay more attention to price and quality of the product, while focusing less on its status.

References

1. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1. / Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2000. – 864 с.
2. Україна в цифрах за 2013 рік. Статистичний щорічник України. - К.: Державна служба статистики України, 2014. - 460 с.

43. Information Management Systems in the Food Industry

Alex Lytovchenko, Liudmyla Vlasenko

National University of Food Technologies

Introduction. Food Services requires great responsibility for product quality. Achieving the desired quality depends on the fulfillment of all conditions processes. Firmly stick them helps computer process control systems.

Resources and methods. Controls and management based on the use of computer tools and programmable microcontrollers. Methods of implementation based on the use of special tools programming. Programming is used in two versions: high-level languages and low ones.

Depending on their combination can provide high quality processing at all the facilities of food industry.

Results. An analysis of professional priorities, the use of computer technology can be divided into the following branches:

- Development of new software for the new perspective technological processes;
- Development of software for automating existing traditional food processes;
- Development of programs for microcontrollers those are responsible for specific technological operations.

At the present stage of development of food industry arose one new direction is the development of specialized software for predicting the development of appropriate food industry and responding to current changes in the production process.

In all these examples, it is desirable to use programming languages that are common in the field of process control.

As a basic use the most developed language is C ++. It has many features. It has developed a large number of standard procedures and instructions. It was designed for a large number of computer platforms and operating systems.

To control for process remotely, you need to provide them with communication with base stations and control centers. In such circumstances, usually use programming languages like HTML and Java.

Computer programming languages also can be used for fine adjustment control processes. In this direction, usually use language is Assembler.

Of course, to gain more effective and information systems can be combined with the following methods and special-purpose languages.

It should take into account the peculiarities of supervisory and control that are installed directly on the hardware.

Conclusions. In this study, the main uses of control computer management in the food industry are described. Also it is important to determine ways to improve computer technologies and identify new variants of implementation.

References

1. Professional English in Use. - Santiago Remacha Esteras, Elena MarconFabre. - Cambridge University Press, 2010.

44. Process Control

Dmytro Petrov, Liudmyla Vlasenko
National University of Food Technologies

Introduction. Process control is an engineering discipline that deals with architectures, mechanisms and algorithms for maintaining the output of a specific process within a desired range/

Resources and methods. Process control is extensively used in industry and enables mass production of consistent products from continuously operated processes such as oil refining, paper manufacturing, chemicals, power plants and many others. Process control enables automation, by which a small staff of operating personnel can operate a complex process from a central control room.

Results. Industrial automation systems include multiple sensors that track the performance of each specific operation and real-time transport information across branched interface:

- 1 On the operator panel
- 2 On the processor of automated control system
- 3 To the controller of the particular device or machine in case of a malfunction occurred on the device

The algorithm allows controllers work in the event of an emergency situation to interrupt the production chain, or go to the execution of the routine assessment of the situation.

A mathematical model of complex automation of production is very complex in its structure, developed for each industrial enterprise, taking into account the features of the products, but mandatory includes:

- 1 Technological complex with the use of robots
- 2 Flexible multi-production systems
- 3 Automated storage systems
- 4 Computer systems of quality control

Controls and management based on the use of computer tools and programmable microcontrollers. Methods of implementation based on the use of special tools programming.

As a basic use the most developed language is C ++. It has many features. It has developed a large number of standard procedures and instructions. It is designed for a large number of computer platforms and operating systems.

Conclusions. To control for process remotely, you need to provide them with communication with base stations and control centers. In such circumstances programming languages like HTML and Java are used.

References

1. Professional English in Use. - Santiago Remacha Esteras, Elena MarconFabre. - Cambridge University Press, 2010.

45. Advantages and Disadvantages of a Computerized Accounting System for Small Businesses

Oleksandra Pogribna, Olga Nikitenko

National University of Food Technologies

Introduction. Accounting is an important function for every business – large or small. Before the advent of computerized accounting, traditional accounting was done manually.

Resources and methods. Peachtree was one of the first publicly available computerized accounting programs, was originally sold by a software publisher founded in 1978 by Ben Dyer, Ron Roberts, Steve Mann, and John Hayes. Peachtree was the oldest microcomputer computer program for business in current use. QuickBooks is the second small business accounting software package was developed by Scott Cook and Tom Proulx in 1983. These programmers laid the foundation for the development of computerized accounting in small business.

Until the 1980s, small and medium-sized companies either continued with a manual system, rented time on another company's computer, or hired a service bureau to perform at least some accounting functions [1].

Results. The introduction of computerized accounting systems provide major advantages such as speed and accuracy of operation, and, perhaps most importantly, the ability to see the real-time state of the company's financial position.

The main advantages of a computerized accounting system are: speed – data entry onto the computer with its formatted screens and built-in databases of customers and supplier details and stock records can be carried out far more quickly than any manual processing; automatic document production – fast and accurate invoices, credit notes, purchase orders, printing statements and payroll documents are all done automatically; accuracy – there is less room for errors as only one accounting entry is needed for each transaction rather than two (or three) for a manual system; up-to-date information; management information – reports can be produced which will help management monitor and control the business, for example the aged debtors analysis will show which customer accounts are overdue, trial balance, trading and profit and loss account and balance sheet; staff motivation – the system will require staff to be trained to use new skills, which can make them feel more motivated. But using a computerized accounting system comes with its own set of problems, such as the need to protect against data loss through power failure or viruses, and the danger of hackers stealing data. Computer fraud is also a concern, and you need to instigate a system of controls for who has access to the information, particularly customer information. If there is a security breach and data is stolen, management can be held personally liable for the loss of data [2].

Conclusions. A computerized accounting system has grand potential to increase efficiency, streamline workflow, abridge data redundancy and error reconciliation, and help with financial management for large and small businesses.

References

1. Hermanson, Edwards, and Maher, "Accounting Principles: A Business Perspective, Financial Accounting", ISBN-13: 978-1461088189, 2011, page 210.
2. Advantages & Disadvantages of Computerized Accounting by Lisa Magloff [Electronic source] // Mode of access: <http://smallbusiness.chron.com/advantages-disadvantages-computerized-accounting-4911.html>

46. Impact of Inflation on Financial Statement

Mariia Pushkarova, Olga Nikitenko

National University of Food Technologies

Introduction. Domestic and foreign experience shows the dependence of the results of accounting from such economic factors as inflation. The need of coverage of this aspect of accounting in Ukraine is primarily due to significant price changes in the economy of our state.

Resources and methods. Accounting in terms of inflation was studied by such leading scientists as S. I. Adamenko, A. K. Gogolev, C. N. Evseev, G. G. Kireitsev, G. E. Kovalenko, V. C. Kovaleva, I. S. Karapetkov, A. S. Lugov, D. Middleton, A. Miller, M. C. Novikova, V. F. Paliy, V. Parkhomenko, S. Petkova, C. I. Puchkova, M. Kharchenko, I. Yaroshchuk. Scientists pay attention to a number of issues associated with the problems of accounting in terms of inflation. However, this problem remains insufficiently studied and requires further in-depth research.

Results. The persistent inflation experienced by many industrialised nations during the 1970's caused widespread commitment to Historical Cost. In most countries, primary financial statements are prepared on the historical cost basis of accounting without regard either to changes in the general level of prices.

General price level changes in financial reporting creates distortions in financial statements such as: many of the historical numbers appearing on financial statements are not economically relevant because prices have changed since they were incurred; since the numbers on financial statements represent monetary units expended at different points of time and, in turn, embody different amounts of purchasing power, they are simply not additive; the asset values for inventory, equipment and plant do not reflect their economic value to the business; future earnings are not easily projected from historical earnings; future capital needs are difficult to forecast and may lead to increased leverage, which increases the risk to the business; when real economic performance is distorted, these distortions lead to social and political consequences that damage businesses.

Inflation accounting, a range of accounting systems designed to correct problems arising from historical cost accounting in the presence of inflation, is a solution to these problems. This type of accounting is used in countries experiencing high inflation or hyperinflation [3]. Unless adjustments are made, users of accounts may be seriously misled about the value and profitability of a business and about what may be suitable levels of dividends, wages or prices. If adjustments are not made to correct for changing prices, some expenses based on past costs will be matched against revenues based on current sales prices. Adjustments need to be made for the benefit of the users of financial statements.

The IASB have struggled in finding a solution to deal with inflation. This led to the issue of IAS 15 Information Reflecting the Effects of Changing Prices which required companies to restate the HCA accounts using either a general price index or replacement costs with adjustments for depreciation, cost of sales and monetary items. IAS15 was made optional 1989 and as part of IASB's Improvements Project the standard was withdrawn in 2005 [2]. IAS 29 aims to overcome the boundaries of historical cost financial reporting in hyperinflationary environments.

The principle in IAS 29 is that the financial statements of an entity that reports in the currency of a hyperinflationary economy should be stated in terms of the measuring unit current at the balance sheet date. Comparative figures for previous periods should be restated into the same current measuring unit. Restatements are made by applying a general

price index. Items such as monetary items that are already stated at the measuring unit at the balance sheet date are not restated. Other items are restated based on the change in the general price index between the date those items were acquired or incurred and the balance sheet date.

Conclusions. The Standard does not establish a total rate at which hyperinflation is to arise but allows ruling as to when restatement of financial statements becomes necessary. Nevertheless the restatement of historical cost financial statements in terms of IAS 29 does not indicate the abolishment of the historical cost model; it simply tries to correct the problems. PricewaterhouseCoopers: said "Inflation-adjusted financial statements are an extension to, not a departure from, historical cost accounting."

References

1. IAS 29 — Financial Reporting in Hyperinflationary Economies [Electronic source] // Mode of access: <http://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias29>
2. Financial Reporting & Analysis: Using Financial Accounting Information by Charles H. Gibson (with ThomsonONE Printed Access Card) - 2012 - 688 pages
3. Impact of Inflation on Financial Statement Analysis [Electronic source] // Mode of access: <https://www.boundless.com/finance/textbooks/boundless-finance-textbook/analyzing-financial-statements-3/considering-inflation-s-distortionary-effects-46/impact-of-inflation-on-financial-statement-analysis-230-708/>

47. Problems of small business in Ukraine

Julia Bondarenko, Olga Nikitenko

National University of Food Technologies

Introduction. These days the problem of small business establishment and development in Ukraine is topical. Private entrepreneurs face many barriers that exist in the legislation, tax system and other aspects of business.

Resources and methods. Scientific papers of domestic and foreign scientists and economists on the problems of small business and economic statistics became the theoretical and methodological basis of the given work. The following general scientific research methods and techniques are used: logic synthesis, comparison, systematic approach.

Results. Ukraine took the 96th place in the ease of doing business Doing Business-2015, rising to 16 positions. It is between the Philippines and the Bahamas in the ranking. To compare with the other post-Soviet countries, Russia takes the 62th place, Moldova – 63, Belarus – 57, Bulgaria - 38, Romania - 48. About 35% of the working age population is engaged in small business.

The first problem is the impact of the control authorities on the Ukrainian business. The tax system, the customs, and other control authorities are making business more and more complicated. Tax Code of Ukraine, which came into force on 1st January 2011, has put more pressure upon small businesses, in addition to a series of innovations that have reduced the possibility of cooperation between small and large enterprises.

Ukraine's economy is traditionally dependent on the limited number of large-scale enterprises, many of which hold oligopolistic positions. But according to Ukraine's State Service for Regulatory Policy and Entrepreneurship, small and medium businesses account for 99.7 percent of the country's registered enterprises. However their share in the nation's economy remains low by Western standards.

One of the main problems of our economy is that small and medium businesses' contribution to the country's GDP is 10 to 12 percent, while in Europe it is 50 to 55 percent. Ukraine has a complicated system of taxation and low tax transparency, which pushes local small and medium businesses to go underground.

Next problem is corruption. Ukraine is a leader on this indicator in international ratings. An amount of bribes can exceed initial capital, causing the collapse of the business or doesn't even allow it to be established. As a result, in Ukraine small and medium businesses have been minimized. Another problem for the Ukrainian business is active government regulation of the entrepreneurial activity. The success of the business depends on the relationship with the government, which is illegal in the European countries.

Small business entrepreneurs rarely borrow an initial capital from banks as interest rates are too high. Bankers, in turn, find it difficult to assess the customers' solvency, especially when they provide loans to start-ups. Banks demand sustainable solvency, good sales and high profitability from business owners, and on top of that they need a competent business plan and records of all current accounts. Hryvnia loans are often not profitable, and currency loans are prohibited.

Conclusions. So to come out of the shadows and stop fueling the shadow economy it is necessary eliminate corruption by changing tax laws. You must halve single tax for SMEs and start tax holiday for a period of two or three years. We must also protect and develop local markets and Ukrainian producers and to simplify and streamline the registration and taxation process.

References

1. Ukraine providing boost to small businesses [Electronic source] // Mode of access: http://ukraine.setimes.com/en_GB/articles/uwi/features/2015/02/04/feature-02
2. Big problems of small business [Electronic source] // Mode of access: <http://www.expert.ua/articles/7/0/9195>
3. The problems of small business in Ukraine [Electronic source] // Mode of access: <http://aer-pavlograd.org.ua/news/54/>

48. Business processes reengineering as a tool of increasing company market value

Oksana Lysenko, Olga Nikitenko

National University of Food Technologies

Introduction. Development of market transformation processes in Ukraine creates preconditions for the development of an open stock market acting as a regulator of capital transfer from low production sectors to those providing high efficiency of business processes. However, the low profitability of domestic manufacturing companies do not promote the increase of their market value and, thus, makes it impossible to use stock market instruments (for instance, equity issue) to realize development objectives. Due to this fact business owners and managers become interested in management tools and techniques for increasing business market value.

Resources and methods. Internet sources – online library catalogues, publications, books, manuals, guides related to the topic.

Results. Management of the vast majority of domestic manufacturing enterprises, established in the Soviet time, is based on the structural and functional approach in which responsibility for certain functions performance is clearly structured and assigned to relevant functional departments. The main shortcomings of this approach are [3]: division

of work performance techniques into separate, usually unrelated, fragments that are performed by different structural units of the organization; the lack of a holistic description work performance techniques; lack of focus on an external customer, as well as internal parameters of intermediate results.

Business processes reengineering concept is based on organization business processes optimization. In general, a business process is defined as a structured set of actions designed to manufacture a certain product (service) for a particular customer or market [2]. Within any business process, resources are used at the input and the product is created as a result of activity. Therefore, business processes reengineering is aimed at singling out and substantial improvement of key business units which can provide competitive advantage for the organization. It can be a rational organization of the manufacturing process allowing to obtain high quality products and maintain leadership regarding costs (costs minimizing). It can be personnel management which effectively channels staff activities in the right direction, thus making it possible to achieve organizational goals [1]. Basically, this is the concept of reengineering.

Reengineering is different from other ways of business improving primarily in terms of its methods and techniques. In the first place it is meant to determine what the company should really do and only then – how it should do it. Therefore, it provides an engineering approach to development of the company and processes implemented in it, i.e. the company is regarded as an object which can be built, designed or redesigned according to engineering principles.

Conclusions. Thus, the top-priority task of business processes reengineering at manufacturing enterprises is to single out the links where the greatest added value is formed and, hence, to significantly improve their performance in order to enter outsourcing networks as a key player who reserves the largest share of profits. This will increase the market value of the company and create new opportunities for its future development.

References

1. Яковенко С.І. Реінжиніринг бізнес-процесів шляхом інформатизації управління на підприємствах України // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – №9 (39). – С. 118-127.
2. Рубцов С.В. Уточнение понятия бизнес-процесс // Менеджмент в России и за рубежом, 2001. – № 6. – С.26-33.
3. Реинжиниринг: не автоматизируйте — уничтожайте // Office. – 2010. – № 7-8. – С.10-14.

49. The need for financial and accounting outsourcing

Marina Bezverkha, Olga Nikitenko

National University of Food Technologies

Introduction. Simplifying and standardizing financial and accounting processes is a key characteristic of well-run companies, and by instilling good financial and accounting processes these companies can achieve a variety of good outcomes. By simplifying their financial and accounting processes, companies have found they can reduce the cycle it takes to close books, and they can develop better benchmark and baseline financial processes to help them meet regulatory requirements.

Resources and methods. Analytical methods based on the study of how to improve the internal audit activity are used. Scientific works of domestic and foreign scholars in the

field of outsourcing by K.Mautts, R.Adams, D.Robertson, F.F.Butynets, M.V.Kuzhelnyy, N.I.Dorosh, and others have become the basis of this work.

Results. Outsourcing (Eng. outsourcing - external source) is the transfer of some production functions of the organization to perform at another company, specializing in the relevant field. In contrast to the services and support with a one-time or sporadic and limited the beginning and end, accounting outsourcing is usually passed to the function of professional support uninterrupted performance of some systems or infrastructure of the organization.

Accounting outsourcing is one of the variants of providing the record-keeping at the enterprise for which the head of the enterprise carries the complete responsibility, in accordance with the legislation of Ukraine. In this embodiment, in order to ensure the accounting for its business and provide the necessary accounting and budgetary funds are used by a specialized company. The forms of collaboration can be very various, beginning from forming of a “zero accounting” and up to the regular collaboration on a daily basis. Theoretically and practically, the accounting company can fully perform all functions of accounting company up to the execution of bank payments and primary documents counterparts. However, this does not exclude the possibility of construction a fairly complex and flexible business processes using the external companies and their employees to achieve the maximum efficiency [2].

Conclusions. For small businesses, the question of why they might outsource accounting functions often has to do with limited resources. Rather than employing a full-time staff to handle such functions as managing the accounts receivable and payable, processing payroll, or calculating and paying federal and other applicable taxes, the small business owner may choose to engage the services of a reliable accounting firm. As a result, the business will have fewer salaries to cover and less benefits to pay, and does not have to be concerned about absenteeism that could delay posting payments or getting a payroll out in a timely manner.

References

1. Бухгалтерський фінансовий облік / Бутинець Ф.Ф., Бородкін О.С., Герасимович А.М., Кірейцев Г.Г. та інші/ Під ред.Ф.Ф. Бутиця. — Житомир.: ПП “Рута”, 2000. - 608 с.

2. Kovalyov A. V. Theoretical Basis of Outsourcing. - Економічний вісник Донбасу № 4 (34), 2013.- с.146-149.

50. Challenges of being an accountant in Ukraine

Vira Postnikova, Olga Nikitenko

National University of Food Technologies

Introduction. The accounting industry is a service industry that provides technical assistance to companies for recording and reporting financial information.

Resources and methods. This issue was considered by many foreign theorists and practitioners such as Ulf Schneider, Steven L. Skalak, Mona M. Clayton, S.F. Golov and others.

Results. Accounting in Ukraine is very much document-driven and requires more human resources than in the west. Accountants spend a lot of their time dealing with the tax authorities face to face than doing real commercial accounting. In fact, tax authorities also keep accountants very busy by making lots of “special requests.”

Bureaucracy governs the company and the management has to listen to what the accounting department has to say. In the best cases, the accounting department and management do not communicate with each other. In the worst cases, the accountants accuse management of not doing business in the correct, auditable form, while the management argues that the internal tax and accounting regulations are too convoluted for any business to take place. Accountants in large Ukrainian companies and in western organizations operating in Ukraine have to provide their management with numbers that are based not only on tax documents, but on reality. Accountants need coordination and organizational skills to cope with the document flow and to end the month with reliable figures. Currently Ukraine has more than 30 accounting standards. Many of them are similar to the IFRS or International Financial Reporting Standards, but traditionally they relate more to theory than practice. Now many accountants identify and apply the new possibilities that the Ukrainian Accounting Standards grant, for example about cash reserves for banks.

Deadline burden during tax season is a key source of stress, which impacts health of accountants. Accountants typically are desk-bound doing their work using computers, which makes them sedentary. Accountants are vulnerable to stress-induced headaches, weight gain and vision problems from prolonged viewing of computer screens. Long hours of sitting exposes accountants to the risk of SIT or Seated Immobility Thromboembolism, a condition where blood circulation to the legs decreases, increasing the likelihood of formation of blood clots in deep veins.

Conclusion. If you still want to become the Ukrainian accountant you can also find a lot of great opportunities in this area. Understanding the nuts and bolts of a business - how it operates, how it mitigates risks, how it makes money, etc - is an invaluable skill. So if you decide to pursue another career later on, you'll have already built a great business foundation. Accounting might be one of the only professions that would be useful and always in demand across industries, companies, and countries.

References

1. Голов С.Ф., «Бухгалтерський облік в Україні : аналіз стану та перспективи розвитку: Монографія.» - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 522 с.

51. Features of economic relations between Ukraine and the EU

Anna Moskalenko, Olga Nikitenko

National University of Food Technologies

Introduction. Trade is an engine for growth and jobs and has a direct impact on the day-to-day lives of people and businesses. Increased trade and competition can lower prices, provide better quality and greater choice for consumers and create more and better jobs for both trading partners [4]. Since 1991, when Ukraine gained independence, the European Union and Ukraine the European Union considers Ukraine as the country of primary importance in the framework of the European Neighborhood Policy (ENP). The basic principles of the ENP envisage the deepening of political cooperation and economic integration between the EU and its partner countries [1].

Resources and methods. The development of relations between Ukraine and the EU was investigated by such domestic scholars as : V. Cents , P. Beets , L. Mirgorodska , A. Bredihyn , M. Chabanna , V. Voronkov , A. Shnyrkov and others. The study used general scientific methods - systemic, structural, functional and comparative methods.

Results. On the basis of membership in the WTO the EU and Ukraine agreed to have begun negotiations on a Deep and Comprehensive Free Trade Agreement (DCFTA), which is part of the Association Agreement. If implemented, it would open up the EU and Ukrainian markets by removing and reducing tariffs and quotas. The DCFTA offers Ukraine a framework for modernisation of bilateral trade and investment relations and a model for economic development that would have direct benefits for both business and consumers in Ukraine. For example, about 95% of tariff lines would be set at zero, and for the rest, tariffs would be reduced. Lower tariffs would lead to more competition, which would in turn lead to lower prices for consumers; in the field of services, the DCFTA would result in liberalization and alignment of Ukrainian and EU practices. This should have a particularly positive impact in Ukraine on distribution services and the communications sector [4].

EU has already begun to reduce or eliminate its customs duties on goods originating in Ukraine, allowing Ukrainian exporters better access to the EU market. The European Union is currently focusing its efforts on de-escalating the crisis in Ukraine and also proposed to step-up its support for Ukraine's economic and political reforms [3].

Conclusions. External trade is vitally important for both the Ukrainian and EU economies. One of the biggest problems that Ukrainian and European companies face today is different technical norms and standards, which make cross- border trading more difficult. Under the DCFTA Ukrainian standards for industrial and agricultural goods will be aligned with those of the EU, meaning everyone can produce and sell on the basis of the same rules.

References

1. Торговельні та економічні відносини Європейський Союз (ЄС) - Представництво [Electronic source] // Mode of access: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm
2. Європейський центр для сучасної України (ECFMU) [Electronic source] // Mode of access: -<http://www.modernukraine.eu>

52. Features of the banking market

Iryna Shokhina, Olga Nikitenko

National University of Food Technologies

Introduction. Growth and diversification needs of business entities and population in the banking, cooperation Ukrainian financial system with financial systems of other countries necessitate detailed analysis features of modern banking market, identify its compliance qualitative changes taking place in social and economic development. The relevance of research into the banking market is enhanced by the impact of globalization of financial markets, increased competition both in the domestic and global financial space.

Resources and methods. Today becomes particularly relevant research functioning banking market - one of the fastest growing components the global financial system and the main financial agent that satisfies the needs of the real economy and public financial resources.

Market banking is one of the most important and integral part of the modern market Economy.

In Ukraine the last period observed large growth rate available banking services. In recent years, the proportion of bank revenues from it services increased from 19 to 25% of the total revenues.

Banking services are an integral part of today's market, buyers in which are individuals, households and legal entities. Banking services – is the end result of functioning of banks to meet customer needs related to cash flow or proceedings additional activities are recorded Off-balance sheet. To provide these services, banks must have reliable background and, above all, a rather high level of assets.

Banking Services can be defined as a collection of various forms of mobilization and use of funds of financial resources for credit, investment, deposit and other operations to fund the development of the production process performed works and services rendered for a fee and have their distinctive features functioning

Banking services are actions of banks in customer orders that are not related involving additional resources. The main form of payment is banking commission.

Results. From the effective functioning of the market for financial and banking services, banking the system as a whole depends on the creation and distribution of gross domestic product and national income, the regulation of money circulation, credit, financing and other economic and social progress of any country. So, the banking market is a specific sphere of economic relations, the function of which is the balancing of supply and demand for banking products.

Conclusions. Therefore, a national banking market is still unable to participate fully in the global process of the formation of the global financial system on equal terms. The main reasons are the low level of competitiveness of banking systems most countries, the lack of integration into the global and European financial markets, limited mechanisms and tools for the provision of banking services.

References

1. Marketing of Banking Services [Electronic source] // Mode of access: <http://ru.scribd.com/doc/19639288/Marketing-of-Banking-Services-1#scribd>

53. The essence and kinds of dividend policy

Yulia Kulbach, Olga Nikitenko

National University of Food Technologies

Introduction. Firms can use internal or external sources to finance their investments. Internal sources include retained earnings and depreciation, while external sources basically refer to new borrowings or the issue of stock. Thus the financing decision involves the appraisal of two choices. The first is the dividend choice – the fraction of retained earnings to be ploughed back and the fraction to be paid out as dividends. The second is the capital structure choice – the fraction of external finance to be borrowed and the fraction to be raised in the form of new equity.

Resources and methods. Theoretical and practical aspects of dividend policy developments were studied by such scientists as Z. Baud, Yu. Brighkem, M. Gordon, F. Merton, F. Modilyani, M. Miller.

Results. The term «dividend policy» refers to “the practice that management follows in making dividend payout decisions or, in other words, the size and pattern of cash distributions over time to shareholders”. The typical dividend policy of most of the firms is to retain a portion of the net earnings and distribute the remaining amount to shareholder.

Three main contradictory theories of dividends can be identified. Some argue that increasing dividend payments increases a firm’s value. Another view claims that high dividend payouts have the opposite effect on a firm’s value; that is, it reduces firm value. The third theoretical approach asserts that dividends should be irrelevant and all effort spent on the dividend decision is wasted. These views are embodied in three theories of dividend policy: high dividends increase share value theory, low dividends increase share value theory, and the dividend irrelevance hypothesis.

There are such types of dividend policy as: Regular dividend policy (payment of dividend at usual rate is termed as regular dividend). The inventor such as retired persons, widows, other economically weaker persons prefer to get regular dividend; Stable dividend policy. The stability of dividend means consistency in the stream of dividend payment. It means payment of certain of minimum amount of dividend regularly; Irregular dividend policy. This policy is followed when there is uncertainty of earnings, unsuccessful business operations, lack of liquid resources and fear of adverse effects of regular dividend on the financial standing of the company; No dividend policy. A company may follow a policy of paying no dividends presently because of its unfavorable working capital position or on account of requirements of funds for future expansions and growth.

Conclusions. Dividend has two important aspects. First, it is an effective element of corporations’ investment. On the one hand, the higher the dividend paid out, the lower will be corporations’ internal resources for performing investment projects, while outsourcing requirement will increase which is an effective element of the stock price. On the other hand, many corporate shareholders demand cash dividends. Thus, managers should always equilibrate between different interests of shareholders so that they could utilize investment profitable opportunities and would pay required cash dividends for some shareholders.

References

1. Довгань Л. Є. Корпоративне управління : [посіб.] / Л. Є. Довгань, В. В. Пастухова, Л. М. Савчук. – К.: Кондор, 2007. – 180 с.

54. Marketing audit and its use in practice of companies

Olena Ilina, Olga Nikitenko

National University of Food Technologies

Introduction. The growing complexity of the current market environment needs a more systematic evaluation process of the organizational marketing performance to deal with the dynamic market. The paper presents a marketing audit as a factor of company's growth and future success. The mentioned marketing activity is becoming a new trend in managing the business. The marketing audit is characterised as a systematic, comprehensive, objective, and independent approach which can assist the manager to understand the working of the individual parts of the organisation and their contribution to the total system geared toward the achievement of the organisational objectives.

Resources and methods. Marketing audit on a regular basis is a strong reference point, reflecting evolution in external business environment, internal experience and strategy development. In 1967, Kotler and Keller identified the marketing audit as something apart from and more comprehensive than the other control efforts of the firm. It was indicated that a clear understanding and evaluation of the entire marketing operation would be helpful to avoid dealing with symptoms rather than addressing the fundamental organisational marketing problems. The issue of marketing audit has been highly discussed today.

Results. Many companies feel that their marketing operations need regular reviews and overhauls, but do not know how to proceed. In current practice of companies, there are several tools that can improve their marketing management, help to solve problems, overcome the adverse effects at the time of crisis and exploit all the opportunities that are offered in the market. One of these tools is a marketing audit that sets "a marketing mirror" to an audited company. Marketing auditing follows the simple three-step: setting the objectives and scope (a meeting between the company officer(s) and a potential auditor to explore the nature of the marketing operations and the potential value of a marketing audit); gathering the data (the bulk of an auditor's time is spent in gathering data; daily reports of the interviews are to be written up and reviewed so that the individual or team can spot new areas requiring exploration while data is still being gathered); preparing and presenting the report (the marketing auditor will be developing tentative conclusions as the data comes in). It can help various types of companies to review their marketing structures and therefore it can contribute to the rejuvenation of the overall business and to the improvement of not just marketing but also overall performance of the company.

Conclusions. Marketing audit is very beneficial for the success of company. It compares the marketing plans of a company with its actual marketing performance. The overall marketing audit can give the company competitive advantage for the further struggling in the present unstructured and fast changing business environment.

References

1. Млинко, І.Б. Аудит маркетингу: сутність, основні етапи та сфери проведення [Текст] / І. Б. Млинко // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2011. – №25(720). – С. 217-225.
2. Kotler Phillip / Marketing 3.0: From Products to Customers to the Human Spirit / K. Phillip, Eksmo, Moscow, 2011. - 698 p.

55. Building partnerships between employers and staff as a tool to enhance the competitiveness of enterprises

Tetiana Kovalchuk, Inna Tryhub
National University of Food Technologies

Introduction. The main characteristic features of the modern development of the Ukrainian economy is strengthening the processes of globalization, tightening competition, increasing requirements and demands of consumers, the development of an increasing pace of technological progress. Competitiveness of commercial enterprises depends of the factors of internal and external environments. As is commonly believed, the external environment is irregular and depends on the activity of the enterprise. That's why the company has to adapt to the external environment or limit this impact. This applies to public policy in an area, the economy, consumer behavior, activities of competitors, suppliers, etc.

Resources and methods. In strategic potential all company's resources are very important. Thus, the availability of technical and technological resources allows you to produce high quality products that meet the growing needs of consumers; information resources based on the analysis of competitors, suppliers, customers, internal coordination of the enterprise. Financial resources are the source for the formation, distribution and development of other enterprise resources. However, the most strategically important are human resources. It is the human factor determines the efficiency of the development of new technology, the generation of new ideas, the creation of products with exclusive properties, assimilation efficiency processing and the production and screening of false information to attract new and existing customer's loyalty.

Results. Partnerships with employees should be developed in the following areas:

1. Marketing staff
2. Selection and recruitment of staff
3. Adaptation of the personnel
4. Evaluation and certification of personnel
5. Staff motivation
6. Personnel training
7. Personnel security
8. The release of staff

Conclusions. Thus, partnerships between employers and workers are forming the sustainable competitive advantage of the company. These relations are based on the creation of mutually beneficial conditions. Enterprise used the most effective methods of personnel management, which can satisfy their needs. Workers make every effort to improve the performance and quality of work, customer satisfaction, leading to increased competitiveness.

References

1. Skills for improved productivity, employment growth and development [Electronic source] // Mode of access: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@relconf/documents/meetingdocument/wcms_092054.pdf

56. Money Management

Yevhen Chazov, Inna Tryhub

National University of Food Technologies

Introduction. People love to dream about having money but hate to talk about how to get it. It takes time, discipline, persistence, and diligence to make the dream of having money come true and the financial difficulties become a thing of the past. The hardest part is to change your spending habits to a habit of managing your money. Managing your money means paying attention to the money you have and how you use it.

Resources and methods. The study used the latest scientific achievements of local economists, managers and financiers.

Results. Usually we spend money on what's important to us. Regardless of our financial state, what we decide to do with our money today will have an impact on our lives tomorrow. By realizing our values, we can make the most satisfying decisions. At the present time managing money is very complicated. Not only do we have more spending options than in the past, we now have more choices of how to pay – by cash, check, credit card, debit card, pre-authorized withdrawals and through the Internet. Part of personal money management is using credit. The advantage of credit is that we can enjoy new purchases today while spreading repayment into the future. In today's financial world, there are many types of credit available to you: credit cards; debit cards; charge accounts.

Savings set aside in case of an emergency situation is another way of good money management. Saving is one of the most important things you do with your extra cash. What makes saving money just a pleasant experience is interest. Your money is making more money.

Bank accounts are a basic part of managing your personal finances. Before starting any savings program it pays to choose the type of an account you will keep your money with a bank. The accounts offered by depository institutions generally fall within one of these types:

- **Checking account or demand deposits are accounts the main function of which is to provide check-writing privileges therefore most lenders either pay no interest or pay a low interest rate on credit balances. Money placed in these accounts doesn't generate interest.**

- Savings accounts are accounts which pay somewhat higher interest but can not be used directly as money (by, for example, writing a cheque). These accounts let you set aside a portion of your liquid assets that could be used to make purchases while earning a monetary return.
- Time deposits are money deposits that cannot be withdrawn for a certain time period. The longer the term, the better the yield on the money. Money placed on a time deposit enables you to maximize the interest generated.

Conclusions. The key to effective money management is time. The more time you are willing to invest in managing your financial affairs, the greater the return on that investment. If you're interested in reaching your financial goals, you have to do more than simply store your money. You have to manage it actively, using the following money-management tools (for ex.: saving, borrowing)

References

1. ClearPoint Credit Counseling Solutions (CCCS) [Electronic source] // Mode of access: <http://www.clearpointcreditcounselingsolutions.org/resource-center/articles-and-tips/credit-reports-and-scores/>

57. Factors affecting competitiveness of companies

Olga Kovalchuk, Inna Tryhub

National University of Food Technologies

Introduction. One of the important aspects of the market environment, which allows to take a prominent place as long as possible and hold leading positions is competitiveness of enterprises. Currently, the large number of enterprises are on the market. They produce similar products, but contain only those who have a stronger competitive position relative to other companies.

Resources and methods. The problem of determining the competitiveness of enterprises is very important for certain market segments and for the efficient operation of enterprises. To solve this problem, necessary to identify the factors that influence the possibility of winning or losing in competition. In addition, analysis of factors helps to identify strengths and weaknesses in the enterprise and in the competition to develop measures for increasing the competitiveness of the national and international markets.

Interpretation of the term "competitiveness" is fairly multivalued. Competitiveness relates to how effectively an organization meets the wants and needs of customers relative to other organizations that offer similar goods or services.

Competitiveness is a company's ability to withstand market to other manufacturers of similar products (services) as the degree of satisfaction of their goods competitive social needs and the efficiency of production activities.

Results. The ability of companies to compete on a certain commodity market depends on the competitiveness of the goods and the successful combination of assets of the company that will give it an advantage in the competition. The most successful are the following definition of competitiveness of products: a set of features provided by the product during its development; production and sales, providing unparalleled distinction of the degree of satisfaction of consumers, in terms of the cost of its acquisition and use; the degree of awareness, accessibility, convenience for the buyer, which contributes to its dynamic placing on the market in a certain period of time. Enterprises attach great importance to analyze their strengths and weaknesses to evaluate real opportunities in the competition and development activities and funds through which the company could increase competitiveness and ensure its success.

Conclusions. Thus, we can confidently say that the determining factor in the management of competitiveness is that businesses can thrive if they have real competitive advantages that set the stage for their activities effectively.

References

1. MGT613 Operation Management Solved MCQS by Stevenson [Electronic source] // Mode of access: <http://ru.scribd.com/doc/250422367/MGT613-Operation-Management-Solved-MCQS-by-Stevenson-pdf#scribd>
2. Depperu D. & Cerrato D. (2005). Analyzing International Competitiveness at the Firm Level: Concepts and Measures

58. Personal finance planning

Ira Lissitsina, Inna Tryhub

National University of Food Technologies

Introduction. Before buying any things consumers must earn the necessary income. Most of the money people make over their lifetime comes from work. They also gain some income from the use of their wealth. Wealth used in certain ways draws income in the form of rent, interest, and dividends.

Resources and methods. The study used of the latest scientific achievements of local economists, managers and financiers.

Results. Money problems affect all people, no matter how much or how little they have. Most financial troubles come from bad habits of overspendings money. That's why financial planning is so important. It's hard to think about the future when pay-day is a week away and the checkbook is empty. A personal budget sets limits on the amount of money that will be spent on each category of expenses in a given time period. It is an organized way to compare income and expenditures over a relatively short time frame – usually monthly. It should allow a person to forecast his income, keep track of his expenses, monitor his progress, and make changes as needed to reach the goals. To put it another way a personal budget involves looking at how much money a person expect to earn and then determining what he can afford to spend. A properly executed budget will allow a person to simultaneously meet his expenses, put money into savings, and pay back outstanding debts. It will also provide a cushion to cover any emergency situations that may arise. When a budget has estimated expenses that exactly equal planned income, it is said to be balanced. If expected income exceeds estimated expenses, the budget has a surplus and a person will have money to put into a savings plan to achieve his intermediate term or long term goals. If anticipated income does not cover all expenses, the budget has a deficit. The way out is to increase income or decrease some discretionary spending, such as entertainment or eating out. The majority of people today are not living on a personal budget. It means that they are living beyond their income. The availability of credit has allowed people to purchase what they want and when they want without giving thought to whether or not they can actually afford it. There is little hope that people will change these patterns of behavior in favor of living on a budget until they realize the number of corresponding advantages. Having a budget does not prevent people from spending money, using credit cards, or taking out a loan for special purchases. Instead, a budget encourages them to be certain they can afford what they are buying.

Conclusions. Having a budget can also help build up savings! These savings can be used as a credit purchase, or as an emergency fund in case of a sudden illness, or for having to make significant repairs to a person's home or car, or serve to buffer if he lost his job. Ultimately, a budget encourages people to spend their money responsibly, wisely, and in moderation in order to get more for money earned.

References

- 1."Personal Finance". Investopedia. Retrieved 7 April 2012
- 2."What is Personal Finance?". Practical Financial Tips. Retrieved 7 April 2012

59. Modern methods of personnel management in the enterprise

Yulia Omel'chuk, Inna Tryhub

National University of Food Technologies

Introduction. The staff is one of the most important elements of many types of businesses. Personnel management is a complex and integral component of the management of the organization. It is difficult because people are different from other resources and require special approaches and management practices.

Resources and methods. The survey used the scientific achievements of modern Ukrainian and foreign managers and economists.

Results. Methods of personnel management called ways of influencing teams and individual employees with the purpose of coordination of their activities in the production process. Methods of personnel management are the kind of "signals" that the organization sends its employees with the purpose of orienting their behavior. All the methods are divided into three groups: administrative, economic and socio-psychological. Administrative methods are focused on such behaviours as perceived need labour discipline, sense of duty, the desire to work in a particular institution, they are distinguished by the direct nature of impact. Economic and socio-psychological methods are indirect administrative effects. Using economic methods implemented financial incentives for teams and individual employees. Socio-psychological methods of management in turn is based on the use of social mechanism.

The success of management personnel due to two main factors:

1) the ability of the organization to clearly identify what you need to achieve its goals;
2) the ability to "guess" what methods encourage workers to the desired behavior. Both tasks are equally important and complex, especially in the face of constant change. To achieve the goals of the organization requires that workers have specific skills and used them. In other words, we need a certain type of production behavior. Under production behavior implies not only technical competence, but also a certain behavior in the relationship with the client, then there are skills that also contain motivation. It is known that one of the most important tasks is to determine the required production of the conduct or simulation carried out on the basis of the analysis the objectives of the organization. Method of modeling the production of behavior that is becoming more popular is the method of determining competence, or the creation of a "portrait of competence". The method consists in determining the set of competencies needed by the employee to successfully perform business functions.

Conclusions. All management methods (that have been considered in the work) are used in the practice of the leader as an individual, separate and independent means of influence, but as a coherent system of interrelated and interacting specific methods. So, the best effect and the quality of the personnel management system is achieved by an integrated, consistent and appropriate application of methods of personnel management in the enterprises.

References

1. Great Business Journal. The work of manager, April 25, 2012
2. Journal of American Macroeconomic Review, Vol. 3, No. 2, (2012)

60. Methods of determining of the characteristic style of management of Blake-Mouton

Yana Barnash, Oksana Kyiashko
National University of Food Technologies

Introduction. The process of management of the enterprise, especially its human resources is one of the most important element. There are the effectiveness and rationality of managing activity and the measure of discovering its economic potential that the success of the enterprise depends on. The problem of improving the mechanism of managing human resources is not new for us. Its actuality doesn't lessen, on the contrary - is quickly takes turns.

Resources and methods. Every manager in the process of managing activities performs responsibilities in the style which is suitable just for him. The style of management is expressed in the points with which the leader makes the collective initiative and creative approach while performing their round of duties, how he controls the results of the employees' activities. The style adopted by the manager may serve as a characteristic of the quality of his work, his ability to guarantee effective managing activities as well as to create some special atmosphere for his employees, to promote the development of beneficial relations and behavior.

Results. American explorers Robert Blake and Jane Mouton, monitoring the activities of managers, made sure that they all take place in the "force field" between the vector of "production" (directed on producing goods) and the human vector (directed on humanistic treating people). There are some contradictions between these vectors. Blake and Mouton have divided the "force field" into nine gradations in each vector and have got a grate. This GRID grating gives the possibility to determine five characteristic types of managerial behavior:

- a) dictator
- b) democrat
- c) pessimist
- d) manipulator
- d) organizer.

Conclusions. The model by Blake - Mouton gained much popularity with managers. It is used for improving the style of authorities through their participation in teaching and preparing programs. The considered conceptions are testimonies of the fact that effective managers aren't born, they become the ones, leading behavior can be developed and improved through learning and special training. This point of realization helped to work out some programs for managers' training, which develop certain leader's habits and skills.

References

1. Doing business and investing in Ukraine [Electronic source] // Mode of access: http://www.pwc.com/en_UA/ua/publications/assets/pwc_dbg_2007.pdf
2. Управлінська схема Блейка та Моутона [Electronic source] // Mode of access: <http://pidruchniki.com/10810806/ekonomika/>

61. The need for an innovative approach to personnel management in a company

Kateryna Babenko, Oksana Kyiashko

National University of Food Technologies

Introduction. Staff is a primary resource of a business, and its work is the main factor in the formation of competitiveness. Improving the efficiency of human resource (HR) has a positive impact on the performance of the enterprise. Personnel management includes: involvement of workers, training of workers, motivation, evaluation, development of a team, moving of workers. The peculiarity of modern production is its focus on people. It means that organizations are the creation of total professional and the potential for motivation of their employees.

Resources and methods. Employees are the most important asset of any organization that must be maintained, developed and used to achieve the ultimate goals. The nature and quality of staff directly depend on economic, social and other capabilities of the organization. Therefore, the personnel required an integrated approach in terms of the entire organization as a system. At the present stage of economic development human aspect should be obviously taken into account. Description of the current stage of HR explains the duties of senior management level of an organization: to attract staff to determine strategies and organizational structures, the participation of all line managers in implementation of a unified policy for managing the staff. Personnel management is a relatively autonomous and specific subsystem of the overall system of an organization.

Results. Results of scientific research in the field of personnel management, show that for any organization socially competent employees who possess professional competence, creativity, experience, business activity and human qualities are one of the most important conditions for the realization of its goals and business success, e. g. receiving early outcomes of labor at minimal cost. The human resource development is an innovative component of becoming a strategic competitive advantage. There is a need for learning how to manage human resources in corporate governance, how to use knowledge, skills and abilities of staff efficiently for developing of the potential employees.

Conclusions. Based on the analysis of the evolution of views on the staff of the organization can be concluded that the transition to a more efficient concept of human resource management involves removing the existing management system out of balance and, in fact, building it again based on new rules and policies. The presence of a highly significant correlation between the success of companies in the field of human resource management and financial performance of their work clearly shows that competent and modern human resource management should be seen as a key factor in ensuring the effectiveness of the organization.

References

1. Bay S. I. Features of HR in an unstable environment / Innovative Economy. - 2010.- p. 27-31
2. Dessler G. Management Personnel: Per. with the English. / Harry Dessler. - Moscow: Binom, 2000. - 710 p.
3. HR as a key to success [Electronic source] // Mode of access: www.slideshare.net/Liveskore/ss-29506432

62. Expenses optimization for small business

Aleksandr Tobolin, Oksana Kyiashko

National University of Food Technologies

Introduction. Earlier, before the crisis, having a good idea was easy to enter the market and occupy a niche. Now the market has stopped growing, competition has become tougher. Therefore, without a strategy, competitive advantages and cost management it is impossible to survive. Today, it's extremely hard for a small business to survive the atmosphere of rising expenses and extreme changes. So, the aim of this work is to show some ways of expenses optimization for a small business.

Resources and methods. It is worth concentrating on three ways of solving the problem: removing the excess, providing flexibility, using consulting services. Removing the excess means cutting down serious expenses which aren't necessary for the moment. As an example, some businesses get rid of traditional offices, preferring distance working or teleworking. Cloud services, messengers and Bitrix a business communication platform are some kind of useful tools to replace traditional office, and save expenses, shared for the rent. Such solution may become a wonderful choice for some groups of employees, which prefer their comfort houses instead of loud and boring offices. Another example of removing the excess is abandoning advertisement and paying more attention to creating strong relationships with potential partners instead.

Results. Providing flexibility for a small business is easier, than for other types of organizations. Being flexi means the ability to change the sphere of influence or the line of work if it helps to cover the losses from the main activity during the crisis. Using consulting services is not accepted or highly spread in conditions of Ukrainian mentality. Most entrepreneurs consider themselves experienced enough to overcome all difficulties alone. But the practice shows, that it is worth delegating tasks to the experts, which are better heeled and have some specific skills. There are many consulting groups in Ukraine, which are glad to help small businesses to survive and to show them their main mistakes. So, we should understand, that properly directed financial flows now, can become a key of lowering unnecessary expenses in future. Sometimes, there can appear on opposite situation, when it's worth fastening some processes and investing in the time of crisis to gain an advantage over the competitors. It's wise in a situation, when the new product appears at the market and the demand seriously overcomes the proposal. Being reasonably managed, small and flexible organizations can extremely fast bring the popular product to the consumer.

Because of implementing these methods, small businesses will be able to become stronger and survive the challenging climate of modern market. On one hand, they would gain more free cash flow to spend on the development. On the other hand, they will gain serious advantages over the other participants of the market.

Conclusions. Removing the excess, providing flexibility and using consulting services are just the examples of expenses optimization strategy for small businesses. In the author's opinion, these examples are the most suitable ones for the modern Ukrainian reality.

References

1. Problems of spending money. [Electronic source] // Mode of access: www.delo.ua
2. Мильнер Б.З. Теория организации. - Москва, - ИНФРА-М. – 2000

63. How to create an engaging workplace

Dmytro Stetsenko, Oksana Kyiashko

National University of Food Technologies

Introduction. Psychologists say that good design has a powerful influence on how people think and behave. Scientists consider that psychosocial factors such as needing a territory, and basic psychological drives like having control over our physical environment, interact with personality and highly influence human behavior. One of the things that psychologists focus on is how design affects mood. Via a chain of psychological chain reactions, mood influences worker engagement; more positive moods link to higher levels of engagement. A place supports employees in their job. If your workplace is really convenient, your enterprise shows you respect.

Resources and methods. Generally, designers talk to the employees who will work in a space about their jobs and how a workplace being designed can optimize their performance. Often, the spaces that are built out don't align with those conversations. Most workers need to be able to concentrate on the tasks at hand, and that's difficult in a field of cubicles or in a sea of faces when the cubicles are removed and all employees are asked to sit at long tables. And those open spaces aren't spurring useful communication. Research consistently shows that constructive, work related collaboration doesn't increase when work environments are made more open.

Results. There are few rules of designing an engaging workplace:

1) Don't underestimate the power of color. When people are doing work that requires hard mental work, the places where they're working should be relaxing and when the mental work is relatively easy, more energizing spaces are fine. We're relaxed in the presence of colors that aren't very saturated but are relatively bright and that aren't cluttered.

2) Get outsiders to ask questions. Workers interpret their environments based on their national culture, organizational culture, professional culture (e.g., engineer or accountant) and personal experiences.

3) Let your workers have some of the control. Workplaces that support engagement communicate that employees are valued and also give workers some control over the physical experiences they have at the office.

4) Consider the chipmunk test. When you're thinking about furnishings and architectural features in workplaces and engagement, keep chipmunks in mind. Humans are comfortable in the sorts of protected seats with a view over the surrounding area that give us the same secure feeling we'd have in a comfy nest nestled in tree branches. Similar spaces are easy to introduce into modern workplaces.

Conclusions. Workplace design can make higher levels of employee engagement more likely. Honest design, spaces that reflect employees' needs and concerns (a subset of which are presented here), is something that employees notice, interpret, and value. It can boost engagement, when given a chance.

References

1. Sally Augustin "Rules for Designing an Engaging Workplace" / Harvard business review. - October 28, 2014.

64. Co-creative marketing, essence and examples of effective use

Natalia Vojtovych, Vira Mirochnyk

National University of Food Technologies

Introduction. It is one of new tendencies in marketing and innovative management. It can be defined as interaction of firm and clients during which there is a consolidation of resources of participants for joint creation of additional value.

Resources and methods. Violations of scientific problems about this topic investigated such famous scholars as C. Prahalad, V. Ramaswamy, A. Sharma, J. N. Sheth and others. Such scientists did a lot more researches as K. Kennedy, J. Goolsby, E. Arnould, C. Lawer, D. Zwick, and others.

Results. Examples of co-creative marketing meet everywhere: it is opportunity, for example, to order pizza with own original stuffing, to get a t-shirt with an author's inscription. The site of the representation of Mercedes-Benz contains a car configurator. This tool gives opportunity to potential clients independently to make a complete set of the car chosen by them and to learn its cost, without leaving the house. Technologies of co-creative marketing essentially differ from the traditional marketing constructed on the "active company — the passive consumer" type. Co-creative is that the client becomes the active party; he brings offers concerning characteristics of goods. Authors of the concept of marketing of joint creativity Prahalad and Ramasvami noted that the consumer has special knowledge and experience which the companies can not trace and sometimes they can't understand. We can see that investigate this subject foreign scientific, but Ukrainian scientific not completely study it. Specialists of the consulting company Fronteer Strategy consider that for success of the project it is necessary to adhere to the following principles.

1. To involve and stimulate participants. It is necessary to induce people to join the project, to open and explain its contents.

2. To select the best ideas and participants. The company among a set of ideas and offers needs to select the best. The Innocentive platform (www.innocentive.com) can be an example.

3. To create the creative atmosphere. Synchronism, work "on one wave" — that is necessary for you for implementation of the project, consider consultants of the Fronteer Strategy company.

4. To share results. It is very important to tell about results of the project it to participants, but it is even more important to make it correctly.

5. To continue development. In the majority of cases, new development that needs to be introduced in production is a result of co-creative marketing and to bring to a stage of commercial realization.

Conclusions. Therefore, the phenomenon of co-creative marketing demands further judgment, but already today it is possible to say that innovative projects with participation of consumers stop being single and become a mainstream of modern business.

References

1. Prahalad C. The Future of Competition / C. Prahalad, V. Ramaswamy // Harvard Business School Press. – 2004. – Vol. 6 (March). – P. 10-13.

65. Competitive strategy of the enterprise

Yulia Pivchuk, Vira Mirochnyk

National University of Food Technologies

Introduction. In terms of the dynamic changes of the environment, globalization, increased competition strategy is an instrument the creation of enterprise's ability to create value at a higher level than do competitors. Therefore, special importance is the issues of development competitive strategies.

Resources and methods. The basis of the study were the concepts and theoretical developments of leading domestic and foreign scientists in the field of competition and of competitive strategies, including I. Ansoff, Porter, Kotler, A. Thompson, G. L. Azoyev and others. For research used methods such as theoretical generalization and comparison, and systematic method.

Results. At present there are many views on the interpretation of the term "competitive strategy". Summarizing all known approaches can formulate the following definition of competitive strategy: competitive strategy – is one of the marketing strategies that both approaches within accented on competitors and consumers to determine accented by which the company can achieve sustainable and profitable position against competitive forces that operate on the target market.

The scientists were formed principles, which develop a competitive strategy of the enterprise. In different sources are diverse classifications of competitive strategies that ultimately can be grouped into the following approaches:

- 1) approach based on competitive advantage (Porter, I. Ansoff);
- 2) the approach to market position of the company (Kotler, AD Little);
- 3) approach, depending on the nature of market action firms (E. Rice, C. Snow);
- 4) "biological" approach (A. Yudanov).

Each approach includes a number of similar features for the classification of competitive strategies. The most popular are the basic competitive strategies by M. Porter:

- strategy cost benefits (company focused on the mass market because mass production can reduce unit costs, respectively - set low prices);
- differentiation strategy (company focused on the mass market, offering different from existing products);
- strategy concentrations (company focuses on a specific market segment, using low prices or unique characteristics of the product, that is, company fills the certain niche in the market).

Conclusions. Developing an effective competitive strategy of the enterprise is a complex process, an important prerequisite for achieving sustainable operation of the business. The implementation of competitive strategy will allow the company to form and strengthen their competitive advantage and market position.

References

1. Beltiukov E.A., Nekrasova L.A. The competitive strategy of the company: the nature and form-based assessment of the level of competitiveness. / *Economy: Realities time.* - 2014. - №2 (12). - P. 6 - 13
2. Luzhynska K. A. Competitive strategy: the nature and main characteristics / *Development Management.* - 2013. - №20 (160). - P. 158 – 161.

66. Theoretical basis of the concept "4P"

Helen Anisimova, Vira Mirochnyk

National University of Food Technologies

Introduction. Applying the concept of marketing -mix remains popular effective way to manage and analyze marketing activities enterprises as the main components of successful singles enterprises provides planning, management and control of the company.

Resources and methods. Ancestor «4p» can be considered as Theodore Levitt, who in 1960 said that the industrialists strongly fixated on his own product. In this case, on the other key factors almost nobody pays attention. Subsequently, in 1964. Gerry McCarthy converted effusions Levitt in explicit theory, which was named marketing mix 4p. This concept was adopted as a basis and still exists today.

Results. The concept of marketing for George. McCartney has the following four components as: product, price, distribution channels (place) and promotion. The first concept evolutionists "4P" elected by its development and improving trend increase in the number of words "P" in part of the concept. This is how started the concept of "5P" as a part of the tradit. In 1981 B.Bums and Dzh.Bitner proposed to extend the range of Marketing on services, making the concept of "4P" to "7P". They added 3 part to the traditional four "P" such as:

- 1) People - determines qualification and professionalism of the staff of the company;
- 2) Process - sales procedure - means compliance standards quality, in other words the creation of a system and infrastructure to facilitate staff interact with consumers (clients) and effectively planned;
- 3) Physical evidence (physical evidence) - environment, covering the objective factors which influenced the process of sales – physical features material environment, physical environment, directly place where the process of selling.

After seven "P" of marketing services, it was added another - the eighth "P" - psychological perception. In a further development of the theory and practice of marketing to constituents elements of the concept of "4P" tried to add: package (packaging of goods); public relations; publicity (popularization enterprise own positive features through by mass media); presentation (presentation of products on the market); power (power business opportunities); participants (partnerships); personal selling (personal sale); periodicity (frequency internal situation analysis); profitability (profitability and efficiency of marketing); positioning (positioning on the market); planning (marketing planning system).

Conclusions. So, being the classical concept "4P" expanded because the Marketing-mix is a collection of tools marketing activities of manipulating that, there is the possibility of best meet the needs of the target market. The emergence of new and improvement existing tools of marketing management indicates a change and impact environmental factors on the company that promotes evolution theory concept of "4P". Therefore, in the planning and implementation of marketing the undertaking proposed classification improvement "4P" combining four basic functions of the marketing mix of complementary.

References

1. Бравнов А. А. Маркетинг малого підприємства: практичний посібник / А.А. Бравнов. - К.:ВИРА - Р, 1998.-379-384с.

67. Main aspects of personnel management

Bohdana Buslenko, Vira Mirochnyk

National University of Food Technologies

Introduction. HR management has become increasingly important as a factor in increasing the competitiveness of enterprises, the success of its development strategy.

Resources and methods. Violations of scientific problems investigated such famous scholars as F. Taylor, Maslow, D. McGregor, W. Ouchi, V. Kramarenko, G. Shchokin and others. Common problems of strategic HR organizations increase the value of the experience of foreign enterprises in developing approaches to priority values are considered prominent researchers such as I. Ansoff, K. Boumen, O. Vyhanskyy, O. Naumov, V. Ponomarenko and others.

Results. Personnel management includes conducting job analyses, planning personnel needs, and recruitment, selecting the right people for the job, orienting and training, determining and managing wages and salaries, providing benefits and incentives, appraising performance, resolving disputes, communicating with all employees at all levels.

Today major challenges faced by the management staff - is the selection, framing with modern economic thinking, the effectiveness of employees, maintaining a favorable climate in the team and many others. Personnel management involves three distinct activities: employee resourcing, employee development and employee relations. The task of the manager is to create the most productive relationship with the staff, find methods and approaches that promote a more efficient operation. To prevent unwanted loss of employees in the company would develop measures for monitoring the moral and psychological climate in the team, the degree of satisfaction of each employee work conditions, leisure, satisfaction, level of wages. It is positive as it promotes career development, working in the interest of improving productivity.

Personnel management in large organizations is now considered to be a highly professional activity, and would generally be carried out by a specialist personnel manager or department. In smaller companies in the private sector, however, these activities may be left to line management. Leading management experience suggests that core around which formed team is a corporate culture. It helps to follow the rules and to count norms of the work. It promotes "healthy" psychological climate in the team. Today, the concept of operation is that the maximum productivity, quality and competitiveness can only be achieved with the participation of every employee in the improvement of the production process in the workplace and the company as a whole.

Conclusions. Therefore, leaders explain the costs associated with personnel, not as useless, but as an investment in human capital – the main source of income. Thus, the essence of human resources management is the need to consider employees as competitive wealth company you want to develop and motivate to achieve its objectives.

References

1. Лазаренко Л. Особливості сучасного управління людськими ресурсами / Л.Лазаренко. // Персонал. - 2009. - №1. - С. 53-57
2. Парімал Чандра Бісвас. Управління персоналом на іноземних підприємства в Україні / Бісвас П.Ч. // Маркетинг в Україні. - 2009. - №3. - С.36-39.

68. Current situation of the dairy industry in Ukraine

Bzenko Aliona, Vira Mirochnyk

National University of Food Technologies

Introduction. The current strategy of social-economic development of Ukraine envisages growth of agro-industrial potential. Dairy, which includes butter, cheese, dairy sub-sector and production of whole milk, nowadays is one of the leading in the structure of the food industry in Ukraine.

Resources and methods. Analysis of the current state of the dairy industry in Ukraine is based on statistics and scientific works of leading economists. Dairy products are one of the major food and associated components in the manufacture of various products of the food industry, in particular, confectionery, sauces, mayonnaise. The share of industry in total food processing industry is 19%.

Results. The main problems of the dairy industry are the following:

1. Low level of dairy industrial equipment.
2. Poor market infrastructure.
3. Lack of availability of raw materials and capacity utilization.
4. Discrepancy between the qualities of finished products of dairy industry to international standard.
5. The limited differentiation possibilities wide range due to the low quality of raw materials.

The real situation in the dairy industry reflects an indicator such as volumes of milk. It should be noted that the current milk production did not provide food security. The general situation is quite sad. According to the State Statistics Service in 2012 produced 11.6 million tons of milk, while it received for processing 4.7 million tons, so 40% of the total. Almost 50% of the milk used to manufacture cheese, 35% - production of condensed milk, 2% - ice cream and 13% - for the production of butter and skimmed milk. Within 8 months of 2013 milk production of all categories of farms was 7.9 million tons, which is 0.9% more than in the same period last year.

An important problem in the development of the dairy market is the raw material base. In the market of raw milk factual monopoly for 2000-2012 years, serve small and private sector. In 2012, the share of private sector in total milk production was 83%

To increase production and improve the quality of raw materials need to invest in selection and breeding, implement scientifically based feeding system and energy-saving technology to help improve the overall organizational culture.

Conclusions. Analysis of trends and prospects of the Ukrainian market of milk and milk products suggests that this niche market is one of the largest, dynamic and profitable and, consequently, the most promising. The priority task of the state is to create a competitive environment in the industry and protect consumers from substandard dairy products.

References

1. The State Statistics Committee of Ukraine. Official Site. [Electronic resource]. - Access: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Pastukhova T. Dairy Market Ukraine / T. Pastukhova // The economic science. - 2012. - № 57. - p. 175-179.

69. Essence and problematic aspects of financial sanction of enterprises

Tetyana Chumikova, Vira Mirochnyk
National University of Food Technologies

Introduction. Business activities may be due to crisis a phenomena. Overcoming the crisis state provides holding a system sanction measures, among which an important place occupy the financial sanction.

Resources and methods. Some problematic aspects of financial sanction of enterprises outlined in research works of R.Becker, H.Zieber, P.Makarenko, V.Moskalenko, A.Poddyerohin, D.Kiselev, O.Pavlovska, O.Shipynova and others. Proceedings of scientists provide further research in the issues of forming a holistic approach to health measures in the management of the enterprises.

Results. The legislation of Ukraine defines sanction as system measures taken during the proceedings in bankruptcy to avoid bankruptcy and liquidation directed at improving the financial and economic condition of the debtor, enterprise restructuring, debt and equity and change of legal and industrial structure of the debtor. The purpose of financial sanction involves optimization of financial flows of the company.

The main criterion for the decision to reorganize or liquidate the company in terms of strategy or curative measures sanction is curative ability of the enterprises.

Company is able curative when the discounted value of the expected future assets (in the case of successful rehabilitation) will be greater than the value of its liquidation before making rehabilitation procedure.

The process of implementing sanction is determined by passing the following steps:

- developing strategic directions sanction of the company;
- identification of rehabilitation activities for the first quarter as planned rehabilitation;
- realization of research and health measures;
- evaluation results according to the goals and objectives for this period;
- adjustment of planned activities for the next period.

Conclusions. Management of realization sanction measures seen as a flexible system that must be constantly controlled and corrected.

In Ukraine, the health measures are considered ineffective. This is due to imperfect legal framework to definition of crisis of the company and its sanction, lack of a clean mechanism for the exchange of debt for shares or share capital.

This process can adjust improving of national legislation on reorganization and bankruptcy and train professional skilled in matter of financial recovery entities.

References

1. The Law of Ukraine "On Banks and Banking Activities" of 7 December, 2000. № 2121-III // Legal and Normative Acts on Banking (Appendix to the journal "Proceedings of the National Bank of Ukraine"). - 2001.- № 1.
2. Vasilenko V.O. Crisis management of enterprise - K .: TSUL, 2003. - 504 p.
3. Remediation of enterprise: organizational - economic mechanism: monograph / T.M. Belokon , L.M. Nesen.- Vinnitsa: VNTU, 2010. - 152 p.

70. Improving the competitiveness of enterprises in the era of globalization

Kateryna Evgrafova, Vira Mirochnyk

National University of Food Technologies

Introduction. The problem of improving the competitiveness of enterprises is now one of the most topical problems of fundamental and applied research in economics. One of the most important factor determining the development of forms and methods of competition is globalization.

Resources and methods. Definition competitiveness revealed in the works of foreign researchers: Lambe, M. Porter, Kotler, R. Fathudinova and others. Various aspects of competitiveness object is the study of native authors such as V. Bazylevych, B. Kvasniuk, S. Reverchuk, A. Filippenko and others. In their writings discusses the enterprise in a competitive environment, evaluating and improving the competitiveness of the company and its products.

Results. In the global economy, competitiveness refers to the ability to take the most advantageous position in the ever-changing marketing environment formed under the influence of factors outside the national economy. The result of the mechanism of competition is the selection of producers, based on their competitiveness, possession of key resources, competencies. In this connection, there is the problem of ensuring the competitiveness of Ukrainian enterprises in the new conditions determined by the process of globalization. The economy's entry into its globalization phase has radically altered the nature of competition. This new competition has accentuated the interdependence of the different levels of globalization, with direct investment becoming a central factor in the process of industrial restructuring and the development of genuine world industries. Worldwide competition has led to the emergence of a new type of corporate organization that may be called "global". An industrial group may be considered to be "global" if it meets the following three criteria:

1. Its products must be global;
2. Its competitiveness depends on its global performance;
3. Resources are treated on an equal footing, i.e. there is no preference for the country of origin. There are several ways to improve international competitiveness: relocating to places where labor costs are lower, process and product innovation, creation of new products, incorporating the latest technology into production, improving relationships with suppliers and customer, identify the advantages and disadvantages of products produced by competitors, seeking out new market opportunities and others. Active introduction of innovations, focus on the development, self-improvement, education values of knowledge, learning, creativity at all levels of the organization is the key to sustainable development and competitive success.

Conclusions. Thus, in conditions of profound structural changes in the international and national market, the main task of the company is to find its place in the conditions of competition in the global market. To do this, the company must take into account the peculiarities of the modern market.

References

1. Афендікова Н.О. Глобалізація економіки і ринок праці України //Н.О.Афендікова. //Держава та регіони. - 2007. - №2.- С. 15-18.

71. Economic part of the association agreement between the European Union and Ukraine

Yelyzaveta Yevtushenko, Vira Mirochnyk
National University of Food Technologies

Introduction. The Ukraine-European Union Association Agreement – is a treaty between the European Union and Ukraine that establishes a political and economic association between two parties, which commits Ukraine to reforms to converge its policies and legislation to those of the European Union.

Resources and methods. This topic is considered in the works of different economists of Ukraine and the EU, moreover, analysis of economic part of agreement was done by the Institute of economic researches and political consultations.

Results. The agreement consists of preamble, seven titles, each dedicated to the certain issue, and appendix. The title with the greatest importance is called “ECONOMIC AND SECTOR COOPERATION”. This title of the agreement includes provisions about conditions, modalities and time frames of the harmonization of Ukrainian legislation and legislation of the European Union, obligation of Ukraine concerning reforming the institutional capacity of relevant institutions and principles of cooperation between Ukraine, the EU and its Member States in a number of economic sectors of Ukraine and directions of realization of the state branch policy. Twenty eight articles in this title of the agreement envisage the appropriate measures in the following areas: energy (including nuclear issues), transport, macroeconomic cooperation, management of public finances, taxation, statistics, environment, space, cooperation in science and technology, industrial and enterprise policy, mining and metals, financial services, company law, corporate governance, accounting and auditing, information society, audio-visual policy, tourism, agriculture and rural development, fisheries and maritime policies, Danube river, consumer protection, cooperation on employment, social policy and equal opportunities, public health, education, training and youth, culture, cooperation in the field of sport and physical activity, civil society cooperation, cross-border and regional cooperation, participation in European Union agencies and programs.

Conclusions. Thus, the implementation of this section of the agreement will provide more profound implementation of the provisions from the agreement concerning the free trade zone, as it will contribute to the approximation of legislation and regulatory environment of Ukraine and the EU, and thus eliminate the non-tariff trade barriers, as well as facilitate the integration of Ukraine into the market of the EU and to the single regulatory space in most sectors of the economy and social life of Ukraine.

References

1. uk.m.wikipedia.org/wiki/Угода_про_асоціацію_між_Україною_та_ЄС
[Electronic source] // Mode of access:
http://eeas.europa.eu/ukraine/assoagreement/assoagreement-2013_en.htm
2. European Organisation of Military Associations [Electronic source] // Mode of access: - <http://www.euromil.org/index.php?option=com>

72. Problems of development of beer market in Ukraine

Svitlana Gorbashchenko, Vira Mirochnyk
National University of Food Technologies

Introduction . Beer market is one of the fastest growing market segments and has a special place in the processing industry of Ukraine. It is profitable for not only investors and direct producers, but for the state, because breweries are large taxpayers. This product is very cost-effective and popular, so investing in its production involves quite favorable financial prospects. Compared with European, domestic markets are not yet sufficiently developed and available for all wishing.

Resources and methods. The object of research is beer industry of Ukraine. Due to the globalization of the economy, in Ukraine came such world famous beer brands as Danish and American Carlsberg. These two companies together control more than 45% of the domestic production of beer drinks.

Results. Our brewing industry owes its development mainly because of large and medium-sized enterprises. Instead, small breweries are gradually disappearing from the “beer” maps of Ukraine. Their market share is about 6%. This situation indicates that the beer market is gradually approaching saturation. The main representatives of the market are PJSC “SUN InBev Ukraine” (32%), PJSC “Carlsberg Ukraine” (29.5%) and “Obolon” JSC (24.5%). A significant share of the beer market have also PJSC “Efes Ukraine” (5.2%) and JSC “First Private Brewery” (2.8%).

The main problem in today's beer market is the cost and availability of raw materials. The majority of Ukrainian breweries and all foreign beer companies in Ukraine import barley and hops from abroad, because such Ukrainian products do not meet international quality standards. Another problem is the high monopolization of an industry that creates high barriers to entry for new companies on the beer market. In 2013, 86% of the beer market Ukraine took three largest beer company PJSC “SUN InBev Ukraine”, PJSC “Carlsberg Ukraine” and JSC “Obolon”. The well-known Herfindahl-Hirschman index for three leading companies in the beer market is 2494.5. This indicates a high degree of monopolization of the Ukrainian beer market and the corresponding threat to Ukraine in case of companies' merger.

The high cost of advertising is also a significant problem of the beer market of Ukraine. Advertising is an objective factor in shaping the culture of specific consumption of beer products, and promotional product always has a clear direction for individual market segments, giving an opportunity to specific consumers to get necessary information.

Conclusions. Thus, we can conclude that the beer market is developing very fast. Domestic enterprises should monitor the industry development and rapidly respond to the challenges of the competitive environment. The problem of raw materials can be solved with investments in domestic plants cultivation and processing of barley and hops.

References

1. Ukrainian beer market [Electronic source] // Mode of access: <http://www.pivnoe-delo.info/ukrainskij-rynok-piva-pivnoe-delo-1-2014>
2. Marketing research of Ukrainian beer market [Electronic source] // Mode of access: <http://koloro.ua/blog/issledovaniya/marketingovoe-issledovanie-rynka-piva-v-ukraine>.

73. Unemployment among the youths

Ivantsiva Anna, Vira Mirochnyk

National University of Food Technology

Introduction. People encounter many problems in globalization epoch. Moreover, unemployment is one of them. Still unemployment rates for youth are invariably higher than those for adults. Therefore, youth unemployment is one of the most critical challenges the world is facing today: young people make up almost half of the unemployed in the world, despite accounting for only one quarter of the working population. This reflects several factors, including the lack of experience of young people entering the labor market for the first time, and the lack of strong work-related networks that are often important for finding a job.

Resources and methods. The problem of unemployment and especially unemployment among the youth was rummaged by such scholars as D. Boginya, E. Libanova, M. Mutyak, V. Onikienko, S. Piroshkov, V. Pokrischuk, A. Radionova and others. Its Youth Employment Programme operates through a global network of specialists working in the technical departments across the ILO at its headquarters in Geneva and in more than 60 offices around the world.

Results. Since the unprecedented increase in youth unemployment between 2008 and 2009, the global youth unemployment rate has remained at very high levels. It increased to 12.4 per cent in 2012 and continued growing to 12.6 per cent in 2013. Projections for 2015 show a further increase to 12.7 per cent and the gradual acceleration of economic growth in the medium-term is not expected to result in an improvement of job prospects for youth at the global level. By 2018, the global youth unemployment rate is projected to stand at 12.8 per cent. Regional disparities are, however, likely to increase, as some improvement in youth unemployment rates in advanced economies in the medium term will be offset by the increase in unemployment rates in other regions [1]. In contrast to such examples as (Switzerland and Germany) Ukraine does not have such low youth unemployment rate. The main reason for this is misunderstanding between higher educational institutions and employers. According to the complaint of representatives of companies, universities do not prepare students for business realities. In turn, representatives of universities argue that Ukrainian business is focused on quick profit. That is why, only one third of companies in Ukraine cooperate with universities (34%).

Conclusions. Youth unemployment today is not a problem only of any one country; it reaches a global level, and requires immediate action in some regions. Almost 73 million youth worldwide are looking for work. The ILO has warned of a “scarred” generation of young workers facing a dangerous mix of high unemployment, increased inactivity and precarious work in developed countries, as well as persistently high working poverty in the developing world. An effective solution to the problem of youth unemployment will give impetus to the development of the national economies; contribute to the formation of emergent nations as a stable, developed and prosperous.

References

1. Global Employment Trends for Youth 2013: A generation at risk / International Labour Office – Geneva: ILO, 2013. P.7-9

74. Neuromarketing

Kristina Kustova, Vira Mirochnyk
National University of Food Technologies

Introduction. Modern life of ordinary people is quite dynamic, and it is a prerequisite fastidious taste of consumers in the process of satisfying their needs. Marketing is a set of methods, techniques, concepts, approaches and action it is to meet the needs of consumers. This science tries to grow twice as fast as others do. Every year there are many new approaches to understanding the needs and ways of their implementation. Last, a novelty in the course of marketing research is neuromarketing.

Resources and methods. In the course of writing were used such scholars as F. Kotler A. Trindl and other authors.

Results. Neuromarketing is a marketing, which uses different effects on the human brain incentives to induce the desired action. Such incentives can be stimuli acting through sight, smell, touch, taste buds, memory, social skills, their values etc. It can be words (sentences), smells, music, substances that can affect the brain in the right direction (like hormones), touching of body parts, human eye, images, pictures, etc. That can be trusted opinion or voice and very much more that can connect to the human brain on a subconscious level, and cause "something", can lead to be expected from affecting person's actions.

Psychologists at Harvard University (USA) developed the concept of neuromarketing in 1990. It is based on the claim that the mental activity of the person (along with his emotions) mainly (90 percent) is responsible subconscious, i.e. uncontrolled consciousness region of the brain. This gives the opportunity to manipulate this area in order to "imprint" in the brains of people need reactions as deep as possible.

The most famous technology neuromarketing was developed in the late 1990-ies Harvard Professor Jerry Zaltman, which it was patented as a "Method of extracting metaphors of Saltman" (Zaltman Metaphor Elicitation Method is abbreviated ZMET). This method involves the process of probing the human subconscious using sets of images (appropriately chosen). They can cause a positive emotional response and contribute to the activation of the latent image-metaphors that promote the purchase.

Identified images become the basis for the development of graphic collages, which are used in commercials. Gained popularity among many reputable companies neuromarketing technique has been applied as such is known by its users as Procter & Gamble, Nestle, General Motors, Coca-Cola.

Conclusions. So, the task of neuromarketing is to know what the reaction of the subconscious mind of the potential consumer that he likes to be able to build a visual number of incentives. Neuromarketing is a new field of marketing research that studies consumers' sensorimotor, cognitive, and affective response to marketing stimuli.

References

1. Glimcher P. Neuroeconomics: Decision Making and the Brain Hardcover/ Paul Glimcher–2008. - 341p.
2. Трайндл А. Нейромаркетинг: Визуализация эмоций/ А. Трайндл - АЛЬПИНА БИЗНЕС БУКС, 2007. – 219с.

75. The concept of green marketing

Kate Moskalenko, Vira Mirochnyk

National University of Food Technologies

Introduction. Green marketing becomes more and more important today because every day our environment is polluted with increasing speed. Green or environmental marketing is the marketing of products that are presumed to be environmentally safe.

Resources and methods. The marketing impact on the environment was investigated by such prominent scholars and researchers as J.Ottman, M.J.Polosky, B.Dougherty, F.Rudell, J.Naar. Green is no longer simply a market position, products need to be green, and brands need to be responsible. Great range of experts have similar views on this notion. They are A.Anders, Y.Sadchenko, J.Koplan, J.Fang, S.Zimmer and others.

Results. Green marketing consists of all activities designed to generate and facilitate any exchanges intended to satisfy human needs or wants such that the satisfaction of these needs and wants occurs with minimal detrimental impact on the natural environment.

The purpose of environmental marketing is to create such economic conditions for enterprises and organizations that they will be interested in modernization of the production technology and strive for efficiently use, save and recover the natural resources of the region. The main functions of green marketing are demand analysis for environmentally friendly products, pricing, advertising and promotion; planning assortment and trading; activities connected with the storage and environmentally friendly choice movement of goods, organization of environmentally safe customer service.

Today many firms begin to realize that they are members of the wider community and therefore must behave in an environmentally responsible fashion. Thus, environmental issues integrate into firm's corporate culture. Firms in this situation can take two perspectives: 1) they can use the fact that they are environmentally responsible as a marketing tool; or 2) they can become responsible without promoting this fact. There are examples of firms adopting both strategies. Organizations like the Yves Rocher Foundation the heavily promote the fact that they are environmentally responsible. While this behavior is a competitive advantage, the firm was established specifically to offer consumers environmentally safe alternatives to conventional cosmetic products. An example of a firm that does not promote its environmental initiatives is Coca-Cola. They have invested large sums of money in various recycling activities, as well as having modified their packaging to minimize its environmental impact. While being concerned about the environment, Coke has not used this concern as a marketing tool.

Conclusions. Therefore, an environmental committed organization may not only produce goods that have reduced their detrimental impact on the environment, they may also be able to pressure their suppliers to behave in a more environmentally "responsible" fashion. Final consumers and industrial buyers also have the ability to pressure organizations to integrate the environment into their corporate culture and thus ensure all organizations minimize the detrimental environmental impact of their activities.

References

1. Ottman, Jacquelyn. 1993. *Green Marketing: Challenges and Opportunities for the New Marketing Age*. Lincolnwood, Illinois: NTC Business Books

75. Advantages of using info graphics in advertisement

Victoria Savchuk, Vira Mirochnyk

National University of Food Technologies

Introduction. In our modern world the information flow is so powerful and voluminous that it is not surprising one is bound to miss something important and significant. Considering the given tendency, marketers are applying to creatively different solutions. For this reason, a new method of information sharing has appeared in the advertising field – info graphics. The main idea of info graphics is to deliver information in a neat and easily understandable way.

Resources and methods. Today info graphics and its components as the doctrine interest to many foreign scientists. Among them, it should be noted foreign authors E. Taft, A. Cairo, J. Chappe.

Results. Marketer's task is to raise the customer's awareness of the product. Their main task lays in a graphic representation of information and data. It is a visualization of particular text content. Info graphics easily attracts the audience's attention and helps to spread ideas, sell products and services. It is used in various fields: starting from the road signs down to comics. Info graphics is especially popular in business sphere, where big numeric data is visualized into understandable graphics and images. Info graphics is convenient to use in the Internet (blogs, social networks, chats), on the street and in offices in the form of posters that gives a feeling of something new and effective. It has been scientifically proved, that modern users do not like to read a lot.

It is used when one needs to show a system or operating algorithm of a certain element, relations of objects and facts in time and space, demonstrate a tendency, show how something looks, arrange big amount of data. The main qualities of good info graphics are:

1. Thoroughness
2. Content
3. Clarity
4. Allegorical nature

Conclusions. Thus, we observe the obvious advantages of using the given kind of content:

- Bright and attractive. People like facts, numbers and statistics. We get the attractive content by adding some intriguing images and graphics.
- Easy to perceive. Most people are visual learners, and as 90% of information that gets into the brain is visual; one should not neglect info graphics.
- Virus potential. Due to the info graphics, visual attraction the possibility of it to be shared in social networks and turned into a pure virus is much higher than one of the usual text content has. Therefore, use of info graphics in advertising has many advantages. This can raise audience awareness about the services offered or product.
- Brand awareness. Creating info graphics with brand logo is powerful means of raising the level of “brand awareness”.

References

1. *Дегтярев А.* Изобразительные средства рекламы: слово, композиция, стиль, цвет /А. Дегтярев. – М. : ФАИР-ПРЕСС, 2006. – 256 с. : ил.
2. *Кравцов С.* Инфографика в рекламе / С. Кравцов. — URL: <http://sergeykravtsov.livejournal.com/1169.html/> (05. 06. 2012).

76. The heat treatment dry egg products method and their analysis by infrared spectroscopy

Inna Hutsalo, Svetlana Litvynchuk, Yana Okopna
National University of Food Technologies

Introduction. It is known that heating food in a microwave field provides uniform and high heating rate and accelerates the rate of mass transfer processes [2, p. 134]. Nowadays microwave heating is widely used in the food industry as an alternative to traditional heating undertaken by fluids. In traditional methods of thermal processing products is due to heating of the coolant contact with the product [4, p. 103]. The transfer of heat depends on the thermal conductivity of the product and is gradually heated from one layer to the next.

Resources and methods. The speed of the heating is limited to relatively low values of thermodynamic properties of the product [3, p. 598]. Nature of electromagnetic radiation microwave range allows it to evenly penetrate to a considerable depth in the middle of the facility, and absorbed almost lossless converted into thermal energy. The advantages of microwave heating include high speed contactless, heating uniformity, inertia less, the possibility of higher energy density per unit volume, possibility to heat treatment in a "soft" modes, high efficiency energy conversion of electromagnetic waves in the microwave range of heat and others [1, p. 167].

Results. It was used egg white dry heat in the microwave field as a method of modifying functional and technological properties of dry protein product. Field strengths changed from 200 to 600 watts, the duration of treatment ranged from 3 to 20 minutes. The obtained data indicate that the use of microwave treatment lasting from 3 to 13 minutes and power of 200-600 W substantially improved functional and technological properties of egg white - namely, the ability to foaming and emulsification. Thus, short-term treatment of dry egg white in a microwave field for small power generator microwave electromagnetic fields significantly increased the important functional and technological properties of dry protein product.

Conclusions. The resulting protein products reflection spectra show that in this range of wavelengths reflection coefficient egg white is always higher value than soybean and sunflower. Also reflection spectra of plant proteins like. This allows us to state that the coefficient of reflection can identify the animal proteins (egg) and vegetable (soy, sunflower) origin.

References

1. Пешук Л. В., Носенко Т. Т. Біохімія та технологія оліе-жирової сировини: Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2011. – С.158- 196.

2. Посудін Ю. І. Методи неруйнівної оцінки якості та безпеки сільськогосподарських і харчових продуктів: Навч. посібник. – К.: Арістей, 2005. – С. 208 -326.

3. Application of NIR and MIR spectroscopy in quality control of potato chips Original Research Article Journal of Food Composition and Analysis, Volume 22, Issue 6, September 2009, Pages 596-605 Cecilia Shiroma, Luis Rodriguez-Saona.

4. Nondestructive assessment of amino acid composition in rapeseed meal based on intact seeds by near-infrared reflectance spectroscopy Original Research Article Animal Feed Science and Technology, Volume 165, Issues 1–2, 21 April 2011, Pages 111-119 G.L. Chen, B. Zhang, J.G. Wu, C.H. Shi.

77. Forecast of the situation on the auto market of Ukraine in 2015

Julia Overchenko, Yana Okopna

National University of Food Technologies

Introduction. Last, 2014, for car dealers turned out to be worse than the previous one, because in 2013 were 2.2 times more sales. And so waiting for the improvements are useless, because this year we are expecting even greater drop in sales. The main factors that are affected these changes are the currency of hryvnia, legislative policy, that is, a tax on cars with engines of more than 3 liters, an increase in excise tax, as well as the General state of the economy and falling consumer purchasing power.

Resources and methods. Devaluation of the national currency is almost impossible for the market development in such conditions; therefore, the deterioration in the market is quite logical. And now, when the dollar more than 20 UAH, is more expensive imports. Therefore, expectations that it will be positive trends of sales in 2015 are useless. However, how much sales of new cars "sag" and the prices at which the Ukrainians will be able to buy them we decided to predict in this article.

Results. The currency fall is almost immediately reflected on conjuncture in auto market. Worsens the situation introduced by the national Bank of constraints on the operations of purchase/sale of foreign currency. Taking into account that wages are not indexed, the purchasing power is reduced, and buying a new car is becoming increasingly unaffordable for a large number of Ukrainians. However, taking into account the experience of the past years of crisis in Ukraine, sales don't stop, changing only the segment of buyers. It is also quite logical that would be the maximum saving on the use of automobile gasoline and diesel because the fuel prices are increasing at an incredibly fast rate. Actually, now came a period when more than half of the population is trying to save on everything and to indulge in certain goods, primarily in goods with a high price, and also entertainment. Manufacturers, who will supply new models to the market, should know how to better promote these models, optimizing the cost of advertising and communication channels aimed directly at potential consumers. Therefore, the task of marketers, in conditions when the budget is reduced and the mood of the majority of citizens not to hire is careful thinking about the feasibility of any advertising and messages. The market will continue to fall, everyone guesses. The question is how much it will fall? According to the forecasts of the leading dealers of the "Ukravtovaz", "AIC" the market for new cars will be in 2015 approximately 50-70 thousand units.

Conclusions. However, the determining factor in the automotive market of Ukraine in 2015 will be no new models, no marketing activities, but the currency of the hryvnia. Despite the fall of the prices in US dollars, prices are in UAH recently raised several times. Taking into account that income of the majority of the population dependence from currency exchange rate, buying a new car in 2015 will be a luxury, but the main market will be the NBU, the activity of which will depend on the success of the auto dealers. In this regard, the projected significant growth in the share of used cars, which began in 2014.

References

1. <http://ukr.segodnya.ua/economics/avto/chto-zhdet-ukrainskiy-avtorynok-v-2015-godu-mnenie-importerov-577885.html>

78. Multinationals in labour economics

Tatiana Radchuk, Yana Okopna

National University of Food Technologies

Introduction. Labour economics seeks to understand the functioning and dynamics of the markets for wage labour. Labour markets function through the interaction of workers and employers. Labour economics looks at the suppliers of labour services (workers), the demands of labour services (employers), and attempts to understand the resulting pattern of wages, employment, and income. In economics, labour is a measure of the work done by human beings.

Resources and methods. Multinational corporations have existed since the beginning of overseas trade. There are over 40,000 multinational corporations currently operating in the global economy, in addition to approximately 250,000 overseas affiliates running cross-continental businesses. In 1995, the top 200 multinational corporations had combined sales of \$7.1 trillion, which is equivalent to 28.3 per cent of the world's gross domestic product.

Results. The top multinational corporations are headquartered in the United States, Western Europe, and Japan; they have the capacity to shape global trade, production, and financial transactions. In Multinational Companies introduction the HR literature has been abundant in providing typologies of the roles of HR professionals in organisations. The different roles chart the progression of the HR profession over time. Very often the boundaries of organisations are not limited anymore to the domestic setting. Crossing borders has become normal, which gives rise to the issue of HRM in multinational settings and how the HR function and related roles manifest themselves at the various plant, country, regional and corporate levels. How issues of coordination, shared learning (both top-down and bottom-up) and standardisation versus leeway for adapting to the local context (customization) become critical in this context.

Conclusions. As a result of this international environment, a number of new roles of HR departments operating in multinational corporations are emerging based on different HRM strategies for internationalisation. At the corporate HR level, these focus on designing and monitoring the implementation of corporate HR policies especially for the company's top management and expatriates. In short, labour today has managed to generate only a confused, partial and lopsided response to the multinational corporation. The MNC is based in a particular context, and as such it has an HRM heritage based on the resources and competencies available at head office and subsidiary levels. This HRM competence can be considered as context specific or context generalizable, depending on its usefulness outside the location in which it was developed.

References

1. Almond, P., Edwards, T., & Clark, I. 2010. Multinationals and changing national business systems in Europe: towards the 'shareholder value' model? *Industrial Relations Journal*, 34(5): 430-445
2. Kelly, J. 2001. The role of the personnel/HR functions in multinational companies. *Employee Relations* 23, no. 6: 536-557.
3. Lachman, R., Nedd, A., & Hinings, R. 1994. Analyzing cross-national management and organizations: a theoretical framework. *Management Science*, 40(1): 40-56.

79. The Psychology of Colour in Marketing and Branding

Igor Tsarov, Yana Okopna

National University of Food Technologies

Introduction. Colour and marketing go hand in hand with each other. The use of colour in the marketing of your business, whether it is in your advertising, your promotions, your business stationery or your product, can send either a positive or negative subconscious message, creating a good or bad perception of your business or your product.

Resources and methods. And don't underestimate the power of the subconscious messages that colours send to your market. What influence has colours on people? Red – Creates a sense of urgency, which is good for clearance sales. Encourages appetite, thus is frequently used by fast-food chains. Physically stimulates the body, raising blood pressure and heart rate, associated with movement, excitement, and passion. Blue – The preferred colour of men. It's associated with peace, water, tranquillity, and reliability. Blue provides a sense of security, curbs appetite, and stimulates productivity.

Results. The most common colour used by conservative brands looking to promote trust in their products. Green – Associated with health, tranquillity, power, and nature. Used in stores to relax customers and for promoting environmental issues. Green stimulates harmony in your brain and encourages a balance leading to decisiveness. Purple – Commonly associated with royalty, wisdom, and respect. Stimulates problem solve as well as creativity. Frequently use to promote beauty and anti-aging products. Orange & Yellow – Cheerful colours that promote optimism. Yellow can make babies cry, while orange can trigger a sense of caution. It used to create a sense of anxiety that can draw in impulsive buyers and window shoppers. Black – Associated with authority, power, stability, and strength. Often a symbol of intelligence, but can become overwhelming if used too frequently. Grey – Symbolizes feelings of practicality, old age, and solidarity. But too much grey can lead to feelings of nothingness and depression. White – Associated with feelings of purity, cleanliness and safety. It can be used to project an absence of colour or neutrality. White space helps spark creativity since it can be perceived as an unaltered, clean state. For any number of impressions you wish to impart, read more on the psychological colour meanings in your business.

Conclusions. In addition, you need to be conscious of the cultural background of your target market. While different cultures hold different associations and symbolism for many colours, the Western meanings are becoming more universal as markets become global with access to worldwide information through the Internet. Check out these cultural colour meanings and symbolism if your market specifically involves other cultures. The colours you use in your marketing campaign may be the component that will initially grab the attention of your buyer. There is no such thing as a wrong or right colour, just colours that are more appropriate for the message you wish to impart. Be sure to choose the ones for your colour and marketing program that will get you the response you are looking for!

References

1. Gregory Ciotti *The psychology of colors*, 2013
2. Jung C.G. *Symbols of Transformation (Collected Works, 5)*. London, 1953.

80. Theories of personnel motivation

Vlada Chernova, Yana Okopna

National University of Food Technologies

Introduction. The term motivation is derived from the Latin word mover, meaning "to move." Motivation can be in general defined as the forces acting on or within a person that cause the initiation, direction, and tenacity of goal-directed, voluntary effort. Motivation theory is thus concerned with the processes that explain why and how human behaviour is activated.

Resources and methods. Early explanations of motivation focused on instincts. Psychologists writing in the late 19th and early 20th centuries suggested that human beings were basically programmed to behave in certain ways, depending upon the behavioural cues to which they were exposed. Sigmund Freud, for example, argued that the most powerful determinants of individual behaviour were those of which the individual was not consciously aware.

Results. Over time, the major theoretical streams of research in motivation were classified into two major schools: the content theories of motivation and the process theories of motivation. At my work I want to compare 2 theories that refer to first motivation school: Maslow's hierarchy of needs and Alderfer's ERG theory. The original hierarchy of needs five-stage model by Maslow (1943) includes: 1. Biological and Physiological needs - air, food, drink, shelter, warmth, sex, sleep. 2. Safety needs - protection from elements, security, order, law, stability, freedom. 3. Love and belongingness needs - friendship, intimacy, affection and love. 4. Esteem needs - achievement, mastery, independence, status, dominance, prestige. 5. Self-Actualization needs - realizing personal potential, self-fulfilment. Clayton P. Alderfer's ERG theory from 1969 condenses Maslow's five human needs into three categories: Existence, Relatedness and Growth. 1. Existence Needs. Include all material and physiological desires (e.g., food, water, air, clothing, safety, physical love and affection). 2. Relatedness Needs. Encompass social and external esteem; relationships with significant others like family, friends, co-workers and employers. This also means to be recognized and feel secure as part of a group or family. Maslow's third and fourth levels. 3. Growth Needs. Internal esteem and self-actualization; these impel a person to make creative or productive effects on himself and the environment.

Conclusions. Alderfer's ERG motivation theory differs from Maslow's theory in three ways: 1. the lower level need does not have to be gratified (i.e., a person may satisfy a need at hand, whether or not a previous need has been satisfied); 2. If a relatively more significant need is not gratified, the desire to gratify a lesser need will be increased (i.e., the frustration in meeting high-order needs might lead a person to regress to a more concrete need category); 3. Alderfer's ERG theory allows the order of the needs to differ for different people (e.g., it accounts for the "starving artist" who may place growth needs above existence ones).

References

1. Alderfer, Clayton P. Existence, Relatedness, and Growth: Human Needs in Organizational Settings. New York: Free Press, 1972.
2. Gordon, Judith R. Organizational Behavior: A Diagnostic Approach. 7th ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 2001.
3. Jones, Gareth R., Jennifer M. George, and Charles W.L. Hill. Contemporary Management. 2nd ed. Boston: Irwin/McGraw-Hill, 2000.

81. Factors that influence on the efficiency of extraction proteins from sunflower meal

Alona Cherstva, Yana Okopna

National University of Food Technologies

Introduction. Proteins are large biological molecules, or macromolecules, consisting of one or more long chains of amino acid residues. Except nature and concentrations of solvent on efficiency extraction of proteins influence that factors as temperature, duty of water, type extractor, time process, mass share of soluble proteins in meal etc. For the improvement functional and technological properties of protein isolates proposals to use protolithic enzymes [1, 2].

Resources and methods. The purpose of this work was the use photolytic enzymes in process extraction of proteins from sunflower meal and optimization process this extraction.

Results. Determination of optical density by solvents performed on the photometer "CPC-3" with wave-length 540 nm to construct the calibration curve using a series of solutions of serum albumin concentration of 10 to 160 mg / cm³. The degree of hydrolysis was determined by titration [2]. The extraction of proteins from sunflower meal was carried out using sodium chloride for hydrological 10: 1, temperature 45 ° C, with constant stirring suspension and in the presence of protolithic enzyme. Determination of the mass fraction of proteins in extracts obtained showed that the mass fraction of protein increased almost twice using photolytic enzyme. The highest number of extracted proteins in solution was observed in the presence of alkaline protease. The results showed that in the presence of alkaline protease concentration of proteins in the protein extracts ranged from 43 to 60 mg / cm³, the degree of hydrolysis of proteins ranged from 8 to 28%. The experimental results obtained regression equation determines the dependence of the concentration of proteins in the extract concentration of sodium chloride in solution, enzyme concentration and duration of the process: $y=46,65+2,7x_1+2,675x_2-1,025x_1x_3$, where x_1 concentration of sodium chloride,%, x_2 - the concentration of enzyme mg / cm³, x_3 - extraction duration, min. It was found that the effect of increasing the concentration of the enzyme at a ratio of enzyme (neutral protease): substrate during the process of extracting the protein depends on the concentration of sodium chloride, the ionic strength of the solution and is more pronounced at low concentration of salt solution. Experimental results show that quantitative yield hydrolysed proteins increased by 5.3% compared to isolates.

Conclusions. Thus, the presence of the enzyme extraction is more efficient and improves the organoleptic properties of extracted protein from raw materials. The study of functional and technological indicators, including emulsifying ability, showed that the hydrolysed proteins has a higher emulsifying capacity compared to isolate and egg powder. Established that higher solubility and increased hydrolysed proteins at all pH values compared to the control. Thus, we obtained data show an increase in the efficiency of extracting proteins from sunflower meal in the presence of protolithic enzyme.

References

1. Ortiz S. E. M., An M. C., Analysis of products, mechanisms of reaction, and some functional properties of soy protein hydrolysates, J. Am. Oil Chem. Soc. 2000, Volume 77, 12, pp 1293-1301.

82. The impact of information systems on organizations and markets

Yekaterina Chornoshkur, Yana Okopna

National University of Food Technologies

Introduction. Information systems and organization structures have been highly interconnected with each other. Over the years, information systems architectures as well as organization structures have evolved from centralized to more decentralized forms.

Resources and methods. This research looks at the evolution of both information systems and organization structures. In the process, it looks into the impact of computers on organizations, and examines the ways organization structures have changed, in association with changes in information system architectures. It also suggests logical linkages between information system architectures and their “fit” with certain organization structures and strategies. It concludes with some implications for emerging and future organizational forms, and provides a quick review of the effect of the Internet on small businesses traditionally using stand-alone computers.

Results. The adoption of information technology (IT) in organizations has been growing at a rapid pace. The use of the technology has evolved from the automation of structured processes systems that are truly revolutionary in that they introduce change into fundamental business procedures. While the importance of the relationship between information technology and organizational change is evidenced by the considerable literature on the subject, there is a lack of comprehensive analysis of these issues from the economic perspective. The aim of this article is to develop an economic understanding of how information systems affect some key measures of organization structure. Gurbaxanl and Whang apply two economic theories, agency theory and transaction cost theory, into IS scenario to analyze the impact of IT on two important attributes of firms: firm size and the allocation of decision making authority. The agency theory proposes a model of a firm as an agency relationship built on a set of contracts among self-interested agents or employees and a principal or entrepreneur. Agency costs are incurred as a result of difference between the principal and agents’ goals. Transaction cost theory presents a concept that there are costs in using a market as a coordination mechanism. Market transaction costs or external coordination costs contain operational costs, which are search costs, transportation costs, inventory holding costs, and communications costs. In addition, Gurbaxanl and Whang explain two different sizes of a firm: vertical and horizontal. Vertical size of a firm is measured by the range of the value chain which the firm spans using its own hierarchy, while horizontal size of a firm is a measure of the number and corresponding share of markets in which the firm sells its final goods and services.

Conclusions. Finally, Gurbaxanl and Whang summarize impacts of IS on an organization based on the applied theories: (1) IT centralizes management, leading to faster decision making; (2) IT reduces external coordination costs; (3) IT increases the degree of vertical integration or the scope of first activities; (4) IT creates economies of scale in operations, resulting in horizontal growth.

References

1. Hayfullin B.M., IA Obukhov Automated management. - K. : Yurinkom Inter-Face Press, 2005.

83. HR-outsourcing in the field of personnel management

Yulia Babik, Nataliya Bozhok

National University of Food Technologies

Introduction. Human Resource outsourcing is considered an important factor in today's business world. It is constantly growing, especially in the global world where companies outsource is not just within their country but across borders. Currently, outsourcing is a very fashionable trend among large companies.

Resources and methods. The largest contribution to the development of western themes outsourcing did scientists such as D. Bersin, J. L. Bravar, M. Donellann, E. Yordon, S. Clements, R. Morgan, J. Haywood, D. J. Bruce, Jane Linder, E. Sparrow etc.

Results. The outsourcing of services is a part of restructuring of business productivity, in which the relationship between employer and employee turns in the direction of supply – receiving a service, a model that allows companies to focus on their core business, save on the management of human resources and which stimulates greater. The Encyclopedia Treccani defines outsourcing as the process, just the advanced economies, which consists in the progressive lower impact on the formation of the industrial sector in GDP and employment, to the benefit of the tertiary sector, which includes the advanced producer services and businesses, characterized by the continuous development of information technologies and information systems [1]

Many companies are fully satisfied with regular outsourcing that helps them to reduce the costs. However, a proposal of outsourcing with elements of the reorganization is said to be more effective. This outsourcing with elements of reorganization is characterized as simple but powerful structure: efficiency and productivity, also the acquisition of new capacities and capabilities, both inside and outside of the financial services can make growing economic value. This in turn works to finance strategic initiatives and support growth of income. First of all, productive outsourcing allows companies focusing on development of entirely new products and services what is important under uncontrolled conditions and developing technologies. Secondly, productive outsourcing allows increasing the flexibility of production because it is easier to redesign a productive process in small factories. Outsourcing of business-processes involves the transfer of some processes which are not basic to another company [2].

Conclusions. So, use of outsourcing schemes can significantly improve the efficiency of the company and open up entirely new opportunities for mutually beneficial cooperation, significantly enhance the competitiveness in the global economic environment. Efficiently-organized outsourcing process helps enterprises reduce costs and improve service quality of the main production unit through outsourcing of non-core functions to professional contractor.

References

1. La Meridiana. Tertiariation and outsourcing. 12 July 2013. Available from: <http://www.gruppolarimeridiana.com/en/tertiary>.
2. Filina F. N. Process outsourcing. Problems and solutions. GrossMedia. 2008, –123 p.

84. Analysis of personnel competitiveness

Julia Badah, Nataliya Bozhok

National University of Food Technologies

Introduction. In market conditions competitiveness reveals a huge impact on staff competitiveness. Competitive staff organization is only part of the competitiveness of the organization. But the most competitive staff in an increasingly competitive retail trade between enterprises is crucial for the successful operation of the organization, in this connection one should focus on factors that affect competitiveness of staff.

Resources and methods. Theoretical and methodological aspects of competitiveness of personnel, involve a large number of scholars, such as Goddess D.P., Grishnova O.A., Kalashnikov L.M., A. Kolot, E. Libanova, S. Sotnikova, R. Fatkhutdinov S. Tsybaliuk.

Results. Considering the competitive person in the labor market as an economic category, one might encounter the complexity and ambiguity of the concept. Therefore, competitiveness rights should be viewed from different perspectives: as a source of work for the maximum satisfaction of market demand for goods and services, as a property of the ability to work, as a property of human capital, as the ability of the entity to manage its competitive advantages. Competitiveness characterizes the qualitative aspect of labor potential employee, therefore, depends on the competitiveness of the specificity of labor behavior, degree of personal labor potential [1].

Competitiveness of employee is the ability to work to get an individual achievement, representing the contribution to the achievement of organizational goals. Competitiveness is determined by the quality of the employee workforce, according to market needs in the functional quality of work; level of potential and actual performance of workers and the capacity for professional development. There is a selection of most able workers in terms of their compliance with human capital as labor. [2].

Conclusions. So, competitiveness of personnel is its ability to implement its available competitive advantages so that to promote the best compared to other subjects of competition in the marketplace, competitive position. Competitiveness of personnel, on the one hand, is associated with human capital, that reflects the profit opportunity and the formation of the overall competitiveness of the company, on the other hand, the emphasis on meeting demand for labor as a criterion for the quality of human capital in determining the competitiveness of the staff again describes it in labor market between workers and employers in the conditions of competition between individual employees.

References

1. V. Kolpakov Marketing personnel: (Teach. Guidances., For stud. Among., And HI. Teach. Bookmark.) - K. : AIDP, 2006 –p. 408.
2. Grishnova O.A. human capital. - K: "Knowledge", 2004 – p. 214.

85. Controlling as a function of management

Darya Bilokon, Nataliya Bozhok

National University of Food Technologies

Introduction. Controlling is one of the managerial functions like planning, organizing, staffing and directing. It is an important function because it helps to check the errors and to take the corrective action so that deviation from standards are minimized and stated goals of the organization are achieved in a desired manner.

Control in management means setting standards, measuring actual performance and taking corrective action.

Resources and methods. In the study of controlling we used a method of theoretical and analytical synthesis and comparison.

Foreign (Dayle A., E. Brech, R. Mann, G. Peach, E. Donnell, H. Koontz) and domestic scholars (L. Sukharev, S. Smith) study the foundation of controlling management and analytical system.

Results. According to Brech, "Controlling is a systematic exercise which is called as a process of checking actual performance against the standards or plans with a view to ensure adequate progress and also recording such experience as is gained as a contribution to possible future needs." [1].

At the same time, Koontz states: "Controlling is the measurement and correction of performance in order to make sure that enterprise objectives and the plans devised to attain them are accomplished."

Controlling has got two basic purposes: it facilitates co-ordination and it helps in planning. Control process may be grouped according to three general classifications: 1) the nature of the information flow designed into the system (open- or closed-loop control); 2) the kind of components included in the design (man or machine control systems); 3) the relationship of control to the decision process (organizational or operational control) [2].

Controlling consists of verifying whether everything occurs in conformities with the plans adopted, instructions issued and principles established. Controlling ensures that there is an effective and efficient utilization of organizational resources so as to achieve the planned goals. Controlling measures the deviation of actual performance from the standard performance, discovers the causes of such deviations and helps in taking corrective actions [3].

Conclusions. As a conclusion, we can state that controlling takes an important place in the system of management. Well-organized controlling helps to supervise all important operations to achieve the business plan targets and overcome problems in management.

References

1. Controlling Function of Management [Electronic source] // Mode of access http://www.managementstudyguide.com/controlling_function.htm
2. What is controlling? [Electronic source] // Mode of access <http://www.controllerverein.com/What-is-Controlling-121749.html>
3. Tereshchenko O.O. concept of "controlling" and "Managerial Accounting" in the theory and practice // Finance of Ukraine, 2006, № 8. - P. 137-145.

86. Formation of the company image

Yulia Borshchevska, Nataliya Bozhok

National University of Food Technologies

Introduction. Create image of the organization is an important part of its existence. Formation of the company's image is an art that requires tedious and time-consuming work. Formation of the image is a core value in today's market .

Resources and methods. Scientific methods used in thesis may be defined as methods of theoretical and analytical synthesis and comparison.

Results. Image is an imitation, representation, or similitude of any person, thing, or act, sculptured, drawn, painted, or otherwise made perceptible to the sight; a visible presentation; a copy; a likeness; an effigy; a picture; a semblance. In 21st century Visual Image of Company takes a high place on every - day business making. Image of the company is important to any business or organization, regardless of size, mission and purpose. Your identity will define who you are and what you do to customers, partners and the public. An effective corporate identity will make you easily recognizable through your branding, actions and communications. Create a corporate identity by explaining your company's mission and values through a visible, consistent and memorable brand [1].

The major elements of image of the company are: the core business and financial performance of the company, the reputation and performance ("brand equity"), its reputation for innovation or technological prowess, its policies toward its salaried employees and workers, its external relations with customers, stockholders, and the community, and the perceived trends in the markets in which it operates as seen by the public [2]. The image does not necessarily coincide with reality, it can be a subjective image of the company or its services. Image of the company can be positive, neutral or negative (bad, hurts the reputation of the company). Stakeholders groups don't know what a real enterprise represents, everybody judges about it by the image or opinion that were formed at the market and declared in mass media. The functions of image for customers are: to reduce the risk of purchasing, build confidence in the company, stimulate diversification of businesses and products and promote an impact on the decision to choose the products [3].

Conclusions. Therefore, to control the expansion and maintenance of market share and maintenance market, it is necessary to pay great attention to creating and maintaining the image of companies, which will increase the attractiveness for the investors and consumers.

References

3. Cameron, K. S. Diagnosing and changing organizational culture: based on the competing values framework / K. S. Cameron, R. E. Quinn. — San Francisco: Jossey-Bass, 2005. — 242 p.

4. Stern, B., Zinkhan, G.M., Jaju, A. Marketing images. Construct definition, measurement issues and theory development. Marketing theory: articles. Volume I (2): 201-224. SAGE: 2001, p. 211.

5. Zinkhan, G.M., Ganesh, J., Jaju. A., Hayes, L. Corporate image: a conceptual framework for strategic planning. Retrieved November 27, 2011 from .

87. Modern Approaches on Strategies for Achieving the Competitive Advantages

Liudmila Bohdanovych, Nataliya Bozhok
National University of Food Technologies

Introduction. Business strategy is all about competitive advantage. Businesses need strategies in order to ensure that resources are allocated in the most effective way. Many studies of strategies and a lot literature have been carried out that outline the importance of strategies in managing the businesses successfully.

The word “strategy” is maybe one of the most used words in business and in everyday life. The goal of much of business strategy is to achieve a sustainable competitive advantage and it is up to the management of the company to decide which factors it wants to emphasize in order to gain competitive advantage.

Resources and methods. The notion “strategy” in original form has military meaning and is derived as a combination of two Greek words “stratus” meaning “army” and “ageou” meaning “leadership, guidance”. Nowadays, when strategy and competitive advantages are mentioned, it’s inevitable mentioning some of the greatest names in this area: Igor Ansoff, Peter Drucker, Michael Porter, and Henry Mintzberg. Beside the classic thoughts on strategies to achieve the competitive advantage like the Porter’s matrix and the Ansoff’s matrix, there are new thoughts in literature of this field; there are some new approaches of strategies that companies can use in order to achieve the competitive advantage. It is important to mention the following: The strategy as a compilation of simple rules, and The Blue Ocean Strategy [1;2].

Results. “The Strategy as a compilation of simple rules” is a more modern approach to the strategies focused on achieving competitive advantage. The essence of this strategy is to grasp and use the opportunities given at the moment to the business organizations while moving in a flexible way from one opportunity to another and always focusing on the basis of the actual movements and potential future changes of the external market factors [1].

“The Blue Ocean Strategy” is highly related to process innovation. The idea of this strategy is to build new businesses where none existed before. So-called Blue Ocean industries are more profitable than traditional business fields with head-to-head competitors. In the Blue Ocean strategy, you must offer your customers a value innovation (i.e. tangible product or service advancements) accompanied by demonstrable savings [2].

Conclusions. The successful creation of modern strategies such as “the compilation of simple rules” and “The Blue Ocean Strategy” is critical to company’s future, because such strategies must be designed to generate sustainable competitive advantages in order to have a market share,. Thus, competitive advantage depicts a company’s competencies and its capability to survive against the factors prevailing in the firm’s external environment.

References

1. Eisenhardt K.M, Sull D.N. Strategy as simple rules / Harvard Business Review on Advances in Strategy,2002 –187 p.
2. The 6 Steps of the Blue Ocean Strategy from a Process Perspective [Electronic source] // Mode of access: <http://www.bpmleader.com/2012/09/10/the-6-steps-of-the-blue-ocean-strategy-from-a-process-perspective/>.

88. Economic consequences for Ukraine after the annexation of the Crimea

Igor Pidgirnyj, Nataliya Bozhok

National University of Food Technologies

Introduction. External aggression resulted in the loss of Crimea has exposed a number of serious economic problems and also spawned new problems. After exhausting confrontation on the Maidan the annexation of the Crimea and military intervention in the south-eastern Ukraine became a kind of apotheosis of acute activation of a bunch of economic threats.

Materials and methods. Scientific methods used in thesis may be defined as methods of theoretical and analytical synthesis and comparison.

Results. Losses for Ukraine should be divided into two categories: direct and indirect. The main direct economic consequence of the annexation of the Crimea include the loss of the Black Sea gas fields and a possible deterioration in the energy sector of the country.

Currently, Ukraine has lost gas fields, located in the Black Sea near the Crimean Peninsula. Resources in the northwestern part of the Black Sea shelf are estimated at 495.7 billion [1].

Nationalization of Ukrainian enterprises located in the Crimea is also attributed to the direct economic losses. Both public and private enterprises can get under nationalization in the Crimea. "Chornomornaftogas", "Ukrtransgas" and a number of powerful chemical industry, ports, more than 130 tourist sites, as well as numerous private companies are likely to be nationalized [2].

It is also possible for Russia to lock Ukrainian ships sailing through the Strait of Kerch. Ships coming from the Azov port can go into the Black Sea through the Kerch Strait. Indirect losses include the following:

The main indirect loss is the rupture of relations with Russia as Ukraine and Russia had strong economic ties. In 2013 Russia was the largest trading partner of Ukraine. It accounted for 24% of exports. Among the most important items of export to Russia were engineering products [1].

Another loss is the increase in gas prices. Further reduction of investment attractiveness of Ukraine is an obvious reaction of foreign and domestic investors to Ukraine's confrontation with the aggressor and the existence of the possibility of further capture of Ukrainian territories by Russia. In this situation it is considerably difficult to obtain "long" investments from both domestic and external investors [1].

Conclusions. Consequently, the economic situation in which Ukraine is now very difficult. However, there are a series of perspectives to be used in order to put the country out of a very deep crisis. The main steps are: Ukrainian people must unite in the fight against a common enemy, must begin an active cooperation with the European Union and NATO, establish ties with the reorientation of neighboring countries on the western border, make reforms and attract new people to the government.

References

1. International Centre for Policy Studies. [Electronic source] // Mode of access: <http://www.pravda.com.ua/>.

2. Annexation of the Crimea: causes and consequences [Electronic source] // Mode of access: <http://ipress.ua/>.

89. The modern trends of commodity market development

Lina Hrybovych, Nataliya Bozhok

National University of Food Technologies

Introduction. Commodity Science is placed between natural and social sciences. Scientific research on commodities was first focused on food and raw materials from organic and inorganic environment, and later switched over to technology and economy.

Resources and methods. Scientific methods used in thesis may be defined as methods of theoretical, analytical synthesis and comparison.

Results. Commodity markets define and trade contracts for delivery of any product or service that can be characterized in an interchangeable way. They are complex, and include a wide array of instruments to manage risk. Despite the shift to fiat money and credit money, direct commodity trade and barter have always remained active in the background in some form or another, and seem to have been revived due to global capitalism, wherein nearly every currency is widely traded as a commodity. Developing countries (democratic or not) have been moved to harden their currencies, accept International Monetary Fund rules, join the World Trade Organization (WTO) and submit to a broad regime of reforms that amount to a hedge against being isolated [1]. There are numerous ways to invest in commodities. An investor can purchase stock in corporations whose business relies on commodities prices, or purchase mutual funds, index funds or exchange-traded funds (ETFs) that have a focus on commodities-related companies. There are some benefits of commodity trading. Commodity trading is mainly used to make the huge profit through the investment on commodity, because the commodity market is a volatile market hence the fluctuation in price of these physical products is so much. These fluctuations arise due to the demand and availability of the product in a market. It is easy to understand the commodity market because the investors know the time when the demand and availability of the product will increase or decrease and that time they can make a good profit through their commodity [2].

Conclusions. As a conclusion, we would like to state that the commodity market plays an important role in trading process. Despite the shift to fiat money and credit money, direct commodity trade and barter have always remained active in the background in some form or another.

So, commodity trading can bring a big profit to a company through the investment on commodity.

References

1. Price developments for basic commodities [Electronic source] // Mode of access: <http://www.fao.org/docrep/005/Y3007E/y3007e06.htm>.
2. Commodity market to recover first [Electronic source] // Mode of access: http://articles.economictimes.indiatimes.com/2009-05-08/news/28420607_1_commodity-market-trading-platforms-funds.

90. The nature and characteristics of risk management

Catalina Maievska, Nataliya Bozhok

National University of Food Technologies

Introduction. Risk management has always been important in everyday life and in business. The main aim of every investor, businessman, manager etc. is to earn money. But profit always becomes dependent on the risk. That is why risk and profit are two interrelated and interdependent financial categories.

Resources and methods. We used in study the following methods: the method of analysis and synthesis and the method of induction. This issue under study was examined by the following scientists: M. Khokhlov, O. Shapkin, A. Mur, I. Balabanov, E. Utkin and others.

Results. Risk is an inherent part of the financial and economic activity of enterprises and requires special attention from financial managers. The existence of a certain level of risk operations does not mean that they should be abandoned. The rejection of risk can lead to the loss of profits. As a result, the risk management was created to solve this problem [1].

Risk is the probability of an unfavorable outcome, it's an economic category. In the case of such an event, there are three economic effects: negative (damage); neutral; positive (gain, profit). Each avoiding and minimizing risks reduces the effectiveness of the company. Risk management is quite costly and performs actions with a certain level of resource reservation, but underestimating or ignoring them can cause significant losses and negative long-term effects. Organization of risk management is a system of measures, which includes rational combination of all elements in a single technology risk management process. The first stage of risk management is to define the objective of risk and the purpose of investment risk. The purpose of investment risk is to maximize the profit. The second step in the organization of risk management is to get the information about the environment, which is necessary to make any right decision. Basing on this information and analysis we can correctly determine the probability of the event, reveal the measure of risk and assess its value. On the third stage of risk management we can develop various options for investing and assessing their optimality by comparing the expected return and risk value. The fourth stage is intended to select strategies and risk management techniques and ways to reduce risk. The fifth stage of risk management is directed at developing a program of actions to reduce risk. The sixth step is to organize this program. The seventh step is to monitor the program. The eighth stage is to perform the assessment and evaluation results of the selected decision. In order to reduce the impact of risk factors managers should use the following methods: avoid risks, taking risks for themselves, prevent damage, reduction of losses, insurance, and self-insurance etc [2].

Conclusions. So, analysis of the nature and characteristics of risk management is the key to success in business, as it helps the company to survive and develop on the full length.

References

1. Boiko I. Risk management as integrated process of control/ Boiko I. //Journal of Bukovina State Academy of Finance.-2012, 78 p.
2. Holovatch T. Risk management: the content and organization of the company / Holovatch T. // Journal of Khmelnytsky National University. – 2009, № 3, p 37-45.

91. Концепт как базовое понятие когнитивной лингвистики

Ольга Антонова

Московский государственный университет технологий и управления им. К.Г. Румовского (Первый казачий университет), филиал в г. Мелеузе (Республика Башкортостан), Россия

Введение. Всю познавательную деятельность человека (когницию) можно рассматривать как развивающую умение ориентироваться в мире, а эта деятельность сопряжена с необходимостью отождествлять и различать объекты: концепты возникают для обеспечения операций этого рода. Следовательно, формирование концептов связано с познанием мира, с формированием представлений о нем.

Литературный обзор. К концу XX века лингвисты определили, что носитель языка - это носитель определенных концептуальных систем. В каждом концепте сведены воедино принципиально важные для человека знания о мире и вместе с тем отброшены несущественные представления. Система концептов образует картину мира, в которой отражается понимание человеком реальности, ее особый концептуальный "рисунок", на основе которого человек мыслит мир. Экспликация процесса концептуализации и содержания концепта доступна только лингвисту, который сам является носителем данного языка. Таким образом, на рубеже тысячелетий на первый план в лингвистике выходит проблема ментального, ибо концепты - ментальные сущности.

Сейчас в лингвистической науке можно обозначить три основных подхода к пониманию концепта, базирующихся на общем положении: концепт - это то, что называет содержание понятия, синоним смысла.

Первый подход, представителем которого является Ю.С. Степанов, при рассмотрении концепта большее внимание уделяет культурологическому аспекту, когда вся культура понимается как совокупность концептов и отношений между ними. Концепт - это основная ячейка культуры в ментальном мире человека. Они занимают ядерное положение в коллективном языковом сознании, а потому их исследование становится чрезвычайно актуальным.

Второй подход - привлечение в когнитивную лингвистику (Н.Д. Арутюнова и ее школа, Т.В. Булыгина, А.Д. Шмелев и др.) семантики языкового знака - представляет единственным средством формирование содержания концепта.

Сторонниками третьего подхода являются Д.С. Лихачев, Е.С. Кубрякова и др., которые считают, что концепт не непосредственно возникает из значения слова, а является результатом столкновения значения слова с личным и народным опытом человека, т.е. концепт является посредником между словами и действительностью. Концепт, согласно Е.С. Кубряковой, - это оперативная содержательная единица памяти ментального лексикона, концептуальной системы мозга (*lingva mentalis*), всей картины мира, отраженной в человеческой психике.

Интересная теория концепта предложена Ю.Д. Апресяном, она основывается на следующих положениях: 1) каждый естественный язык отражает определенный способ восприятия и организации мира; выражаемые в нем значения складываются в некую единую систему взглядов; своего рода коллективную философию, которая навязывается языком всем носителям; 2) свойственный языку способ концептуализации мира отчасти универсален, отчасти национально специфичен; 3) взгляд на мир (способ концептуализации) "наивен" в том смысле, что он отличается от научной картины мира, но это не примитивные представления.

Общим, для этих подходов является утверждение неоспоримой связи языка и культуры; расхождение обусловлено разным видением роли языка в формировании концепта. Объекты мира становятся "культурными объектами" лишь тогда, когда представления о них структурируются этноязыковым мышлением в виде определенных "квантов" знания концептов.

Разные определения концепта позволяют выделить его следующие инвариантные признаки: это минимальная единица человеческого опыта в его идеальном представлении, вербализующаяся с помощью слова и имеющая полевую структуру; это основные единицы обработки, хранения и передачи знаний; концепт имеет подвижные границы и конкретные функции; концепт социален, его ассоциативное поле обуславливает его прагматику; это основная ячейка культуры.

Выводы. Следовательно, концепты представляют мир в сознании человека, образуя концептуальную систему, а знаки человеческого языка кодируют в слове содержание этой системы. Концепт многомерен, в нем можно выделить как рациональное, так и эмоциональное, как абстрактное, так и конкретное, как универсальное, так этническое, как общенациональное, так и индивидуально-личностное.

Литература

Алефиренко Н.Ф. Современные проблемы науки о языке. - М.: Флинта: Наука, 2005.

Підсекція 26.3. Німецька мова

Голова – доцент Я.В. Окопна
Секретар – доцент О.В. Найдюк

1. Geschäftsabwicklung in der Ukraine

Wita Wynnyk, Oksana Najdjuk

Die Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Heute wird die Ukraine als ein Land mit vielen verborgenen Möglichkeiten und nicht realisierten Chancen betrachtet. Die reichen natürlichen Ressourcen sind günstig, im Kontrast dazu sind die gesetzlichen Rahmenbedingungen unscharf definiert. Es gibt viele Risiken für Investoren, die auch in der Verwaltung begründet sind. Eine der größten Schwierigkeiten für Investoren ist die Wahl der Rechtsform und der daraus folgenden Besteuerung.

Materialien und Methoden. Materialien für Thesen sind wissenschaftliche Werke einheimischer und ausländischer Wissenschaftler zu diesem Thema. Bei dieser Untersuchung werden folgende Methoden benutzt: systematische- analytische und abstrakte Logik.

Ergebnisse. Für ausländische Investoren ist die Eröffnung einer Niederlassung oder eines Unternehmens ohne die Beteiligung eines einheimischen Partners möglich. Dieses steht vollständig unter der Kontrolle des ausländischen Gründers, vorteilhaft ist auch dessen bestmöglicher Schutz vor externen Risiken in der Ukraine[1].

Das Unternehmen hat die aus Geschäftstätigkeiten in der Ukraine anfallenden Steuern auf den Gewinn und die Umsatzsteuer an die Ukraine abzuführen. Da die Umsatzsteuer von keinem Doppelbesteuerungsabkommen abgedeckt ist, fällt diese bei einer ausländischen Gesellschaft als Aufwand an. Um eine Anrechnung, der in der Ukraine bezahlten Gewinnsteuer auf die in Deutschland zu entrichtende Steuer zu ermöglichen sind eine Reihe von Maßnahmen notwendig.

Außer der Rechtsform des Unternehmens, ist die Frage seiner Besteuerung von großer Bedeutung. Grundsätzlich gibt es drei Möglichkeiten der Besteuerung: 1. Die Bezahlung von Gewinnsteuer (23 %) und Abführen von Umsatzsteuer (20 %) 2. Das vereinfachte Steuersystem mit der Bezahlung von einheitlichen Steuer (6 % vom Umsatz) und USt (20 %) 3. Das vereinfachte Steuersystem mit der Bezahlung der einheitlichen Steuer (10 % vom Umsatz ohne USt - Bezahlung) [2].

Zusätzlich ist anzumerken, dass die in der Ukraine von einem Unternehmen mit ausländischen Investitionen erzielten Gewinne mittels Dividendenausschüttung nach Deutschland transferiert werden können. Damit bei der Dividendenausschüttung zugunsten der deutschen Muttergesellschaft in der Ukraine keine Repatriationssteuer fällig wird, ist es nötig, das bilaterale Abkommen zwischen der BRD und der Ukraine zur Vermeidung von Doppelbesteuerung zu beachten [1].

Schlussfolgerungen. Wir möchten betonen, dass die Inkraftsetzung des neuen Steuergesetzbuchs in der Ukraine im Jahre 2013 ein Schritt zur Optimierung des Steuereintreibungs- und -verwaltungssystems war. Aufgrund der andauernden Veränderungen, hoffen wir, dass viele Probleme für Geschäftstreibende in der Ukraine, auch in steuerlicher Hinsicht, künftig gelöst sein werden [1].

Literatur

1. Anton Klymenko «Buchführungs- und Steuerberater der Körperschaft «Global Consulting»» [Elektronische Ressource] // Zugriffsmodus: <http://www.gc.ua>
2. Steuerliche Rahmenbedingungen in der Ukraine [Elektronische Ressource]// Zugriffsmodus: <http://ukraine.ahk.de>

2. Die Logistikketten in Unternehmen

Wiktorija Schtscherbyna, Oksana Najdjuk
Die Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Logistik gehört zu den facettenreichsten Themen überhaupt. Täglich werden Logistiker in aller Welt mit neuen Informationen und Entwicklungen konfrontiert: Ob es nun Veränderungen gesetzlicher Transportbestimmungen, aktuelle Entwicklungen ausgewählter Logistikmärkte oder der Fortschritt nationaler Infrastrukturvorhaben sind. Die Logistik entwickelt sich seit den frühen 90'er Jahren bis in die heutige Zeit in vielen Unternehmen zu einer wichtigen Managementfunktion und steht heute gleichermaßen im Blickfeld von Unternehmensleitung, Kunden, Lieferanten und Wettbewerbern. Als klassische Querschnittsfunktion verbindet die Logistik interne Funktionen und Bereiche im Unternehmen und bildet darüber hinaus Schnittstellen zu externen Kunden und Lieferanten.[3,S.11]

Materialien und Methoden. Materialien für Thesen sind wissenschaftliche Werke einheimischer und ausländischer Wissenschaftler zu diesem Thema. Bei dieser Untersuchung werden folgende Methoden benutzt: systematische- analytische und abstrakte Logik.

Ergebnisse. Bezüglich der logistischen Organisationsstruktur ergibt sich daher sowohl zwischen Unternehmen innerhalb einer Branche, als auch branchenübergreifend ein sehr uneinheitliches Bild. Logistikprozesse und -Funktionen, welche im einen Unternehmen beispielsweise in Einkauf und Produktion abgebildet sind, werden wiederum im anderen Unternehmen von einem eigenen Logistikbereich abgewickelt.

Analog gestalten sich auch die logistischen Prozesse in den Unternehmen oftmals sehr uneinheitlich und inhomogen, da diese in der Praxis in den meisten Fällen ein schlichtes Spiegelbild der bestehenden Organisationsstruktur darstellen. Diese Fragmentierung, sowie die fehlende Integration der Logistikprozesse mit angrenzenden Funktionen und Prozessen, bereiten bereits heute in vielen Unternehmen operative und strategische Probleme und führen dazu, dass mögliche Einsparungspotentiale, Differenzierungsmöglichkeiten oder Kundenanforderungen nicht genutzt bzw. umgesetzt werden können.

Modernste Logistikkonzepte werden zwar in vielen Bereichen und Branchen bereits seit vielen Jahren operativ gelebt und ständig weiterentwickelt. Dennoch stellen Globalisierung, der damit einhergehende zunehmende Kostendruck, sowie fortschreitende Entwicklungen in der Informationstechnologie weiter enorme Anforderungen an die Logistikkompetenz eines jeden Unternehmens. Dies insbesondere auch vor dem Hintergrund der Entwicklung hin zu immer geringer werdenden Wertschöpfungsanteilen im Inland, welcher wiederum dazu führt, dass der Anteil der Logistikkosten in Relation zur Wertschöpfung stetig zunimmt.

Schlussfolgerungen. Innovative Unternehmen richten deshalb ihre internen Prozesse an den Anforderungen der Kunden, anstatt an denen der eigenen Produktion, des Controllings, oder gar der IT-Systeme aus.

Literatur

1. Pfohl Hans-Christian Logistik-Management: Konzeption und Funktion / Hans-Christian Pfohl. – 2., vollst. überarb. u. erw. Aufl. – 2004. – IX. – 470 S.

3. Möglichkeiten für die Verbesserung der Effektivbenutzung des Hauptmittels der Produktion

Natalija Tschuprej, Oksana Najdjuk

Die Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Wettbewerbsintensiven Marktumfeld erfordert Unternehmen kontinuierliche Verbesserung. Deshalb ist Verbesserung der Effektivbenutzung des Produktionsmittels des Unternehmens ein relevantes und wichtiges Problem. Es ist sehr wichtig, weil das Produktionsmittel der meisten Unternehmen moralisch und physisch überholt ist.

Materialien und Methoden. Materialien für Thesen sind wissenschaftliche Werke einheimischer und ausländischer Wissenschaftler zu diesem Thema. Bei dieser Untersuchung werden folgende Methoden benutzt: systematische- analytische und abstrakte Logik.

Ergebnisse. Vor kurzem verringerte sich die wirtschaftlicheffektive Benutzung des Produktionsmittels im ganzen Land. Das ist vor allem aufgrund der geringeren Bruttoleistung von Industrie und Landwirtschaft. Um wettbewerbsfähig zu sein, muss das Unternehmen einen Wettbewerbsvorteil haben.

Es gibt solche Möglichkeiten für die Steigerung der Effektivbenutzung des Produktionsmittels: 1) Strukturverbesserung des Produktionsmittels; 2) technische Umrüstung des Unternehmens; 3) Mechanisierung und Automatisierung der Produktion; 4) Verbesserung der technologischen Prozesse; 5) Verringerung der Länge des Produktionszyklus; 6) Anwendung fortgeschrittener Formen der Produktion und der Arbeit; 7) Abnahme des Anteils der nicht arbeitenden Geräten. [1]

Einen wesentlichen Beitrag zum Studium der Möglichkeiten, der Effektivbenutzung des Produktionsmittels machten solche Gelehrten wie Browa A.G., Leonova L.A. und andere. Die Hauptwege für die Steigerung der Effektivbenutzung des Anlagevermögens im Unternehmen sind die Steigerung der Produktionsmengen und Verringerung der durchschnittlichen Finanzierungskosten. [3]

Das Hauptproduktionsmittel soll regelmäßig erneuert werden. Das Wachstum des Produktionsmittels und die Verbesserung ihrer Qualität aufgrund der neuesten technischen und wissenschaftlichen Erforschungsschaften steigert die technische Ausrüstung der Arbeit. Man muss auch hochqualifizierte Arbeitskräfte heranziehen. [2]

Schlussfolgerungen. Die Effektivität des Unternehmens hängt von bestimmten Faktoren ab. Die Hauptprobleme sind die Erhaltung, die Modernisierung für die weitere Arbeit im Unternehmen. Die Produktionssteigerung findet sich dank der Effektivbenutzung des Anlagefonds statt. Folglich ist die Entwicklung des Produktionsmittels und die Verbesserung ist das Hauptziel des Unternehmens und der Wirtschaft insgesamt.

Literatur

1. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства: навчальний посібник / В.І.Гринчуцький, Е. Т. Карапетян, Б. В. Погрішук – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : ЦУЛ, 2012. – 304 с.

2. Кузьмін О. Економічна ефективність використання основних засобів підприємства / О. Кузьмін // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. - №20(9). – С.240-245.

3. Череп А. В. Ефективність використання основних фондів підприємства / А.В.Череп, А. А. Клименко // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. - 2009. - № 6. - С. 212-215.

4. Die Gründung des Steuersystems in der unabhängigen Ukraine

Maria Baranovska, Oksana Najdjuk

Die Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Die Herausbildung des Steuersystems als Ganzes ist das Ergebnis ihrer langen Entwicklung. Die ersten Versuchen der Bildung des Steuersystems in der Ukraine wurden im Jahr 1990 gemacht. Im Jahr 1991 wurde die Ukraine unabhängig gewesen und dann wurde ein Gesetz „Über das Steuersystem“ angenommen, in dem die Grundlagen der Bildung des Steuersystems gegründet wurden. Gerade dann entstanden die Steuerbeziehungen.

Materialien und Methoden. Materialien für Thesen sind wissenschaftliche Werke einheimischer und ausländischer Wissenschaftler zu diesem Thema. Bei dieser Untersuchung werden folgende Methoden benutzt: systematische- analytische und abstrakte Logik.

Ergebnisse. Zielgerichtete Bildung eigenes Steuersystems wurde in der Ukraine im Jahr 1992 angefangen. Der Prozess der Bildung des Steuersystems in der Ukraine kann relativ in drei Phasen geteilt werden:

erste Phase - 1992-1993 Jahre;

zweite Phase - 1994-1999;

dritte Phase - 2000 – bis zum heutigen Tag.

In der ersten Phase wurden neue Steuern entstanden. Während der Bildung der zweiten Phase des Steuersystems in der Ukraine wurden exakte Steuerregelungen gebildet. Während der Bildung der dritten Phase des Steuersystems in der Ukraine galt ein Gesetz der Ukraine "Über die Reihenfolge der Tilgungsverbindlichkeiten der Steuerzahler gegenüber dem Budget und staatlichem Zielfonds".

Heutzutage ist das ukrainische Steuersystem kaum übersichtlich, so dass Besteuerung insbesondere für Existenzgründer und Ausländer eine schwierige Frage darstellt.

Für unsere Mitarbeiter, die seit lange mit Steuerberatung beschäftigt sind, gibt es keine Schwierigkeiten, ein richtiges Steuerkonzept zu wählen, um ihre Steuern zu planen und zu senken. Unsere täglichen Beratungen und Untersuchungen haben es schon oft bewiesen, dass Unternehmen einige Doppellbedeutungen der Steuergesetze auch zu ihrem Vorteil nutzen können. Außerdem soll ein neuer Steurkodex verabschiedet werden, der zu einem transparenten Steuersystem und Steuerentlastungen führen soll.

Steuern und Abgaben in der Ukraine:

Mehrwertsteuer 20% mit einigen Ausnahmen

Gewinnsteuer 25 %

Einkommensteuer 13 % unabhängig vom Einkommen

Ferner: Grund-, Verbrauchs-, Gewerbe-, Umweltsteuer

Schlussfolgerungen. Die Bildung des Steuersystems in der Ukraine ist ein dynamischer Prozess, aber das Steuersystem der Ukraine ist nicht perfekt und erfordert weitere Vereinfachung.

Literatur

1.Фінанси [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://fbi.crimea.edu/arhiv/2010/nv_3-2010/001vorobyev.pdf

2.Історія становлення та розвитку податкової системи [Електронний ресурс] // Режим доступу: [Україниfile:///C:/Users/Admin/Downloads/vbumb_2013_2_27.pdf](http://C:/Users/Admin/Downloads/vbumb_2013_2_27.pdf)

5. Kommerzbank in Deutschland. Geschichte

Anastasia Tscherbyna, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Die Commerzbank Aktiengesellschaft ist die zweitgrößte Großbank Deutschlands. Sie betreut weltweit fast elf Millionen Privat- sowie eine Million Geschäfts- und Firmenkunden sowie ca. fünftausend Banken vorwiegend im Außenhandelsgeschäft. Die Commerzbank ist aktives Mitglied der Cash Group. Sie hat ihren Sitz in Frankfurt am Main und ist als Universalbank tätig. Vorstandsvorsitzender ist Martin Blessing.

Materialien und Methoden. Am 26. Februar 1870 gründeten vorwiegend hanseatische Kaufleute, Meschant Banker und Privatbankiers, unter anderem M. M. Warburg & CO, die Kommerz- und Diskont-Bank in Hamburg. 1873 wurde die Tochtergesellschaft London und Hanseatisch Bank gegründet, die bis zum Ersten Weltkrieg tätig war. In Deutschland war die Commerzbank zunächst in Hamburg tätig, bis 1897 Filialen in Berlin und auch Frankfurt am Main errichtet wurden. Nach der 1905 erfolgten Fusion mit der Berliner Bank AG verlagerte sich der geschäftliche Schwerpunkt zunehmend nach Berlin.

Ergebnisse. Mit dem Ende des Zweiten Weltkrieges wurden die Großbanken zerschlagen und in ihrer Geschäftstätigkeit auf die jeweilige Besatzungszone beschränkt.

In der sowjetischen Besatzungszone wurde der Geschäftsbetrieb eingestellt, die Gebäude und Betriebseinrichtungen wurden ohne Entschädigung enteignet. Es entstanden aufgrund von Gesetzen der Militärregierung zwischen 1945 und 1948 die Nachfolgeinstitute Mitteldeutsche Kreditbank in Frankfurt, der Bankverein für Württemberg-Baden in Stuttgart, die Bayerische Diskont-Bank in Nürnberg und die Bremer Handels-Bank in Bremen, die Mittelrheinische Bank in Mainz, der Bankverein Westdeutschland in Düsseldorf, die Hansa-Bank in Hamburg, die Merkur-Bank in Hannover und die Holsten-Bank in Kiel mit jeweils eigener Organisation und Geschäftsführung. Mit Erlass des Großbankengesetzes 1952 wurden die einzelnen Nachfolgeinstitute zusammengeführt zum Bankverein Westdeutschland in Düsseldorf, der Kommerz- und Diskont-Bank in Hamburg und der Kommerz- und Kredit-Bank in Frankfurt.

Schlussfolgerungen. Die Aktionäre des Altinstitutes erhielten jeweils anteilig Aktien an den drei neuen Instituten, sowie Restquoten der Alt Bank. Am 24. Dezember 1956 wurde das Gesetz zur Aufhebung der Beschränkung des Niederlassungsbereiches von Kreditinstituten verkündet. Das Düsseldorfer Institut erwarb jeweils Mehrheitsbeteiligungen an den anderen beiden Instituten.

Im Herbst 2003 nahm die Commerzbank in einer Neubewertungsaktion Abschreibungen auf Wertpapiere und Beteiligungen im Umfang von 2,3 Milliarden Euro vor und beschloss eine erfolgreiche Kapitalerhöhung. Im Jahre 2004 übernahm die Commerzbank das Filialgeschäft der im oberfränkischen Hof beheimateten, finanziell angeschlagenen Schmidt Bank. 2006 übernahm die Commerzbank die Eurohypo-Anteile von Allianz und Deutscher Bank und wurde dadurch Alleineigentümer der Bank.

Literatur

1. Commerzbank AG (Hrsg.): 100 Jahre Commerzbank 1870–1970. Fritz Knapp, Frankfurt M. 1970.

2. Commerzbank AG (Hrsg.): Die Bank – Dienstleister im Wandel. 125 Jahre Commerzbank. Fritz Knapp, Frankfurt.

3. Ludolf Herbst, Thomas Weihe (Hrsg.): Die Commerzbank und die Juden 1933–1945. Beck, München 2004.

6. Wirtschaftliche Instabilität. Inflation

Anna Batschynska, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Wirtschaftliche Instabilität - das sind Instabilität von Volkswirtschaften, Märkten oder Wirtschaftsordnungen sowie systembedingte Knappheiten oder Mangelerscheinungen (makroökonomische Krisen) [2]. Es werden folgende makroökonomische Krisen unterschieden: Inflation, Deflation, Depression, Hyperinflation, Rezession, Stagnation, Stagflation.

Materialien und Methoden. Ich möchte über der Inflation zu sprechen. Inflation bezeichnet in der Volkswirtschaftslehre eine allgemeine und anhaltende Erhöhung der Güterpreise, gleichbedeutend mit einer Minderung der Kaufkraft des Geldes.

Das Wort Inflation bedeutet wörtlich genommen aufblasen oder größer werden. Inflation ist ein Wort, das vor allem in wirtschaftlichen Zusammenhängen benutzt wird.

Ergebnisse. Die am häufigsten benutzte wirtschaftliche Bedeutung von Inflation ist die Wertverminderung von Geld (Geldentwertung). Dabei steigen die Preise und man kann nach einiger Zeit weniger kaufen mit der gleichen Menge an Geld.

Der wichtigste Grund für Inflation ist die Erhöhung der Geldmenge durch die Nationalbank. D.h. die Nationalbank verfolgt eine lockere Geldpolitik und stellt der Wirtschaft mehr Geld zur Verfügung. Ein anderer Grund für Geldmengenwachstum und somit für (höhere) Inflation ist eine höhere Umlaufgeschwindigkeit des Geldes. Wenn das Geld im Kreislauf schneller durchläuft hat das denselben Effekt wie, wenn wir eine größere Geldmenge hätten. Inflation auslösen oder erhöhen können auch steigende Preisen der Produktionsfaktoren (Arbeit, Kapital, Rohstoffe).

Ein Grund für die Abweichungen der „gefühlten Inflation“ zur gemessenen Inflation ist die Tatsache, dass im Warenkorb, der zur Inflationsmessung herangezogen wird, sowohl Produkte des täglichen Bedarfs (wie Lebensmittel) als auch langlebige Konsumgüter (wie Autos) enthalten sind und die Produkte in Auswahl oder Gewichtung nicht mit jedem individuellen Konsumenten bzw. jeder individuellen Konsumentengruppe übereinstimmen. Damit liegt die gefühlte Inflation höher als die gemessene, wenn die Preise für Waren des täglichen Bedarfs stärker steigen als die langlebiger Konsumgüter (und umgekehrt).

Auch Preissteigerungen von meist automatisch abgebuchten Zahlungen für Miete, Versicherung, Energie und Wasser werden geringer wahrgenommen als bei anderen Gütern [1: 141].

Das Tilgen von Schulden innerhalb einer Inflation ist besonders einfach, weil Schulden dank gesunkenem Geldwert einfach abbezahlt werden können.

Schlussfolgerungen. Wie oben angegeben, ist eine niedrige Inflation günstig für die Wirtschaft. Eine hohe Inflation ist dagegen weniger günstig.

Im Falle einer hohen Inflation kann das Vertrauen der Bevölkerung in ihre eigene Währungseinheit und Wirtschaft sinken und es kann für ausländische Investoren weniger interessant sein, in dem betreffenden Land zu investieren. Sobald die Inflation zu hoch wird, greift die Zentralbank eines Landes oftmals ein, indem sie ihre Zinssätze erhöht, um damit die Geldschöpfung einzudämmen [3].

Literatur

1. Werner Rothengatter, Axel Schaffer: Makro kompakt: Grundzüge der Makroökonomik, Zweite Ausgabe. 2008, 258 Seiten.
2. <http://zbw.eu/stw/versions/8.12/descriptor/19285-5/about.de.html>
3. <http://de.global-rates.com/wirtschaftsstatistiken/inflation/inflation.aspx>

7. Das Wesen der Strategie «der blaue Ozean»

Natalia Bilodidova, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Die Produktion verwandelt sich in den Ozean, und die Unternehmen "schneiden" die Konkurrenten bildlich, «den roten Ozean» mit "dem Blut" überflutend. "Die blauen Ozeane" bezeichnen die nicht berührten Grundstücke des Marktes hingegen, fordern das schöpferische Herangehen, ermöglichen der Größe und des Erhaltens des Gewinns.

Materialien und Methoden. In «den blauen Ozeanen» bedroht die Konkurrenz niemand. In «den roten Ozeanen» ist immer wichtigste eine Fähigkeit zu schwimmen, die Konkurrenten überholend. In «den blauen Ozeanen» entsteht die Nachfrage, und wird nicht abgerungen. Hier die meisten Möglichkeiten für die schnelle und gewinnbringende Größe. Zum Beispiel, der kanadische Zirkus Clique du Solei für die Letzten zehn Jahre hat die Einkünfte in zwanzig zwei Male bei der sehr ungünstigen äußerlichen Umgebung erhöht [4]. «Die blauen Ozeane» ist nicht die technologischen Innovationen. «Die blauen Ozeane» schaffen die alten Spieler, dabei innerhalb des Hauptbusiness oft. «Die blauen Ozeane» befinden sich neben Ihnen in jeder Industrie. [1, c.4]

Ergebnisse. Das heißt ist die Bildung «des blauen Ozeanes» ein Produkt der Strategie und in vieler Hinsicht das Produkt der Verwaltungshandlungen [2].

In der Literatur treffen sich die folgenden Weisen der Bildung «der blauen Ozeane»: 1. Als Konkurrenten, nicht nur die Gesellschaften, die auf demselben Gebiet arbeiten, sondern auch des Unternehmens aus den alternativen Zweigen wahrzunehmen; 2. Die Analyse der Ketten der Käufer; 3. Die Prognostizierung möglich die Entwicklung des Marktes und die Voraussicht der Möglichkeit für die Bildung «des blauen Ozeanes». 4. Die existierenden Besonderheiten des Business so zu ändern, damit der Konsument es wie etwas einzigartig gewählt hat [3]. Ohne diese Qualitäten kann die Strategie der Gesellschaft verwirrt, nicht deutlich werden, sie wird es schwierig sein, bei Vorhandensein vom hohen Niveau der Kosten zu schieben. Wenn der krumme Wert der Gesellschaft am Brennpunkt fehlt, wird die Struktur ihrer Kosten nicht ausgeglichen, und das Geschäftsmodell auf dem Gebiet der Einführung und der Realisierung - kompliziert aller Wahrscheinlichkeit nach [1, mit. 42].

Schlussfolgerungen. "Blau" und koexistierten «die roten Ozeane» immer und immer werden. Zurzeit hat der Begriff der Konkurrenz in den Rahmen «des roten Ozeanes» die Strategien ergriffen, wie in der Theorie, als auch in der Praxis, dass die Notwendigkeit der Bildung "des blauen Ozeanes auch vergrößert. Es ist höchste Zeit, gehörig beiden Strategien zurückzugeben. Weil, obwohl die Strategien« der blauen Ozeane »immer waren, entstanden sie in der Mehrheit bewusstlos.

Literatur

1. Чан Ким. Стратегия голубого океана. / Чан Ким, Рене Моборн. – М:Нипро. – 2005. – 272 с.

2. Стратегія блакитного океану.[Електронний ресурс]/Чан Кім у співпраці з Рене Моборн. – Режим доступу: <http://innovations.com.ua/ua/articles/13474/temp>

3. Стратегія «Блакитного океану» як інструмент досягнення лідерства компанії.[Електронний ресурс]/ Сорока І.Б. – Режим доступу: <http://intkonf.org/soroka-ib-strategiya-blakitnogo-okeanu-yak-instrument-dosyagnennya-liderstva-kompaniyi>

4.Чан Кім: від багряного океану до блакитного.[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://innovations.com.ua/ua/interview/13303/temp>

8. Rohstoffpolitik

Maryna Weres, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Die effiziente und sichere Versorgung mit Rohstoffen ist für die europäische Wirtschaft von entscheidender Bedeutung. Die jüngsten Schwankungen der Grundstoffpreise könnten jedoch inflationär wirken. Die Mitteilung zu Grund- und Rohstoffen stellt einen Beitrag zur im vergangenen Monat angenommenen Leitinitiative „Ressourcenschonendes Europa“ der Strategie Europa 2020 [3].

Materialien und Methoden. Die Europäische Kommission legt in ihrem Papier eine Übersicht über die Entwicklungen in den Finanz- und physischen Märkten vor und erläutert die im Rahmen der Rohstoffinitiative erreichten Fortschritte. Hierzu zählen z. B. die Ermittlung „kritischer“ Rohstoffe, Maßnahmen in den Bereichen Handel und Entwicklung, präzise Leitlinien zur Rohstoffgewinnung in der EU im Einklang mit den Anforderungen von Natura 2000, neue Forschungsmöglichkeiten im 7. Forschungsrahmenprogramm sowie die Entwicklung von Kriterien für die Abfalleigenschaft [2].

Ergebnisse. Ausgehend von der Rohstoffinitiative schlägt die Europäische Kommission in der Mitteilung eine Reihe von Maßnahmen vor, um eine faire und dauerhafte Versorgung mit Rohstoffen vom Weltmarkt zu sichern, eine nachhaltige Versorgung innerhalb der EU zu fördern, die Ressourceneffizienz zu steigern und Recycling zu fördern. Zur gleichen Zeit zeigen die jüngsten Preisentwicklungen, dass zwischen den Derivatemärkten und den physischen Märkten verschiedene Zusammenhänge bestehen – zum einen sind die Preise für Rohstoffderivate ganz klar an die Preise für die jeweiligen Rohstoffe gekoppelt, zum anderen ist zu beobachten, dass Rohstoffderivate von Anlegern zunehmend für strategische Investitionen gewählt werden.

Die Regulierung der Finanzmärkte ist eine Reaktion auf diese Entwicklungen. Die bereits umgesetzten oder für die nächsten Monate geplanten umfassenden Regulierungsmaßnahmen werden zur Verbesserung der Integrität, Transparenz und Stabilität der Märkte für Rohstoffderivate beitragen.

Darüber hinaus wird in der Mitteilung erläutert, dass weitere Anstrengungen notwendig sind, um die Zusammenhänge zwischen physischen Märkten und Finanzmärkten besser zu verstehen [1].

Schlussfolgerungen. Steigerung der Ressourceneffizienz und Förderung von Recycling durch die Verringerung des Abfallaufkommens, das auf die nicht ordnungsgemäße Behandlung von Altstoffen innerhalb oder außerhalb der EU zurückzuführen ist, sowie die Beseitigung von Entwicklungshindernissen für die Recyclingindustrie, z. B. durch eine strengere Durchsetzung der Richtlinie über Elektro- und Elektronikaltgeräte; weitere Förderung von Forschung und Innovation für die gesamte Rohstoff-Wertschöpfungskette, von der Gewinnung und Verarbeitung, über Recycling und ressourcenschonende Nutzung, bis zur Substitution.

Literatur

1. Dr. Juergen B. Donges: Internationale Rohstoffpolitik, Springer Berlin Heidelberg 1981.
2. Reinhard Bütikofer: Zeit für Kooperation zwischen der EU und China in der Rohstoffpolitik, Springer Berlin Heidelberg 2014.
3. Univ.-Ass. DI Dr. Günter Tiess: Rechtsgrundlagen der Rohstoffpolitik, Springer Vienna 2009.

9. Getrocknete Kartoffelprodukte

Alina Kovtun, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Ein erheblicher Beliebtheit bei den Verbrauchern von Kartoffeln hohen Nährwert trugen zur Erweiterung seiner Produktpalette und erhöht die Verarbeitungsmethoden. Heute gibt es eine aktive Entwicklung einer solchen Produktgruppe als Halbzeug und zum Verzehr bereit Kartoffel. Heute wird eine breite Volksnah Rungs Konzentrats sowohl in der Ukraine und im Ausland.

Materialien und Methoden. Lebensmittelkonzentrate - sind Produkte, die in der Produktion für die erste gewesen sein und Kochen eine Trocknung.

Lebensmittelkonzentrate in der Regel von hoher Qualität Erzeugnissen pflanzlichen und tierischen Ursprungs mit Technologie, die zu einem Essen, das enthält trägt gemacht: wichtig für den Körper Anzahl der Proteine, Fette, Kohlenhydrate, Mineralstoffe und Vitamine. Einer der wichtigsten Unterschiede konzentriert sich auf frische und Konserven sind vernachlässigbar Feuchtigkeitsgehalt - zwischen 3% und 13%.

Ergebnisse. Für die Herstellung von Lebensmittelkonzentrate verwenden fast alle Arten von Lebensmitteln, die Standards zu erfüllen. Eine wichtige Rolle spielen auch gekocht getrocknete Getreide und Hülsenfrüchte, Vollkornprodukte, die nicht kochen benötigen, Trockenfleisch, Trockenobst und -gemüse, zubereitete Speisen, Protein Hydrolyse. Für hydrothermale Verarbeitung und Trocknung ist vollständig oder teilweise Kleys Stärke und deren partielle Hydrolyse zu Dextrin zu bilden. Daher erhöht das Produkt den Gehalt an löslichen Substanzen.

Durch die technologische Schema der Produktion konzentriert sich Vor- und Hauptspeisen ist, geeignete Materialien, die Dosierung, Mischung, Verpackung in Säcken oder Brikettierung, die Verpackung in den Verkehr und in Ballen vorzubereiten - in Verbraucherverpackung.

Bei der Herstellung von Lebensmitteln konzentriert sich unsere Branche in den fortgeschrittenen Ländern Europas und Amerikas.

Weitere Einführung der neuen technologischen Industriesysteme und moderne Verpackung erstellen notwendigen Voraussetzungen für die weitere erfolgreiche Entwicklung der Lebensmittelindustrie. Lebensmittelkonzentrate unterscheiden sich setzt nicht nur Rezepte, sondern auch technologischen Eigenschaften der Produktion. Flussdiagramme von Lebensmitteln konzentriert Mittagsgerichte, Babynahrung, unterscheiden Frühstückscerealien sowohl in der Technologie und von der verwendeten Ausrüstung [1].

Schlussfolgerungen. Kartoffelgranulat sind Zylinder mit einem Durchmesser von 1 bis 3 mm weiße oder cremefarbene verschiedenen Schattierungen. Der Nachteil bei der Vorbereitung ist die lange Dauer der Erholung in Sauce mit gekochten [2].

Kartoffel-Pulver hat eine ähnliche Performance wie Kartoffel nur Getreide und höhere Schüttdichte. Das Produkt verfügt über Vorteile, wie Kartoffelkörner [2]. Kartoffelschaumprodukt mit einer Partikelgröße von 2 mm zerkleinert trockenem porösen Materials.

Literatur

1. Die Pflanzkartoffeln: Recom. - Ministerium für Landwirtschaft Ukraine, Agrarwissenschaften, Institut für Kartoffel UAAN.- K., 2000, 13 p.
2. Die tatsächlichen Probleme sovremennoho kartofelevodstva // Materialien mezhdunarod. Conf. - Minsk: BNYYK, 2000, 54 p.

10. Aromamarketing in der Ukraine

Anna Gladka, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Die Markterfolge verausgaben jährlich in der ganzen Welt größeres Geld für die Technologieverbesserung Waren und Verkäufe Vordringen. Das Design der Verpackung, Grundkonzeption, Werbung, Produktionsanordnung in Handelssäle, psychologische Einfluss Technik auf den Käufer – das alles ist sehr teuer aber nicht immer effektiv. Niemand verneint die Bedeutung traditionellen Methoden der Einbeziehung der Käufer, aber konservative Behandlung ist nicht immer rechtfertigt. In der Zeitgenössischen Epoche Menschenmehrheit, Mode, Informationskanäle verändern sich senkrecht, zerstörend gewöhnliche, bequeme Verkaufsempfänge.

Materialien und Methoden. Aber es gibt Methoden, die auf den Kunden einwirken erlauben, seine Bewusstsein vorübergehend und direkte Einkaufsmotivation aufrufen.

Ergebnisse. Der Einfluss der Düfte auf den Menschen ist sehr groß. Die Düfte beeinflussen auf den körperlichen und emotionellen Zustand des Menschen. Aromamarketing ist eine Marketings Richtung, dass sich auf die Benutzung verschiedenen Düften und Aromas mit dem Ziel Verkäufers Stimulierung Warenvorwärtsbewegung auf dem Markt und günstigen Einfluss auf den Kunden. Seine Möglichkeiten verbreiten sich von der Neutralisation ungewünschte Düfte und Aroma der Räume fast jeder Größe, Souvenir Aromatisierung, Polygraphie und sogar Sennin für besonders Anspruchsvolle. Auf Schritt und Tritt mit dieser Erscheinung folgt auch der Begriff Aromadesign.

Marketing Erforschungen zeigen, dass das Vorhandensein der angenehme Aroma die Kunden in den Geschäften 15-20% länger als gewöhnlich verbringen zwingen, das, entsprechend, bezeichnet sich mit Verkäufe Niveau. Aromadesigne als Aromamarketinginstrument, ist eine Art professioneller Aromatherapie und hat den ganzen Komplex Veranstaltungen, die spezielle Aromaatmosphäre bilden. Aromamarketing ist ein Erhöhungsmittel der Konkurrenzfähigkeit der Unternehmen gemeinsam mit dem Preis, Qualität und Popularität der Handelsmarke.

Die Aromamarketings wichtige Aufgabe ist die Stimmung des Käufers zu verbessern und ihn zu sich heranzuziehen, alles so machen, dass es ihm alles Gute war und dieses Gefühl mit der Gesellschaft zu verbinden.

Schlussfolgerungen. Nach 5 Jahren der Benutzung solcher Technologien wird es Norm für gründliche Gesellschaften und wird man besser darüber sprechen, dass Nichtbenutzung von Aromamarketing Vorzüge euren Konkurrenten auf dem Markt gibt.

Jeder Manager soll mit der Notwendigkeit über Nutzungsmöglichkeit dieser Technologie beabsichtigen. Doch sie ist schon längst in der Praktik nachgeprüft, ihre Effektivität ist durch Erfahrung unserer westlichen Kollegen beweist, und das Anwendungsgebiet wird sich zweifellos mit der Aktivität der kreativen Manager erweitern.

Literatur

1. Бронникова Т.С., Чернявский А.Г. Маркетинг. М.: Приор 2007
2. Голубкова Е.Н. – «Маркетинговые коммуникации, 2008 год»
3. Горохов Т. Аромаркетинг – новинка и об особенностях//Свое дело, №6,2006., с.32
4. Молчанов И. Мир запахов и управление человеческим поведением.- [http://www.dere.ru/library/psy factor/molchanov zapah.html](http://www.dere.ru/library/psy_factor/molchanov_zapah.html)
5. Тонкости аромаркетинга, или Сладкий запах успеха -- <http://www.advertology.ru/article42117.htm>

11. Neue Lüftungskompaktklasse und Planungstool

Alexander Babenko, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Heute gibt es eine aktive Entwicklung der Stromanlage weltweit. Innovative Programme richten sich an einer effizienteren Nutzung der Energieressourcen, die zur wirtschaftlichen Entwicklung beiträgt Ziel, die Verbesserung der Lebensqualität der Bevölkerung und die Außenpositionen zu stärken. Entwicklung des Stromnetzes ist ein wichtiger Bestandteil der Wirtschaft im Allgemeinen und eine wesentliche Voraussetzung für die Möglichkeit der normalen Leben der Bürger.

Materialien und Methoden. Mit dem inVENTer® iV12-Smart stellt die inVENTer GmbH auf der BAU 2015 ihre neue Lüftungskompaktklasse vor.

Ergebnisse. Die jüngste Innovation für die dezentrale Lüftung mit Wärmerückgewinnung überzeugt durch eine äußerst kompakte Bauweise: Die unauffälligen Lüfter sind sehr leistungsstark und gewährleisten individuelle Lüftungseinstellungen.

Als weitere Innovation präsentiert der Hersteller dezentraler Lüftungsanlagen sein erstes Auslegungstool für Planer und Architekten.

Das Programm dient der schnellen automatischen Feststellung der für die DIN-Nennlüftung erforderlichen Anzahl von Lüftern. inVENTer empfängt Fachbesucher und Verbraucher vom 19. bis 24. Januar 2015 auf dem Münchner Messegelände am Stand 236 in Halle B2.

Mit einem Rohrdurchmesser von nur 160 mm sind die iV12-Smart-Lüfter sehr schnell und ungeahnt einfach zu montieren: Für ihre Installation genügt bereits eine Bohrung von 180 mm. Die Innenblende des iV12-Smart ist mit 223 mm x 203 mm (BxH) unauffällig gestaltet. Eine weitere Besonderheit der Innenblende: Sie lässt sich flexibel abkippen, damit der Luftstrom in beliebige Richtungen gelenkt werden kann.

Schlicht im Design, aber clever in ihrer Konstruktion ist auch die Wetterschutzhaube für die Außenwand: Sie führt die Luft von der Fassade weg und schützt diese damit nachhaltig.

Für einen optimalen Luftdurchlass verbaute inVENTer im neuen iV12-Smart erstmals einen neuartigen Keramikern mit Wabenstruktur.

Darüber hinaus werden intelligente Ventilatoren für eine besonders hohe Winddruckstabilität eingesetzt.

Das auf der BAU 2015 vorgestellte Auslegungstool für Bauplaner und Architekten gibt nach Eingabe diverser Daten zur jeweiligen Bausituation an, wie viele und welche Lüfter bei welcher Regler Einstellung laufen müssen, um die Nennlüftung nach DIN 1946-6 zu erreichen. Unter Berücksichtigung von Schall- und Wärmeschutz sowie der Windstärke berechnet es zudem förderungsrelevante Daten und den gesamten Energieverbrauch der geplanten Lüfter.

Schlussfolgerungen. In der Vergangenheit bereits rege von den inVENTer-Werksvertretungen genutzt und erprobt, wurde das Tool auf Basis deren Praxiserfahrungen ständig weiterentwickelt.

Die inVENTer-Lüfter können während der Messe auch direkt im Einsatz begutachtet werden: In Halle A4 präsentiert die Deutsche Gesellschaft für Gerontotechnik® ein Musterhaus als Gesamtlösung nachhaltigen Bauens – unter anderem mit installierten Lüftungsgeräten von inVENTer.

Literatur

1. <http://www.energie-loesungen.de/energie-loesungen/magazine/article.php>

12. Merchandising

Natalia Bilodidova, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Merchandising, englisch für „Vermarktung“, von merchant „Großhändler“ und lateinisch mercari „Handel treiben“, ist Marketing des Einzelhandels und Ware mit Werbung für andersartiges wie Popmusik. Werbeartikel werden gewöhnlich verschenkt, aber von Verbrauchern auch gekauft. Gegenüber der eigentlichen Verkaufsförderung grenzt sich das Merchandising dadurch ab, dass hier eine eigene Wertschöpfung erzielt wird, während die Verkaufsförderung sich mit der Unterstützung des Abverkaufs von Produkten und Leistungen befasst. Wenn die Vermarktung nicht selbst vorgenommen wird, sondern durch Lizenzvergabe durch andere erfolgt, spricht man von Lizenzierung[5].

Materialien und Methoden. In Osteuropa, insbesondere in Russland, wird dieser Begriff anders verwendet. Unter Merchandising versteht man dort die unmittelbare Verkaufsförderung am POS (point of sale), d.h. Design bzw. Gestaltung der Verkaufsfläche (Regale), Promotion von Produkten, Pflege der Präsentation der Ware und Schulung des Verkaufspersonals. Auch in der Sportartikelbranche in Mitteleuropa wird dieser Begriff so verstanden und umgesetzt.

Ergebnisse. Visual Merchandising - Dieser Begriff hat sich im englischen Sprachgebrauch durchgesetzt und ist ein anerkannter Fachterminus im Einzelhandel. Einfach interpretiert ist Visual Merchandising nichts anderes als „Marketing des Handels“. Die Palette der Merchandising-Produkte reicht dabei von Video-, Bild- und Tonträgern über Bücher, Sammelalben und Computerspiele bis zu Sammelartikeln wie Figuren, Bausätzen, Modellen, Klebebildchen, Tradingcards usw. und Gebrauchsartikeln wie Tellern, Tassen, Schlüsselanhängern, Kleidungsstücken (insbesondere T-Shirts, Trikots, Sweatshirts, Collegejacken, Regenjacken, Kostüme) usw. Merchandising wird bei Musikern auch in kleinem Rahmen oft genutzt: Viele Newcomer-Bands generieren durch Merchandising ihre ersten Einkünfte. Hauptsächlich finden hier Textilien wie T-Shirts Anwendung. Das ist insbesondere dann oft der Fall, wenn das Produkt (der Künstler, Sportler, die fiktive Figur, der Protagonist eines Films oder ein sonstiges Objekt), der Gegenstand der Merchandising-Maßnahmen ist, auch ein Objekt einer ausgeprägten Fankultur ist, wenn also das Produkt den Charakter eines Stars oder eines Kultobjektes hat. Merchandisingprodukte avancieren dann in den Status von Fandevotionalien.

Schlussfolgerungen. Aus der Produktion von Zeichen- oder anderen Trickfilm-Serien ist Merchandising inzwischen nicht mehr wegzudenken, um bereits vor ihrer Ausstrahlung eine Teilrefinanzierung ihrer Produktionskosten zu gewährleisten. Die an die Lizenznehmer und ihre Erzeugnisse adaptierten Motive werden entweder direkt durch die jeweiligen Lizenzagenten geliefert oder durch spezialisierte Studios maßgeschneidert angefertigt.

Literatur

1. Merchandising. Pons-Verlag. Abgerufen am 12. April 2014.
2. Hochspringen merchant. In: Oxford English Dictionary. Oxford University Press. Abgerufen am 12. April 2014.
3. Hochspringen mercari. Pons-Verlag. Abgerufen am 12. April 2014.
4. Hochspringen merchandising. In: Oxford English Dictionary. Oxford University Press. Abgerufen am 12. April 2014.

13. Der Business-Plan – Finanzplanung

Irina Bondaruk, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Der Businessplan ist die ausgearbeitete und ausformulierte Zusammenfassung Ihrer Geschäftsidee. Im Businessplan erarbeiten und beschreiben Sie z.B. wie Ihre Geschäftsidee funktionieren soll, an wen sich Ihre Geschäftsidee richtet (Zielgruppe), wo die Chancen und Risiken liegen und ob sich Ihre Geschäftsidee überhaupt lohnt. Den Businessplan sollten Sie vor der Realisierung Ihrer Geschäftsidee erstellen, um so das Konzept auf Herz und Nieren zu prüfen – der Businessplan ist somit eine Art Machbarkeits- und Wirtschaftlichkeitsstudie Ihrer Idee.

Materialien und Methoden. Den Businessplan erstellen Sie aber nicht nur für sich selbst - auch für Banken, Investoren, ggf. das Arbeitsamt und wichtige Geschäftspartner ist der Businessplan ein wichtiges Entscheidungsdokument. Bei der Beschreibung des Produkts sollte der Kundennutzen in den Vordergrund gerückt werden. Der Kunde ist das Maß aller Dinge, die Technik ist im Moment der ersten Lesen meist nur zweitrangig. Wer andere von Kundennutzen seiner Idee überzeugt, hat das benötigte Kapital schon in Reichweite. Eine detaillierte Marktanalyse sollte anschließend dem Leser zeigen, dass den Markt kennt. Um den Leser zur Kreditvergabe bzw. zu einer Beteiligung zu bringen, ist es von Vorteil, wenn das Produkt bereits in Testmärkten positiv aufgenommen wurde.

Ergebnisse. Welche Risiken gibt es? Zu diesem Punkt sollten so viele Informationen wie möglich gesammelt werden, z.B. an Universitäten, in Marktdatenbanken oder bei technischen Experten. Die Absatzplanung ist Basis der Finanz-Planung und stellt dar, wann wievielt verkauft werden soll. Eine exakte Absatzplanung ist wichtig, denn auf ihr beruhen später alle Planungen, die die Liquidität betreffen. Je nach Produkt und Branche kann die Absatzplanung für das erste Jahr auf Tages-, Wochen- oder Monatsbasis beruhen. Für das zweite und dritte Jahr reichen meistens Quartalszahlen. Aus den Absatzzahlen lassen sich dann die Umsätze (Stückzahl x Preis) ermitteln. Am Anfang gilt es, die Kosten gering zu halten. Es reichen einfache Büros, Auto etc. Stattdessen sollte alles Geld in die Qualität des Produktes investiert werden. Unentbehrlich ist auch die Kalkulation der Kosten je Produkt. Zu unterscheiden sind dabei die Kosten, die sich mit jedem produzierten Stück verändern (variable Kosten), und die Kosten, die anfallen, egal ob ich 10 oder 1000 Stück verkaufe (fixe Kosten: z.B. Löhne der Angestellten, Miete).

Schlussfolgerungen. Besonders wichtig ist auch der Zeitplan des Business Plans, in dem die nächsten Schritte beschrieben werden. Dabei sollte Verantwortung immer personifiziert werden. Individuelle Verantwortung widerspricht keineswegs einem Team-Management. Sie ist einfach dafür da, zu verhindern, dass sich einer auf den anderen verlasst und am Ende keiner etwas macht. Übrigens: Business Pläne können nicht nur für Unternehmensgründungen, sondern auch für bestehende Unternehmen bzw.

Literatur

1. Fachmagazin für Unternehmer, Selbständige & Existenzgründer 2014.
2. Timmons, Jeffry. 1995. The Keys To Entrepreneurial Success. Audiocassette, Santa Barbara: Jeffry A. Timmons & Scott/Tyler Productions

14. Die Beteiligung der Ukraine an den Aktivitäten der internationalen Wirtschaftsorganisationen

Margarita Yuzefovych, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Hintergrund der Arbeit ist in der Notwendigkeit der Suche und der Ukraine Möglichkeit, um die Volkswirtschaft durch die Behandlung auf die Entwicklung der internationalen Wirtschaftsbeziehungen, die eigentlich in der Verantwortung der internationalen Organisationen ausgerichtet zu bereichern.

Materialien und Methoden. Zweck: basierend auf der Analyse von Informationsquellen, festzustellen, die theoretischen Grundlagen, Ergebnisse und Perspektiven der Zusammenarbeit zwischen der Ukraine und internationalen Wirtschaftsorganisationen.

Ergebnisse. Die Lösung der Ukraine, wie in jedem anderen Staat, wichtige sozioökonomische, politische und andere Aufgaben, ohne seine Teilnahme an der internationalen wirtschaftlichen Zusammenarbeit in der Arbeit internationaler Organisationen ohne Berücksichtigung internationaler Erfahrung von Entstehung und Entwicklung der einzelnen Länder kaum möglich. Offensichtlich eine solche Zusammenarbeit zwischen der Ukraine und Ländern sind die internationalen Organisationen wesentlich für die erfolgreiche Lösung für viele Probleme nicht nur fremde, äußere Natur, aber auch interne. Es gibt eine Reihe von Faktoren, die die Entwicklung der nationalen Wirtschaft der Ukraine als Gegenstand der internationalen Wirtschaftsbeziehungen beeinflussen: Eine vorteilhafte geografische Lage der Ukraine; Hohe Ressourcenpotenzial der Ukraine; Spezifität der Märkte; Imperfect Rechtsrahmen und die Komplexität des Systems Ukraine; Die politische Instabilität in der Ukraine; Mangel an Qualitätsprodukten ukrainischen internationalen und europäischen Standards, und andere.

Das strategische Ziel der ist den Beitritt der Ukraine zur Europäischen Union. Dieser Prozess wird durch eine Reihe von Reformen und politischen Veränderungen in der internationalen Tätigkeit der Ukraine voraus, einschließlich der wirtschaftlichen Konvergenz. Notwendig ist Vertiefung Zusammenarbeit direkt mit den europäischen Institutionen. Es ist notwendig, um die Effizienz der internationalen wirtschaftlichen Zusammenarbeit unseres Landes zu verbessern. Dies sollte bei der Organisation von internationaler wirtschaftlicher Zusammenarbeit unseres Landes mit anderen Staaten und internationalen Organisationen werden.

Schlussfolgerungen. Ukraine immer noch nicht in die internationalen Strukturen integriert und diese Situation muss sich ändern, um einen würdigen Platz unter den Industrieländern nehmen. Angesichts dieses Teils unseres Landes in der internationalen Zusammenarbeit, auch in internationaler wirtschaftlicher Zusammenarbeit auf der Grundlage der Prinzipien des Völkerrechts ist wichtig.

Literatur

1. Offizielle Website der Europäischen Union [electronic resource] (Deutsch)- MS: http://europa.eu/index_de.htm
2. Offizielle Website der Werchowna Rada der Ukraine [electronic resource] - MS: <http://www.rada.gov.ua>

15. Aromamarketing in der Ukraine

Maria Pogrebna, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Die Marktwirtschaft ist eine Wirtschaftsordnung, in der Art und Umfang der Produktion und die Verteilung der Produktionsergebnisse primär über den Markt gesteuert werden und die Produktionsmittel Privateigentum sind. Eine Marktwirtschaft besteht aus einer Vielzahl miteinander verflochtener Märkte innerhalb deren Angebot und Nachfrage sich gegenseitig beeinflussen. Die Verknüpfung der Märkte ist nicht nur im physischen Sinn durch Transport- und Informationswege gewährleistet, sondern besteht auch durch Tauschwert-, bzw. Preisvergleich der auf den jeweiligen Märkten gehandelten Waren. Historisch betrachtet liegen die Wurzeln der Marktwirtschaft im Kapitalismus[1, 2].

Materialien und Methoden. Die Marktwirtschaft bietet dem einzelnen Wirtschaftssubjekt Gewinnchancen, setzt es aber zugleich Verlustrisiken aus. Versuche, die Unsicherheit zu vermindern, v. a. schwerwiegende Folgen eines Verlusts (z. B. Arbeitslosigkeit, Krankheit) zu unterbinden, haben in allen Marktwirtschaften soziale Sicherungssysteme unterschiedlichen Ausmaßes hervorgebracht. Mit dem Konzept der sozialistischen Marktwirtschaft wurde der Versuch unternommen, die Verträglichkeit der marktwirtschaftlichen Prinzipien mit sozialistischen Eigentumsverhältnissen zu verknüpfen. In der Praxis existierten und existieren verschiedene konkrete Formen der Marktwirtschaft.

Ergebnisse. Die Marktwirtschaft bietet dem einzelnen Wirtschaftssubjekt Gewinnchancen, setzt es aber zugleich Verlustrisiken aus. Wirtschaftliches Handeln ist in der Marktwirtschaft daher für das Individuum mit Unsicherheit verbunden. Versuche, die Unsicherheit zu vermindern, v. a. aber sozialetisch inakzeptable Folgen aus dem Verlustrisiko (z. B. Arbeitslosigkeit, Krankheit, Invalidität) zu unterbinden, haben in allen Marktwirtschaften soziale Sicherungssysteme unterschiedlichen Ausmaßes hervorgebracht (Sozialversicherung).

Die Koordination der arbeitsteilig aufeinander bezogenen Wirtschaftssubjekte erfolgt in der Marktwirtschaft über Märkte durch frei vereinbarte Verträge. Vertragsfreiheit und Rechtsstaatlichkeit bilden notwendige Voraussetzungen der Marktwirtschaft; die Vertragsfreiheit muss jedoch von der Rechtsordnung beschränkt werden, um Missbrauch von Marktmacht, z. B. durch Preiskartelle, zu unterbinden.

Der unbeschränkte Wettbewerb bleibt nur erhalten, wenn er durch eine entsprechende Wettbewerbspolitik gesichert wird, da die Konkurrenzwirtschaft zur Selbstzerstörung durch Unternehmenskonzentration, Monopolbildung und Kartellierung tendiert.

Schlussfolgerungen. Wichtiger noch ist die dynamische Effizienz der Marktwirtschaft das heißt die Förderung von wachstums- und wohlstandswirksamen Innovationen; denn ein Unternehmer, der Innovationen durchsetzt, erzielt vorübergehend Monopolgewinne, während er die sozialen Kosten des ausgelösten Strukturwandels nicht zu zahlen braucht.

Literatur

1. Alfred Müller-Armack: *Wirtschaftsordnung und Wirtschaftspolitik*. Bern 1976, S. 245.

16. Wirtschaft Ägyptens

Ira Khovrenko, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Ägypten ist ein Staat im nordöstlichen Afrika mit über 87 Millionen Einwohnern und einer Fläche von über einer Million Quadratkilometern. Die Metropole Kairo ist Hauptstadt und eine der bevölkerungsreichsten Städte bzw. Regionen der Erde. Ägypten ist das nach Südafrika am stärksten industrialisierte Land Afrikas. Außerhalb der Ballungsgebiete spielt weiterhin die Landwirtschaft eine erhebliche Rolle. Der zu weiten Teilen informelle Dienstleistungssektor nimmt zudem einen Großteil der Arbeitskräfte auf. Groß- und Einzelhandel spielen eine erhebliche Rolle [2].

Materialien und Methoden. Bei den größeren Industriebetrieben herrscht meist eine enge Verflechtung zwischen Regierung und Wirtschaft (Regierungsmitglieder als Teilhaber). Die Zahl privater Unternehmen, zum Teil mit ausländischer Beteiligung wie im Fahrzeugbau, hat seit den 70er Jahren deutlich zugenommen. Die ältesten Gewerbezweige sind die Verarbeitung von Baumwolle, Zucker und anderen Agrarprodukten. Später kamen Zement-, Düngemittel-, Eisen-, Stahl- und Aluminiumerzeugung, Elektro- und chemisch-pharmazeutische Industrie, Erdölverarbeitung sowie Maschinen- und Fahrzeugbau hinzu. Seit 2001 ist das Unternehmen unter anderem auch Weltmarktführer von kristallinen Schmucksteinen und Kristallfiguren.

Ergebnisse. Im November 2011 wurde bekannt, dass Ägypten aufgrund steigender Bevölkerungszahlen auf Erneuerbare Energien umzusteigen plant. Den Prognosen zufolge wird der Stromverbrauch des Landes jährlich um rund acht Prozent steigen.

Eine größere Rolle in der Wirtschaft kommt auch dem Militär zu, das zahlreiche Unternehmen betreibt. Der Tourismus ist eine der wichtigsten wirtschaftlichen Einnahmequellen im Land. Besonders die ägyptischen Altertümer sind ein großer Anziehungsmagnet für ausländische Besucher. Die deutschen Urlauber belegten 2013 mit 880.000 Personen den dritten Platz in der Urlaubsstatistik hinter Russland und Großbritannien. Jeder dritte Ägypter ist in der Landwirtschaft beschäftigt. Angebaut werden vor allem Baumwolle, Reis, Zuckerrohr, Weizen, Gemüse und Obst. Der Dienstleistungssektor ist der größte Wirtschaftssektor. Er bietet rund 50% der ägyptischen Arbeitskräfte eine Beschäftigung und trägt mit rund 49% etwa die Hälfte zum BIP bei [1]. In den letzten 15 Jahren kann die ägyptische Wirtschaft auf eine gute Erfolgsbilanz in Bezug auf die makroökonomische Stabilität verweisen.

Schlussfolgerungen. Die ägyptische Regierung unternimmt gegenwärtig eine Reihe von vielseitigen Korrekturen und Veränderungen im Hinblick auf die Reformierung und Verbesserung des Investitionsklimas in Ägypten. Die Strategie der Regierung zielt darauf ab, das Investitionsprozedere zu rationalisieren, bürokratische Hürden abzubauen und die Wirtschaft zu liberalisieren. Um dieses Ziel zu erreichen, hat die Regierung eine Reihe von Reformen bezüglich ihrer Politik und der institutionellen Rahmenbedingungen beschlossen, um den Weg für ein verbessertes Investment- und Geschäftsklima in Ägypten zu ebnen.

Literatur

1. <http://liportal.giz.de>

2. <http://www.auswaertiges-amt.de>

17. Internationale Arbeitsmigration

Yuliya Shyshuta, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Zeitgenössische Migration ist relativ bescheidene Größe, wenn mit der großen Völkerwanderung. Vergleich betrachten ihre hohen räumlichen Konzentration und Spezifität Illegale Migranten, sie haben eine sehr wichtige Rolle spielen in den internationalen Wirtschaftsbeziehungen und dienen als Mittel der zwischenstaatlichen Umverteilung der Arbeit in der Weltwirtschaft.

Materialien und Methoden. Internationale Arbeitsmigration - eine Bewegung der arbeitenden Bevölkerung von Land zu Land für einen Zeitraum von mehr als einem Jahr, durch wirtschaftliche Ursachen haben, politische oder anderweitig. Internationale Migration ist eine spezifische Form räumlicher Mobilität. Herkunft und Ziel der Migranten liegen in verschiedenen Ländern. Dabei gelten nur jene Personen als internationale Migranten, die ihren Wohnsitz für eine bestimmte Mindestdauer oder für unbestimmte Zeit - eventuell für immer - ins Ausland verlegen.

Ergebnisse. Die Struktur des internationalen Arbeitsmarkts gibt zwei wichtigsten Segmenten. Die erste umfasst die Arbeit, die durch eine relativ konstante Beschäftigung, Stabilität Fähigkeiten, hohe Qualifikationen und Löhne sowie eine recht klare Hierarchie der Qualifikationen auszeichnet. Das professionelle Personal ist durch hohe internationale Mobilität charakterisiert: sie jederzeit bereit, um die Nachfrage nach Arbeitskräften durch die Unternehmen in den verschiedenen Teilen der Welt zu erfüllen.

Während der Regierung des jeweiligen Landes in sein souveränes Recht, um die Richtung und die Ziele der Migrationspolitik zu bestimmen, die Entwicklung einer Reihe von Maßnahmen zur Regelung der Prozesse der Arbeitsmigration, als angemessen und notwendige Voraussetzung, um bestimmte Rechtsnormen, die in den Unterlagen von internationalen Organisationen festgelegten entsprechen. Mit der Ratifizierung internationaler Übereinkommen, Länder, die Migrationsströme zu regulieren die Priorität des Völkerrechts vor dem nationalen Recht zu erkennen, was wichtig ist, sowohl für das Land im Hinblick auf die Integration in die Weltgemeinschaft, und für Arbeitnehmer, deren Rechte im Ausland deutlich ausgebaut schützen müssen.

Schlussfolgerungen. Für europäische Migration in der gegenwärtigen Phase sind durch drei Hauptrichtungen aus. Erstens ist der Maßstab erhebliche Wanderungsbewegungen aus weniger entwickelten Ländern in den hoch entwickelten Ländern. Zweitens Arbeitsmigration in den westeuropäischen Märkten sind die Staaten Nordafrikas sowie Indien, Pakistan und anderen Ländern in der Dritten Welt. Und drittens wandert Kraft von einem hoch entwickelten Land Europas zu einem anderen.

Literatur

1. Internationale Organisation für Migration [electronic resource] - MS: <http://www.iom.org.ua/en>

2. Migration and remittances. Factbook 2011. Second edition [electronic resource] // The International Bank for Reconstruction and Development/ The World Bank – MS: <http://issuu.com/world.bank.publications/>

18. Deutsch-Ukrainische Beziehungen

Oksana Puliy, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Deutschland gehört zu den führenden Industrieländern der Welt. Die Bundesrepublik Deutschland gehört zu der Gruppe der sieben großen westlichen Industrieländer. Die Ukraine gehört zu den Kooperationsländern der deutschen wirtschaftlichen Zusammenarbeit, mit denen die Bundesrepublik auf Basis zwischenstaatlich vereinbarter Verträge eng zusammenarbeitet.

Materialien und Methoden. Die Ukraine misst dem Ausbau der politischen und wirtschaftlichen Beziehungen zu Deutschland als wichtigem Handelspartner und Mitglied der Europäischen Union eine große Bedeutung bei. Deutschland betrachtet die Ukraine als einen wichtigen Partner in Europa. Deutschland hat Interesse an einer stabilen, demokratischen, und wirtschaftlich prosperierenden Ukraine.

Ergebnisse. Die Ukraine ist 2013 mit einem Minuswachstum (1,5%) in eine Rezession gerutscht. Für 2014 wird, v.a. infolge der Auswirkungen der Kampfhandlungen im Osten des Landes, mit einem Rückgang des Bruttoinlandsprodukts von 7 - 10% gerechnet. Im Falle einer nachhaltigen Beendigung der militärischen Auseinandersetzungen in der Ostukraine und bei Umsetzung einer durch den IWF (Internationaler Währungsfonds) unterstützten wirtschaftlichen Reformpolitik durch das neugewählte Parlament und die daraus hervorgehende Regierung sollte die Ukraine zukünftig mit einem kräftigen Wachstum rechnen können. Auch für das laufende Jahr wird mit keinem nachhaltigen Anstieg der Wirtschaftsleistung gerechnet. Deutschland unterstützt die Ukraine seit 2002 beim Aufbau eines demokratischen Rechtsstaats und marktwirtschaftlicher Strukturen mit bisher ca. 340 Mio. Euro. Die bilaterale finanzielle und technische Zusammenarbeit konzentriert sich dabei auf die Schwerpunkte nachhaltige Wirtschaftsentwicklung (insbesondere Förderung kleiner und mittlerer Unternehmen), Energieeffizienz sowie Bekämpfung von HIV und AIDS. Angesichts der Situation im Osten der Ukraine unterstützt Deutschland darüber hinaus die wintergerechte Versorgung von Binnenflüchtligen. Deutschland ist der zweitwichtigste Investor in der Ukraine. Zum 01.10.2014 betragen die deutschen Investitionen in der Ukraine ein Vermögen in Höhe von 5,7 Mrd. USD. Dies beträgt einen Teil von 11,9% im Vergleich zum Gesamtvolumen der ausländischen Investitionen in der Ukraine. Der größte Teil des deutschen Kapitals wurde in Industrie (5,1 Mrd. USD) davon in Metallurgie (4,4 Mrd. USD) eingelegt. Des Weiteren investierten die deutschen Firmen 299 Mio. USD im Bereich des Einzel- und Großhandels und 103 Mio.USD im Finanz- und Versicherungswesen [2].

Schlussfolgerungen. Eine „Deutsche Beratergruppe“ berät die ukrainische Regierung im Auftrag des Bundeswirtschaftsministeriums in wirtschafts- und sozialpolitischen Fragen. In der deutsch-ukrainischen „Hohen Arbeitsgruppe für wirtschaftliche Fragen“ werden seit 2005 Fragen der bilateralen Wirtschaftsbeziehungen erörtert.

Literatur

1. http://www.auswaertiges-amt.de/DE/Aussenpolitik/Laender/Laenderinfos/Ukraine/Bilateral_node.html
2. <http://germany.mfa.gov.ua/de>

19. Energieübertragungsnetze

Yevhenij Korolov, Yana Okopna
Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Aus der Vergangenheit für die Zukunft lernen ist ein logisches Ziel, welches in der Informatik mit großem Aufwand erforscht und betrieben wird. Große digitale Datenlager werden dafür aufgefüllt. Aus der Akkumulation aktueller Ereignisse werden Prognosen für die Zukunft abgeleitet.

Materialien und Methoden. Diese Arbeit soll sich nun mit der Anwendung des Data Warehouse Konzepts auf die Speicherung von Daten elektrischer Energienetze beschäftigen. Um, trotz der gestiegenen Komplexität, die Sicherheit in elektrischen Netzen zu gewährleisten, werden Sicherheitskonzepte entwickelt, in denen das Verhalten des elektrischen Netzes, sowie Ausfälle von Komponenten des Netzes, simuliert werden. Die Motivation dieser Arbeit es, ist die Wiederverwendbarkeit der entstehenden Datenströme zu gewährleisten.

Ergebnisse. Durch Integration geeigneter Speicherungsmethoden in diese Prozesse, sollen verschiedene zukünftige Anwendungsszenarien mit konsistenten Daten versorgt werden [2 – 4: 26–28]. Moderne Energieübertragungsnetze werden mit einer zunehmenden Zahl von Messtechnik ausgestattet. Diese wird genutzt um den aktuellen Zustand des Energienetzes mit der Vorhersage abzugleichen. Probleme, die aus ungeplanten Lastsituationen resultieren, sollen frühzeitig erkannt und behoben werden. Die anfallenden Daten können jedoch nicht nur für eine Momentaufnahme, in welcher ein bestimmtes Problem besteht, von Interesse sein [1: 825 – 832; 2].

Das Ziel dieser Arbeit ist der Entwurf eines Datenhaltungsprozesses für elektrische Netze. Es soll ein Entwurf erstellt werden, welcher Netzplanung, Netzführung und Sicherheitssimulationen mit dem Dynamic Security Assessment in eine konsistente Datenhaltung überführt. Zu diesem Zweck sollen gängige Methoden der Informatik im Bereich der Elektrotechnik angewendet werden.

Basierend auf dem Stand der Entwicklungen in den Fachbereichen soll ein ganzheitlicher Prozess entworfen und die Problemstellungen, welche sich daraus ergeben, aufgezeigt werden [3].

Schlussfolgerungen. Es sollen Methoden diskutiert werden wie eine Nutzung der Daten geschehen kann. Ein Anwendungsszenario für den Prototyp soll dabei aufgewiesen werden. In dieser Arbeit wird an vielen Stellen vom elektrischen Netz oder elektrischen Energieübertragungsnetz gesprochen. Gemeint sind die Netze, welche zur Übertragung elektrischer Energie zwischen Erzeugern, anderen Übertragungsnetzen und den lokalen Verteilungsnetzen genutzt werden. An diesen Netzen liegen Spannungen größer 110kV an.

Es wird in den Netzen meist ein dreiphasiger Wechselstrom, seltener ein Hochspannungsgleichstromübertragen [1: 825 – 832; 3: 26–28].

Literatur

1. Dunstan, L. A.: Digital load flow studies. Power Apparatus and Systems, Band 73, S. 825 – 832, 1954.
2. Ercot performance statistics, 2010. Homepage:
<https://sites.google.com/a/interpss.com/opencim/Home/performance-statistics>
3. Oracle: MySQL 5.1 Reference Manual, 2011.
<http://dev.mysql.com/doc/refman/5.1/en/>

20. Wein beschallen – Innovative Ultraschall-Anwendungen in der Weinbereitung

Lina Babenko, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Wein ist ein alkoholisches Getränk, das meist aus Trauben, aber auch aus anderen Früchten (z.B. Apfel- oder Holunderwein) oder aus stärkehaltigen Rohstoffen (z.B. Reis- oder Mais Wein) hergestellt wird. Wein ist ein beliebtes Konsumgut, dessen Erzeugung einen kostspieligen Prozess erfordert. Die Herstellung qualitativ hochwertiger Weine ist zeitaufwendig und daher auch sehr kostenintensiv. Daher liegt es im Interesse der Winzer, die Fermentation (Umwandlung in Alkohol) und der Reifung (während der sich komplexe Aromen und das Bouquet entwickeln) zu beschleunigen und gleichzeitig einen qualitativ erstklassigen Wein mit dem gewünschten Geschmack, Bouquet, Mundgefühl und Farbe zu produzieren.

Materialien und Methoden. Ultraschall ist ein nicht-thermisches Verarbeitungsverfahren, das in der Lebensmittelverarbeitung aufgrund seiner milden Anwendung, aber erheblichen Effekte auf das Produkt bereits erfolgreich eingesetzt wird.

Ergebnisse. In der Verifikation kann Ultraschall verschiedene Anwendungen wie z.B. die Extraktion von Aromen, Farbstoffen und Phenolen, die Reifung & Alterung, sowie das Entgasen unterstützen.

Extraktion aromatischer und phenolischer Substanzen aus der Traube. Ultraschall ist eine bekannte und altbewährte Methode der Extraktion intrazellulären Pflanzenmaterials und aromatischer Verbindungen.

Da die durch Ultraschall generierten Kavitationsscherkräfte die Zellwände aufbrechen, wird der Massetransfer zwischen Zellgewebe und Lösungsmittel verbessert. Die Partikelzerkleinerung durch Ultraschallkavitation erhöht die Oberflächenkontaktfläche zwischen dem Feststoff und der flüssigen Phase.

Trauben sind für ihren Reichtum an Polyphenolen bekannt. Diese Phenolverbindungen (z.B. monomerische Flavanole, dimerische, trimerische und polymerische Procyanidine sowie Phenolsäuren) der Reben sind bekannt für ihre antiradikalen und Antioxidantien Eigenschaften. Chemisch können sie in zwei Unterkategorien eingeteilt werden: die Flavonoide und die nicht-Flavonoide. Die wichtigsten Flavonoide in Wein sind die Anthocyane und Tannine, welche zur Farbe, Geschmack und dem Mundgefühl beitragen. Zu den Nicht-Flavonoide gehören Silberne wie Resveratrol und Säureverbindungen, wie Benzoesäure, Kaffeesäure und Zimtsäure. Die meisten dieser phenolischen Verbindungen sind in der Schale und den Kernen der Weintraube enthalten. Intensive Ultraschallkräfte sind in der Lage, die wertvollen Inhaltsstoffe aus der Schale und den Traubenkernen effizient zu extrahieren.

Schlussfolgerungen. Zusammengefasst ist die Ultraschallextraktion eine kostengünstige, einfache und effiziente Alternative zu konventionellen nicht-thermischen Extraktionsmethoden, wie z.B. hochhydrostatischem Druck (HP), komprimiertem Kohlendioxid (cCO₂), überkritischem Kohlendioxid (ScCO₂) und elektrische Hochspannungsimpulse (Hilfe). Zudem kann die ultraschall-gestützte Extraktion – im Gegensatz zu den anderen oben genannten Alternativen – problemlos im kleinen Maßstab Labor oder im Technikum erprobt und getestet werden.

Literatur

1. <http://www.hielscher.com/de/sonication-of-wine-innovative-applications-of-ultrasound-in-wineries.htm>
2. http://www.hielscher.com/de/gourmet_restaurant_ultrasonic_extraction.htm

21. Marktforschung

Maryna Weres, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Die primäre Marktforschung gewinnt ihre Erkenntnisse aus der erstmaligen und direkten Untersuchung von Marktteilnehmern (Feldforschung, Primäranalyse). Sie bedient sich wie viele andere Forschungszweige der Methoden der empirischen Sozialforschung. Je nachdem, welche Marktteilnehmer Gegenstand der Untersuchung sind, werden Absatzmarktforschung, Beschaffungsmarktforschung, Konkurrenzmarktforschung und so genannte interne Marktforschung unterschieden.

Materialien und Methoden. Letztere bezieht sich auf Personen und Abläufe innerhalb von Betrieben und ist vor allem für den stationären Einzelhandel bedeutsam. Für die Beschaffung von Primärinformationen steht in den Forschungsfeldern Befragung, Beobachtung und Experiment ein breites Repertoire an Methoden zur Verfügung. Grob wird dabei zwischen den eher qualitativen und eher quantitativen Methoden unterschieden. Die qualitative Auswertung erfolgt auf Basis der Tonband- bzw. Videoaufnahmen oder anhand der Mitschriften über Einzelexplorationen [2].

Ergebnisse. Für die Marktforschung im stationären Einzelhandel ist dies besonders relevant. Wenn z. B. ein Möbelhaus Image-Einstellungen, Kaufabsichten, Wünsche, Kritik oder Ähnliches erkunden will, genügt u.U. eine Stichprobe $N = 50$, vorausgesetzt, die Probanden werden aus solchen Kunden (und/oder Nichtkunden) herausgefiltert, die am Sortimentsgenre des Möbelhauses interessiert sind bzw. sein könnten. In einer Art Differentialanalyse könnten Durchschnitte zunächst aus den ersten 30 Antworten, dann aus 40 Antworten und schließlich aus allen Antworten gebildet werden. Schwanken die Durchschnittswerte nicht oder nicht signifikant, kann eine hinreichende Validität des Befragungsergebnisses angenommen werden [1].

Relativ weit entwickelt ist derzeit die psychologische Handelsmarktforschung als Teilgebiet der Handelspsychologie. Für den stationären Handel liefern vor allem betriebsinterne Experimente, d.h. auf Variation nur eines isolierten Faktors beruhende Absatzänderungen, wichtige Aufschlüsse über Kundenreaktionen (Akzeptanz, Reaktanz, Nachfrageelastizitäten usw.). Beispielsweise könnte der Absatzerfolg einer um Platzierung eines Artikels im Supermarktregal durch Vergleich des jeweiligen Wochenabsatzes vor und nach der Um Platzierung genau gemessen werden, wenn alle anderen Faktoren (Artikelgruppe, Kundenstruktur, Werbung, Preisauszeichnung, Wetter usw.) gleich bzw. vergleichbar geblieben sind [3].

Schlussfolgerungen. Eine weitere Forschungsmethode, aufschlussreich speziell für die Hersteller von Konsumgütern, ist die Datenerhebung im Rahmen von Verbraucherpanels. Ein Verbraucherpanel ist eine große Stichprobe von Konsumenten. Diese protokollieren kontinuierlich ihre Einkäufe. Früher wurden die Einkäufe von den Probanden wöchentlich oder monatlich schriftlich erfasst und per Brief an das durchführende Institut übermittelt. Heute sind die Panelhaushalte in der Regel mit Warencannern ausgestattet. Die Erfassung der gekauften Waren erfolgt direkt nach dem Einkauf, die Daten werden online übermittelt.

Literatur

1. Gilbert A. Churchill Jr.: Marketing Research. Methodological Foundations. 6. Auflage. Dryden, Fort Worth u. a. 1995
2. Klaus Backhaus u. a.: Multivariate Analysemethoden. Berlin 2008
3. Ludwig Fahrmeir, Alfred Hamerle, Gerhard Tutz (Hrsg.): Multivariate statistische Verfahren. New York 1996.

22. Buchführung in Deutschland

Kateryna Tymtschenko, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Buchführung bezeichnet die in Zahlenwerten vorgenommene, lückenlose, zeitliche und sachlich geordnete Aufzeichnung aller Geschäftsvorgänge in einer Unternehmung aufgrund von Belegen. Sie ist das zahlenmäßige Spiegelbild einer Unternehmung und wichtige Informationsquelle für den Unternehmer und dient außerdem dazu, den gesetzlich fixierten Informationsanforderungen von Behörden nachzukommen [1].

Materialien und Methoden. Aufzeichnungen wirtschaftlicher Vorgänge gehören zu den ältesten Schriftstücken überhaupt. Das heute vorherrschende System der doppelten Buchführung wurde im Mittelalter in Italien entwickelt und ist seitdem weitgehend unverändert in Gebrauch.

Ergebnisse. Zweckmäßig ist eine Unterteilung des Oberbegriffs „Buchführung“ in die Finanzbuchführung, aus der ein Jahresabschluss (Bilanz, Gewinn- und Verlustrechnung) entwickelt wird und die Betriebsbuchführung, die der innerbetrieblichen Kostenerfassung sowie der Selbstkostenrechnung (Preiskalkulation) dient [2]. Dieses enthält außer der Finanz- und Betriebsbuchführung die betriebswirtschaftliche Statistik und Vergleichsrechnung sowie die Planungsrechnung (Voranschläge für künftige Einnahmen und Ausgaben). Grundsätze ordnungsmäßiger Buchführung (GOB) sind in verschiedenen gesetzlichen Vorschriften enthalten, ergeben sich aber insgesamt aus der bewährten kaufmännischen Praxis. Sie lassen sich in den zwei Grundprinzipien „Wahrheit“ und „Klarheit“ zusammenfassen. Eine sich aus der Forderung nach Wahrheit und Klarheit zwingend ableitende Regel lautet, dass keine Buchung erfolgen darf, ohne dass ein Beleg vorliegt. Wenn der Beleg nicht aus dem Geschäftsvorfall direkt entsteht (zum Beispiel Eingangsrechnung, Quittung), ist ein Eigenbeleg anzufertigen (Kopie der Ausgangsrechnung, Lohnbeleg, Materialentnahmeschein, Abschreibungsbeleg). Bei der Anfertigung von Eigenbelegen ist von vornherein zu bedenken, dass sie jeder Revision standhalten müssen, besonders auch vor dem Finanzamt. Für Buchführungsunterlagen bestehen Aufbewahrungspflichten (in der Regel 6 Jahre bei Handelsbriefen oder 10 Jahre bei Belegen).

Schlussfolgerungen. Organisationsgrundsätze: jeder Geschäftsvorfall ist in einem Beleg zu erfassen; die Belege sind fortlaufend; vollständig und zeitnah zu erfassen; die Geschäftsvorfälle sind zu systematisieren. Elektronische Dokumente können nach den Grundsätzen ordnungsmäßiger DV-gestützter Buchführungssysteme behandelt und archiviert werden. Besondere Bedeutung haben die GOB bei der Bilanzierung. Das Handelsgesetzbuch enthält eine Reihe von speziellen Bestimmungen, die hierbei zu berücksichtigen sind [3].

Literatur

1. Arlinghaus, Franz-Josef: Bookkeeping, Double-entry Bookkeeping, in: Medieval Italy: An Encyclopedia, vol. 1, edited by Christopher Kleinhenz New York: Routledge 2004, S. 147–150
2. Döring, Ulrich; Buchholz, Rainer: Buchhaltung und Jahresabschluss, Erich-Schmidt-Verlag, 2007, ISBN 3-503-10040-7.
3. Wöhe, Günter; Kußmaul, Heinz: Grundzüge der Buchführung und Bilanztechnik, 7. Auflage, Vahlen 2010, ISBN 978-3-8006-3683-9

23. Globalisierung

Taras Goncharuk, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Der Begriff Globalisierung bezeichnet den Vorgang, dass internationale Verflechtungen in vielen Bereichen (Wirtschaft, Politik, Kultur, Umwelt, Kommunikation) zunehmen, und zwar zwischen Individuen, Gesellschaften, Institutionen und Staaten.

Materialien und Methoden. Der Begriff entstand wohl in den 1960er Jahren [1, 2]. Ab etwa 1986 erschienen zahlreiche deutschsprachige Bücher, die Globalisierung im Buchtitel verwendeten [3]. Globalisierung ist kein neuartiges Phänomen der Moderne. Zunehmende Verflechtungen und gegenseitige Abhängigkeiten gab es schon früher in der Geschichte der Menschheit, zum Beispiel während der Antike zwischen Mittelmeeranrainern.

Ergebnisse. Als wesentliche Ursachen der Globalisierung gelten: technische Fortschritte (siehe auch: Digitale Revolution), insbesondere in Kommunikations- und Transporttechnologien, politische Entscheidungen und Maßnahmen zur Liberalisierung des Welthandels, das Bevölkerungswachstum in vielen Ländern, die Containerisierung des Stückguttransports (sie ermöglichte es, Transport, Umschlag und Zwischenlagerung effizienter zu machen). Als Vorläufer der Globalisierung gilt der Kolonialismus vieler europäischer Staaten. Er begann mit der Entdeckung neuer Seewege und Länder. Hauptakteure waren jahrhundertlang Portugal und Spanien. England wurde bald nach Napoleons Ende die führende Seemacht der Welt (British Empire). Von etwa 1880 bis 1914 versuchten viele europäische Länder, Kolonien unter ihren Einfluss zu bringen bzw. zu halten (Hochphase des Imperialismus). Japan versuchte dies bis 1945 (Näheres hier). Nach dem Zweiten Weltkrieg begann die Dekolonisation. Im „Afrikanischen Jahr“ 1960 erlangten 18 afrikanische Staaten die Unabhängigkeit. Die Ex-Kolonien können seitdem Handelsbeziehungen zu anderen Ländern haben. Der Fall des Eisernen Vorhangs und das Ende des Kalten Krieges hat die geopolitische Lage deutlich verändert und dies hat die Globalisierung beeinflusst. Der Begriff der Globalisierung wurde zunächst in den Sozialwissenschaften geprägt. Manchen Quellen zufolge wurde er 1944 zum ersten Mal verwendet. 1961 taucht Globalization erstmals in einem englischsprachigen Lexikon auf. Den Begriff „Globalisierung“ machte der US-amerikanische Trendforscher John Naisbitt (1929) populär. In seinem Buch Megatrends (1982) beschrieb er am Beispiel der Autoindustrie die Funktionsweise der Globalisierung.

Schlussfolgerungen. Naisbitt gilt als Erfinder des Begriffs. Den Begriff „Globalisierung“ prägte in der Wissenschaft 1983 Theodore Levit (1925–2006), ein deutscher Emigrant und ehemaliger Professor an der Harvard Business School 1983 mit dem Artikel „The Globalization of Marktes“ in der Harvard Business Review. Eine rasante Entwicklung des Wortes in den Buchtiteln von deutschsprachigen Monographien wurde für die Zeit von 1986 - 2000 beobachtet.

Literatur

1. Geographie und Wirtschaftskunde: Durchblick 8 bei Westermann Wien Nayan Chanda: How Traders, Preachers, Adventurers, and Warriors shaped Globalization. Yale University Press, New Haven 2007, ISBN 978-030011201-6, S. 246.

2. Wolf-Andreas Liebert: Zu einem dynamischen Konzept von Schlüsselwörtern. In: Zeitschrift für angewandte Linguistik 38, 2003, Seite 57-75.

3. Vgl. hierzu auch Karl H. Metz: Ursprünge der Zukunft. Die Geschichte der Technik in der westlichen Zivilisation. Inhaltsverzeichnis (PDF-Datei; 230 kB).

24. Armut als globales Problem der Menschheit

Alina Buryshyn, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Armut ist das zentrale Merkmal von Entwicklungsproblemen. Armutsbekämpfung ist folglich die zentrale Entwicklungsaufgabe. Ohne durchgreifende Minderung der Armut in der Welt, vor allem in den Entwicklungsländern, lassen sich andere globale Probleme wie Umweltzerstörung und Gefährdung des Friedens nicht bewältigen, denn Armut und die sich vergrößernde Kluft zwischen Wer arm ist, hat auch keinen Anteil an wichtigen Bereichen des gesellschaftlichen Lebens; er hat keine Möglichkeit, sein Leben eigenverantwortlich zu gestalten. In den Industrieländern sind Menschen in Armut nur eine - wenn auch wachsende - Minderheit. In den Entwicklungsländern aber ist Armut ein Massenproblem; in über 40 Ländern ist mehr als die Hälfte der Bevölkerung extrem arm.

Materialien und Methoden. Die Grenze für extreme Armut wird von der Weltbank derzeit bei einem Jahreseinkommen von 370 US-\$ pro Person angesetzt. Demnach ist ein Mensch extrem arm, wenn er nicht mehr als die Kaufkraft von einem Dollar pro Tag zum Leben hat. Armut in einem Entwicklungsland hat viele Gesichter: Hunger, Unter- und Mangelernährung; schlechter Gesundheitszustand und Krankheitsanfälligkeit; geringe Lebenserwartung und hohe Säuglings- und Kindersterblichkeit; niedriger Bildungs- und Ausbildungsstand; Arbeitslosigkeit und Unterbeschäftigung; menschenunwürdige Wohnverhältnisse, Obdachlosigkeit und unzureichende Bekleidung; Entwurzelung und Ausschluss von traditionellen Sozialstrukturen; Unterdrückung.

Ergebnisse. Die Berichterstattung der Medien über Entwicklungsländer vermittelt den Eindruck, Not und Elend konzentrierte sich auf die Slums der Großstädte und die Notlager in Kriegs-, Krisen- und Katastrophengebieten. Doch die Wirklichkeit sieht anders aus. Die Mehrzahl der Armen lebt auf dem Lande, vor allem in den Dörfern Asiens und Afrikas, in geringerem Umfang auch Lateinamerikas. Um Armut wirksam und auf Dauer bekämpfen zu können, muss man ihre Ursachen kennen, also wissen, welche Umstände dazu beitragen, dass Menschen keine Möglichkeit haben, aus eigener Kraft für sich zu sorgen. Die Ursachen sind vielfältig und regional unterschiedlich. Zu unterscheiden sind interne (innerstaatliche) und externe, vor allem weltwirtschaftliche Ursachen.

Schlussfolgerungen. Interne Ursachen sind vor allem: 1) Zunehmende Besitzersplitterung in dicht besiedelten Gebieten mit starkem Bevölkerungswachstum und unterbliebene Agrarreformen. Das Bevölkerungswachstum ist in den ärmsten Ländern und Bevölkerungsgruppen am höchsten. 2) Geringe Kreditfähigkeit von Kleinbauern, Pächtern und Landlosen, denen entsprechende Sicherheiten fehlen, um von Banken Geld geliehen zu bekommen. 3) Unzureichende Bildungsangebote vor allem in den ländlichen Regionen und höhere gesundheitliche Gefährdung (z. B. durch HIV/AIDS, ansteckende Krankheiten); unzulängliches Wissen über reproduktive Gesundheit. 4) Starre hierarchische soziale Ordnungen in den ländlichen Gebieten (feudalistische Strukturen in der Landwirtschaft, z. B. in Lateinamerika; Kastensystem z. B. in Indien). Sie engen innovationswillige und innovationsfähige junge Menschen ein. 5) Mangel an Erwerbs- und Zuerwerbsmöglichkeiten im nichtlandwirtschaftlichen Sektor (Industrie, Handwerk, mittelständische Gewerbe) und damit fehlende Kaufkraft. 6) Erzeugerpreise, die häufig staatlich festgesetzt sind und das Existenzminimum von Bauern nicht garantieren; fehlende Anreize zur Modernisierung und Intensivierung der Landwirtschaft.

25. Wirtschaftskraft

Vitaliy Podvysozkyj, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Wirtschaft im ursprünglichen Sinne ist die Betrachtung aller personeller und materieller Aufwendungen und Erträge, die dazu dienen, den Unterhalt des Menschen zu sichern – zum Beispiel Jagd und Fischfang, Ackerbau und Viehzucht, Handel und Gewerbe. Im modernen Sinne ist Wirtschaft oder Ökonomie die Gesamtheit aller Einrichtungen und Handlungen, die der planvollen Deckung der Nachfrage dienen.

Materialien und Methoden. Solche Zusammenhänge bestehen zum Beispiel auf welt-, volks-, stadt- und betriebswirtschaftlicher Ebene. Zum Vergleich: In Deutschland sind es mehr als 2700 Milliarden Euro. Das Pro-Kopf-Einkommen beträgt etwa 2840 Euro im Jahr. Das Wirtschaftswachstum des Landes hat in den letzten Jahren an Schwung verloren. Wuchs es 2010 noch um 4,1 und 2011 um 5,2 Prozent, waren es 2012 lediglich 0,2 Prozent. 2013 dürfte es zu einem Plus von 0,4 Prozent gereicht haben.

Ergebnisse. Industrie, Landwirtschaft, Rohstoffe Traditionell von großer Bedeutung ist die Landwirtschaft, die mehr zum Bruttoinlandsprodukt beiträgt als Finanzindustrie und Bauwirtschaft zusammen. Etwa 30 Prozent der fruchtbaren Schwarzerde Boden der Welt befinden sich in der Ukraine, die zu den größten Weizenexporteuren gehört. In der Tierzucht spielt das Land ebenfalls eine führende Rolle. Wichtigster Pfeiler der ukrainischen Wirtschaft ist die Schwerindustrie: vor allem die Stahlindustrie und der Lokomotiven- und Maschinenbau. Ein Grund dafür ist, dass die Sowjetunion einen Großteil der Rüstungsproduktion in ihrer Teilrepublik Ukraine angesiedelt hatte. Die Schwerindustrie ist im mehrheitlich russischsprachigen Osten angesiedelt. So gibt es um die Stadt Donezk herum viele Bergwerke, in denen Kohle und Eisenerz abgebaut wird. Viele der wirtschaftlichen Anlagen sind jedoch veraltet.

Die Ukraine, als flächenmäßig größtes europäisches Land nach Russland, ist reich an Rohstoffen. Es gibt Vorkommen an Eisenerz, Kohle, Mangan, Erdgas und Öl, aber auch Graphit, Titan, Magnesium, Nickel und Quecksilber. Wirtschaftsstandort Laut Wirtschaftsexperten hat die Ukraine Potenzial, ein lohnendes Investitionsziel für Ausländer und zum Produktionsstandort für westliche Firmen zu werden. Gehemmt werden solche Investitionen allerdings durch die mangelnde Rechtssicherheit sowie die massive Korruption: Die Organisation Transparenz International bewertet die Ukraine als eines der korruptesten Länder der Welt.

Schlussfolgerungen. Ähnlich wie in Russland ist auch in der Ukraine eine kleine Gruppe von Menschen durch Privatisierungen von Staatsbetrieben zu Millionären und Milliardenären aufgestiegen. Auch die ehemalige Regierungschefin und Oppositionsführerin Julia Timoschenko hat nach der Auflösung der Sowjetunion ein Vermögen mit Rohstoffgeschäften gemacht. Gleichzeitig sind wichtige Teile der Wirtschaft weiterhin in Staatshand.

Literatur

1. https://www.statistik-bw.de/VolkswPreise/Indikatoren/VW_wirtschaftskraft.asp
2. Matthias Platzeck: Zukunft braucht Herkunft. Deutsche Fragen, ostdeutsche Antworten. Hoffmann und Campe, Hamburg 2009, ISBN 978-3455501148, Seite 12.
3. <http://www.sueddeutsche.de/wirtschaft/wirtschaftskraft-der-regionen-triumph-der-autostaedte-1.1916157>

26. Monopol

Catherine Furkaylo, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Als Monopol (Zusammensetzung aus altgriechisch $\mu\acute{o}\nu\omicron\varsigma$ monos „allein“ und $\pi\omega\lambda\epsilon\acute{\iota}\nu$ pōlein „verkaufen“) bezeichnet man in den Wirtschaftswissenschaften eine Marktsituation (Marktform), in der für ein ökonomisches Gut nur ein Anbieter vorhanden ist. Bedeutungsgleich spricht man auch von einem reinen Monopol, um von Marktformen zu unterscheiden, in denen beispielsweise nur in einem kleineren Teilbereich Monopolstrukturen vorherrschen (wie im Fall monopolistischer Konkurrenz, siehe auch unten der Abschnitt Quasi-Monopol).

Materialien und Methoden. Mitunter wird auch, entgegen der etymologischen Bedeutung (pōlein „verkaufen“) sowie der in diesem Artikel zugrunde gelegten Definition eine Marktsituation als Monopol bezeichnet, in der nur ein Nachfrager auftritt.

Ergebnisse. Man spricht bei dieser Form dann von einem Nachfragemonopol in Abgrenzung vom oben skizzierten Angebotsmonopol; üblich ist für das Nachfragemonopol jedoch die (auch etymologisch stimmige) Bezeichnung Monops on. Bei einem bilateralen Monopol stehen sich ein Anbieter und ein Nachfrager gegenüber. Sind nur wenige Marktteilnehmer vorhanden, spricht man von einem Oligopol. Treten zwei Marktteilnehmer auf, handelt es sich um einen Duopol. Abhängig vom jeweiligen Kontext wird der Begriff Monopol häufig auch für eine Marktsituation mit unvollständiger Konkurrenz angewandt, bei der es auf der Anbieterseite zwar mehrere Marktteilnehmer gibt, davon aber einer aufgrund von deutlichen Wettbewerbsvorteilen eine so marktbeherrschende Stellung einnimmt, dass er in der Preisbildung weitgehend unabhängig vom Wettbewerb ist (Quasi-Monopol). Eine Sonderform des Monopols ist das Staatsmonopol; hier tritt der Staat als alleiniger Anbieter eines Gutes auf. Häufig ergibt sich das natürliche Monopol auch aus natürlichen Markteintrittsbarrieren, insbesondere wenn eine aufwendige flächendeckende Infrastruktur erforderlich ist, wie bei Eisenbahnnetzen oder der Versorgung mit Strom, Wasser oder Gas. Quasi-Monopole sind besonders häufig in der Informationstechnologie zu finden: Die Gestaltung von Software und Daten richtet sich häufig nach bestimmten Quasi-Standards, an denen nur ein Anbieter die Rechte hat bzw. bei denen es für Wettbewerber zu aufwendig wäre, kompatible Produkte zu einem wettbewerbsfähigen Preis zu entwickeln (Letzteres insbesondere, da die kostengünstige digitale Reproduktion es dem Marktführer leicht macht, einen Wettbewerber preislich zu unterbieten und ihm so den Markteintritt zu erschweren).

Schlussfolgerungen. Wer nach einem solchen Quasi-Standard arbeitende Software oder Daten nutzen oder mit anderen austauschen will, ist auf die Produkte dieses Anbieters angewiesen. Das bekannteste Beispiel ist Microsoft, das mit Microsoft Windows ein Quasi-Monopol für PC-Betriebssysteme und mit Microsoft Office ein Quasi-Monopol für Office-Suiten innehat. Quasi-Monopole im Bereich der Informationstechnologie können unter Umständen durch die konsequente Nutzung offener Standards verhindert werden.

Literatur

1. Friedrich Breyer: Mikroökonomik. Eine Einführung. 5. Aufl. Springer, Heidelberg u.a. 2011.
2. Edwin G. West: Monopoly. In: Steven N. Durlauf und Lawrence E. Blume (Hrsg.): The New Palgrave Dictionary of Economics. 2. Auflage. Palgrave Macmillan 2008.
3. Hal Varian: Intermediate Microeconomics. A Modern Approach. 8. Aufl. W. W. Norton, New York und London 2010.

27. Marktwirtschaft als ein zentraler Begriff der ökonomischen Theorie und der Wirtschaftsgeschichte

Maria Sotnichenko, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. In der Theorie der Wirtschaftsordnungen bezeichnet Marktwirtschaft (früher auch Verkehrswirtschaft) ein Wirtschaftssystem, in dem die Verteilung der Entscheidungs- und Handlungsrechte durch das Rechtsinstitut des privaten Eigentums an Produktionsmitteln erfolgt.

Materialien und Methoden. Planung und Koordination der Wirtschaftsprozesse erfolgen dezentral. Die einzelnen Verwendungspläne der Haushalte und Unternehmen (Einkommen- und Gewinnverwendung) und der Entstehungspläne (Gewinnbildung und Einkommensentstehung) werden durch Marktpreise koordiniert.

Ergebnisse. Diese Koordination umfasst einerseits die Allokation und Verteilung individueller Güter durch Marktpreise und andererseits die Allokation und Verteilung öffentlicher Güter durch politische Entscheidungen. Über Marktpreise werden die Einzelpläne der Wirtschaftssubjekte aufeinander abgestimmt und über die Verknüpfung der Märkte in einen gesamtwirtschaftlichen Rechnungszusammenhang gestellt.

Dies bezieht sich ebenfalls auf öffentliche und meritorische Güter trotz fehlender Märkte für diese, da zur Herstellung des Angebotes von öffentlichen Gütern der Einsatz von Gütern oder Produktionsfaktoren, die selbst in einem marktkoordinierenden Prozess hergestellt werden, Voraussetzung ist. Marktwirtschaft wird in der ökonomischen Theorie als ein selbstregulierendes und selbstoptimierendes System, unter der angenommenen Voraussetzung einer Entscheidungs- und Handlungsfreiheit der Wirtschaftssubjekte, aufgefasst.

Daher wird die idealisierte Marktwirtschaft auch per se als freie Marktwirtschaft begriffen. Reale Märkte weichen allerdings teils erheblich von dieser idealisierten Modellvorstellung ab.

Unter den Wirtschaftshistorikern hat insbesondere Fernand Braudel auf der Unterscheidung zwischen der historisch älteren Marktwirtschaft und dem sich daraus entwickelnden Kapitalismus bestanden.

Laut Walter Eucken gibt es bei der Analyse von Wirtschaftssystemen zwei grundsätzlich konträre Denkstile, die er als „Denken in Ordnungen“ und als „Denken in geschichtlichen Entwicklungen“ bezeichnet.

Dabei ist laut Egon Tuchtfeldt die Frage, welche Herangehensweise der Gesamtproblematik von Wirtschaftssystemen besser entspricht bis heute offen. Tatsächlich brauche sich das Denken in geschichtlichen Entwicklungen und das Denken in Ordnungen keineswegs gegenseitig auszuschließen. Richtig verstanden würden beide Vorgehensweisen vielmehr eine ebenso notwendige wie fruchtbare Ergänzung bilden.

Schlussfolgerungen. Walter Eucken verstand Marktwirtschaft als reinen Idealtypus, der „in allen Epochen der Menschheitsgeschichte“ zu finden sei. Idealtypen dienten bei Eucken dem Verständnis der Wirklichkeit. Eine reine Marktwirtschaft hingegen kommt laut Eucken in der Realität nicht vor.

Literatur

1. Werner Güth: Theorie der Marktwirtschaft. Springer, Berlin 2007.
2. Adam Smith: Der Wohlstand der Nationen. dtv, München 2005.
3. Peter Ulrich: Zivilisierte Marktwirtschaft. Aktualisierte und erweiterte Neuauflage. Haupt, Bern 2010.

28. Dollar Geschichte

Vita Matjasch, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Der US-Dollar [ˌdɒlə] (United States Dollar; Abkürzung: USD; Symbol: \$) ist die offizielle Währungseinheit der Vereinigten Staaten. Der US-Dollar wird auch als amtliches und gesetzliches Zahlungsmittel in einigen anderen Ländern und Regionen geführt.

Materialien und Methoden. Den berühmtesten Satz der Währungsgeschichte sprach Anfang der siebziger Jahre des vergangenen Jahrhunderts der damalige amerikanische Finanzminister John Connally aus: „Der Dollar ist unsere Währung, aber euer Problem.“

Ergebnisse. Die Arroganz eines Leitwährungslandes spricht aus diesen seinerzeit unbefangenen vorgetragenen Worten, die in einem Gespräch mit ausländischen Journalisten fielen. Die Schwäche der amerikanischen Konjunktur und die politischen Auseinandersetzungen um eine Anhebung der Obergrenze für die Staatsverschuldung mögen den Dollar an den Devisenmärkten ein wenig abwerten lassen. Aber sie ändern nichts an seinem Leitwährungsstatus, so wie amerikanische Staatsanleihen („Treasuries“) ihren Status als sichere Häfen in schwierigen Zeiten nicht verlieren.

Die Dominanz des Dollar und der amerikanischen Finanzmärkte reflektiert nicht allein die wirtschaftliche, politische und militärische Macht der Vereinigten Staaten von Amerika.

Es ist den Amerikanern zudem gelungen, weite Teile der akademischen, wirtschaftlichen und medialen Elite im Rest der Welt über Geld und Finanzmärkte so denken zu lassen wie die Amerikaner.

Die Wirtschaftsfakultäten in Chicago, Harvard, Yale, Stanford und am Massachusetts Institute of Technology (MIT) haben zur Bewahrung der amerikanischen Hegemonie an den Finanzmärkten nicht weniger beigetragen als alle Flugzeugträger der amerikanischen Marine zusammen. Die Dominanz des Dollar auf den Finanzmärkten hat sich im Laufe des vergangenen Jahrhunderts herausgebildet. Sie besaß ihren Ursprung in der amerikanischen Machtentfaltung einerseits und der Selbstentmachtung der Europäer in zwei Weltkriegen andererseits. Bis zum Ersten Weltkrieg war London der führende Finanzplatz der Welt gewesen, hatte das britische Empire weite Teile der Welt beherrscht und das durch Gold gedeckte Pfund Sterling eine Art Leitwährungsstatus besessen. Die von isolationistischen Neigungen damals nicht freien Amerikaner hielten sich im Hintergrund; allerdings wuchs ihre Wirtschaft so schnell, dass ihr Bruttoinlandsprodukt (BIP) zu Beginn des 20. Jahrhunderts die Vergleichszahlen der einzelnen europäischen Mächte zu übertreffen begann. Der amerikanische Einfluss wurde erstmals in der Zwischenkriegszeit spürbar, als sie in die Regelung der Auslandsschulden der Europäer eingriffen.

Schlussfolgerungen. Das Deutsche Reich war bei den Franzosen und Briten hoch verschuldet, die Franzosen und Briten hatten ihrerseits aber hohe Schulden bei den Amerikanern. Der einzige Mann von Bedeutung, der seinerzeit eine totale Hegemonie der Vereinigten Staaten verhindern wollte, war der Ökonom John Maynard Keynes, der für Großbritannien die Verhandlungen mit den Amerikanern über eine währungspolitische Nachkriegsordnung führte. Am Ende setzten sich die Amerikaner durch.

Literatur

1. <http://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/wirtschaftspolitik/geschichte-einer-waehrung-die-macht-des-dollar-11115094.html>
2. <http://de.wikipedia.org/wiki/US-Dollar>
3. <http://www.google.com.ua/url?url=http://www.peakprosperity.com/crashcourse/deu>

29. Der Wert des Internationalen Währungsfonds

Iryna Politschyk, Yana Okopna

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Der Internationale Währungsfonds ist eine Sonderorganisation der Vereinten Nationen und hat seinen Sitz in Washington, D.C., USA. Zu seinen Aufgaben gehören: Förderung der internationalen Zusammenarbeit in der Währungspolitik, Ausweitung des Welthandels, Stabilisierung von Wechselkursen, Kreditvergabe, Überwachung der Geldpolitik sowie technische Hilfe.

Materialien und Methoden. Im Oktober 2010 haben die Finanzminister beschlossen, dass die Stimmanteile der 188 Mitgliedstaaten zugunsten der aufstrebenden Schwellenländer umverteilt werden sollen. Das wäre „eine der tiefgreifenden Reformen in der Geschichte des IWF.“

Ergebnisse. An Einfluss gewinnen die stark wachsenden Volkswirtschaften wie China und Asien. Die Europäische Kommission hat vorgeschlagen, dass die Euro-Staaten ihre Stimmen zusammenfassen.

Aufgaben und Ziele. Wenn ein Mitglied in Zahlungsschwierigkeiten gerät, kann es beim IWF Hilfe beanspruchen. Die Rechnungslegungseinheit des IWF ist das Sonderziehungsrecht.

Die den Staaten auferlegten Bedingungen in Form von Strukturanpassungsprogrammen können zum Beispiel Privatisierung von öffentlichen Einrichtungen wie Sparkassen, Elektrizitäts- und Wasserversorgung, Telekommunikation, sowie Entlassung von bestimmten Gruppen von Mitarbeitern vorsehen.

Darüber hinaus unterstützt der IWF Entwicklungsländer in Afrika, Asien und Südamerika bei der Erarbeitung von Wachstums- und Wohlstandskonzepten und fördert diese durch direkte Geldhilfen der gebenden Mitgliedstaaten.

Ebenso wie die Kreditvergabe ist auch die Entwicklungszusammenarbeit oft an Bedingungen der Good Governance, Korruptionsabbau, Demokratie und der Liberalisierung gekoppelt.

Umfang der Kreditvergabe. Wenn ein Land in Zahlungsschwierigkeiten kommt, kann es finanzielle Hilfe vom IWF beanspruchen. Es kann auf Antrag beim IWF die Währung eines anderen Landes gegen Gold oder Landeswährung kaufen. Dies bezeichnet man als Ziehung.

Die Inanspruchnahme eines Kredites ist an bestimmte Bedingungen gekoppelt, die das jeweilige Land zu erfüllen hat. Diese werden als Strukturanpassungsprogramme bezeichnet.

Ein SAP könnte z. B. so aussehen: Kürzung von Staatsausgaben; Ziel einer niedrigen Inflation und einer Steigerung des Exports; Liberalisierung des Bankenwesens; Privatisierung von öffentlichen Einrichtungen. Seit März 1996 veröffentlicht der IWF vierteljährlich die Zeitschrift Finance and Development.

Schlussfolgerungen. Im Vorwort der ersten Ausgabe des Global Financial Stability Report im März 2002 schrieb der damalige geschäftsführende Direktor Horst Köhler: „Die Erfahrungen mit der schnellen Ausdehnung der Finanzmärkte während des vergangenen Jahrzehnts haben die Bedeutung einer laufenden Bewertung der privaten Kapitalflüsse unterstrichen, die zugleich Motor des weltweiten wirtschaftlichen Wachstums und manchmal das Zentrum von krisenhaften Entwicklungen sind.“

Literatur

1. <http://de.wikipedia.org/wiki/Wirtschaft>
2. <http://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/>

30. Ärzte und Pflegekräfte machen Dicke für ihr Leid verantwortlich

Maria Hiltchenko, Anna Bojko

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Zu viel Zucker, zu viele Kalorien, zu wenig Bewegung: Die Deutschen werden immer dicker. Die jüngsten Zahlen des Statistischen Bundesamts bestätigen diesen Trend: 52 Prozent der Erwachsenen waren 2013 übergewichtig.

Materialien und Methoden. Vier Jahre zuvor waren es 51 Prozent und acht Jahre zuvor noch etwas weniger als 50 Prozent, teilten die Statistiker mit. Männer sind dabei stärker von Übergewicht betroffen als Frauen.

Ergebnisse. Im Jahr 2013 waren 62 Prozent der Männer und 43 Prozent der Frauen zu dick. Is übergewichtig gilt, wer einen Body-Mass-Index(BMI) über 25 hat, Fettleibigkeit beginnt bei einem BMI über 30.

Danach gilt ein 1,80 Meter großer Mann ab 81 Kilogramm als übergewichtig und ab 97 Kilogramm als stark übergewichtig. Mit steigendem Gewicht erhöhen sich die Risiken für Krankheiten wie Diabetes, Krebs und Herz-Kreislauf-Leiden.

Allerdings hat der BMI als Maß für Unter-, Normal- und Übergewicht auch Nachteile, weil er nichts über die Verteilung des Körperfetts aussagt, welche aber Krankheitsrisiken entscheidend beeinflussen kann.

Die Auswertung des Statistischen Bundesamts enthielt auch Fragen zum Nikotinkonsum: Ehemalige Raucher und Raucherinnen waren deutlich häufiger übergewichtig als aktive: Bei den ehemals rauchenden Männern hatten 73 Prozent einen BMI von mehr als 25, der Anteil bei aktiven Nikotin-Konsumenten betrug 57 Prozent.

Ehemalige Raucherinnen waren zu 47 Prozent übergewichtig, aktive Raucherinnen zu 37 Prozent.

Besonders stark trifft das auf Menschen zu, die über sich selbst sagen, sie seien zu dick. Zugleich steigt das Risiko für Symptome einer Angststörung oder einer Depression bei den Betroffenen. Je höher der Body-Mass-Index (BMI) der Befragten war, desto schwerwiegender wurde die Selbststigmatisierung.

Frauen sind stärker betroffen als Männer. "Wenn das negative Fremdbild zum Selbstbild wird, benötigen diese Menschen psychotherapeutische Hilfe, um das schädliche Selbststigma zu überwinden", sagt Studienautorin Hilbert. "Auch in der Behandlung der Adipositas ist es wichtig, darauf zu achten und es nicht weiter zu vertiefen." Die Leipziger Forscher fürchten, dass unter dem negativen Selbstbild auch die Bemühungen der Betroffenen leiden abzunehmen - wofür es allerdings noch keine Studienbelege gibt.

Schlussfolgerungen. isherige Untersuchungen lieferten dazu widersprüchliche Ergebnisse. Überrascht hat die Forscher, dass stark übergewichtige Menschen nicht seltener medizinische Hilfe suchen, sondern häufiger.

Das deckt sich allerdings mit früheren Untersuchungen, die steigende Krankheitskosten mit zunehmendem Übergewicht ergeben hatten.

Literatur

1. Ärzte und Pflegekräfte machen Dicke für ihr Leid verantwortlich \The Lancet, 2014, Volume 385, Number 9969, p. 733-744

2. Kampf gegen das Übergewicht – Seehofer lehnt höhere Mehrwertsteuer für Süßigkeiten ab. Rheinische Post, 16. Mai 2007, abgerufen am 1. August 2013.

31. Lebensmittelkontrolle

Anna Bojlo, Anna Kolotowytsch

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Immer mehr Lebens- und Futtermittel werden aus Ländern importiert, in denen zum Teil weniger strenge Lebensmittelgesetze als in der EU gelten.

Unter anderem deswegen werden alle Lebensmittelimporte sehr gründlich kontrolliert.

Werden in einem EU-Land Abweichungen von den gesetzlichen Vorgaben festgestellt, erfasst und veröffentlicht sie das Schnellwarnsystem der EU, das RASFF oder Rapid Alert System for Food and Feed.

Materialien und Methoden. Auf zusammen 1.294 Meldungen brachten es im Vorjahr allein die Ursprungsländer China, Iran, Türkei, Indien und USA, so der RASFF-Jahresbericht 2008 über die fünf erstplatzierten Staaten der Statistik.

Die staatliche Lebensmittelüberwachung befreit jedoch Importeure und Händler nicht von ihrer Sorgfaltspflicht: Sie bleiben dafür verantwortlich, dass ihre Produkte die gesetzlichen Vorgaben erfüllen.

Ergebnisse. Und da durch eine RASFF-Warnung rasch immense Imageschäden und sogar existenzbedrohende wirtschaftliche Einbußen entstehen können, gewinnt das Leistungsangebot von global aufgestellten handelschemischen Unternehmen zunehmend an Bedeutung. Lebensmittelchemiker, die sowohl die EU-Regelungen als auch die länderspezifischen Bestimmungen kennen und berücksichtigen, können ganz gezielt prüfen und beraten.

Doch selbstverständlich ist es noch sinnvoller, wenn bereits am Ursprungsort der Importwaren die Prävention beginnt. Zum Beispiel, indem Informationen über bedenkliche Entwicklungen registriert und weitergeleitet werden. Allerdings kann nicht jedes Risiko vorhergesehen werden. Es tauchen immer wieder neue Substanzen auf, mit denen man nicht rechnen würde oder die durch hochmoderne Analyseverfahren erst nachweisbar werden. Im Idealfall verlassen belastete oder verfälschte Waren die Ursprungsländer gar nicht erst. Denn wenn Qualitätsabweichungen erst hier entdeckt werden, bedeutet dies erhebliche Verluste: Es ist in der Regel äußerst schwierig, das Geld vom Lieferanten zurückzubekommen. Der Transport muss bezahlt werden. Und schließlich folgt noch eine besonders kostenaufwändige Sonder-Entsorgung.

Schlussfolgerungen. So genannte Warenstromkontrollen, bei denen die Produkte bereits im Ursprungsland kontrolliert, beprobt und analysiert werden, stellen präventive Problemlösungen zur Abwendung solcher Risiken dar. Ein großes Problem sind bei globalen Handelsgeschäften Entscheidungen aufgrund von Proben, welche nicht die eigentliche Ware repräsentieren. Die bereitgestellten Vorabmuster sind von exzellenter Qualität, die gelieferte Ware jedoch schadhaft.

Literatur

1. From Farm to Fork - Wie sicher sind unsere Lebensmittel? von Dr. Werner Naderlabor&more Deutschlands auffälligstes Labormagazin 22.02.2015

2. Hans Miethke: Verzeichnis der chemischen und Lebensmittel-Untersuchungsämter in der Bundesrepublik Deutschland, bearbeitet und herausgegeben von Hans Miethke, im Auftrag der "Lebensmittelchemischen Gesellschaft", Fachgruppe in der Gesellschaft Deutscher Chemiker, 3. Auflage, Weinheim; New York; Basel; Cambridge; Tokyo VCH 2014, ISBN 3-527-30045-7.

32. Vitamin B12: Veganer riskieren Defizit

Anna Bojko, Julia Tschij

Nationale Universität für Nahrungsmitteltechnologien

Einführung. Vitamin B12 ist für den Menschen lebenswichtig. Hauptquelle sind Tierprodukten. Vegane Ernährung, aber auch bestimmte Erkrankungen des Magen-Darm-Trakts können zu einem Vitamin B12-Mangel führen. Vitamin B12 oder Cobalamin, wie die chemische Bezeichnung lautet, ist ein lebensnotwendiges Vitamin, das der menschliche Körper nicht selbst bilden kann.

Materialien und Methoden. Es muss mit der Nahrung aufgenommen werden. Auch für den Aufbau der Erbinformationen (DNA) und den Bau der Nervenzellen spielt es eine wichtige Rolle.

Ergebnisse. Die Menge an Vitamin B12, die mit der täglichen Nahrung aufgenommen werden muss, ist verglichen mit anderen Vitaminen relativ niedrig.

Laut den aktuellen DACH-Referenzwerten – das sind Empfehlungen, auf die sich die Deutsche Gesellschaft für Ernährung (DGE), die Österreichische Gesellschaft für Ernährung (ÖGE), die Schweizerische Gesellschaft für Ernährungsforschung (SGE) sowie die Schweizerische Vereinigung für Ernährung (SVE) geeinigt haben –, benötigen Jugendliche und Erwachsene ab 13 Jahren täglich 3 Mikrogramm (μg) Vitamin B 12 am Tag.

Bei Kindern liegen die Werte je nach Alter mit 0,4 bis 2 μg pro Tag deutlich niedriger, in der Schwangerschaft und Stillzeit wird ein etwas höherer Wert veranschlagt (3,5 und 4 μg).

Der Vitamin B12-Gehalt in Pflanzen ist zu vernachlässigen, wichtigste Cobalamin-Quelle in der menschlichen Nahrung sind Tierprodukte, allen voran Fleisch.

Da das Vitamin in der Leber abgespeichert wird, ist es hier besonders konzentriert.

So enthalten beispielsweise 100 g Kalbsleber 60 μg Vitamin B12, während in 150 g Kalbskotelett nur 2 μg enthalten sind. Auch einige Fischarten sind reich an Vitamin B12.

So enthalten zum Beispiel in 100 g Makrele 13,5 μg des Vitamins. Bis zu 4 g Vitamin B12, also mehr als das Tausendfache des täglichen Bedarfs, kann der menschliche Körper in der Leber speichern. Cobalamin ist ein schwer wasserlösliches Vitamin und kann im Gegensatz zu anderen wasserlöslichen Vitaminen lange im Körper gespeichert werden.

Schlussfolgerungen. Daher tritt ein Vitamin B12-Mangel eher selten auf. Wer sich jedoch strikt vegan ernährt, also nicht nur auf Fleisch und Fisch, sondern auch auf Eier, Milch und Milchprodukte verzichtet, muss auf Dauer mit Vitamin B12-Mangelerscheinungen rechnen, auch wenn der Körper in der Lage ist, seinen Cobalamin-Bedarf über ein bis drei Jahre hinweg mit den gespeicherten Reserven abzudecken.

Literatur

1. Claus Leitzmann, Markus Keller: Vegetarische Ernährung. UTB-Verlag (2010). Kurzfassung: Welche Vorteile und Risiken hat eine vegetarische Kost? In: Gesunde Ernährung. Die 101 wichtigsten Fragen. Beck-Verlag (2013), S. 87–88

2. W. J. Craig, A. R. Mangels: Position of the American Dietetic Association: vegetarian diets. In: Journal of the American Dietetic Association. Band 109, Nummer 7, Juli 2009, S. 1266–1282, ISSN 1878-3570. PMI

Підсекція 26.4. Французька мова

Голова – старший викладач Т.Ю. Годованець
Секретар – старший викладач О.М. Якименко

1. La consommation des bonbons en France, en Pologne et en Ukraine: L'analyse comparative

Viktoria Tcherkasova, Tamara Hodovanets

L'Université Nationale des Technologies Alimentaires

Introduction. Le marché de la confiserie, qu'il soit Français ou Européen est un marché très réactif. Depuis près de cinq siècles, les confiseurs développent leur savoir-faire pour le plaisir des hommes.

Matériaux et methods. Un savoir-faire est fortement attaché aux traditions, qui se perpétue et se modernise au fil des générations. Ce problème a été étudié par O. Galushka, I. Lazebna, U. Makogon, A. Myalo, S. Pashin N. Tenytska et les autres. Une analyse comparative a été utilisée pour étudier le marché de la confiserie.

Résultats. Il existe trois grandes catégories dans le marché de la confiserie: enfant, adulte, famille. Les ventes des bonbons en France en 2012: 1,054 milliards € et 224.000 tonnes. Pour 41% des Français, un bonbon permet de se remonter le moral. 30% des Français commencent leur journée en dégustant un bonbon. La consommation des bonbons par personne est estimée à 20 grammes par jour et par personne [1].

Malgré la croissance de la production du chocolat et les autres préparations alimentaires contenant du cacao la Pologne importe les produits de chocolat. Depuis plusieurs années, l'Italie, l'Allemagne et la Belgique sont les principaux exportateurs de chocolat en Pologne [2].

Les Ukrainiens adorent le chocolat en général, ce qui favorise la croissance vigoureuse du marché des confiseries chocolatées. La hausse des ventes de produits haut de gamme confirme que les confiseries chocolatées sont considérées comme un luxe abordable. De plus, le vaste choix de produits disponibles dans toutes les gammes de prix assure le maintien de la demande. En Ukraine, les chocolats en boîte sont l'une des catégories qui affichent la croissance la plus rapide parmi tous les produits chocolatés. Jusqu'à tout récemment, les Ukrainiens considéraient que les chocolats en boîte étaient un produit exclusif pour les occasions spéciales. Toutefois, d'après Euromonitor, de plus en plus de Ukrainiens choisissent d'acheter des boîtes de chocolats en dehors des occasions spéciales. Au moment de choisir un produit chocolaté, les consommateurs ukrainiens privilégient en général les marques familières réputées pour leurs produits de grande qualité. Cette tendance se vérifie tant pour les produits offerts en cadeau, comme les boîtes de chocolats, que pour les produits achetés pour soi-même.

Conclusion. Les bonbons et confiseries font partie de la vie d'une majorité de la population. Il est à noter que la vente des produits de confiserie va prendre essor, le marché des confiseries chocolatées se développera.

Référence

1. Consommation de bonbons en France. Le ressource électronique: <http://www.planetoscope.com>

2. Tendances de consommation. Le marché polonais de la confiserie. Le ressource électronique: <http://www.ats-sea.agr.gc.ca/eur>

2. La gestion du temps

Kefchata Anna, Tamara Hodovanets

L'Université Nationale des Technologies Alimentaires

Introduction. Le temps est une très précieuse et non renouvelable ressource. Nous allons examiner si l'on a un mécanisme ou plusieurs mécanismes qui visent à jeter cette ressource. On détermine la source de l'organisation et des personnes. Il faut tout d'abord envisager la durée du temps dans la vie professionnelle, c'est-à-dire, le temps de travail.

Matériaux et méthodes. Les savants ont prêté beaucoup d'attention à étudier ce problème. Ce sont F. Taylor, P. Doyle, S. Covey, L. Zayvert, G. Popov. Ils ont utilisé les méthodes analytiques dans ce recherche.

Résultats. La gestion du temps est une technologie de l'organisation du temps et de son utilisation efficace. Il convient de noter que la gestion du temps n'est pas seulement un ensemble de techniques mais fait le style de la vie, la philosophie des valeurs du temps dans un grand flux d'informations [1].

L'idée de base est l'accent qui devrait être donné à l'endroit où la nécessité d'investir pour faire plus vite les choses. En général, c'est une tâche très importante et parfois il est très difficile de fixer des objectifs, d'établir les priorités.

Les chercheurs et experts identifient deux types de la gestion du temps: individuel et professionnel. D'une manière générale, la gestion du temps est un dispositif de gestion de temps de l'entreprise.

L'objectif principal de la gestion efficace du temps pour les gestionnaires consiste à gérer non seulement leurs temps mais les temps des employés. Le gestionnaire classe les buts et objectifs qu'il met en face du personnel sur la base de "l'importance - urgence", pour obtenir plus vite la réalisation des buts [2].

Conclusion. La gestion du temps est la capacité de gérer et de contrôler efficacement non seulement notre propre temps, mais l'organisation des heures de personnel.

Premièrement, la gestion du temps pourra nous aider à l'accroissement de la productivité, deuxièmement, la gestion du temps nous apprend aussi à jeter toutes les choses inutiles dans le panier. Il aura plus de temps à perfectionner nos connaissances professionnelles – et c'est une excellente occasion de passer le temps libre efficacement.

Référence

1. Tracy Brian Gérer le temps également et double résultat / B.Tracy. – C.: Vancouver, 2004. – 271 p.
2. Tracy Brian La gestion efficace du temps / B.Tracy. – C.: Vancouver, 2007. -154 p.

3. Comptabilité France

Nataliya Nosenko, Tamara Hodovanets

L'Université Nationale des Technologies Alimentaires

Introduction. La comptabilité est une discipline pratique, consistant à schématiser, répertorier et enregistrer les données chiffrées permettant de refléter et de qualifier, pour un agent ou une entité, aussi bien l'ampleur de son activité économique que ses conséquences sur l'inventaire de son patrimoine.

Matériaux et méthodes. Les villes commerçantes italiennes et flamandes jouent un grand rôle dans l'établissement des pratiques occidentales moderne, naissance de la comptabilité en partie double. La théorie comptable s'est organisée, clarifiée et normée à partir du XIXe siècle, lors de la révolution industrielle, notamment sous l'influence de praticiens tels que Pierre-Antoine Godard-Desmarest 3. Ce problème a été étudié par Jean-Baptiste Colbert, Gilbert Bitsch, Luca Pacioli, John Gouge, Colbert-Savary, Jacques Savary. Pour étudier la nature et les propriétés de l'objet et les objets de la comptabilité, les méthodes scientifiques générales suivantes: dialectique, historique, système, méthode d'induction et la déduction.

Résultats. En France, l'organisation comptable (opérations à enregistrer, présentation des résultats) a longtemps été destinée à informer les tiers détenteurs de droits réels sur l'entreprise (actionnaires, prêteurs, État). En conséquence, la première préoccupation était l'évaluation du patrimoine, avec une présentation juridique du bilan : d'un côté, les droits acquis (droit de propriété sur les actifs et les stocks, droit de créance sur les clients), de l'autre côté les obligations (les dettes). Cette vision patrimoniale, " qui fait merveille sur le mortmais massacre le vivant ", a montré ses limites dans une économie en mouvement qui devient plus financière, moins industrielle. C'est pourquoi la comptabilité française, en cours de mutation, se rapproche des normes internationales dites IFRS qui privilégient une approche financière, conforme aux pratiques comptables anglo-saxonnes. L'objectif de ces nouvelles normes comptables françaises est de faciliter une représentation des opérations de l'entreprise plus proche de la réalité économique.

Les règles de la comptabilité générale s'imposent à toutes les entreprises industrielles et commerciales [1] . Les très petites entreprises (TPE) peuvent se contenter d'une comptabilité en partie simple, dite comptabilité « de caisse ».

Les outils d'évaluation issus de la comptabilité sont les états financiers c'est à dire le bilan, le compte de résultat, le tableau des emplois et ressources (ou de financement) et les annexes (état annexé).

Conclusion. La comptabilité est un outil d'évaluation recensant et communiquant des informations sur l'activité économique d'une entité économique (entreprise, collectivité, association, État, administration publique, etc.). Ces informations sont généralement exprimées en unités monétaires. Elle effectue des opérations de saisie des informations brutes, de classement et de synthèse de ces informations. Ces synthèses décrivent la situation financière de l'entité, sa création de valeur (flux de fond) et ses flux de trésorerie.

Référence

1. Articles L 123-12 à L 123-28 du code du commerce en France
2. Colasse B. Comptabilité générale, Ed: Economica; ISBN 2-7178-5007-4 (résumé), 2013

4. Parc Hôtelier (Hôtels Classés, Équipements Exigés)

Eugène Popenko, Helena Yakimenko

L'Université nationale des technologies alimentaires de Kiev

Introduction. Le classement des hôtels repose sur des critères ou normes techniques dont les plus importants sont : l'emplacement, l'architecture extérieure et intérieure, l'ameublement, la surface des chambres, les sanitaires, les équipements, les compétences du personnel.

D'un pays ou d'un continent à l'autre, le classement des hôtels varie, de même que les tarifs et prestations associés à une catégorie supposée universelle. Les traditions, la situation économique et les ressources disponibles constituent autant de facteurs qui peuvent faire qu'un hôtel 3 étoiles dans un pays ne correspondra pas même à un hôtel 1 étoile dans un autre. Même au sein de l'espace européen, des différences non négligeables peuvent être observées.

En France, les hôtels sont classés en six catégories. Ce classement s'exprime en étoiles qui correspondent à des normes de confort, mais ne constituent pas un label de qualité.

Le réseau hôtelier est important en France. On trouve différentes sortes d'hôtels :

des chaînes hôtelières, de petits hôtels familiaux, de grands hôtels de luxe parfois situés dans des châteaux. Avec les années, d'autres formes de logement se sont développées: les gîtes ruraux (maisons à louer à la campagne ou dans un petit village), les séjours à la ferme, les chambres d'hôte...

En France, les hôtels de tourisme sont classés en 6 catégories : de l'hôtel sans étoile à l'hôtel 4 étoiles luxe. Le classement est volontaire : l'hôtelier qui souhaite être classé doit déposer un dossier auprès de la préfecture. Le classement n'est pas considéré comme un droit acquis puisque les autorités de contrôle vérifient périodiquement que les établissements continuent d'offrir le niveau de prestations qui a permis leur classement. Sur la façade de chaque hôtel classé tourisme figure un panneau bleu indiquant le nombre d'étoiles.

Le classement d'un hôtel de tourisme en France repose sur des données objectives, prenant en compte notamment :

- les locaux communs (superficie du hall, présence d'un ascenseur) ;
- les équipements de l'hôtel (équipement sanitaire, téléphone dans les chambres) ;
- l'habitabilité (superficie des chambres, des salles de bains et WC, équipement électrique).

Exemple, la chambre de 2 personnes d'un 3 étoiles doit mesurer au moins 10m² ;

- le service (petit-déjeuner servi en chambre à partir du 3 étoiles) ;
- la pratique des langues étrangères pour le personnel de réception ;
- un service de restauration dans les hôtels de catégorie 4 étoiles.

Par exemple, un hôtel 3 étoiles doit obligatoirement posséder un hall de 30 m² au minimum et un ascenseur s'il a plus de 3 étages. Les chambres doivent faire au moins 10 m² et disposer d'une salle de bains ou d'une douche. Le personnel d'accueil doit parler au moins deux langues étrangères, et le petit-déjeuner être servi dans les chambres.

Conclusion. Des mesures pour l'accès des personnes handicapées existent dans les hôtels français. Par exemple, les hôtels récents ayant une capacité de 20 chambres doivent disposer d'au moins une chambre pour personne handicapée.

Référence

1. Accueil, service et commercialisation en restaurant - lycées professionnels, B. Morlet, J.-L. Frusetta (Jacques Lanore : 2012).
2. Accueillir, héberger, communiquer - Bac techno hôtellerie Première - Élève, M. Hartbrot et B. Leproust (Bpi : 2011).
3. L'Hôtel : théorie et pratique, M.-T. Audoux, P. Mazzetti, et J. Bessenay (Jacques Lanore : 2012).

5. Formes De Tourisme (Chacun Est Libre D'avoir Ses Préférences)

Marie Loutsenko, Helena Yakimenko

L'Université nationale des technologies alimentaires de Kiev

Introduction. L'industrie de loisirs et de tourisme a pour but la commercialisation de services. La commercialisation c'est un ensemble des activités (études de marché, promotion, publicité, service après-vente, etc.) d'un agent économique (entreprise) qui met en vente aux meilleures conditions un produit.

Le produit est un terme très générale. Tout ce qui s'achète est un produit et tout ce qui se paie est un service. Le service est destiné à la satisfaction des besoins des consommateurs. Le service fourni par un professionnel du tourisme au client est une prestation touristique.

Le secteur du tourisme est un secteur d'activité très vaste, qui recouvre une variété d'entreprises, publiques et privées. Transporteurs, hôteliers, restaurateurs, voyagistes, agences de voyages, organismes de promotion touristique, compagnies d'assurance-assistance en font naturellement partie.

De nombreuses entreprises (éditeurs de guides touristiques, cabarets et spectacles, musées, etc.) y sont indirectement associées.

De ce fait, il existe une grande variété de métiers (plus de 20 métiers interviennent dans la conception et la vente d'un séjour touristique) et des besoins langagiers (les métiers du tourisme ont pour point commun un contact direct en français avec une clientèle ou des partenaires professionnels francophones).

Toutefois, malgré cette diversité de métiers, on retrouve les mêmes fonctions d'accueil, d'information, de production, de vente, de promotion et de fidélisation. Les mêmes tâches professionnelles sont exécutées quels que soit les pays et les usages locaux.

Le tourisme en France est une activité importante pour le pays. La France est depuis les années 1990 la première destination touristique au monde. Bien qu'une partie des visiteurs étrangers soit juste en transit (vacanciers d'Europe du Nord se rendant en Espagne, par exemple), une grande majorité vient passer ses vacances en France. S'y ajoute la part des Français qui choisit de rester en France pour les vacances. Parmi les sites les plus visités, on trouve Disneyland, la Tour Eiffel, le Centre Pompidou, le Musée du Louvre, le Château de Versailles, le Mont Saint-Michel, le Centre de Strasbourg et La Rochelle.

L'attractivité touristique de la France s'explique par la grande variété et le nombre important de sites, la diversité des paysages, la richesse du patrimoine historique et artistique, le climat tempéré et la facilité d'accès, mais aussi par l'équipement du pays en structures d'accueil (hôtellerie, parcs d'attractions...) et en infrastructures de transport.

Conclusion. Le secteur du tourisme est important pour la France. La balance entre les dépenses des touristes étrangers en France et celles des touristes français à l'étranger fait apparaître un solde positif de 12,8 milliards d'euros. Ce solde est moins élevé lorsque le cours de l'euro n'est pas avantageux par rapport aux autres monnaies et qu'il augmente les prix pour les étrangers hors zone euro.

Référence:

ACFCI (Assemblée des Chambres Françaises de Commerce et d'Industrie)
<http://www.acfci.cci.fr>

AFIT (Agence Française de l'Ingénierie Touristique) <http://www.afit-tourisme.fr>

CNT (Conseil National du Tourisme) <http://www.tourisme.gouv.fr>

6. Métiers Du Tourisme (Structure Professionnelles Du Secteur Touristique)

Kristina Bondarenko, Helena Yakimenko

L'Université nationale des technologies alimentaires de Kiev

Le secteur du tourisme est un secteur d'activité très vaste, qui recouvre une variété d'entreprises, publiques et privées. Transporteurs, hôteliers, restaurateurs, voyagistes, agences de voyages, sociétés de promotion touristique, sociétés d'assurance-assistance en font naturellement partie.

De nombreuses entreprises (éditeurs de guides touristiques, cabarets et spectacles, musées, etc.) y sont indirectement associées. De ce fait, il existe une grande variété de métiers (plus de 20 métiers interviennent dans la conception et la vente d'un séjour touristique) et des besoins langagiers (les métiers du tourisme ont pour point commun un contact direct en français avec une grande partie de leurs partenaires professionnels francophones).

Toutefois, malgré cette diversité de métiers, on retrouve les mêmes fonctions d'accueil, d'information, de production, de vente, de promotion et de fidélisation. Les mêmes tâches professionnelles sont exécutées dans tous les pays et les usages locaux.

Le personnel employé dans le secteur touristique est professionnellement très mobile, ponctuel, soigné et souriant car (ибо) son métier est avant tout un métier de service.

Tous les métiers du tourisme :

- Les métiers de l'accueil.
- Les métiers de la production.
- Les métiers de la vente.
- Les métiers de la promotion.
- Les métiers de l'animation.

En France, les métiers du tourisme ne sont pas tous des métiers récents. Beaucoup sont nés au cours du 20e siècle avec l'apparition des congés payés et le développement des transports. Cependant de nouveaux métiers sont apparus avec l'utilisation des outils de communication (téléphonie, Internet...).

Aujourd'hui, nous pouvons distinguer les types suivants de métiers différents :

Les métiers de la conception : il s'agit de créer des produits touristiques adaptés aux besoins des clients, d'anticiper ces besoins, voire de créer des modes. Ces fonctions nécessitent un sens de l'organisation et de négociation ainsi que de la créativité.

Les métiers de la distribution : il s'agit de vendre les produits touristiques qui ont été créés. Tous ces métiers demandent le maintien du contact, l'autonomie, le sens de l'organisation et du commerce ainsi que la connaissance de l'outil informatique et une aisance avec les clients.

Les métiers de guide accompagnateur et guide interprète requièrent une grande autonomie, un sens de l'organisation,

Les métiers de l'animation comme animateur ou moniteur sportif réclament non seulement une bonne forme physique, parfois des compétences sportives, mais aussi la sociabilité, la maîtrise de soi et l'inventivité.

Les métiers de la promotion : en France ces métiers sont exclusivement réservés au secteur public. Ils représentent les emplois nécessaires à la promotion d'un territoire. Ils permettent d'assurer auprès des clients nationaux et étrangers une publicité constante et performante d'un territoire, d'une région.

(ex. : les autocaristes pour les transports routiers), les guides d'assurance et d'assistance, les éditeurs de cartes et de guides touristiques, les magasins hors taxes et certains spectacles réservés à une clientèle touristique.

Le qui fait quoi dans le tourisme en France (les professions et les structures professionnelles du secteur touristique) :

- Tour-opérateur ou Voyageur, agence de voyages qui produit des forfaits touristiques. Un voyageur possède souvent des guides et une compagnie aérienne.

- Agence de voyages, entreprise touristique qui propose des services à ses clients (réservation et vente de titres de transport, de séjours touristiques...).

- Autocariste, entreprise de transport en autocar, désigne également le patron de cette entreprise.

- Loueur de voitures, entreprise de location de voitures, désigne également le patron de cette entreprise.

- Billetterie, entreprise ou service chargé de la distribution et de la vente des billets.

- Association nationale des transporteurs aériens (IATA), transporteur aérien.

- Société nationale des chemins de fer français (SNCF), entreprise publique française qui gère tout le réseau ferroviaire du pays.

- Offices de tourisme et syndicats d'initiative : organisme d'accueil et d'information touristique. Ils sont chargés d'accueillir les guides, d'informer sur les possibilités d'hébergement (proposent des solutions d'hébergement dans différents guides), sur les richesses touristiques locales, d'animer des manifestations culturelles et des visites guidées.

Conclusion. Enfin, bien d'autres secteurs professionnels sont de l'activité touristique. Citons par exemple le secteur de l'hôtellerie et de la restauration, des transports

Références:

1. Accueil, service et commercialisation en restaurant - lycées professionnels, B. Morlet, J.-L. Frusetta (Jacques Lanore : 2012).

2. Accueillir, héberger, communiquer - Bac techno hôtellerie Première - Élève, M. Hartbrot et B. Leproust (Bpi : 2011).

Наукове видання

**81 Міжнародна наукова конференція
молодих учених,
аспірантів і студентів**

**“Наукові здобутки молоді –
вирішенню проблем харчування
людства у ХХІ столітті”**

23 – 24 квітня 2015 р.

Частина 4

Відповідальна за випуск **Н.В. Акутіна**

Підп. до друку 16.04.15 р. Обл.-вид. арк. 62.03.
Наклад 40 пр. Вид. № 01н/15 Зам. № 05-15
НУХТ. 01601 Київ-33, вул. Володимирська, 68
Свідоцтво про реєстрацію серія ДК № 1786 від 18.05.04 р.